

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Katolsk Orientering

Nyt sognelandskab i Nordsjælland

Drøftelser om mulig omstrukturering og præstelig betjening af menighederne i Nordsjælland

Tekst: Niels Messerschmidt

OMSTRUKTURERING I forlængelse af Søstrene af Det dyrebare Blods beslutning om at sætte Nordvanggaard i Birkerød til salg fra årsskiftet, har bispedømmet indledt drøftelser omkring en mulig fremtidig omstrukturering og præstelig betjening af menigheder i Nordsjælland.

Biskop Czeslaw Kozon indkaldte den 27. november præsterne i Nordsjælland til et orienteringsmøde om den mulige omstrukturering, herunder nedlæggelsen af Den hellige Families Kirke i Birkerød og Sankt Hans Kirke i Hørsholm. På et tilsvarende møde den 5. december blev de berørte menigheder informeret om planerne.

Baggrunden for den foreslåede sogneomlægning vil tage udgangspunkt i den nuværende kommune- og postnummerinddeling, og søge i videst muligt omfang at tage højde for den

trafikale infrastruktur. Præsterne er desuden blevet bedt om at vurdere om den nye sognestruktur vil kunne fungere rimeligt ud fra et pastoralt og praktisk synspunkt.

Om baggrunden og det videre forløb

Baggrunden for den foreslåede ændring i sognestrukturen i Nordsjælland skyldes primært den økonomiske situation i bispedømmet, men er yderligere aktualiseret af tre forhold; Søstrene af Det dyrebare Blods beslutning om at fraflytte Nordvanggaard, en forestående reovering af taget på Sankt Hans Kirke, samt indgåelse af en ny aftale med Vincentordenen om den præstelige betjening af menighederne i Birkerød, Helsingør og Hørsholm – og på længere sigt måske også Hillerød i forbindelse med pastor Esmarks pension.

Omkostningerne til reovering af taget på Sankt Hans Kirke er foreløbigt estimeret til at koste mindst to mio. kroner, mens den netop færdiggjorte reovering af Sankt Vincents Kirke i Helsingør har kostet ca. 3,5 mio. kroner.

"Selv om det er smerteligt at skulle nedlægge en menighed, kan en sammenlægning til en større enhed dog

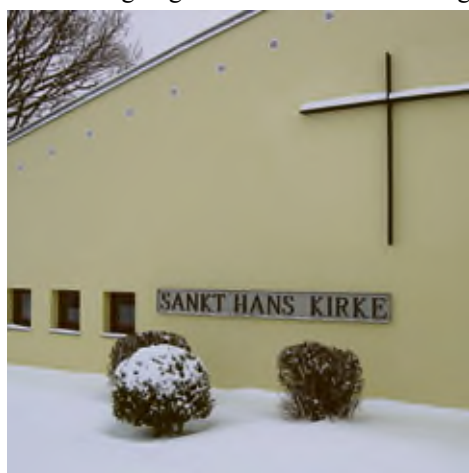
også betyde fordele. Flere personer og ressourcer kan koncentreres om færre bygninger. En større enhed kan generere en dynamik, som ikke findes i den lille enhed, hvor der ofte er få børn og unge og færre finansielle midler til rådighed", siger biskop Czeslaw i en skrivelse til de to menigheder. "De nye enheder i Nordsjælland bliver ikke så store, at folk bliver anonyme over for hinanden, men kommer til at svare til andre velfungerende menigheder af samme størrelse".

Beslutning skyldes flere faktorer

De to orienteringsmøder er de første i en række møder, hvor præsterne først er blevet hørt, herefter er menighedsrådene i Birkerød og Hørsholm blevet hørt, og den 12. december blev de øvrige menighedsråd i de berørte sogne orienteret på et fællesmøde på Nordvanggaard.

I høringsprocessen vil forslaget atter blive forelagt Biskoppeligt Råd inden Præsterådsmødet vil behandle forslaget på et møde i februar 2013, ligesom planen siden vil blive forelagt Pastoralrådet på dets mødet på Magleås i juni 2013.

Omstruktureringen er ikke et isoleret tiltag rettet imod Nordsjælland, forklarer biskoppen, men skal ses på baggrund af hele bispedømmets pastorale og økonomiske situation. "Den er prekær pga. et dalende antal præster og en dyster økonomi fremover. I flere år har bispedømmet kørt med et stort driftsunderskud, hvilket ikke er muligt ret mange år endnu. Der er søgt sparet på alle områder; men det eneste, der for alvor kan sikre bispedømmet en stabil økonomi er, at alle betaler kirkeskat", skriver biskop Czeslaw og tilføjer: "En meget stor økonomisk belastning for bispedømmet er de mange bygninger, som betyder store vedligeholdelsesudgifter for både menigheder og bispedømme. Derfor er et af tiltagene i den nye økonomiske politik for bispedømmet at se, om der er omkostningskrævende bygninger, som kan undværes".

Den hellige Families Kirke i Birkerød og Sankt Hans Kirke i Hørsholm.

Amerikaner bliver ny chefanklager i overgrebssager

Pave Benedikt XVI har udnævnt pater Robert Oliver til ny promotor iustitiae i Troselærekongregationen.

UDNÆVNELSE Den 52-årige Robert Oliver overtager hvervet efter malteseren Charles Scicluna, der i oktober 2012 blev udnævnt til hjælpebiskop af Malta efter i ti år at have virket som promotor iustitiae (tiltaleadvokat) i Troselærekongregationen.

Pater Robert Oliver kommer fra en

stilling som assistent for kanoniske sager i ærkebispedømmet Boston – et af de bispedømmer i USA, der har været hårdest ramt af overgrebssagerne i begyndelsen af 2000'erne.

Robert Oliver deltog i 2003 i udformningen af nye retningslinjer for behandling af seksuelle overgrebssager i Boston efter at kardinal Bernhard Law året forinden var nødt til at trække sig efter massiv kritik for sin håndtering af disse sager i ærkebispedømmet.

Som promotor iustitiae får Robert Oliver ansvaret for efterforskningen af det Kirken vurderer som særligt alvorlige forbrydelser – de såkaldte 'delicta graviora', dvs. forsyndelser mod Eukaristien og mod skrifteseglet, og mod det sjette bud udført af gejstlige mod personer under 18 år.

Kilder i Rom beskriver Robert Oliver som en forkæmper for samme 'nultolerancepolitik' som herskede under hans forgænger Charles Sciclunas embedsperiode. I et interview inden sin afgang garanterede malteseren, at den hårde linje vil blive opretholdt. "Det er ikke Scicluna, men paven der er ophavsmanden til denne linje", udtalte han dengang. NM

Evangelisering

Evangeliseringstiltag i bispedømmet.

Læs mere side 6

Konciliet og os

To statements fra p. AZ SJ August Ziggelaar og p. Robert Culat og norsk bog om konciliet.

Læs mere på side 4, 10 og bagsiden

Sandhed på form

Kunstens rolle i kristendommen.

Læs mere side 8 og 9

Kirken i Danmark

Jubilæum i Silkeborg og andre nyheder fra bispedømmet.

Læs mere side 11 og 12

KO mener

Kristne bøjer sig ikke for "falske guder"

Den finansielle krise og den høje arbejdsløshed var gennemgående temaer i mange nytårstaler verden over. Den verdensomspændende krise og den sociale uro i mange lande fordrer ikke kun til nytænkning og opgør med vanetænkning, mens også til en refleksion over vore værdier og måde at leve på. Det mener pave Benedikt i en artikel publiceret i avisen Financial Times op til jul med overskriften "Kristne skal engagere sig i verden".

"Jesu fødsel opfordrer os til at tage vore prioriteringer, værdier og livsstil op til genovervejelse", skriver paven og tilføjer, at det er i evangeliet, at kristne finder inspiration til deres daglige liv og deres engagement i verden, og at det kristne engagement i verden "bør sætte sig udover enhver form for ideologi".

Paven nævner det sted i evangeliet, hvor Jesus bliver spurgt om hans holdning til at betale skat. Med sit svar "Giv kejseren, hvad kejserens er, og Gud, hvad Guds er" vender Jesus sig ikke kun mod en politisering af religion, men også mod en guddommeliggørelse af verdslig magt.

"Når kristne nægter at bøje sig for nutidens falske guder, skyldes det ikke et forældet verdenssyn", skriver paven. "Det er snarere, fordi de er fri for ideologiernes snærende bånd og inspireret af så ædel en vision om menneskets skæbne, at de ikke kan gøre sig medskyldige i noget, der underminerer den".

Kristne har op gennem historien bekæmpet fattigdommen ud fra en erkendelse af ethvert menneskeligt væsens "overlegne værdighed", skabt som det er i Guds billede, og "skæbnebestemt til evigt liv". Derfor har kristne altid arbejdet for en retfærdig fordeling af jordens ressourcer ud fra en tro på, at mennesket som forvalter af Guds skaberværk har pligt til at yde omsorg for de svageste og mest sårbare.

"Kristne er imod grådighed og udnyttelse ud fra en overbevisning om, at generøsitet og uselvisk kærlighed, som vi kender det fra Jesu og eksempel, er vejen til størst tilfredsstillelse i livet. Kristne tror på ethvert menneskes ophøjede skæbne og på vigtigheden af at fremme fred og retfærdighed for alle".

Paven skriver, at nok er julen en tid med stor glæde, men det er også en lejlighed til refleksion og selvransagelse. "Ved afslutningen på et år, som har bragt økonomiske trængsler til mange, hvad kan vi da lære ad ydmygheden, armoden og enkelheden i krybscenen?", spørger han.

Ved indgangen til 2013 har verdens ledere gjort sig mange tanker over hvordan vi bedst kan tackle de udfordringer, den globale krise er udtryk for. Færre har – som pave Benedikt – gjort sig tanker over de dybtliggende forhold, der fremmer grådighed og uretfærdighed i verden. Som det gælder for så mange andre forhold i livet, er det kun gennem hjertet at en varig og sand forandring kan finde sted – alt andet er i sidste ende kun uforpligtende ord og uholdbare løsninger.

KO læsere ønskes hermed godt nytår!
Niels Messerschmidt

"De fleste overgrebspræster er psykologisk normale"

Den katolske Kirke i Tyskland har offentliggjort en intern undersøgelse om overgrebsagerne i landet.

Tekst: Niels Messerschmidt

UNDERSØGELSE En undersøgelse gennemført af Den katolske Kirke i Tyskland viser, at de fleste af de præster, der er fundet skyldige i at have begået overgreb mod mindreårige, er psykologisk normale. Kun tolv procent af de undersøgte præster blev diagnosticerede som pædofile, sagde rapporten, der blev offentliggjort den 7. december af Stephan Ackermann, biskop af Trier, og Kirkens talsmand i overgrebsager.

Psykologiske tests bestilt af de pågældende præsters bispedømmer over hele Tyskland viser, at kun fem procent kunne klassificeres som hebofile, dvs. tiltrukket af teenagere.

"Der er ingen signifikante forskelle i forhold til resultater fundet i den tyske befolkning som helhed", siger dr. Norbert Leygraf, en af de eksperter, der har gennemgået rapporterne om præsters seksuelle overgreb de seneste ti år.

Ofrenes advokat Norbert Deneff afviser undersøgelsen for at favorisere Kirken, som har bestilt rapporten, og han efterlyser en uafhængig kommission til at undersøge præsternes overgrebsager.

En bølge af afsløringer af præsters seksuelle overgreb, hvoraf mange sager går flere årtier tilbage i tiden, rystede Den katolske Kirke i Tyskland i 2010 og resulterede i, at Kirkens ledelse bestilte en overordnet undersøgelse af bispedømmernes rapporter for at spotte eventuelle tendenser.

Mest mandlige ofre

I kølvandet på disse afsløringer henvendte omkring 600 personer sig med anklager om seksuelle overgreb begået af præster. En anden konsekvens var, at mere end 180.000 katolikker forlod Kirken dette år – en stigning på 40 procent i forhold til 2009.

Dr. Norbert Leygraf kom ikke med nogen begrundelse for hvorfor så mange mænd beskrevet som psykologisk normale – 68 procent af den gruppe, der blev undersøgt – havde forgrebet sig på mindreårige.

"De påståede seksuelle overgreb blev begået af grunde, som for det meste kan beskrives at ligge inden for de normale psykologiske grænser, og kun få tilfælde skyldes egentlig psykopatologi", sagde han.

Ifølge undersøgelsen viser de forskellige bispedømmers rapporter, at 54 procent af præsterne blev identificerede som heteroseksuelle, 37 procent som homoseksuelle og ni procent som biseksuelle.

På pressekonferencen udelukkede biskop Stephan Ackermann enhver sammenhæng mellem cølibatet og de seksuelle overgreb – noget, som flere kritikere har givet skylden

for de mange overgreb, som har rystet Den katolske Kirke i Europa og Nordamerika de sidste ti år.

Næsten samtlige præster siger, at de har mødt deres ofre i deres sogne eller på skoler. Adspurgt om hvorfor tre fjerdedele af ofrene var drenge bemærkede biskop Ackermann, at mange af tilfældene blev begået for flere årtier siden dengang præster sandsynligvis kun kom i kontakt med drenge.

"Der var ingen pigeministranter dengang", sagde han. "Drengene var der og det var dem præsterne havde mest at gøre med i deres daglige arbejde".

Biskop Stephan Ackermann af Trier præsenterede Kirkens interne undersøgelse af overgrebsagerne i Tyskland. Foto: domradio.de.

Kalder suspension af hjælpebiskop i Shanghai for 'alvorlig'

De kinesiske myndigheder tilbagekalder bispeudnævnelse.

RELIGIONSFRIHED Vatikanet udtrykker bekymring over den manglende religionsfrihed i Kina, hvor katolske gejstlige er blandt de mest prominente ofre. Den seneste sag drejer sig om chikane mod hjælpebiskoppen i Shanghai, Thaddeus Ma Daqin, der ifølge nyhedsbureauet Asianews sidder i husarrest.

"Med hensyn til hjælpebiskoppens situation har Den hellige Stol ingen yderligere informationer end dem, der gengives i medierne for tiden", forklarede Vatikanets talsmand pater Federico Lombardi i et kommuniké onsdag den 12. december, og han betegner biskoppens suspension som 'alvorlig'. Lombardi henviser til en artikel af kardinal Fernando Filoni, der for nylig blev offentliggjort i tidsskriftet Tripod. Heri siges det: "Situationen i Kina er fortsat svær. Nogle biskopper og præster holdes isolerede eller får på anden vis deres personlige frihed beskåret – som det senest er tilfældet med hjælpebiskoppen i Shanghai, Ma Daqin, blot fordi han ytrede ønske om at bruge al sin tid på sjælesorg".

I artiklen stiller kardinal Filoni spørgsmålet: "Er det med henblik på den manglende religionsfrihed og de stærke begrænsninger ikke hele Kirkens opgave at forkynde troen og at give røst til dem, der ingen har?"

I starten af december tilbagekaldte den

regeringstro og af Vatikanet ikke godkendte bispekonference for Kinas katolske Kirke udnævnelsen af Thaddeus Ma Daqin til hjælpebiskop i Shanghai. Ifølge udenlandske medier ønsker den patriotiske forening for katolikker i Kina – der fungerer som eksekutor af regeringens politik på det kirkepolitiske område – desuden at man ved fremtidige bispevielser skal aflægge en offentlig troskabsed.

Ma Daqin lagde officielt afstand til den patriotiske forening ved sin bispevielse i juni. Siden har han på de kinesiske myndigheders forlangende siddet i husarrest på et præsteseminarium. Ifølge oplysninger har han lov til at modtage besøg og opdatere sin blog på en overvåget adresse for sociale medier. Men siden starten af december må Ma Daqin ikke længere fejre gudstjeneste sammen med de andre præster på seminariet.

Et centralt stridspunkt

Udnævnelsen af biskopper har gennem længere tid været et centralt stridspunkt mellem Vatikanet og de kinesiske myndigheder. Vatikanet kræver friheden til at kunne udpege nye biskopper, mens Kina afviser dette som indblanding i interne anliggender.

Efter længere tids afbrydelse er de kinesiske bispevielser siden 2007 som regel sket med Vatikanets og de kinesiske myndigheders godkendelse. Men på det seneste er fronterne atter trukket skarpt

op. I 2011 foregik tre bispevielser uden Vatikanets godkendelse. I november 2011 og i april i år blev to af Vatikanets godkendte kandidater bispeviede, men under ceremonien dog deltog biskopper, der ikke var godkendte af Rom.

Katolikkerne i Kina har siden 1950'erne været opdelt i to grupper, den regeringsvenlige patriotiske forening og den pavetro underjordiske kirke. Sidstnævnte er jævnligt udsat for chikane og repressalier fra myndighedernes side, og i dag sidder flere biskopper og præster i fængsel.

Ifølge officielle oplysninger har Den katolske Kirke i Kina 5,7 millioner troende; ifølge uofficielle kilder snarere 12 millioner. Den underjordiske Kirke skønnes at have omkring ti millioner medlemmer.

Kilde: KNA/Signum

NM

I starten af december tilbagekaldte den regeringstro bispekonference for Kinas katolske Kirke udnævnelsen af Thaddeus Ma Daqin til hjælpebiskop i Shanghai.

Hærværksforsøg mod Polens nationalhelligdom

Den sorte Madonna af Częstochowa blev udsat for hærværksforsøg den 9. december.

MARIAIKON Det polske politi har anholdt en 58-årig mand efter at han søndag den 9. december kastede sort maling mod Den sorte Madonna af Częstochowa – den kendte ikon af Jomfru Maria og Polens nationalhelligdom.

”Takket være det beskyttende sikkerhedsglas har ikonet ikke lidt overlast”, siger en talskvinde fra det lokale politi til journalister.

Opsynsfolk på Jasna Góra-klostret i Częstochowa i det sydlige Polen, hvor ikonet opbevares, fik hurtigt overmandet hærværksmanden og overdroget ham til politiet. Ifølge talskvinden risikerer manden op til to års fængsel for at ’fornærme religiøse følelser’.

Fader Robert Jasiulewicz fra Jasna Góra-klostret fortæller til nyhedsbureauet PAP, at ”mange har ringet til os og grædende spurgt om hvad der er sket”.

Stor symbolværdi

Den sorte Madonna af Częstochowa spiller en stor rolle for de polske katolikker, der mener, at ikonet besidder mirakuløse egenskaber. Således skulle ikonet i 1655 have reddet klosteret fra at blive erobret af den svenske hær efter at resten af Polen havde overgivet sig. Selv om den svenske hær havde omringet klosteret formåede en beskeden styrke på 170 polske soldater, 20 adelsmænd og 70 munke at beskytte klostret, og efter 40 dage hævdede svenskerne belejringen. Det fik resten af landet til at gøre oprør mod svenskerne, og året efter kunne den polske konge Johannes Kasimirus i katedralen i Lvov (nu i Ukraine) krone Jomfru Maria til dronning over den polske nation.

Siden har ikonet haft en stor symbolværdi for det polske folk. Fra 1795 til 1918, hvor Polen ikke eksisterede som selvstændig nation, var den Sorte Madonna et samlingspunkt for polakkerne og et symbol på den polske frihedslængsel og identitet. I 1956 fejrede de midt under det kommunistiske diktatur 300-året for Madonnaens ophøjelse til Polens dronning. Der blev til ikonens ære læst en bøn i overværelse af én million mennesker. Bønnen var forfattet af kardinal Wyszyński, der sad fængslet for sin kamp mod kommunismen.

Salige Johannes Paul II placerede efter

attentatforsøget mod sig i 1982 den ene af de kugler, der havde ramt ham, ved ikonet i taknemmelighed over, at Jomfru Maria havde forhindret, at han blev slået ihjel.

Den katolske Kirke arrangerer flere gange årligt pilgrimsrejser til Częstochowa, og op imod fire millioner pilgrimme besøger klosteret hvert år. Den 15. august, på Festen for Jomfru Marias optagelse i Himlen, er årets største pilgrimsdag i Polen, hvor processioner med op imod 50.000 pilgrimme kommer til byen. *NM*

Den sorte Madonna af Częstochowa er Polens nationalhelligdom.

En million euro til Den katolske Kirke i Nordeuropa

Bonifatiuswerk støtter ti byggeprojekter i Norden i 2013.

ØKONOMISK STØTTE De tyske katolikkers Bonifatiuswerk vil i 2013 støtte tres projekter i Tyskland, Norden og Baltikum med i alt 2,8 millioner euro; heraf støttes ti byggeprojekter i de nordiske lande med 700.000 euro (Danmark 150.000, Finland 150.000, Norge 150.000 (heraf 50.000 til Tromsø), Island 150.000 euro og Sverige 100.000).

Gennem disse projekter ønsker Bonifatiuswerk at være med til at facilitere et levende trosliv i diasporaen. Bispedømmet København modtager støtte til renoveringsprojekter; bispedømmet Oslo til køb af byggegrund til opførelse af ny kirke; bispedømmerne i Stockholm og Helsinki til køb af nye kirker; bispedømmet Reykjavik til

indretning af et retrætehus i klosteret Styksholmur.

Bonifatiuswerk har desuden bevilliget 2,1 millioner euro til projekter, der støttes af dets afdeling for børne- og ungdomshjælp. Disse omfatter religiøse og kateketiske projekter (890.000 euro), kateketiske projekter til de yngste (ca. 740.000 euro) og diakonale projekter (440.000 euro). Godt

300.000 euro er øremærket til projekter i de nordiske lande.

Bonifatiuswerk har også bevilliget 600.000 euro til medarbejdere i missionale projekter. I Sverige har projektmedarbejder Sibylle Hardegger fået forlænget sin stilling med yderligere to år. Fra sin arbejdsplads på Newman-instituttet i Uppsala koordinerer hun vejledningen af praktikanter fra Tyskland, der ønsker at arbejde og bo i et af de nordiske lande, ligesom hun organiserer valfarter til nordiske valfartsteder.

Til projekter af missional karakter yder Bonifatiuswerk et beløb på 80.000 euro i 2013. Danmark får også del i disse penge. Allerede i 2012 har Bonifatiuswerk ydet støtte til projektet ’Den mobile kirke’ – et sakralt rum indrettet i en skurvogn, og hvis medarbejdere driver opsøgende arbejde blandt ikke-kirkevante mennesker. Derudover har Bonifatiuswerk også støttet vort bispedømmes markering af Troens år ligesom de også har støttet den kommende videostreaming-løsning af gudstjenester fra Skt. Ansgars domkirke. *NM*

Film om pave Benedikts liv i støbeskeen

Bygger på en kommende biografi af den tyske journalist og forfatter Peter Seewald.

DOKUMENTAR En film om pave Benedikt XVI er på tegnebrættet. Den tyske producent Marcus Mende fra H & V Entertainment, et datterselskab til Odeon Film i München, og hans kollega Peter Weckert har erhvervet filmrettighederne til den biografi om Joseph Ratzinger, som journalist og forfatter Peter Seewald forventes at udkomme med i foråret 2014.

Ifølge oplysningerne planlægger man at lave en dokumentarfilm om Joseph Ratzingers ”ekstraordinære liv og virke” i alle dets facetter fra hans fødsel i byen Markt am Inn i Bayern til hans pontifikat som Benedikts XVI.

Det er endnu uvist hvem der skal skrive filmmanuskriptet, men Peter Seewald, der har skrevet tre interviewbøger med paven, vil ifølge Odeon Film fungere som rådgiver. Den ene af de to rettighedshavere, Peter Weckert, har tidligere været chef for dokumentarfilmområdet på den tyske tv-station RTL, og han har blandt andet produceret dokumentarfilmen ’Francesco og paven’ (2011). I filmen fortælles om en dreng i Rom, hvis kor Pueri Cantores deltager i de pavelige liturgier. Drengens største ønske bliver opfyldt, da han bliver udvalgt til at synge solo for paven. I den forbindelse fik kameraholdet tilladelse til at filme i Vatikanet, ligesom de også ledsagede Benedikt XVI på hans rejser til Afrika og Israel.

NM

En kommende dokumentarfilm vil belyse Joseph Ratzingers liv og virke fra hans barndom i Bayern til hans pontifikat.

Kort nyt

Mere end to millioner følger paven

TWITTER: Blot fem dage efter at Benedikt XVI sendte sin første twitter-besked på otte sprog meddelte Det pavelige Råd for social Kommunikation den 17. december, at mere end to millioner mennesker nu følger paven under hans twitter-navn *@Pontifex*.

Rådets præsident ærkebiskop Claudio Maria Celli sagde til Vatikanets Radio, at paven er begyndt at twitte, fordi det gør folk i dag, og fordi han ønsker at være synlig på den nyeste kommunikationsplatform og dele ”sandhedens ord” med dem.

Kirkebyggeri med problemer

TYRKIET For første gang i den tyrkiske republiks historie har myndighederne tilladt Den syrisk-ortodokse Kirke at opføre en kirke i Istanbul. Men til formålet har de fået anvist en byggegrund, der tilhører Den katolske Kirke. Derfor udtaler ledende medlemmer i den syrisk-ortodokse menighed til avisen Evrensel, at de afstår fra kirkebyggeriet under disse betingelser.

”At vort mangeårige ønske om en kirke imødekommes på denne måde er en stor skandale”, siger de. Til avisen Radikal siger den katolske præst Bruno Simonelli, at ”vi er klar til at overdrage en del af vores byggegrund til den syrisk-ortodokse menighed. Men vi må først genvinde vores legitime ret til byggegrunden, og en beslutning hen over hovedet på den katolske menighed er helt uacceptabel”.

Den syrisk-ortodokse menighed er med sine omkring 10.000 medlemmer den næststørste kristne minoritet i Istanbul.

I spidsen for Den pavelige Husholdning

VATIKANET Paven har udnævnt sin privatsekretær mons. Georg Gänswein til præfekt for Den pavelige husholdning med titel af ærkebiskop. Den 56-årige Gänswein kommer fra Baden-Württemberg i Tyskland og har arbejdet i Vatikanet siden 1995. Han overtager opgaven efter amerikaneren James Michael Harvey, der i slutningen af november blev kreeret til kardinal og udnævnt til ærkepræst for basilikaen Sankt Paul udenfor Murene.

Georg Gänswein er en af de mest kendte ansigter i Vatikanet og regnes samtidig som en af de mest indflydelsesrige personer i pavens omgangskreds.

Patriark går af

IRAK Paven accepterede den 19. december den kaldæiske patriark af Babylon, kardinal Emmanuel III Dellys afskedsansøgning. Han har siden 2003 været patriark og overhoved for en af de katolske østkirker med mere end én millioner medlemmer. Med sine 85 år har Emmanuel III Delly for længst overskredet den kirkelige pensionsalder for biskopper.

Emmanuel III Delly er født den 6. oktober 1927 i Telkaif ved Mossul i det nordlige Irak. Han havde allerede nået pensionsalderen, da han den 3. december 2003 blev valgt til patriark, 76 år gammel.

Det mener eksperterne:

Danske rundkirker er slavisk inspirerede

Første del af artikel om de danske rundkirkers oprindelse.

Tekst: Jan Eskildsen

KIRKEHISTORIE I det seneste årti er der udkommet en del litteratur, som giver nye vinkler på vurderingen af de danske rundkirker og deres typemæssige oprindelse. Men allerede for mere end 100 år siden var kunsthistorikeren Hugo Fröhlén fascineret af de mange rundkirker i Bøhmen og Mæhren. Han besluttede derfor at undersøge alle de skandinaviske rundkirker, hvorefter han skrev sit tobindsværk 'Nordens befæsta rundkyrkor'.

Siden er der skrevet meget om både runde kirker og runde tårne og kirketårne, og siden Fröhléns undersøgelser har det været diskuteret, hvornår kirketypen kom til Danmark. En gennemgang af litteraturen viser, at forskerne anser kirketypen for at være kommet, da kong Niels var allieret med Polens hertug, Boleslav III. Hvilket vil sige i 1100-tallets første årtier.

Spændende men usandt

"Vi ved ikke med rimelig sikkerhed, hvornår de bornholmske kirker blev opført, hvem som opførte dem, hvorfor de ligger, hvor de gør, hvorfor flere har overhængende stokværk, og hvorfor nogle blev befæstet. Vi ved ikke, hvem eller hvad som blev beskyttet i kirkerne, eller mod hvem det skete". Sådan skrev Jes Wienberg fra Lunds Universitet i den historiske årbog Bornholmske Samlinger i 2002.

På det tidspunkt havde jeg lige læst årbogen Bornholmske Samlinger fra 1989, hvori det

postuleredes, at tempelridderne havde bygget 15 rundkirker, og at de også kunne have bygget Østerlars Kirke. Senere bøger gentog disse påstande.

Desværre – eller heldigvis – kendte jeg en af kirkerne og vidste lidt om dens historie. Efter en dybdegående undersøgelse, viste det sig, at ti af de nævnte 15 kirker ikke blev bygget af tempelriddere men af andre, at to kirker er rektangulære, mens en af er mangekantet, og at de sidste er/var rektangulære kirker med et rundt kapel.

Historien havde ikke hold i virkeligheden, hvilket overskygger andre fejl i artiklen. Senere bøger har gentaget påstanden om de 15 kirker, og vidner om mangel på selvstændig forskning.

Litterær arkæologi

Efter at have arbejdet mig igennem stabler af litteratur undrede jeg mig over, hvor svært det var at finde rundkirker, bygget af tempelriddere. Derfor gennemgik jeg relevant, historiografisk materiale om centralkirker og rundkirker i den tidlige middelalder.

Adskillige forfattere har fortalt, at tempelridderne foretrak rundkirker eller centralkirker. Allerede i 1954 tilbageviste en forfatter myten. Det har ikke afholdt senere forfattere fra at holde liv i den. I 2009 udsendte jeg til bekendte et hæfte om bornholmske og andre rundkirker, med titlen 'Resultatet af en foreløbig undersøgelse'.

Der er kun få kilder til, hvad der skete på Bornholm i den tidlige middelalder. Der må graves dybt i kilder om begivenheder, personer og lande omkring os for at finde noget. Når man bruger så megen tid på litteratur om et emne, følger der sidegevinster med, herunder kendskab til mange kirker i landene syd for Østersøen. Siden 1990 er udkommet en del litteratur om forhold i det østlige Mitteleuropa og i Østeuropa.

I de senere år er historikere begyndt at inddrage sagaer i kildematerialet, og jeg har også studeret specielt 'Jomsvikingesaga', 'Knytlinge Saga' og Snorre Sturlusons 'Norske Kongesagaer',

der omtaler Kalmar-ledingen.

"Den danske historiske tradition har siden midten af 1800-tallet været nationalt fokuseret i ganske ekstrem grad", skrev Kurt Villads Jensen i sin disputats 2011. Man kunne tilføje, at den bornholmsk-svenske tradition om Østersøens kirker i ekstrem grad har fokuseret på Danmark i 1100-tallets anden halvdel, mens man har nedtonet 1100-tallets første årtier og landene syd for Østersøen.

Hovedårsagen er nok afsmittning fra Saxo, som er sket op gennem det 20. århundrede. I hans krønike optog Absalon og hans fætter Valdemar den Store forholdsmæssigt megen plads. Dyrkelsen af de to fylder en tredjedel af Saxos værk, hvor andre personer udstilles som svage, hvilket sætter de to heltes dygtighed i relief.

Bøhmen, Polen og Norden

Professor Ewert Wrangel fra Lund skrev i 'Tidskrift för konvetenskap' 1933 en artikel, der omhandlede "Spørgsmaalet om, hvorfra vi i Norden har modtaget Impulserne til de forholdsvis mange Rundkirker og til de navnlig paa Sveriges Østkyst liggende runde Vagt- eller Forsvarstaarne". Og han viser, hvorledes der "specielt til Sverige og Østdanmark ad Weichsellinien er gaaet en kraftig Kulturstrømning fra de vestslaviske Lande, Balkan og Middelhavslændene". Ewert Wrangel pegede på inspirationen fra Bøhmen og Mæhren til Polen og på de middelalderlige forbindelser mellem Danmark og Polen samt Polen og Sverige. bemærk, at nogle af de svenske områder, hvor der er rundkirker, var dengang danske.

En analyse af Valdemar Sejrs Jordebog sammenholdt med runesten er sammenholdt med andre studier og har gjort det muligt at identificere godser, der var de danske kongers ejendom i Swecia, det vil sige uden for Skåne, Halland og Blekinge. Sammenholdes resultatet af dette med et kort over de kendte, nu svenske rundkirker, ser man, at en del af disse står på gamle danske områder.

I en analyse af en kirke i Roskilde, Allehelgens kirke, der omtales som en mulig generalprøve på Ols kirke, skrev C.G. Schultz, at: "Særlig karakteristisk for Allehelgen er det runde kor, et træk, der knytter den sammen med en diminutiv, tidlig middelalderlig rundkirketype, som optræder sporadisk eller gruppevis over et stort område af Europa ...

... Især i Bøhmen og Mæhren er de så hyppige, at det ikke kan forundre, at typen er optaget af østrigerne, og at nogle få optræder så langt ind på højtysk område som i omegnen af Nürnberg. Men dermed gør deres indmarch holdt; ved Rhinen og i Mellem- og Nordtyskland kendes de tilsyneladende slet ikke. I Polen, Weichselområdet, når rundkirketypen dog omtrent ud til Østersøen, dens nordligste blænker skal være konstateret i nærheden af Thorn ... I den ældre middelalder har danskernes forbindelser med de vestslaviske folk, der bortset fra venderne for længst var kristne, været nok så intime og overvejende af fredelig art. Det kunne derfor i høj grad være muligt, at Allehelgen ... (og Horne) ... til en vis grad er udformet efter polsk forbillede".

Efterfølgende skrev Wrangel en ny artikel med overskriften 'Skandinaviske forbindelser med de västslaviske folken under den ældre medeltiden, Rundkyrkorna'. Heri beskæftigede han sig igen med de kulturelle forbindelser samt med de

St. Prokop rundkirken, ibrugtaget marts 1133, med sit tårn i forgrunden. Kirken blev påbegyndt med tilhugne kvadre og afsluttet med teglsten. Samme metode blev brugt, da Bjernede rundkirke på Sjælland blev bygget (foto: wikipedia).

vestslaviske og nordiske rundkirker. Han viste billeder af domkirken i den polske by Gnesen (*Gniezno*, *je*) og flere kirker i Bøhmen og Polen, samt grundplanen for Agnestad i Västergötland, en polsk borg og billede af kirken i Skörstorp samt grundplanen for Olsker.

Artiklen bragte oversigter over de familiemæssige forbindelser mellem Sverige og Danmark, Polen og Bøhmen. Wrangel omtalte, hvordan nordboerne kunne have indgået dynastiske forbindelser med sydligere folkeslag allerede i folkevandringstiden. Han mente, at germanere kunne have været i kontakt med græske og latinske stammer samt med blandingsfolk på Balkan. Kendte ornamentter var ikke bare lombardiske men som kroatisk-lombardiske. Langs med Donaus bifloder kunne man følge kulturvejene til Bøhmen, Mæhren og Polen, mente han.

Ewert Wrangel konkluderede: "Hvad angår den cylindriske type i almindelighed, turde det imidlertid nu kunne konstateres, at der intet sted i Europas arkitektur kan påvises så stærke og så talrige analogier til de nordiske rundkirker som i Bøhmen, Mæhren och Polen".

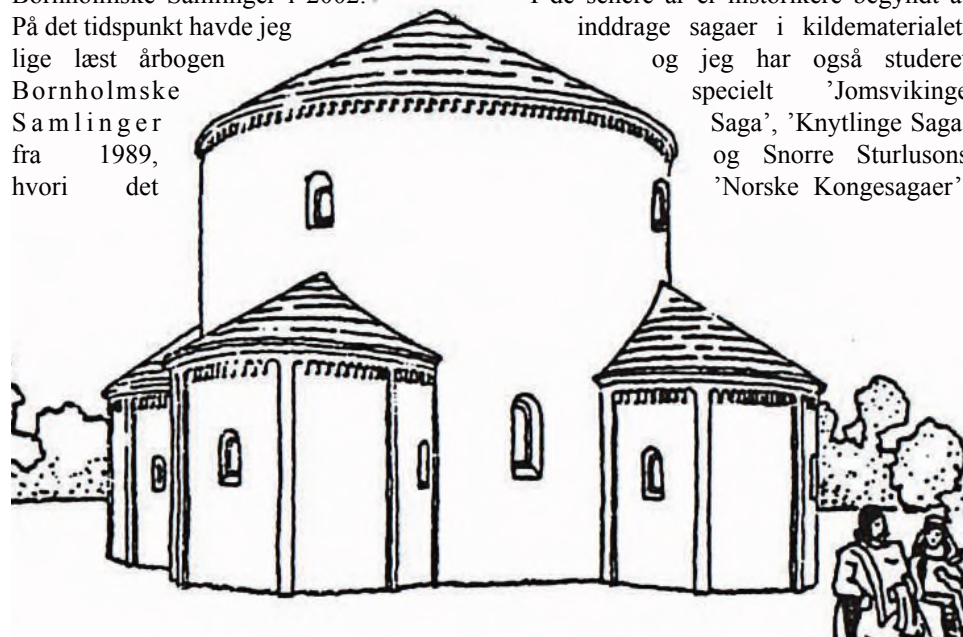
Byggestilen kunne i kraft af de kulturelle og dynastiske forbindelser være kommet til os fra Polen ad vandvejen, og det er ikke kun den polske flod Weichsel, der kommer syd fra, det gør også den polske flod Oder. Netop i det område samarbejdede Boleslav III og kong Niels om at nedkæmpe pommeranerne (venderne) i 1122, og derefter er det en række historikeres opfattelse, at Boleslav sejlede over havet for at deltage i Kalmar-ledingen ved Øland.

Mere om dette følger i artiklens anden del.

Om Jan Eskildsen

I flere årtier har Jan Eskildsen arbejdet som fagbladsredaktør.

Fritiden er gået med at studere historie, specielt den periode, hvor kristendommen kom til det nordlige Europa.

I sin bog 'The Classical Tradition in Czech Medieval Art' viser forfatteren Jan Bazant denne model af St. Vitus rundkirken, der stod færdig i 930 på Prags borgområde Hradcany. Fra 1060 blev den erstattet af en langkirke og senere blev denne erstattet af den katedral, der endnu står i Prag. Kirken var kendt af Polens hersker Boleslav I Chrobry, da han i en periode efter 1000 herskede i Bøhmen og boede på borgen. Kirkens indre diameter var 13 meter, hvilket er nogenlunde det samme som Østerlars Kirke på Bornholm.

”På en måde var vi lykkelige”

P. August Ziggelaar S.J. ser tilbage på en brydningstid.

Tekst: Lisbeth Rütz

KONCILET *Du blev præsteviet da koncilet begyndte – hvordan ser du på udviklingen? Er noget gået tabt med reformerne?*

Nej, det vil jeg ikke sige. Noget er forsvundet, og det er kun godt. For eksempel er de mange gentagelser i messen nu væk. Og så var der også forskellige skikke, som var blevet overflødige. For eksempel skulle præsten have manipel; men den blev afskaffet, og den var jo også bare et stykke udstyr. (*Manipel: et bånd der blev båret over venstre underarm – oprindeligt en slags svededug, der symboliserede den byrde det er at være præst*)

Hvordan oplevede du gennemførelsen af koncilets beslutninger herhjemme?

I mine første år i Danmark var jeg i Aarhus fra 1964 – 68. Her begyndte vi også at læse messe på dansk. Vi eksperimenterede med særlige gudstjenester, indtil vi fik den nye messebog, som kom på latin fra Rom.

Den danske synode i Nyborg i 1969 skulle gennemføre koncilets beslutninger. Der var stor energi til at tage fat, og det blev besluttet at vælge nogle grupper. Pastoralrådet var en varig frugt af koncilet. Dengang var der også regionalråd – men det viste sig at være for meget.

De fleste dengang var meget optimistiske, og den unge biskop Martensen tog positivt imod det nye. Rigtig mange var glade for forandringerne, og både præster og lægfolk tog godt mod de nye tekstrækker. Og så fik lægfolket meget mere indflydelse gennem de forskellige råd.

Hvordan husker du den førkonciliære kirke?

Den førkonciliære kirke var som en fæstning, og man holdt fast ved forpligtelserne som katolik. På en måde var vi lykkelige – de trofaste katolikker var lykkelige i den gamle kirke på trods af de store krav, der fulgte med. Før koncilet kunne man ikke som katolik deltage i en protestantisk gudstjeneste, og økumeniske gudstjenester fandtes ikke. Hollænderne var tidligere paven yderst hengivne, men blev meget kritiske – allerede lige før koncilet.

Den hollandske katekismus var biskoppernes forsøg på at tage koncilet alvorligt og finde en acceptabel ordening. Den kom ud sammen med et hæfte med ændringer fra Vatikanet.

Repræsenterer koncilet set med dine øjne et brud eller en tradition?

Svaret til Lefebvre og traditionalisterne må være, at man holdt fast ved traditionerne. Den østrigske jesuit Jungmann, der var med i forberedelseskommissionen til koncilet og kommissionen til forberedelse af liturgireformerne, havde i mange år beskæftiget sig med behovet for en liturgireform. Han skrev i ”Missarum solemnia” om disse ting, og han fik stor indflydelse på koncilets retningslinier.

Der er sket mange gode ting i liturgi og økumeni siden koncilet. Men også her var der mange misforhold. Lefebvrebewægelsen fik næring af de mange liturgiske misforståelser. Der er jo det med liturgien, at den skal bunde i traditionen. Den skal tilpasses det moderne uden at tabe rødderne i fortiden

Hvordan ser du på, at den traditionelle messe er blevet mere udbredt efter Summorum pontificum?

Det er OK, at man læser messe efter

den tridentinske ritus; men jeg kan ikke lide, at man kalder det den traditionelle ritus. Med den nye messeordening har man holdt fast ved traditionen, men alligevel bragt fornyelse. Og jeg er enig med paven. Præsten bør under messen stå med ansigtet mod Vorherre og se på korset. Og så må han vende sig om når han læser op for folket.

KO har bedt en række katolikker beskrive hvordan de har oplevet koncilet og de forandringer, det bragte. Vi lægger ud med p. August Ziggelaar, der var præst og naturvidenskabsmand i Danmark fra 1964 – 2012.

tilbageblik

”50 år er meget lidt i Kirkens historie...”

Historisk sans er meget vigtig, når man ser tilbage på koncilet, mener Robert Culat.

Tekst: Lisbeth Rütz

KIRKEHISTORIE *Hvor går den alment interesserede læser i gang, hvis han vil sætte sig ind i koncilet?*

Ja, der kan jeg anbefale at begynde med tre vigtige dokumenter, som er helt basale for forståelsen af koncilet. Det er Johannes XXIII's åbningstale, Paul VI's sluttale og hans encyklika Ecclesiam suam.

Selvfølgelig havde jeg på præsteseminarieret studeret konstitutionerne (Det andet Vatikankoncils fire store hoveddokumenter); men i år har jeg læst dem rigtig grundigt igen, og det har været meget dejligt. De er bare så velskrevne og velstrukturerede. De er skrevet med stor indsigt, og det er en glæde at læse så gode tekster. Når jeg sidder og læser en koncilstekst, er det lige som at se en skulptur. Den er gennearbejdet, og sommetider har man brugt en hel time på at skrive fem linjer.

Gaudium et spes er det længste af koncilsdokumenterne og er nok det, der har gjort størst indtryk på mig. Hovedtemaet er forholdet mellem Kirken og verden.

Dokumentet formulerer en kristen antropologi, der er meget flot. Det er et dokument, der er særdeles velegnet for eksempel i en gymnasiesammenhæng.

Der var store forhåbninger knyttet til koncilet; men virkeligheden er jo blevet en ganske anden. Få år efter koncilet forlod mange præster deres embede, og rigtig mange katolikker forlod siden Kirken.

Ja, det er rigtigt; men frugten af koncilet må man ikke bedømme efter så få år, for 50 år er meget kort tid i Kirkens historie. Efter koncilet var der en meget stor krise i 70'erne – særligt i Frankrig og Holland. I Italien og Spanien var krisen mindre. Det er meget vigtigt at have sansen for historien og de store linjer, og den mangler man til,

når man ser tilbage på koncilet. Et eksempel – tiden efter det første koncil i Nicæa var begyndelsen til en total nedtur for Kirken. Efter Nicæa-koncilet blev de fleste arianere, så det var ingen succes på kort sigt. For eksempel blev Athanasius, som forsvarede koncilet, sendt i eksil i Tyskland.

1968 var en stor revolution, der også havde indflydelse på Kirken. Hvis vi nu havde været en sekt og havde lukket os inde, var vi nok i Kirken blevet fri for revolutionens følger. Men nej det er ikke en fejl, at Kirken også er i samfundet. Hvis vi ikke havde haft koncilet, ville krisen i Kirken måske have været endnu større.

Er de mange pædofilisager, som er dukket op de seneste år, en følge af slap kirkedisciplin efter koncilet?

De lande, hvor problemet var størst, var USA og Irland, hvor Kirken stod stærkt. Der var ikke nær så mange sager i meget mere sekulariserede lande som for eksempel Danmark. Pædofilisagerne var begyndt allerede omkring 1930. Men dengang var præsten jo en sakral person – man kunne ikke sige noget mod ham. Først i dag er det blevet muligt at sige noget. Kirken er meget mere menneskelig i dag.

Du taler i din bog om nødvendigheden af at udvikle ”une foi adulte” - en voksen tro. Kan du uddybe det?

Når jeg svarer på det, går jeg ud fra vores kontekst her i Europa. Det er slut med kristendommen som et historisk – politisk system. Troen er ikke mere en ting, vi bare får fra vores forældre, og der er sket et stort traditionstab.

At have en voksentro betyder, at det er nødvendigt at læse/studere Bibelen og katekismen. Hvis ikke du er skolet, vil det blive svært for dig at overleve som katolik. Der er brug både for retræter og for at læse og studere, så man kan udvikle sin tro. Tag for eksempel det at bede rosenkransen. At bede den er også en metode, som man skal lære at kende. Ellers bliver det bare nogle tomme

ord. Det er i det hele taget svært at forblive troende i dag, hvis man ikke har et stort engagement.

Hvad siger koncilet om ateismen?

Koncilet bragte også et andet syn på ateisme end det, vi kender fra det 19. århundrede. I Gaudium et spes 19–21 arbejdede man på at forstå, hvorfor ateismen er så udbredt, og der siger koncilsfædrene, at Den katolske Kirke også har medansvar for ateismen. Man siger ikke mere som før – ateister er onde. Nej man siger i Kirken har vi også et medansvar for ateismen. Hvad skal vi ændre?

Eller tag for eksempel hvad dokumentet siger om økonomien – det er en profetisk stemme i 1965! I en anden af de fire konstitutioner, Lumen Gentium, starter det første kapitel med at fastslå, at Kirken kommer af Treenigheden. Hierarkiet kommer først i kapitel tre. Medlemmerne af hierarkiet er først medlemmer af Guds folk. Koncilet sagde søg ikke de imponerende ting. Det bragte en forenkling, og det trængte man til. Som ung diakon var jeg i 1993 med til at fejre messe sammen med pave Johannes

Paul II. Jeg husker den enkle og hjertelige atmosfære under denne messe. Den er også en frugt af koncilet.

Robert Culat er præst for den fransktalende menighed i København. I 2007 udgav han bogen *L'Âge du métal*, indtil nu trykt i 22 oplag om metallica musik.

Se også <http://guidedelectecturevaticanii.blogspot.dk/> – Robert Culats guide (på fransk) til Det andet Vatikankoncils fire konstitutioner.

fakta

Niels Steensens Gymnasium

... dit valg, dit liv

Måske er G10 - den særlige gymnasieforberedende 10. klasse - noget for dig?

FÆRDIG MED 9. - HVAD NU?

Kom til orienteringsaften: tirsdag d. 29. januar 2013 klokken 19:30... og hør hvad vi kan tilbyde!

Gå ud på gader og stræder...

KO kikker på nogle af de evangeliseringsinitiativer, der er i bispedømmet og fortæller om tankerne bag.

Tekst: Lisbeth Rütz

Foto: Lisbeth Rütz og Jor Güsi

Begejstring der smitter

Nightfever i Bredgade.

NATKIRKE Det sner og det er bidende koldt. Folk skynder sig gennem Bredgade på vej hjem fra julefrokosten eller på vej ud i byens natteliv. Uden for Sankt Ansgars Kirke står et par unge mennesker og deler fyrfadsllys ud. Der er Nightfever i aften. Kom ind i kirken og tænd et lys siger en af dem. Mange tager imod invitationen. Inde i kirken er sakramentet udstillet. Rummet er kun oplyst af levende lys, og oppe foran alteret kan man tænde sit fyrfadsllys. Her står også en kurv med bibelord, og der er mulighed for at skrive forbønssønsker på små lapper papir og putte dem i kassen.

Et Nightfever-arrangement kører ikke efter et fast skema. Hele aftenen skifter perioder med bøn med stilhed og perioder med rolig, meditativ musik. Denne aften er to søstre fra "Die Dienerinnen vom heiligen Blut" kommet fra Flensborg for at spille. Et par fra den filippinske menighed bidrager også med sang og musik.

Der er tilbud om samtale eller velsignelse hos diakon Kaare Nielsen, og det benytter en del sig af.

Kl. 21 samles de der er tilbage i kirken til komplet. Det har været en god aften. Der var ca. 70 inde i kirken, og mange blev der i lang tid. Der kom folk både fra Sankt Ansgars faste menighed og folk, der kom

tilfældigt forbi.

Nightfeverbevægelsen opstod efter verdens ungdomsdagen i Köln i 2005. Her deltog næsten en million unge i en vågenat med bøn og tilbedelse på Marienfeld. "Dette må ikke blive sidste gang", tænkte den unge teologistuderende Andreas Süß. Sammen med Katharina Fassler fra Emmanuel-bevægelsen tog han initiativ til at lave en bønssaften i Remigius Kirche i Bonn. De valgte at kalde arrangementet for Nightfever på grund af den smittende glæde ved troen, mange havde oplevet på verdens ungdomsdagen. Og feberen smittede lynhurtigt. Snart var der Nightfever i de fleste større tysksprogede byer, og der har også været Nightfever ved olympiaden i London. Andrea Wienhues bragte sidste år Nightfever til Danmark efter at have mødt bevægelsen i Tyskland.

Næste Nightfeverarrangement bliver den 23.2. i Hellig Kors Kirke Bispegade 10 – 12 i Nykøbing Falster Tidspunkt foreligger endnu ikke. Læs i øvrigt mere om Nightfever på www.nightfever.org

Kulturmødet på Nørrebro

Natkirken lokker mange ind fra Nørrebrogade.

NATKIRKE Velkommen til natkirken står der på et stort skilt på trappen til Sakramentskirken på Nørrebrogade. Kirkerummet er oplyst af levende lys, og Sakramentet er udstillet. Lige ved indgangen er der et læsehjørne med bibler på de sprog, der er mest udbredt på Nørrebro. Der er lagt vægt på at forklare tingene for folk, der ikke kender den katolske kirke. Derfor er der hængt forklarende skilte op ved skriftestolen og helgenbillederne. "Kirkens fællesskab består af dem der lever på jorden og af dem, der er hos Gud. Vi føler en samhørighed med helgenerne og beder dem om, at de vil gå i forbøn for os hos Gud," står der blandt andet på et skilt, der er hængt op ved siden af Mariabilledet. Inde i kirken spiller ghettoblasteren julesange. "I begyndelsen havde vi et temmelig stramt program for aftenen; men vi har blødt det meget op i forhold til udgangspunktet", siger Jonnie Nielsen fra arrangørgruppen. Efter en periode på knap to år med natkirke ude i Ordrup valgte arrangørgruppen bag natkirken i samråd med biskop Czeslaw at prøve noget nyt. Forskellige placeringer herinde i byen blev overvejet, og til sidst blev det så til Sakramentskirken, efter at menigheden var blevet spurgt. Man valgte en placering på Nørrebro, for her er der hele

tiden liv. Her har butikkerne længe åbent – nogle kommer sent hjem fra arbejde, og andre er på vej ud i byen.

Det er alle aldersgrupper, der kommer her. Der kommer mange enlige, men ofte også helt unge på 16 – 18 år, der er på vej ud i byen med vennerne. Vi oplever meget, at især yngre mænd kommer forbi. De har tydeligvis brug for at sidde i rummet, og vi har mange gengangere.

Vi får mange spørgsmål fra dem, der kommer her. For eksempel spørger mange om, hvad det er for en kirke. Vi forklarer så helt enkelt og besvarer de spørgsmål, der måtte komme. Folk spørger om alt muligt – mange vil gerne høre om rosenkransen eller have hjælp til at bede.

Mange vil gerne have en samtale, ikke bare for at spørge ind til noget med kirken, men også fordi, de kan være tyngede af forskellige problemer og gerne vil tale om deres situation. Vi tilbyder samtale og velsignelse – evt. kan vi også bede sammen med dem. For eksempel oplevede jeg forleden en ung pige, der kom ind og havde rigtig meget på hjerte. Hun sagde selv, at hun ingen tro havde, men efterlod sig en bøn, der var meget dyb", siger Jonnie Nielsen fra arrangørgruppen.

Normalt lader man døren stå åben, så folk kan få et glimt af kirken ude fra gaden. Et par medarbejdere plejer at gå ud på Nørrebrogade for at uddele små lys, som folk kan tænde inde i kirken. Og det tilbud tager rigtig mange imod. På en almindelig aften kan der komme op til 75 mennesker forbi. Diakon Kaare Nielsen er tovholder på natkirken, der foregår den anden torsdag i måneden hele året fra kl. 20.00–23.00.

Bønscellen på Gammel Torv

Evangeliseringstjenesten har gjort de første erfaringer med det mobile bederum.

GADEMISSION "Vær du Herre leder, boss og altid til stede med din ånd og kærlighed og dit liv i fylde i dette rum", står der i den store bog, der ligger opslået inde i skurvognen. Her ligger der også en

Kaare Nielsen og Adrienne Mulimbi på Gammel Torv i København

opfordring til at skrive i bogen, hvis man har nogen eller noget, man vil bede for. Ved siden af bogen ligger Bibelen slået op på salme 120 og 121.

Skurvognen er meget enkelt indrettet og ligner nærmest en celle. Den er hvidmalet og man kan sætte sig på en lille bæk eller evt. knæle på en af de små bedeskamler. Der er tændte fyrfadsllys, og på væggen hænger et par reproduktioner af ikoner. Kontrastvirkningen til Strøget udenfor er forbløffende. Det er lykkedes med få midler at skabe et rum for stilhed og eftertænksomhed.

"Skrurvognen er et mobilt bederum, som kan flyttes hen hvor kirken vil vise ansigtet. Vi overvejer stadig væk, hvornår det er det helt rigtige tidspunkt. Her den første aften var vi i kontakt med en ca. 25 stykker. Vi ved jo ikke hvor meget det frugter; men mange gav udtryk for at det så flot ud

Vores tilgang til det her vil være, at vi stiller os til rådighed for folk. Vi lytter efter, hvad de har at sige til os hvad de har på hjerte, og vi trænger os ikke ind på dem", siger Kaare Nielsen. Sammen med sine medarbejdere var han på Strøget første gang, den var i brug for at fortælle om det glade budskab. To dage senere var p. Fabrizio Milazzo på Gammel Torv med bederummet. Stående foran julekrybben delte han 75 flyers ud med invitation til julens gudstjenester. Det er meningen, at det mobile bederum skal være et fast indslag i bybilledet på Strøget og andre steder, hvor der kommer mange mennesker. Meningen er at skabe et åbent, lidt café-agtigt miljø, hvor folk har mod på at stille deres spørgsmål.

Indtil videre vil man kunne møde bispeddømmets evangeliseringstjeneste med det mobile bederum på Gammel Torv den 1. og 3. torsdag i måneden fra kl. 20.00–23.00.

Sæt ord på troen

Evangeliserende materialer fra Sankt Andreas Bibliotek.

Tekst: Kate Toft Madsen, biblioteksleder Sankt Andreas bibliotek

EVANGELISERING Jeg har engang hørt p. Jesper Fich citere en klog firmand for at have sagt, ”Troen er som et stykke sæbe: Der skal to hænder, til at holde fast om den”. Jeg synes ordbilledet er relevant når man tænker på den videregivelse af troen, som finder sted i bogform: Vi har ophavsmanden med sin ide – et værk i bogform. Forlæggeren vurderer bogen

og udgiver den og giver den dermed en gyldighed. Nogle bøger opnår Kirkens særlige godkendelse, imprimatur. Til slut er der den brede offentlighed som vælger at bruge penge på at købe netop den bog. Der er flere parter som er med til at sige, at her er et gyldigt udsagn om troen.

Vi bringer her nogle få titler anbefalet af SABs fagreferenter til den, der gerne vil lære mere om vores tro:

Dåb og Gudstro / Hans L. Martensen. – Kbh.: Niels Steensen, 1982.

Dåb og kristenliv / Hans L. Martensen. – Kbh.: Katolsk Forlag; Niels Steensen Forlag, 1980

Faith of our fathers: Reflections on Catholic tradition / Eamon Duffy. New York: Continuum, 2004.

Gud og verden: At tro og leve i vor tid: En samtale med Peter Seewald / Joseph Ratzinger.- Kbh.: Katolsk Forlag, 2010.

Lumen Gentium: Konstitutionen om Kirken. I: Det Andet Vatikankoncil.- Kbh.: Ansgarstiftelsens Forlag, 1997

YOUCAT dansk: Katolsk ungdomskatekismus.- Kbh.:Ansgarstiftelsens Forlag; Katolsk Forlag, 2011

Bøger fra SAB kan bestilles til afhentning på dit lokale bibliotek. Du kan bestille dem via www.bibliotek.dk, eller ved at bede bibliotekaren indlæne bogen til dig. Vi stiller vores materialer gratis til rådighed, ikke kun for katolikker, men for hele den

danske befolkning, og modtager jævnligt bestillinger også fra Sverige og Norge.

Tvillingehusene ved Sjælsø

Smukt illustreret værk fra Birkerød lokalhistoriske Forening.

Tekst: Helge Clausen

LOKALHISTORIE Mon ikke de fleste danske katolikker er klar over, at der nord for København befinder sig to store, katolske institutioner, nemlig benediktinerindeklosteret Vor Frue af Åsebakken og et par minutters gang derfra, bispeddømmets kursusejendom Magleås?

Mange har sikkert været til møde på Magleås eller har besøgt klosteret, f.eks. i forbindelse med den årlige Maria-valfart. Måske har man også erfaret, at Kirken erhvervede disse to store ejendomme for en del år siden, og at der var en vis sammenhæng mellem dem.

Nu kan interesserede fordybe sig i begge ejendommers historie, idet Birkerød Lokalhistoriske Forening i anledning af sit 50-års jubilæum har udgivet et smukt illustreret værk om dem. Både Magleås og Åsebakken blev oprindeligt bygget som private boliger og ligger på hver sit højtbeliggende sted med en fantastisk udsigt mod vest over Sjælsø. Magleås blev bygget for ingeniør Aage Westenholz, hustruen Ellen og deres børnerige familie, som flyttede ind i 1910. Han havde tjent en formue i Siam og blev herhjemme foregangsmand inden for oprettelsen af spejderkorps samt frivillige korps i forsvarsojemed. Westenholz var morbror

til Karen Blixen og investerede i hendes kaffefarm i Afrika, hvilket medførte store tab. Familien Westenholz' spændende og dramatiske familieliv er skildret, med anvendelse af mange familie billeder. Efter Aage Westenholz' død blev Magleås i 1942 solgt til den norskfødte, pavelige kammerherre, grev Christopher de

Paus, som døde året efter. I 1945 købte Ansgarstiftelsen ejendommen, men først efter at have været bl.a. folkehøjskole, blev Magleås i 1974 indrettet til det katolske kursus- og mødested, vi kender i dag. Denne

periode er dog kun behandlet med få linjer. Åsebakken er lidt yngre end Magleås. Det var Ellen Westenholz' bror, William Lennart Grut, der lod Åsebakken bygge, og denne herskabsvilla stod færdig i 1922. Grut havde lige som sin svoger tjent penge i det fjerne Østen, hvor han også havde været svensk generalkonsul i Bangkok. Hans hustru Helen var af japansk-engelsk afstamning. Foruden 30 tdr. land hørte også villa Granly (det nuværende Pax) med til

ejendommen. Familielivet var præget af stor selskabelighed, og en tidligere ansat fortæller i bogen om stort og småt i den store husstand i 1920'erne og 30'erne. I 1942 blev Åsebakken sat til salg og købt af Ansgarstiftelsen som nyt kloster for benediktinerinderne fra Jagtvejen, som søgte et passende sted uden for byen. Ejendommen blev 1947 tilskødet Sct. Benedikts Stiftelse.

Åsebakkens tid som kloster i nu 70 år bliver skildret på 14 sider med mange interessante billeder. Også ankomsten af nonner fra Brasilien er medtaget. Desuden får man forhistorien med ankomsten til København i 1914 af søstrene af Den evige Tilbedelse, klosterbyggeriet på Jagtvejen (hvor Niels Steensens Gymnasium siden 1954 har haft til huse) og søstrenes skifte til benediktinerordenen i 1936. Som optakt til denne beretning er der et afsnit om Den katolske Kirkes historie i Danmark, hvilket må være værdifuldt for den læser, der ikke har det fornødne overblik.

Arkitekt for begge ejendommene er Torben Andreas Grut, som var bror til både Ellen Westenholz på Magleås og Lennart Grut på Åsebakken.

Bogen indeholder også et stort biografisk

kapitel om slægterne Westenholz og Grut Hansen, hvor der bl.a. berettes om Dinesen/Blixen og den legendariske kvindesagsforkæmper Mary Westenholz, som i 1909 bemægtigede sig Folketingets talerstol og holdt en brandtale for de forbløffede medlemmer. Et særligt element er, at mange af Westenholz'erne var unitarer, som bl.a. benægter Treenigheden. Der er også korte biografier over de optrædende personer, en ord- og emneliste, hvor man kan læse om forskellige ting især vedrørende klosterlivet. På en medfølgende CD-ROM er der 151 sider supplerende tekster, som dog mere ligner en anden version af bogens tekst. Kun her – og ikke i bogen – findes forklaringer på, hvad en unitar og et kolumbarium er.

Bogens forfattere er Ingelise Schmidt, som fra 1977-2003 var priorinde på Vor Frue Kloster, og Tormod Hessel, der i mere end 50 år har beskæftiget sig med og skrevet om Birkerøds lokalhistorie; han er leder af Birkerøds Lokalhistoriske Arkiv og Museum, samt formand for Birkerød Lokalhistoriske Forening. De to forfattere har udført en stor og grundig research. Den smukt illustrerede bog bugner af oplysninger og billedstof, men man kunne fra katolsk side have ønsket sig lidt mere dækning af Magleås's historie de seneste 40 år, samt flere beskrivelser af og billeder fra de to huses indre. Endelig er der her og der tvivl om en tekst er et citat eller ej. Af og til mangler både citationstegn og kildeangivelse. Til trods herfor kan bogen anbefales på det varmeste.

Ingelise Schmidt og Tormod Hessel: *Magleås og Åsebakken. Mennesker og begivenheder.* Birkerød, Birkerød Lokalhistoriske Forening, 2012, 131 s. ISBN 978-87-87087-03-2. Kr. 349,00.

Niels Steensens Gymnasium

... dit valg, dit liv

Vi opretter NYE 6., 7. og 8. klasser

☞ Refleksion og faglighed

☞ Gensidig respekt og fællesskab

☞ Internationalt med udlandsrejser.

Se mere på www.nsg.dk

Kom til orienteringsaften

og vær med fra begyndelsen: torsdag d. 31/1 kl. 19:00

Sankt Kjelds Gade 3, 2100 København Ø, tlf. 39 16 23 40

God kunst er sandhed på form

Kunsten og det religiøse er fælles om at holde sandheden hellig. Blandt andet derfor kan kunst, der ikke umiddelbart er religiøs, sagtens både styrke og uddybe ens tro. Omvendt er der ingen garanti for, at såkaldt religiøs kunst taler til hjertet hos de troende. Det mener Hans Jørgen Frederiksen, der er kunsthistoriker, katolik og Kirkeby-fan.

Tekst: Malene Fenger-Grøndahl

KUNST En pige med perleøring, som vender sig om og kigger på en med et ganske særligt sanseligt blik. Det kan være store religiøs kunst. For pigens blik minder én om det meste fantastiske i verden: At vi som mennesker kan opleve, at selv om vi er støvkorn i universet, kan ét andet menneske betyde alt for én – og omvendt. Omvendt kan et nok så smukt udført billede malet som en allegori over den katolske tro, med en kvinde, der knuser en slange under sin fod, og mange andre velvalgte symboler på kirkens funktion og rolle, være en begrænset religiøs oplevelse. Det stod klart for Hans Jørgen Frederiksen, da han for nylig under en rejse til Rom besøgte en særudstilling med værker af den hollandske barokkunstner Jan Vermeer. Blandt Vermeers mest berømte billeder er netop *Pige med perleøring* fra 1665, mens hans *Allegori over den katolske tro* fra 1670-72 er langt mindre kendt – og med god grund, mener Hans Jørgen Frederiksen.

”Jan Vermeer blev født i en calvinisk familie på et tidspunkt, hvor den calvinistiske tro var dominerende i Holland. Senere konverterede han til katolicismen. Calvinisterne bruger ikke billeder i deres kirker, så kunsten forsvandt ud af kirkerne og måtte finde andre motiver og udfoldelsessteder. Så kan det på overfladen se ud, som om kunsten ikke længere var religiøs, men så enkelt mener jeg ikke, at det er,” siger Hans Jørgen Frederiksen og uddyber: ”Vermeer

var en fremragende maler, og han kunne det, som gode kunstnere kan: Lade intentionerne vige for det, der kan sætte sig igennem uden kunstnerens bevidste hensigt. Det er farligt, når kunstnere vil fortolke det, de er fyldt op af og har trang til at tale om, for det kunstneriske element risikerer at blegne. Vermeers teknisk set flotte ”Allegori over den katolske tro” er et eksempel på det.”

”Gud har givet os fem sanser”

Hans Jørgen Frederiksen er kunsthistoriker og ansat ved Institut for Æstetik og Kommunikation på Aarhus Universitet. Her underviser, forsker og skriver han bl.a. om kunstteori- og historie, om Per Kirkeby og byzantinsk kunst – og sammenhængen imellem disse to størrelser (det vender vi tilbage til!) samt i kirkekunst og billedteologi. Hans arbejde bringer ham jævnligt på rejser til bl.a. Rom, og her har han mulighed for at dyrke det, der ikke kun er hans forskningsfelt, men også hans personlige interesse og passion: kunsten og kirken. For ham handler begge størrelser om sanselighed og om erkendelse af en sandhed, der omfatter både ånd og krop.

”Gud har givet os fem sanser, og det vil være at maltraktere Guds skaberværk i os, hvis vi fravælger nogle af dem som erkendelsesveje. Selvfølgelig kan vores sanser narre og bedrage os, men de kan også fungere som erkendelsesredskaber, og jeg mener, at billedkunsten er en erkendelsesvej, som benytter sig af synssansen,” siger Hans

Jørgen Frederiksen.

Han blev født ind i en katolsk familie og voksede op med jævnlig kirkegang. Da han var syv år, flyttede familien til Odense, kun en kilometer fra Sankt Albani Kirke. Her deltog familien hver søndag i messen og kørte derefter forbi kirkegården og bad for Hans Jørgens farmor og farfar. Den katolske tro var en integreret del af familiens liv, og det var også via kirken, at Hans Jørgen fik øje på den visuelle kunst og dens potentiale som erkendelsesvej. I Sankt Albani Kirke havde Hans Jørgen oplevelsen af ”at være et sted, hvor det hellige ikke var noget abstrakt, men en næsten sanselig, æstetisk realitet”, som han beskriver det i bogen debatbogen *Alligevel katolik* (Hovedland, 2011). Og han fortsætter: ”Kunsten i rummet var nok ikke på det højeste niveau, men billederne gjorde indtryk, og jeg så frem til engang at forstå dem rigtigt.”

Per Kirkeby. *Anastasis tekstur*. 2001.

Kirken og kunsten

Ønsket om at forstå træfigurene og malerierne i kirken var afgørende for, at Hans Jørgen Frederiksen valgte at studere kunsthistorie ved Aarhus Universitet. Det valg har fået følger, for nu er forskeren hver eneste dag fordybet i studiet af kunst fra både fortid og nutid, og ofte er det kirkelig kunst, skabt af fremragende kunstnere, som især den katolske kirke op igennem middelalderen, renæssancen og barokken bestilte til at udføre store og imponerende værker.

De seneste 300 år har kirken dog ikke haft den samme rolle for kunsten, og det beklager Hans Jørgen Frederiksen. Samtidig påpeger han, at også kunst, der ikke anses for religiøs, kan have et stort potentiale som erkendelsesvej, og det skyldes ifølge kunsthistorikeren blandt andet, at kunsten og det religiøse har i hvert fald én ting til fælles: Begge holder sandheden hellig. ”For at skabe stor kunst må kunstneren på sin vis lægge sine egne intentioner til side og åbne sig for, at noget andet kan trænge igennem i værket. De gør plads til sandheden, kan man sige. Kunst, der vil noget ganske bestemt, er ikke kunst, eller i hvert fald ikke god kunst, og derfor kan kunst heller aldrig være politisk i snæver forstand, selv om den selvfølgelig kan sætte politiske spørgsmål til debat og under behandling. God kunst er en konkretisering af noget universelt; den er sandhed på form,” siger han.

Men hvad så med den religiøse kunst, som vel ofte er forkyndende og har et bestemt formål. Er det så ikke kunst? Her har kunstneren (og den, der betaler for den), vel en klar intention om at skabe forståelse for kirkens dogmer eller styrke beskuerne i deres tro? ”Jeg vil ikke deltage i den hellige forargelse over ’dårlig religiøs kunst’. Nogle katolikker mener fx, at folkelig kunst i form

af primitive Madonna-figurer i italienske landsbykirker, er noget helt forfærdeligt. Det mener jeg ikke. Måske er det ikke stor kunst, men det kan have sin funktion alligevel. Omvendt er der ingen garanti for, at såkaldt religiøs kunst åbner for nogen særlig erkendelse. Men det gælder jo også prædikener i kirken. Nogle løfter sig virkelig, andre åbner ikke for alvor for nogen større erkendelse. Når jeg ser på kunst, forventer jeg ofte, at jeg bliver åbnet for en større erkendelse, men her holder jeg mig ikke nødvendigvis til kirkekunst. Al god kunst kan åbne for en større erkendelse.”

Den holdning afspejler en videreudvikling af det kunstbegreb, som opstod i 1700-tallet, understreger Hans Jørgen Frederiksen. ”Først i 1700-tallet opstod der et egentligt kunstbegreb. Man adskilte middelalderens og renæssancens idéer om det gode, det sande og det skønne og uddelegerede så at sige de tre områder. Det gode var nu et etisk

problem, som filosofferne kunne tage sig af; det sande blev problem for naturvidenskaben, og det skønne var så det, kunsten sad tilbage med. Hermed fulgte også ideen om, at den højeste form for erkendelse var den rationelle, som videnskaben kunne tage sig af, mens den lave erkendelse – i form af indlevelse, fornemmelse, kunstnerisk sans – var kunstens domæne. På den baggrund opstod det, der kaldes filosofisk æstetik, som insisterer på, at kunsten er en erkendelsesvej på linje med andre erkendelsesveje.”

”Uden tvivl ingen kunst”

- Vil det sige, at al god kunst også er god kirkekunst?

”Hans Edvard Nørregaard Nielsen har gjort sig til talsmand for den holdning, og jeg er enig langt hen ad vejen. Men jeg tror ikke, at det holder helt. For mig at se er det en helt særlig udfordring at udsmykke en kirke, fordi man må forholde sig til det specifikke rum og også til kirkens funktion. Den opgave er der heldigvis mange danske kunstnere, der tager meget alvorligt. Mange gør også en del ud af, at de er troende tvivlere. Det er *Fortsættes næste side* ▶

Vermeer van Delft: *Allegori over den katolske tro*. Malet mellem 1670 og 1672. The Friedsam Collection. New York. Metropolitan Museum of Art.

Fortsat fra forrige side ► muligvis sådan de ser sig selv; men jeg tror også, at det i nogle tilfælde skyldes en frygt for, at deres kunst 'fordufter', hvis deres tro bliver for tydelig eller bastant. Man kunne føle sig fristet til at sige "uden tvivl, ingen kunst".

- *Strider det ikke imod kirkens forpligtelse til at forkynde, hvis kunsten skal afspejle tvivl, ikke tro?* "Pointen er ikke, at kunsten skal hævde tvivlen; men at kunstneren skal være åben. Åbenhed er ikke det modsatte af tro, tværtimod. Tillid og åbenhed er vel troens vigtigste ingrediens. Derfor ser vi også eksempler på, at kirken er i stand til at åbne sig for moderne kunst, selv om det i lang tid blev hævdede, at moderniteten og sekulariseringen satte kunst og kirke i modsætning til hinanden. Men i dag ser vi snarere en form for senmodernitet, hvor det religiøse også

får plads. Omvendt må kirken efter min mening åbne sig for de moderne og senmoderne udtryk, fordi det er i den fortsatte dialog, at kirken kan nå mennesker. Igen er det åbenheden, der er afgørende."

At kunsten og troen har mere at sige hinanden, end mange tror, har Hans Jørgen Frederiksen mange eksempler på. Særligt optaget er han af de religiøse symboler og elementer i Per Kirkebys kunst. Blandt andet er der i nogle af Kirkebys billeder elementer fra byzantinske ikoner og italienske renaissancemalerier. Men typisk er det ikke de mest velkendte elementer, Kirkeby gør brug af. I stedet ser man for eksempel i en del af hans billeder det sted, hvor korset er kilet fast i jorden.

"At stå ved korsets fod uden at afbilde Jesus er også et udtryk for åbenhed. Det er en manifestation af tro og af en anden måde

at se på end den akademiske og historiske. Det er en mere sansende, fænomenologisk tilgang til verden – en måde at gå i dialog med virkeligheden på," siger Hans Jørgen Frederiksen. Og tilføjer: Kunsten er et alternativ til ensomheden, det mest uhyggelige af alt. Isolation fra andre mennesker, fra virkeligheden og fra Gud. Kunsten er en protest mod ensomheden og en måde at forbinde sig med andre på." Og så er vi tilbage ved Pige med perleøring.

Vermeer van Delft: Pige med perleøring. Ca. 1665 Mauritshuis i Haag.

Den billedskabende bibel

Det danske bibelselskab har udgivet en oversættelse af Kunstbibelen, som Det japanske bibelselskab står bag. Det er en blandet, men fin udgivelse.

Tekst: Bernadette Alster

BIBELN Da jeg først fik Kunstbibelen i hånden, tænkte jeg, at det lignede en rigtig gavebog. Den rette tyngde til at indikere kvalitet – plus et tilpas farverigt og ordknap layout til, at den ikke ser tør ud. Jeg tænkte endda, at det nok ville blive svært at sige noget som helst om den, fordi den ser ud som om, ingen kan have noget at indvende imod den. Sådan er det nu alligevel ikke helt. Der er rigtig meget godt at sige om Kunstbibelen; men der er også et par ubesvarede spørgsmål.

Det manglende forord

Bogen er bygget op efter det meget enkle koncept, at udvalgte bibelcitater følges af en eller flere illustrationer fra kunsthistorien. Billedmaterialet er meget blandet, både med hensyn til tid, stil og medium. Der er således både illuminationer fra middelalderlige håndskrifter, storværker fra renaissance, stik (især fra Dorés fantastiske billedbibel) og moderne kunst. Nyere danske værker er der en del af, mens der mærkeligt nok slet ikke er nogle japanske, selvom bogen altså først udkom i Japan. Og her begynder spørgsmålene at melde sig. Kunstbibelen indeholder intet forord, der kunne forklare lidt om de udvælgelseskriterier, man har arbejdet ud fra. Hverken hvad angår billedmateriale eller citater. Det kunne ellers være ganske rart, fordi nogle af citaterne, der skal være visuelt overskuelige sammen med billederne, kommer til at fremstå en smule amputerede. Ofte springer man meget brat ind i teksten og savner det, der kommer før. Det er ikke noget kæmpe problem, men det ville have været rart at vide, hvad udgiveren har tænkt om det. Har man simpelthen valgt citater efter, hvad der har været mest billedmateriale til? Eller hvad man fandt, var de vigtigste tekster? Og ligeså kan valget af billeder godt få en tid at undre sig. Eksempelvis er der helt utroligt meget Chagall i delen med Det Gamle Testamente. Er det fordi Chagall simpelthen lod sig inspirere af mange scener derfra, som andre kunstnere ikke har givet sig i lag

med? Eller fordi udgiveren mener, at netop Chagalls værker rammer noget essentielt?

Billedernes betydning

Bortset fra det synes jeg, det er en rigtig fin udgivelse. Der er tale om en anderledes måde at læse (dele af) Bibelen på, der kan få mange, der ville lade sig afskrække af diverse anetavler og andet til at gå til teksten med fornøjelse. Og det er også glimrende at kunne holde billedkunstneres tolkninger af scenerne direkte op imod ordene. Man kan simpelthen ikke undgå at lære en masse undervejs - af teksterne selv, og hvordan forskellige mennesker har tolket dem i forskellige perioder. Det eneste, der er at indvende til det, er, at den ny bibeloversættelse fra 1992, som man har valgt at bruge her, ikke kan forklare forskellige billedkunstlige traditioner, som for eksempel traditionen med at give Moses horn. Men oversættelsesforskelle eller ej: Det går virkelig op for én, hvor visuel store dele af Bibelen er. Når man har læst Kunstbibelen, giver det endnu bedre mening, at billedkunsten har været så vigtig en del af den katolske tradition i både øst og vest. Man kan simpelthen ikke undgå at se mange af scenerne for sig - som tusinder har gjort det før.

Kunstbibelen. Udgivet af Bibelselskabets Forlag, 2012. 512 sider, 299 kroner.

Bønnens have

BØN Bønnens have ligger gemt dybt i hvert eneste menneskes hjerte. Der findes en have som minder om paradiset – med mild varme, forårsblomster og sten der kan samles til et bedested", står der i bagsidens præsentation af Martin Lønnebos "Bønnens Have", der guider ind i bønnens univers. Bogen henvender sig både til begynderen og dem der er fortrolige med bønne.

Martin Lønnebo: Bønnens have. Unitas Forlag 2012. 186 sider. 199 kr.

I første række

PRÆDIKENER "23 præster fra hele landet bidrager med prædikenvejledninger til samtlige tekster i kirkeåret efter første tekstrække. "I første række" giver: indsigt i teksterne, indlevelse i den kontekst, der skal prædikes i inspiration til den konkrete prædiken samt forslag til salmer."

Redaktionsgruppen: Ulla Morre Bidstrup, Peter Nejsum, Arne Mårup og Leise Christensen Aros Forlag 2012. 496 sider. 369 kr.

Niels Steensens Gymnasium

... dit valg, dit liv

GYMNASIEVALG 2013

- ☞ International profil og Kinalinje
- ☞ Høj faglighed, refleksion og stærkt fællesskab
- ☞ Nye lokaler til gymnasieafdelingen

Se mere på www.nsg.dk

Kom til orienteringsaften

Niels Steensens Gymnasium torsdag den 24. januar kl. 19.30

Sankt Kjelds Gade 3, 2100 København Ø, tlf. 39 16 23 40

Når der er hellig uro i Kirken

Norsk bog på højt niveau om Det andet Vatikankoncilens betydning.

Tekst: Lisbeth Rütz

DEBATBOG "Ecclesia semper reformanda est", Kirken må altid reformeres. Dette udsagn er et udtryk for den hellige uro, som altid må vibrere i en kirke, der vil ud til verden med det glade budskab og ikke vil nøjes med at lukke sig om sig selv, siger en ny norsk udgivelse "Hellig uro - 50 år efter Det andet vatikankoncil". Bogen er en samling af ti artikler skrevet af ni katolikker og en protestant. Syv af forfatterne er norske, en er svensk, en engelsk og en amerikansk. Fælles for alle er en opfattelse af, at Kirken i disse år er på vej væk fra det dialogklima og den åbenhed, som var Det andet Vatikankoncil.

Bogen indledes med oversigtskapitlet "Vårløsning i Kirken" af Lars Roar Langslet. Her beskriver han konciliet i et personligt tilbageblik. Nedslidte begreber som dialog og aggiornamento (ajourføring) bliver sat ind i en samtidig kontekst, så vi kan forstå, hvor revolutionerende det var i 60'erne, at konciliet greb tilbage til en oldkirkelig inspireret kirkeforståelse og vægtede apostlenes kollegiale fællesskab omkring Peter højere end en hierarkisk og topstyret struktur. Langslet ser den ajourførte ecclesiologi (kirkeopfattelse)

som koncilets måske vigtigste landvinding og betragter liturgireformen som i det store og hele vellykket, selv om mange gik længere, end der var belæg for i koncilets vedtagelser.

De næste ni kapitler falder i tre grupper. Den første gruppe to artikler vil vise behovet for en ny udformning af kirkens antropologi (menneskesyn). Kari Elisabeth Børresen skriver om "androcentrismens kollaps" (*androcentrisme = et patriarkalsk menneskesyn*), og Jostein Børtnes skriver i "men det står hos Paulus at..." om fortolkningsmetoder i forbindelse med epistelttekster, der traditionelt bruges i argumentationer mod homoseksualitet. Den anden gruppe handler om fornyelse i Kirken. Et kapitel handler om koncilets ethos (moral) og det nye syn på præster og lægfolk som ligeværdige medlemmer af "Guds folk". Tina Beattie skriver i et kapitel om Kirkens forhold til seksualitet og familie og argumenterer for, at Den katolske Kirke lige som den ortodokse skal give fraskilte mulighed for en ny start og tillade, at de gifter sig igen. Anne Helene Utgaard argumenterer for at genoptage en oldkirkelig tradition og give kvinder adgang til det permanente diakonat. Jesuitten Ladislav Orsy, der er ekspert i kirkeret, skriver om grænsen mellem en definitiv lære og ufejlbarhed. En tredje gruppe artikler ser på forholdet mellem Kirken og verden. Gunnar Heiene præsenterer

udviklingen i Kirkens sociallære gennem de sidste 120 år og spændingerne mellem en ældre, abstrakt, naturretslig funderet og en yngre, bibelsk baseret kontekstuel sociallære. Sr. Else – Britt Nilsen O.P. skriver om Kirkens økumeniske samarbejde – et arbejde der har revolutioneret forholdet mellem kirkerne, men i dag er stagneret. Per Kværne skriver om Kirkens dialogarbejde med andre religioner. Her er man – efter Kværnes opfattelse - ikke kommet meget videre end i 1800-tallet.

Centralisme i Kirken

Gang på gang udtrykker de fleste af bidragyderne bekymring over det, de ser som en øget tendens til centralisering og magtkoncentration i kurien under Johannes Paul II og Benedikt XVI.

Denne tendens ses som et forsøg på at spole tiden tilbage og bremse for reformstrømninger i Kirken. I afsnittet "Myndiggjøring – om lekfolkets rolle i Kirken" skriver sr. Madeleine Fredell O.P. om Det andet Vatikankoncilens teologi om lægfolket. Her fornemmes et tydeligt brud i forhold til det kirkesyn, der havde været gældende siden konciliet i Trento. Som en af koncilets væsentligste frugter nævnes lægfolkets myndiggørelse gennem liturgireformen, hvor liturgien nu bliver en fælles fejring og ikke noget, præsten gør for folket (s. 113) Kirkens egentlige læreautoritet ligger i "sensus fidelium" – de troendes fælles troserfaring, og embedet fødes ud af fællesskabet ikke omvendt, siges det med et citat fra Karl Rahner (s.118)

Madeleine Fredell fortæller om Roms "nye kontrolbehov", der er skyld i, at mange teologer bliver bragt til tavshed af Troslærekongregationen (s. 122). I gennemgangen af udviklingen i Kirkens sociallære skriver Gunnar Heiene, at sociallæren efter konciliet lægger stærkere vægt på en mere decentraliseret forståelse af Kirken. Her nævnes dog også, at de seneste ti års udvikling i Kirkens sociallære viser en øget tendens i retning af en mere centraliseret kirkeforståelse på bekostning af lokalkirkens rolle som aktør, hvilket får Heiene til at efterlyse en bedre balance mellem det centrale og det lokale (S. 222)

Ved et motu proprio "Ad tuendam fidem" udsendt i 1998 blev der indført en ny kategori af læresætninger som kaldes definitive. Det er udsagn af læremæssig karakter, som erklæres for definitive, men ikke opfylder kriterierne for pavelig ufejlbarhed og er blevet udvidet langt ud over hvad der er belæg for i 1. og 2. Vatikankoncil konstitutioner, skriver Ladislav Orsy i kapitlet om udviklinger inden for kirkeretten. Et eksempel på hvad dette betyder i praksis kan ses i sagen med den afsatte australske biskop Morris, der i et pastoralt brev til sit bispedømme havde luftet tanker om, at kvindelige præster engang i fremtiden – under forudsætning af Vatikanets godkendelse – kunne være en mulighed. Hans afsættelse kom i 2011 i form af et brev fra pave Benedikt. I debatten omkring afsættelsen hævdes det fra Vatikanets side, at et læreudsagn ikke nødvendigvis behøver at blive proklameret ex cathedra for at gælde som ufejlbarligt. Det kan også blive det i kraft af, at det ordinære og universelle magisterium har forkyndt det gennem længere tid. I praksis betyder dette, at antallet af ting, der kan være genstand for tvivl, reduceres ved centralt stillede anvisninger og straffetiltag i strid med koncilets ånd, skriver Orsy.

Kirkens kvindesyn

Der er ikke længere nogen særlig tvivl om, at diakonordination af kvinder fandt sted i Kirkens første 1.000 år, skriver Anne Helene Utgaard i "Det permanente diakonat – bare for menn?". Her argumenterer Utgaard for, at Paulus havde et patriarkalsk menneskesyn, men i praksis havde tætte arbejdsrelationer til mange kvinder. Kvindelige diakoner omtales i Det nye Testamente og andre tidlige kilder. Føbe, der omtales i Romerbrevet 16, 1-2 som diakon i Kenkreæ, (i den autoriserede danske oversættelse oversat som "menighedstjener") nævnes som eksempel på en kvinde med ledende status, og både mandlige og kvindelige diakoner blev betragtet som medlemmer af samme gejstlige stand som præster og biskopper, skriver Utgaard.

Taler man om kvindesyn i Kirken, er Gregor VII's reformbevægelse skurken. Den introducerede et nyt kvindesyn, hvor kvinden blev betragtet som en ufuldkommen mand og skabte en ny form for ordinationsforståelse, hvor ordinationen fra at have været knyttet til indvielse af kvinder og mænd til en bestemt tjeneste nu blev indsnævret til kun at omfatte mænd. Ordinationen blev omfortolket til en overførsel af magt til at fejre eukaristien (170), skriver Utgaard, der mener, at lokalkirkerne i overensstemmelse med koncilets ånd skal have stor selvbestemmelse med hensyn til genindførelse af kvindelige diakoner. Det permanente diakonat for mænd blev genindført ved Det andet Vatikankoncil.

Højt kvalificerede bidrag

De ti kapitler i "Hellig uro" giver tilsammen et godt overblik over vigtige udviklinger inden for den efterkonciliære kirke. Udviklingen er overvejende set gennem reformkatolske, men meget forskellige øjne. Det kan dog overraske, at der mangler bidrag om cølibatet, diskussionen omkring kvindelige præster og de seneste års pædofilskandaler. Endvidere kunne man påpege, at Lars Roar Langslet i sit afsnit omtaler daværende kardinal Pacelli (senere Pius XII) som den egentlige forfatter til Pius XI's encyklika "Mit brennender Sorge" (1937). Kardinal Pacelli spillede en væsentlig rolle i redigeringen af manuskriptet – men forfatteren bag er den tyske kardinal Faulhaber.

Godt at væsentlige internationale debatter nu er gjort tilgængelige på et skandinavisk sprog af højt kvalificerede eksperter, der kan formidle deres viden på et for danskere let tilgængeligt norsk, så den bliver til at forstå for alment interesserede læsere.

Hellig uro 50 år efter Det andet vatikankoncil. Forlaget Emilia. 263 sider. Pris: 250 Nkr.

265 på Peters stol

Første danske paveleksikon.

OPSLAGSBOG Pave Benedikt er nr. 265 på Peters Stol, kan man læse om i "265 paver. Et leksikon over alle paver." Forfatteren til dette opslagsværk, der er det første af sin art på dansk er kirkehistorikeren, tidligere forskningsbibliotekar ved Statsbiblioteket, Helge Clausen.

Helge Clausen, der p.t. er bogaktuel med hele tre opslagsværker om paverne, koncilerne historie og et helgenleksikon, er en erfaren håndbogsforfatter, mærkes det tydeligt i denne lille bog, hvor størstedelen af indholdet består af pavebiografier. Som noget nyt er også modpaverne kommet med.

Bagest i bogen er der en alfabetisk oversigt over alle paver og modpaver. Her findes også en række nyttige ordforklaringer af forskellige teologiske og kirkehistoriske begreber.

Bogen indeholder blandt andet en gennemgang af udviklingen i reglerne for pavevalg fra den allertidligste tid, hvor paven blev valgt direkte af de troende. Her hører man også, at pave Gregor X og det økumeniske konklave i Lyon fastsætter de første regler for konklavet, og at der i 1903 for sidste gang blev nedlagt veto af den østrig-ungarske kejser mod valget af en bestemt kandidat. Reglerne for pavevalg er sidst modificeret i 2007 af pave Benedikt XVI.

Alle de 265 pavebiografier indeholder udblik til samtidens politiske strømninger.

Helge Clausen: 265 paver. Et leksikon over alle paver. Katolsk Forlag 2012. 325 sider, 150 kr. LR

25. 8. 1978. Biskop Civardi, konklavets sekretær, lukker de store døre til Det sextinske Kapel ved konklavets begyndelse. Ved konklavet blev Albino Luciano valgt til pave Johannes Paul I

Sankt Vincent Grupperne har fået ny hjemmeside

Starter nyt børnehjemsprojekt i Vietnam.

UDVIKLINGSHJÆLP "Sankt Vincent Grupperne er ret stolte over deres nye hjemmeside, som har fået nyt layout, mulighed for søgninger, let overblik over seneste nyheder, gennearbejdede tekster og større overskuelighed – alt sammen udelukkende for dig og fremtidige besøgende. Besøg hjemmesiden på www.vincentgrupperne.dk og lær os at kende. Vi har brug for dig!", siger organisationen i en pressemeddelelse.

Man kan bl.a. læse om Sankt Vincent Gruppernes nye indgåede aftale om hjælp til udbygning af et børnehjem for handicappede børn i Vietnam. De har lovet at støtte projektet med i alt kr. 180.000, som er et meget stort beløb for Sankt Vincent Grupperne. De har foreløbig én sponsor, der har doneret kr. 50.000 til projektet. De har også ansøgt forskellige fonde og institutioner om støtte. Bestyrelsen arbejder på at få etableret en ny lokalgruppe, der vil støtte dette projekt.

Sankt Vincent Grupperne har også indgået aftale om støtte til et nyt projekt

i den nordøstindiske delstat Manipur i Indien, der vedrører støtte til 50 fattige børns skolegang. Hver barns skolegang koster 700 kr. om året svarende til under 2 kr. om dagen. Hjelpeorganisationen har foreløbig undertegnet en toårig kontrakt.

Sankt Vincent Grupperne yder støtte til i alt 15 projekter. *LR*

Danmarks Unge Katolikker vælger ny hovedbestyrelse

Årsmøde på Ømborgen bød på valg og nyt årstema.

DUK Danmarks unge Katolikker har på deres årsmøde på Ømborgen den 23.-25. november valgt tre nye repræsentanter til deres hovedbestyrelse. Phillip Oliver Løvland, Christopher Nybro Bonde og Khoa Manh Dinh blev valgt for en toårig periode, mens Marie Therese Johansen og Vincent Huynh blev valgt til nye suppleanter.

I hovedbestyrelsen sidder i forvejen David Sørensen, Mary Jeyaratnam og Rasmus Arbirk Larsen.

På årsmødet takkede den afgangende formand Nicklas Sørensen af efter at have siddet fire år i hovedbestyrelsen, heraf de tre som formand. Det samme gjorde Ingeborg Habekost Bui, der har siddet to år i hovedbestyrelsen og Mette Noval for hendes tid som suppleant.

På årsmødet, der havde 50 deltagere,

Den nye hovedbestyrelse, øverst fra venstre Rasmus Arbirk, Mary Jeyaratnam, Marie Therese Johansen, David Sørensen, Vincent Huynh, Khoa Manh Dinh. Forrest fra venstre Christopher Bonde, Philip Oliver Løvland. Foto: Christian Noval.

vedtog DUK et arbejdsprogram for det kommende år. Det nye arbejdsprogram har blandt andet fokus på de lokale aktiviteter, organisationens struktur og at styrke medlemmernes katolske identitet.

Lørdag eftermiddag celebrerede biskop Czeslaw Kozon messen og under festmiddagen om aftenen kunne p. Christian Noval præsentere foreningens årstema for 2013, "Jeg tror, vi tror".

På et efterfølgende møde den 8. december konstituerede den nye hovedbestyrelse sig med Phillip Oliver Løvland som ny formand for ungdomsforeningen. *NM*

Økumenisk kirkevandring

Gå ikke glip af den årlige kirkevandring i København.

VANDRING Tirsdag den 22. januar indbydes de kristne menigheder i Storkøbenhavn til den årlige kirkevandring i anledning af Den økumeniske Bedeuge. Dette års tema er "Hvad ønsker Herren af os?" fra Mikas Bog, kapitel 6,6-8.

Den økumeniske kirkevandring er en god anledning til at besøge Folkekirken, Metodistkirken, Den russisk-ortodokse Kirke, Den katolske Kirke, Den anglikanske Kirke og Svenska Kyrkan i det indre København. Vandringen begynder i Skt. Pauls Kirke i Nyboder kl. 18.30.

Kirkevandringen arrangeres af Alban og Sergijsamfundet. *NM*

Foto: Hasse Ferrold

Skal du giftes?

... så læs mere her om den obligatoriske kursusdag.

Tekst: Niels Messerschmidt

UNDERVISNING Som en del af det nye undervisningsforløb skal par, der forberedes til en katolsk vielse, deltage på en kursusdag. I år tilbyder bispedømmet ti af sådanne kursusdage – altid en lørdag –

fordelt på forskellige tidspunkter og steder, og som par kan I frit vælge, hvor I vil deltage.

Det er nødvendigt, at I tilmelder jer én af de udbudte kursusdage. På kursusdagen vil modulerne 3, 4, 5 og 6 (hhv. om ægteskab på tværs af tro og kulturer, kroppens teologi og seksualitet, familieplanlægning, samlivet i ægteskabet) blive behandlet af et team af undervisere, og I vil møde andre par. Mødet varer fra kl. 10.00 til kl. 17.00.

For at deltage på kursusdagen behøver I ikke nødvendigvis at være færdige med modul 2 (om kaldet til ægteskab) for at kunne deltage, men I skal have haft jeres første møde (modul 1 – introduktion til undervisningsforløbet) med præsten.

Det er vigtigt, at I tilmelder jer en kursusdag hurtigst muligt. Det sker nemmest ved at udfylde den elektroniske blanket på hjemmesiden www.vivilgiftes.katolsk.dk.

I skal have haft kontakt til jeres præst inden I tilmelder jer kursusdagen, og inden I møder op på kursusdagen, skal I have haft jeres første møde med præsten.

I år tilbydes følgende kursusdage:

Odense:

Lørdag den 23. marts i Sct. Albani Kirkes menighedslokaler.

Sjælland:

Lørdag den 16. marts i Sct. Ansgars Kirkes menighedssal, København.

Lørdag den 13. april i Sankt Pauls Kirkes menighedssal, Høje Taastrup.

Lørdag den 4. maj i Jesu Hjerter Kirkes menighedssal, København.

Lørdag den 17. august Sct. Ansgars Kirkes menighedssal, København.

Aalborg:

Lørdag den 16. marts i Sct. Mariæ Kirkes menighedssal.

Aarhus:

Lørdag den 23. marts i Vor Frue Kirkes menighedssal.

Lørdag den 20. april i Vor Frue Kirkes menighedssal.

Lørdag den 14. september i Vor Frue Kirkes menighedssal.

Esbjerg:

Lørdag den 16. marts i Sct. Nikolaj Kirkes menighedssal.

Tre talenter fra NSG på Akademiet for Talentfulde Unge

Følger særligt program samtidig med deres gymnasieforløb

SKOLER "Det er med stolthed at Niels Steensens Gymnasium kan meddele, at Julie Klitgaard Eriksen 1B, Simone Dahl Aare 1B og Zi Siang Peter Lim 1A er blevet optaget på Akademiet for Talentfulde Unge's årgang 2012.

Disse tre NSG elever er blandt 330 heldige talenter, der i år er kommet igennem nåleøjet og har fået en plads i programmet, som kører over to år med start i januar 2013. Med over 530 ansøgninger er året det hidtil mest søgte på Akademiet, og konkurrencen om pladserne har aldrig været større" fortæller en pressemeddelelse fra Niels Steensens Gymnasium og Akademiet for Talentfulde Unge.

Peter Lim har valgt en naturvidenskabelig studieretning med matematik og fysik, og Julie Klitgaard Eriksen og Simone Dahl Aare har valgt en sproglig og samfundsfaglig studieretning med engelsk og samfundsfag på Akademiet.

Akademiet for Talentfulde Unge søger at udfordre og inspirere unge gymnasieelever, som gerne vil udfordres akademisk og henvender sig til de i gennemsnit to elever i en gymnasieklasse, der gerne vil gå i dybden med deres interesser på et højt fagligt plan samtidig med at de passer et normalt gymnasieforløb.

De unge vælges ud i l.g på baggrund af faglige evner, talent for det akademiske og overskud til faglig fordybelse. "En af årsagerne til Akademiets popularitet, er det faglige program, som spænder bredt", udtaler Nynne Afzelius, som er sekretariatschef på Akademiet. "Forløbet er skruet sådan sammen, at det henvender sig til akademiske talenter, der har mange forskellige interesser, og som evner at arbejde med en bred vifte af emner og problemstillinger. Talenterne på Akademiet udfordres hele tiden tværfagligt, og det er noget, der appellerer til de unge. Derudover er vores styrke, at kvaliteten af den undervisning, der tilbydes ligger helt i top og hele tiden er afstemt med de emner, som optager Danmarks fremmeste forskere og mest innovative forretningsfolk.", tilføjer Nynne Afzelius.

Læs mere på www.nsg.dk under Talentpleje på NSG.

Zi Siang Peter Lim fra 1.A på NSG.

Vor Frue af Silkeborg

Den katolske Kirke i Silkeborg fylder rundt.

Kirkebygningen set udefra.

Tekst: Lisbeth Rütz

JUBILÆUM "Den stilfulde bygning er en pryde for kvarteret. Det indre giver ikke det nydelige ydre noget efter. Det indre er holdt i enkle rene linjer, store hvide flader, og de eneste dekorationer er lys og skygge. Alteret, prædikestolen og døbefonten er – fremdeles originalt – opført af rødt murværk med grønne fuger. Rummet giver glimrende resonans for de fyldige toner fra et udmærket orgel".

Sådan skrev Silkeborg Socialdemokraten i 1912 i anledning af indvielsen af Vor Frue Kirke i Silkeborg. Navnet tog kirken efter det før-reformatoriske Maria – valfartssted ved Karup. Omtalen er at finde i et fint

Silkeborg sogn er på 2.500 kvadratkilometer.

Den 31.12. 2011 havde sognet 361 medlemmer.

Nuværende sognepræst er p. Quang Minh Nguyen

fakta

lille jubilæumsskrift, "Vor Frue Kirkes 100 års jubilæum i Silkeborg 1912 – 2012", som menigheden i Silkeborg har udgivet i anledning af, at man den 8. december på festen for Marias uplettede undfangelse kunne fejre 100 årsdagen for kirkens indvielse. Det smukt illustrerede skrift indeholder en række små artikler om kirkens og menighedens historie, pavebesøget i Øm i 1989, om kunsten i Vor Frue Kirke og om konversioner før koncilet og nu.

I 1895 kom ti unge kvinder fra Böhmen til Silkeborg, hvor de fik job med at sortere gamle, beskidte klude til papirfremstilling på papirfabrikken. En dag var den katolske præst fra Horsens – pastor Kerff - på besøg i byen. Han hørte pigerne synge nede på søen, hvor de tit roede en tur i deres fritid. "Det må være katolikker", tænkte han og tog kontakt til pigerne. Og jo, de var katolikker ligesom papirmesteren og salsmesteren på fabrikken. Kerff tilbød at læse messe for dem en gang om måneden, papirfabrikken stillede et værelse til disposition, og den katolske menighed i Silkeborg var en realitet. I 1898 købte Ansgarstiftelsen birkedommer Drechsels villa for 20.000 kr. De Kristne Kærlighedssøstre fra Paderborn flyttede ind i kælderetagen og tog sig af de katolske børns religiøse opdragelse. Pastor Frans Ronge blev menighedens første præst.

Pastor Johannes Frederiksen og Vor Frue Kirke

Vor Frue Kirke er en enkelt mands livsværk. Johannes Frederiksen var menighedens første og hidtil eneste danskfødte katolske sognepræst. Som 44-årig blev han sognepræst i Silkeborg efter fra 1895 – 1897 at have været første katolske sognepræst på Island efter reformationen. Pastor Frederiksen var en mand med mange talenter. Han var organist, digter og kunstmaler. Efter sin ankomst til Silkeborg begyndte han at samle penge ind til kirkebyggeriet. Pengene skaffede han blandt andet hos venner i Danmark og Tyskland og ved at spare op af sin egen løn. "Jeg beundrede det offer der

Fra festmessen lørdag den 8.12.2012. Fra venstre mod højre ses: sognepræst Winek Barwinski Herning, sognepræst Jan Ophoff O. Præm. Vejle, diakon Baudouin Wilcox O. Præm. Vejle, biskop Czeslaw Kozon, sognepræst Quang Minh Nguyen Silkeborg, p. Adolf Meister S.J. Aarhus, sognepræst Herbert Krawczyk S. J. Aarhus.

laa i hver eneste mursten; hver af dem var en bid mad af hans mund, et stykke kul fra hans ovn", skriver Peter Schindler om ham i erindringsbogen "Tilbage til Rom" i 1914. Desværre måtte pastor Frederiksen betale en høj pris for de store afsavn, han led. Han fik tuberkulose og måtte i 1924 forlade Silkeborg. I en nekrolog i "Nordisk Ugeblad for katolske Kristne" omtales han som "en præstesjæl der ofrede alt for sin menighed".

Ordenssamfundene

Søstrene fra Paderborn måtte opgive arbejdet i Silkeborg i de svære år efter Den første Verdenskrig, hvor den økonomiske støtte fra Tyskland bortfaldt. Men i 1922 blev de kristne kærlighedssøstre afløst af Sankt Joseph Søstrene, der drev et børnehjem og senere en meget populær børnehave indtil 1973, hvor de måtte opgive på grund af alder. I 1957 kom Jesu Små Søstre fra Frankrig og slog sig ned i et nedlagt husmandssted ved Mossø – ca. tre km. fra Ømborgen. Her drev de i mange år landbrug og stod senere for produktion af økologiske grøntsager.

Kunsten i kirken

Vor Frue Kirke rummer flere fine kunstværker. I 2011 kopierede billedskærer Claus Englund Pedersen fra Køge Ømborgens madonnastatue. Kirken rummer også et korkrucifiks af den katolske billedkunstner Nis Schmidt. Kunstneren beskriver det selv i jubilæumsheftet som et symbolsk billede. En detalje i symbolikken er Kristusskikkelsens hænder, der ifølge kunstneren er store som skovle, så de bedre kan genne mennesker ind i Gudsriget. Forbilledet er romanske kirkeskulpturer fra middelalderen. Senere har Nis Schmidt også lavet glasmosaikker til kirken.

Jubilæumsskriftet.

Andet Vatikankoncil – i Youcat?

En lille undersøgelse

Tekst: Karlheinz Löhner

KATEKESÉ

Anledning til denne undersøgelse er, at jeg blev bedt om en vurdering af en tysk "Firmbuch", der er udarbejdet med nær tilknytning til Youcat. Jeg undrede mig over, at det "Andet Vatikankoncil" ikke fandtes som stikord i det tyske materiale, anskaffede mig den danske udgave af Youcat og gav mig til at undersøge, hvad denne af mange lovpriste ungdomskatekisme havde at sige om den begivenhed, der nu fejrer sit 50-års jubilæum. Hvad fandt jeg frem til?

Stikordet "Andet Vatikankoncil" (i det følgende forkortet til AV) forekommer ikke i registret, men dukker op i listen over forkortelserne: DH, DV, GS, LG. - Hvor bliver der henvist til disse kilder i katekismus? De præsenterer sig som adskilte kilder, selvom de stammer fra et og samme koncil.

Slår man op under "koncil", så finder man et kapitel om, hvorfor kirken ikke er nogen demokratisk organisation - men immervæk kollegial. "På grund af dette kollegiale element er koncilerne en uundværlig del af kirken" siges det, og straks tilføjes der, at også synoder er frugtbare for kirken. Konciler (og dermed AV som det foreløbig sidste og største af dem) sidestilles således med synoder - sådan ved siden af og ligestillet med alt det andet. Det er jo faktisk en nedgradering af koncilerne ... Selve AV henvises der ikke til i dette kapitel og som sagt heller ikke i andre sammenhænge.

Så er der kun tilbage at søge i stikord registret og derigennem til de i alt 527 katekismus-spørgsmål og se, om de efterlyste henvisninger findes i nogen af dem.

Resultatet er yderst magert; jeg kunne finde tre steder:

1) Spørgsmål 13: Kan kirken tage fejl i spørgsmål om troen? - I en sideløbende tekst citeres AV, DV (Dei Verbum) om den nære forbindelse mellem tradition og skrift.

2) Spørgsmål 259: Hvad er forskellen på alle troendes almindelige præstedømme og det ordnede præstedømme? - I

kommentaren til svaret citeres der en stump af en sætning fra AV, LG (Lumen Gentium).

3) Spørgsmål 291: Hvordan kan et menneske finde ud af, om en handling er god eller dårlig? - I en sideløbende tekst citeres AV, GS (Gaudium et spes) om samvittigheden.

Det er alt hvad jeg har kunnet finde af henvisninger til AV. Lad mig nu nævne et par af Youcats stikord/spørgsmål, hvor man egentlig måtte forvente en sådan henvisning: ateisme; dåben nødvendig for frelse (extra ecclesiam nulla salus); ikke-katolske kristne; ikke-kristne religioner; kirken som Guds folk /eller: lægfolk; spørgsmål 138: Hvordan er den ene, hellige, katolske og apostoliske Kirke opbygget? - Spørgsmål 139: Hvad er lægfolkets kald? - Men især spørgsmålene vedr. messen/liturgien (208-223)... til alle disse stikord og spørgsmål findes der ikke en eneste henvisning til AV.

Jeg kan selvfølgelig ikke udelukke, at jeg har overset et par henvisninger. Men så gemmer de sig godt i bogen. Og frem for alt optræder de så spredt og i småtumper, at koncilets sammenhængende helhed, koncilet som en stor og skelsættende begivenhed nærmest ikke er eksisterende i denne bog. Tænk, hvis vi kun kendte det Nye Testamente gennem citater hist og pist i små sætninger eller endda halve sætninger

med henvisning til Mt, Mk, Lk, Joh ...!?

Konklusionen må være den triste: de få gange, hvor AV nævnes som kilde (vel at mærke ikke som en kilde fra det overordnede AV, men som enkelte, løsrevne små udsagn), er citeret fra det sidestillet med citater af f.eks. paver, diverse forfattere, katolske og ikke katolske osv. og dermed nivelleres deres betydning.

Men så kunne det jo være, at de mange sideløbende citater fra paver, kirkelærere, kendte skikkelser som Moder Teresa, Dostojewski, Kierkegaard, Stauffenberg, Horkheimer osv. osv., fra troende og ikke troende - at alle disse diverse citater eller disse citaters diversitet er inspireret af koncilet for 50 år siden, der jo ville åbne kirken for verden uden for og betoned, at der også udenfor kirken (extra ecclesiam) er mennesker, der ikke sjældent reflekterer (dvs. opfanger og udsender) en stråle af den sandhed, som oplyser alle mennesker ...

Om det er meningen med denne pluralitet af citater, ved jeg ikke; om de unge Youcatbrugere opfatter det sådan, vil jeg sætte spørgsmålstegn ved.

Med andre ord: Youcat har på en måde fejlet Andet Vatikankoncil ind under gulvtæppet. Dets betydning for de unge katolikker i dag er, om ikke fornægtet, så i hvert fald gemt godt og grundigt væk. Sikke en skuffelse!

KIRKELUKNINGER

Når man efter en forrygende debat med international medvirken går hjem efter en aften i Politikens Hus (ref. i KO, nr. 17) med kapaciteter som den amerikanske journalist og forfatter John L. Allan, Jr., specialist i Vatikanet og katolsk politik, og dr. theol. Ingeborg Gabriel, direktør for den østrigske *Justitia et Pax*, Wien – suppleret af hjemlige professor dr.jur. Ditlev Tamm og journalist Peter Wivel m.fl., kunne man godt få det indtryk, at alt er såre godt. Det var en usædvanlig inspirerende og 'løftet' aften, hvilket foredragsholderne også måtte tro - at dømme ud fra den store spørgelyst bagefter. Ligeså varm den aften var, lige så koldt bliver det hurtigt derefter, når virkeligheden viser, at Den katolske Kirke afvikler - i hvert fald her i Nordsjælland.

Det pragtfulde kloster, Nordvanggaard i smørhullet Bstrup, står for at lukke og slukke og er blevet sat til salg pr. 1. januar. En menighed på 5-600 bliver hjemløs. Den samme skæbne lider Skt. Hans Kirke i Hørsholm, hvorved altså to menigheder bliver hjemløse. Hvad skal der blive af os? Søstre af det Dyrebare Blods Orden har generøst tilbudt Nordvanggaard til Bispedømmet for 1 kr., hvilket Bispedømmet har takket nej til, idet det forudses, at istandsættelse vil være for kostbar. Umiddelbart kan dette ikke ses, idet den firlængede gård, klostret, har fungeret fint som både kirke, bolig for søstre og præster – og plejehjem. Men svaret er altså nej tak!

Hvad skyldes denne misere? Nok angives driftsunderskud som en af grundene, en anden og nok så isnende er udeblivende kirkeskat. Når katolikker ikke ønsker at bidrage til deres egen kirke, Den katolske Kirke, så får det overraskende og uoverskuelige konsekvenser. Det er meget, meget alvorligt. Vi er blevet mindet om problemet i mange år, men tilsyneladende har det ikke fået folk til at forstå det – og handle derpå. Vi elsker vores kirke her i Nordvanggaard, som indtil for nogle år siden var fyldt til bristepunktet af en stor menighed. Nu lukker altså de to kirker i Nordsjælland. En del af skylden må vi således selv påtage os, men derudover kan man måske også diskutere måden, det er gjort på. I skrivende stund, 16. december, blev et brev fra biskoppen læst op i Nordvanggaard, hvor han beklagede dette skridt, man har måttet tage. Måske havde et personligt fremmøde kunnet afbøde slaget noget for os: Vi havde kunnet sørge sammen. Biskoppen fremhævede bl.a. optimistisk i brevet, at man ved lukningen

af kirkerne nu kunne se frem til større og mere dynamiske menigheder andre steder! Hvordan dette skal foregå vides ikke. Mange vil opgive at gå til messe, ældre, syge og svagelige har naturligvis ikke mange chancer. Da menighederne overvejende består af ældre mennesker vil det betyde et meget stort tomrum - for kirken og for os.

En mere nærliggende trøst er, at vi her i området har glimrende folkekirker med præster, som er opmærksomme på og medfølelse omkring vores store problem. Og i kirke må vi jo.

Selv om Den katolske Kirke anses for "hvid og vestlig" lever to ud af tre katolikker i dag på den sydlige halvkugle, og om få år vil denne andel vokse til 75 %, ifølge John L. Allen, Jr. Der hvor jeg bor, kan jeg levende forestille mig det: Den katolske Kirke synes at være på nedsmeltning i vores del af verden.

Maja Arthy,
3460 Birkerød

Livmoderen er blevet en krigszone.

Den seneste tids debat om levendefødte aborter viser blot hvor lemfældigt politikerne har taget hele det komplekse område omkring den frie abort indførelse, uden at tænke på følgerne.

Siden 1973 er godt 700.000 små menneskebørn i Danmark, blevet ofret og måden at komme dem til livs på bliver mere og mere raffineret, den seneste metode er at stikke en kanyle ind i livmoderen og der ramme barnets hjerte med en dosis calcium, så det dør inden fødslen. Hvad er forskellen på denne dræbermetode og så det skete i koncentrationslejrene? De negative sideeffekter af den frie aborts indførelse bliver ved med at vise sig, og politikere og de såkaldte eksperter står magtesløse overfor deres egen galskab. De medvirker til et folkedrab uden sidestykke i menneskehedens historie og den eneste løsning er at erkende fejltagelsen og afskaffe den fri abort. Sker det ikke, vil livmoderen fortsat være en krigszone, hvor nye og endnu mere raffinerede metoder skal tages i brug for at komme det lille menneske barn til livs. Må Gud hjælpe os.

Pastor Benny Blumensaaf,
Sankt Nikolaj Kirke
6700 Esbjerg

Det kan vel derfor formodes, at dette kan være en baggrund for at biskop Czeslaw Kozon, har udlånt Sankt Andreas Kirke til de rumænsk-ortodokse under behørigt hensyn til de katolikker, der stadig bruger kirken.

Jeg er selv kommet til disse byzantinsk-ortodokse messer gennem et par år, hvor jeg ikke kun finder disse rumænske indvandrere overordentlig venlige og elskelige, men hvor jeg også finder deres liturgi særdeles interessant og inspireret.

Det er korrekt, at deres messer varer omkring tre timer, der nok er lige i overkanten af, hvad danske katolikker kan klare. Men her må det tilføjes, at den første time er til skriftemål og ikke

Bemærkninger til kommentar i KO 17 til artiklen 'Fra kloster – til skolebygning (KO nr. 16)

Det er kun rimeligt, at Hanne Gregersen påpeger, at Liobasøstrene også burde have været til stede ved 100 års jubilæet for Skt. Augustins kloster / Niels Steensens gymnasium. Jeg færdedes personligt som dreng i klostret, da det var beboet af Liobasøstrene, da min farbror pastor Hubert Messerschmidt var præst for søstrene. Det var for mig mit første møde med klostervæsenet.

Men jeg bliver desværre nødsaget til officielt at komme med en rettelse til Hanne Gregersens udtalelse: "... man forstår ikke, hvorfor Aasebakkens nuværende brasilianske gæster skulle være alene om at repræsentere en historisk kontinuitet". Når jeg skriver 'officielt' er det, fordi de brasilianske søstres formelle status ikke er at være 'gæster' på Åsebakken – i så fald skulle de jo ikke bo i selve klosterbygningen, men i gæstehuset. En gæst er en, der på eget initiativ kommer for en kortere periode. Det er slet ikke virkeligheden for de brasilianske søstre, selvom det rygter cirkulerer i visse katolske kredse. Søstrene er helt officielt blevet inviteret til Danmark for om muligt at hjælpe Vor Frue Kloster i en lukningstruet situation. Der foreligger en skriftlig aftale mellem Vor Frue Kloster, Beuronkongregationen og søstrenes moderkloster i Brasilien tiltrådt af biskoppen.

Vor Frue Kloster på Åsebakken er derfor nøjagtig i samme situation som rigtig mange af vore klostre og ordenshuse: De er nødt til at få hjælp ude fra for at løse deres opgaver hos os. Sådan har det i øvrigt altid været. Alle ordener og kongregationer i bispedømmet er kommet til os ude fra og ofte for en stor del bemandet af udenlandske ordensmedlemmer. Det skal derfor udtrykkeligt dementeres, at de brasilianske søstre i Vor Frue Kloster er gæster. De er efter alle kunstens regler blevet indbudt til at komme for at rekonstruere klostret. Udtrykket gæst er både formelt forkert og må virke krænkende på søstrene, som om de er uønskede. Vor Frue kloster og Beuron benediktinerkongregationen har bedt dem om hjælp.

Lars Messerschmidt, generalvikar

Kaldede af Gud

Jævnfør Anette Sjøqvists kommentar i KO nr.17 er der et par væsentlige misforståelser om mit oprindelige indlæg:

Jeg opponerer ikke mod Guds kald til et menneske. Tværtimod; troen er alene Guds gave til mennesket.

Men sognepræsten plæderer for en særlig kaldelse af præster og ordensfolk – og det savner belæg. Med al respekt for katekismen vil jeg tillade mig at stille Sankt Paulus som autoritet og 2.Vatikankoncil som et uimodsagt udtryk for kirkens opfattelse: vi er alle kaldede.

En overordentlig stor misforståelse af mit indlæg. Jeg siger på intet tidspunkt, at ingen er kaldede. Men en særlig kaldelse af klerikale, nej! Det er dog en alvorlig anklage, at et indlæg har offentlig udstillelse af en sognepræst til formål.

For det første er mit indlæg vendt mod et synspunkt som er bragt offentligt – nemlig i det lokale sogneblad.

For det andet er det bragt i fortsættelse af en fortløbende debat i KO.

For det tredje er det, at citere en sognepræsts offentlige udtrykte synspunkt ikke en "offentlig beskuelse", men en kildeangivelse. Også selvom man er sognepræst.

For det fjerde fører jeg ikke bevis for noget som helst! Det kan hverken jeg eller en sognepræst.

Så min påstand er fortsat, at der ikke er noget belæg for en særlig kaldelse af præster og ordensfolk!

At lægge mine synspunkter suspekter motiver i skoene finder jeg derimod er til "offentligt skue".

Anna Mette Bech
8210 Aarhus

Læserbreve

Indsendte indlæg skal forsynes med navn, adresse og telefonnummer.

· Kun navn og postnr. offentliggøres i bladet.

· Max. grænse for læserbreve: 400 ord. (vi forbeholder os ret til at forkorte læserbreve over denne længde).

· Max. grænse for kommentarer 800 ord. KO bringer en kommentar pr. nummer.

· Læserbreve kan indsendes som e-mail til redaktion@katolskorientering.dk

Eller som brev til: Katolsk Orientering, redaktionen, Gl Kongevej 15, 1610 København V.

Katolsk Orientering bringer ikke læserbreve eller kommentarer som har været trykt i andre medier.

Rumænsk-ortodokse i Ordrup

Tilføjelse til artikel om den rumænsk-ortodokse kirke i KO nr. 17

De ortodokse kirkesamfund er jo dem, der står os allernærmest i det økumeniske, hvor vi har de samme trosgrundlag og hvor vi i det første årtusind også dannede en enhedskirke sammen dem. Først med 1100-tallet blev denne enhed adskilt i en øst- og vestkirke.

Med det store Vatikankoncil i 1960'erne har de følgende paver arbejdet for en genforening af denne gamle øst- og vestkirke.

egentlig messe, så mange kommer gerne denne time "for sent". Endelig kan man "som observatør" også korte messen ned til den sidste time, der er den mest levende del. I denne ortodokse kirke gives dåben, firmelsen og den første kommunion under eet. Derfor oplever vi, at kommunionen her først gives til børnene (under begge skikkelser) ved messens afslutning.

Endelig er der fælles agape i menighedssalen efter messen. Man bringer her sine gaver (hjemmelavede frokostretter, kager, en flaske vin o. lign.) der lægges på et bord i kirken til velsignelse. Alle- også ikke-ortodokse kan deltage her til frit fællesskab i troen, hvor man kan samtale, spørge og få orientering.

Den almindelige søndagsmesse holdes gerne fra kl. 10.00-13.00 hver 2. og 4. søndag i måneden er det gerne fra kl. 13.30-16.30 efter den katolske messe og altid med efterfølgende fri agape.

Alle er altid velkomne i denne elskelige menighed med stort ønske om indbyrdes kommunikation, med katolikkerne. Mange indvandrere taler rimeligt dansk, men ellers engelsk.

Nærmere oplysninger om messetider og liturgi findes på

<http://www.pariohiaortodoxacopenhaga.dk/> hjemmesiden for det rumænsk ortodokse bispedømme i Nordeuropa.

Joost Dahlerup, 4690 Haslev

Det sker i Bispedømmet

Januar

Torsdag 10. kl. 20.00-23.00: Natkirke, Sakramentskirken, Nørrebrogade, for alle interesserede. Der er mulighed for tilbedelse, personlig forbøn, for at tale med en af medarbejderne, eller blot for at nyde stilheden og roen i kirkerummet. Man kan komme og gå som det passer. Aftenen slutter med sakramental velsignelse ca. 22.45.

Fredag den 11. kl. 18.00-19.30: "Åben Dør". Personlig samtale og forbøn ved pastor Lars Messerschmidt m.fl. Jesu Hjerter Kirkes menighedslokaler. Stenosgade 4 A, København V. Info: tlf. 33 33 05 02 og www.forsoningsoghelbredelsesmesse.dk

Mandag 21. kl. 19.00-20.00: Meditationsaften, derefter kaffe og te. Sted: Strandvejen 91, Kbh. Ø

Tirsdag 22. kl. 18.30: Økumenisk kirkevandring i København, start: Sankt Pauls Kirke, Nyboder

Fredag 25. kl. 19.00-ca. 21.30: Forsonings- og helbredelsesmesse. Jesu Hjerter Kirke, Stenosgade 4, Kbh. ved pastor Lars Messerschmidt m.fl. Skriftemål fra kl. 18.00. Info tlf. 33 33 05 02 og www.forsoningsoghelbredelsesmesse.dk

Februar

Lørdag 2. kl. 14.30-17.00: Voksenkatekese: "Niels Steensen i en nøddeskal, livet, værket og budskabet" v/Sebastian Olden Jørgensen. Sted: menighedssalen, Bredgade 69 A, Kbh. Alle er velkomne. Det koster kr. 40,- pr. gang til materialer, kaffe og te mm. Messe kl. 17.00

Mandag 4. kl. 19.00 - 21.00: Foredrag. Tema: Abort v/ pastor Lars Messerschmidt m.fl. Jesu Hjerter Kirkes menighedssal. Stenosgade 4 B, Kbh. Info tlf. 33 33 05 02 og www.forsoningsoghelbredelsesmesse.dk

Mandag 18. kl. 19.00-20.00: Meditationsaften, derefter kaffe og te. Sted: Strandvejen 91, Kbh. Ø

Lørdag 23.: Nightfever i Hellig Kors Kirke, Bispegade 10-12, Nykøbing F. Tidspunkt foreligger endnu ikke. Se mere på www.nightfever.org

Troselærekursus, som henvender sig til voksne katolikker, giver indføring i det at tro, belyser Det gamle og Det nye Testamente, gennemgår sakramenterne, de forskellige kald i Kirken, forskellige religiøse bevægelser, spiritualitet og bøn. Sted: Jesu Hjerter Kirkes menighedssal, Stenosgade, Kbh. Det er gratis at deltage. Alle er velkomne. Kurserne afholdes hver onsdag kl. 19.30-21.00. Se mere på www.jesuhjertekirke.dk

Det årlige konvertitkursus v/sr. Anna-Mirijam Kascher cps, afholdes hver torsdag kl. 19.30. Sted: Sankt Ansgar Kirkes menighedssal, Bredgade 69 A, Kbh. K. Info: www.katolskorientering.dk

En rose så jeg skyde
Op af den frose jord,
Alt som os fordom spåde
Profetens trøsteord.
Den rose spirede frem
midt i den kolde vinter
om nat ved Betlehem.

For rosen nu jeg kvæder
Om kap med Himlens hær:
En jomfru var hans moder,
Maria ren og skær.
I ham brød lyset frem
midt i den mørke vinter
om nat ved Betlehem.

Den rose fin og lille
har dejlig duft og skær;
den lyse for os ville
og sprede mørket her;
i sandhed mand og Gud
af syndens nød og pine
han nådig hjalp os ud.

Mariavise fra 15. årh.
Oversat af Thomas Laub, 1920.

Liturgisk kalender 1. - 28. februar 2013

1. grøn. Fredag i 3. alm. uge. (III Ps).
V. SI 37,3-4.5-6.23-24.39-40
R. Retfærdiges frelse kommer fra Herren.
L.: Hebr 10,32-39 Ev.: Mark 4,26-34.

2. grøn. Lørdag i 3. alm. uge. (III Ps).
Eller hvid. **Gudsmoders lørdagsmesse.**
V. Luk 1,69-70.71-72.73-75
R. Lovet være Herren, Israels Gud, for han har besøgt sit folk.
L.: Hebr 11,1-2.8-19 Ev.: Mark 4,35-41.

Bededag for præste- og ordenskald.

3. hvid. HERRENS FREMSTILLING I TEMPLET.
(KYNDELISSE) (f). (4.ALM.SØNDAG)
✠ Gl. Cr. SærI.pf.
I.L.: Mal 3,1-4;
V. SI 24,7.8.9.10.
R. Hærskarers Herre, han er ærens konge!
2.L.: Hebr 2,14-18. Ev.: Luk. 2,22-40 eller 2,22-32.

Blasiusvelsignelse.

4. grøn. Mandag i 4. alm. uge. (IV Ps).
V. SI 31,20.21.22.23.24
R. Vær stærke, fat mod, alle I som venter på Herren!
L.: Hebr 11,32-40 Ev.: Mark 5,1-20

5. rød. Tirsdag i 4. alm. uge. (IV Ps).
Agathe, jomfru og martyr (†251) (m)
V. SI 22,26b-27.28+30.31-32
R. De, som søger dig, Herre, skal prise dig.
L.: Hebr 12,1-4 Ev.: Mark 5,21-43

6. rød. Onsdag i 4. alm. uge. (IV Ps).
Paul Miki og lidelsesfæller, martyrer (†1597) (m)
V. SI 103,1-2.13-14.17-18a
R. Herrens troskab varer fra evighed til evighed mod dem, der frygter ham.
L.: Hebr 12,4-7.11-15 Ev.: Mark 6,1-6

7. grøn. Torsdag i 4. alm. uge. (IV Ps).
V. SI 48,2-3a.3b-4.9.10-11
R. Gud, vi har oplevet din troskab her i dit tempel.
L.: Hebr 12,18-19.21-24 Ev.: Mark 6,7-13.

8. grøn. Fredag i 4. alm. uge. (IV Ps).
Eller hvid. **Hieronimus Emiliani**, præst (†1537)
Eller hvid. **Josephina Bakhita**, jomfru (†1947)
V. SI 27,1.3.5.8b-9c
R. Herren er mit lys og min frelse.
L.: Hebr 13,1-8 Ev.: Mark 6,14-29.

9. grøn. Lørdag i 4. alm. uge. (IV Ps).
Eller hvid. **Gudsmoders lørdagsmesse.**
V. SI 23,1-3a.3b-4.5.6
R. Herren er min hyrde, jeg lider ingen nød.
L.: Hebr 13,15-17.20-21 Ev.: Mark 6,30-34.

10. grøn. 5. ALM. SØNDAG. (I Ps).
✠ Gl. Cr. Alm.S.pf.
I.L.: Es 6,1-2a.3-8;
V. SI 138,1-2a.2bc-3.4-5.7c+8bc.
R. I guders påhør lovsynger jeg dig, Herre.
2.L.: 1 Kor 15, 1-11 eller 15,3-8.11.
Ev.: Luk 5,1-11.

11. grøn. Mandag i 5. alm. uge. (I Ps).
Eller hvid. **Vor Frue af Lourdes**
V. SI 104,1-2a.5-6.10+12.24+35c
R. Herren skal glæde sig over sine værker.
L.: 1 Mos 1,1-19 Ev.: Mark 6,53-56.

12. grøn. Tirsdag i 5. alm. uge. (I Ps).
V. SI 8,4-5.6-7.8-9
R. Herre, vor Herre! Hvor herligt er dit navn over hele jorden.
L.: 1 Mos 1,20-2,4a. Ev.: Mark 7,1-13.

Det almindelige kirkeår afbrydes her og genoptages mandag den 20. maj ("2.pinsedag").

FASTETIDEN

13. viol. **ASKEONSDAG.** (IV Ps).
Faste pf. IV.
I.L.: Joel 2,12-18;
V. SI 51,3-4.5-6a.12-13.14+17.
R. Herre, vær os nådig, thi vi har syndet!
2.L.: 2 Kor 5,20-6,2. Ev.: Matt 6,1-6.16-18.

Faste- og abstinensdag.
Askeindvielse kan foretages ved hver menighedsmesse eller ordets gudstjeneste.

14. hvid. Torsdag CYRILLUS, munk (†869) og METHODIUS, biskop (†885), værnehelgener for Europa (f)
Gl. Hyrdernes pf.
L.: ApG 13,46-49
V. SI 117,1.2
R. Gå ud i alverden og forkynd Evangeliet!
Eller: Halleluja!
Ev.: Luk 10,1-9

15. viol. Fredag efter askeonsdag. (IV Ps).
Faste pf.
V. SI 51,3-4.5-6a.18-19
R. Et sønderbrudt og sønderknust hjerte afviser du ikke, Gud.
L.: Es 58,1-9a. Ev.: Matt 9,14-15.

16. viol. Lørdag efter askeonsdag. (IV Ps).
Faste pf.
V. SI 86,1-2.3-4.5-6
R. Vis mig din vej, Herre, så jeg kan vandre i din sandhed.
L.: Es 58,9b-14. Ev.: Luk 5,27-32.

17. viol. 1. SØNDAG I FASTEN. (I Ps).
✠ Cr. SærI.pf.
I.L.: 5 Mos 26,4-10;
V. SI 91,1-2.10-11.12-13.14-15.
R. Herre, vær med mig i trængslen.
2.L.: Rom 10,8-13. Ev.: Luk 4,1-13.

18. viol. Mandag i 1. uge i fasten. (I Ps).
Faste pf.
V. SI 19,8.9.10.15
R. De ord, jeg har talt til jer, er ånd og liv.
L.: 3 Mos 19,1-2.11-18. Ev.: Matt 25,31-46.

19. viol. Tirsdag i 1. uge i fasten. (I Ps).
Faste pf.
V. SI 34,4-5.6-7.16-17.18-19
R. Herren befrier dem fra alle deres trængsler.
L.: Es 55,10-11. Ev.: Matt 6,7-15.

20. viol. Onsdag i 1. uge i fasten. (I Ps).
Faste pf.
V. SI 51,3-4.12-13.18-19
R. Et sønderbrudt og sønderknust hjerte afviser du ikke, Gud.
L.: Jonas 3,1-10. Ev.: Luk 11,29-32.

21. viol. Torsdag i 1. uge i fasten. (I Ps).
Faste pf.
V. SI 138,1-2a.2b-3.7c-8
R. Den dag jeg råbte, Herre, svarede du mig.
L.: TilfCEst 12.14-16.23-25. Ev.: Matt 7,7-12.

Peter Damian, biskop og kirkelærer (†1072), kan ihukømmes.

22. hvid. Fredag APOSTLEN PETERS STOL (f)
Gl. Ap.pf.
L.: 1 Pet 5,1-4
V. SI 23,1-3a.3b-4.5.6
R. Herren er min hyrde, mig skal intet fattes.
Ev.: Matt 16,13-19.

23. viol. Lørdag i 1. uge i fasten. (I Ps).
Faste pf.
V. SI 119,1-2.4-5.7-8
R. Lykkelig den, der vandrer efter Herrens lov.
L.: 5 Mos 26,16-19. Ev.: Matt 5,43-48.

Polycarp, biskop og martyr (†166), kan ihukømmes.

24. viol. 2. SØNDAG I FASTEN. (II Ps).
✠ Cr. SærI.pf.
I.L.: 1 Mos 15,5-12.17-18;
V. SI 27,1.7-8.9abc.13-14.
R. Herren er mit lys og min frelse.
2.L.: Fil 3,17-4,1 eller 3,20-4,1.
Ev.: Luk 9,28b-36.

25. viol. Mandag i 2. uge i fasten. (II Ps).
Faste pf.
V. SI 79,8.9.11.13
R. Herre, gengæld os ikke vore synder.
L.: Dan 9,4b-10. Ev.: Luk 6,36-38.

26. viol. Tirsdag i 2. uge i fasten. (II Ps).
Faste pf.
V. SI 50,8-9.16b-17.21+23
R. Den, der bringer takoffer, ærer mig, ham lader jeg se Guds frelse.
L.: Es 1,10.16-20. Ev.: Matt 23,1-12.

27. viol. Onsdag i 2. uge i fasten. (II Ps).
Faste pf.
V. SI 31,5-6.14.15-16
R. Frels mig i din trofasthed.
L.: Jer 18,18-20. Ev.: Matt 20,17-28.

28. viol. Torsdag i 2. uge i fasten. (II Ps).
Faste pf.
V. SI 1,1-2.3.4+6
R. Lykkelig den mand, der tager sin tilflugt til Herren.
L.: Jer 17,5-10. Ev.: Luk 16,19-31.

Sankt Andreas Bibliotek og Antikvariat

Tirsdag og torsdag 10-12 og 13-16.45
Onsdag og fredag 10-12 og 13-16
Mandag lukket.

bibliotek@katolsk.dk
Tlf: 33 55 60 90

bispedømmets hjemmeside
www.katolsk.dk

Fang læserens opmærksomhed

Med en annonce i Katolsk Orientering når dit budskab ud til mere end 10.000 katolske læsere.

Ring på tlf. 33 55 60 40 og hør nærmere om dine muligheder for at blive set i et medie med mening.

SYGEDAGEN

afholdes **lørdag den 9. februar**
i Sct. Mariæ Kirke, Jens Jessensvej 7, Frederiksberg
med messe kl. 14.00 med biskop Czeslaw Kozon som
hovedcelebrant.

Mulighed for skriftemål fra kl. 13.15.

**Tilmelding bør ske til Deres eget sogn senest
den 8. februar – eller undtagelsesvis til
St. Lioba Kloster, tlf.nr. 3871 4872.**

De Syges Katolske Forbund.

Informationschef: Niels Messerschmidt
(ansvarshavende)

Redaktør: Lisbeth Rütz

Layout: Margrethe Stenby

Annoncer og abonnement: Lisbeth Rønne
roenne@katolskorientering.dk

Medarbejdere i dette nr.:

Jan Eskildsen, Malene Fenger- Grøndahl, Kate Toft
Madsen, Helge Clausen, Bernadette Alster, Robert Culat,
Jor Güsi, Karlheinz Löhner

Redaktion og annoncer:

Katolsk Orientering, Gammel Kongevej 15,
1610 København V, tlf.: 3355 6040 kl. 9-13 mandag-
torsdag, Fax 3355 6041.

E-mail: redaktion@katolskorientering.dk, Giro 205-7042
Abonnementspris 500 kr. helårligt.

Alle katolske husstande kan få bladet tilsendt gratis

Udgiver Ansgarstiftelsen, Gammel Kongevej 15,
DK 1610 København V

Tryk Greentech Rotaprint - Distribueret oplag 10.051
ISSN 0902-297X

GLADSAXE BEDEMANDSFORRETNING

SØBORG HOVEDGADE 94

Henrik
Lundgren

DØGNVAGT
39 69 86 81

Afdelinger i Skovlunde, Ballerup, Herlev,
Farum, Bispebjerg
og Frederikssund

Jeg kommer gerne i Deres hjem for at træffe
de nødvendige aftaler

Frederiksberg & Vanløse Ligkistemagasin

Jyllingevej 8 - 2720 Vanløse
38 71 75 01

Steen Jørgensen

Deres lokale bedemand siden 1940
Ring og aftal et møde enten i Deres hjem eller hos os.
Vi træffes også aften, weekend og helligdage.

www.v-lm.dk

Organiseret bedemand, tilknyttet
garantiordning, v/Steen Jørgensen

TELEFONLINE SOS FORBØN

Ønsker du forbøn, et lyttende øre,
et ord fra Jesus og en velsignelse
så ring: **75 18 18 08**

Torsdag, fredag
og lørdag kl. 20.00-23.00 hele året

Biskoppens kalender

Januar

Søndag 13. kl. 12.00: Messe Sankt Annæ, Amager

Onsdag 16. kl. 15.00: Møde i Danske Kirkers Råd

Torsdag 17. kl. 10.00: Biskoppeligt Rådsmøde

Søndag 20. kl. 11.00: Messe, Domkirken, kl. 15.00: Messe
(spansk), Domkirken

Tirsdag 22. kl. 18.30: Økumenisk kirkevandring, København,
start Sankt Pauls Kirke, Nyboder

Onsdag 23. kl. 16.30: Møde i Pastoralrådets Forr. udvalg

Søndag 27. kl. 11.00: Sankt Ansgars fest - messe, Domkirken,
kl. 16 30: Sankt Ansgars fest - Vesper, Domkirken

Kastrup Begravelsesforretning

Telefon 32 55 55 55

Døgnvagt

Bedemand Michael Riis

Amagerbrogade 155

Dragør Begravelsesforretning - Telefon 32 53 06 29

Taastrup Begravelsesforretning - Telefon 43 99 19 19

Hjælp der gavner

www.vincentgrupperne.dk

Martin Ryom

- en katolsk bedemand

T 39 29 60 08

Lykkesholms Allé 9A | 1902 Frederiksberg C

Annoncer

Vi har modtaget mange henvendelser vedrørende
modtagelse af Katolsk Orientering. Det har des-
værre ikke været muligt at af- eller tilmelde alle.

Derfor vil nogle af de, der har bedt om at få
afmeldt KO stadig modtage det og ikke alle er
endnu tilmeldt nyhedsbrevet.

Vi håber at være klar til nr. 2, der udkommer 1.
februar.

Redaktionen

Bønnens Apostolat

Februar

- At indvandrerfamilier, især mødrene, må blive
støttet og hjulpet i deres vanskeligheder.

- At nationer som lider under krig og konflikter
må spille en hovedrolle i opbygningen af en
fredelig fremtid.

Katolsk Orientering

Indlæg til Katolsk Orientering nr. 2, 2013,
som udkommer

fredag den 1. februar

skal være redaktionen i hænde senest
mandag den 14. januar

Indlæg til Katolsk Orientering nr. 3, 2013,
som udkommer

fredag den 15. februar

skal være redaktionen i hænde senest
mandag den 28. januar

Venlig hilsen Redaktionen

www.catholica.dk

- et katolsk tidsskrift på internettet

catholica.dk

Et katolsk tidsskrift på nettet

Seneste artikler på Catholica.dk:

Pave Benedikt XVI's budskab for Verdensdagen
for fred 2013: "Salige er de som stifter fred"

Kardinal John Henry Newmann
og lægfolkets rolle

Én person i to naturer: Om person og natur
i mødet mellem græsk filosofi og kristen tro.

'Et pålideligt kompas'

Uddrag af uddgivet læsevejledning til 2. Vatikankoncilens fire konstitutioner af pastor Robert Culat.

KONCILET Efter den korte gennemgang af 2. Vatikankoncilens fire konstitutioner er det tid til at sammenfatte – hvis det er muligt – intuitionerne og de læremæssigt vigtigste nyorienteringer bag koncilet. Under genlæsningen af konstitutionerne blev jeg slået af deres doktrinære rigdom, navnlig den bagvedliggende og sammenhængende tankegang. Lad os kort dvæle ved pave Paul VIs betroelser til Jean Guitton [katolsk filosof og teolog (1901-99), red.] om koncilets mysterium. Den sammenhængende tankegang skyldtes en underfuld enstemmighed, som kun lader sig forklare med Helligåndens virke i hjertet af koncilets drøftelser: "Når en biskop talte,

havde han pligt til at ytre sin holdning og sit synspunkt; når han stemte, havde han pligt til at lytte til Åndens stemme i sit indre. Her ser man forskellen mellem det menneskelige og det guddommelige".

En historiker, der forsøger at forstå 2. Vatikankoncil ved at se bort fra dets grundlæggende religiøse og åndelige karakter, havner vilkårligt i en politisk drøftelse ved at omta-

”En overdreven centralisme i Kirkens ledelse afspejler ikke dens dybe samhørighed og kan svække Gudsfolkets vitalitet.”

le det som en kamp mellem den 'konservative' fløj, et mindretal, og den 'progressive' fløj – som om koncilet kunne forstås som et demokratisk parlament. Enigheden til sidst blandt de 2.381 koncilsfædre kan ikke forstås som resultatet af politiske manøvrer, for koncilet var ikke dikteret af 'partipolitiske' interesser. Paul VI afviste en sådan ren

menneskelig udlægning af en begivenhed, hvis udspring havde overnaturlig karakter, ved at henvise til enstemmigheden blandt deltagerne og ved at kalde det et "forsonet koncil": "I forbindelse med koncilet tales af og til om vinderne og taberne. Men vindes man for en sandhed eller en flig af en sandhed, man endnu ikke fuldt ud har forstået, vil jeg mene, at man tilhører de sejrende. Der var ikke nødvendigt at forsøge at besejre sin samtalepartner, men at overbevise ham. I en lødig og from diskussion er der

ingen 'herre' og 'slave' ... kun to tjenere af sandheden. Efter koncilet er Helligånden den eneste "sejrrherre" sådan som Jesus Kristus lovede sine disciple: "Men når han kommer, sandhedens ånd, skal han vejlede jer i hele sandheden" (Joh 16,13). I kontinuitet med Kirkens levende tradition gjorde 2. Vatikankoncil det muligt for katolikkerne

at fortsætte troens rejse mod sandhedens fylde. Derfor er koncilets intuitioner og retningslinjer "et pålideligt kompas" for det 21. århundredes katolikker (Johannes Paul II).

[...]

Kirkens dogmatiske konstitution

I meget lang tid – og det gælder til en vis grad stadig i dag – er Den katolske Kirke blevet forvekslet med Kirkens ledelse, dvs. paven og biskopperne i fællesskab med ham. Ved at beskrive Kirken som Guds folk ønskede koncilet at give en mere passende definition af den kirkelige virkelighed. Kirken er ikke kun læreembedet (Kirken som underviser) men også de døbtes fællesskab. Det grundlæggende i Kirken er dåbens og firmelsens sakramenter, som kalder alle troende til at være Guds børn og kalder dem til hellighed. Ved at understrege lægfolkets position i Kirken og deres kaldelse i kraft af dåben, minder 2. Vatikankoncil os om det kristne *Fortsættes nedenunder* ▼

Adresselabel, flytning

Til Post Danmarks stregkode

MASKINEL MAGASINPOST
ID 42512
Afsender: Katolsk Orientering
Katolsk Orientering · nr. 1
11. januar 2013 · 39. årgang

POST
PP
DANMARK

samfunds broderlige karakter og som følge heraf det ligeværd, der hersker mellem de troende, mellem lægfolk, ordensfolk og Kirkens ledelse.

Lumen Gentium betoner på ny bispeembedets betydning for Kirken, herunder også den lokale kirke eller det enkelte bispedømmes betydning. Som en del af kirkens ledelse må biskopperne forvalte deres opgave i en tjenende ånd og navnlig gennem eksemplets magt. Bispeembedets særlige autoritet til gavn for hele Gudsfolket udøves bedst gennem et bispekollegium; alle biskopper i indbyrdes fællesskab og i fællesskab med paven. Genopdagelsen af bispekollegialiteten viser sig konkret i Kirken gennem subsidiaritetsprincippet – et grundlæggende princip i Kirkens sociallære. Bispekonferencerne og synoderne er de særegne udtryk for denne kollegialitet. Ved at bekræfte pavens forrang i enhedens og fællesskabets tjeneste, anviser koncilet også, hvordan denne autoritet skal udøves til gavn for Kirken. En overdreven centralisme i Kirkens ledelse afspejler ikke dens dybe samhørighed og kan svække Gudsfolkets vitalitet. Pavens øverste autoritet begrænser ikke biskoppernes, men er omvendt en garant for den. Forståelsen af Kirkens mysterium som sakramental og som Gudsfolket fastlægger forholdet mellem Kirkens medlemmer: mellem lægfolket og Kirkens ledelse (kristen lydighed og meddelagtighed), mellem biskopperne og paven (communio og subsidiaritet) – uden naturligvis at glemme, at Kirkens øverste hyrde i sidste ende er Jesus Kristus.

Det er ofte fremført, og med rette, at Den katolske Kirkes struktur ikke er demokratisk. Hertil må man umiddelbart tilføje, at pavens og biskoppernes hyrdefunktion ikke må forveksles med udøvelsen af et diktatur

eller en vilkårlig kraft. Den konstitution, der styrer Kirkens liv, er Vor Herre Jesu Kristi evangelium og alle i Kirken – lægfolk, ordensfolk og gejstlige – må underlægge sig den og vedholdende referere til den. Lumen Gentium betoner, at Kirken – troens synlige og åndelige realitet – i sin landflygtighed her på jorden vandrer som en pilgrim hen imod Guds rige. Denne kirkens eskatologiske karakter bevirker, at den lægger hele sin tillid i Guds hænder. Den eneste kraft i Kirken stammer fra den opstandne Herre. Det er gennem sine medlemmers tro og næstekærlighed, at Kirken er i stand til at bringe den guddommelige frelse og åbenbarings lys ind i verden. Det er grunden til, at den må modstå fristelsen til at stole på en ydre magt som sin egen såvel som rent menneskelige midler til at udføre sin mission. Ved at træde i sin guddommelige Mesters fodspor opdyrker Kirken en selvfornægtelse og ydmyghed, der ligger langt fra denne verdens selvforherligelse og jordiske ambition. "Fattigdommens og kærlighedens ånd er jo Kristi Kirkes ære og troværdighed" (Gaudium et Spes 88,1). Kirken er hellig selv om dens medlemmer er syndere. Den er uden ophør kaldet til at rense sig.

Som svar på den protestantiske reformation i 1600-tallet mindede Tridentinerkoncilet os ikke kun om den katolske doktrin. Det kom også med pastorale retningslinjer til at reformere Den katolske Kirke ved at begynde med de gejstlige (oprettelsen af seminarier, bispedømmer osv.). Idet den konstaterede kristendommens svækkede position, oplomstringen af ateismen og religiøs indifferens, anviste 2. Vatikankoncil også måder, hvorpå Kirken kunne blive mere tro mod Vor Herres Evangelium og den apostoliske tradition.

Konstitutionen omkring den guddommelige åbenbaring

Koncilet opfordrer os til ikke at sammenblande Kirkens levende Tradition, den apostoliske tradition, med overleverede traditioner. Den apostoliske tradition og Skriften er uadskillelige og danner det enestående og hellige rum for Guds ord, som Kirken er blevet betroet at forkynde. Gud taler til sit folk og til alle mennesker gennem Skriften og traditionen. På samme måde som Kirkens ledelse skal tjene Gudsfolket skal læreembedet, der er ansvarlig for at fortolke Skriften, stå i Guds ords tjeneste. Kirkens levende tradition uddyber uden ophør den

guddommelige åbenbaring, givet én gang for alle.

Målet med traditionen er at gøre det muligt for Kirken helt at lade sig besidde af sandheden. Kirken besidder ikke sandheden; den modtager den af Ham, der er sandheden, vejen og livet; den ophører ikke med at ville tjene gennem sit eksempel og sit vidnesbyrd, men også gennem sin undervisning. Ved ikke at sætte sig selv over Guds ord tilstræber Kirken vedholdent mod den guddommelige sandheds fylde. Med udgangspunkt i Skriften søger læreembedet, kaldet af den guddommelige vilje, at give de troende frelsebringende sandheder. Dei Verbum ønskede at give Den hellige Skrift sin fordums plads og betydning i Kirkens liv; det er Skriftens ånd, der bør gennemsyre Kirkens katekese, teologi og dens prædikener. De fire evangelier udgør det sande grundlag for hele den kristne tro. Man må til stadighed henvise og vende tilbage til evangelierne for at Kirken forbliver tro mod sin grundlæggeres vilje: Jesus, Guds levende ord. Ham, som bar den guddommelige åbenbaring i dens fylde. Kirken må lytte til Ordet med ærefrygt inden det forkynder det videre. 2. Vatikankoncil ønskede, at Kirkens hjerte i alle troende – gejstlige, ordensfolk og lægfolk – må slå evangeliets rytme. Det er en af de uundgåelige forudsætninger for fornyelsen af Kirkens liv i vor tid.

Uddrag (s. 121-4) fra manuskriptet '1962-2012: 50ème anniversaire du Concile Vatican II: Les quatre constitutions – Guide de lecture' af Robert Culat (se <http://guidedelectevaticanii.blogspot.dk/2012/10/conclusion.html>).

Oversættelse og redigering:
Niels Messerschmidt.

Katolsk Orientering

Pakistan og Mali de farligste steder i verden

Messe i Pakistan. Trods forfølgelser har kirkerne stor søgning. Foto: Kirche in Not.

Radikale islamister destabiliserer landene.

Tekst: Lisbeth Rütz

ISLAM Engang var de fredens oaser; men i dag er de blandt de farligste steder i verden, skriver vaticanisten Sandro Magister på www.chiesa.espressonline.it om Pakistan og Mali, hvor sekterisk, religiøs vold er blusset op og truer landenes stabilitet.

"Det er på tide at tage konkrete skridt for at standse den voksende intolerance med religiøs baggrund. Sidste år har været det værste nogensinde for mindretallene

i Pakistan," siger p. George John, præst i ærkebispedømmet Lahore og forkæmper for religiøse minoriteters rettigheder. I Pakistan har der længe været voldsomme spændinger mellem det sunnimuslimske flertal og det shiitiske mindretal. De kristne har solidariseret sig med shiitterne efter en serie attentater med mere end 100 dødsopfre. Mere end 400 omkom sidste år som følge af religiøst betonet vold www.asianews.it – en webtjeneste under Vatikanet. Quetta – hovedstaden i Baluchistan-provinsen i grænseområdet mellem Iran, Pakistan og Afghanistan har længe været hærget af religiøst betinget vold. Byen var tidligere

Lutheranere advarer imod nyt ordinariat

En oprettelse vil "sende et forkert signal".

ØKUMENE Generalsekretæren for Det lutherske Verdensforbund advarer Vatikanet imod forsøg på at bringe lutherske grupper ind i Den katolske Kirkes fællesskab gennem oprettelsen af et personligt ordinariat i lighed med hvad der skete for tidligere anglikanere i 2011. Et sådan skridt vil få "dybe økumeniske konsekvenser" for de katolske-lutherske relationer, siger han.

Generalsekretær Martin Junge tilføjer, at det vil rejse "teologiske spørgsmål" og give anledning til økumeniske problemer, ligesom det vil "sende et forkert signal" til økumenisk-sindede lutherske kirker.

Martin Junge fremsatte disse udtalelser den 18. januar efter at Troslærekongregationens præfekt, ærkebiskop Gerhard Ludwig Müller, nogle dage forinden havde luftet

muligheden for oprettelsen af et "luthersk ordinariat" i forbindelse med en præsentation den 11. januar i Rom af bogen "Ampliare l'orizzonte della ragione" (At udvide troens horisont).

I forbindelse med lanceringen af sin bog talte Troslærekongregationens præfekt også om muligheden for et luthersk ordinariat i kølvandet på oprettelsen af ordinariater for anglikanere i England og USA.

"Den lutherske verden er noget anderledes end den anglikanske, fordi der altid har været en fraktion inden for Den anglikanske Kirke, der har stået katolicismen nær", forklarer Gerhard Müller.

På samme måde som med anglikanerne kan det tænkes, mener præfekten, at Den katolske Kirke vil give lutheranere mulighed for at bevare "legitime traditioner, de selv har udviklet" samtidig med at blive en del af Den katolske Kirkes fællesskab. Nogle lutheranere mener, at de nødvendige kirkelige reformer er blevet opfyldt med Andet Vatikankoncil, siger Gerhard Müller.

NM

kendt for fredelig sameksistens mellem religionerne, men er nu præget af voldelige sammenstød mellem forskellige retninger inden for Islam og muslimske overgreb på det kristne mindretal. Det hævdes, at mullah Omar, Talebans historiske grundlægger, opererer fra området; men det benægter Pakistan.

Asia Bibi

Samtidig taler menneskerettighedsgrupper over hele verden Asia Bibis sag. Denne pakistanske landarbejder tilhører landets katolske mindretal. Hun er mor til fem og sidder i øjeblikket i fængsel på fjerde år, dømt til døden efter den pakistanske blasfemilov. Asia Bibi blev arresteret af politiet i juni 2009 og dødsdømt i 2010 for forhånelser af profeten Mohamed. Pave Benedikt har forgæves bedt om benådning for hende.

Saudiarabiske og pakistanske militser har gennem de seneste ti år infiltreret de muslimske miljøer i Mali, der tidligere har været kendt som et fredeligt og yderst tolerant muslimsk land.

Det anslås at mellem 200–300.000 er flygtede til Sydmali på grund af de heftige kampe mellem jihad-oprørerne og de franske tropper, der er sendt til landet for at støtte regeringstropperne. Et tilsvarende antal er flygtet til nabolandene Niger, Burkina Faso, Algeriet og Marokko.

Mindre end 2 % af Malis befolkning på 15,8 millioner er katolikker. Der er seks katolske bispedømmer i landet. Relationerne mellem kristne og muslimer på lokalt niveau er fortsat gode. Efter et militærkup i 2012 udnyttede islamister og grupperinger med forbindelse til al-Qaeda det tomrum, der var opstået efter et militærkup i landet og tog kontrol over de største byer i Nordmali.

Kirken og familien

Birgittaklosteret og familielivet i Letland. Babysalmesang.

Læs mere side 4 og 5

Finanskrisen

Hvordan kommer vi ud af den?

Læs mere side 9

Spiritualitet

Klosterliv i Sverige og Grækenland.

Læs mere side 10, 11 og 12

annonce

PREP KURSUS

GØR NOGET GODT FOR
DIT PARFORHOLD

KURSUS AFHOLDES I:
KØBENHAVN/MARTS
2013

PRIS 1000,-
INKL. FORPLEJNING & MATERIALER

LÆS MERE PÅ WWW.CARITAS.DK

CARITAS
DANMARK

KO mener

Samvittigheden i en gråzone

Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol gav i sidste måned stewardessen Nadia Eweida medhold i, at hun var udsat for diskrimination, da British Airways i 2006 bortviste hende fordi hun insisterede på at bære et kors om halsen under sit arbejde. Afgørelsen tog udgangspunkt i § 9 i Den europæiske Menneskerettighedskonvention, der omhandler religionsfrihed og friheden til at udøve sin religion.

”Luftfartselskabets krav om, at Eweida skulle fjerne krucifikset, krænkede hendes ret til at give udtryk for sin religiøse tro”, hed det i kendelsen.

Den egyptiskfødte koptiske kristen havde klaget til EU-domstolen efter at det britiske retsvæsen havde afvist hendes sag. Hun vendte året efter tilbage til sit job i British Airways efter at luftfartselskabet havde ændret sine regler, så ansatte nu måtte bære religiøse symboler synligt i arbejdstiden.

Ewandas sag var en af fire sager, hvor EU-domstolen skulle afgøre i hvilket omfang kristne diskrimineres i Storbritannien. Den britiske regering har argumenteret for, at det ikke er en nødvendighed at bære et kors for at være kristen, og den afviste at sidestille retten til at bære kors med fx sikhers ret til at bære turban og muslimske kvinders ret til at bære tørklæde.

I de tre andre prøvesager afgjorde EU-dommerne, at de kristnes rettigheder ikke var blevet overtrådt. Det drejer sig bl.a. om en 57-årig kvinde, der også insisterede på at bære et synligt kors på sit arbejde som sygeplejerske, hvorefter hun blev fyret.

EU-domstolens afgørelser viser med al tydelighed, at spørgsmål om borgernes samvittigheds- og religionsfrihed i det offentlige liv er komplekse og befinder sig i en gråzone, navnlig i Europa, der på den ene side er præget af stigende religiøs mangfoldighed og på den anden side en stadig mere aggressiv sekularisme.

Uanset hvor komplekse disse spørgsmål end er, også når det gælder moralsk kontroversielle emner som fx abort eller homoseksualitet, må den enkeltes samvittighedsfrihed respekteres. I den forbindelse er det vigtigt at huske på, at respekten for samvittigheds- og religionsfrihed er en betingelse – ikke en forhindring – for etableringen af et tolerant, pluralistisk samfund.

Som pave Benedikt udtrykte det i sin tale til det diplomatiske korps den 7. januar: ”For at sikre en udøvelsen af religionsfrihed på en effektiv måde er det vigtigt at respektere retten til samvittighedsnægtelse”.

Moralsk relativisme er blevet den dominerende sociale norm i Europa, og der er risiko for at den kan underminere grundlaget for individuel samvittigheds- og religionsfrihed.

Udhulingen af samvittighedsfriheden er, set i EU-domstolens afgørelse, også udtryk for en pessimisme med hensyn til den menneskelige samvittigheds evne til at kunne anerkende det gode og det sande.

Det er god katolsk tro, at ethvert individ – uanset dennes tro og overbevisning – gennem sin egen samvittighed er naturligt disponeret til at kunne skelne godt fra ondt, og handle i overensstemmelse hermed. Heri ligger kilden til menneskets sande frihed.

Niels Messerschmidt

Paven fordømmer 'religiøst motiveret terrorisme'

I sin årlige tale til det diplomatiske korps tegner paven et billede af de aktuelle politiske udfordringer.

Tekst: Niels Messerschmidt

DIPLOMATI Benedikt XVI kom den 7. januar med en indtrængende appel til de civile myndigheder og folkevalgte politikere om at arbejde for fred i verden. Det skete i hans årlige tale til medlemmerne af det diplomatiske korps akkrediteret ved Den hellige Stol. Til repræsentanterne for de 179 lande, der i dag har fulde diplomatiske forbindelser med Vatikanet og til repræsentanter fra en række internationale organisationer betonedede paven, at verdens ledere har et stort ansvar for at skabe fred.

Paven opremsede de mest akutte indsatsområder i verden, herunder situationen i Syrien, som han sagde ”er sønderrevet af endeløse massakrer og er skyld i forfærdelige lidelser for befolkningen”.

”Jeg gentager min appel om våbenhvile”, tilføjede han, ”og om at konfliktens partere

hurtigst muligt indleder en konstruktiv dialog for at afslutte en konflikt, der ikke har nogen sejrherre men kun besejrede”.

Paven dvælede ved fredstemaet og udtrykte også stor bekymring over situationen i Det hellige Land, hvor israelere og palæstinensere må ”forpligte sig til fredelig sameksistens inden for rammerne af to suveræne stater”.

Religiøs motiveret terrorisme

Den hellige Fader nævnte Irak, Libanon, Nordafrika, området ved Afrikas horn, Den demokratiske republik Congo, Mali, Den centralafrikanske Republik og Nigeria som lande, der jævnligt er udsat for terrorangreb – angreb, der især rammer troende forsamlet i bøn. Og paven fordømte ”religiøst motiveret terrorisme”, der er en forvanskning af religionen, idet religionens mål jo er at forene mænd og kvinder med Gud.

Paven nævnte også en række opmuntrende tegn rundt omkring i verden og sagde, at fredssopbyggende arbejde altid spirer frem ved at beskytte mennesket og dets grund-

læggende rettigheder. Paven lagde især vægt på ”respekten for menneskelivet i alle livets faser” og udtrykte i den forbindelse tilfredshed over Europarådets resolution, der opfordrer til et forbud mod aktiv døds-hjælp.

I denne sammenhæng ytrede paven bekymring over de tiltag, der for tiden sker i en række lande for at indføre eller udvide lovgivningen mod at afkriminalisere abort.

At uddanne til fred

Paven vendte herefter tilbage til det fredsskabende tema og understregede vigtigheden af uddannelse for verdensfreden. Det er vigtigt, påpegede han, at vi uddanner morgendagens ledere, og han appellerede til at udviklingslandene investerer mere i uddannelse. En forudsætning for at opnå social og økonomisk retfærdighed er desuden at man etablerer retfærdige retssystemer, der respekterer menneskets iboende værdighed. Freden i samfundet trues også af indskrænkninger i religionsfriheden, og her pegede paven på den stigende marginalisering af religionen i det offentlige liv.

I en stadig mere åben verden, sagde paven, ”er skabelsen af fred gennem dialog ikke længere et valg, men en nødvendighed”.

At stræbe efter fred og retfærdighed

Benedikt XVI gik herefter over til at tale om 50-årsdagen for offentliggørelsen af encyklikaen *Pacem in terris* og mindede i den forbindelse om, at fred forbliver et tomt begreb hvis ikke det næres og fuldkomngøres af kærlighed. Kærlighed er kernen i Den hellige Stols diplomatiske aktiviteter og hele Den katolske Kirkes virke, fremhævede Benedikt. Og i kærlighedens navn ”er Kirken altid tæt på alle, der er ramt af naturkatastrofer”.

Den hellige Fader afsluttede sin tale til det diplomatiske korps med at ihukomme Det andet Vatikanconcil, der blev indledt for 50 år siden – med henvisning til pave Paul VI's budskab, som stadig er relevant for verdens ledere: ”Jeres opgave her i verden er at være initiativtagere til retfærdighed og fred blandt folk. Men glem aldrig: det er Gud, der er den store 'kunstner' når det gælder retfærdighed og fred på jorden”.

Et stort flertal af amerikanerne ønsker strammere abortlovgivning

Fire ud af fem amerikanere vil begrænse adgangen til abort.

UNDERSØGELSE Efter 40 år med legaliseret abort foretrækker et stort flertal af amerikanerne (83 %), at abort kun skal være tilladt under særlige omstændigheder. En undersøgelse gennemført i december viser, at antallet af amerikanere, der ønsker at begrænse adgangen til abort, er steget med fire procent i forhold til forrige år (fra 79 til 83 %).

Af de 83 %, der støtter væsentlige stramninger i adgangen til abort, mener 10 %, at abort overhovedet ikke skal være tilladt; 12 procent mener kun det skal være tilladt, hvis moderens liv er truet; 34 procent vil begrænse abort til kun at gælde voldtægt eller incest, eller for at redde moderens liv; mens 27 procent vil begrænse adgangen til abort til – for de flestes vedkommende – kun at gælde de første tre måneder af graviditeten.

Blot 11 procent ønsker fri abort, mens 6 procent vil tillade, at det sker inden for de første seks måneder af graviditeten.

”Efter fire årtier med legaliseret abort her i landet har amerikanerne haft tilstrækkelig tid til at indse de forfærdelige konsekvenser ved abort”, udtaler storkommandør Carl Anderson fra Columbus ridderorden, som har bestilt undersøgelse. ”Amerikanerne har erkendt abortens sande arv – at et barn mister livet og at forældrene mister et barn. Og efter at have erfaret abortens følger virkninger de sidste 40 år er amerikanerne hverken retsligt eller moralsk tilfredse med den nuværende lovgivning. Det er på tide, at vort land skifter kurs på området – en kurs, der beskytter både moderen og barnet”.

Undersøgelsen viser også, at næsten seks ud af ti amerikanere (58 %) mener, at abort er ”moralsk forkert”. Og 84 % siger, at lovene kan beskytte både moderen og det ufødte barn.

Undersøgelsen er den sidste af flere undersøgelser bestilt af Columbusordenen og gennemført af analyseinstituttet The Marist Institute for Public Opinion. Ovennævnte undersøgelse bygger på telefoninterviews med over 1.200 voksne personer fra hele USA, og den blev gennemført den 4.-6. december 2012.

NM

De tyske biskopper standser overgrebsundersøgelse

Uoverensstemmelser får dem til at ophæve samarbejdet med kriminolog.

OVERGREBS SAGER De tyske biskopper opsagde den 9. januar samarbejdet med den kriminolog, der var i færd med at undersøge omfanget af præsters seksuelle overgreb på mindreårige. Det fik vedkommende til at anklage biskopperne for forsøg på at censurere hvad der var tænkt skulle munde ud i en omfattende rapport om overgrebsagerne i landet.

Den uvildige undersøgelse, der skulle undersøge kirkelige dokumenter tilbage til 1945, skulle blandt andet afdække uopdagede tilfælde af overgreb efter at op imod 600 personer i 2010 havde anmeldt at være blevet seksuelt forulempet af en præst.

Overgrebskrisen i Tyskland var en af en række skandaler, som også rystede Den

katolske Kirke i Irland, Belgien og Holland, og som tvang pave Benedikt til offentligt at undskylde på Kirkens vegne.

Biskop Stephan Ackermann, Den tyske Bispekonferences talsmand vedrørende overgrebsager, sagde, at biskopperne havde mistet tilliden til kriminolog, professor Christian Pfeiffer, og at man nu går i gang med at lede efter en ny forsker til at lede undersøgelsen.

Ackermann nævner i en udtalelse Pfeiffers "kommunikative adfærd med kirkens embedsmænd" som grunden til at ophæve samarbejdet.

Christian Pfeiffer, der står i spidsen for det kriminologiske forskningsinstitut i delstaten Niedersachsen, har til tysk radio udtalt, at biskopperne prøvede at ændre allerede vedtagne retningslinjer for projektet, så de også havde det afgørende ord at sige omkring offentliggørelsen af resultaterne, hvilket Pfeiffer ikke ville acceptere.

"Et ødelæggende signal"

Den katolske reformbevægelse 'We Are Church' kalder beslutningen for "et ødelæggende signal for kirkeledelsens troværdighed", og det viser ifølge dem, at biskopperne ikke er parate til at acceptere en uvildig undersøgelse af overgrebsagerne.

De tyske katolikkers Centralkomité udtrykker beklagelse over, at undersøgelsen "ikke kan gennemføres på den aftalte måde" og siger, at en ny undersøgelse må leve op til kravene for uvildig akademisk forskning.

Overgrebskrisen i Tyskland resulterede i, at omkring 180.000 katolikker i 2010 meldte sig ud af Kirken. Også i lande som Irland, Belgien og Holland meldte mange sig ud af Kirken efter afsløringer

af præsters overgreb. I Irland afslørede flere rapporter bestilt af regeringen et stort omfang af overgreb ligesom Kirkens ledelse i flere tilfælde havde forsøgt at dække over miseren. I kølvandet herpå fratrådte tre biskopper deres embede.

I Holland viste en officiel undersøgelse, at op imod 20.000 børn var blevet seksuelt misbrugt i katolske børneinstitutioner, skoler og seminarier i perioden 1945-2010, og næsten 2.000 personer stod frem og fortalte at de var blevet udsat for seksuelle overgreb. I Belgien afslørede en kommission nedsat af Kirken 472 tilfælde af overgreb. Dens kontorer blev i 2010 ransaget af politiet efter mulige beviser mod overgrebspræster. Siden kom det frem, at 13 af ofrene havde begået selvmord.

Strid om mandat

I tysk radio anklager biskop Ackermann kriminologen for at omfortolke sit undersøgelsesmandat og han tilføjede, at biskopperne ønskede at afklare en række punkter i kommissoriet idet de frygtede, at Christian Pfeiffer ville offentliggøre resultaterne uden biskoppernes samtykke.

Stephan Ackermann tilføjede, at "man ikke har forsøgt at holde ting tilbage" og at man er på udkig efter en ny partner til at gennemføre projektet. Han tilføjede, at en anden forsker har udarbejdet en tilsvarende rapport om overgrebskrisen uden at være løbet ind i problemer. Undersøgelsen, der konkluderede, at "de fleste overgrebspræster er psykologisk normale" (se KO nr. 1), er af ofrenes advokater og støttegrupper blevet kritiseret for at favorisere Kirken, der havde bestilt rapporten.

Kriminolog Christian Pfeiffer har efterfølgende udtalt, at hans forskerteam vil fortsætte deres arbejde uden Kirkens støtte, og opfordrer overgrebsofre til at henvende sig til dem, så man kan udarbejde en rapport på baggrund af deres oplevelser. NM

De tyske biskopper har ophævet samarbejdet med professor Christian Pfeiffer, leder af det kriminologiske forskningsinstitut i Niedersachsen.

Markante omlægninger

70 procent af kirkerne i Berlin og omegn lukkes inden 2020.

BERLIN Kardinal Rainer Maria Woelki har offentliggjort planerne om at reducere ærkebispeddømmets nuværende 105 kirker til 30 sogne i løbet af de næste syv år. Beslutningen, der blev omtalt i et hyrdebrev den 2. december sidste år, vil påvirke 400.000 katolikker i Nordøsttyskland.

Beslutningen betyder, at der i gennemsnit vil blive lukket 11 kirker om året i et område, der omfatter Berlin, Brandenburg og Mecklenburg-Vorpommern.

"Det er ikke kun tale om en administrativ omlægning, men også om en åndelig", siger

ærkebispeddømmets talsmand Stefan Forner.

I september besluttede kardinal Christoph Schönborn at lukke 510 kirker i sit ærkebispeddømme Wien og reducere antallet af sogne fra 660 til 150 indenfor en årrække.

Færre kirkegængere

Ærkebispeddømmet Berlin har tidligere været ramt af nedskæringer. Woelkis forgænger, kardinal Georg Sterzinsky, halverede antallet af sogne for seks år siden som følge af et underskud på 140 mio. euro i bispedømmet i kølvandet på Tysklands genforening.

Kardinal Woelki siger, at målet er at give ærkebispeddømmet en "bæredygtig struktur", som tager højde for den "fremtidige udvikling og befolkningsnedgang". Ifølge Woelki vil antallet af kirkegængere falde

med 30 procent i visse områder i løbet af de næste 17 år.

Omstruktureringsplanen rummer også den noget usædvanlige bestemmelse om, at enhver ny sognepræst vil være fritaget for administrative opgaver.

Ærkebispeddømmet ønsker "store pastorale enheder", hvilket betyder at de tilbageværende sogne i de kommende år bliver nødt til at samarbejde tættere omkring fx katekese og karitativt arbejde.

I sit hyrdebrev skriver Woelki, at ærkebispeddømmets økonomi er blevet forbedret takket være "modige og ansvarlige handlinger" fra kirkelige institutioners side. Men han tilføjer, at katolske skoler, hospitaler, plejehjem også vil blive beskåret for at afspejle en "diaspora erfaring". NM

Tusinde præster: homoægteskaber vil begrænse katolikkers frihed

Åbent brev angriber lovforslag om at tillade homoseksuelle ægteskaber i England.

DEBAT Avisen Daily Telegraph offent-

liggjorde den 12. januar et åbent brev underskrevet af tusinde præster, hvori det hævdes, at lovforslaget om homoseksuelle ægteskaber vil begrænse katolikkers frihed til at undervise om "ægteskabets sandhed".

Brevet, der er underskrevet af otte biskopper, fire abbeder, lederen af det personlige ordinariat og tusinde præster, advarer parlamentsmedlemmer om, at lovforslaget signalerer en tilbagevenden til strafferetslige tilstande, der vil begrænse katolikkers mulighed for "fuldt ud at deltage i dette lands samfundsliv".

I brevet hedder det, at lovgivningen vil "have mange juridiske konsekvenser og alvorligt begrænse katolikkers mulighed for at undervise i ægteskabets sandhed i deres skoler, velgørende institutioner eller kirker".

Brevet mener, at undtagelser i loven vil være "meningsløse", og slutter med at opfordre parlamentsmedlemmer til "ikke at være bange for at forkaste lovforslaget nu hvor dets konsekvenser er blevet tydeligere". NM

Kort nyt

Demonstration i Paris

ÆGTESKABET Flere hundrede tusinder demonstrerede søndag den 13. januar mod den franske regerings forslag om at give par af samme køn mulighed for at indgå ægteskab og adoptere børn.

I demonstrationerne deltog katolikker, muslimer og konservative, der opfordrede præsident François Hollande til at trække de kontroversielle lovforslag tilbage. Ifølge arrangørerne deltog næsten 800.000, mens politiet anslår at tallet nærmere var 350.000. En lignende demonstration i november samlede 100.000 personer.

'Agnosticismens dogmer'

OPFORDRING Benedikt XVI opfordrer biskopperne til at udvise mod og gå imod samfundets "fremherskende agnosticisme".

Paven siger, at biskoppernes opgave i dag vanskeliggøres fordi den kristne lære anses for at være "ude af trit" med det agnostiske samfund. "Alle, der lever og forkynder Kirkens tro, er på mange måder ude af trit med den fremherskende måde at tænke på, også i dag. Nutidens fremherskende agnosticisme har sine egne dogmer og er meget intolerant overfor alt, der stiller spørgsmålstegn ved den og dens kriterier. Derfor er det særlig vigtigt for en biskop i dag at have modet til at sætte sig op imod den herskende opfattelse".

Støtter de nordiske kirker

DONATIONER De tyske biskoppers Diaspora-Kommissariat støtter i år præster og diakoner i Nordeuropa med i alt 4,425 mio. euro. Det meddelte Diaspora-Kommissariatet i Paderborn den 11. januar.

Alle katolske præster i Tyskland betaler én procent af deres løn til Diaspora-Kommissariatet, hvis opgave det er at fordele midlerne til præster og diakoner i bispedømmerne under Den nordiske Bispekonference – samt i Central- og Østeuropa.

Af det samlede tildelte beløb er 2,5 mio. euro i år øremærket til præstelønninger. Kommissariatet har desuden afsat 300.000 euro til indkøb af præstebiler i de nordiske lande.

Nationalt kirkeråd på tegnebrættet

EGYPTEN De forskellige kristne kirker i Egypten planlægger at danne et nationalt kirkeråd. Det oplyser pressetjenesten Fides. "Det er nu en mulighed i kraft af den nyvalgte koptiske pave Tawadros IIs økumeniske indstilling", siger den koptisk-katolske hjælpebiskop i Alexandria, Boutros Fahim Awad Hanna.

Betydningen af, at de kristne kirke i landet arbejder tættere sammen, er blevet aktualiseret af 'det arabiske forår'. Initiativet skal forsøge at give Egyptens kristne en større gennemslagskraft i det politiske liv og i offentligheden.

Her er familien hellig

Søster Vimala er en af ti nonner, der bor og arbejder i Birgittasøstrenes kloster i Estlands hovedstad Tallinn. Deres kald er at arbejde for Kirkens og familiens enhed.

Tekst og foto: Malene Fenger-Grøndahl

ORDENSLIV Da Søster Vimala kom til Estland for 12 år siden, fik hun et mindre chok. Ikke over dagligdagen i Birgittasøstrenes Kloster, Pirita, cirka seks kilometer fra Estlands hovedstad, Tallinn. Heller ikke over kulden og sneen, som ligger tæt over landet en stor del af vinteren. Ganske vist er Søster Vimala født og opvokset i Indien. Men før sin ankomst til Baltikum havde hun levet som nonne i et Birgittakloster i England i fem år og havde også boet et halvt år i ordenens moderhus i Rom, stedet hvor Den Hellige Birgitta døde i 1373. Så ordenslivet i den semikontemplative orden,

Søster Vimala.

hvor bønnens arbejde har førsterang, var hun vant til. Og kulden kendte hun stort set tilsvarende fra England. Nej, det der chokerede Sr. Vimala var den estiske madkultur og den stærke sekularisering, der prægede landet.

Væner sig aldrig til blodpølse

”Jeg var slet ikke forberedt på maden her. Den er jeg altså ikke ret begejstret for,” siger hun med et mildt smil og tilføjer, at hun nok aldrig kommer til at vænne sig til blodpølse, surkål og brød med kommen. Det behøver hun dog heller ikke, for fem af de øvrige ti søstre i klosteret er indere som hun selv; de øvrige fire er fra Mexico; og det betyder, at menuen ofte står på indiske retter. Det er nemlig søstrene selv, der tilbereder maden og står for stort set alle praktiske opgaver i huset, som udover søstrenes aflukkede afdeling, klausuret, består af et gæstehjem med mødefaciliteter samt en enkel kirke med plads til ca. 150 personer. Nu er den ofte godt fyldt ved højmesse om søndagen, hvor husets gæster fra andre lande ofte er til stede, og hvor der desuden er stigende antal estere fra Tallinn og omegn blandt deltagerne. Især er der mange familier med små børn; de fleste konvertitter.

Svag tro chokerede

Sådan var det ikke for tolv år siden, da det nye Pirita-kloster blev indviet, og nonnerne fyldte huset med deres bønner og sang. Siden 1994 havde en lille gruppe Birgittasøstre ganske vist været til stede i centrum af Tallinn, hvor de boede i lejede lokaler. Men først den 15. september 2001 blev det

nye kloster i Pirita indviet, og nonnerne kunne flytte ind i deres nye hjem med egen kirke. På det tidspunkt kom Sr. Vimala til. ”Det var vores ordensleder, der bestemte, at jeg skulle flytte hertil fra England. Det havde jeg det fint med. Som nonne har jeg aflagt tre løfter; evig lydighed, fattigdom og kyskhed. Dermed har jeg lagt mit liv i Guds hænder med det formål at tjene andre, og den tjeneste kan jeg udføre lige godt et hvilket som helst sted. Så det var bare sådan det var; jeg skulle til Estland,” siger Sr. Vimala med et af sine varme smil.

”Men jeg må indrømme, at esternes svage eller fraværende tro var chokerende for mig. Jeg er vokset op i det sydlige Indien i et område med et flertal af kristne, så som barn var jeg omgivet af den stemning, som der er omkring troende mennesker. Tilmed var jeg så heldig at blive født ind i en katolsk familie, og jeg havde nogle virkelig gode forældre, som var forbilleder for mig og introducerede mig til Kirken. Og siden har jeg været omgivet af troende. Rom er jo Rom... og selv i England, som vel også kan siges at være ret sekulært, er de fleste troende, og kirken stod ret stærkt. Men her i Estland... det var et chok for mig,” siger Sr. Vimala.

Skadet af propaganda

Den seneste undersøgelser af esternes forhold til religion viser, at kun omkring 30 % opfatter sig som tilhørende en bestemt trosretning. Blandt dem, der definerer sig selv som religiøse, tilhører ca. 180.000 den lutherske kirke, mens ca. 170.000 tilhører den russisk-ortodokse kirke (omkring 25 % af landets 1,3 millioner indbyggere er etniske russere). Antallet af katolikker er nærmest forsvindende. Men Sr. Vimala fattede efterhånden håb for, at søstrenes arbejde kunne gøre en forskel. For det gik op for hende, at esternes hjerter ikke var kolde og afvisende over for Gud, men blot var ’skadet’ af årtiers kommunistisk propaganda. ”Da det gik op for mig, hvilket styre esterne havde levet under, kunne jeg se, at det ikke var deres egen skyld. De havde ikke valgt Gud fra; de var blevet opdraget til ikke at se og mærke Ham. Men nu vokser der nye generationer op, og hvis vi kan gøre noget for dem, kan vi ændre meget. Jeg ved jo selv, hvor meget mine

forældre har påvirket mig, og hvis jeg kan give lidt af det videre til andre, som jeg selv har fået, er det en stor glæde,” siger hun.

”Det er jo det befriende ved at have et kald,” siger hun. ”Lige fra jeg var barn, var jeg klar over, at jeg havde et kald. At Gud kaldte mig til at leve på en særlig måde. Jeg gik på en skole drevet af karmeliternonner, og jeg drømte om at leve som dem. Min vej blev så en lidt anden, for jeg blev af en ven, der var novice hos Birgittasøstrene, opfordret til at prøve min drøm af hos dem. Det gjorde jeg, og jeg fandt ud af, at den semikontemplative livsform var rigtig for mig. For mig som troende virker det naturligt, at bønnen er det, der kommer før alt andet og har højest prioritet,” siger hun.

”Tilmed var jeg så heldig at blive født ind i en katolsk familie, og jeg havde nogle virkelig gode forældre, som var forbilleder for mig og introducerede mig til Kirken.” Søster Vimala.

Nonnerne store kor

Selv om Sr. Vimala i begyndelsen havde svært ved at se, hvordan Birgitta-søstrene kunne ændre noget i et samfund, hvor troen virkede så fjern for de fleste, fortsatte hun det arbejde, hun var blevet kaldet til. Udover de daglige bønner passede hun sine huslige og praktiske opgaver i klosteret, og hun og de øvrige søstre opdagede, at klosteret tiltrak mange mennesker, bl.a. turister og pilgrimme som kom for at se ruinerne af det gamle Birgitta-kloster, som lå få hundrede meter fra det nuværende kloster.

Det gamle kloster blev etableret i 1400-tallet som det tredje datterkloster til moderklosteret i Vadstena. Ideen kom fra et par tyske købmænd, som hidkaldte to munke fra Vadstena til at igangsætte bygge-riet. Dengang var Birgitta-ordenen både for nonner og munke, som typisk levede i dobbeltklostre med en fælles kirke, men i øvrigt strengt adskilt. Sådan blev det også i Pirita, hvor kirken stod færdig i 1436. Klosteret havde formodentlig op mod 85 indbyggere, 60 nonner og 25 munke, det højeste tilladte antal ifølge ordenens regler. Kirken var det nordlige Estlands største, med en 35 meter høj vestgavl, som står endnu, og et gulvareal på 1300 kvadratmeter. Kirken var et populært pilgrimsmål og var berømt for det, som de nuværende Birgitta-søstre i Pirita

kaldet ’Estlands første store kvindekors’. De store kor har siden spillet en afgørende rolle i Estlands historie, bl.a. i forbindelse med uafhængigheden fra Sovjetunionen, hvor op mod 300.000 mennesker samledes for at synge estiske folkesange og erklære deres krav om frihed.

Kirken trækker i folk

Såvel Estland som Birgittasøstrene har imidlertid oplevet lange perioder uden frihed. I 1575 angreb russiske soldater klosteret og tog nonnerne til fange, og to år senere vendte soldaterne tilbage og lagde klosteret i ruiner.

Under kommunismen blev alle trosamfund, også den lutherske kirke, trængt

i defensiven, og selv om den oplevede en kortvarig opblomstring i forbindelse med løsrivelsen fra Sovjetunionen i slutningen af 1980’erne, varede det ikke ved. Kirken har fortsat kun en lille plads i esternes dagligdag.

Men historien er ikke sådan at undertrykke, mener Sr. Vimala. Bydelen Pirita har bevaret sit gamle navn, som er afledt af det svenske Birgitta. Og i de seneste ti år er det, som om Birgittas kloster har fået noget af sin styrke igen. Ikke kun ruinerne, men også det nye kloster tiltrækker flere og flere mennesker, ikke kun fra udlandet, men også fra Tallinn og omegn. ”Jeg tror, at det har meget med den gamle kirke at gøre. Der er noget ubeskriveligt, som tiltrækker folk, og jeg er sikker på, at det har med ruinerne at gøre,” siger Sr. Vimala og tilføjer, at stedet har ry for at give forfattere og kunstnere stor inspiration.

Børnenes behov i centrum

I dag er det dog sjældent kunstnere, der kommer og søger nonnernes råd eller deltager i messerne. Det er typisk unge mennesker, som har brug for hjælp og støtte, er søgende og ønsker at møde Gud eller endda overvejer at konvertere. Mange har oplevet den katolske spiritualitet på rejser til Litauen eller via besøg af katolikker fra udlandet. Også det faktum, at der nu findes flere estisk-talende katolske præster har stor indflydelse, mener Sr. Vimala. ”Vi oplever, at et stigende antal estere konverterer til katolicismen og kommer til messe hos os om søndagen. De foretrækker ofte at komme her i stedet for i den katolske katedral inde i centrum af Tallinn. Jeg tror, at det skyldes, at vi gør meget ud af samværet med kirkegængerne. Vi gør især meget for familier med små børn,” forklarer Sr. Vimala.

Søstrene tilbyder undervisning og aktiviteter til børn i skolealderen. ”Vi har lavet julekrybber med dem, og vi fortæller dem om nogle af de store helgener. Vi synger også med dem,” siger hun. Desuden tilbyder nonnerne rådgivning og sjælesorg til de unge par, som ofte har problemer i samlivet, når de har fået små børn. ”Det er et stort problem, at så mange unge ægtepar overvejer skilsmisse som den første løsning på deres problemer. De tænker selvsk og forstår nok ikke rigtigt, hvor meget lidelse de påfører deres børn, når de bliver skilt. Så vi støtter dem i *Fortsættes næste side* ►

En stille stund ved krybben.

Søndagsmesse i klosterkirken.

Fortsat fra forrige side ► at kæmpe for at blive sammen og være en god familie, som Den Hellige Familie, vi lige har fejret,” siger Sr. Vimala.

Ingen konflikter mellem kirkerne

På samme måde gør søstrene en aktiv indsats for at samle den kirkelige familie. ”Vi har god kontakt med den lutherske kirke, og to gange om året mødes repræsentanterne for de forskellige kirkesamfund her i klostrets mødelokaler. Selv om lutheranerne er i flertal, har de valgt vores katolske biskop som leder af rådet. Så vi kan ikke klage over konflikter mellem kirkerne,” siger Sr. Vimala. I et land, som stadig er præget af spændinger mellem estere og russere, kan den katolske kirke med sit internationale og multietniske præg være med til at vise en vej for fredelig sameksistens og for forståelsen af alle mennesker som én stor familie, mener hun.

Mere bekymret er hun for de unge familier, der kommer i kirken. ”Vi beder for

dem, og vi taler også med de unge forældre om, at den personlige bøn kan give dem styrke. Har man først fået et frit forhold til Faderen, kan man tale med ham om alt – og lytte til Ham. Så er øvelsen at lytte og lade være med at overdøve Hans stemme med det, man selv har mest lyst til. Gør man det, begynder problemerne.”

Birgitta-søstrene – the Order of the Most Holy Saviour of Saint Bridget – er opkaldt efter den hellige Birgitta af Vadstena – som fik Pavens godkendelse af sin ordensregel i 1370, tre år før Birgittas død. Birgittinerinderne har i dag klostre i en lang række lande, bl.a. i Maribo i Danmark – læs mere på www.sanktbirgittakloster.dk Pirita-klostret i Estland har ligesom de fleste andre Birgitta-klostre et gæstehus tilknyttet: www.piritaklooster.ee/

fakta

Religiøst engagement gavner familien og samfundet

Det konkluderer amerikansk rapport.

Tekst: Lisbeth Rütz

FAMILIEN Jo mere folk praktiserer deres religion, jo sundere bliver de og jo længere lever de. For eksempel har mænd og kvinder, der går i kirke en gang om ugen, en lavere dødelighed end ikke troende uanset helbred, køn eller race. De der er religiøst engagerede lever gennemsnitlig syv år mere end dem, der ikke er det. Den forskel er faktisk lige så stor som forskellen i levetid mellem ikke – rygere og dem der ryger en pakke cigaretter om dagen. Dette slår særlig igennem blandt afroamerikanere hvor religiøse sorte gennemsnitlig lever 14 år længere end ikke-religiøse.

Det siger en rapport fra MarriResearch Institute – et privat amerikansk institut, der dels indsamler forskningsresultater om religion og familieliv dels selv forsker i sammenhængen mellem religiøse værdier og livskvalitet.

Rapporten konkluderer, at en intakt familie med regelmæssig religiøs praksis giver sine medlemmer en høj livskvalitet. Regelmæssig gudstjeneste giver generelt et mere stabilt ægteskab og større tilfredshed med ægteskabet. Det viser sig også, at par, der anerkender et guddommeligt formål med deres ægteskab er bedre til at samarbejde i ægteskabet. De er bedre til at løse konflikter og opfører sig sjældnere aggressivt over for hinanden. Religiøse par, som er separerede, har også nemmere ved at finde sammen igen end ikke-religiøse, og de er mindre udsatte for at blive misbrugere. Par hvis ægteskab har varet i mere end 30 år finder i vanskelige tider støtte i deres tro,

Religion har også stor betydning for dit ægteskab. Jo hyppigere gifte mænd

deltager i religiøse handlinger, jo mere tilfredse og værdsatte føler deres ægtefæller sig, samtidigt med at de også nyder det seksuelle samliv mere. Religion giver også stærkere familieværdier. Blandt andet er unge fra religiøse familier kun halvt så tilbøjelige til at leve papirløst som unge fra ikke-troende familier.

Religiøst engagement ser også ud til at give et bedre forhold mellem børn og forældre. For eksempel har forældre, der er religiøst engagerede, et bedre forhold til deres børn og er mere involverede i deres opdragelse og uddannelse. Børn af religiøst engagerede mødre har en lavere kriminalitetsrate. 99 studier viser således en forbindelse mellem livstilfredshed og religiøst engagement. Jo mere folk beder jo lykkeligere er de, og jo bedre er deres mentale helbred. Religiøse mennesker har tilsyneladende også mere overskud til at gøre noget for andre, idet de giver mere til velgørende formål end ikke troende.

Læs mere på <http://marri.us/>.

Babysalmesang – nu også i Den katolske Kirke

Gør noget godt for din baby!

Tekst: Susanne Hartmann Stæger

MUSIK For omkring 15 år siden fik en musikpædagog og en folkekirkepræst en god idé: Hvad hvis man kombinerede den nybagte mors trang til nærhed med sit barn med den smukke danske salmeskat og troens styrke? Dermed blev babysalmesangen født i Danmark, og den er siden vokset i popularitet således, at næsten enhver dansk folkekirke tilbyder babysalmesang.

Hvad er babysalmesang?

Babysalmesang er salmer og musikalsk stimulation for børn på 2-15 måneder i selskab med deres mødre (eller fædre).

Babysalmesang foregår i kirkerummet. Mødre og børn skiftevis sidder eller ligger på tæpper på gulvet og danser vuggende til musikken. Mødrene synger Kirkens kendte og elskede kernerepertoire af salmer for deres baby. I et forløb synges den samme håndfuld salmer igen og igen, således at både babyer og forældre får disse salmer ind under huden. Troen synges så at sige ind i babyen helt fra begyndelsen, og da en

sangstemme har en utrolig evne til at formidle kærlighed, forbinder babyen dermed salmerne med kærlighed. Da salmesangen foregår i kirken, gøres kirkerummet samtidigt til et rum, som forbindes med trykthed og varme.

Salmesangen suppleres med fagter eller med små klingende instrumenter, rasleæg, sæbebobler, farvede tørklæder osv., som fanger og stimulerer babyerne. Der tales

ikke undervejs, men gives kun få nødvendige instrukser. Babyen oplever derfor en særlig, næsten overjordisk stund, som forbindes med kirkerummet.

Et magisk frirum

For småbørnsforældre kan det være svært at komme af sted til kirke søndag morgen. Babyen har måske sovet dårligt eller er sulten og ked af det. Mange forældre er også bange for at forstyrre de andre kirkegængere og holder sig derfor hellere hjemme med det resultat, at de i barnets første år får et mere distanceret forhold til Kirken.

Til babysalmesang er der plads til

sovende, grædende, sultne eller trætte børn, og mange mødre oplever en stor glæde ved at kunne komme i kirken på deres barns præmisser.

Det fascinerende er, at det faktisk er sjældent børnene græder under selve salmesangsførelsen. Først bagefter – når vi voksne fjerner fokus fra barnet og begynder at snakke med hinanden igen – indtræffer gråden.

Der er ingen tvivl om, at babysalmesangen gør noget godt for sjælen – det er magisk!

Nu på katolsk

Efter at have undervist i babysalmesang i folkekirken i mere end syv år syntes jeg at det var på tide, at også vi katolikker tog babysalmesangen til os. Derfor tilbød jeg i efteråret et babysalmesangskursus i Sankt Ansgar Kirke i København, hvor fem skønne babyer fulgte kurset, og for mig personligt var det en stor glæde omsider at kunne formidle min egen tro videre. Nu er det vort håb at kunne gøre babysalmesangen til en fast del af Den Katolske Kirke. Derfor tilbyder vi et forårsforløb i år, som – om alt går vel – suppleres med endnu et efterårsforløb.

Du kan kontakte undertegnede på shs@sanktansgar.dk for yderligere information.

Foto: Susanne Hartmann Stæger

At søge og finde Guds vilje

Svensk jesuit skriver disputats om ignatiansk spiritualitet.

Tekst: Lillian Kristensen

JESU SELSKAB Kan en åndelig vejleder med baggrund i den ignatianske spiritualitet med seriøsitet vejlede et menneske, der befinder sig på kanten af Kirken og Kirkens bekendelse? Det er spørgsmålet i Heidings bog, der også er hans doktordisputats.

Der svares med stor grundighed ”ja”.

Heiding påviser, at dette altid har været en del af den åndelige vejleders situation.

Heiding giver nogle nutidige eksempler på mennesker, der kan befinde sig i det kirkelige grænseområde: det kan være den ikke-praktiserende katolik eller den katolske kvinde, der oplever at have et kald til diakon eller præstegerning, eller det kan være kristne fra andre kirkesamfund.

Når disse mennesker kan siges at befinde sig i det kirkelige grænseområde, er det fordi den ignatianske spiritualitet ifølge Heidings argumentation er dybt forankret i Den katolske Kirke og dennes lære. Denne argumentation er en rød tråd gennem hele bogen.

Der argumenteres for, at Kirken ikke skal forstås som ”den hierarkiske kirke” men som ”pilgrims kirke”, hvor den enkelte har autoritet i forhold til væsentligste: at søge og finde Guds vilje.

Endvidere er kirken ”Kristi Kirke” og er som sådan ikke begrænset til at findes i Den katolske Kirke.

Heiding formår på en fin og balanceret måde at fastholde Den katolske Kirkes fortrinsret samtidig med at han åbner op for andre trossamfund.

Men ikke alene forståelse af ”kirke” er væsentligt i Heidings bog, forståelse af ”menneske” er lige så centralt. Mennesket må til enhver tid ses i relation, og i samtalen er relationen mellem de implicerede stedet, hvor bevægelserne sker. Det betyder stor åbenhed fra begge sider. Vejlederen må dels kende sig selv og sine egne rødder dels have en åbenhed over for det andet menneske. Den, der søger vejledning, hævder Heiding, må naturligvis ligeledes være åben og – og dette er utvivlsomt det mest kontroversielle i Heiding teori – være åben overfor Den katolske Kirke for at få udbytte af vejledningen givet ud fra den ignatianske spiritualitet. Det betyder ikke, at den der søger vejledning skal være eller blive katolik. Slet ikke, men blot må forståelsen og i det mindste åbenheden overfor det, som Den katolske Kirke lærer, være til stede.

Heiding giver os en perlerække af store tænkere og teologer i sin bog, og ved hjælp af dem underbygger han skridt for skridt sine tanker. Eksempler på disse er: Gadamer, Karl Rahner, Ignatius af Loyola blot for at nævne nogle af de mest kendte.

Heiding formår på overbevisende måde at uddrage tanker af deres tænkning som understøttelse af bogens ærinde. Det betyder ikke, at han er ukritiske overfor disse tænkere – hans teser er bygget ud fra egne tanker og det er ikke et blot et sammendrag af andres. Måske er det fordi det er en doktordisputats, at han er så grundig i sine referencer og forholden sig til andre teologer og tænkere. Omend det er interessant, ville bogen have vundet ved, at Heiding selv trådte mere i forgrunden med sine tanker, for når det sker, bliver bogen virkelig interessant.

Så må spørgsmålet stilles: er bogen kun interessant for åndelige vejledere, der vejleder ud fra den ignatianske spiritualitet? er den kun interessant for en meget lille håndfuld mennesker i Danmark?

Nej, sådan forholder det sig ikke, selv om bogen primært synes at være rettet mod disse.

Bogen er oplagt for alle, der stiller sig spørgsmål omkring kirke og menneske: hvad er Den katolske Kirke? hvad vil det sige at være et menneske i den (eller udenfor den)?

Men bogen bør også læses af alle, der interesserer sig for den ignatianske spiritualitet. Bogen er netop skrevet af en jesuit, der er så forankret i denne

spiritualitet, at han muligvis selv næppe er klar over, hvor fin en indføring og forståelse bogen giver af den ignatianske tankegang.

Bogen kan købes på www.lulu.com og koster 19,90 engelske pund, hvilket svarer til ca. 185 kr.

Fredrik Heiding S.J. underviser på Newman Institut i Uppsala og har en doktorgrad fra Oxford Universitet. Endvidere er han en del af redaktionen bag bladet Signum.

fakta

Martyrer, bekendere, ordensstiftere, lærde og prædikanter

Brugervenligt og pædagogisk helgenleksikon.

Tekst og foto: Lisbeth Rütz

HELGENER Hun blev myrdet af sin mand natten den 25. oktober 1176 i Ølse ved Køge. Manden lagde en løkke om halsen på hende og hængte hende op i et træ, så det så ud som et selvmord. Og så blev hun kulet ned på en mark uden for kirkegården ved Køge Bugt, for som selvmorder måtte hun ikke blive begravet i indviet jord. Men over graven viste der sig snart et lysskær, og en blind mand blev seende efter at have badet sine øjne i vand fra marken. Biskop Absalon forberedte en helgenkåring, og hendes jordiske rester blev flyttet til cistercienserindeklostret i Roskilde.

Margrethe af Ølsemagle er en af de 423 helgener i kirkehistorikeren Helge Clausens ”423 helgener i troen og kunsten”. Bogen er en forkortet og redigeret udgave af Erhard Gorys Lexikon der Heiligen, der udkom første gang i 1997 på Deutscher Taschenbuch Verlag i München. I forhold til den oprindelige udgivelse med 630 helgener er en del helgener skåret væk. Til gengæld er 95 nye – heraf 25 med tilknytning til de nordiske lande – kommet til. Som bogens titel fortæller, fokuseres der også på den rolle, de hellige har spillet i kunsten.

I 1989 udgav Katolsk Forlag en dansk udgave af Donald Attwayers The Penguin Dictionary of Saints. Som Helge Clausen

skriver, har denne bog sine begrænsninger. Den er ret bastant i sin afvisning af meget af det legendestof, som vi forbinder med helgenerne. Men en helgen er først og fremmest et vidne, hvad enten han eller hun vidner ved sit blod eller ved tegn og undergerninger. Og her kan legenden om Christoforus, en af de fjorten nødhjælpere, have lige så stor opbyggelig værdi som en helgenhistorie fra det 20. århundrede, hvor alle detaljer kan bekræftes historisk.

Bogen har en kortfattet beskrivelse af den historiske baggrund for helgendyrkelsen. Den historiske udvikling i proceduren for helgenkåring gennemgås samtidig med, at Helge Clausen nøgternt konstaterer (s.12), at der ikke sjældent ligger økonomiske kalkuler bag lokale helgenfejring.

Den voksende interesse for pilgrimsvandring har øget interessen for helgenernes rolle i kunsten og for de mere folkloristiske aspekter af helgenkulten – aspekter, som Attwater ikke belyser, men som behandles fyldigt i denne bog. Tit vil den ikke kyndige være i tvivl om, hvilken helgen han står overfor. Her er der så hjælp at finde i bogens nyttige register over de attributter, de mest kendte helgener forbindes med.

Bogens centrale afsnit er ”Helgener fra A til Æ” med 423 kortfattede levnedbe-

Den hellige Pantaleon (død 305) er en af de fjorten nødhjælpere. Han var livlæge hos kejser Maximilian. Hans kolleger var meget misundelige på ham og fortalte kejseren, at han var kristen. Pantaleon nægtede at ofre til de hedenske guder. Som straf blev han bundet til et oliventræ, og hans hænder blev sømmet fast til hovedet. Pantaleon påkaldes blandt andet ved hovedpine.

skrivelser af helgener og saligkårede. Man undres, man bevæges og man trækker tit på smilebåndet ved mødet med den brogede flok, der har fundet plads i det nye helgenleksikon. Her er ordensstiftere som har plejet syge og taget sig af fattige og forhutlede mennesker eller besøgt fængslede. Her er lærde, missionærer og store prædikanter. Det er bevægende at læse om de mange efterfølgere af Stefanus, den første martyr. Her foregår kanoniseringerne ofte gruppevis – jf. de filippinske, de japanske, de kinesiske og de vietnamesiske martyrer. At 1900-tallet blev martyrenes århundrede, hvor mange kristne blev ofre for totalitære ideologier, er en uhyggelig sandhed. Lübecker Martyrerne, der blev halshuggede i 1943 og saligkårede i 2011, nævnes og naturligvis også Maximilian Kolbe. Den spanske borgerkrigs martyr (498 ofre saligkåret 2007 af pave Benedikt) nævnes sammen med Christopher Magellanes og 24 andre, som blev henrettet under den antikatoleske revolutionsregering i Mexico fra 1915 til 1937. ”Løven fra Münster”, biskop Clemens August von Galen omtales, men jeg savner Rupert Mayer, Franz Jägerstätter og Jerzy Popieluszko som eksempler på

martyrer og vidner i totalitære regimer.

Særlig værdifuld i vores diasporasammenhæng er naturligvis de mange omtaler af kendte og ukendte skandinaviske helgener lige fra Elin af Skövde til Niels Stensen.

Fra gammel tid findes der værnehelgener for byer, lande, erhverv og forskellige anliggender. Den alfabetiske liste viser, at der er værnehelgener til det hele, hvad enten man har tandpine, mangler arbejdsro, læser til eksamen eller går på internettet. Bogen slutter med en dansk helgenkalender, der er opstillet på baggrund af bispedømmets officielle liturgiske kalender.

Der er forbløffende meget viden gemt i denne 465 sider meget kompakte, men yderst brugervenlige og pædagogiske bog. Den vil blive et nyttigt arbejdsredskab for den, der ønsker at lære helgenerne at kende både rent historisk og gennem kunstens verden. Nu mangler vi bare en afløser til Niels Hansens Danske og islandske helgener (1917).

423 helgener i troen og kunsten. Dansk udgave af Erhard Gorys Lexikon der Heiligen. Oversat og redigeret af Helge Clausen. Katolsk Forlag 2012. 465 sider. 195 kr.

Jeg tror på Jesus Kristus... [som]... har lidt under Pontius Pilatus, blev korsfæstet, døde og blev begravet, nedfor til Dødsriget

De nordiske biskoppers refleksioner under Troens År, del IV.

Foto: Sr. Anna Mirjam Kaschner, cps

Tekst: Biskop Peter Bärcher af Reykjavik

CREDO Hvad betyder det, når jeg siger: "Jeg tror på Jesus Kristus ... [som] ... har lidt under Pontius Pilatus, blev korsfæstet, døde og blev begravet, nedfor til Dødsriget"? Jeg bekender for det første, at denne Jesus virkelig var menneske. Og desuden at han har været i Dødsriget og endelig – det vigtigste, fordi han er opstanden – bekender

jeg, at denne Jesus også er Guds Søn. Selv den romerske officer, en hedning, udbrød Langfredag: "Sandelig, den mand var Guds søn" (Mark 15,39). Det var også apostlen Peters vidnesbyrd: "Du er Kristus, den levende Guds søn" (Matt 16,16). Det er vores og Kirkens tro.

Ved åbningen af Troens år og i anledning af 50-årsdagen for starten på Andet Vatikankoncil sagde pave Benedikt XVI: "Jubilæet [...] er en vigtig mulighed for til at vende tilbage til Gud, til at fordybe sig i troen og leve den mere fuldt ud og at styrke ens forhold til Kirken, "menneskeheds tjener", der [...] fører os til mødet med Kristus og lære ham at kende som sand Gud og sandt menneske. Dette møde er ikke bare en idé eller et livsprojekt, men et møde med en levende person, der forvandler os i vort indre gennem dette møde og lærer os til at kende vor sande natur som Guds børn [...]"

Hvad vil det da sige, når vi bekender: "Jeg tror på Jesus Kristus ... [som] ... har lidt under Pontius Pilatus, blev korsfæstet, døde og blev begravet, nedfor til Dødsriget"? Her er tale om Jesu påskemysterium. Er det ikke interessant for os under Troens år at høre hvad Den katolske Kirkes katekismus siger herom? Den minder os om, at Jesu påskemysterium, herunder hans lidelse og død, hans opstandelse og hans herliggørelse

udgør kernen af den kristne tro. For gennem Hans søn Jesu Kristi forløsende død er Guds frelsesplan blevet opfyldt én gang for alle (571-574).

Katekismen giver os også svar på det vigtige spørgsmål om, hvem der var ansvarlig for Jesu død. Nemlig, at det, der skete under Jesu lidelse og død, ikke kan tilregnes alle de jøder, som levede dengang, ej heller jøderne i vor egen tid. Hver eneste synder, altså ethvert menneske, er årsagen til Frelserens lidelse (595-598).

Jesu frivillige overgivelse blev tydelig under den sidste nadver: "Dette er mit legeme [...]. Dette er mit blod [...]" (Luk 22,19). Det mest beundringsværdige i lidelseshistorien er det eksistentielle spørgsmål som Jesus retter til sin himmelske Fader: "Hvorfor har Du forladt mig?" (Mark 15,34). Her påtager Jesus sig menneskets erfaring af forladthed: noget mange mennesker også oplever i deres eget liv og i deres tro som Jesus. Hvorfor sker det for mig? Salige er de, der ved at følge Jesu eksempel kan sige: "Ikke min vilje, men din" (Luk 22,42).

Til sidst et svar på spørgsmålet: Hvad er "Dødsriget" som Jesus nedfor til? Kirkens katekismus siger, at "dødsriget" – ikke at forveksle med de fordømtes Helvede – var en tilstand, hvor alle der var døde forud

for Kristus befandt sig, uanset om de var retfærdige eller onde. Jesus drog derned med sin sjæl, genforenet med sin guddommelige person, for at hente de retfærdige, der ventede på deres redningsmand inden de kunne stå ansigt til ansigt med Gud. Efter han ved sin død havde overvundet døden og Djævelen, der "har dødens magt" (Hebr 2,14), udfriede han dem, der ventede ham og åbnede for dem Himlens porte (632-637).

Kære søstre og brødre. Jeg har altid været fascineret af, hvordan Den østlige Kirke har gjort Jesu nedstigen til dødsriget som det centrale i påskebegivenhederne. Gennem sin død besejrede Jesus døden. Hans opstandelse og livet fik det sidste ord. Dørene til det evige liv blev åbnet for menneskene! Hvilken nåde! Hvilket håb! Hvilken glæde! Derfor kan Paulus med påskens overbevisning sige: "blev synden større, er nåden blevet så meget desto større" (Rom 5,20).

I midten af februar i dette troens år begynder fastetiden. Denne fører os til Påsken, festen for Jesu opstandelse. Uden Jesu opstandelse har hans død ingen mening! Ja, netop opstandelsen giver døden sin sande betydning. Apostlen Paulus siger det ganske tydeligt: "Er Kristus ikke opstået, er jeres tro forgæves" (1 Kor 15,17).

Hvilken vidunderlig skat rummes ikke i vor trosbekendelse! Og denne skat bliver endnu mere vidunderlige, når v midt i hverdagen kan betragte og med vort liv kan virkeliggøre vores tro på en konkret måde. Dette er mit ønske for alle og for mig selv.

Amen!

Meddelelse i forbindelse med fastetiden og påsketiden 2013

Søndage og påbudte helligdage

Messen og modtagelsen af Herrens legeme og blod er centrum i både den enkeltes og i Kirkens liv. Kirken har derfor forpligtet de troende til at deltage i messen på alle søndage og andre påbudte helligdage (juledag og Kristi Himmelfart), med mindre man har en alvorlig grund til ikke at gøre det. På disse dage bør man afholde sig fra alle unødvendige aktiviteter, der hindrer én i at deltage i messen, i at fejre Herrens dag eller i at få den nødvendige hvile.

Modtagelse af den hellige kommunion

Alle, der har modtaget den første hellige kommunion, er forpligtet til at modtage Alterets Sakramente mindst én gang om året. Har man i årets løb ikke været til kommunion, bør forpligtelsen opfyldes i påsketiden, hvor vi fejrer Kristi død og opstandelse og hans stadige nærvær iblandt os, medmindre der er en rimelig grund til at opfylde den på et andet tidspunkt. Påsketiden strækker sig fra påskentil og med pinsedag.

Generelle regler for modtagelsen af den hellige kommunion:

1. Det er tilladt at modtage den hellige kommunion to gange på én dag, såfremt det anden gang sker under en messe og ikke under en Ordets gudstjeneste.
2. Den, der ønsker at gå til kommunion, skal mindst én time før kommunionen afholde sig fra at spise og drikke, bortset fra vand og medicin. Ældre og syge eller dem, der

passer dem, kan modtage kommunionen uden at faste.

At faste før modtagelsen af den hellige kommunion går tilbage til det 3. århundrede. Kirken forstår denne faste som en åndelig forberedelse og en måde at vise Alterets Sakramente ærbødighed på.

Bodens sakramente

Er man sig bevidst at have begået en alvorlig synd, er man forpligtet til at skrifte den inden modtagelsen af kommunionen. Man er i øvrigt forpligtet til at skrifte inden for et år, hvis man har begået alvorlige synder. Der er ingen forpligtelse til en gang om året at skrifte de mindre alvorlige synder; men Kirken opfordrer os til regelmæssigt at gøre brug af bodens sakramente for at blive åndeligt helbredt og vokse i nådens liv.

Årets bodsdage

Alle troende er af Guds lov forpligtet til, hver på sin måde, at gøre bod. For at alle kan være fælles om en bestemt form for bod, har Kirken foreskrevet bodsdage og fastetid, hvor de troende ganske særligt vier sig til bøn, fromhedsøvelser og kærlighedsgerninger, fornægter sig selv ved mere trofast at opfylde deres forpligtelser og ved faste og afholdenhed.

Fredage er bodsdage

Alle årets fredage, hvor der ikke fejres en højtid, er bodsdage. I bispedømmet kan man om fredagen i stedet for at afholde sig fra kød (abstinens) vælge andre former for at markere fredagen som bodsdag, f.eks. ved at afholde sig fra anden føde, fra bestemte

drikke eller fra andet, f.eks. fornøjelser, eller ved at øve særlige kærlighedsgerninger, bede mere og lignende. Denne frihed til selv at vælge formen for bodsøvelse må ikke føre til, at man tager fredagen som bodsdag mindre alvorlig.

Fastetiden

Askeonsdag den 13. februar og langfredag den 29. marts, som indleder og afslutter fastetiden, er både abstinens- og fastedage til minde om Herrens egen faste, lidelse og død. Disse to dage er forpligtende faste- og abstinensdage, dvs. på disse dage skal man faste og afholde sig helt fra kødspiser.

At faste betyder, at man højst spiser ét fuldt, men enkelt måltid om dagen og lader de øvrige måltider være et minimum, hvis ikke man helt undlader dem.

I hele fastetiden bør man bestræbe sig på at samle sig mere om alt, der kan fremme ens trosliv, og mere ihærdigt at øve kærlighedens gerninger. Man bør om muligt undgå fester og overdrevne fornøjelser, da fastetiden er en alvorens tid. Det gør ikke noget, at vi oplever, at fastetiden har en vis karakter af strenghed, netop fordi vi ønsker at samle os om Jesu lidelse. Så meget desto mere vil vi kunne opleve påskens store glæde, og vort trosliv vil få et dybere indhold. Det er vigtigt, at vi tager fastetiden alvorligt og ikke mister den åndelige iver. Det er nødvendigt for mange at genopdage den åndelige betydning af fastetiden.

Fastebidrag

Faste, bøn og åndelig fordybelse er vigtige elementer i fastetiden. Vor fordybelse i troen skal dog altid være ledsaget af vilje til håndgribelige udtryk for næstekærlighed. Derfor er der til fastetiden også knyttet en formaning til at give et konkret bidrag til

nødlidende. Det kan ske ved at deltage i 'Caritas Danmarks' fasteaktion eller ved på anden måde at bidrage materielt til mennesker i nød.

Hvem er forpligtet?

Personer fra 14 år og opefter er forpligtet af bestemmelsen om, at fredage er bodsdage og askeonsdag og langfredag er abstinensdage (kødløse dage); fra man er fyldt 18, til man er fyldt 59 år, er man også forpligtet til at faste. Forældre opfordres til at tale med deres børn om betydningen af at overholde Kirkens bestemmelser på dette område og til at markere bods- og fastedage i familien.

Oliemesse

Messen, i hvilken de hellige olier indvies, som bl.a. bruges til dåb, firmelse og de syges salvelse, finder sted tirsdag den 26. marts kl. 17.00 i Sankt Ansgars Domkirke. Alle, der har mulighed for det, opfordres til at deltage i denne messe, som på en særlig festlig måde afspejler fællesskabet i bispedømmet. De tilstedeværende præster vil ved samme lejlighed overfor biskoppen og menigheden forny deres præsteløfter.

Kollekten til Det hellige Land indsamles langfredag den 29. marts. De kristne i Det hellige Land er på mange måde trængt og har brug for vores solidaritet. Allerede apostlen Paulus anbefalede sine menigheder at støtte de fattige i menigheden i Jerusalem. Derfor anbefales kollekten indtrængende. Pengene går til opretholdelsen af Kirkens aktiviteter i Det hellige Land.

København, den 24. januar 2013

+ Czeslaw Kozon

+ Czeslaw Kozon

Det mener eksperterne:

Danske rundkirker er slavisk inspirerede

Anden del af artikel om de danske rundkirkers oprindelse.

Tekst: Jan Eskildsen

KIRKEHISTORIE Vi omtalte i sidste nummer af KO nogle forskere, der mente, at rundkirkerne havde deres udspring i de slaviske lande. Dertil kan føjes, at arkitektur- og kunsthistorikerne Kenneth John Conant og Justin Kroesen har skrevet, at rundkirkerne på Bornholm og i resten af Danmark kunne være bygget, da Sigurd Jorsalafarer kom hjem fra sit togt til Østen.

Conant, Kroesen, Frölen, Wrangel, Smidt og Schultz fik i 1990'erne følgeskab af Frank Birkebæk og Hans Krongaard Kristensen, der også pegede på en slavisk forbindelse. Frank Birkebæk skrev om Allehelgens Kirke i Roskilde: "Forbillederne for Alle Helgens rundkirke skal nemlig søges i Polen og Bøhmen, hvortil der netop på den tid var nære kontakter. Kirken er rimeligvis opført i 1100-tallets første årtier, det vil sige i kong Niels' regeringstid (1104-1134)."

Få år efter skrev Hans Krongaard Kristensen også om slægtskabet med kirkerne i de pågældende lande: "Kirkerne er muligvis influeret fra østeuropæiske anlæg i Böhmen, Mähren og Polen. Ret unikke er de fire rundkirker på Bornholm i to-tre stokværk ..."

Jan Bazant skrev, at rotunder ikke bare var en bøhmisk eller polsk

specialitet, men at de omkring år 1000 også fandtes i en del europæiske lande.

I 2008 publiceredes Wioletta A. Jensens Ph.d.-afhandling om kapeller og rundkirker i Polen og Danmark. Hun konkluderede, at inspirationen til centralkapellet i Søborg ved Gilleleje kan være kommet fra Polen, og at mange fund har bevist, at der var tætte forbindelser mellem Bornholm og Polen. Hun fandt i nogle fællestræk en bekræftelse på, at de polske kirker kan have været et forbillede for de danske.

Tilsammen har ti forskere afgivet udsagn, der peger i samme retning.

Tidlige danske kirker

Både Allehelgens kirke i Roskilde og rundkirkerne i Slesvig og Horne er formentlig bygget i perioden 1104-1134, og det kan kirkerne i Himlingøje, Hørve og Selsø også være. I Selsø står stadig en rotunde, der nu bruges som apsis, mens Horne Kirke er udvidet med skibe, som også Valleberga Kirke er det.

I sin bog om karolingisk og romansk arkitektur skrev Kenneth John Conant, at: "Romansk arkitektur har en østlig udkant med disse centralkirker, som strækker sig over Bøhmen, så langt som til Bornholm".

For mange år siden gjorde historikeren Skyum-Nielsen opmærksom på, at kirketiende principielt kan være indført få år efter Assers udnævnelse, og kirkebyggeriet da være sat i gang for alvor. Med den fremgang, som kirkebyggeriet fik i 1100-tallets første årtier, er det naturligt, hvis tiende blev indført "en tid før", det er dokumentarisk belagt i 1135. Paven udsendte nemlig rykkerbreve om peterspengene i 1104, og adskillige stenkirker i Danmark er bygget, før vi havde en ærkebiskop.

Kalmar-ledingen

Allerede i 1992 publicerede Historisk Tidsskrift en artikel af John Lind med overskriften De

Russiske Ægteskaber. Lind fortalte her om dynasti- og alliancepolitikken i 1130'erne og som titlen antyder, hvordan skandinaviske her-

skere var gift ind i russiske familier.

Det var en periode, hvor konge og kirke samarbejdede godt, såvel i Danmark som i Polen. Historikeren Ole Fenger skrev om perioden, at: "Niels kom til at regere i samfulde 30 år. Så mange år under samme konge betød for riget en rolig bundfældning af de positive elementer i de foregående kongers mange forsøg på at styrke kongemagten i et samarbejde med kirken og landenes høvdinge. Kongens forhold til paven var godt."

I Polen var forholdet også godt. Allerede i år 1000 blev der oprettet et ærkebispesæde i Gniezno og Kolberg. Det sidstnævnte måtte dog opgives efter få år. Den senere hersker Boleslav III arbejdede også for kirkens sag.

Fem betydningsfulde mænd havde deres embeder i ikke mindre end 27 samtidige år: Niels Svendssøn af Danmark (1104-1134), Asser af Lund (1104-1137), Sigurd Jorsalafarer af Norge (1103-1130), Boleslav III Krzywousty af Polen (1102-1138) og Otto af Bamberg (1103-1139).

I 1122 fik Boleslav med hjælp fra partneren kong Niels nedkæmpet den pommerske hertug Vratislav I, og året efter sejlede Boleslav over havet og erobrede nogle borge. Nutidige historikere har den opfattelse, at Boleslav deltog i Kalmar-ledingen, der skulle rense Småland for uønskede elementer, inden Magnus skulle være konge i Götaland – hvad han dog aldrig blev. Efter at have myrdet Knud Lavard i 1131 blev han selv myrdet under Slaget ved Fodevig i 1134.

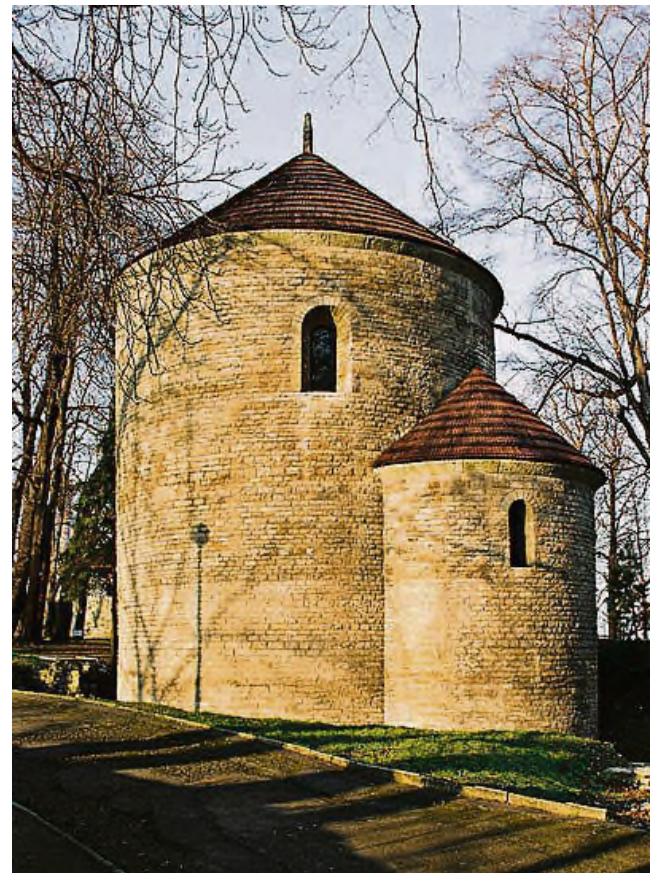
Ifølge traditionen på Øland boede en Bugislav en gang i Gråborg og indtog andre borge på øen. Tanken om, at det var Boleslav understøttes af, at der er fundet adskillige slaviske genstande i Gråborg, og der er i flere bøger argumenteret for, at det var ham.

Strid om trone og handel

Kong Niels og sønnen Magnus frygtede, at Knud Lavard med kejser Lothar i ryggen ville få tronen og mere magt over Østersøhandelen.

Da Magnus skulle være konge i Götaland, var det vigtigt at kontrollere ruten gennem Kalmarssund til Birka og videre derfra. Da Boleslav havde indtaget Pommern og gjort det til polsk len, kunne man sejle sikkert langt Østersøens sydkyst. Dette skal ses i sammenhæng med, at Knud Lavard og Sigurd Jorsalafarer, var gift med to søstre fra en russisk fyrstefamilie. Efter Sigurds død blev Knuds halvbror Erik Emune gift med hans enke. Der var handel mellem Birka, Kalmar-området og Slesvig, og mellem Rus og Slesvig.

Den svenske historiker Nils Blomkvist mener – sammen med fire-fem andre historikere – at Boleslav var en del af Kalmar-ledingen, men også at han sandsynligvis boede på Øland. I en ny og omfangsrig bog om Østersøen nævnes hverken de gamle kirker i Kalmar-området eller dem på Bornholm. I kirkedebatten har disse kirker ellers altid

Ciezyn rotunden i Polen. Foto: polsk Wikipedia.

hængt uløseligt sammen.

Konflikten var ikke kun om kongetronen, men også handel og herredømme i Østersøen mellem to alliancer. Niels, Magnus, Boleslav og Volodar af Minsk i den ene alliance og Knud Lavard, Sigurd Jorsalafarer og Vsevolod af Novgorod som den anden part.

Jo flere der sætter sig ind i litteraturen om Kalmar-ledingen, jo større muligheder er der for, at der dukker noget op i hukommelsen hos de læsere, der i forvejen har arkæologisk eller historisk viden.

Afrunding

Kan opførelsen af kirker langs Bornholms periferi være planlagt, da kong Niels og hertug Boleslav arbejdede på at skabe et brohoved på Bornholm? Skulle øen være deres faste bastion, hvorfra flåderne hurtigt kunne aktiveres mod fjendtlige skibe? Eller planlagde og opførte de blot nogle få af øens kirker på steder, hvorfra de nemt kunne ses fra havet?

Den forklaring er i overensstemmelse med historiske begivenheder. Den passer med forskeres vurdering af de bornholmske rundkirker. Kirkerne kan understøtte, at den danske konge, men også den polske hertug, har været her, for Østerlars Kirke er bygget af en højtstående person, der havde magt og midler til dette byggeri.

Teorier om opførelsen af de bornholmske rundkirker i slutningen af 1100-tallet kan med fordel erstattes af studier af historien og med sammenligning af danske rundkirker og de rundkirker, der er opført i Polen og andre slaviske lande.

Note: En omfattende litteraturliste ledsager artiklen på KO's hjemmeside.

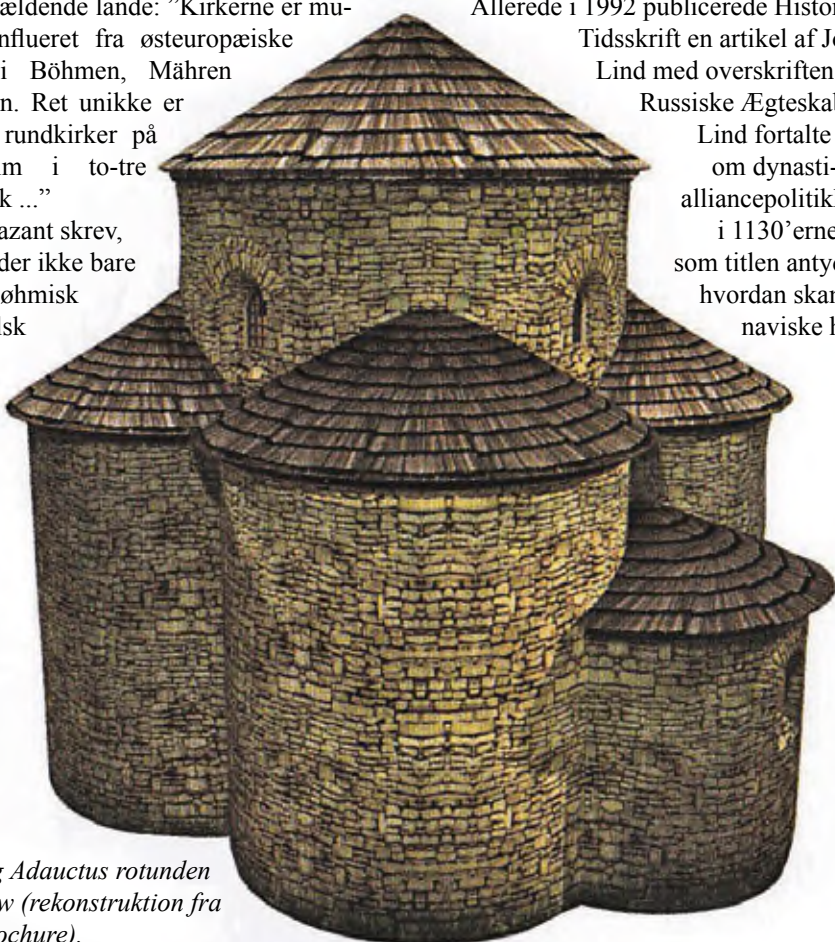
Om Jan Eskildsen

I flere årtier har Jan Eskildsen arbejdet som fagbladsredaktør.

Fritiden er gået med at studere historie, specielt den periode, hvor kristendommen kom til det nordlige Europa.

fakta

Felix og Adeductus rotunden i Krakow (rekonstruktion fra turistbrochure).

ØKONOMI Vi har ikke råd til at glemme, at den finansielle sektor er til for at tjene realøkonomien til gavn for samfundet, som igen eksisterer for at beskytte og fremme det enkelte menneskes værdighed og trivsel.

Her i Troens år opfordrer pave Benedikt os til at reflektere over betydningen og vigtigheden af vor tro i det moderne samfund. Hans skrivelse om Troens år, *Porta Fidei*, minder os om Kristi opfordring til os om at være 'jordens salt' og 'verdens lys' (Matt 5,13-16). I en krisetid har det aldrig været vigtigere at lade troens lys skinne på de udfordringer, vi står over for. Som identificeret af pave Benedikt i encyklikaen *Caritas in veritate* og senere af Det pavelige Råd for Retfærdighed og Fred i et dokument fra 2011 om en reform af de internationale finansielle og monetære systemer, hersker der i hjertet af den nuværende krise et 'etisk sammenbrud' på alle niveauer af en verdensøkonomi, der i stigende grad domineres af utilitarisme og materialisme. Som kristne har vi et vigtigt bidrag at yde til debatten om social etik og et særligt ansvar for at sikre, at de værdier, der er afledt af vores tro, er tilstede i debatten.

Vor kristne definition af etisk adfærd er rod-fæstet i kravet om retfærdighed. Anvendelsen af principperne om retfærdighed på det økonomiske område blev klart udtrykt af de amerikanske biskopper i deres økonomiske hyrdebrev *Justice for All* fra 1986: "Vi dømmer et økonomisk system ud fra, hvad det gør for og med mennesker, og hvorvidt det gør det muligt for alle at deltage i det".

Tolererer åbenlys uretfærdighed

De økonomiske relationer er afgørende elementer i vort samfund, men vi tolererer åbenlyse uretfærdigheder på området; for eksempel en ulige fordeling af rigdomme, forskelle i indkomst og en ulige adgang til offentlige goder og tjenesteydelser. En positiv udvikling for at komme ud af den nuværende krise er en voksende bevidsthed om, at disse ikke er "offerløse forbrydelser", fordi de påvirker hele samfundet og især de svageste. I kølvandet på krisen har vi set et stigende offentligt krav om gennemsigtighed og ansvarlighed. Stater er kommet under stigende pres for at bekæmpe korrupsion, indføre love til at begrænse skattely og sikre, at virksomhederne yder et rimeligt bidrag til de lokalsamfund, hvor de opererer.

Selv om vi bevæger os i den rigtige retning, er disse foranstaltninger alene ikke nok. Vi er nødt til at kigge på magtstrukturerne og privilegierne, og det forhold, at udsatte individer og grupper er dårligere stillet i at virkeliggøre deres ret til at deltage i

En langsigtet vision – en økonomi, der tjener samfundet

Den internationale Justitia et Pax-kommission har udsendt et dokument om vejen ud af finanskrisen.

Oversættelse: Nik Bredholt

samfundslivet. Dette er ikke et spørgsmål om velgørenhed, men om retfærdighed. I Johannes Paul IIs rundskrivelse om den sociale orden *Sollicitudo Rei Socialis*

”Vi dømmer et økonomisk system ud fra, hvad det gør for og med mennesker, og hvorvidt det gør det muligt for alle at deltage i det”

(De amerikanske biskoppers økonomiske hyrdebrev Justice for All, 1986).

nævnes behovet for at tage fat om den "strukturelle synd", der altid er forbundet med personers konkrete handlinger, som indførte disse strukturer, konsoliderede dem og gjorde dem svære at fjerne. Disse vokser sig stærkere, udbreder sig og bliver anledning til andre synder, der så igen påvirker folks adfærd. Konsekvenserne af en strukturel uretfærdighed har spredt sig langt ud over de direkte berørte. Med Benedikt XVI's ord: "Før eller siden vil de forvrængninger, der skyldes uretfærdige systemer, skulle betales af alle" (budskabet

til Verdensdagen for fred 2009). Opgaven med at reformere store samfundsmæssige institutioner mod større lighed virker måske skræmmende, men den katolske sociallære

minder os om, at sådanne reformer kan opnås, da alle vore institutioner i sidste ende er et resultat af menneskelige valg og beslutninger.

Menneskerettighederne alvorligt truet

Uddannelse spiller en afgørende rolle, som ikke kan undervurdes. I dagens samfund er menneskets værdi, dets værdighed og menneskerettighederne alvorligt truede af en udbredt tendens til kun at anvende kriteriernes nytteværdi, profit og materielle

besiddelser. Kirker og trossamfund må være mere højroastede og udfordre den voksende materialisme og individualisme, der truer den sociale samhørighed i de europæiske samfund i dag. I tråd med temaet for Troens år er der brug for at understrege, at tro ikke kun er et privat anliggende, men bør inspirere alle vore handlinger og valg af livsstil. Dette gælder navnlig de økonomiske og finansielle aktiviteter, som kan have afgørende konsekvenser for andres værdighed og velvære.

I *Caritas in Veritate* forklarer pave Benedikt, at økonomisk aktivitet ikke løser alle de sociale problemer ved kun at benytte forretningsverdenens logik. Den må søge det fælles bedste, som navnlig politikerne må tage ansvar for. Mens markedet altid vil være domineret af kortsigtede overvejelser, bør det reguleres af en langsigtet vision, der sikrer at den økonomiske aktivitet forbliver på sin rette plads; til gavn for samfundet og menneskets værdighed og velvære. Som vælgere har vi et ansvar for at gøre opmærksom på disse værdier overfor de folkevalgte politikere; at støtte dem i at gennemføre beslutninger, som er nødvendige for at opfylde kravet om social retfærdighed.

Troens år er en god anledning til at overveje vor tro og de udfordringer, troen stiller vores samfund. Kirker og trossamfund skal statuere eksempler for resten af samfundet ved:

- selvkritisk at analysere i hvilken grad de har deltaget i et økonomisk system, der ikke har øje for de mest udsatte i vores samfund;
- at sikre, at alle områder af Kirkens finansielle aktiviteter opfylder de højeste etiske normer;
- at deltage i den offentlige debat omkring spørgsmålet om økonomi og finansiering, og at ytre sig om etiske principper;
- at tilskynde deres medlemmer til at tænke over disse spørgsmål i lyset af deres tro.

Som individer må vi forpligte os til en mere bæredygtig og ansvarlig måde at leve på ved at:

- tage meningsfulde skridt hen imod vedtagelsen af en mere bæredygtig livsstil; undersøge vores forbrugsmønstre og eliminere spild,
- vælge etiske investeringsmuligheder og etiske banker;
- uddanne os i økonomiske, sociale og politiske spørgsmål og tage ansvar for vores deltagelse;
- afse tid og penge til at støtte organisationer, der arbejder for social retfærdighed.

Efterlyser ny økonomisk model og etiske markeder

Fødevaremanglen er en voksende trussel i dele af verden.

FREDSBUDSKAB Paven efterlyser en ny økonomisk model og etisk regulering af markederne, fordi finanskrisen er bevis på, at kapitalismen ikke beskytter samfundets svageste medlemmer, siger han.

I sit budskab til Verdensdagen for Fred, som markeres på årets første dag, advarer paven også om at fødevaremanglen truer freden i dele af verden.

I dette års budskab skriver paven, at økonomiske modeller, der udelukkende søger at maksimere profitten og forbruget, og efterstræber konkurrence for enhver pris, kan resultere i voksende social uro.

"Det er alarmerende at se arnesteder for spændinger og konflikter i den voksende ulighed mellem rig og fattig, og den egoistiske og individualistiske holdning, som også kommer til udtryk i en ureguleret økonomisk kapitalisme", siger paven.

Budskabet giver genlyd af pavens encyklika *Caritas in veritate* fra 2009, hvori der efterlyses en overnational politisk myndighed til at regulere den globale økonomi og mere regeringskontrol med de nationale økonomier.

Etiske markeder

"Det er også vigtigt og nødvendigt at etablere etiske strukturer på valutamarkedet og på de finansielle og kommercielle marke-

der; disse må styrkes, koordineres og kontrolleres bedre for ikke at skade de fattigste", siger paven.

Han tilføjer, at adgangen til mad er en stadig større trussel mod freden og social stabilitet, og kalder fødevarekrisen for mere alvorlig end den finansielle krise.

"Sikker adgang til mad er igen blevet et vigtigt punkt på den internationale politiske dagsorden som følge af indbyrdes forbundne kriser, herunder pludselige prisstigninger på primære fødevarer forårsaget af økonomisk spekulation og utilstrækkelig kontrol fra regeringers og det internationale samfunds side".

Ifølge FNs fødevareorgan er hver ottende person i verden i dag kronisk underernæret.

I Ham lever og ånder vi

Samtale med Moder Tyra Antonia fra Mariavall Klosteret.

Tekst og foto: Lisbeth Rütz

Moder Tyra Antonia, Mariavall

BØN Langt ude på landet nord for Ystad i Skåne ligger benediktinerindeklostret Mariavall omgivet af store skove. På klostret lever 16 nonner efter Benedikts 1500 år gamle regel i en bygning, der er designet af kulturarkitekten Hans van der Laan.

”Klostret er ikke bygget efter et bestemt formål og vi er her ikke for at præstere noget særligt. Det signal, vi gerne vil sende til omverdenen er, at vi ligger her for at fortælle om menneskets værdi”, fortæller moder Tyra Antonia, der har levet klosterlivet siden 1960 og i 2007 blev valgt til abbedisse, da klostret blev ophøjet til abbedi i 2007.

Men I som har valgt at leve Jeres liv på denne måde og med bønner som den røde tråd i Jeres liv, kan I forstå, at nogle mennesker ikke kan finde Gud?

”Jo da. Man tænker måske – Gud har glemte mig – jeg lever så langt borte fra Ham. Men der findes en lille historie der har med nærheden til Gud at gøre. I blodet findes der jo blodlegemer, og i blodet mødte det ene blodlegeme det andet. Så en dag sagde det ene blodlegeme til det andet – tror du på mennesket? Ja, jeg tror på, der er noget der er større end vi. Der må findes noget vi ikke forstår, noget der gør at det hele fungerer. Så kommer et gammelt blodlegeme forbi og siger – det var da det dumme jeg har hørt. Nu har jeg levet i mange år; men jeg har da aldrig set noget menneske. Selv om han levede i et menneske, troede han, at mennesket ikke fandtes. Det stemmer med det som Paulus siger – I ham lever og ånder vi. Når man ved det, Ja så er det ikke så svært at bede. Det er forkert, hvis jeg tænker jeg skal forstå alt, for jeg er jo bare et lille blodlegeme i en stor krop. Jeg skal acceptere, at jeg er en lille del af noget stort. Nogle gange ligger velsignelsen i ikke at forstå. En Gud man kan forstå er ikke nogen Gud.”

At øve sig på opmærksomhed

Hvad er bøn for dig?

”Bønner er en øvelse der kræver træning. Men med den kommer også erfaringen af, at man er en del af det store fællesskab. Bøn er opmærksomhed – det er ikke en fromhed som intet ser. Man skal udvide bevidstheden. Helt alment så ved jeg jo noget om min eksistens – jeg bor i Sydsverige – jeg ved, at vores land er langt. Jeg ved hvor Rusland er – hvor USA er, men hvad gælder det virkeligt? Ja, det gælder om at stræbe efter

højere bevidsthed. Hele vores liv er en gudstjeneste, og hele livet er en bøn, når man er bevidst om det.

I en af Gregor den Stores dialoger kan man læse om, hvordan Sankt Benedikt fik besøg af Servandus. De to talte sammen om det evige liv. Da Servandus var gået i seng, holdt Benedikt nattevagt. Han havde da pludselig et syn. Han så hele verden i en eneste solstråle og hvordan Gud bragte biskop Germanus af Capuas sjæl til himlen i en lysende kugle. Den episode er et billede på det, vi stræber efter – at udvide vores bevidsthed om verden.”

Den fortabte søn

I løbet af vores samtale vender Tyra Antonia mange gange tilbage til lignelsen om den fortabte søn som et billede på, hvordan det er i Guds rige.

”Den søn som var fortabt havde noget – han havde et godt minde. Der hvor han måtte spise det samme som svinene kom han i tanke om, hvordan det havde været hjemme hos faderen. Jeg tager hjem igen, tænkte han. Fader jeg har syndet sagde han, og så fik han ring på fingeren og fedekalv. Men så kommer jo mønsterbarnet og siger – hvorfor har du aldrig givet mig en fedekalv og ladet mig feste med mine venner? Faderen svarede: ”Kære barn alt mit er dit” – men det havde sønnen slet ikke forstået. Hans tro tjener burde have været glad; men han levede bare som en slave og gjorde bare sin pligt. Også den der kommer i 11. time får lige så meget. For sådan er Gud. Mønsterbarnet vil have mere; men sådan er det ikke i Guds rige. Og den historie findes der ikke en afslutning på. Det er os, som skal afslutte historien. Jesus stod der og fortalte den; mens farisæerne hørte på.”

Stilheden

På Mariavall er der stilhed på alle fællesarealer. Stilheden skal forstås som et hjælpemiddel til at fokusere på Gud; men den kan være svær at bære, hvis man har det svært indeni, siger m. Tyra Antonia.

”Bønner spiller selvfølgelig en helt central rolle i den enkelte søsters liv; men den er også en tjeneste for helheden. Det er som når Jesus siger: ”Jeg er vintræet I er grene”. ”Her er vi i den lidende kirke”, fortæller hun. Som eksempel bruger hun en episode fra Kathryn Holmes roman Nonnen. Her siger en medsøster til hovedpersonen. Husk på, at når du står midt i dine opgaver i Afrika og de lykkes for dig, så tro ikke, at det bare beror på dig. Det kan være en søster herhjemme som ikke kan sove om natten og som beder for dig. På samme måde forbinde bønner menneskene med hinanden i et net, og stolperne i det net er tidebønner.

Kærnen i tidebønner er de 150 Davids-salmer. Som i VBD (Verein Benediktinerinnen Deutschland) bedes psalteret på en uge, undtagen matutin, hvor salmerne bedes på to uger. M. Tyra Antonia ser ikke psalteret som en from bog – det er faktisk meget realistisk og har udtryk for alle slags følelser – vrede, sorg, fortvivlelse og så videre. Vi ser det for eksempel i salme 130: ”Fra det dybe råber jeg til dig” eller salme 13: ”Hvor længe vil du skjule dit ansigt for mig”.

Benedikts regel taler om ”at synge så vor sjæl er i samklang med vor røst”. Hvad betyder det?

Den 21. april 2007 blev m. Tyra Antonia indsat som abbedisse på Mariavall. Her modtager hun abbedissestaven som tegn på sin nye værdighed. Til højre ses biskop Anders Arborelius.

”Ja, det betyder helt enkelt – med røsten er det let, der er vi næsten helt fremme ved målet: ”Jeg elsker dig Herre min styrke” eller ”Herre, jeg jubler over dine hænders gerning”. Men min sjæl er mere træg end min røst. Mange ting kan distrahere mig. Men når vi synger psalteret, er min røst allerede fremme ved målet. Den trækker sjælen med sig, så den forhåbentlig er i samklang med røsten.”

Men hvad så med et udsagn som salme 137: ”Lykkelig den, der griber dine spædbørn og knuser dem mod klippen!” Hvad stiller man op med det?

”Ja, der findes jo klostre hvor man ikke lader salmer med disse voldsomme udtryk indgå i tidebønner. Men her synger vi dem. Benedikt tolker dem billedligt. I regelen kap. 4,50 følger han den traditionelle tolkning hos for eksempel Augustin, Johannes Cassianus og Origenes. Det vil sige, at spædbørnene er de onde tanker, som man griber, mens de endnu er spæde og knuser mod Kristus-klippen.”

Men hvad nu hvis man ikke får noget ud af at bede?

”Men hvad vil du have ud af at bede? Man skal ikke være så resultatfikseret og tænke på, hvad man får ud af det. Når du beder, bliver du mere og mere bevidst om storheden i alt, og psalteret kommer til at åbne sig mere og mere for dig. I og med at jeg bliver mere og mere bevidst, ja så bliver psalteret også aktuelt for alt, hvad der sker i samfundet og politisk. For eksempel kan jeg synge ”Jeg er ringe og foragtet”. Det er ikke sandt for mit eget vedkommende; men der findes mange mennesker på jorden, som de ord er aktuelle for. Situationen i verden ændrer sig; men psalteret bliver ved med at

være aktuelt. Den tid der er gået, nutiden og fremtiden flyder sammen, når jeg beder. Og det jeg beder for ændres og åbner sig mere og mere. Det får mig til at tænke på den engelske salme amazing grace. At bede – det er stort, spændende og fascinerende.”

Benediktinsk liv i Skåne

I 1957 grundlagde Magdalena Walther sammen med to andre kvinder et lille klosterfællesskab i den svenske statskirke. 1960 sluttede Tyra Antonia Andersson sig til fællesskabet. Hun blev 1964 søstrenes første priorinde. Det lille kommunitet levede efter Benedikts regel. Søstrene flyttede i 1969 fra deres lejlighed i Malmø til Östra Sönerslev i et nedlagt alderdomshjem. I 1983 blev kommunitetet optaget i Den katolske Kirkes fulde fællesskab.

I 1988 gav greveparret Angelica og Eric Sparre søstre en grund mellem Eljaröd og Fågeltofta i Tomelilla kommune. Her blev klostret Mariavall bygget. Det stod færdigt i 1991. I 1995 kom klosterkirken til. I 2007 blev Mariavall ophøjet til abbedi som det andet kloster i Sverige efter reformationen.

I 1986 var den helige Benedikts Kommunitet blevet grundlagt af p. Ingmar Svanteson. Det holdt til i en lejet villa, Den Helige Benedikts Hus, i Bondrum et par kilometer syd for Mariavall. I 2009 blev den helige Benediktus Kloster indviet. Det nye munkelovstet ligger ca 200 meter fra Mariavall.

Læs mere om Mariavall på www.mariavall.se.

Læs mere om den helige Benediktus Kloster på www.benedictuskloster.se.

fakta

Mariavallklostret stod færdigt i 1991, klosterkirken i 1995.

KIRKEHISTORIE Jeg besøgte det græske fastland for første gang i sommer, og jeg besøgte Meteora-klostrene i Thessalien, de berømte klippeklostre.

Den græske befolkning tager godt imod sine gæster. Der er dog undtagelser: på munkerepublikken Athos i Nordgrækenland må kvinder ikke komme. Da nu det vigtigste af de græske klosteranlæg ikke ændrer sine adgangsregler, ja, så må turen gå til Meteora, det næst vigtigste. Thessalien ligger mellem Athen og Saloniki, og det er gammelt kulturområde. I oldtiden løb vilde heste omkring, og en sælsom kentaur kunne man også møde. Jeg mødte ingen af delene, men i de frugtbare dale sås fåreflokke, slanke cypresser, olivenlunde og huse, der vidnede om, at provinsen Thessalien ikke hører til de fattigste.

Når man kommer op i højdedragene, er der en trolddom over landskabet: stejle, forrevne klippeformationer, der peger flere hundrede meter opad, og som står som søjler der bærer himmelhvælvet.

Meteora

Det særprægede klosteranlæg Meteora ligger spredt indenfor et stort område. Meteora betyder: oppe i luften, og sådan forholder det sig med disse byzantinske monumenter. Til områdets fauna hører ørnene, og der er mange slags. Om det er ørnereder eller munkereder, de to typer af levende væsener må have vænnet sig til hinanden for længst. Oprindeligt lå her 24 klostre, i dag er seks i brug. Resten henligger ubeboede eller i ruiner. Tilbage i 900-tallet lå her spredte eneboerhytter. De tidligste klosterbebyggelser stammer fra ca. 1100, men det er i 14. og 15. årh., den store byggeaktivitet finder sted.

De to sidste århundreder af Det byzantinske Riges eksistens var en tid med politisk forfald, men paradoksalt nok også med åndelig og kunstnerisk vækst. Dette svarer til den senbyzantinske, fra Athos udgåede, udbredelse af hesychasmen, der betegner en genopliven og en udbyggelse af tidlige kontemplative traditioner knyttet til den ægyptiske og palæstinensiske ørkenspiritualitet i 4.-6. årh. Hesychasme kommer af hesychia, der er den græske betegnelse for ydre og indre stilhed. Meteora-klostrene rummer store skatte, jeg vil dog nøjes med at omtale dette ene kloster jeg faktisk besøgte: det store Meteoron.

Tyrkerne havde hærget det nordligste Grækenland, end ikke det hellige Athosbjerg var blevet sparet. En munk fra Athos, den

Et besøg på Meteora

Besøg i græske klostre hvor arven fra Byzans lever videre.

Tekst: Klara Preben-Hansen

På vej op mod store Meteoron.

hellige Athanasios, drog ud fra Athos for at bygge et kloster på Meteora. Efter nogle år på stedet opnåede han fyrsteligt privilegium til at begynde byggeriet, det var i 1362.

Thessalien var på dette tidspunkt under serbisk overherredømme. De politiske forhold i Det byzantinske Riges sidste århundreder var præget af dramatisk omskiftelighed. Men uanset dette gjaldt det dog, at kirkens liv og kulturen i det hele taget, var byzantinsk. Man kan med rette tale om et byzantinsk kulturimperium. Meteoras aparte beliggenhed holdt uvedkommende væk, og indtil 20. årh. var klostrene aldeles utilgængelige. Langt om længe blev der dog anlagt veje eller bygget trapper, og min erindring om det store Meteorons trappeanlæg vil resten af min tid stå ganske klar.

Mit besøg på store Meteoron

Jeg bevægede mig denne junieftermiddag opad og opad sammen med den tætte strøm af mennesker.

Der var vel flest grækere: familier, hvor konen bar et kors om halsen, og kan det passe, at jeg så bedekranse i brug? I alle fald var der ingen tvivl om, at ikke blot nysgerighed, men også ægte fromhed drev menneskemængden opad. I øvrigt havde jeg et

lille problem: min nyligt udgivne danske turistguide, som var grundigt læst hjemme fra, kom med gale oplysninger. Der stod at kvinder der besøgte Meteora skal være iført hellang nederdel, overdel med lange ærmer og de skal have hovedet tildækket.

Jeg var den eftermiddag den eneste person, der til forveksling lignede en muslimsk dame på vej, ikke til Mekka, men til Meteora. Da jeg nåede op, hilste et stenrelief mig velkommen. Det forestillede dobbeltørnen, emblemet der er velkendt fra Europas historie, bl.a. Zarernes Rusland. Men denne ørn med de to hoveder, der vender hver sin vej, er i virkeligheden byzantinsk. Det var det sidste byzantinske kejserdynasti, der antog denne variant af ørne-emblemet som familievåben. Ørnen skulle være symbol på det rige, der omfattede både øst lig med Lilleasien, og vest lig med Balkan. Når den særlige fugl kan ses i dag på Den ortodokse Kirkes grund, så betyder det: her vogter jeg det Byzantinske Rige som endnu lever. Henne i en afkrog så jeg hellige munkes kranier opstillet i snorlige rækker. I den lille søvlglitrende kirke var der stopfyldt med folk, hvoraf nogle med alvorligt ansigt forrettede deres andagt foran denne eller hin ikon. Alle de prægtige fresker, der kunne bese mange steder, syntes også at meddele de besøgende mere end blot en interessant oplevelse. Musealt var derimod klosterkøkkenet, her vidnedes kun om en tid, der var forbi. Men er det nu rigtigt sagt, for det simple husgeråd af ler og træ med former, der svarer til hvad der brugtes allerede i oldtiden, gav alligevel en særlig fred i sjælen. Intetsteds bedre end i køkkenomgivelser aflæses menneskers forhold til det materielle. Dette gamle klosterkøkken berettede om nøjsomhed og simpel livsførelse, der afspejler det grundlag af legemlig askese, som alle kristne munke og nonner bygger deres tilværelse på. Efter klosterbesøget opsøgte jeg turistboderne ved klippens fod. Jeg faldt for et dekoreret lerkrus, der viste en Meteora-broder blive firet op eller ned i et net styret oppe fra de nyligt forladte køkkenregioner, hvor jeg havde set det gamle hejseværk udstillet ved en åben rampe - uha! Et rum, der lå en trappe nede, havde et skilt hvor der stod "museum". Jamen, var store Meteoron ikke i forvejen kategoriseret som museum? Jeg kiggede ind, på væggen så jeg græske

folkedragter hængt op, dragter af den særlige type som evzonerne bruger, hvilket vil sige nationalgardisterne der henrykker alle turister, når der er vagtskifte foran Parlamentet i Athen.

Der lå papirer og bøger i monrer, museet havde noget at gøre med den græske frihedskamp i 19. årh.

Jeg begyndte at fotografere, det havde jeg gjort hele tiden. Så råbte en ilter kustode op, jeg blev skubbet til og smidt ud af det lille museum - aldrig har jeg oplevet et så uhøfligt vagtpersonel. Lignede jeg måske en tyrkisk, ikke turist, men terrorist, i mit muslimlignende antræk?

Kalambaka

Efter klosterbesøget glædede jeg mig til at slappe af på en taverna, men bussen gjorde ikke holdt i landsbyen Kastraki, som ligger ganske tæt på Meteora. Man kørte til nærmeste større by, turistbyen Kalambaka. Byen blev sønderbombet under 2. verdenskrig, der er ikke så meget at se umiddelbart, bortset fra taverna efter taverna. Omkring år 1100 nævnes den som biskopsæde under navnet Stagoi. Midt i 1300-tallet inddrages næsten hele Thessalien under serbisk overherredømme, og Stagoi med Meteora-klostrene indlemmes i fyrstedømmet Trikkala, i dag navnet på en større by ikke langt fra Kalambaka.

I tyrkertiden, der for Thessaliens vedkommende begyndte allerede før år 1400, blev Stagoi til Kalambaka.

Fra Kalambaka ledtes i foråret 1854 en patriotisk opstand, en talstærk guerilla havde samlet sig i bjergene. Det førte til store tab for tyrkerne. Først i disse år vandt Thessalien sin endelige frihed.

En videnskilde antyder, at der i løbet af tyrkertiden etableredes kontakter mellem Meteora og Kalambaka, der drejede sig ikke kun om spirituelle, men også om patriotiske værdier.

For at forstå det græske munkevæsen ret, må det understreges hvilken rolle det konventionelt spiller i det almindelige folks liv. Kosmisk set står munkene med deres "englelige" liv over lægfolket og det kirkelige hierarki, men jordisk set er de på niveau med lægfolket og skal tale dets sag. Disse tankegange går tilbage til Dionysios Areopagiten (6. årh.), den berømte forfatter. Klassifikationsprincippet er lånt fra nyplatonismen i dens sidste udfoldelse. Dette lån fra hedenskabet har slået endegyldigt rod, også selvom ortodokse teologer ud fra et mere Bibel-orienteret synspunkt har ønsket at overflødiggøre Dionysios' kosmiske visioner. At særlig oplyste munke kunne agere som politiske vejledere, og i det hele taget øve påvirkning, hvor man måske ikke ventede det, er altså ikke et ad hoc-fænomen.

Klosterliv og eneboer-ideal

Fra tid til anden genfødtes i Byzans de gamle eneboer-ideal. Hesychasmen på Athos i 14.-15. årh. skabte imidlertid et vist ideologisk modsætningsforhold mellem munke, der levede det klosterlige fællesliv og eneboere, der i deres afsondrede "tavsheds hytter" indoptog Jesus-bønnen i åndedraget.

Det er næppe udtømmende at forklare den hellige Athanasios' flugt fra Athos og hans klosterbyggeri på Meteora med tyrkerfrygt. Store Meteoron hedder egentlig Metamorphosis-klosteret, eller Forklarelses-Klosteret. Forklaren på Tabor Bjerg er Hesychasmens udgangspunkt for en ny og betydningsfuld teologisk tænkning i perioden. *Fortsættes næste side* ▶

Kun den første figur i rækken er en kristen helgen: Justin filosof og martyr (med glorie) Derefter kommer helleneren og digteren Homer, helleneren og historikeren Thukydid, helleneren og filosofen Aristoteles, helleneren og filosofen Platon, helleneren og historiens fader Plutarch. Billedrækken ovenover viser profeten Salomon, profeten Esajas, dommeren Gideon, profeten Jeremias, profeten Moses, profeten Ezekiel.

Modtager 10.000 kroner til tidssvarende evangeliseringsfoldere

Pastoral-Centret skal udarbejde nyt materiale.

PJECER Evangelisering er og har altid været en vital del af Kirkens liv. I forbindelse med, at bispedømmet i disse år ønsker at bruge flere ressourcer netop på evangelisering, er der brug for at udvikle nye måder at nå mennesker med Kirkens budskab.

Senest er der blevet iværksat tiltag i forbindelse med markeringen af Troens år i bispedømmet og indkøbt et mobilt kapel til evangelisering på gadeplan. Heraf udspringer et ønske om at udvikle tidssvarende materiale, som er velegnet til fx at uddele til kirkefremmede mennesker. Dette projekt har 'Direktør Frederik Wilhelm Krafts Legat' valgt at støtte med i alt 10.000 kroner. Pastoral-Centret skal

udføre opgaven, og her er man allerede i fuld gang med at hente inspiration i blandt andet engelsksproget materialer.

Pastoral-Centrets leder, Marcelino Gauguin, siger, at idéen er at komme ud med tidssvarende foldere eller små hæfter, der kan bruges til "at skabe en første kontakt til mennesker, som er helt fremmede over for kirken og troen på Gud", og "det skal være materialer med et friskt og moderne layout, som kan fange nutidens mennesker".

Det nyudviklede materiale vil have en klar evangeliserende karakter og indbyde folk til at lære mere om Kristus. "Materialerne skal kunne bruges ved arrangementer på strøget i København og lignende tiltag andre steder. De vil også være en hjælp til menigheder, der ønsker at række ud eller informere i forskellige sammenhænge", tilføjer han.

NM

Marcelino Gauguin og Joke Bos fra Pastoral-Centret siger, at det nyudviklede materiale vil have en klar evangeliserende karakter og indbyde folk til at lære mere om Kristus.

Fortsat fra forrige side ►

Athanasios ønskede naturligvis at udbrede denne lære i Thessalien og på Meteora. Men jeg tror også at han ville være en slags - økosøjlehelgen! Billedet af søjlehelgenen fra den tidlige tid, der bogstavelig talt, og med symbolhandlingens poetiske kraft, taler ned til lægfolk, endog den rådvilde kejser, har enhver byzantiner kendt til. Godt nok måtte munkene på Meteora benytte rebstiger, eller de blev firet ned i store net, når de skulle til byen; men det lod sig gøre. Det meste af tiden befandt han sig dog i uforstyrret bøn oppe på klippetoppene. Athanasios blev

store Meteorons klosterforstander, og han virkeliggjorde dermed næstekærligheden, som det ortodokse munkevæsenes store autoritet, kirkefaderen Basilios den store (4. årh.) fastlagde som den rette norm. Han slog fast, at fælleslivet i klosteret var det bedste for de fleste. Men som den fornemste tradition anså man det arkaiske eneboerliv.

Meteoras stejle klipper står som søjler, der bærer himmelhvælvet. Så bortset fra ørnene og lynnedslag, måske, var Meteora det bedste sted. Det mente Athanasios uden tvivl.

Meteora-klostrene ligger i et uvejsomt terræn.

Blog om religion og politik

Velkendt katolsk debattør står bag ny blog på nettet.

BLOG 'Religion & Politik' er navnet på en ny dansk blog på nettet, som så dagens lys i begyndelsen af det nye år. Bag bloggen står Erling Tiedemann, forhenværende amtsborgmester og formand for Etisk Råd, tidligere redaktør af Katolsk Orientering samt medstifter af *Catholica.dk* og *Katpod.dk*.

Det nye initiativ vil perspektivere og debattere samspillet og modspillet i det 21. århundrede mellem religion og politik, nationalt såvel som internationalt, skriver Erling Tiedemann i sin blog.

"Der har altid været talt om både religion og politik, men oftest om hvert emne for sig. Denne blog handler om samspil og modspil mellem de to", forklarer han og uddyber det i det første indlæg på bloggen: "Sammenfattende kan det således siges, at vi i Danmark i dag beskæftiger os politisk med religion i en grad, som tidligere var langt fra almindelig, og som tillige må medføre en mere principiel drøftelse af forholdet mellem stat, civilsamfund og privatsfære".

Bloggen kan ses på www.relogpol.dk eller på Twitter under navnet @ErlingTiedemann.

NM

Lyt til katolsk højmesse

Radiotransmitteret messe fra Vor Frue Kirke i Aarhus.

HØJMESSE DR Radiogudstjenesten transmitterer søndag den 3. februar højmassen fra Vor Frue Kirke i Aarhus. Det sker på P1 fra kl. 9:55.

Prædikant er pater Adolf Meister S.J. og organist er Olav K. Jepsen, der også står i spidsen for koret Vor Frue Kirkes Kantori.

Kantoriet er et af få ulønnede kirkekor i Danmark og er ikke, som de fleste kammerkor, tilknyttet konservatoriet eller musikinstituttet. Alligevel har det formået at holde et i kirke- og kirkedre højt niveau, og har udover en lang række koncerter i Vor Frue Kirke og i kirker landet over også sunget til en række festhøjmesser i Århus Domkirke – de første siden reformationen.

Der synges salmer fra Den danske Salmebog – 754 (Se, nu stiger solen), 696 (Kærlighed er lysets kilde) og 266 (Mægtigste Kriste). Vekselsangen er salme 24.

NM

Kantoriet under ledelse af organist Olav K. Jepsen vil kunne høres under højmassen i Vor Frue Kirke.

Nyt fokus på Stensen

Ph.d.-afhandling ved Aarhus Universitet om Niels Stensen og Medichhoffet.

FORSKNING

Indtil nu har Stensen-studierne fokuseret på det unikke ved hans filosofi og på Stensen som et unikt geni. Men Stensens arbejde må ses inden for den kontekst, som Medici hoffet og deres videnskabelige akademi Accademia del Cimento udgør. Akademiet havde nemlig stor indflydelse på, hvad Steno publicerede om muskler og geologi i denne periode. Dette er den synsvinkel, som Ph.d. Jakob Bek-Thomsen anlægger i sin afhandling "Nicolaus Steno and the Making of an Early Modern Career – Nature, Knowledge, and networks at the court of the Medici c. 1650-1675". Afhandlingen blev forsvaret den 16. januar ved Aarhus Universitet.

Jakob Bek-Thomsen har i afhandlingen sit fokus på de vigtige år fra 1650-1675, hvor Stensen begyndte at koncentrere sig mere om religiøse spørgsmål og kom ind

på den løbebane, der senere skulle ende med, at han blev biskop i Nordtyskland. Stensen arbejdede under Medici-familiens protektion og var medlem af Cimento akademiet. På trods af at mange har været opmærksomme på, hvor vigtigt akademiet var for Stensen i denne periode af hans liv, har ingen i følge Bek – Thomsen kommenteret Cimento akademiets indflydelse på Stenos studier, siger Bek – Thomsen. Metodisk set er Stensens og Cimento akademiets tilgang beslægtet, idet begge lægger vægt på større anvendelse af observationer og erfaringer som middel til at forstå sandheden i naturen.

Afhandlingen analyserer blandt andet Chaos-manuskriptet – Stensens studenternoter. Cimento akademiet havde som overordnet formål at promovere Medici familiens magt og indflydelse, og Stensens geologiske arbejde må nødvendigvis forstås som forbundet med Medici hoffet og Cimento akademiet, mener Jakob Bek-Thomsen.

Afhandlingen gør op med den indtil nu presentistiske beskrivelse af Stensen, det vil sige en opfattelse, der tolker Steno ud fra et nutidsperspektiv. Dette gøres gennem en analyse af Stensens to værker *Elementorum Myologiae* (1667) og *De Solida intra solidum contento* (1669), som sammenlignes med Cimentoakademiets *Saggi di naturali esperienze* (1667).

LR

Glem for en stund tidens larm

Vor Frue Kirkes Kantori udsender sin femte CD.

Tekst: Erling Rasmussen

KIRKEMUSIK Omslaget fortæller: "DEN KATOLSKE VOR FRUE KIRKES KANTORI, Aarhus har eksisteret i 33 år og består af katolikker og ikke-katolikker, der samles om interesse for kirkemusik. Klangidealet og repertoiret er inspireret af de engelske katedralers koralkor, og bærer også præg af den store overvægt af sopranstemmer i forhold til understemmerne ... Kantoriets leder, Olav K. Jepsen har siden 1969 været ansat som organist, kantor og korleder ved Den Katolske Vor Frue Kirke i Aarhus."

CD'en bærer titlen "AFTENSANG V", hvilket fortæller, at det er nummer fem i rækken af plader på markedet.

Musikken er meget forskelligartet og dog homogen. Der er 27 numre, der spænder lige fra gregoriansk til helt nye satser, som dog ikke er i modernistisk stil, men bevarer

den grundstemning, der præger hele pladen. Der er både ret ukendte numre og klassikere som fx "Ave Maria" af Bach/Gounod og "Silent Night".

Der er afdæmpede orgelstykker, korsatser og solosange udført af professionelle sangere – i to numre instrumentalt supplement af violin og trompet.

Koret er et amatørkor, men forstærket af de professionelle sangsolister bliver det halvprofessionelt.

Det lyder da også smukt og rent.

Karakteristisk er, at alle numre er afdæmpede og i langsomt tempo. Som akkompagnement til gregorianske melodier er orglet beundringsværdigt afdæmpet, så det får en støttefunktion uden at tiltrække sig opmærksomhed.

Mikrofonerne er ikke tæt på sangere og instrumentalister, så lyden bliver lidt fjern, men det giver kun det naturlige indtryk, som sad man selv i kirken; man fornemmer rummet tydeligt.

Det er en smuk, rolig og mediterende

plade, som kan anbefales til travle mennesker, så de en stund kan stresses af og nyde roen, så længe den varer.

De er ikke så ringe endda i Aarhus.

Kan købes i Infobutikken, Katolsk Vor Frue Kirke, Aarhus, Ryesgade 26 8000 Aarhus C

Caritas Juleindsamling 2012

Caritas juleindsamling 2012 går til ofre for krigen i Syrien. Caritas har, som en af de eneste organisationer i verden, mulighed for at hjælpe i selve Syrien. Situationen bliver desværre værre og værre, og vinteren er nu for alvor sat ind.

Men nu får 1600 sårbare familier hjælp til at klare sig igennem den hårde vinter. Takket være de mange fine bidrag Caritas har modtaget! Der er i menighederne, gennem Katolsk Orientering og fra Caritas' private bidragsydere kommet 345.000 kroner ind!

Det er det bedste resultat for juleindsamlingen i de senere år.

Caritas takker mange gange for de mange fine bidrag til ofrene for krigen i Syrien!

Ikonindvielse i Aarhus

Ortodoks ikon overgivet til Vor Frue Kirkes menighed.

Tekst og foto: Ole Madsen

ØKUMENI Ikonen 'Gudsmoder Vejviseren', der er skrevet af Nana Quparadze, blev lørdag den 19. januar officielt overdraget til Vor Frue Kirke i Aarhus. Vor Frue Kirke består af hovedkirken, Kryptkirken og Klosterkirken og ligger nær Klosterskoven i Aarhus. Den er en sognekirke i Den Danske Folkekirke. Klosterkirken udlånes til Den Dansk Ortodokse Kirke og Den Rumænsk Ortodokse Kirke. Liturgien blev forestået af fader Poul Sebbelov med hjælp af de to diakoner Robert Johannes Ulrich og Irakli Tsakadze og en læser Jacob Smith. Først var der skriftemål, dernæst læsninger og proskomidi (forberedelse af de hellige gaver). Kl. 10.00 begyndte så den egentlige ortodokse liturgi, og kl. 11.30 gik vi så over til indvielsen og overdragelsen af ikonen. Indvielsen skete med korstegn, bønner og bestænkning med helligt vand. Herefter blev ikonen båret frem til at blive modtaget med ærbødige kys af menigheden, som det er traditionen. Så blev stigen fundet frem, og ikonen hængt på plads over døren ind til Klosterkirken, hvor den passer fint til Klosterkirkens kalkmalerier. Ikonen blev skænket til Vor Frue Kirke (VFK) af Den Ortodokse Kirke som et tegn på deres forhold til hinanden som venskabsmenigheder. Til stede ved liturgi, indvielse og overdragelse til Vor Frue Kirke var bl.a. præsterne Jesper Kiil Jørgensen og Annelise Brok samt menighedsrådets formand Lars Olesen og næstformand Renate Rohde. Begivenheden var velbesøgt af både ortodokse og ikke-ortodokse.

Ikonen forestiller Jomfru Maria, Gudsføderske (græsk: theotokos) med Jesusbarnet på skødet. Maria sidder til venstre, Jesus til højre. Maria henviser til Jesus med sin højre hånd. På ikonen er der forneden skre-

vet "Den Hellige Gudsmoder". Motivet er et såkaldt Hodegetria, hvilket er græsk og betyder: "Hende, der viser vejen", nemlig til Jesus, der iflg. Joh 14,6 er "vejen, sandheden og livet". Man havde mulighed for at følge liturgien i hæfter og flyers. De ortodokse tændte lys og satte dem ved ikonerne af hhv. Jesus Kristus (på højre side af alteret) og Jomfru Maria med Jesusbarnet (på venstre side af alteret). Liturgien var præget af oplæserens messende stemme, og efterhånden som liturgien skred frem tændtes røgelsen, der bruges som symbol på Helligånden. Menigheden sang med undervejs i liturgien, der var en vekselmesse/vekselsang mellem oplæser, præst og menighed.

Sangene i den ortodokse liturgi rummer megen teologisk dybde, og melodierne lærer man hurtigt (de sidder som regel i hovedet resten af dagen). Melodierne bærer teksten fra munden ind i hjertet. Nadveren er kun for de ortodokse, men alle er velkomne til at modtage velsignet brød, der ligeledes uddeles af præsten. Efter liturgien var der kaffe og socialt samvær i sognegården, hvor det blev til gode samtaler på tværs af kirkeskel, og det var mit indtryk, at der blev knyttet nye forbindelser og styrket gamle bånd.

Læserbreve

En god oplevelse med mobilkirken

Torsdag den 17. januar besluttede vi, at tage fra Nykøbing F. til København, for selv, at opleve hvordan Den mobile Kirke fungerede. Det blev absolut ikke en kedelig oplevelse! Vi stod på Strøget fra kl. 20 -22, sammen med Diakon Kaare Nielsen. Udenfor var det bidende koldt, men Kaare havde sørget for varm kaffe og the til de der kom forbi, og havde lyst til, at få lidt at varme sig på. Inde i selve kirkerummet, var der varmet dejligt op, og der var pyntet meget smukt op, med blomster, lys, bænke, bedeskamler og ikoner, så det mindede om et rigtigt kirkerum. Der lå også en bibel og en lille bog, som man kunne skrive sine bedeemner ind i.

Interessen var selvfølgelig blandet. Nogle gik bare forbi, andre var interesserede i, hvem vi repræsenterede og hvorfor vi stod der. Andre kom bare hen og fik lidt at varme sig på, mens vi fik mulighed for, at snakke med dem om ting der optog dem i deres liv, og hvad det kunne betyde rent åndeligt. De der havde lyst, havde muligheden for at gå ind i selve kirkerummet, både til bøn, stilhed eller en snak alene, med én af os. Nogle var troende – andre ikke, men for os var det en rigtig god oplevelse, at snakke med folk om, hvad vi tror på og hvorfor. Så må Helligånden arbejde videre i folk...

Tak til Kaare og evt. andre for dette initiativ! Og vi kan på det kraftigste anbefale andre, som har lyst og evner, at være med i denne tjeneste, både for ens egen skyld, men også for de mennesker, som endnu ikke kender Gud, og måske aldrig selv kunne finde på, at komme i en etableret kirke. Det er jo netop det, Den mobile Kirke kan, nemlig at komme ud til folk – på gaden.

Teresa Starzynski og Sarah Abels.
4800 Nykøbing Falster

Koncilet er historie

I Katolsk Orientering nr. 1 konstaterer Karlheinz Löhrer med skuffelse, at ungdomskatekismen YOUCAT ikke henviser særlig hyppigt til Andet Vatikankoncil. Det er helt korrekt, men når han deraf slutter, at YOUCAT fejler koncil "ind under gulvtæppet", så tager han fejl. Han forventer tydeligvis, at katekismen skal præsentere "koncillets sammenhængende helhed, koncil som en stor og skelsættende begivenhed". Men hvorfor skulle YOUCAT egentlig det? Der findes ikke mange katekismer med kirkehistoriske udredninger. De er typisk systematiske og med blikket stift rettet mod målgruppens behov og horisont. Og her er vi måske ved sagens kerne: YOUCAT henvender sig først og fremmest til ungdommen og unge voksne. For dem er Andet Vatikankoncil historie. Koncil er ikke deres erfaring, ja knapt nok deres forældres erfaring. Det betyder ikke, at Andet Vatikankoncil er død fortid. Koncil er blot blevet det, som det vel egentlig selv mente, det var: et led i Kirkens lange og levende tradition. Derfor er koncil også til stede i YOUCAT, men på en mere indirekte måde, fordi det på så mange måder har formet Kirken af i dag.

Hvis det ikke var tilfældet, var der måske grund til bekymring, men det er der ikke. I vores berettigede glæde over Andet Vatikankoncil skal vi passe på ikke at blive som gamle modstandsfolk fra Anden Verdenskrig, der ved enhver given lejlighed vogter på, om modstandsbevægelsens indsats nu bliver nævnt – og på den rigtige måde. Hver ting til sin tid.

Sebastian Olden-Jørgensen
3200 Helsingør

Hvad har man opnået? Hvad er der at fejre?

I sidste nummer af KO blev to præster spurgt om 2. Vatikankoncilens indflydelse. Ingen skal være i tvivl om min respekt for disse præster, især p. Ziggelaar, som jeg har kendt i årevis som en yderst solid og selvopofrende præst. Men de givne svar slog mig som temmelig tynde. Ifølge p. Ziggelaar var koncilets mest bemærkelsesværdige ændringer åbenbart at afskaffe gentagelser i messen og afskaffe maniplen, der, som han siger, "bare var et stykke stof" uden funktion. Så er fremskridtet vist til at overse. Jeg forstår ikke hvad der er galt med gentagelser; dem møder vi dag efter dag, uge efter uge, og år efter år i såvel vores verdslige som kirkelige liv. Hvad angår maniplen er den vel ikke mere funktionsløs end stolaen og messehagelen og alt det andet præstetøj som stadig bruges. Præstens klædedragt kan i det hele taget kun forstås symbolsk, og hvad formål har det at begynde at ribbe denne symbolik?

Dertil lod p. Ziggelaar forstå, at "på en måde" var man faktisk lykkelige i den før-koncilære Kirke, og dem, der tog deres tro seriøst, var godt tilfredse, selvom der var relativt strenge krav til deres livsførelse. Det bliver ikke uddybet hvorfor det så var nødvendigt at ændre på alting. Måske for at gøre det lettere for dem, der ikke tog deres tro seriøst? Men disse mennesker forlod alligevel Kirken i årene efter konciliet, på trods af at Kirken nu angiveligt "åbnede op" og blev mere "moderne". Jeg savner at blive oplyst om, hvad i alverden man så har opnået med det hele, og hvad der er at fejre her 50 år efter.

P. Culat er på sin side ikke bleg for at medgive, at der efter konciliet fulgte en større krise, og at forventningerne til konciliet ikke på nogen måde er blevet indfriet. Det var jo pave Johannes XXIII's hensigt, at konciliet skulle få den moderne verden til bedre at forstå Kirkens tro, og der er faktisk sket det stik modsatte, samtidig med, at Kirken er blevet meget mere splittet. P. Culat mener ikke, at krisen kan tilskrives konciliet, og han henviser til, at det første koncil i Nikæa også blev fulgt af mange årtiers forvirring og splittelse. Nuvel, vi kan da håbe, at koncilets tekster om nogle årtier eller århundreder endelig kommer til deres ret og opfylder deres mål, men hvis vi stadig er så langt fra målet – ja, så forstår jeg stadig ikke hvad det egentlig er, vi fejrer i disse år. Skulle vi ikke hellere kigge os omkring, finde ud af, hvorfor vi er i det her rod og smøge ærmerne op?

Gideon Ertner, 1954 Frederiksberg C

Hvor er Vorherre?

Kommentar til interview med p. August Ziggelaar i K.O. nr. 1

Pater Ziggelaar erklærer sig enig med paven: "Præsten bør under messen stå med ansigt mod Vorherre" (KO 2013, nr. 1 s.4). Hvor skal han så stå? Er det fordi vi ikke kan genkende Herrens ansigt, når vi ser vore søstre og brødre i Herren, at vi søger det på kirkens østlige bagmur? Behøver vi at vente til Dommedag for at forstå, at det er i forholdet til vores næste, vi møder Herren. "Alt hvad I har gjort mod en af disse mindste brødre, det har I gjort mod mig." (Matt.25,40)

For resten gælder det også for os i menigheden, som ser i nakken på den foranstående. Vi er ikke soldater på parade bag præsten, som fører os fremad. Det har de forstået i de gamle klosterkirker, hvor munkene eller nonnerne sidder overfor hinanden, når de lovpriser Herren.

Der er et sted i Danmark, hvor man har lært det, i Aarhus menighed, hvis sognekirke er indrettet i den liturgiske reforms ånd. Desværre har jeg ikke haft mulighed for at opleve, hvordan det virker, når præsten og menigheden ser hinanden ansigt til ansigt. Det må gøre ordets ord mere konkret: "Hvor to eller tre er forsamlet i mit navn, der er jeg midt iblandt dem." (Matt.18,20) Man må flytte stolerækkerne for at gøre teatersalen til et forsamlingshus. Og en forsamling, en communio, det er det vi er.

*Jean-Pierre Duclos
3600 Frederikssund*

De brasilianske ordenssøstre

I sidste nummer af K.O. korrekser generalvikar Lars Messerschmidt Hanne Gregersen, fordi hun har omtalt de brasilianske ordenssøstre, som er kaldt til Danmark for at rekonstruere klostret på Åsebakken, for gæster. "Udtrykket gæst er både formelt forkert og må virke krænkende på søstrene," skriver han. Men er det nu det? Går man ind på www.nyidanmark.dk og læser, hvad der står om religiøse forkyndere m.v., har de som ikke EU-borgere en ni-måneders opholdstilladelse, som kan forlænges for et år ad gangen, men højst i tre år. Hanne Gregersen kan derfor med fuld ret kalde dem gæster, uden at det kommer til at virke krænkende for søstrene. En betingelse for at få de første ni måneder forlænget er endvidere, at de består den såkaldte indvandringsprøve inden for seks måneder - en efter min personlige mening ganske urimelig bestemmelse, men det er en helt anden ting. Men altså tilbage til Brasilien igen efter tre år. Og hvad så? Modtagelse af nye søstre? For uanset hvor meget man end kan beklage det, så har katolsk ordensliv jo aldrig rigtig slået an i Danmark.

*Kaare Rübner Jørgensen
2000 Frederiksberg*

Gensynet med Areopagus!

Det er snart 30 år siden, jeg sidst var på Areopagus. Det mindes jeg nu, hvor jeg står på et nyt Areopagus, nemlig på debat-torvet på Kr. Dagblads "debatforum" på internettet, hvor der plapres løs om alt muligt ligesom de epikuræiske og stoiske filosoffer gjorde, som ikke "gav sig stunder til andet end at fortælle eller høre nyt" (Ap.G. 17:31). Her havnede jeg, da en venlig kvindelig redaktionsmedarbejder inviterede mig til at være med.

Men jeg "står" ikke dér bare for at "snakke med", men ligesom Paulus for at forkynde Kristus! Straks randt mig i hu ordet fra Es. 32:20: "Salige I, som sår ved alle vande!" og dette ord giver jeg som opmuntring videre til dig, kristne medstrider, som har dine "vande" at så ordets sæd ved, for vore anledninger er jo legio.

Pludselig er jeg i "clinch" med et nærmest "sammenspist" fællesskab af ateister og evolutionister, som er fælles om at nedgøre, latterliggøre, mistænkeliggøre og håne mit troværdige vidnesbyrd (1. Tim. 1:15) som det rene uvidenskabelige og udokumenterede "nonsens". Men jo mere de skummer, jo større kendes glæden over at stride for troen på evangeliet uden i nogen henseende at skræmmes af modstanderne (Fil. 1:27-28). Vore stridsvåben er nemlig ikke kødelige, men "mægtige for Gud" (2. Kor. 10:4), dvs. ikke intellektuelle, men båret af Helligåndens kraft.

Ligesom blandt ordgyderne i Athen, gives nemlig også her lejlighed til at lade evangeliet "slippe til" som dårskab i verdens øjne, men med "Guds fulde rustning" - se Efes. br. 6. Læg mærke til, hvad åndskampen dér gælder, nemlig evangeliets forkyndelse! Se igen Efes.br. 6:19-20.

Nu kan en og anden sige: "Når du fremstiller det på den måde, så har også jeg mit Areopagus i min verden, dér hvor jeg står." Netop! Derfor får du denne hilsen fra en ringe medstrider til opmuntring, for åndelige opmuntringer er der ikke for mange af. For: "Salige I, som sår ved alle vande!"
Jørn Nielsen, 4700 Næstved

Sekulariseringstiltag

Det er sekulariseringstanker, der hersker i artiklen: "Når der er hellig uro i kirken" i K.O. nr. 1 i 2013. Naturligvis var der brug for en reformation i 1500-tallet. Det er der altid efter en vis årrække. Men Luthers reformation var ikke en reformation, men en afskaffelse. Det samme gælder for 2. Vatican-koncil. Der var brug for en reformation, men der kom en afskaffelse. Den første reformation var en ydre afskaffelse, den sidste reformation var en indre afskaffelse. Både Luthers reformation og 2. Vatican-koncil igangsatte omfattende sekulariseringer.

*Niels Erik Søndergård,
5250 Odense SV*

Endnu en bemærkning til artiklen "Fra kloster til skolebygning"

Generalvikar Lars Messerschmidt vil gerne officielt bestride Hanne Gregersens brug af ordene "Åsebakkens nuværende brasilianske gæster" med den begrundelse, at søstrene "efter alle kunstens regler er blevet indbudte til at komme for at rekonstruere klostret", og generalvikaren mener også at vide, at gæster på Åsebakken skal bo i gæstehusene.

Det sidste først: på Åsebakken kan man udmærket have gæster boende inde i klausuren – nemlig søstre fra andre benediktinerklostre. Det er der mange eksempler på både i udlandet og på Åsebakken. Gæster kan bo inde i klostret en kortere eller længere periode eller blot være på besøg en enkelt dag. Der er forskel på gæster i gæstehusene og gæster i klausuren.

Måske er det følgende en strid om ord – men det lægger generalvikaren jo op til. Benediktinerne har deres egen struktur med et specielt løfte om "stabilitet" *stabilitas*, der indebærer, at man aflægger løfter i en konkret benediktinsk familie, hvor man hører til.

Man kan som benediktiner være med i en gruppe, der grundlægger en ny benediktinsk familie, men indtil dette nye kloster officielt er oprettet fra Roms side, hører de enkelte i gruppen til i "moderklostret", hvor man har stabilitet. Bliver det nye kloster oprettet, får benediktinerne stabilitet i det nye kloster.

Benediktinere kan godt være gæster i et kloster med henblik på at blive der – som de brasilianske søstre på Åsebakken – men de har stadigvæk stabilitet i det kloster, de kommer fra.

De brasilianske søstre kan derfor med god grund kaldes "gæster" – måske helt korrekt klausur-gæster, der er medsøsterligt udstationeret fra klostret i Brasilien. Man fornærmer ikke søstrene, når man kalder dem for gæster – klausur-gæster.

*Margarita Ingelise Schmidt
Ingerslev, 8950 Ørsted*

Læserbreve

Indsendte indlæg skal forsynes med navn, adresse og telefonnummer.

- Kun navn og postnr. offentliggøres i bladet.
- Max. grænse for læserbreve: 400 ord. (vi forbeholder os ret til at forkorte læserbreve over denne længde).
- Max. grænse for kommentarer 800 ord. KO bringer en kommentar pr. nummer.

· Læserbreve kan indsendes som e-mail til redaktion@katolskorientering.dk

Eller som brev til: Katolsk Orientering, redaktionen, GI Kongevej 15, 1610 København V.

Katolsk Orientering bringer ikke læserbreve eller kommentarer som har været trykt i andre medier.

Informationschef: Niels Messerschmidt (ansvarshavende)

Redaktør: Lisbeth Rütz

Layout: Margrethe Stenby

Annancer og abonnement: Lisbeth Rønne
roenne@katolskorientering.dk

Medarbejdere i dette nr.:

Malene Fenger - Grøndahl, Susanne Hartmann Stæger, Lillian Kristensen, Jan Eskildsen, Nik Bredholt, Klara Preben - Hansen, Sr. Anna Mirijam Kaschner, cps, Erling Rasmussen og Ole Madsen

Redaktion og annoncer:

Katolsk Orientering, Gammel Kongevej 15, 1610 København V, tlf.: 3355 6040 kl. 9-13 mandag-torsdag, Fax 3355 6041.

E-mail: redaktion@katolskorientering.dk, Giro 205-7042

Abonnementspris 500 kr. helårligt.

Alle katolske husstande kan få bladet tilsendt gratis

Udgiver Ansgarstiftelsen, Gammel Kongevej 15, DK 1610 København V

Tryk Greentech Rotaprint - Distribueret oplag 10.046
ISSN 0902-297X

Indbydelse:**Niels Steensen og Spinoza :**

Et foredrag ved Sebastian Olden-Jørgensen i anledning af Sankt Andreas Biblioteks fødselsdag, mm.

Kl. 14.30 lørdag d. 16. marts,
På biblioteket, Gl. Kongevej 15, København.
Gratis og åben for alle.

Det sker i bispedømmet**Februar**

Lørdag 2. kl. 14.30-17.00: Voksenkatekese: "Niels Steensen i en nøddeskal, livet, værket og budskabet" v/Sebastian Olden Jørgensen. Sted: menighedssalen, Bredgade 69 A, Kbh. Alle er velkomne. Det koster kr. 40,- pr. gang til materialer, kaffe og te mm. Messe kl. 17.00

Mandag 4. kl. 19.00 - 21.00: Foredrag. Tema: Abort v/ pastor Lars Messerschmidt m.fl. Jesu Hjerte Kirkes menighedssal. Stenosgade 4 B, Kbh. Info tlf. 33 33 05 02 og www.forsningsoghelbredelsesmesse.dk

Torsdag 7. kl. 19.30: Foredrag i AC. Jon Gissel fortæller om Spaniens storhedstid og guldalder 1500-1700, om Tridentinerkonciliet og om, hvad det kom til at betyde for katolicismen og Europas historie. Sted: Sankt Andreas Bibliotek, Gl. Kongevej 15, Kbh.

Fredag den 8. kl. 18.00-19.30: "Åben Dør". Personlig samtale og forbøn ved pastor Lars Messerschmidt m.fl. Jesu Hjerte Kirkes menighedslokaler. Stenosgade 4 A, København V. Info. tlf.: 33 33 05 02 og www.forsningsoghelbredelsesmesse.dk

Lørdag 9. kl. 14.00: afholdes SYGEDAGEN i Sct. Mariæ Kirke, Jens Jessens Vej, Frederiksberg, med mulighed for modtagelse af "De Syges Salvelse" i messen, som læses af biskop Czeslaw Kozon. Mulighed for skriftemål fra kl. 13.15.

Torsdag 14. kl. 20.00-23.00: Natkirke, Sakramentskirken, Nørrebrogade, for alle interesserede. Der er mulighed for tilbedelse, personlig forbøn, for at tale med en af medarbejderne, eller blot for at nyde stilheden og roen i kirkerummet. Man kan komme og gå som det passer. Aftenen slutter med sakramental velsignelse ca. 22.45.

Mandag 18. kl. 19.00-20.00: Meditationsaften, derefter kaffe og te. Sted: Strandvejen 91, Kbh. Ø

Fredag den 22. kl. 19.00 - ca. 21.30: Forsnings- og helbredelsesmesse, særligt for aborterede og dødfødte børn. Jesu Hjerte Kirke, Stenosgade 4, København V. Ved pastor Lars Messerschmidt m.fl. Skriftemål fra kl. 18.00. Info tlf.: 33 33 05 02 og www.forsningsoghelbredelsesmesse.dk

Lørdag 23. kl. 14.30-16.30: Temalørdag: "Salmernes bog, fortid og nutid" v/ sr. Ruth Maria Schmidt OSB, Sct. Andreas og Sct. Therese menighed, kantinen, Bernstorffsvej 56, Hellerup

Troslærekursus, som henvender sig til voksne katolikker, giver indføring i det at tro, belyser Det gamle og Det nye Testamente, gennemgår sakramenterne, de forskellige kald i Kirken, forskellige religiøse bevægelser, spiritualitet og bøn. Sted: Jesu Hjerte Kirkes menighedssal, Stenosgade, Kbh. Det er gratis at deltage. Alle er velkomne. Kurserne afholdes hver onsdag kl. 19.30-21.00. Se mere på www.jesuhjertekirke.dk

Det årlige konvertitkursus v/sr. Anna-Mirjam Kascher cps, afholdes hver torsdag kl. 19.30. Sted: Sankt Ansgar Kirkes menighedssal, Bredgade 69 A, Kbh. K. Info: www.katolskorientering.dk

Bønnens Apostolat**Februar**

- At indvandrerfamilier, især mødrene, må blive støttet og hjulpet i deres vanskeligheder.

- At nationer som lider under krig og konflikter må spille en hovedrolle i opbygningen af en fredelig fremtid.

**GLADSAXE
BEDEMANDSFORRETNING**

SØBORG HOVEDGADE 94

Henrik Lundgren

**DØGNVAGT
39 69 86 81**Afdelinger i Skovlunde, Ballerup, Herlev,
Farum, Bispebjerg
og Frederikssund

Jeg kommer gerne i Deres hjem for at træffe
de nødvendige aftaler

Frederiksberg & Vanløse Ligkistemagasin

Jyllingevej 8 - 2720 Vanløse

38 71 75 01

Steen Jørgensen

Deres lokale bedemand siden 1940 Ring og aftal et møde enten i Deres hjem eller hos os.
Vi træffes også aften, weekend og helligdage.www.v-lm.dkOrganiseret bedemand, tilknyttet
garantiordning, v/Steen Jørgensen

- Arv og Testamenter
- Ægtepagter
- Familiesager
- Dødsboer
- Køb af ejendom i Danmark og udlandet.

Advokat Sandra Moll

Telefon: 31 35 35 60

Fax: 31 73 25 84

E-mail: sandra@moll.dk

Bestil vores katalog
eller
se rejseoversigten
på hjemmesiden

www.felixrejser.dk - 7592 2022**felix
rejser****Hjælp med at sikre Kirkens
bestaan
- også når du er borte**

Du kan støtte Kirken ved at betænke den i dit testamente.

Arv til Kirken er fritaget for alle afgifter og går derfor ubeskåret til Kirkens arbejde.

Læs mere på www.katolsk.dk eller ring til

Torben Møller
Katolsk Bispekontor
Telefon 33 55 60 11

Katolsk Orientering

Indlæg til Katolsk Orientering nr. 3, 2013,
som udkommer

fredag den 15. februar

skal være redaktionen i hænde senest

mandag den 28. januar

Indlæg til Katolsk Orientering nr. 4, 2013,
som udkommer

fredag den 8. marts

skal være redaktionen i hænde senest

mandag den 18. februar

Venlig hilsen Redaktionen

Kastrup Begravelsesforretning

Telefon 32 55 55 55

Døgnvagt

Bedemand Michael Riis

Amagerbrogade 155

Dragør Begravelsesforretning - Telefon 32 53 06 29

Taastrup Begravelsesforretning - Telefon 43 99 19 19

Ubeskåret støttewww.vincentgrupperne.dk**Martin Ryom**

- en katolsk bedemand

T 39 29 60 08

Lykkesholms Allé 9A | 1902 Frederiksberg C

**TELEFONLINE
SOS FORBØN**

Ønsker du forbøn, et lyttende øre,
et ord fra Jesus og en velsignelse
så ring: **75 18 18 08**

Torsdag, fredag
og lørdag kl. 20.00-23.00 hele året

JOB I CARITAS?

Caritas søger to nye medarbejdere

- En programkoordinator til det
humanitære område (frist 20.2.2013)

- En koordinator til det nationale område
(frist 27.2.2013)

Se nærmere på
www.caritas.dk

**Biskoppens
kalender****Februar**

Lørdag 2. kl. 13.00: Fejring af verdensdagen for ordens-

standen og det gudviede liv i øvrigt, Immaculata Kirken

Søndag 3. kl. 10.00: Messe, Sankt Pauls Kirke, Taastrup

Tirsdag 5. kl. 10.00: Møde i Biskoppeligt Råd

Lørdag 9. kl. 13.15: De Syges Dag, Sankt Mariæ Kirke, Frb.

Onsdag 13. kl. 19.00: Askeonsdag, messe i Domkirken

Torsdag 14. kl. 10.00: Møde i Præsterådet

Søndag 17. kl. 11.00: Messe Domkirken, kl. 16.30: Electio,
Domkirken

Torsdag 21. kl. 16.30: Møde i Pastoralrådets Forr.udvalg

Fredag 22.2.-mandag 4.3.: Marijukirkjan, Færøerne

Pavens fastebudskab 2013

Troen på kærlighed vækker kærlighed

”Og vi kender og tror på den kærlighed, som Gud har til os” (1 Joh 4,16)

Fastetiden i Troens år er en gunstig anledning til at dvæle ved forholdet mellem tro og næstekærlighed; mellem troen på Gud, Jesu Kristi Gud, og kærligheden, frugten af Helligåndens gerning, der leder os ad hengivelsens vej mod Gud og næsten.

1. Troen som svar på Guds kærlighed

I min første encyklika kom jeg med nogle refleksioner over det nære forhold mellem de guddommelige dyder tro og kærlighed. Med udgangspunkt i apostlen Johannes' dybe udsagn: ”Og vi kender og tror på den kærlighed, som Gud har til os” (1 Joh 4,16) bemærkede jeg, at det at ”være kristen ikke

er resultatet af et etisk valg eller en ædel idé, men mødet med en begivenhed, en person, som giver vort liv en ny horisont og en afgørende retning [...] Gud har elsket os først (jf. 1 Joh 4,10), og derved er kærlighed ikke længere blot et ’bud’, men er et svar på den kærlighedens gave, som Gud går os i møde med” (Deus Caritas Est, 1). Troen er den personlige tilslutning – som inddrager vore fulde evner – til åbenbaringen af Guds ubetingede og ’lidenskabelige’ kærlighed til os, som den til fulde viser sig i Jesus Kristus. Mødet med Gud, der er kærlighed, engagerer ikke kun hjertet men også intellektet. [...] Dette er dog altid en fortløbende proces. Kærlighed bliver aldrig ’færdig’ og fuldendt (ibid., 17). Derfor er der blandt alle kristne og navnlig dem, der er aktive i

karitativt arbejde, behov for at tro, for ”det møde med Gud i Kristus, som vækker kærligheden i dem og åbner deres hjerter for næsten, så næstekærligheden ikke længere er et bud, der så at sige er pålagt udefra, men er en følge af deres tro, som er virksom i kærlighed” (ibid., 31a).

[...]

2. Næstekærlighed som livet i troen

Hele det kristne liv er et svar på Guds kærlighed. Det første svar er netop troen som en accept, fuld af undren og taknemmelighed, over det enestående guddommelige initiativ, der går foran os og ansporer os. Og troens ’ja’ markerer begyndelsen på en glædesstrålende historie af venskab med Herren, som fylder vort liv og giver det sin sande mening. Men det er ikke nok for Gud, at vi tager imod Hans betingelsesløse kærlighed. Han vil ikke kun elske os, men også drage os til sig for at forvandle os på en så dyb måde, at vi sammen med apostlen

Paulus siger: ”Jeg lever ikke mere selv, men Kristus lever i mig” (Jf. Gal 2,20).

Når vi giver plads til Guds kærlighed bliver vi ligesom Ham og får del i Hans kærlighed. At åbne sig for Hans kærlighed betyder at lade Ham leve i os, at elske med Ham, i Ham og som Ham; kun da bliver vores tro ”virksom i kærlighed” (Gal 5,6); kun da bliver Han i os (jf. 1 Joh 4,12).

Tro er at kende sandheden og holde fast ved den (jf. 1 Tim 2,4); næstekærlighed betyder ”at vandre” i sandheden (jf. Ef 4,15). Gennem tro bliver vi venner med Gud, og dette venskab leves og næres af næstekærlighed (jf. Joh 15,14 ff). Gennem tro følger vi vor Herre og Mesters bud; næstekærlighed giver os glæden ved at omsætte den i gerning (jf. Joh 13,13-17). I tro fødes vi som Guds børn (jf. Joh 1,12 ff); næstekærlighed får os til at holde fast ved vores guddommelige barnekår medbringende Helligåndens gaver (jf. Gal 5,22). Gennem tro erkender vi de talenter den *Fortsættes nedenunder* ▼

Adresselabel, flytning	Til Post Danmarks strekcode
------------------------	-----------------------------

MASKINEL MAGASINPOST
 ID 42512
 Afsender: Katolsk Orientering
 Katolsk Orientering · nr. 2
 1. februar 2013 · 39. årgang

PP
 DANMARK

gode og generøse Gud har betroet os; næstekærlighed gør dem frugtbare (jf. Mat 25, 14-30).

3. Det uløselige bånd mellem tro og næstekærlighed

I lyset af dette er det indlysende, at vi aldrig kan adskille tro og kærlighed endsige sætte dem op imod hinanden. De to guddommelige dyder er nært forbundne og det er misvisende at se en modsætning eller ”dialektik” mellem dem. På den ene side vil det være for ensidigt at lægge vægt på troens forrang og afgørende karakter, og undervurdere, ja næsten foragte næstekærlighedens konkrete gerninger ved at reducere dem til en vag humanisme. På den anden side er det ligeledes unyttigt at overvurdere næstekærlighedens betydning og gerning på bekostning af troen. For at opnå et sundt åndeligt liv må man undgå både fideisme og moralsk aktivisme.

Det kristne liv er en fortsat opstigning ad bjerget for at møde Gud, og siden at begive sig ned medbringende Hans kærlighed og kraft for at tjene vore brødre og søstre med Hans egen kærlighed. I Den hellige Skrift ser vi hvordan apostlenes iver med at forkynde Evangeliet og vække folks tro hænger nøje sammen med deres næstekærlige omsorg for de fattige (jf. Apg 6,1-4). I Kirken er kontemplation og gerning, symboliseret gennem Maria og Martha i Det ny Testamente, nødt til at eksistere side om side og komplementere hinanden (jf. Luk 10, 38-42). Gudsforholdet må altid komme i første række og enhver ægte fordeling af goderne må i Evangeliets ånd udspringe af troen (jf. generalaudiens, 25. april 2012). Vi har nogle gange tendens til at reducere begrebet ’næstekærlighed’ til solidaritet eller bare humanitær hjælp. Det er vigtigt at huske på, at næstekærlighedens største gerning er evangeliseringen, ”ordets tjeneste”. Der findes ingen mere underfuld – og derfor næstekærlig – gerning end at bryde Guds ords brød sammen med sin næste, at dele Evangeliets glade budskab og lære vor næste Gud at kende [...]

Grundlæggende udspringer alt af kærlighed og alt stræber mod kærlighed. Guds betingelsesløse kærlighed er gennem forkyndelsen af Evangeliet blevet kendt for os. Tager vi imod dette i tro modtager vi den første og afgørende kontakt med det guddommelige, som gør os rede til at ”elske kærligheden” og leve i denne kærlighed, vokse i den og give den videre til andre med glæde.

Med hensyn til forholdet mellem tro og næstekærlighedens gerninger giver en passage i Paulus' Brev til Efeserne måske den bedste beskrivelse af forholdet mellem disse: ”For af den nåde er I frelst ved tro. Og det skyldes ikke jer selv, gaven er Guds.

Det skyldes ikke gerninger, for at ingen skal have noget at være stolt af. For hans værk er vi, skabt i Jesus Kristus til gode gerninger, som Gud forud har lagt til rette for os at vandre i” (2,8-10). Vi ser her, at hele det forløsende initiativ udspringer af Gud, af Hans nåde og Hans tilgivelse modtaget i tro. Dette initiativ begrænser på ingen måde vores frihed og ansvar, men gør dem mere ægte og leder dem mod næstekærlighedens gerninger. De er primært ikke resultatet af menneskelige bestræbelser, vi kan bryste os af, men er født af troen og udspringer af Guds nåde, som Han giver os i overflod. En tro uden gerning er som et træ uden frugt: de to dyder er indbyrdes forbundne. Fastetiden er en gunstig anledning til at vokse i troen ved at fordybe sig i Guds ord, ved at modtage sakramenterne og samtidig vokse i kærlighed til Gud og næsten, ikke mindst gennem faste, bod og almisser.

4. Troens prioritet, kærlighedens forrang

Som alle Guds gaver udspringer tro og kærlighed af én og samme Helligånd (jf. 1 Kor 13), ånden, der inde i os råber ”Abba, fader!” (Gal 4,6) og får os til at sige: ”Jesus er Herre!” (1 Kor 12,3) og ”Marana ta!” (1 Kor 16,22; Åb 22,20).

Troen lærer os, som en gave og et svar, Kristi sandhed som den inkarnerede og korsfæstede Kærlighed at kende; som fuldkommen lydighed mod Faderens vilje og uendelig guddommelig barmhjertighed mod næsten; som en tro rodfæstet i hjertet og sindet med den faste overbevisning, at kun denne Kærlighed kan overvinde det onde og døden. Troen opfordrer os til håbefuldt at kigge fremad fuld af forventning til, at Kristi kærligheds sejr vil ske fyldest. Samtidig leder næstekærligheden os ind i Guds kærlighed, som den kommer til udtryk

i Kristus, og knytter os på en personlig og eksistentiel måde sammen med Jesu fulde og ubetingede hengivenhed til Faderen og til sine brødre og søstre. Ved at udgyde kærligheden i vore hjerter gør Helligånden os meddelagtige i Jesu sande gave: sønnens hengivenhed til Gud og hans broderlige hengivenhed til alle mennesker (jf. Rom 5,5).

Forholdet mellem de to dyder minder om forholdet mellem Kirkens to grundlæggende sakramenter: Dåben og Eukaristien. Dåben (sacramentum fidei) går forud for Eukaristien (sacramentum caritatis), men betinger den, mens Eukaristien er den kristne vandrings fylde. På samme måde går troen forud for kærligheden, men troen er kun ægte når den krones af kærlighed. Alt begynder med troens ydmyge accept (”at vide at man er elsket af Gud”), men er nødt til at nå frem til næstekærlighedens sandhed (”at vide hvordan man elsker Gud og sin næste”), der består evigt som opfyldelsen af alle dyder (jf. 1 Kor 13,13).

Kære brødre og søstre. I denne fastetid, hvor vi forbereder os til Korsbegivenheden og Opstandelsen – hvorved Guds kærlighed forløste verden og lod sit lys skinne på den – ønsker jeg, at alle må leve denne kostbare tid i fornyet tro på Jesus Kristus og sammen med ham indtræde i kærlighedens rige – kærligheden til Faderen og til alle vi møder i vort liv. Det beder jeg Gud om og giver alle hermed min apostoliske velsignelse.

Vatikanet den 15. oktober 2012

Benedikt XVI

Oversat og forkortet af Niels Messerschmidt. Hele fastebudskabet kan læses på Catholica.dk.

Katolsk Orientering

Kaldæerne har valgt ny patriark

Den 113. patriark af Babylon beskrives som pastoral og moderat.

Tekst: Niels Messerschmidt

MELLEMØSTEN Den nuværende kaldæisk-katolske ærkepatriark (ærkebiskop) af Kirkuk i det nordlige Irak, Louis Sako, blev på det kaldæiske 'konklave' i Rom den 31. januar valgt til ny patriark for de kristne kaldæere. Den tidligere patriark af Babylon, Emmanuel III Delly, fratrådte sit embede i december på grund af alder. Afstemningen forud for valget af Den 113. patriark af Babylon, som er den officielle titel for overhovedet for Den kaldæisk-katolske Kirke, resulterede i, at den 63-årige Louis Sako fik over to tredjedele af stemmerne. Som ny

Den nyvalgte patriark af Babylon, Louis Raphaël I Sako, udtrykker bekymring for de kristnes fremtid i Mellemøsten.

Foto: kerkinood.be.

patriark har han taget navnet Louis Raphaël I Sako.

På den kaldæiske 'konklave' deltog femten kaldæisk-katolske gejstlige, heraf syv biskopper fra Irak, to fra Iran, én fra Syrien og Libanon, og fire fra diasporaen.

Appel om de kristnes situation

Valget af ny patriark er et vigtigt pejlemærke for den irakiske kirkes fremtid. Louis Sako beskrives som en pastoral og moderat personlighed, der ikke kun fokuserer på Den kaldæiske Kirkes ritualistiske identitet. Ifølge Vatikanleder Andrea Tornielli er Sako, der aldrig har sympatiseret med Saddam Hussein eller været pro-amerikansk, biskop i en af Iraks vanskeligste egne på grænsen til Kurdistan. For nogle uger siden kom han med en appel via nyhedsbureauet Fides om de kristnes fremtid i Mellemøsten, hvor han betegnede deres fremtid som "bekymrende" i kølvandet på visse ledes udtalelser om 'det arabiske forår'. Sako sagde, at han håbede på "et initiativ fra Den hellige Stol og Den universelle Kirke om at mobilisere det internationale samfund til støtte for de kristne i Mellemøsten" ved at pege på, "at blandingen af etniske grupper, religioner og sprog" i Mellemøsten uundgåeligt vil føre til spændinger og konflikter, idet der i denne region "aldrig er blevet fastsat et kriterium for statsborgerskab, der kan integrere alle uanset deres religiøse eller etniske tilhørsforhold".

Ifølge den nye patriark har "de nedbrydende handlinger udført af kriminelle og ekstremistiske grupper", som nu finder sted i Irak – og fremover også kan påvirke Syrien – været med til at forværre situationen,

idet man i fraværet af en institutionel magt "ikke længere kan garantere borgernes sikkerhed og foretage en målrettet indsats mod kriminelle og ekstremistiske grupper".

'Autencitet, enhed og fornyelse'

Den nye patriark blev født i 1948 i bispedømmet Zakho i Nordirak. Han begyndte sine studier på dominikanernes seminar i Mosul og blev præsteviet i juni 1974. Herefter fortsatte han sine studier ved Det pavelige orientalske institut og ved Det pavelige institut for arabiske og islamiske studier i Rom. I 1986 erhvervede han en doktorgrad i historie på Sorbonne-universitetet i Paris med en afhandling om det østsyriske hierarkis rolle i de diplomatiske forbindelser mellem Persien og Byzans i det 5-600 århundrede.

Fra 1986 til 1997 arbejdede Louis Sako som sjælesørger i Mosul og frem til 2011 som rektor for det kaldæiske præsteseminar i Bagdad samtidig med at undervise på den teologiske højskole Babel College. I 2003 blev han udnævnt til ærkebiskop af Kirkuk. Siden har han uafbrudt arbejdet for de kristnes rettigheder i det nye Irak og for forsoning og dialog mellem de religiøse grupper i landet.

Den kaldæiske Kirkes nye hyrde har 'Autencitet, enhed og fornyelse' som sit motto. "Jeg føler, at der hviler et tungt ansvar på mine skuldre, og jeg frygter det lidt", siger Louis Raphaël I Sako. "Vi står over for mange vanskeligheder både i og udenfor landet. Med Kristi hjælp og biskoppernes samarbejde vil vi leve i enhed, så vi kan genopbygge det kaldæiske hus; et hus, der altid åbner sine døre for andre kirker – begyndende med vore assyriske brødre – og vore muslimske medbrødre".

Som kaldæisk patriark bliver Louis Raphaël I Sako åndeligt overhoved for omkring én million kaldæiske kristne, hvoraf hovedparten lever i Irak.

"Brutal og smertelig læsning"

12.000 siders rapport offentliggjort i Los Angeles.

OVERGREBS SAGER "Ikke én gang i alle disse år stillede De spørgsmål om vores politik, praksis eller procedurer i forbindelse med problemer vedrørende præsters seksuelle misbrug af mindreårige". Sådan skriver kardinal Roger Mahoney Los Angeles i et brev, han har lagt ud på sin personlige blog. I brevet, der er stilet direkte til efterfølgeren Gomez, kommenterer han ærkebiskop José H. Gomez' beslutning om at fjerne ham fra alle offentlige tjenester. Mahoney, der fra 1985–2006 ledede USA's største ærkebispedømme, lægger ikke skjul på, at han føler sig uretfærdigt behandlet. I en kommentar siger Vatikanets pressetalsmand

Federico Lombardi: "De forholdsregler, der blev taget af ærkebiskoppen, angår naturligvis kun hans ærkebispedømme og ikke andre pligter, som kardinal Mahoney har fået pålagt af paven i Rom". Samtidig med Mahoney er også hans daværende nærmeste medarbejder, Thomas Curry, blevet fjernet fra sine poster.

På sin hjemmeside har ærkebispedømmet lagt en 12.000 siders rapport kaldet Clergy files med sager mod 124 navngivne katolske præster fra 1931–2011. De fleste anmeldelser stammer fra 1959-1989, og efter 1999 er antallet drastisk reduceret, fremgår det af et diagram i rapporten.

I en offentlig skrivelse samtidig med offentliggørelsen af dokumenterne skriver Gomez, at det kan være "brutalt og smerteligt" at læse dem. "Der er ingen undskyldninger for det, som skete med disse børn. De præster, der var indblandede, havde pligt til at være deres åndelige fædre og de

svigtede. I dag må vi vedkende os denne frygtelige fejl", skriver ærkebiskoppen.

Den offentliggjorte rapport viser et genkendeligt mønster, hvor præster der blev anmeldt blev forflyttet til nye sogne hvor de hurtigt begik nye overgreb. Beviser blev skjulte, og sager blev hemmeligholdt.

Der kendes meget få fortilfælde på lignende sanktioner mod biskopper. Et eksempel er dog lederen af den østrigske bispekonference, ærkebiskop Hermann Groer af Wien, der i 1995 blev tvunget til at indgive sin afskedsbegæring på grund af anklager om seksuelt misbrug af mindreårige drenge.

Biskop Gomez' gestus beteges som "næsten meningsløs" af Survivors Network, der mener, at Mahoney skulle have været fjernet for længst.

LR

Læs mere om clergy files på <http://clergyfiles.la-archdiocese.org/listing.html>.

Kirken på nettet

Kirken og de sociale medier.

Læs mere side 2 og 3

Fasten

Kort om fastens historie. Forslag til fastelitteratur.

Læs mere side 4

Økumeni

Kallistos Ware talte til et talstærkt publikum om vejen mod enhed.

Læs mere side 5

Kirken i Danmark

Ny bibel for døve, nuntius' besøg og Stensenjubilat.

Læs mere på side 6 og 7

KO mener

Kirken må være tæt på de unge

Den katolske Kirke risikerer at miste fremtidige generationer, hvis den ikke lærer at forstå de unge, deres sprog og kultur. Det advarer formanden for det pavelige kulturråd om. "Selv om ungdomskulturen ofte er præget af individualisme, overfladiskhed og nydelsessyge, rummer den dog også overraskende mange gode frugter og megen ægthed", siger dets præfekt, kardinal Gianfranco Ravasi, der var vært for en konference den 6.-9. februar om emnet 'Aktuelle tendenser inden for ungdomskulturen'.

Det synes stadig tydeligere, at Kirken har et 'ungdomsproblem', navnlig "de åbenlyse vanskeligheder ved trosformidlingen", påpeger han. For at kunne udvikle nye former for trosformidling henvendt til unge er det vigtigt at kende deres livsvilkår, problemer og konflikter. Men det er også nødvendigt at erkende de sociale netværks betydning for de unge og hvordan det påvirker deres sprog og omgangsform, konflikterne i familien, ligesom kendskabet også må omfatte de forskellige aspekter af ungdomskulturen som fx musik og kropssdyrkelse, deres etiske horisont og daglige problemer.

Med andre ord må Kirken forstå de unges 'følelsesmæssige alfabet' for at den kan italesætte sig selv og sit budskab overfor de unge. Og for at nyde godt af de unges store potentiale mht. deres kreativitet, menneskelighed og nye måder at danne fællesskaber på, må Kirken lære at tale til de unge på et nyt sprog.

Det samme konkluderede paven i sit budskab til Verdensdagen for social Kommunikation, der i år fokuserer på de sociale netværk – et område især de unge er velbevandede i. "I de sociale netværk foregår interaktionen på nye måder og skaber nye former for kommunikation. Og vil man være til stede dér, er man nødt til at sætte sig ind i denne verden. Det gælder også for Kirken og dens forkyndelse", pointerer paven.

Opgørelser viser, at mere end halvdelen af befolkningen i udviklings- og vækstlandene i dag er under 25 år; områder, hvor Kirken er i vækst, og som i dag tegner sig for 85 procent af verdens ungdom. Dette skal sammenholdes med, at unge er blandt de mest udsatte grupper i samfundet, også økonomisk set. Således er mere end 74 millioner unge arbejdsløse verden over, og dette tal vil formentlig stige yderligere.

På den baggrund føler mange unge, navnlig i den vestlige verden, sig desillusionerede og har brug for et nyt håb. De massive demonstrationer i lande som Grækenland og Spanien taler deres tydelige sprog. Som et vigtigt element i pavens vision om en ny-evangelisering af den vestlige verden er Kirken nødt til at italesætte sig selv på en ny måde for at nå de mange rodløse, men også søgende unge mennesker. Kirken bør se det som en af sine fremmeste opgaver at være en budbringer af håb om, at verden også har brug for de unge, og at de med deres energi og evner bidrager til at opbygge en bedre verden i en ånd af solidaritet og åbenhed over for næsten.

Niels Messerschmidt

Er sociale medier nøglen til at sikre Kirkens fremtid?

De sociale medier er en verden Kirken er nødt til at tage alvorlig, siger paven.

Tekst: Niels Messerschmidt

ONLINE Benedikt XVI sendte et tydeligt signal til Den katolske Kirkes ledelse med offentliggørelsen af dette års budskab til Verdensdag for social Kommunikation den 24. januar. "I de sociale netværk foregår interaktionen på nye måder og skaber nye former for kommunikation. Og vil man være til stede dér, er man nødt til at sætte sig ind i denne verden. Det gælder også for Kirken og dens forkyndelse", pointerer paven.

Benedikt er ikke uvidende om, at internettet og de sociale medier også rummer farer. Dels, fremfører han, udfordres ind-

Vatikanet har de senere år opprioriteret dets tilstedeværelse på internettet og de sociale netværk, senest med lanceringen af pavens egen Twitter-profil og en pavelig 'app'.

holdet på internettet af tendensen til popularisering. Han henviser til den kendsgerning, at antal klik på internettet ofte synes at betyde mere end selve indholdet. Og paven kritiserer også, at en sådan popularisering ofte har mere med "overtalelsesstrategier", altså reklame og forbrug, end med logik og fornuft at gøre.

"Til tider overdøves fornuftens stille stemme af larmen fra især for megen information", hedder det i budskabet.

Agora – markedsplads. Sådan beskriver paven Benedikt de sociale netværk. Det er det gamle begreb for åbne mødesteder og handelspladser. En sådan ny agora er opstået på internettet, og det gælder om at forstå og at udnytte den. For bag al teknikken er de sociale netværket fremfor alt mødet mellem mennesker, skriver paven.

Ændrer måden vi kommunikerer på

Selv om Den katolske Kirke og navnlig Vatikanet har øget sin tilstedeværelse på de elektroniske medier de senere år, har de dog stadig et stykke vej at gå. Det oplyser ærkebiskop Claudio Maria Celli, leder af Vatikanets kommunikationsafdeling, og henviser til en undersøgelse fra 2012 bestilt af Den amerikanske Bispekonference, der viste, at 53 procent af amerikanerne var uvidende om Den katolske Kirkes tilstedeværelse på internettet.

Andre undersøgelser, siger Celli, viser, at det navnlig er generationen født efter 1982 som benytter sociale medier som Facebook, Twitter og Youtube som deres primære kilde til information, underholdning og udveksling af politiske synspunkter og samfundsspørgsmål.

Kirkeretten skal revideres

Vatikanet arbejder med en revision af enkelte bestemmelser i kirkeretten.

LOVTEKSTER Kardinal Francesco Coccopalmerio, formand for Det pavelige råd for tolkningen af lovttekster, oplyser, at enkelte bestemmelser i kirkeretten er i færd med at blive revideret, herunder ægteskabsretten og den tid, det tager at annullere et ægteskab. Andre områder er spørgsmål

om migrationen, især den tiltagende blanding af troende, der er underlagt de latinske og den orientalske kirkeretter.

Det oplyste kardinal Coccopalmerio på en konference i anledning af 30-året for Den katolske Kirkes nuværende lovbog, Codex Iuris Canonici (CIC). Den blev offentliggjort den 25. januar 1983 af den salige Johannes Paul II og afløste den hidtidige lovbog fra 1917. Ved udarbejdelsen af den nye lovbog medvirkede Joseph Ratzinger i betydelig grad som daværende præfekt for Troslærekongregationen.

Den kanoniske lov fra 1983 kompletterer beslutninger fra Det andet Vatikankoncil, siger Coccopalmerio og henviser til dets bestemmelser for pastoral- og menighedsråd,

Kampagne for menneskelivets ukrænkelighed

Borgerinitiativet 'One of Us' ønsker at påvirke EU-lovgivningen.

EUROPA EU-borgere kan de kommende måneder deltage i borgerinitiativet 'One of Us', der – hvis der indsamles én million underskrifter – skal tvinge EU-lovgiverne til at behandle initiativets forslag om at anerkende det befrugtede æg som "en af os".

Borgerinitiativets ultimative mål er, at princippet om menneskelig værdighed og retten til liv fra undfangelsen indskrives i EU-lovgivningen. Det medfører et krav til

EU om, at enhver finansiering af aktiviteter, der har med destruktion af menneskeligt liv at gøre, indstilles.

En sådan opfordring til EU fra en million EU-borgere vil også kunne påvirke Europarådet til i højere grad at anerkende embryonets menneskerettigheder.

Initiativet sigter også på at være kulturelt og pædagogisk stimulerende, rive europæerne ud af resignation og selvtilfredshed og konfrontere den enkelte med det massive angreb mod menneskeligt liv, der foregår i livmoderen.

"Det digitale miljø er ikke en parallel eller en rent virtuel verden, men en del af mange menneskers daglige erfaring, især de unge", siger pave Benedikt i sit budskab til Verdensdagen for social Kommunikation. "Sociale netværk er resultatet af menneskelig interaktion, som er med til at omforme dynamikken af den kommunikation til opbygning af relationer".

Selv om pave Benedikt skriver alt i hånden, er han er samtidig lidt af en 'superstar' på online-medierne med omkring 2,5 millioner følgere på Twitter, herover de godt 11.000 modtager hans budskaber på latin.

Under Benedikt XVI's pontifikat har Vatikanet oprustet sin tilstedeværelse på internettet markant med Youtube-kanaler, pavelige app's og en online-nyhedsportal, der samler alle informationer fra Vatikanet ét sted. Samtidig har paven ved flere lejligheder opfordret til en mere respektfuld og ydmyg dialogform på online-medierne – noget han også gjorde i dette års budskab.

Paven og Vatikanet lige ved hånden

I forbindelse med offentliggørelsen af Benedikt XVI's budskab til Verdensdagen for social Kommunikation lancerede Vatikanet en såkaldt pavelig 'app' til brug på smartphones og tablet-computere. Den nye app tilbyder bl.a. livestreaming af pavelige begivenheder, herunder søndagens Angelus og onsdagens generalaudiens, samt videobilleder fra webcams placeret seks forskellige steder i Vatikanet. Programmet sender desuden besked om og linker til de vigtigste nyheder fra Vatikanets nyhedskanaler, og giver adgang til billeder og citater af Benedikt XVI.

Den pavelige app findes pt. i en version til iPhone og iPad, men en version til Android forventes at komme i slutningen af februar. App'en findes i hovedsprogene engelsk, spansk, fransk, portugisisk og italiensk.

hvor lægfolkets mere aktive rolle – som det var koncilets ønske – er tydeliggjort. De nye strukturer muliggør "de troendes virkelige deltagelse i biskoppens eller sognepræstens pastorale beslutninger".

Ånden fra koncilet har også formet synet på kirkefællesskabet i første række som de troendes fællesskab og ikke som struktur eller territorium. Princippet om biskoppernes kollegialitet er også blevet styrket gennem omarbejdede synodalregler, ifølge kardinalen. Han betoner også den nuværende kirkerets bidrag på det økumeniske område. Disse har deres rødder i koncils erklæringerne.

NM

I Danmark er det foreningen 'Retten til Liv', der koordinerer underskriftindsamlingen. Man satser på at indsamle knap 10.000 underskrifter i Danmark inden den 1. maj. Læs mere om kampagnen på www.rettentil-liv.dk. Der er mulighed for at underskrive online.

NM

Kardinal Józef Glemp er død, 83 år

Spillede en central rolle i Polens overgang til demokrati.

Tekst: Niels Messerschmidt

POLEN Den katolske Kirkes overhoved i Polen, kardinal Józef Glemp, døde natten til torsdag den 24. januar på et sygehus i Warszawa, i en alder af 83 år. Han blev internationalt kendt især for sin rolle under krigsretstilstanden i Polen i 1980'erne.

Den 13. december 1981 meddelte general Jaruzelski i polsk radio og TV, at der var indført krigsretstilstand i landet for at stæk-

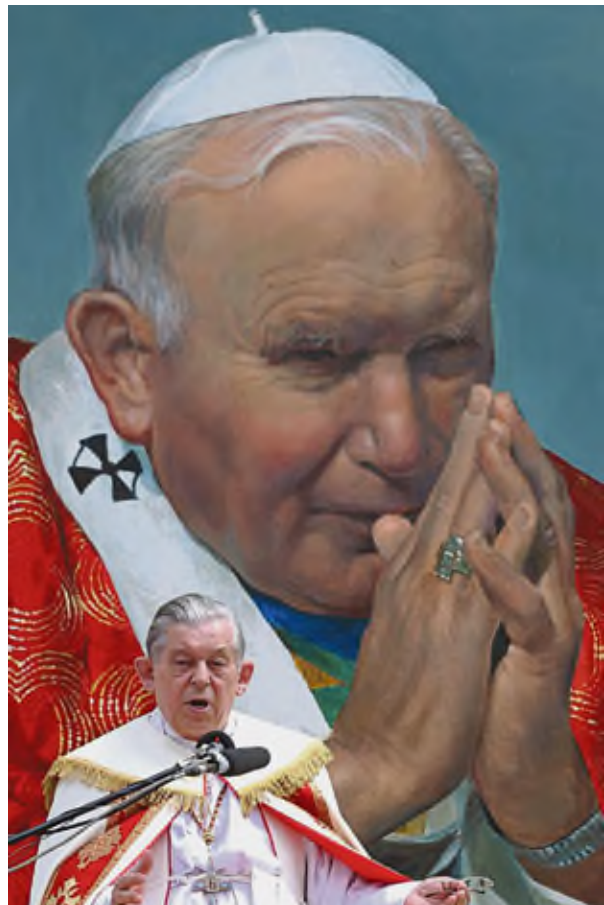
ke oppositionen, den frie fagforeningsbevægelse Solidarnosc, men også Den katolske Kirke. Bare fem måneder tidligere havde Warszawas ærkebiskop Józef Glemp overtaget ledelsen af Kirken. "Det var en meget turbulent tid", husker Glemp om året 1981. "Polakkerne stod over for et svært valg: volden eller udholde den. Som ung biskop havde jeg indtryk af, at kommunismen før eller senere ville bryde sammen fordi den helt havde mistet sin indre dynamik. Derfor mente jeg, at det først og fremmest gjaldt om at udholde den turbulente tid".

Kardinal Glemp kom med et offentligt opråb til nationen: befolkningen skal forholde sig roligt og ikke gribe til våben. Her lå han på linje med daværende, polskfødte pave Johannes Paul II, som også havde manet til besindelse. "Min appel betød, at mange polakker blev vrede på mig, idet de sagde: Vores kirkes leder er bange, han tør ikke tale kommunisterne imod! Men selv tænkte jeg: Vi får senere brug for hver og en til at genopbygge Polen, når den turbulente tid er overstået. Og jeg tror det også var Guds vilje. Desuden mente jeg, at kommunisterne grundlæggende også tænkte på samme måde og ikke ønskede at det skulle munde ud i et voldeligt opgør. De var jo også selv bange!".

Glemps forsonlige holdning

To store samtidige polske kirkeledere, kardinal Józef Glemp og den salige Johannes Paul II.

Czarek Sokolowski, AP Photo.

i den for Polen vanskelige situation viste sig at bære frugt: Landet fandt en vej ud af krigsretstilstanden og indledte rundbords-samtaler (i foråret 1989) med deltagelse af alle samfundsgrupper, hvilket resulterede i det frie demokratiske valg den 4. juni 1989 – et halvt år inden Berlinmurens fald og dermed kommunismens sammenbrud i Østeuropa.

En vanskelig og langsommelig proces

Józef Glemp var den sidste af tre store samtidige kirkeledere, der ledsagede Polen i dens vej fra diktatur til demokrati. De to andre var den salige pave Johannes Paul II og Glemps forgænger, kardinal Stefan Wyszyński. "Efter valget af Johannes Paulus II til pave begyndte folk i 1978 at tro på at forandringer var mulige. Og tyve år efter at paven for første gang i Warszawa havde talt om forandring – midt under kommunismens æra – vendte paven tilbage til samme plads og sagde: herfra talte jeg for forandringer og nu er de her! Der var naturligvis tale om en vanskelig tid og en langsommelig proces. Men jeg havde selvfølgelig lært en masse fra min forgænger, kardinal Wyszyński, og valgte at følge den af ham anviste vej", erindrede Józef Glemp.

I august 1980 grundlagde Lech Walesa i Gdansk den frie fagforeningsbevægelse Solidarnosc, som blev støttet både af Vatikanet og Washington. Herom sagde Glemp: "Vi var alle entusiastiske og troede, at forandringerne lå lige om hjørnet, men vi så samtidig en overhængende fare for, at det hele ville ende i et ragnarok. Den største skræk var at den røde hær skulle invadere Polen, men selv i dag spørger jeg mig om dette overhovedet havde været nødvendig for at undertrykke friheden i Polen. Økonomisk var vi jo allerede helt afhængige af Sovjetunionen. Så derfor var der slet ikke brug for militæret".

I midten af 1981 døde kardinal Wyszyński. Han havde hidtil inspireret mange af regimets modstandere. Nogenlunde samme tid blev pave Johannes Paul II alvorligt såret

af skud inden den ugentlige onsdagsaudiens på Peterspladsen. Disse to begivenheder fik mange polske katolikker til at følte sig overladede og desorienterede i denne svære stund. "Da jeg blev udnævnt til biskop af Warszawa og samtidig Kirkenes overhoved i Polen, havde Kirken en løbende dialog med regeringen, men det var som stilheden før en storm", huskede Glemp: "For mig var krigsretstilstanden en stor smerte og et hårdt slag. Men jeg var hele tiden overbevist om, at dette ikke kunne vare ved særligt længe!".

Kom fra fattige kår

Kardinal Glemp blev født den 18. december 1929 som søn af en minearbejder i Inowrocław i det centrale Polen. Under 2. Verdenskrig måtte han arbejde for den tyske okkuperingsstyrke som tvangsarbejder i landbruget. I 1950 begyndte han på præsteseminaret og i 1956 blev han præsteviet. Gennem sine videre studier i Rom oplevede Glemp på nært hold reformerne fra Andet Vatikankoncil under den salige pave Johannes XXIII (1958-63), og disse indførte han også gradvist i Polen.

Den polske pave udnævnte i 1981 Glemp, som da var biskop af Warmia (Ermland), til det traditionelle primassæde Gniezno (Gnesen) i den vestlige del af landet og samtidig til ærkebiskop af Warszawa. Ledelsen af ærkebispedømmet Gniezno gav han fra sig i 1992, men han beholdt primastitlen, også da han i 2004 gik af som formand for bispekonferencen og i 2007 som ærkebiskop af Warszawa. På sin 80-årsdag overgav han embedet som primas til ærkebiskop Henryk Muszyński af Gniezno.

De sidste år af sit liv engagerede kardinal Glemp sig stærkt i den polske-russiske forsoning. Han var medunderskriver af forsoningserklæringen mellem Den polske Bispekonference og Moskva-patriarkatet i august 2012.

Kardinal Glemp blev begravet mandag den 28. januar fra katedralen i Warszawa under overværelse af gejstlige fra ind- og udland, herunder vores egen biskop Czesław Kozon.

Aleteia og Google danner en "hellig alliance" på nettet

Et verdensomspændende katolsk netværk samarbejder med Google om at finde ud af, hvad katolikker efterspørger på internettet.

SØGEVANER Hvad siger internettet om Den katolske Kirke? Hvad efterspørger katolikkerne? Og hvilke etiske og åndelige emner er de mest diskuteret på internettet? Aleteia, et globalt katolsk netværk, er gået sammen med søgemaskine-eksperten Google for at få svar på disse spørgsmål.

Netværket, der har været under opbygning i flere år, blev officielt lanceret den 29. februar. Gennem den såkaldte 'web listening'-teknik, hvor man overvåger internetbrugers søgevaner, tilbyder Aleteia at analysere de vigtigste tendenser på internettet i relation til Den katolske Kirke.

I forlængelse heraf har Aleteia netop offentliggjort sin første rapport med titlen 'Web listening and spirituality', der bygger på nøje analyser af folks vaner på internettet med det formål at tegne et billede af de mest

trendy religiøse og etiske emner i 2012.

Rapporten viser, at amerikanere og de sociale netværker tegner sig for hovedparten af de religiøse og åndelige diskussioner på internettet. Mere end to tredjedele af indlæggene kommer fra USA, og næsten halvdelen sker gennem de sociale netværk. Interessen for disse emner er temmelig konstant, men online-debatter har tendens til at intensiveres og synspunkterne mere forudsigelige, når det drejer sig om kontroversielle emner som fx homoseksuelle ægteskaber.

Populære emner er også bioetiske problemstillinger som abort og aktiv døds-hjælp. Når det gælder trosrelaterede emner, diskuterer franskmændene for det meste relationerne til Islam, mexicanerne diskuterer forsvaret af mindretal, mens italienerne – måske lidt overraskende – bruger meget tid på at diskutere kateketiske emner.

Ifølge Luca Giuratrabocchetta, Googles chef i Italien, er søgemaskinens samarbejde med Aleteia en udfordrende opgave: at give

adgang til enorme mængder af information og lette interaktionen mellem en stor gruppe brugere over hele verden på en effektiv, pålidelig og sikker måde.

Aleteia oplyser desuden, at man er begyndt at bruge den såkaldte 'AdEthic'-plat-

form, et system til publicering af annoncer på katolske hjemmesider, og at man har lanceret sin første app, 'Porta Fidei', der samler nyheder og informationer fra paven og Vatikanet.

NM

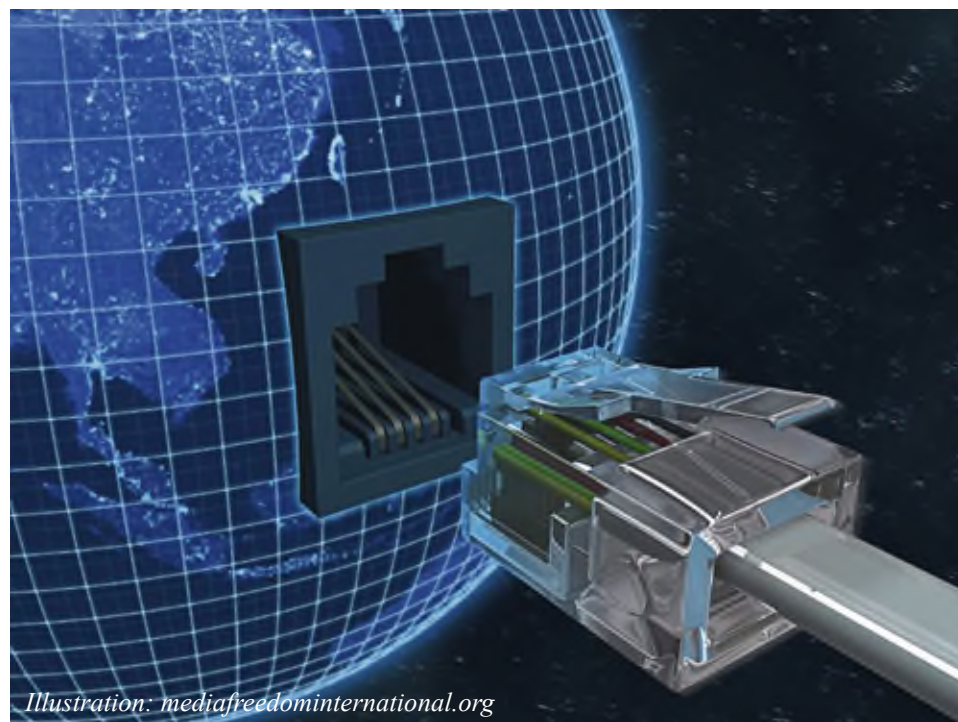

Illustration: mediafreedominternational.org

En kort historie om fasten

Hvad er oprindelsen til fasten? Og har Kirken altid markeret denne periode op til påske?

Tekst: Niels Messerschmidt

BODSTID Fasten er en særlig bøn- og bodstid, en tid til omvendelse og kærlighedsgerninger som forberedelse til fejring af påsken og Kristi opstandelse. Herom siger Det andet Vatikankoncil konstitution om liturgien, Sacrosanctum Concilium: "Fastetiden har en dobbelt opgave. Den skal minde om eller forberede til dåben, og den skal gennem boden forberede de troende til at fejre påskens mysterium, idet de ivrigere lytter til Guds ord og giver sig tid til bøn. Dette skal træde klarere frem i lyset af både liturgien og i den liturgiske undervisning" [109].

Allerede i ur-kristendommen var der tegn på en vis formaliseret praksis omkring forberedelse til påsketiden, ligesom de nytestamentlige skrifter antyder, at Jesus selv fastede og at han mente, at man kunne udvirke kraftfulde gerninger gennem længerevarende bøn og faste.

40 timer eller 40 dage?

Den oldkirkelige teolog Irenæus (ca.130-203) skriver til pave Viktor I (pontifikat 189-198/99) om fejringen af påsken og de uoverensstemmelser, der herskede mellem de lilleasiatiske menigheder med Efesos i spidsen og resten af Kirken, om hvilken dag man skulle fejre Jesus genopstandelse og om forskellene mellem skikkene i Øst og i Vest: "Striden drejer sig ikke kun om selve dagen, men også om fastens karakter. Nogle mener de bør faste én dag, andre to dage,

mens nogle flere dage; nogle får i øvrigt deres 'dag' til at vare 40 timer, dag og nat. Disse forskelle i overholdelsen af fasten er ikke opstået i vor tid, men langt tidligere, i vore forfædres tid" (Eusebius af Cæsareas kirkehistorie 'Historia ecclesiastica', V. kap. 24).

Da teologen og historikeren Tyrannius Rufinus (ca. 345-410) oversatte denne passage fra græsk til latin, fik tegnsætningen mellem '40' og 'timer' meningen til at fremstå som '40 dage, 24 timer i døgnet'. Ikke desto mindre betyder denne sætning, at en 40-dages fastetid har eksisteret siden 'vore forfædres tid, hvilket altid har været ensbetydende med 'siden apostlenes tid'. Alligevel var praksis og varigheden af fastetiden ikke den samme i hele Kirken i begyndelsen af kristendommens historie.

Efter at kristendommen blev lovliggjort af Konstantin den Store i år 313 kommer fastens praksis ind i mere faste rammer. Koncilet i Nikæa i 325 fastlagde blandt andet, at der hvert år skulle holdes to provisoriske synoder, "én før fastetidens fyrre dage". Athanasius af Alexandria (død 373) bønfuldt i sine 'Påskebreve' sin menighed om at de fastede i fyrre dage som optakt til Den hellige Uges mere intense faste. Cyril af Jerusalem (død 386) kom i sine katekettiske forelæsninger, som ligger til grund for vore dages voksenkatekumentat, med en række instruktioner til katekumenene i fastetiden som forberedelse til dåben påsknat. Cyril af Alexandria (død 444) nævner i sine påskebreve også fastetidens skikke og varighed, og fremhævede den fyrre dage lange periode. Endelig formanede pave Leo I (død 461) de troende, at de med deres faste må "opfylde den apostoliske forordning

'Bread and Water', Oleg Radvan, 2011.

på de fyrre dage" ved netop at henvise til fastens apostoliske oprindelse. Man kan dog med sikkerhed fastslå, at der fra slutningen af det 4. århundrede har eksisteret en 40-dages periode som forberedelse til påsken, og at bøn og faste udgjorde de vigtigste åndelige øvelser under fastetiden.

Men hvorfor netop 40 dage? I både Det gamle og Det nye Testamente har tallet '40' en særlig betydning i forbindelse med åndelig forberedelse. På Sinaibjerget blev Moses, for at forberede sig til at modtage de ti bud, "hos Herren i fyrre dage og fyrre nætter uden at spise og drikke noget" (2 Mos 34,28). Elias vandrede i "fyrre dage og fyrre nætter" til Herrens bjerg, Horebs bjerg (et andet navn for Sinai) (1 Krøn 19,8), og Jesus bad og fastede "fyrre dage og fyrre nætter" i ørkenen inden han begyndte sit offentlige virke (jf. Matt 4,2).

Regler for faste

Da først fastetidens længde på fyrre dage var blevet fastlagt, gik den næste udvikling ud på at fastlægge hvor intensiv fasten skulle være. I Jerusalem, for eksempel, fastede folk i fyrre dage – fra mandag til fredag, men ikke om lørdagen eller om søndagen, hvorved deres fastetid strakte sig over otte uger. I Rom og den vestlige verden fastede folk i seks uger – fra mandag til lørdag, og fastetiden strakte sig da over seks uger. Til sidst sejrede skikken med at faste seks dage om ugen i en 6-ugers periode, og askeonsdag blev indført for at få antallet af fastedage til fyrre.

Allerede i de første århundrede afholdt visse dele af Kirken sig fra alle former for kød og animalske produkter, mens andre tillod at man spiste fisk. For eksempel skrev pave Gregor I (død 604) til Augustin af Canterbury og foreskrev følgende regel: "Vi afstår fra at spise kød og alt, der kommer fra køb såsom mælk, ost og æg" (abstinens).

Under fastetiden var det tidligt en almindelig skik, at det var tilladt at indtage et måltid om dagen, navnlig hvis man udførte hårdt manuelt arbejde, og i så fald skulle måltiden indtages om eftermiddagen eller om aftenen. Siden blev det tilladt at spise fisk og endnu senere at spise kød i løbet af ugen med undtagelse af askeonsdag og om fredagen. I dag opfordres de troende til, at man højst spiser ét fuldt, men enkelt måltid om dagen og lader de øvrige måltider være et minimum, hvis man ikke helt undlader dem.

Med tiden er der som nævnt sket ændringer til hvor strengt fasten skal overholdes, så den i dag er det til at overholde selv for folk med et hårdere fysisk arbejde. Askeonsdag markerer stadig begyndelsen på fastetiden, der strækker sig over fyrre dage, men som ikke omfatter søndage. De nuværende faste- og afholdenhedsbestemmelser (se KO nr. 2, side 7) er enkle: Askeonsdag (i år den 13. februar) og langfredag (i år den 29. marts), som indleder og afslutter fastetiden, er både abstinens- og fastedage. Disse to dage er forpligtende faste- og abstinensdage, dvs. på disse dage skal man faste og afholde sig helt fra kødspiser.

Fasten er et middel

For at afrunde den korte gennemgang af fastens historie er det vigtigt at huske, at fasten ikke er et mål i sig selv, men først og fremmest et middel til at fordybe os mere i Vor Herres lidelse, død og opstandelse. Som det udtrykkes i bispedømmets fastebestemmelser:

"I hele fastetiden bør man bestræbe sig på at samle sig mere om alt, der kan fremme ens trosliv, og mere ihærdigt at øve kærlighedens gerninger [...] Det gør ikke noget, at vi oplever, at fastetiden har en vis karakter af strengthed, netop fordi vi ønsker at samle os om Jesu lidelse. Så meget desto mere vil vi kunne opleve påskens store glæde, og vort trosliv få et dybere indhold [...] Det er nødvendigt for mange at genopdage den åndelige betydning af fastetiden".

Denne opfordring er hermed givet videre til KO's læsere.

Enkel og prunkløs

Syv usentimentale fastemeditationer.

FASTE Nu er det faste; men hvad skal vi egentlig bruge den til? Til at gøre op med begæret, griskheden og stoltheden, der ligger på lur for at tage sit onde kvælertag på os, fremgår det af Jette Dahls "Faste – ganske enkelt. 7 meditationer i fastetiden". Jette Dahl er ansat som stiftspræst for åndeligt søgende i Ribe Stift.

For Jette Dahl handler fastetiden om at vælge selvbesindelse og bevidste prioriteringer til. Hun renser begrebet "omvendelse" for de mere sentimentale overtoner og ser det som en mulighed for at tænke nyt. Enkelhed og nærvær er fortegnet for fastetiden, hvor Jette Dahl foreslår syv nye veje til inspiration. De syv fasteveje er bygget op over samme skabelon. Afsnittet "enkelhedens faste" starter med en refleksion over begrebet enkelthed. En mere enkel livsstil kan for eksempel være at skrue ned for forbruget af facebook og afstå fra at købe mere end nødvendigt i supermarkedet.

Derefter følger et bibelstykke – i dette tilfælde beretningen om Martha og Maria. I afsnittet "til eftertanke" udlægges fortællingen om de to søstre. Afsnittet "meditation" er en slags øvelse i, hvordan

man sætter sig ind i Marias sted, og "praktisk øvelse" består i dette tilfælde i at finde "det ene fornødne" i ens liv. Alle veje munder ud i en bøn, som afrunder vejens tema.

Man er i gode hænder hos Jette Dahl, der trækker på mangeårig personlig erfaring i at faste. Efter en alvorlig sygdomsperiode sagde hun farvel til sit faste præst job for at arbejde med bøn og stilhed, og i syv år arbejdede hun blandt andet som retræteleder og arrangør af pilgrimsvandring. Dahl kæder omvendelse sammen med bod, men her savner man dog fra et katolsk perspektiv noget om bodens sakramente som naturlig afrunding på fastetiden.

LR

Jette Dahl: Faste – ganske enkelt. 102 sider. Pris: 149,95 kr. ProRex Forlag.

Om ordet 'faste'

Fastetiden hedder på fransk 'carême' (af latin quadragesima den fyrretyvende) og angiver hermed periodens længde, nemlig fyrre dage.

Det engelske ord for faste, Lent, stammer fra det anglo-saksiske ord lencten, som betyder 'forår', og ordet lenctentid betyder ikke blot 'forårstid', men var tidligere også ordet for marts – den måned, hvor størstedelen af fastetidens fyrre dage er henlagt.

fakta

Vejen mod enhed er begyndt

Men der er mange hindringer undervejs.

Tekst og foto: Lisbeth Rütz

ØKUMENE Tålmodighed er den vigtigste økumeniske dyd, sagde metropolit Kallistos Ware på et meget velbesøgt møde den 23. januar i Sankt Angars Kirkes menighedssal. Metropolitten var på besøg i København for at deltage i bedeugen for kristen enhed og var blandt andet med på den københavnske kirkevandring, som er den største økumeniske event i Danmark.

”En tjeneste for enheden” – det var de ord, Ware brugte om Petersemet. Men han lagde ikke skjul på, at dialogen mellem den ortodokse og Den katolske Kirke er vanskelig, for der er langt fra enighed i ortodoksien om, hvor langt man skal gå. ”Vi ortodokse var skuffede, da paven droppede titlen Vestens patriark, for den var den mindst kontroversielle af hans titler”, sagde Kallistos Ware, der så ufejlbarhedsdogmet som en af ”knasterne” i dialogen.

Ware sidder i den katolsk-ortodokse dialogkommission, der har holdt møder siden 1980. Slutdokumentet fra mødet i Ravenna i 2007, hvor man nåede til enighed om, at paven har en universel, pastoral tjeneste så Ware som en særdeles vigtig udvikling for de ortodokse. Kommissionens medlemmer er enige i, at paven har en særlig tjeneste, men ikke hvad denne tjeneste består i. Ved to møder i Cypren og Wien i 2009 og 2010 har kommissionen arbejdet videre med biskoppen af Roms særlige rolle indtil det store skisma i 1054.

Enheden er en nødvendighed

”Nyeangeliseringen lider under kirkernes mangel på enhed. Enheden er ikke et frit valg – den er en nødvendighed. Vi engagerer os i dialog, fordi det er det Herren ønsker med den ypperpræstelige bøn: ”At de alle må blive et” (Joh.) Vi må fjerne alle de menneskeskabte forhindringer, så Gud kan handle”, sagde Ware, der kaldte enheden for en Guds gave.

Wares teologiske vision af vejen mod enhed var en vej ind i Treenighedens mysterium. Han opfattede Treenigheden ikke bare som en teknisk, teologisk detalje, men som et billede på den kærlighed, der er selve Guds væsen.” Gud er social i hele sit væsen – Han er et fællesskab af personer, og splittelsen er en modsigelse af Treenigheden. Vi er dialogiske væsener, der behøver hinanden. Vi ortodokse behøver Jer katolikker og protestanter for virkelig at blive os selv. Læg mærke til at i Fadervor står der kun vi og os. Ikke en eneste gang står der jeg og mig”, sagde Ware, der forstod Gud som et fællesskab og mennesket, der er skabt i Guds billede, som et billede på Treenigheden.

Med et citat fra William Blake så Ware mennesket som kærlighed på samme måde som Gud er kærlighed. ”Mennesket er meget mere end et rationelt væsen. Descartes havde ikke ret, da han sagde Cogito ergo sum. (jeg tænker, altså er jeg til). I stedet for burde man sige amo ergo sum (Jeg elsker,

Før Kallistos Wares foredrag var der ortodoks vesper i Sankt Ansgars Kirke

altså er jeg til). Sartre siger helvede er de andre – men jeg ville sige helvede er mig selv, når jeg nægter at relatere mig til andre mennesker. Jeg behøver nemlig dig for at være mig selv. Kærlighed implicerer at den anden er der.” sagde Ware, der slog fast, at det må få revolutionerende konsekvenser for os, når Carl Barth taler om, at Gud ikke er en ensom Gud.

Dialogen er først lige begyndt

Ware så de ortodokse kirkers dialog med de koptiske og de syriskortodokse kirker som den mest lovende. Skismaet mellem dem går helt til bage til koncilet i Chalcedon (451), der formulerede læren om Kristi to naturer.

Efter jerntæppets fald var den ortodoks-katolske dialog ved at gå i stå i 1990'erne, og der er stadig mange fordomme, som skal ryddes af vejen, mente Ware, der kaldte slutdokumenterne fra de seneste møder i den ortodoks – katolske kommission for ”meget lovende”.

Ware er også engageret i den anglikansk – ortodokse dialog. Han så ærkebiskoppen af Canterbury, Rowan Williams, som meget tæt på de ortodokse, men udtrykte bekymring over visse tendenser til ultraliberalisme i den anglikanske kirke. Andre forhold, som er blevet vendt i dialogen, er ægteskab mellem to af samme køn, som blev diskuteret med anglikanerne og spørgsmålet om kvindelige præster, som blev diskuteret med katolikkerne.

Men den kristne dialog er først lige begyndt, mente Ware, der fremhævede de store forskelle i de ortodokses syn på økumeni. Han så det også som et stort problem, at de ortodokse eksilkirker ofte er repræsenterede med hver sin biskop i de større byer i Vesten.

Et topmotiveret publikum lyttede intenst til Wares foredrag på smukt Oxfordengelsk, der var spækket med litterære henvisninger og krydret med underfundig britisk humor.

Ortodokse kristne i Danmark

I Danmark findes p.t. 77 kristne og kristendomsinspirerede anerkendte og godkendte trossamfund med 586 menigheder.

De ortodokse i Danmark organiserer sig som regel efter nationalt tilhørsforhold. Her er antal medlemmer opgjort 1.1.2012 i følge Center for Samtidsreligion, Aarhus Universitet. I nogle tilfælde er tallet i 2012 ikke opgivet, og der henvises så til tallet per 1.1. 2011 i parentes. Alexander Nevskij Kirken fik status som anerkendt trossamfund i 1915. De øvrige ortodokse menigheder

her på listen er godkendte trossamfund. Kategorien godkendt trossamfund blev indført med ægteskabsloven af 4. juni 1969, som åbnede for, at præster inden for trossamfund kunne bemyndiges til at udføre vielser med borgerlig gyldighed. Kun de anerkendte trossamfund har adgang til at navngive og udskrive attester fra deres kirkebøger med borgerlig gyldighed. Præster i godkendte trossamfund har kun ret til at foretage vielser, hvis de er bemyndiget af Familiestyrelsen.

- Den etiopisk ortodokse Tewahedo kirke 90 medlemmer (godkendt 2010)
- Den koptisk ortodokse kirke 160 medlemmer
- Den makedonsk ortodokse kirke 200 medlemmer (2011)
- Den ortodokse kirke (Gudsmoders Beskyttelses menighed) 55 medlemmer + børn
- Den rumænsk ortodokse kirke i Danmark 500 medlemmer (2011)
- Den rumænsk ortodokse kirke i Aarhus 250 medlemmer (2011) (godkendt 2010)
- Den russisk ortodokse kirke Alexander Nevskij 2.000 medlemmer
- Den russisk ortodokse menighed i Danmark (Nyhavn, Blommenslyst, Skanderborg)
- Russisk ortodokse menighed i Hobro 100 medlemmer (2011)
- Den serbisk ortodokse kirke 700 medlemmer (2011)

Kilde: Center for Samtidsreligion Århus Universitet.

Statistik

fakta

Så snart vi gør et alvorligt forsøg på at bede i ånd og sandhed, bliver vi straks smerteligt bevidst om vores indre opløsning, om vores mangel på enhed og helhed. Til trods for alle vore anstrengelser for at stå for Guds ansigt bliver tankerne ved med at køre hvileløst og tankeløst rundt i hovedet på os, ligesom fluers summen (biskop Theofan) eller abers springen fra gren til gren (Ramakrishna). At kontemplere betyder først og fremmest at være til stede, hvor man er – at være her og nu. Men som regel er vi ude af stand til at holde vore tanker fra at strejfe tilfældigt om i tid og rum. Vi mindes fortiden, vi foregriber fremtiden, vi tænker på hvad det næste er, vi skal foretage os; folk og steder glider forbi os i en uendelig række.

Vi mangler styrken til at samle os på det ene sted, hvor vi bør være – her, for Guds ansigt; vi er ude af stand til at leve fuldt i det

eneste øjeblik i tiden, som virkelig eksisterer – nu, den umiddelbare nutid. Denne indre opløsning er en af de tragiske følger af Syndefaldet. Det er en rigtig iagttagelse, at de mennesker, som får tingene fra hånden, er de mennesker som gør én ting ad gangen. Men at gøre én ting ad gangen er ikke nogen ringe præstation. Det er svært nok i forhold til det ydre arbejde, og det er endnu sværere, når det drejer sig om bestræbelsen på indre bøn.

Hvad kan vi stille op? Hvordan kan vi lære at leve i nutiden, i det evige Nu? Hvordan kan vi gribe kairos, det afgørende øjeblik, muligheden øjeblik? Det er netop på dette punkt, at Jesusbønnen kan hjælpe. Den gentagne påkaldelse af Navnet kan ved Guds nåde føre os fra delthed til enhed, fra spredthed og mangfoldighed til en-foldighed.

Uddrag fra Kallistos Ware: *Navnets kraft. Jesusbønnen i ortodoks spiritualitet.* Boedal 2012.

Jeg var fremmed, og I tog imod mig

Kom til kvindernes bededag den 1. marts.

ØKUMENI ”Har du nogensinde prøvet at komme helt alene ind i en forsamling, hvor du ikke kendte nogen? Hvis du har – tror jeg du kan mærke fornemmelsen endnu – passer det ikke?”

Det gør en verden til forskel bare at kende ét menneske, også selv om man ikke kender det særlig godt, men så er der en person at knytte til ved.”

Sådan indleder formanden for Danmarks økumeniske Kvindekomite’, Inger Lise Lollike, tekstheftet til Kvindernes internationale Bededag. I år er det franske kvinder, der har forberedt liturgien, som tager udgangspunkt i ”Jeg var fremmed, og I tog imod mig”.

Hvert år optages der kollekt til bededagen. I år går kollekten til Danmarks Katolske Kvindeforenings projekt i Nysa (Neisse) i Polen. Her driver Elisabeth-Søstre sammen med frivillige et værested for børn fra 6–15 år. Børnene kommer fra hjem, der er præget af alkoholisme og omsorgssvigt, og søstre, som ikke modtager faste til-

Mon ikke Jeanne d'Arc har inspireret til dette billede fra den franske bededagskomité?

Anne-Lise Hammann Jeannot har i år malet billedet ”En fremmed” til Bededagens plakater.

skud fra andre instanser, forsøger at hjælpe børnene til at få mere struktur i deres tilværelse.

I år støtter man også Racashei Lev et børnehus tilknyttet Sheba Medical center i Tel Hashomer. Her behandles cancerramte børn fra Israel og de arabiske områder. I børnehuset er der 20 små hotelejligheder, hvor forældrene kan bo, når de er på besøg hos deres syge børn. Hospitalet er statsfinansieret; men alt hvad der har med børnehusets arbejde at gøre, betales udelukkende af sponsorer. Endvidere vil der blive støttet projekter i Litauen, Ukraine og Malawi.

I år er der økumeniske arrangementer i følgende katolske kirker: Sankt Laurentii Kirke Roskilde kl. 19.30, Sankt Pauls Kirke, Taastrup kl. 17.30, Sankt Franciskus Kirke, Nakskov kl. 14.00 og i Sankt Birgitta Kirke, Maribo (tidspunktet oplyses ved henvendelse til kirken)

Katolske kvinder er med til at arrangere bededag i Jerusalemskirken i Rigensgade, København fra kl. 15.30 og på tysk i Sankt Petri Kirke, Sankt Peders Stræde i København (tidspunktet oplyses ved henvendelse til kirken).

LR

”Med hjerte, mund og hænder”

Uddrag af Bibelen kommer på tegnsprog.

BIBEL Salmistens ord om at takke Gud med hjerte, mund og hænder fik helt ny og håndgribelig betydning for mange hørende søndag den 3. februar. Den dag fejrede menigheden sammen med dronning Margrethe den nye autoriserede oversættelse af bibelske og liturgiske tekster til døvemenighederne i Den danske Folkekirke. Gudstjenesten foregik i en stuvende fuld ”De døves Kirke” i København. Hele liturgien var på tegnsprog, og det var en stor oplevelse at se døvemenigheden ”syng” ”Den signede dag med fryd vi ser” med hænderne. Den nye oversættelse rummer hele Lukasevangeliet samt udvalgte tekster til kirkeåret og kendte salmer sammen med en oversættelse af Folkekirkens ritualer. Oversættelsen er på TSK (tegnstøttet kommunikation) – dvs. dansk tale understøttet af tegn fra dansk tegnsprog.

Men er det ikke nok med en almindelig bibel til de døve? Nej, lyder svaret fra døvepræst Marie-Louise Bork Winther (Kristeligt Dagblad 23. marts 2012). ”Bibelen, der er skrevet på dansk, er på de hørendes præmisser, ikke på de visuelle. Der er mange folk, der misforstår nogle ting. For eksempel var der en tidligere oversættelse af historien om Lazarus, der blev opvakt fra de døde, og derefter fulgte historien om den fortabte søn, hvor faderen siger ”kom og fest med mig og vær glad, min søn var som en død, men er nu kommet tilbage.” Mange døve troede, at den fortabte søn var død, fordi Lazarus havde været død og var opstået. Så det er vigtigt at have Bibelen på sit modersmål”.

Hermed får landets ca. 4.000 døve for første gang bibelskrifter og ritualer på deres eget modersmål. Projektet, der er finansieret af Kirkeministeriet og en række fonde, har været 10 år undervejs.

Oversættelsen er planlagt til brug også i hørende menigheder. Ofte får døvepræ-

Her fortælles Lukasevangeliet kapitel 7. Foto: Bibelselskabet.

sterne henvendelser fra præster og sogne-medhjælpere, der har erfaret, at fadervor og trosbekendelsen er lettere at lære for mini-konfirmander og udviklingshæmmede, når der samtidig bruges tegn, fortæller bibelselskabet.

”Mange døve kom til mig, da de så Fadervor på dansk tegnsprog for første gang, og da sagde de, at de aldrig før havde været klar over, at Fadervor var en bøn! De vidste det ikke; men nu så de præsten bruge blikretning, mimik og kropsholdning og fik simpelthen en ægte aha-oplevelse”, fortæller døvepræst Lise Lotte Kjær på Bibelselskabets website.

Tegnbibelen kan bruges gratis på <http://tegnbibel.schwung.dk/>

LR

Lukasevangeliet og tekster til kirkeåret fås som USB – stik. Foto: Bibelselskabet.

Skt. Elisabeth søstre udgiver dvd om deres ordensstifter

Maria Luise Merkerts livsværk i billeder, ord og musik.

MULTIMEDIA Danske Sankt Elisabeth Søstre medvirker på en dvd, som kongregationen har udgivet. På tre dvd'er, hver på en række hovedsprog, præsenteres ordensstifteren Maria Luise Merkerts livsværk og fundamentet for hendes kald.

I billeder, ord og musik vises søstrenes omfattende gerning i 17 lande – heriblandt også Danmark. Præsentationen afsluttes med Maria Luise Merkerts saliggørelse den 30. september 2007 i Neisse i Tyskland, der er hovedsæde for Sankt Elisabeth Søstrenes kongregation, som hun var medstifter af og generalpriorinde for.

Maria Luise Merkert blev født 1817 og døde 1872. Ligesom den hellige Elisabeth (1207-1231) drog salige Maria Luise ud til fattige og syge i sin hjemstavn Schlesien og siden også ud over landegrænserne sammen

med de første Sankt Elisabeth Søstre. De hjalp de steder, hvor nøden var størst, uden at skelne til de nødlidendes herkomst, stand eller religion og uden at tage betaling for deres gerninger.

Nuntius til Sankt Ansgars fest i Domkirken

Ærkebiskop Henryk Nowacki, Apostolsk Nuntius, prædikede søndag den 27. januar i Domkirken til Sankt Ansgars fest. Om eftermiddagen var der vesper med deltagelse af det diplomatiske korps.

Mange benyttede derefter lejligheden til at hilse på ham og biskop Czeslaw ved receptionen i Sankt Ansgar Kirkes menighedslokaler. Se prædiken af nuntius og biskop Czeslaw på www.katolsk.dk

Fotos: Lisbeth Rütz

”Vi har ikke rigtig noget greb om Stensen”

Stenseneftermiddag i Sankt Ansgars Menighed med Sebastian Olden - Jørgensen

Tekst og foto: Lisbeth Rütz

STENSEN Som danske katolikker bliver vi rørt over de mange små sedler, der ligger oven på den antikke sarkofag nede i Firenze med Niels Stensens jordiske rester. Vi ved, at Stensen er vores helgen. Han er en del af vores katolske kulturarv og identitet; men hvor meget ved vi egentlig om ham? Det spørgsmål vendte historikeren og forfatteren Sebastian Olden – Jørgensen med et veloplagt publikum i Sankt Ansgar Kirkes menighedssal den 2. februar. ”Vi har ikke rigtig noget greb om Stensen”, mente Olden – Jørgensen, der ikke ønskede discountaltre for Stensen og efterlyste en kirke eller et kapel, hvor vi kan bede til vor danske helgen under værdige former.

Olden – Jørgensens interesse for vor berømte dansker opstod, da han for godt 25 år siden blev bedt om at anmelde første bind af Gustav Scherz’ Stensenbiografi. ”Når vi taler om Stensen, er der flere fortællinger om ham. Den første er fortællingen om den store videnskabsmand, der gik tabt for fædrelandet. Den anden er fortællingen om, at han dør ensom, fattig og forladt i Schwerin. Det gængse billede, vi har af Stensen, er dikteret af verdslige forestillinger om ham”, sagde Olden - Jørgensen

Den kvikke guldsmedesøn fra Klareboderne

Der findes over 500 breve af og til Stensen, så derfor er han en af de 1600-tals danskere, som vi kender bedst. Brevene tegner et

billede af ham som både sprogbevaget og socialt bevaget.

Fortællingen om Niels Stensen handler om den kvikke guldsmedesøn, der voksede op i gode kår og fik den berømte Thomas Bartholin som vejleder på universitetet. I Chaosmanuskriptet, hans studentnoter, følger man dag for dag hans studier og gøremål. Historien fortsætter i Leiden, hvor Stensen gør sine første anatomiske iagttagelser og opdager ørespytkirtelens udgang ved dissektionen af et kalvehoved. Den unge Stensen er selvbevidst og ikke bange for at kæmpe for sin ret, så han tager til gennæmle mod den professor, der prøver at tage æren for opdagelsen.

I Italien sker det første store brud i hans tilværelse. Han finder en ny velynder i storhertug Ferdinand II, og den 2.11. 1667 bliver han katolik. Storhertugen af Toscana stiller midler til rådighed for hans forskning. Det er produktive år i Italien, hvor han blandt andet arbejder med et stort hajhoved og studerer forstenede bjergarter.

Som ung videnskabsmand bliver han ved med at håbe på at blive kaldt hjem til Danmark for at blive professor i København, og det lykkes også til sidst I 1672 kaldes han af Christian V til København som kongelig anatom. Kun to år, fra 1672–74 bliver han i København. Det er her, han under dissektionen af en henrettet kvinde udtaler de berømte ord ”Skønt er det vi ser, skønnere endnu er det vi forstår, men skønnest af alt er det vi ikke fatter.”

Men hvorfor tog han så hurtigt tilbage til Firenze? Blev han udsat for religiøs chikane? Nej, men et bevaret brev fortæller, at det anatomiske arbejde har fået ham til at skifte mening, fortalte Olden - Jørgensen. Arbejdet med anatomien fastholder ham i det mere jordiske og konkrete. Året efter bliver han præsteviet i Firenze. Som præst var han reformkatolsk i tridentinsk ånd. Han blev bispeviet og ansat af hertug Johann Friederich af Hannover til at gøre noget for katolikerne i Nordtyskland. Efter hertugens død kommer han under fyrstbiskoppen Fürstenberg til at lave rigtigt bisppearbejde. Han bruges som ”bulldozer” til at tage rundt og gøre de ting, der skal gøres. Sine sidste år arbejder han i Schwerin, hvor han dør i fattigdom i 1688. I første omgang begravnes han i Schwerin; men storhertug Cosimo får ham

transporteret tilbage til Italien til Firenze, hvor han bisættes i Mediciernes gravkapel i San Lorenzo kirken. Her indrettes senere et Stensenkapel, hvor han i 1954 bisættes i en antik sarkofag.

Stensens indsats

Olden – Jørgensen så Stensens indsats ligge inden for tre områder. Inden for anatomien er han forfatter til skrifter om kirtler, muskler, hjernens anatomi og æg. Gennem arbejdet med et hajhoved grundlægger han to nye videnskaber – palæontologien (læren om forsteninger) og geologien (læren om jordens udvikling).

Som præst var han en energisk og kompromisløs sjælesørger. Han var netop ikke teolog, der opbyggede store systemer. Hans religiøse skrifter er religiøs journalistik for eksempel vejledningen i en god død, reddegørelse for konversionen og forskellige åndelige skrifter, der alle er stærkt præget af 1600-tallet.

Livorno

I Holland mødte Stensen mangfoldigheden i det religiøse landskab og udviklede sig til deist (deisme, troen på en Gud der ikke griber ind). Og her er han ret aktuel, præget af en udflydende religiøsitet, mente Olden – Jørgensen. I Livorno opdagede han under en Kristi Legemsprocession, at han slet ikke var færdig med det religiøse spørgsmål. Livorno satte en udviklingsproces i gang fra almenreligiøsitet til ægte bevidst kristendom.

Især Lavinia Arnolfini gør indtryk på ham, da hun siger til ham, at hun gerne gav sit blod for ham hvis hun på den vis kunne vinde ham for Kirken. Med ordene ”Ak, Herre, jeg er din træl, jeg er din træl, din trælkvindes søn, du har løst mine lænker.” (Salme 116,16) tolker han ved sin optagelse den befrielse, han føler ved at have ladet sig føre til Guds Kirke.

I år fejrer vi 25-året for Niels Stensens saligkåring. Katolsk Orientering vil i en række artikler, interviews m. m. forsøge at kaste nyt lys over vor berømte landsmand.

tilbageblik

Jubilæum i Hillerød

Hans Esmark fylder 70 år.

Tekst: Keld Lauritsen

FØDSELS DAG Sognepræsten i Hillerød, Sct. Vilhelms kirke, fylder 70 år d. 26. februar. Menighedsrådet ønsker, også på denne måde, at flage for begivenheden.

Hans Esmarks manddomsværk, Sct. Vilhelms Kirke i Møllestræde, danner rammen om gudstjenester og et aktivt liv med menighedsmøder, børneundervisning og alt det som hører til i en levende menighed. Karakteristisk for hans virke blev et af årets højdepunkter i menighedens udadrettede aktiviteter, julemarkedet igen sidste år afviklet med den sædvanlige indsats fra et antal særdeles aktive medlemmer og ikke medlemmer af menigheden, inspireret af og under anførsel af sognepræsten med den sædvanlige høje energi. Vi glædede os

over at biskoppen kunne afse tid til et besøg i julemarkedet.

Kirkecentret fejrede i marts 2011 25 års jubilæum med et brag af flere fester. Jubilæet var også en markering af sognepræstens indsats for opbygningen af menigheden i Hillerød efter funktionen som kapellan i Bistrup i slutningen af halvfjerdserne

I en mangeårig periode var Hans Esmark også sognepræst i Ringsted og Helsingør sideløbende med pastoratet i Hillerød! Mange katolikker i Østdanmark har således kunnet glæde sig over hans pastorale omsorg.

Fødselarens meritter er derudover mange. 1963 blev han udlært som møbelsnedker, samme år som han blev optaget i Den Katolske Kirke. I hæren blev han premierløjtnant af reserven i 1969, i dag major af reserven.

Studentereksamen fra Akademisk Studenterkursus 1970, teologi- og filosofistudier i Frankfurt, Main og Würzburg fra 1971.

1977 præsteviet af biskop Hans Martensen.

Mange katolikker kender pastor Esmark som personlig engageret i medmenneskers glæder og sorger, en indsats, som til tider har krævet store ofre.

Han blander sig gerne i debatten i kirken og samfundet og fællesskabet med andre kristne ligger ham stærkt på sinde, hvilket giver sig konkrete udtryk i menighedslivet.

Det sker i bispedømmet

Februar

Torsdag 14. kl. 20.00-23.00: Natkirke, Sakramentskirken, Nørrebrogade, for alle interesserede. Der er mulighed for tilbedelse, personlig forbøn, for at tale med en af medarbejderne, eller blot for at nyde stilheden og roen i kirkerummet. Man kan komme og gå som det passer. Aftenen slutter med sakramental velsignelse ca. 22.45.

Mandag 18. kl. 19.00-20.00: Meditationsaften, derefter kaffe og te. Sted: Strandvejen 91, Kbh. Ø

Fredag den 22. kl. 19.00 – ca. 21.30: Forsonings- og helbredelsesmesse, særligt for aborterede og dødfødte børn. Jesu Hjerter Kirke, Stenosgade 4, København V. Ved pastor Lars Messerschmidt m.fl. Skriftemål fra kl. 18.00. Info: 33 33 05 02 og forsoningsoghelbredelsesmesse.dk

Lørdag 23. kl. 14.30-16.30: Temalørdag: ”Salmernes bog, fortid og nutid” v/ sr. Ruth Maria Schmidt OSB, Sankt Andreas og Sankt Therese menighed, kantinen, Bernstorffsvej 56, Hellerup

Marts

Lørdag 2. kl. 14.30-17.00: Voksenkatekese: ”Niels Steensen i en nøddeskal, livet, værket og budskabet” v/Sebastian Olden Jørgensen. Sted: Menighedssalen, Bredgade 69 A, Kbh. Alle er velkomne. Det koster kr. 40,- pr. gang til materialer, kaffe og te mm. Messe kl. 17.00

Torsdag 14. kl. 20.00-23.00: Natkirke, Sakramentskirken, Nørrebrogade, for alle interesserede. Der er mulighed for tilbedelse, personlig forbøn, for at tale med en af medarbejderne, eller blot for at nyde stilheden og roen i kirkerummet. Man kan komme og gå som det passer. Aftenen slutter med sakramental velsignelse ca. 22.45.

Fredag den 8. kl. 18.00 – 19.30: ”Åben Dør”. Personlig samtale og forbøn ved pastor Lars Messerschmidt m.fl. Jesu Hjerter Kirkes menighedslokaler, Stenosgade 4 A, København V. Info. tlf.: 33 33 05 02 og forsoningsoghelbredelsesmesse.dk

Lørdag 16. kl.14.30: Foredrag ved Sebastian Olden-Jørgensen: ”Niels Steensen og Spinoza”. Sankt Andreas Bibliotek, Gl. Kongevej 15, København. Bibliotekets fødselsdag. Gratis adgang.

Troslærerkursus, som henvender sig til voksne katolikker, giver indføring i det at tro, belyser Det gamle og Det nye Testamente, gennemgår sakramenterne, de forskellige kald i Kirken, forskellige religiøse bevægelser, spiritualitet og bøn. Sted: Jesu Hjerter Kirkes menighedssal, Stenosgade, Kbh. Det er gratis at deltage. Alle er velkomne. Kurserne afholdes hver onsdag kl. 19.30-21.00.

Se mere på www.jesuhjertekirke.dk

Det årlige konvertitkursus v/sr. Anna-Mirijam Kascher cps, afholdes hver torsdag kl. 19.30. Sted: Sankt Ansgar Kirkes menighedssal Bredgade 69 A, Kbh. K. Info: www.katolskorientering.dk

”Kærlighed var noget jeg købte og solgte”

Forfatteren til *Gert livsfangen* fortæller.

Tekst: Lisbeth Rütz

INTERVIEW Gert Alvin Hansen glemmer aldrig den 24. november 1989. Den dag sad han i en isolationscelle i Holbæk Arrest.” Pludselig banker det på døren, og ind kommer en ung mand. Jeg kommer fra Kirkens Korshær og vil gerne fortælle dig om Jesus, siger han. Ja, den er god med dig tænkte jeg; men jeg sad jo og kedede mig, så jeg lod ham komme ind. Noget ved ham gjorde, at jeg fik tillid til ham. Fængselsbetjenten kom og hentede mig, så jeg kunne handle i kiosken; men missionæren sad der stadig, da jeg kom tilbage, og jeg fik en bibel af ham.

Slå op i Johannes begyndelsen af kapitel 8 sagde han til mig. Jeg slår op i den og læser fortællingen om kvinden, der blev grebet i hor. Jesus spørger hende ”Var der ingen der fordømte dig?”. Hun svarer: Nej, ingen. Og Jesus siger: Jeg fordømmer dig heller ikke. Så løb tårerne ned over mine kinder”, fortæller Gert, der sidste år udgav bogen ”Gert livsfangen” og var med i ”Aftenshowet”, hvor han fortalte om sit kaotiske liv.

Gert havde en far, som han aldrig så, og en psykisk skrøbelig mor med massive misbrugsproblemer. Lyspunkterne i en barndom med mange anbringelser var en venlig sjæl fra børneværnet og en politibetjent. Som 13-årig blev han smidt

ud af moderen, der hellere ville have kæresten boende, og han begyndte at hænge ud med de hårde drenge på Utterslev Torv i en bande der kaldte sig ”Satans Slaver”.

En stor del af sit voksne liv har Gert levet i en tåge af sprut og stoffer. Han røg ind og ud af fængslerne med domme for vold, berigelseskriminalitet og narkohandel. Men fængslet var ikke det værste. ”Det forbavtede mig, at jeg ikke regnede fængselsdommen for et fangenskab. Nej, - det var snarere mit liv, der var et fangenskab”, skriver han i sin bog ”Gert livsfangen”, hvor han fortæller om knivstikkeri, skudepisoder og afstumpet vold, der flere gange var tæt på at gøre ham til morder.

På prøveløsladelse

Gert var på prøveløsladelse og sad og læste Bibelen en aften, da en stemme pludselig sagde til ham: ”Gå over i Emdrup Kirke og sig undskyld!” Om søndagen blev præsten i Emdrup noget forbavset, da Gert kom og præsenterede sig: ”Dav, jeg hedder Gert, og jeg har engang lavet indbrud her.”

Siden blev det til mange besøg i præstefamilien, og præsten hjalp den inkarnerede københavnervener på behandlingshjemmet Shalom i Jylland. Gert fik fast arbejde og venner i forskellige menigheder i Jylland, og langsomt begyndte tingene at fungere for ham. Gerts historie er en klassisk omvendelsehistorie og så alligevel ikke. Han lægger ikke skjul på, at han har måttet slås med sine indre

dæmoner. Men i dag fylder bønner og den overvældende erkendelse af, hvem Gud er meget i hans tilværelse. Når Gert fortæller om, at Gud er nær i hverdagen, står eksemplerne i kø-

En dag venter han gæster, og han har ingen penge; men pludselig kommer der en check. En ven ligger på hospitalet med en dårlig lever, og da en virus støder til, opgiver lægerne behandlingen og sender ham hjem. Han kommer til kontrol, og de opdager, at leveren er helbredt. En dag får venen Henrik et mongolbarn med en hjertefejl; men barnet bliver helbredt, efter at Henrik og Gert har bedt for ham.

Gud er kærlighed

”Jeg tog jo Bibelen fra en ende af, og da jeg kom til Det nye Testamente, kunne jeg ikke rigtig bruge kærlighedsbudskabet til noget. Kærlighed det var noget, jeg købte og solgte.” fortæller Gert, der har måttet lære at tilgive andre og også sig selv. På meget konkrete og direkte måder har han erfaret Gud. ”Til et møde på en bibelcamping hørte jeg en stemme sige til mig: Gå op til den gamle dame der taler i tungen. Da jeg satte mig ved siden af hende, tog hun min hånd og begyndte at bede. Jeg lukkede mine øjne og pludselig var jeg lige som i en tunnel. Der er nogle, der har gjort dig ondt som barn, sagde hun til mig. Og jeg tænkte på psykiatrisk børneafdeling på Bispebjerg Hospital. Vi bad for dem der havde gjort mig ondt, og så kunne jeg gå videre mod åbningen forude. Jeg kom ud i lyset og så op. Så så jeg ligesom en stor klase hvide gennemsigtige balloner og pludselig sagde damen; nu viser Gud dig at Han er din Far. Og fra den dag blev Han min Himmelske Far”, siger Gert.

I dag bor Gert i Randers og kommer meget i Kronjyllands Valgmenighed. Han bruger sine egne erfaringer, når han rejser rundt på skolerne for at advare mod den ondskab, der slår følge med alkohol, narkotika og kriminalitet. ”Jeg boede i Helvedes forgård; men jeg blev frelst ud i lyset, og intet er større. Når du er faldet, så gå hen til korset så vil du høre: jeg så godt du faldt. Kom! så skal jeg rejse dig op. Jeg har haft dårlige perioder; men hver gang jeg er faldet, har jeg sagt far tilgiv mig. Når man siger det, bliver man overøst med glæde lykke og velsignelse.”

Gert Alvin Hansen fortæller om sit liv i bogen. Gert – livsfangen. Bogen kom sidste år på Lohses Forlag.

Foto: Lohses Forlag

Få mere ud af din tur til Vatikanet

Ny rejseguide med gode råd til turister og med høj detaljeringsgrad.

GUIDE Vatikanet har udsendt en officiel rejseguide til brug for pilgrimme og nysgerrige turister med nøjagtige og udtømmende oplysninger om bystaten. ’Guida generale alla Città del Vaticano’ forsøger at fylde det hul på 80 år, der er gået siden Vatikanet udgav sin første officielle guide i 1930, året efter at bystaten blev grundlagt.

Selv om der allerede findes mange rejseguides om emnet ”manglede der et vigtigt, stringent værk, der kunne illustrere” alle aspekter af Vatikanstaten, hedder det i forordet til guiden.

Den mørkeblå softcoverbog er udkommet på engelsk, spansk, fransk og italiensk, og er udgivet i samarbejde med forlaget Jaca Book i Milano, Vatikanets museer og Vatikanets forlag, Libreria Editrice Vaticana.

Guiden beskriver på 447 sider med et væld af farvebilleder, kort, kontaktoplysninger og uddybende detaljer den righoldige kunstneriske, arkæologiske, arkitektoniske og historiske arv, som befinder sig indenfor Vatikanstatens mure.

Det mindste land i verden har ”en af de

højeste koncentrationer af kunstværker i verden”, siger guiden.

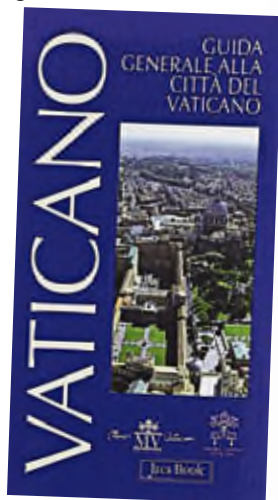
Hvad der adskiller guiden fra andre rejseguides er, at dens afsnit om Vatikanets museer er skrevet af museumsafdelingernes egne kuratorer; afsnittet om Vatikanets Bibliotek og ’Det hemmelige Arkiv’ er skrevet af kontorernes øverste embedsmænd; og andre afsnit er skrevet af Vatikanekspertes eller andre førende forskere på området.

Guiden giver detaljerede rundture i Peterskirken, Skt. Peters grav, Det apostoliske Palads og Vatikanets haver, grotter og museer.

Guidens flapper rummer praktiske oplysninger om besøget i Vatikanstaten, herunder hvordan man kan erhverve sig billetter til en pavelig messe eller audiens. De rummer også åbningstiderne på de større kontorer i Vatikanet, kontaktoplysninger og information om mange af Vatikanets tjenester som fx hvordan man anmoder om en pavelig velsignelse på pergament.

NM

Guiden koster 35 euro og kan bestilles via Vatikanmuseets hjemmeside <http://shop.museivaticani.va> eller sende en e-mail til infoshop.musei@scv.va.

Katolsk Magasin 2012

Reportager, baggrund, analyser fra året, der gik i *Den katolske Kirke*.

ARSREVV Det er tredje gang Katolsk Forlag udsender sit årsmagasin *Katolsk Magasin*, der i tekst og billeder fastholder væsentlige og interessante begivenheder fra det forgangne år i *Den katolske Kirke*. Magasinet indeholder også refleksioner over såvel værdipolitik, kirkehistorie som nyevangeliseringen, som det igangværende Troens år kredser om.

Redaktør Torben Riis skriver i sit forord, ”at 2012 har for Kirken på mange måder været et begivenhedsrigt og i visse henseender også et dramatisk år”, og han nævner den omsiggribende sekularisering i den vestlige verden som måske den vigtigste udfordring, Kirken står over for i disse år. Dette belyses bl.a. gennem en analyse af præsident Obamas sundhedsreform og de amerikanske biskoppers reaktioner herpå, en opsummering af bispesynoden om nyevangelisering i oktober, og gennem to kommentarer om hhv. den europæiske værdikrise og det moderne fænomen, kønsneutralitet, som Iben Thranholm mener, er et angreb på menneskets forhold til Gud.

For de historisk interesserede bidrager Helge Clausen med en artikel om den danske deltagelse i de økumeniske konciler, mens Kirsten Kjærulff analyserer de to nye kirkelærere, Hildegard af Bingen og Johannes af Avila, i nyevangeliseringen tegn. Redaktøren gør rede for 50-året for 2. Vatikanconcil i lyset af Troens år,

ligesom sønnen Andreas Riis fortæller om de mange lægmandsinitiativer, især i USA, hvor man udover bogudgivelser bruger internettet og sociale medier til at understøtte nyevangeliseringen. Endelig fortæller KO’s redaktør Lisbeth Rütz om sine indtryk fra livet i to meget forskellige klostre i Provence.

Katolsk Magasin 2012 byder på mange timers læsning. Et ’must’ for dem, der ønsker at følge med i Kirkens indre og ydre liv.

NM

Katolsk Magasin udgives af *Katolsk Forlag*, 54 sider, og koster kr. 50,-. Det kan købes via forlagets hjemmeside, www.katolskforlag.dk eller på tlf. 33 22 62 33.

Liturgisk kalender 1. - 31. marts 2013

1. *viol.* Fredag i 2. uge i fasten. (II Ps).
Faste pf.
☞ SI 105,16-17.18-19.20-21
☞ Husk de undere, Herren gjorde.
L.: 1 Mos 37,3-4.12-13a.17b-28.
Ev.: Matt 21,33-43.45-46.

2. *viol.* Lørdag i 2. uge i fasten. (II Ps).
Faste pf.
☞ SI 103,1-2.3-4.9-10.11-12
☞ Herren er barmhjertig og nådig.
L.: Mika 7,14-15.18-20. **Ev.:** Luk 15,1-3.11-32.

*Karl den Gode, martyr (†1127), kan ihukømmes.
Bededag for præste- og ordenskald.*

3. *viol.* **3. SØNDAG I FASTEN.** (III Ps).
☞ Cr. Faste pf.
1.L.: 2 Mos 3,1-8a.13-15;
☞ SI 103,1-2.3-4.6-7.8+11
☞ Herren er barmhjertig og nådig.
2.L.: 1 Kor 10,1-6.10-12.
Ev.: Luk 13,1-9.

4. *viol.* Mandag i 3. uge i fasten. (III Ps).
Faste pf.
☞ SI 42,2.3.;SI 43,3.4
☞ Min sjæl tørster efter Gud, den levende Gud, hvornår kan jeg komme og se Guds ansigt?
L.: 2 Kong 5,1-15a. **Ev.:** Luk 4,24-30.

Casimir (†1483), kan ihukømmes.

1.3. uge i fasten kan man på en af hverdagene til fremme af dåbskatekesen vælge at læse tekster til 3. søn dag i fasten. I så tilfælde bedes også den særlige præfation.

5. *viol.* Tirsdag i 3. uge i fasten. (III Ps).
Faste pf.
☞ SI 25,4-5ab.6-7bc.8-9
☞ Herre, husk din barmhjertighed og trofasthed.
L.: TilfDan B, 11-20. **Ev.:** Matt 18,21-35.

Lucius I, pave og martyr (†254) kan ihukømmes i Domkirken.

6. *viol.* Onsdag i 3. uge i fasten. (III Ps).
Faste pf.
☞ SI 147,12-13.15-16.19-20
☞ Jerusalem, lovsyng Herren!
L.: 5 Mos 4,1.5-9. **Ev.:** Matt 5,17-19.

7. *viol.* Torsdag i 3. uge i fasten. (III Ps).
Faste pf.
☞ SI 95,1-2.6-7.8-9
☞ Om i dag I dog ville lytte til ham!
Gør ikke jeres hjertes hårde!
L.: Jer 7,23-28. **Ev.:** Luk 11,14-23.

Perpetua og Felicitas, martyrer (†204) kan ihukømmes.

8. *viol.* Fredag i 3. uge i fasten. (III Ps).
Faste pf.
☞ SI 81,6c-8a.8bc-9.10-11ab.14+17
☞ Jeg er Herren din Gud; hør, mit folk.
L.: Hos 14,2-10. **Ev.:** Mark 12,28b-34.

Johannes af Gud, ordensmand (†1550), kan ihukømmes.

9. *viol.* Lørdag i 3. uge i fasten. (III Ps).
Faste pf.
☞ SI 51,3-4.18-19.20-21b
☞ Troskab ønsker jeg, ikke slagtofre.
L.: Hos 6,1-6. **Ev.:** Luk 18,9-14.

Francisca af Rom, ordenssøster (†1440) kan ihukømmes.

10. *viol.* eller *rosa.* **4. SØNDAG I FASTEN.** (IV Ps).
☞ Cr. Faste pf.
1.L.: Jos 5,9a.10-12;
☞ 34,2-3.4-5.6-7.
☞ Smag og se, at Herren er god.
2.L.: 2 Kor 5,17-21.
Ev.: Luk 15,1-3.11-32.

*16-årsdagen for biskop Theodor Suhrs død (1997)
Mendes i menighedens forbønner*

11. *viol.* Mandag i 4. uge i fasten. (IV Ps).
Faste pf.
☞ SI 30,2+4.5-6.11-12a+13b
☞ Herre, jeg priser dig, for du har trukket mig op fra dybet.
L.: Es 65,17-21. **Ev.:** Joh 4,43-54.

*1.4. uge i fasten kan man på en af hverdagene til fremme af dåbskatekesen vælge at læse tekster til 4. søndag i fasten.
I så tilfælde bedes også den særlige præfation.*

12. *viol.* Tirsdag i 4. uge i fasten. (IV Ps).
Faste pf.
☞ SI 46,2-3.5-6.8-9
☞ Hærskarers Herre er med os, Jakobs Gud er vor borg.
L.: Ez 47,1-9.12. **Ev.:** Joh 5,1-16.

13. *viol.* Onsdag i 4. uge i fasten. (IV Ps).
Faste pf.
☞ SI 145,8-9.14.17-18
☞ Herren er nådig og barmhjertig.
L.: Es 49,8-15. **Ev.:** Joh 5,17-30.

*1-årsdagen for biskop Hans Ludvig Martensens død (2012).
Mendes i menighedens forbønner*

14. *viol.* Torsdag i 4. uge i fasten. (IV Ps).
Faste pf.
☞ SI 106,19-20.21-22.23
☞ Husk os, Herre, i nåde mod dit folk.
L.: 2 Mos 32,7-14. **Ev.:** Joh 5,31-47.

15. *viol.* Fredag i 4. uge i fasten. (IV Ps).
Faste pf.
☞ SI 34,17-18.19-20.21+23
☞ Herren er nær ved dem, hvis hjerte er knust.
L.: Visd 2,1a.12-22. **Ev.:** Joh 7,1-2.10.25-30.

16. *viol.* Lørdag i 4. uge i fasten. (IV Ps).
Faste pf.
☞ SI 7,2-3.9b-10.11-12
☞ Herre min Gud, hos dig søger jeg tilfl ugt.
L.: Jer 11,18-20. **Ev.:** Joh 7,40-53.

17. *viol.* **5. SØNDAG I FASTEN.** (I Ps).
☞ Cr. Faste pf.
1.L.: Es 43,16-21;
☞ SI 126,1-2ab.2cd.3-4.5.6.
☞ Herren har gjort store ting imod os, og vi blev glade.
2.L.: Fil 3,8-14. **Ev.:** Joh 8,1-11.

18. *viol.* Mandag i 5. uge i fasten. (I Ps).
Pass. pf. I.
L.: Tilf. A Dan,1-9.15-17.19-30.33-62 eller 1-3.41c-62.
☞ SI 23,1-3a.3b-4.5.6
☞ Selv om jeg går i mørkets dal, frygter jeg intet ondt, for du er hos mig.
Ev.: Joh 8,1-11 eller, hvis denne tekst er læst om søndagen, 8,12-20.

*Cyrrillus af Jerusalem, biskop og kirkelærer (†386), kan ihukømmes.
I 5. uge i fasten kan man på en af hverdagene til fremme af dåbskatekesen vælge at læse tekster til 5. søndag i fasten.
I så tilfælde bedes også den særlige præfation.*

19. *hvid.* Tirsdag **JOSEF, Jomfru Marias brudgom** (h)
Gl. Cr. Sankt Josefs pf.
1.L.: 2 Sam 7,4-5a.12-14a.16
☞ SI 89,2-3.4-5. 27+29
☞ Hans slægt skal blive for evigt.
2.L.: Rom 4,13.16-18.22
Ev.: Matt 1,16.18-21.24a eller: Luk 2,41-51a

20. *viol.* Onsdag i 5. uge i fasten. (I Ps).
Pass. pf. I.
☞ TilfDan B 29a.30a.31a.32a.33a
☞ Lovprist og ophøjet til evig tid.
L.: Dan 3,14-21. TilfDan B 26.3,24-25.28
Ev.: Joh 8,31-42.

21. *viol.* Torsdag i 5. uge i fasten. (I Ps).
Pass. pf. I.
☞ SI 105,4-5.6-7.8-9
☞ Evigt husker Herren på sin pagt.
L.: 1 Mos 17,3-9. **Ev.:** Joh 8,51-59.

22. *viol.* Fredag i 5. uge i fasten. (I Ps).
Pass. pf. I.
☞ SI 18,2-3a.3b-4.5-6.7
☞ I min nød råbte jeg til Herren og han hørte mig.
L.: Jer 20,10-13. **Ev.:** Joh 10,31-42.

23. *viol.* Lørdag i 5. uge i fasten. (I Ps).
Pass. pf. I.
☞ Jer 31,10.11-12b.13
☞ Han vogter os som hyrden sin hjord.
L.: Ez 37,21-28. **Ev.:** Joh 11,45-56.

Turibius Mogrovejo, biskop (†1606) kan ihukømmes.

24. *rød.* **PALMESØNDAG.** (II Ps).
☞ Cr. Særl. pf.
Palmeprocessionen:
Ev.: Luk 19,28-40.
Messen:
1.L.: Es 50,4-7;
☞ SI 22,8-9.17-18a.19-20.23-24.
☞ Min Gud, min Gud, hvorfor har du forladt mig?
2.L.: Fil 2,6-11.
Ev.: Luk 22,14-23,56 eller 23,1-49.

25. *viol.* **MANDAG I DEN STILLE UGE.** (II Ps).
Pass. pf. II.
☞ SI 27,1.2.3.13-14
☞ Herren er mit lys og min frelse.
L.: Es 42,1-7. **Ev.:** Joh 12,1-11.

Herrens bebudelse fejres i år den 8. april.

26. *viol.* **TIRSDAG I DEN STILLE UGE.** (II Ps).
Pass. pf. II.
☞ SI 71,1-2.3-4a.5-6b.15+17
☞ Min mund skal forkynde din retfærdighed
L.: Es 49,1-6. **Ev.:** Joh 13,21-33.36-38.

I Domkirken: *hvid.* **Fornyelse af præsteløfterne, indvielse af de hellige olier.**

Gl. Særl. pf.
1.L.: Es 61,1-3a.6a.8b-9
☞ SI 89, 21-22. 25+27.
☞ Om din nåde, Herre, vil jeg evigt synge.
2.L.: Åb 1,5-8
Ev.: Luk 4,16-21.

27. *viol.* **ONSDAG I DEN STILLE UGE.** (II Ps).
Pass. pf. II.
☞ SI 69,8-10.21-22.31+33-34
☞ I nådens tid, Herre, svar mig i din store miskundhed, Gud!
L.: Es 50,4-9a. **Ev.:** Matt 26,14-25.

PÅSKEHØJTIDEN (TRIDUUM PASCHALE)

28. *hvid.* **SKÆRTORS DAG AFTEN.**
Påskehøjtiden indledes med aftenmessen, som træder i stedet for vesper, og varer til og med 1. påskedags 2. vesper.
Gl. Euk. pf. I.
1.L.: 2 Mos 12,1-8.11-14;
☞ SI 116,12-13.15-16.17-18.
☞ Velsignelsens bæger er fællesskab med Kristi blod.
2.L.: 1 Kor 11,23-26.
Ev.: Joh 13,1-15.

29. *rød.* **LANGFREDAG.**
1.L.: Es 52,13-53,12;
☞ SI 31,2+6.12-13.15-16.17+25.
☞ Fader, i dine hænder betror jeg min ånd.
2.L.: Hebr. 4,14-16; 5,7-9.
Ev.: Joh 18,1-19,42.

*Faste- og abstinensdag.
Kollekt for Det Hellige Land.*

30. *viol.* Lørdag. **PÅSKE LØRDAG.**
Aften. hvid. **PÅSKEVIGILIE.** (h).
Gl. Påskens pf. I.

Til bortsendelse og svar tilføjes: Halleluja! Halleluja! Påskelyset står tændt ved alle messer til og med Pinsedag.

Af det Gamle Testamentes læsninger skal læses mindst 3.

GT:
1: 1 Mos 1,1-2,2 eller 1,1.26-31a;
☞ SI 104,1-2a.5-6.10+12.13-15a.24+35c.
☞ Herre, send din ånd og skab liv, gør jorden ny!
eller: ☞ SI 33,4-5.6-7.12-13.20+22
☞ Herrens godhed fylder jorden.
2: 1 Mos 22,1-18 eller 22,1-2.9a.10-13.15-18;
☞ SI 16,5+8.9-10.11
☞ Vogt mig, Gud, jeg søger tilflugt hos dig.
3: 2 Mos 14,15-15,1a (obligatorisk);
☞ 2 Mos 15, 1b.2.3-4.5-6.17-18
☞ Jeg vil synge for Herren, for han er højt ophøjet.
4: Es 54,5-14;
☞ SI 30,2+4.5-6.11+12a+13b
☞ Herre, jeg priser dig, for du har trukket mig op fra dybet.
5: Es 55,1-11;
☞ Es 12,2.3+4bcd.5-6
☞ I skal øse vand med glæde af frelsens kilder.
6: Bar 3,9-15.32-4,4;
☞ SI 19, 8.9.10.11
☞ Herre, du har det evige livs ord.
7: Ez 36,16-17a.18-28;
☞ SI 42,5bcd; 43,3.4
☞ Som hjorten skriger ved det udtørrede vandløb, sådan skriger min sjæl efter dig, Gud.
I tilfælde af dåb: Vekselsang nr. 5 eller ☞ SI 51,12-13.14-15.18-19
☞ Skab et rent hjerte i mig, Gud.
NT: Rom 6,3-11;
☞ SI 118,1-2.16-17.22-23.
☞ Halleluja! Halleluja! Halleluja!
Ev.: Luk 24,1-12.

31. *hvid.* **PÅSKEDAG. HERRENS OPSTANDELSE.** (h).
☞ Gl. Sekvens. Cr. Påskepf. I. Til bortsendelse og svar tilføjes: Halleluja! Halleluja!
1.L.: Ap. G 10,34a.37-43;
☞ SI 118,1-2.16ab-17.22-23.
☞ Denne er dagen, som Herren har skabt, lad os juble og glæde os på den.
eller: Halleluja! Halleluja! Halleluja!
2.L.: Kol 3,1-4 eller 1 Kor 5,6b-8.
Ev.: Joh 20,1-9 eller Luk 24,1-12.

*Påskedags aften kan læses:
Ev.:* Luk 24,13-35.

Læserbrev

Koncilet bør formidles

Kernen i Sebastian Olden Jørgensens svar på min kritik af YOUCAT er sætningen: For de unge er Andet Vatikanconcil historie. - Dette er en åben sætning, som lægger op til en fortsættelse. Den kan være: Ergo kan den lægges på hylden, arkiveres. - Eller: Ergo skal den gøres levende, formidles, forkyndes. - Jeg kan ikke forestille mig, at Sebastian ville vælge den førstnævnte fortsættelse. - Når de unge (f.eks. til firmelsen) bekræfter deres tro ved trosbekendelsen, aktiverer de jo de tidligste koncilers beslutninger. Og i det hele taget: når vi tror på Helligånden og dens virke, tror vi på dens virke i historien.

- Nu vil skæbnen (eller Katolsk Orientering), at Sebastians svar til mig står sammen med to andre læserbreve, hvor det ene taler om koncilet som noget 'rod', det andet om, at koncilet 'igangsatte en omfattende sekularisering'. Jeg er sikker på, at Sebastian sammen med mig hellere vil lade koncilets opmuntrende budskab indgå i undervisningen (i dette 'troens år') til at gøre det til levendegjort erfaring i kirkens historie.

I øvrigt overser han lidt, at jeg i min kritik antyder, at YOUCAT jo i virkeligheden handler i koncilets ånd ved at citere fra troende og ikke troende - hvor bevidst eller tydeligt det så end sker. Måske lever koncilet alligevel 'skjult' i katekismen.

Karlheinz Löhrer, 2700 Brønshøj

Kære Biskop Kozon

Vi er en række modne katolske ægtepar, som henvender os til dig mhp. det nye ægteskabskursus, som man på www.vivilgiftes.katolsk.dk skriver er sat i værk af Den Katolske Kirke i Danmark "af en lille navngiven gruppe mennesker"; (uden at der dog er sat forfatter på selve kursusmaterialets dele). Ifølge KO skal det beskrive kursus i den beskrevne form gennemgås af alle herboende par, som ønsker at indgå ægteskab i den katolske kirke såvel inden- som udenlands og med en obligatorisk varighed på ½ år uden dispensationsmulighed. Vi kan ud fra KO forstå, at hensigten med dette tiltag er, at undgå et åbenbart stigende antal forliste katolske ægteskaber i Danmark.

Vi finder det glædeligt, at man nu i vor danske katolske kirke har et materiale som præster og vordende ægtefolk kan støtte sig til ved ægteskabsforberedelsen. Imidlertid er vi dybt bekymrede og forundrede over, at varigheden skal være mindst ½ år, samt det obligatoriske krav om, at parret skal deltage i et kursus i denne udformning! Det harmonerer heller ikke med vores opfattelse af en universel kirke, at der skal gælde specielle "skrappe" regler for katolikker bosiddende i Danmark for muligheden for indgåelse af ægteskab i den katolske kirke!

Alle mennesker er jo fra Guds side forskellige og "unikke" med hensyn til egenskaber, intelligens, opvækstforhold og uddannelsesforhold, m.m. Derfor vil en lang forberedelse med en præst på ½ år eller mere; (afhængigt af hvornår parret henvender sig til præsten i forhold til dennes muligheder pga. andre opgaver, ferieforhold, m.m.); for nogle par være rigtigt. For andre par vil det blot blive betragtet som "en forhindring på vejen" for modtagelsen af det fælles "ægteskabets sakramente", som de har ønsket skulle ske officielt i Den katolske Kirke på den måde, som Kirken i dag anviser. For nogle mennesker og par kan det være meget "grænseoverskridende" at skulle være tvunget til at deltage i et kursus sammen med andre fremmede par og diskutere meget personlige emner. Konsekvensen kunne let blive fremtidig indgåelse af færre ægteskaber i Den katolske Kirke iblandt danske katolikker og deres vordende ægtefæller! Der kan være rent praktiske forhold, som økonomi, bosted i landet, arbejdsforhold, eller andre private årsager, som kan vanskelig- eller endda umuliggøre et vordende brudepars mulighed for at indgå det katolske kirkelige ægteskab, som de ønsker, blot fordi de nu er bosiddende her i Danmark pga. de opstillede kursuskrav!

Vi finder det mærkeligt, at et obligatorisk kursus vedrørende et så vigtigt sakramente, kan blive til, uden mulighed for forudgående frugtbar drøftelse iblandt den danske katolske menigheds medlemmer, og uden at landets samtlige præster samt allerede værende katolske ægtepar, (som jo alle må tilregnes en form for "ekspertise"), har haft mulighed for at blive taget med på råd, og endda uden at pastoratrådet, som repræsenterer den danske katolske menigheds "folkevalgte repræsentanter", som et minimum, har været medinddraget i udarbejdelsen deraf!

Vi vil opfordre til, at kurset i stedet for at være et krav bliver annonceret som et tilbud til de vordende ægtefolk, som måtte ønske dette, samt at ægteskabsmaterialet i stedet blot bliver anvendt som et obligatorisk grundlag for den ægteskabsforberedelse, som finder sted imellem de vordende ægtefæller ved den præst, som skal vie dem! Desuden mener vi, at det tidsmæssige varighedskrav vedrørende forberedelsen bør bortfalde, således at varigheden af forberedelsen overlades til en individuel afgørelse imellem præst og brudepar under forberedelsen. Vi finder det vigtigt, at man tænker på, at der for mange pars vedkommende, måske faktisk er tænkt meget over tingene, før de henvender sig til præsten med et ønske om indgåelse af ægteskab i Den katolske Kirke og måske i særlig grad for par, hvor den ene part ikke er katolik! Vi mener, at det er meget vigtigt, at par, og særligt sådanne "blandede" par altid mødes med respekt "der, hvor de er" og ikke mødes med regler og krav, som endda ikke udgår fra den universelle katolske kirkes holdning vedrørende indgåelse af ægteskab i den katolske kirke!

Med venlig hilsen, Anne og Torben Engmark, Anne-Mette Skov Andersen og Bent Reiter, Anna og Stephan Hoyós, Cristina Galliano og Carsten Andersson, Eva Rungwald og Jørgen Ditlevsen, Jonna og Toni Madsen, Lene Seibæk og Peter Reiter, Gabriela Wachowiak-Andersen, Tove Elisabeth Reiter og Anders Nielsen

Kære Anne og Torben Engmark samt øvrige underskrivere af fællesbrevet

Mange tak for jeres mail og for den interesse, I viser for bispedømmets nye ægteskabsforberedelseskursus.

Jeg forstår dog ikke den bekymring vedrørende kurset, som I giver udtryk for. En del af bekymringen beror dog nok på, at der er en del informationer vedr. tilbivelsesprocessen, som I ikke har fået, og som jeg straks vil præcisere. I skriver, at der ikke har været nogen drøftelse blandt præster, ægtepar og andre i den katolske menighed. Der til kan jeg sige, at kursusmaterialet er blevet fremlagt på to samlinger i pastoratrådet. I september sidste år var det hovedemne på præsternes studieuge, som havde den hidtil største tilslutning. Inden da havde materialet været sendt ud til høring i en mindre gruppe præster. Der har været ægtepar med i tænketanken. I forbindelse med offentliggørelsen har der været indkaldt til møder i en række menigheder, hvor potentielle undervisere har kunnet deltage og også kunnet kommentere materialet. Selv om der i alle disse sammenhænge har lydt kommentarer og udtryk for betænkeligheder, er projektet grundlæggende blevet hilst velkommen. Gruppen, der gennem flere år har stået for udarbejdelsen af materialet, er ikke anonym, og jeg selv har hele tiden været med i processen og givet min endelige godkendelse.

Hvad angår rimeligheden af kurset er vi ikke i Danmark pludseligt blevet strengere, end man er andre steder. Tværtimod har vi længe været bagud i forhold til andre lande, hvor ægteskabskurser i flere år har været reguleret og sat i system. Jeg kan slet ikke gå ind for, at kurset bliver et tilbud til dem, der måtte ønske det, f.eks. ud fra kriteriet om, at folk kommer med forskellige forudsætninger. Det ville være, som hvis man lod firmander og deres forældre selv bestemme, om de ville deltage i det obligatoriske firmelseskursus, f.eks. alt efter, om det drejede sig om praktiserende familier. Selv de, der har tænkt grundigt over et forestående ægteskab, har ikke nødvendigvis tænkt på alt, og hvordan afgør man, hvem der trænger til kurset eller ej? Den generelle situation er, at de fleste vordende ægtepar ikke har tænkt dybt over de ting, man i kurset lægger vægt på. Det skyldes, at mange ikke er praktiserende og derfor heller ikke ser den kirkelige indgåelse af ægteskabet som en logisk følge af deres trosliv. De fleste par er præget af samfundets generelle syn på ægteskab, samliv og familie, som efterhånden er fjernt fra det kristne syn på disse ting. Dette giver sig bl.a. udtryk i, at så at sige alle par, selv praktiserende katolikker, bor sammen før ægteskabet. Desuden anses skilsmisse, om end det nok ikke betragtes som en let beslutning, som en reel mulighed, hvis ægteskabet bryder sammen. Drejer det sig om et blandet ægteskab, er kurset om så vigtigere.

Kurset er gjort obligatorisk. Dette synes nogen lyder drastisk. Det er nu blevet lanceret, og vi skal gøre vore erfaringer med det. Dette kan måske føre til, at dette og hin bliver justeret og modificeret. Det ville dog være uklogt straks at gå ud fra alle undtagelsestilfældene. Så kunne man ligeså godt med det samme overlade kursets varighed og indhold til den enkelte præst og det enkelte par. Jeg tror ikke, at opretholdelsen af kravet om kurset vil føre til, at færre bliver viet i Kirken, og hvis det gør, vil man også i mange tilfælde nok kunne spørge, om folk tager sagen alvorligt nok.

Jeg vil slutte af med at understrege, at jeg finder forberedelsen af kommende ægtepar ualmindeligt vigtig, hvilket I selvfølgelig også gør. Jeg har under drøftelsen ofte sammenlignet vigtigheden af ægteskabsforberedelsen med forberedelsen til præstegeneringen. En præstekandidat eller en person, der ønsker at gå i kloster, har også tænkt grundigt over tingene. Derfor er der alligevel grund gennem forløbet at få stillet spørgsmål og blive mødt med krav, som udfordrer én, så både kandidaten og biskop, hhv. ordensforesatte, har de bedste forudsætninger for at træffe den rigtige afgørelse. Forberedelsen til et ægteskab behøver ikke tage lige så lang tid som et præstestudium eller noviciat, men det, der skal tages stilling til og omstændighederne omkring det, er principielt de samme. Det er sørgeligt, når en præst eller ordensperson giver op i sit kald, men lige så sørgeligt, når et ægteskab og en familie går i opløsning.

Jeg siger jer tak for jeres engagement for sagen og iver i troslivet og sender i håb om forståelse for bispedømmets dispositioner i denne sag.

*De venligste hilsener
+Czeslaw Kozon*

Hvor er liturgien? Kommentar til Jean-Pierre Duclos, KO nr. 2

Jeg har deltaget i talrige 'rundkredsmesser' i DUK-sammenhæng på bl.a. Ømborgen og anerkender til fulde denne messeform. Jeg kan sagtens se gode argumenter for dens eksistens. Hvis man vil sidde i rundkreds eller have alterøer, bør det ske i kirker som er bygget til formålet eller som minimum kan 'bære' en sådan liturgi og konkret fysisk indretning.

Som en Novus Ordo-person er det jo ganske interessant at betragte den samlede katolske bygningsmasse. Men specielt siden 1960'erne. Har der i de forløbne 50 år været en overordnet arkitektonisk linje i det danske bispedømme? Selvfølgelig ikke. Dumt spørgsmål. En i fortiden velment, men misforstået moderniseringstrang i koncilets kølvand, har skændet de mest prægtige kirker i bispedømmet. Gæt selv hvilke kirker.

Det hævdes, at rundkredsen i Aarhus er en succes og at menigheden er glad for den. Javel, ja. Det skærer i mine øjne at se, hvordan en førhen så smukt afbalanceret kirke i Aarhus nu er blevet en stor ellipseformet manege, som præsten skal trækkes rundt i. Ikke så få mennesker i bispedømmet føler den måde, hvorpå man i Vor Frue overvåger messen på, som ubehagelig. Desuden sidder en tredjedel af menigheden gemt bag søjler og alteret står nede på jorden.

Men lad os nu for Guds skyld undgå at falde i den groft, der tilsiger, at 'min messeform er bedre end din'.

Det andet Vatikankoncil er en del af Kirkens historie og hverken skal eller bør definitivt omgøres.

Det ville være fantastisk, hvis man ved fælles hjælp og forståelse kunne finde frem til to enkle 'leveregler':

1) Det bliver forbudt at lave alterøer etc. i kirker opført før koncilet. Og de forkert indrettede alterøer der findes i Danmark, skal bortsprænges. Med dynamit. Alle nødvendige liturgiske indgreb skal foretages så skånsomt som muligt.

2) Det katolske bispedømme skal tage Det andet Vatikankoncil seriøst således at de kirker, der bygges fremadrettet, skal være bedre rustet til tidens krav. Lav jeres ellipser i kirker, som er bygget til formålet!

Vi skal ikke øve vold på smukke gamle kirker med den ene hånd, og bygge nye kirker efter koncilet med traditionel stoleopstilling efter rutebilsprincippet med den anden hånd. Liturgien må gå hånd i hånd med det enkelte kirkerums ånd og have respekt for den tid, som det specifikke Gudshus blev opført i!

*Rasmus Kaare Frederiksen, 2000 Frederiksberg
Forkortet af redaktionen*

Korrektion til læserbrev i nr. 2

Jeg er af p. Stephen Holm, Sorø, blevet gjort opmærksom på en fejl i mit læserbrev i forrige nummer om kirkens indretning. Det er ikke kun i Jylland, man lever op til koncilets ånd i indretningen af kirkerummet. Også på Sjælland, i Kalundborg og Sorø har man glæde af ommøbleringen. Undskyld min uvidenhed og jeg håber, at også andre menigheder må lade sig inspirere til at gøre det samme, hvor det kan lade sig gøre.

Jean-Pierre Duclos, 3600 Frederikssund

Læserbreve

Indsendte indlæg skal forsynes med navn, adresse og telefonnummer.

- Kun navn og postnr. offentliggøres i bladet.
- Max. grænse for læserbreve: 400 ord. (vi forbeholder os ret til at forkorte læserbreve over denne længde).
- Max. grænse for kommentarer 800 ord. KO bringer en kommentar pr. nummer.

Læserbreve kan indsendes som e-mail til redaktion@katolskorientering.dk

Eller som brev til: Katolsk Orientering, redaktionen, Gl Kongevej 15, 1610 København V.

Katolsk Orientering bringer ikke læserbreve eller kommentarer som har været trykt i andre medier.

Sankt Andreas Bibliotek og Antikvariat

Tirsdag og torsdag 10-12 og 13-16.45
Onsdag og fredag 10-12 og 13-16
Mandag lukket.

bibliotek@katolsk.dk
Tlf: 33 55 60 90

Bønnens Apostolat

Marts

At respekten for naturen må vokse, da vi ved, at alt er skabt af Gud og er betroet menneskets ansvar.

At biskopper, præster og diakoner må være utrættelige forkyndere af evangeliet ud til verdens ende.

Biskoppens kalender

Februar

Søndag 17. kl. 11.00: Messe Domkirken, kl. 16.30: Electio, Domkirken
Torsdag 21. kl. 16.30: Møde i Pastoralrådets Forr.udvalg
Fredag 22.2.-mandag 4.3.: Marijukirkjan, Færøerne

Marts

Onsdag 6. kl. 10.00: NBK Præsidiemøde - Bispekontoret
Torsdag 7. kl. 14.30: Møde i Liturgikommissionen
Lørdag 9. kl. 10.00: Messe, Ringsted
Søndag 10. kl. 11.00: Messe Domkirken
Tirsdag 12. kl. 10.00: Møde i Biskoppeligt Råd, kl. 17.00: Messe i anledning af årsdagen for biskop Hans L. Martensens død
Onsdag 13.- fredag 15.: COMECE - Bruxelles
Fredag 15.- torsdag 21.: Plenar forsamling - NBK, Østergade
Lørdag 23. kl. 16.00: Messe, Ringsted
Søndag 24. kl. 11.00: Palmesøndag - Messe, Domkirken
Tirsdag 26. kl. 17.00: Oliemesse, Domkirken
Torsdag 28. kl. kl. 17.00: Skærtorsdag - Messe, Domkirken
Fredag 29. kl. 15.00: Langfredag - Liturgi, Domkirken
Lørdag 30. kl. 21.30: Påskevigilie, Domkirken
Søndag 31. kl. 11.00: Påskedag - Messe, Domkirken

Informationschef: Niels Messerschmidt (ansvarshavende)

Redaktør: Lisbeth Rütz

Layout: Margrethe Stenby

Annoncer og abonnement: Lisbeth Rønne
roenne@katolskorientering.dk

Medarbejdere i dette nr.:

Keld Lauritsen, Jean-Pierre Duclos

Redaktion og annoncer:

Katolsk Orientering, Gammel Kongevej 15, 1610 København V, tlf.: 3355 6040 kl. 9-13 mandag-torsdag, Fax 3355 6041.

E-mail: redaktion@katolskorientering.dk, Giro 205-7042
Abonnementspris 500 kr. helårligt.

Alle katolske husstande kan få bladet tilsendt gratis

Udgiver Ansgarstiftelsen, Gammel Kongevej 15, DK 1610 København V

Tryk Greentech Rotaprint - Distribueret oplag 10.046
ISSN 0902-297X

GLADSAXE BEDEMANDSFORRETNING

SØBORG HOVEDGADE 94

Henrik Lundgren

DØGNVAGT
39 69 86 81

Afdelinger i Skovlunde, Ballerup, Herlev, Farum, Bispebjerg og Frederikssund

Jeg kommer gerne i Deres hjem for at træffe de nødvendige aftaler

Frederiksberg & Vanløse Ligkistemagasin

Jyllingevej 8 - 2720 Vanløse
38 71 75 01

Steen Jørgensen

Deres lokale bedemand siden 1940

Ring og aftal et møde enten i Deres hjem eller hos os. Vi træffes også aften, weekend og helligdage.

www.v-lm.dk

Organiseret bedemand, tilknyttet garantiordning, v/Steen Jørgensen

MAGLEÅS KURSUSCENTER

PÅSKEREFUGIUM 2012

Torsdag den 28. marts kl. 14:00 - søndag den 31. marts kl. 13:30 - eller mandag den 1. april kl. 13:30

Påskens rige liturgi vil være dagenes hovedindhold. Desuden lægger dagene op til stilhed og ro samt socialt samvær og dejlige spadsereture i have, park og skov.

Praktisk leder: Dagny Buhl m.fl.

Pris kr. 1.585,00 / 1.795,00

Tilmelding og yderligere oplysninger:

Sekretariatet, Magleås Kursuscenter
Høsterkøvej 6, 3460 Birkerød
Tlf.: 45810715 - www.magleaas.dk

Katolsk Bibelskole på Dalum Kloster

Den 26 - 28. april

Emne: "Grib din Frelse"

Undervisere: Geoff og Gina Poulter, England
Der vil være oversættelse til dansk

Præst: Benny Blumensaat. Pris: 1.200 kr

Tilmelding: Maria Truelsen - 24 60 23 08

E-mail: mariatruelsen@mail.dk

Katolsk Orientering

Indlæg til Katolsk Orientering nr. 4, 2013, som udkommer **fredag den 8. marts** skal være redaktionen i hænde senest **mandag den 18. februar**

Indlæg til Katolsk Orientering nr. 5, 2013, som udkommer **fredag den marts** skal være redaktionen i hænde senest **mandag den 4. marts**

Venlig hilsen Redaktionen

Kastrup Begravelsesforretning

Telefon 32 55 55 55

Døgnvagt

Bedemand Michael Riis

Amagerbrogade 155

Dragør Begravelsesforretning - Telefon 32 53 06 29

Taastrup Begravelsesforretning - Telefon 43 99 19 19

Støtter mindre projekter

www.vincentgrupperne.dk

Martin Ryom

- en katolsk bedemand

T 39 29 60 08

Lykkesholms Allé 9A | 1902 Frederiksberg C

TELEFONLINE SOS FORBØN

Ønsker du forbøn, et lyttende øre, et ord fra Jesus og en velsignelse så ring: **75 18 18 08**

Torsdag, fredag og lørdag kl. 20.00-23.00 hele året

DUK søger Konsulent

Brænder du for børne- og ungdomsarbejde og er du proaktiv, udadvendt og god til at motivere og udvikle folk omkring dig? Så er det måske dig der skal være ny konsulent hos DUK.

Dine primære arbejdsopgaver bliver at udvikle og inspirere det frivillige arbejde og organisationen, besøge og have kontakt til de katolske menigheder og lokalforeninger, og være tovholder på mange af DUKs projekter.

Du skal have erfaring med frivilligt arbejde, være indstillet på skæve arbejdstider, og det er en fordel hvis du har erfaring med ledertræning. Samtidig skal du være indstillet på at du, i tæt samarbejde med bestyrelsen og dine 2 kollegaer, i høj grad selv skal skabe og udvikle dine arbejdsopgaver.

Det fulde stillingsopslag og detaljer om ansøgning kan ses på www.duk.dk

Danmarks Unge Katolikker er Bispedømmet Københavns officielle børne- og ungdomsarbejde, og har ca. 2.000 medlemmer fordelt på 27 lokalforeninger.

Biskop Hans, dialogens mand

Når to teologer taler med hinanden på tværs af århundreder.

Tekst: Jean-Pierre Duclos

KONCILET For os ældre katolikker er biskop Hans manden bag den synode, som med en snuftag førte vores danske kirke fra den kontrareformatoriske æra til 2. Vatikanconcil. Senere blev vi klar over, at et så stort spring krævede mere tid og tålmodighed, men i de 30 år, han stod i spidsen for vores kirke, var han koncilets mand, fordi hele hans virke stod i dialogens lys.

Lektor i teologi Peder Nørgaard-Højen, som i mange år var biskop Martensens nære samtalepartner, har lige i Økumenisk tid (2012/4 s. 9-15) udgivet et fremragende portræt af ham som en dialogisk tænker. Det var han sandelig på alle sider i sit virke,

såvel det teologiske som det pastorale. Jeg vil prøve at referere hans artikel og håber, at det vil give flere lyst til selv at læse den.

Det, som gør en tænker dialogisk, er, at han ikke kan tænke alene: Han må have en vis-à-vis, som han kan være partner med. Sat overfor et abstrakt system føler han sig fortabt: Ideerne må have kød og blod, før man kan tage livtag med dem. Da den unge teolog Hans Martensen skulle vælge emne til sin forskning, blev det derfor Luthers ungdomsværk Kirkens babyloniske fangenskab. ”Her taler to indbyrdes dybt uenige katolske teologer med hinanden over århundreder” konstaterer Nøjgaard-Højen. Og det er rigtigt: Det var Luthers kærlighed til den kirke, som havde lært ham Kristus at kende, der fik han til gå i oprør mod alle de uhyrligheder, som vansirede dens ansigt.

”Martensen forblev livet igennem i dialog med Luther som med en kollega,

hvis lidenskab og engagement han respekterede og tog dybt alvorligt, skønt det var sårende og dræbende – og efter Martensens mening på væsentlige punkter havde ført til alvorlige fejltolkninger og fejludviklinger.” Lad os håbe, at biskop Hans’ sind vil inspirere os, når vi om få år skal markere at det var for 500 år siden, Luther indledte Reformationen. Vil vi være i stand til at erkende, at det var hans oprør, der fik os til at tage os sammen og begynde at bringe orden i Herrens hus? Luther er en væsentlig aktør, ikke en fodnote, i vores kirkes historie. Og biskop Hans var tydeligt inspireret af det sidste concil, da han skrev: ”Forudsætningen for en genoprettelse af kristen enhed [er] ikke blot en ændring hos de andre kirkesamfund, men også en fornyelse og stadig reform af Den katolske Kirke selv.”

Den mellemkirkelige dialog

Den mellemkirkelige dialog er det sted, hvor folk som brænder for sagen mødes

Biskop Hans sammen med Overrabbiner Bent Melchior.

med andre, som er lige så engagerede. I mange århundreder har vi dyrket kontroverteologien, hvor et system blev konfronteret med et andet system. Man skrev bøger mod de andres bøger. Biskop Hans greb sagen helt anderledes an, og hans dialogiske *Fortsættes nedenunder* ▼

Adresselabel, flytning	Til Post Danmarks strekcode
------------------------	-----------------------------

MASKINEL MAGASINPOST
 ID 42512
 Afsender: Katolsk Orientering
 Katolsk Orientering · nr. 3
 15. februar 2013 · 39. årgang

sind var lige det, vor kirke havde brug for, da den endelig skiftede spor og meldte sig ind i den allerede igangværende interkonfessionelle samtale, hvor de troende havde opdaget, at de andre også var troende. Han var den helt rigtige til at være katolsk formand for den internationale luthersk-katolske dialogkommission, som i anledning af 500 årsdagen for Luthers fødsel omtalte ham som Jesu Kristi vidne.

Før koncilet talte vi om vore adskilte brødre, adskilte fra os de ægte kristne. Men da observatørerne blev indbudt til at være med i koncilet, repræsenterede de søsterkirkerne. Samtalen mellem teologer over de konfessionelle grænser har vejet plads for dialogen kirkerne og kirkesamfund imellem. Biskop Hans var manden bag dette rolleskifte ”netop fordi han kunne udvise en

vidtgående åbenhed og lydhørhed overfor andre tolkninger af den kristne sandhed.”

Det gjorde ham ikke til en blåøjet optimist. Nørgaard-Højen bemærker, hvor bedrøvet han var over ikke at kunne tage imod indbydelsen til Folkekirkens åbne nadverbord. ”Han afviste udtrykkeligt tidens tendenser til at ’springe over’ vanskelighederne ved interkommunion ved at bestræbe sig på at formulere en fælles bekendelse på baggrund af en fuldbyrdet fælles nadver. Den fælles eukaristi er ikke midlet til, men målet for alle økumeniske bestræbelser.”

Det kommer ikke i morgen. Biskop Hans var ærlig og skarpsindig nok til at erkende, at tålmodighed er en uundværlig dyd i det økumeniske arbejde. Nørgaard-Højen citerer den franske dominikaner Yves Congar, som skriver om ”den dybtgående tålmodighed, som findes hos sædemanden som ved, at meget vil spire frem (jf. Zak. 3,8 og 6,12). ... Det gælder særligt det økumeniske arbejde, hvis det er rigtigt at opfatte det som en langsom proces af at nærme sig hinanden, knyttet til en indre fornyelse i hvert kirkesamfund med udgangspunkt i kilder, kald og opfordringer, som grundlæggende ligner hinanden

meget og endda er fælles for alle. Hvis tålmodigheden hører til sædemanden, ledsages den nødvendigvis af korset.” Dette er skrevet, efter at biskop Hans havde valgt sit bispeblem crux probat omnia inspireret af Bibelen, Luther og Steno; det falder helt i tråd med det.

Det, et dialogisk sind bidrager til, er at kunne se det billede af en selv, som samtalepartneren danner sig. Vi kan nogle gange blive forbavsede over, hvordan de andre forstår, hvad vi mener og siger, og det samme må gælde for dem. Dialogen er den eneste måde, vi kan overvinde disse misforståelser på og erfare, at det er den samme Kristus vi bekender os til, den samme Bibel, vi læser.

Det var ikke kun i sit forhold til lutheranerne, at biskop Hans viste sit dialogiske sind. Det prægede også hans dialog med verden, ”hans sociale engagement, der i mange år gjorde ham til en kendt skikkelse i det danske kirkeliv generelt. Hans lidenskabelige røst og omsorg for samfundets underkuede og forfulgte var umulig at overhøre.” Også på dette område var biskop Martensens dialogens mand ”side om side med lutherdommen (og godt katolsk med alle mennesker af god vilje) overfor politiske sociale og andre udfordringer fra den sekulære verden, der er alle kirkesamfunds ydre sammenhæng.” Og artiklen slutter således: ”Martensens insisterer på dialogen og dens konstruktive muligheder gjorde ham ofte til biskop for hele den danske kristenhed”.

30 år med koncilets og synodens mand

Der er et område, som denne artikel, som jeg her refererer og varmt anbefaler, ikke beskæftiger sig med, det er hvordan biskop Hans’ dialogiske sind påvirkede

hans virke i de 30 år, han var vores biskop. For os ældre danske lægfolk er biskop Hans koncilets og synodens mand, og det skyldes afgjort hans dialogiske sind. Katolicismen kom tilbage til Danmark for snart 200 år siden i en meget posttridentinsk udgave, hvor al kommunikation gik ad hierarkiske veje. Det fik os til at misforstå Paulus’ budskab, hvor han sammenligner Kirken med et legeme. Vi fokuserede på, at organerne har forskellige funktioner i kroppen, og spekulerede på, hvem der er hovedet og hvem fødderne. Og vi overså, at det Paulus ville få os til at indse, var, at vi trods vores forskellige opgaver i lige grad er lemmer på det samme Kristi legeme. Det oplevede vi under synoden. Det blev ikke så lidt af en overraskelse at opdage, hvordan alle kunne tale sammen på lige fod. Vi var ikke opdraget til at forstå, at hvert nydøbt lille barn er lige så meget kirken som embedsbærerne er. Det lyder ikke helt katolsk, vil nogle sige, men det er det, koncilet lærte os i sit vigtigste dokument, konstitutionen om kirken. Takket være sit dialogiske sind kunne biskop Hans fuldt ud forstå det og få os til at forstå det. I mange århundreder gik relationerne i vores kirke lodret, oppefra og nedad. Nu er vi blevet klar over, at de vandrette relationer er lige så vigtige og nødvendige. Biskop Hans’ dialogiske sind har inspireret os meget til at forstå, at vi alle er kirken. Det er noget helt andet at være lægfolk i kirken i dag end det var bare for ¾ århundrede siden, meget mere krævende, men også meget mere engagerende og opmuntrende. Og det er givet at biskop Hans’ dialogiske sind har hjulpet os til at føle os ikke som sogneborn, men som sognemedlemmer i den postkonciliære danske kirke. Også det skylder vi ham en stor tak for.

Biskop Hans sammen med Københavns Biskop Ole Bertelsen.

Et historisk øjeblik

Som den første pave i 719 år valgte Benedikt XVI at abdicere

PAVEN Den ny afgående pave Benedikt XVI overraskede alle, selv sine nærmeste medarbejdere, da han søndag den 10. februar på et konsistoriemøde meddelte på latin, at han abdicerer fra Den apostoliske Stol søndag den 28. februar kl. 20 på grund af skrantende helbred. Der var tale om et historisk øjeblik i Kirkens historie, for man skal 719 år tilbage i tiden for at finde den forrige pave, der frivilligt frasagde sig Peterseembedet. Det gjorde eneboerpaven Coelestin V i 1294.

Benedikt XVI's historiske erklæring er herunder gengivet i dansk oversættelse:

Kære brødre,

Jeg har indkaldt jer til dette konsistorium ikke alene på grund af de tre kanoniseringer, men også for at meddele jer en beslutning af stor betydning for Kirkens liv. Efter ved flere lejligheder at have ransaget min samvittighed over for Gud, er jeg nået til vished om at mine kræfter, på grund af høj alder, ikke længere rækker til at jeg kan varetage Peterseembedet på en passende måde.

Jeg er udmærket klar over, at dette embede – på grund af dets iboende åndelige natur – ikke kun skal forvaltes gennem ord og gerning, men også gennem bøn og lidelse.

I dagens verden med dens mange hastige skift og med alle dens spørgsmål af dyb relevans for troens liv, er det – for at kunne forvalte Peters embede og forkynde Evangeliet – nødvendigt at besidde både

legemlig og åndelig styrke; en styrke jeg de seneste måneder har mistet i sådan en grad, at jeg må erkende, at jeg ikke længere er i stand til på en tilfredsstillende måde at forvalte det embede, der er blevet mig betroet.

Derfor – og vel vidende om alvoren bag denne beslutning – erklærer jeg hermed i fuld frihed, at jeg fratræder mit embedet som biskop af Rom og Peterseembedet, som kardinalerne betroede mig den 19. april 2005. Fra og med den 28. februar 2013 kl. 20.00 vil Den apostoliske Stol, Peters Stol, være vakant. De bemyndigede personer vil sammenkalde et konklave til at vælge den nye pave.

Benedikt XVI meddeler sin beslutning om at abdicere – en nyhed, der kom som et chok for både den katolske verden og det internationale samfund. Foto: Daily World.

Kære brødre. Jeg takker jer ydmygt for al den kærlighed og det arbejde, I har støttet med mig med i min tjeneste, og jeg beder om forladelse for alle mine fejl.

Lad os nu betro Den hellige Kirke i vor Ypperstepræst, vor Herre Jesus Kristi varetægt og bønfulde Hans hellige moder, Jomfru Maria, om at hun må hjælpe kardinalerne med hendes moderlige bistand i valget af ny pave. Hvad angår mig selv, vil jeg også fremover hengivent tjene Guds hellige Kirke gennem et liv i bøn. Vatikanet den 10. februar 2013

Benedikt XVI

Læs mere om Benedikt XVI, reaktionerne på hans historiske beslutning og det forestående konklave på de følgende sider

NM

Benedikt XVI

Tilbageblik over pontifikatet. Hvad sker der nu?

Læs mere side 2, 3, 4, 5 og 16

Kirkeskat

Hvilken rolle spiller sognepræsten? Sognestatistik.

Læs mere side 6

Caritas

Støt Caritas' indsats i Mali og Uganda.

Læs mere side 7-10

Ny direktør til Vatikanets bank

Tysker valgt blandt 40 ansøgere

VATIKANET Ernst von Freyberg er blevet udnævnt til præsident for IOR ni måneder efter forgængeren Ettore Gotti – Tedeschi, der sidste år måtte gå af efter et mistillidsvotum fra bankens ledelsesråd. Gotti Tedeschi skulle have skaffet IOR et bedre image, men måtte gå, anklaget for at have plejet egne interesser og mistænkt for forsøg på hvidvask af penge for en af bankens kunder. Gotti -Tedeschi's bolig blev sidste år gennemsoget i forbindelse med en bestikkelseskandale i våbenkoncernen Finmeccanica.

Den 54-årige Ernst von Freyberg er medlem af malteserordenen og har grundlagt et finansrådgivnings firma. Han er blevet valgt blandt 40 ansøgere af en kardinalkommission.

Samtidig med von Freybergs udnævnelse har paven fornyet mandatet for den kardinalkommission, der udgør bankens tilsynsråd. Rådet ledes som hidtil af Tarcisio

Bertone, Vatikanets statssekretær. Øvrige medlemmer er franskmænd Jean-Louis Tauran, præsident for rådet for religiøs dialog, ærkebiskoppen af Sao Paolo, Odilo Scherer, og ærkebiskoppen af Ranchi i Indien, Telesphore Toppo. Nyt medlem af rådet er den italienske kardinal Domenico Calcagno.

Pave Benedikt XVI har arbejdet for højere transparens i Vatikanets administration. For første gang nogensinde blev IOR sidste år undersøgt af en ekstern myndighed. I en 500 sider lang rapport, der udkom i juli sidste år anerkender Moneyval, OECD's organ for sikring af transparens og høj banketik, at IOR er "nået meget langt på kort tid". Rapporten slog fast, at IOR opfylder ni ud af 16 standarder.

Besøgende og turister i Vatikanet har fra midten af februar igen kunnet bruge deres betalingskort i Vatikanet. Den 1. januar fratog Banca d'Italia Deutsche Bank tilladelse til at have pengeautomater i Vatikanstaten.

Som begrundelse blev brugt, at Den hellige Stols forholdsregler mod pengevask var utilstrækkelige. *LR*

I.O.R

IOR er en forkortelse for Istituto di Opere Religiose (Institut for religiøse organisationer). Det blev grundlagt den 27. juni 1942 af pave Pius XII. IOR's formål er at forvalte penge fra religiøse institutioner. IOR er direkte underlagt paven og forvalter ca. 30.000 konti med et indestående på tilsammen omkring seks milliarder euro.

77 % af de omkring 25.000 kunder stammer fra Europa. 7,3 % af kunderne stammer fra Vatikanet. Religiøse ordener, bispekonferencer, bispedømmer, klostre og andre kirkelige institutioner kan få en konto i IOR. IOR er ikke en egentlig bank. Denne opgave varetages af APSA (administrationen for den apostoliske stols ejendomme). IOR har 112 ansatte. *Kilde: KNA*

Fakta

Evangelisering

Hvordan griber man det an, spørger Kuno Arnkilde.

Læs mere på side 11

KO mener

Tak til pave Benedikt

Benedikt XVI's pontifikat har budt på flere overraskelser; den største måske den 11. februar, da han valgte at abdicere. Men eftertiden vil også huske hans pontifikat for flere ting.

Hans standhaftighed: I sin tiltrædelsestale sagde han: "Bed for mig, så jeg ikke flygter af frygt for ulvene". Der var i 2010 et massivt pres i medierne for at få ham til at træde tilbage på grund af overgrebs-sagerne. Han modstod dette pres, og det er først nu, i et sjældent roligt øjeblik af hans pontifikat, at han vælger at abdicere.

Hans krystallklare undervisning: Selv i forbindelse med sin abdikation lærer han os, at ingen bør klynge sig til magten. Benedikt efterlader ikke blot en omfattende undervisning gennem sine mange prædikener, encyklikaer og bogtrilogien om Jesus, men også gennem sine handlinger.

Hans reform af liturgien: Benedikts beslutning om at ophæve restriktionerne omkring fejringen af messen efter den tridentinske ritus var historisk, og var med til at bevare den ekstraordinære ritus for de kommende generationer.

Hans begreb om transparens: Fra sin håndtering af anklagerne mod Kristi Legionærer og deres grundlægger til moderniseringen af Vatikanbanken har Benedikt ønsket at rense Kirken for korruption. Denne indsats fik ikke megen spaltepads i medierne, men er noget Kirken vil nyde godt af i de kommende år.

Hans dialog med Islam: Benedikt veg ikke tilbage, da hans Regensburg-forelæsning blev groft misforstået i dele af den muslimske verden. Selv efter at have undskyldt for utilsigtet at have fornærmet muslimerne, stod han ved indholdet af sin tale, der opfordrede til en alliance mellem katolikker og muslimer i den sekulære verden. Et resultat heraf er, at den katolsk-islamiske dialog i dag er stærkere end nogensinde.

Hans oprettelse af ordinariatet: Oprettelsen af det personlige ordinariat til grupper af tidligere anglikanere er en af Benedikts største fortjenester. Han formåede at etablere en ny struktur i katolsk regi, som har bragt tusindvis af anglikanere ind i Den katolske Kirkes fulde fællesskab – og uden uopretteligt at have skadet relationerne mellem Den katolske Kirke og Den anglikanske Kirke.

Hans diplomatiske evner: Benedikt blev i starten karikeret som værende 'ærkekonservativ'. Men under sit pontifikat viste han hurtigt, at han besad et dristigt og smidigt sind, som overskred de gængse kategorier. I en tid med uafbalanceret tænkning fremstod Benedikts tænkning som harmonisk og med stor integritet. Med sit begreb om 'kontinuitetens hermeneutik' byggede han bro mellem tradition og nytænkning, mellem tro og fornuft.

Hans ydmyghed: Selv om det kan være svært at opgive magt og status, også indenfor Kirkens egne rækker, har Benedikt med sin erkendelse af sin manglende styrke til fortsat at kunne lede Kirken, udvist en beundringsværdig ydmyghed ved at sætte kærligheden til Kirken over sit pontifikat og dets eftermæle.

Lad os takke Gud for frugterne af Benedikts pontifikat, og lad os bede for ham og hans efterfølger!

Niels Messerschmidt

Sådan vælges den nye pave

For første gang i 719 år bliver pavesædet ikke vakant ved embedsindehavers død, men i kraft af hans abdicering.

Tekst: Niels Messerschmidt

KONKLAVE Inden protodiakonen, kardinal Jean-Louis Tauran, kan træde ud på balkonen over Peterskirken hovedindgang og forkynde 'Annuntio vobis gaudium magnum! Habemus Papam!' – Jeg meddeler jer en stor glæde! Vi har en pave! – er en omstændelig og for omverden lukket proces gået forud.

Med Benedikt XVI's historiske meddelelse den 11. februar om at han fratræder Peterembedet i slutningen af februar, var det 719 år siden en pave sidst abdicerede frivilligt. Det gjorde eneboerpaven Coelestin V i 1294.

Den apostoliske Stol blev vakant den 28. februar kl. 20. Perioden op til konklavet vælger ny pave er reguleret af konstitutionen for valg af pave, Universi dominici gregis, offentliggjort af den salige Johannes Paul II i 1996 og modificeret af Benedikt XVI i 2007. Konstitutionen foreskriver at når 'Sede Vacante' indledes mister lederne af Vatikanets kurieafdelinger – kardinalstatssekretæren, kongregationernes præfekter og rådspræsidenterne – deres embeder. Visse embeder er dog undtaget denne bestemmelse, fx camerlengoen, storpenitentiaren og Roms kardinalvikar.

I den vakante periode begiver samtlige kardinaler sig til Rom, hvor kardinalkollegiets dekan afholder daglige generalkongregationsmøder med de ankomne kardinaler. På disse møder behandles daglige kirkelige anliggender, mens vigtige anliggender forbeholdes den nye pave. Kardinalkollegiet skal også forberede selve pavevalget. Alle kardinaler – også dem over 80 år, og dermed ikke længere stemmeberettigede – kan deltages i disse kongregationsmøder.

Reglerne foreskriver, at konklavet skal begynde mellem 15 og 20 dage efter Den apostoliske Stol er blevet vakant. 14 dagesreglen er opstået for at give alle kardinalerne mulighed for at nå frem fra alle verdens hjørner.

Afstemning bag lukkede døre

Af de stemmeberettigede kardinaler (dvs. kardinaler, der ikke er fyldt 80 år den 28. februar kl. 20) kommer de 61 fra Europa, 19 fra Latinamerika, 14 fra Nordamerika, 11 fra Afrika, 11 fra Asien og én fra Oceanien. Denne sammensætning kan dog nå at ændre sig afhængig af hvornår konklavet åbner. Italien har flest stemmeberettigede kardinaler, nemlig 21. Benedikt XVI har kreeret 67 af de stemmeberettigede kardinaler, mens 50 er kreeret af den salige Johannes Paul II.

En af den salige Johannes Paul II 'opfindelser' med hensyn til konklavet var at de stemmeberettigede kardinaler, i alt 117 pr. 28. februar, opholder sig i Vatikanets gæstehus Casa Santa Marta under selve konklavet, der er tæt beliggende på Det Sixtinske Kapel, hvor selve konklavet og stemmeafgivelsen finder sted. Når kardinaler ankommer til konklavet, sværger de på at holde alt, hvad der sker under afstemningen, hemmeligt ligesom de lover

Kuriekardinalerne på vej hen mod Det Sixtinske Kapel, hvor den næste pave skal vælges.

"Vi vil huske pave Benedikt som en stor teolog og en god formidler"

Biskop Czeslaw Kozon i anledning af meddelelsen om pave Benedikt XVI's fratrædelse.

DANMARK Med stor overraskelse og et markant mål af vemod har jeg modtaget meddelelsen om pave Benedikts forestående fratrædelse. Selv om kirkeretten nævner muligheden for, at en pave kan nedlægge sit embede, og pave Benedikt også i interviewbogen 'Verdens lys' selv har været inde på det, hvis kræfterne skulle svigte, havde ingen ventet, at det ville ske netop nu. Også på det sidste har han gennemført audienser og liturgier med stor værdighed og samtidig udstrålet glæde, selv om mange ting med rette har kunnet bekymre ham.

I Kirken er vi vant til, at den ene pave afløser den anden, men ikke til at det sker ved forgængerens nedlæggelse af embedet. Det er ikke hændt i siden pave Coelestin V gjorde det i 1294. Hverken en ny pave eller Kirken som helhed har i de sidste århundreder skullet forholde sig til tilstedeværelsen af en forhenværende

indehaver af Peters embede.

Vi vil huske pave Benedikt som en stor teolog og en god formidler af Kristi budskab. I en vanskelig tid har han med både autoritet og ydmyghed formidlet og forsvaret dette budskab og derved også vist forståelse for, at mennesker i dag forholder sig til Gud ud fra mange forskellige forudsætninger. Pave Benedikt har holdt fast ved de evigt gyldige sandheder og det, han har skønnet nødvendigt for Kirken, men samtidigt peget på nødvendigheden af at finde de bedst egnede måder at formidle dette på. Hans udråbelse af 'Troens år' er et sådant initiativ, som vi nu er i gang med at omsætte i praksis.

Alle, der har truffet pave Benedikt personligt vil huske det som mødet med en venlig og ydmyg mand, interesseret i dem, han taler med. Hans klare forkyndelse og værdige fejring af liturgien vil være noget, vi mindes med taknemmelighed. Vi vil sige tak til Gud for pave Benedikts tid som leder af Kirken på jorden og bede Gud give ham gode år endnu og mulighed for at nyde

at stemme på den kandidat, de mener, er den bedst egnede.

Når kardinalerne ankommer til Det Sixtinske Kapel, lukkes den store bronzedør bag dem, og alle døre og vinduer bliver forseglet med bly. Under konklavet finder der hver dag op til fire afstemninger sted. Hvis tre dage er gået uden noget resultat afbrydes afstemningen med en dag med bøn og meditation. Ved hver afstemning skriver de stemmeberettigede kardinaler navnet på deres kandidat på en seddel, som lægges i en stor skål. Denne procedure gennemføres indtil én af dem har fået mindst 2/3 stemmerne. Efter hver afstemning brændes stemmesedler, og røgen sendes gennem skorstenen. Ved tilsætning af kemikalier farves røgen sort, hvis afstemningen ikke har givet resultat og hvid, hvis afstemningen har peget på en ny pave.

De stemmeberettigede kardinaler må ikke forlade Vatikanet under konklavet og må ikke have kontakt med omverdenen i denne periode.

Når den nye pave er blevet valgt skal han formelt bekræfte, at han ønsker at påtage sig valget. Han spørges: "Accepterer De valget af egen fri vilje?" Besvarer han dette med "Accepto", er han den nye pave fra det øjeblik. Næste spørgsmål lyder: "Hvilket navn ønsker De at blive kaldt?", hvorpå den nyvalgte pave svarer med det navn, han ønsker at antage.

det otium, han i slutningen af sin tid som præfekt for trosælverkongregationen, havde ytret ønske om.

Særligt vigtigt er det nu også at bede for det forestående konklave, at der også at det må fremgå en pave, der ligesom pave Benedikt med kærlighed til Gud og Kirken kan styrke vor tro og vort fællesskab i de udfordringer, tiden bringer os.

København, den 11. februar, 2013.

Fornyelse eller svaghedstegn?

Der er delte meninger om pave Benedikts abdikation.

Tekst: Lisbeth Rütz

DEBAT Er pave Benedikts tilbagetræden tegn på fornyelse, eller er den et svaghedstegn, der fortæller, at Kirken er i dyb krise? Det er der stærkt delte meninger om i Kirken.

Under sin tale til kardinalkollegiet den 11. februar, hvor han offentliggjorde sin abdikation, erklærede pave Benedikt, at han ikke længere kan forvalte sit embede på en tilfredsstillende måde. Dette kom ikke helt uventet. I interviewbogen "Verdens lys" sagde han til den tyske journalist Peter Seewald, at hvis paven ikke længere ser sig i stand til "fysisk, psykologisk og åndeligt at varetage sit embedes pligter, så har han ret og under visse omstændigheder også pligt til at gå af". Muligheden for at abdicere er også forudset i den apostoliske konstitution fra 1996 "Universi Domici Gregis" og i kirkeretten i canon 332, paragraf 2.

Der er kun få eksempler på, at en pave er trådt tilbage. I 1294 gik Coelestinus V af efter kun fem måneders pontifikat. I 1415 besluttede den retmæssigt valgte Gregor XII under koncilet i Konstanz (1415-1418) at træde tilbage. Det gjorde han for at afslutte det vestlige skisma, hvor hele tre paver gjorde krav på Peterembedet.

Mange kommentarer til pavens abdikation udtrykker forståelse for pavens beslutning, som de ser som tegn på visdom. De har stor respekt for pavens ydmyghed og store åndelige integritet; men hos mere traditionelt tænkende katolikker vækker tanken bekymring.

De to filosofiprofessorer Pierre Dulau og

Martin Steffen kalder i et interview i det franske katolske dagblad La Croix pavens abdikation for "en katastrofe" og "en form for symbolsk vold". Paveembedet er det sidste, som er "indtil døden". Det betyder mindst to ting - at det menneskelige liv ikke er sit eget formål, men at det finder sin mening udefra - fra Gud, siger de to forfattere, der ser paven som en slags bro, der forbinder himmel og jord.

På sin blog "Corrispondenza romana" bruger den italienske kirkehistoriker Roberto de Mattei udtrykket "forældreløse" om de troende, der havde set pave Benedikt som et trygt referencepunkt.

Pave Benedikts abdikation synes en legitime handling ud fra et teologisk og kirkeretligt standpunkt, men er udtryk for mangel på kontinuitet med Kirkens tradition og

Paven på vej op ad podiet for at fejre friluftsmesse for op imod én million troende ved afslutningen på Den 7. Familiekongres i Milano den 3. juni 2012. Foto: family2012.com.

praksis, skriver de Mattei, der mener, at paveembedet mister noget af sit sakrale præg og bliver mere funktionelt.

Helligånden er totalt fraværende i de mange kommentarer, der er kommet om abdikationen skriver de Mattei der mener, at massemedierne i kommentarerne til pavens beslutning kun følger "et rent menneskeligt kriterium, som om Kirken var et multinationalt firma, der skal ledes efter rene effektivitetskriterier med udelukkelse af enhver overnaturlig indflydelse".

I det britiske konservative magasin "The Spectator" skriver Charles More den 16. februar: "Paveembedet er et helligt embede, og den idé, at indehaveren giver sig selv til det livsvarigt uanset hvad det end måtte medføre af lidelse er inspirerende. Det afslagne Johannes Paul et bevægende vidnesbyrd om".

Kort nyt

"Benedikt XVI flygter ikke for ulvene"

Pave Benedikt flygter ikke fra ulvene, og han stiger ikke ned fra korset, siger chefredaktøren for l'Osservatore Romano i et interview med den franske avis le Figaro den 13. februar. "Ulvene er over alt. De findes i verden, de findes i Kirkens indre og inden i mennesket selv. Det er synden," siger Vian, der i interviewet fortæller, at det kom som et chok for Joseph Ratzinger, da han den 19. april 2005 på mindre end 20 timer blev valgt til pave under et af de korteste konklaver i Kirkens historie. Vian fortæller i interviewet, at Pius XII overvejede at abdicere efter krigen, og at Johannes XXIII og Johannes Paul II af helbredsårsager havde samme overvejelser.

Med udtrykket "Han stiger ikke ned fra korset" mener Vian, at pave Benedikt føler sig som Simon af Kyrene, som hjalp Jesus med at bære korset. Vian siger, at pave Benedikt traf beslutningen om at abdicere i april eller maj sidste år efter den store rejse til Mexico og Cuba.

LR

"Jeg følte mig aldrig alene"

Onsdag den 27. februar, dagen før han blev pave emeritus, blev pave Benedikt modtaget med langvarige klapsalver på Peterspladsen. "Da jeg den 19. april for otte år siden accepterede Peterstjenesten ... i det øjeblik var mine ord: "Herre, hvorfor beder du mig om dette? Det er en stor byrde, du lægger på mine skuldre, men hvis du beder mig om det, så accepterer jeg. Jeg er sikker på, at du vil hjælpe mig, også i al min svaghed."

Otte år efter valget i 2005 siger paven: "Jeg kan kun sige, at Herren har hjulpet mig og været mig nær. Dagligt har jeg kunnet mærke hans nærvær".

"Jeg opgiver ikke korset; men jeg er på korset på en ny måde" sagde paven. Videre sagde paven, at han havde følt sig som Sankt Peter sammen med apostlene i båden på Genesaret Sø, hvor der nogle gange var roligt vejr, men andre gange trak op til storm.

LR

Embedet får en ny "aura".

"Det, at paven er gået af, er en 'objektiv afsakralisering' af hans embede," skriver Ernesto Gallo della Loggia i Corriere della Sera den 13. februar under overskriften: "En anderledes måde at se det hellige på". Della Loggia mener, at det teologiske indhold i embedet (d.v.s. at være Kristi stedfortræder) vil være uforandret, men at embedet får en anden "aura". "Hvis det altså er muligt, at en pave går af og på den måde vender op og ned på en århundredgammel praksis i Kirkens ledelse, ja så er også andre fornyelser mulige. Der kan så også ændres på andre århundredgamle praksisser på lavere niveauer i Kirken", skriver della Loggia, der mener, at selve Kirkens centrale struktur nu pludselig sættes til diskussion.

LR

"Pavens rolle skal tænkes om"

Flere beslutninger bør overlades til lokalkirkerne, mener Walter Kasper.

KOMMENTAR "Lad det være klart: Peterstjenesten, Peters primat er en Herrens gave til Kirken. Det skal styrkes og ikke lide skade. Men i vores tid, i en globaliseret verden er det meget nødvendigt at tænke over den bedste måde man kan gøre det på", siger kardinal Walter Kasper i et interview i Corriere della Sera den 20. februar.

"Kirken er den samme gennem alle århundrederne, og den oplever en fornyelse i kontinuiteten, som paven siger. Men det faktum at han er trådt tilbage, at han frivil-

ligt har givet afkald kaster et nyt lys på paveembedet", siger Kasper i interviewet.

Kasper mener, at pavens rolle i dag skal forstås på en ny måde, som Johannes Paul II opfordrede til i "Ut unum sint" (encyklica fra 1995), og at paven i fremtiden bør overlade mange flere beslutninger til lokalkirkerne for kun at gå ind i det, der vedrører hele Kirken. Det faktum, at de fleste katolikker i dag findes på den sydlige halvkugle stiller os over for nye udfordringer i følge Kasper.

Walter Kasper går også ind for reformer af kurien og bedre koordinering af de forskellige dicasteriers (dicasterium: betegnelse for forvaltningsenhed under Vatikanet) rolle.

På spørgsmålet om hvilken type pave vi har brug for i dag svarer han: "Forudsætningen er at det er en troens mand, en åndelig mand. En mand der har karisma og forstår at få de troende med sig. En sand hyrde for folk, men også en hyrde, som kan lede Kirken. I dag kræves der kendskab og erfaring med den universelle kirke. Det er ikke nok bare at kende et land eller et særligt bispedømme", siger Kasper.

Kasper var i ti år - fra 2001 til 2010 - præsident for det pavelige råd for de kristnes enhed og har et betydeligt teologisk forfatterskab bag sig.

LR

Der er brug for reformer

Vatikanet skal professionaliseres

KOMMENTAR Den indtil nu rent teoretiske mulighed for at træde tilbage som pave bliver nu til en reel valgmulighed for pave Benedikts efterfølgere, siger kirkehistorikeren Hubert Wolf i et interview i Kölner Stadt-Anzeiger 12. februar dagen efter meddelelsen om pave Benedikts tilbagetræden. Wolf mener, at pave Benedikts tilbagetræden passer fint til hans profil som pave. Pave- og bispeembedet

er de eneste embeder, man ikke har en sakramental vielse til i Den katolske Kirke, og det er en tjeneste, som man frit kan træde tilbage fra, siger Wolf, der ser pavens tilbagetræden og hans brug af udtrykket "Petrestjenesten" som et tegn på ydmyghed, men også som et tegn på en bevægelse hen mod en mere kollegial kirkeledelse.

"Det er fuldstændigt klart, at forandringen af vores moderne verden også forandrer og skal forandre paveembedet i vores moderne

verden", siger Wolf, der mener, at Vatikanet har brug for strukturreformer og professionalisering for at forhindre nye kommunikationskatastrofer. Et kendt eksempel på den mangelfulde kommunikation i Vatikanet er holocaust-benægteren Richard Williamson.

En tyk sagsmappe om ham lå hos kardinal Walter Kasper, leder af rådet for de kristnes enhed. Paven vidste intet om dette, fordi Kasper ikke vidste noget om den planlagte rehabilitering.

PAVEN Da pave Benedikt XVI den 11. februar offentliggjorde sin beslutning om at abdicere, gav han ikke kun hele verden en overraskelse og journalisterne noget at snakke om. Ved på den måde at sætte punktum for sit eget pontifikat næsten tvang han os til allerede nu at gøre status over de forgangne knap otte år. Hvad var det for en mand, der blev apostlen Peters 265. efterfølger? Hvilke udfordringer mødte han? hvordan klarede han dem? Og sidst, men ikke mindst: Hvad ville han? Enkle spørgsmål, som med tiden sikkert vil fylde mange bøger. Her kan der kun være tale om nogle grove, foreløbige streger.

Manden

Joseph Aloisius Ratzinger, som er pavens borgerlige navn, blev født den 16. april 1927 i Marktl am Inn i Bayern. Som man ser, var han gammel nok til at opleve Anden Verdenskrig. Allerede under krigen havde han bestemt sig for at blive præst, og efter et kort krigsfangenskab indtrådte han sammen med sin storebror Georg i præsteseminariet. I 1951 blev han præsteviet. Mens storebror Georg var optaget af musikken og endte som leder af det berømte drengekor "Regensburger Domspatzen", fulgte Joseph en stejl akademisk løbebane. Som blot 32-årig blev han professor i teologi i Bonn (1959-63), siden i Münster (1963-66), Tübingen (1966-69) og Regensburg (1969-77). Under det Andet Vatikankoncil deltog han som teologisk rådgiver for kardinal Frings af Köln. Både som lærer, forfatter og medstifter af tidsskriftet "Communio" gjorde Ratzinger sig bemærket som et intellektuelt fyrtårn, en aktiv debattør og en forsvarer for kontinuiteten i Kirkens liv og tro.

Livet som forsker og lærer fik dog en brat slutning, da Paul VI i 1977 udnævnte Ratzinger til ærkebiskop af München og Freising. Allerede 1981 kaldte Johannes Paul II ham til stillingen som præfekt (leder) for Troslærekongregationen, som har ansvaret for at bevare den katolske tro intakt. Selv hvis Ratzinger aldrig var blevet pave, ville årene som præfekt for Troslærekongregationen have været nok til at sikre ham en plads i kirkehistorien. Man kunne nævne mange ting, men det kritiske opgør med den marxistisk inspirerede befrielsesteologi i 1980'erne, arbejdet med "Den katolske Kirkes Katekismus" (1986-92) og erklæringen "Dominus Iesus" (2000), som markerede grænser i forhold til andre religioner såvel som andre kirkesamfund, hører uden tvivl til højdepunkterne.

Professoren på Peters stol

Tilbageblik på Benedikt XVI pontifikat.

Tekst: Sebastian Olden-Jørgensen. Fotos: KNA

Peterspladsen den 19. april 2005. Den nyvalgte pave Benedikt XVI viser sig for første gang på Peterskirkens loggia.

Sideløbende med sit officielle virke fortsatte Ratzinger med at skrive og udtale sig om teologiske og politiske emner. Den frihed havde han nemlig betinget sig, da han blev udnævnt til kardinal. Det omfattede også interview-bogen "Rapporto sulla fede" (Rapport om troen) fra 1984, som skabte en voldsom debat, måske netop fordi den var så klar og tilgængelig. I Johannes Paul II's senere år var Ratzinger en vigtig rådgiver og støtte for paven, også med hensyn til de misbrugssager, der efterhånden kom frem. Det medførte bl.a., at det i 2001 blev pålagt biskopperne at orientere Troslærekongregationen om alle sager, der involverede mistanke om gejstliges seksuelle misbrug af mindreårige.

Paven

Da pave Johannes Paul II døde i foråret 2005 var Ratzinger på ingen måde den oplagte efterfølger. Hvis man skal tolke det ret hurtige valg af Ratzinger efter blot to dage, er det nærliggende at pege på to forhold:

Johannes Paul II (1978-2005) havde været pave i en menneskealder, og kardinalerne var ikke parat til eller enige om en ny kurs. I den situation havde Ratzinger en dobbelt fordel. Han kunne "føre butikken videre" uden større vanskeligheder, samtidig med at han som næsten 78 år gammel ikke ville kunne få noget langt pontifikat. Ved at vælge Ratzinger, gav kardinalerne Kirken og sig selv en overskuelig tænkepause. Det er den tænkepause, Benedikt XVI nu har afsluttet.

Når Ratzinger valgte navnet Benedikt XVI, er det givet en henvisning til den hellige Benedikt, en af Europas værnehelgener og det vestlige munkevæsens fader, men måske også til Benedikt XV (1914-22), der var en lidt uventet, ydmyg overgangspave med et kort pontifikat. Ved sit valg betegnede Benedikt XVI sig som "en ydmyg arbejder i Herrens vingård", og han har aldrig så meget som prøvet på at efterligne Johannes Paul II's karismatiske stil. Tværtimod fortsatte han som pave den stilfærdige, saglige facon, der altid havde kendetegnet ham. Han fortsatte også med at skrive teologiske værker såsom trilogien "Jesus fra Nazareth", hvoraf desværre kun det første bind er udkommet på dansk.

De udfordringer, Benedikt XVI har stået over for, har han alle sammen arvet fra Johannes Paul II. Man kunne opstille en uendelig liste, men lad os nøjes med følgende: Højrefløjen, venstrefløjen og skandalerne.

Højrefløjen

I visse kredse hører man, at Benedikt XVI har været en meget konservativ pave, der har været blød over for højrefløjen (traditionalisterne) og hård over for venstrefløjen (de liberale). Det turde være

Den 26. maj 2006 besøgte pave Benedikt den polske nationalhelligdom Jasna Gora i Czestochowa.

en sandhed med modifikationer. At han har været en konservativ pave, siger egentlig sig selv. Det er pavens rolle at bevare troens renhed og kontinuitet. Der kan dog ikke være tvivl om, at han med motu proprio "Summorum pontificum" (2007), der med et slag legaliserede den gamle, latinske messe, opfyldte et stort ønske hos mange traditionelt orienterede katolikker. Ophævelsen af ekskommunikationen af de fire biskopper fra det skismatiske Pius X's Præstebroderskab var også en udstrakt hånd til de traditionalister, der havde brudt med Rom, dvs. den yderste højrefløj.

Før man af den grund udnævner Benedikt til en højreorienteret pave, bør man dog tage et par ting i betragtning. For det første har Pius X's Præstebroderskab endnu ikke taget imod den udstrakte hånd og vil næppe heller gøre det. Præstebroderskabets grundlæggende ideologi er jo, at Andet Vatikankoncil var en stor fejltagelse, ja kættersk. Fra Roms side har en accept af Koncilet været et ufravigeligt krav, og paven har på intet tidspunkt så meget som antydnet, at der kunne rokkes ved det. Ja, man kunne jo også hævde, at ved at tillade fejringen af den gamle liturgi har paven splittet højrefløjen ved at imødekomme de moderate og stå fast over for de ekstreme.

Venstrefløjen

Når det gælder Benedikt XVI's forhold til venstrefløjen, peger man oftest på den apostoliske visitation af de amerikanske kvindelige ordenssamfund, men også her er det svært at se en hård og autoritær stil. Årsagen til visitationen var en stigende bekymring over, at en del kvindelige ordenssamfund både mht. livsstil og holdninger havde bevæget sig langt væk fra de gældende kirkelige normer. At det virkelig forholder sig sådan, er hævet over enhver tvivl. Spørgsmålet er blot: Er det et problem, og hvad skal der gøres ved det?

Pave Benedikt planter under besøget i Israel i maj 2009 sammen med Israels præsident Shimon Peres et oliventræ i præsidentpaladsets have.

I stedet for bare at gribe disciplinært ind valgte man i Rom at organisere en grundig visitation (undersøgelse), som i 2008 blev lagt i hænderne på moder Clare Millea ASCJ. Den omfattede næsten 400 store og små ordenssamfund, som alle har udfyldt udførlige spørgeskemaer om alle sider af ordenslivet og modtaget besøg. Moder Milleas endelige rapport blev afleveret i foråret 2012 til Kongregationen for Gudviet og Apostolisk Liv, men der er endnu ikke draget nogen konklusioner. Nu ligger den opgave og venter på Benedikt XVI's efterfølger.

Et hjerteligt møde med den anglikanske kirkes primas Rowan Williams under besøget i England i august 2010.

Skandalerne

Siger man skandaler, siger man også medier. Her har paven sådan set været ret uheldig. Først var der Regensburg-talen i 2006, hvor et – i bagklogskabens klare lys – uforsigtigt citat fra en byzantinsk kejser fra 1400-tallet fremkaldte voldsomme reaktioner i den muslimske verden. Det var samme år krisen i kølvandet på de danske Muhammed-tegninger eksploderede. Man må sige, at både paven og verdensoffentligheden siden da har lært at formulere sig mere forsigtigt.

Så var der sagen med Richard Williamson, en af de fire skismatiske biskopper fra Pius X's Præstebroderskab, som blev løst fra ekskommunikationen i begyndelsen af 2009. Kort efter kom det frem, at han i et interview på svensk TV nogle måneder tidligere havde benægtet jødeudryddelserne under Anden Verdenskrig. Også denne gang gik medierne i selvsving, og Vatikanet lærte på den hårde måde, at i dag må man Google, før man handler.

Så er der yderligere Vatileaks, dvs. de fortrolige dokumenter, som pavens butler Paolo Gabriele havde stjålet og lækket til pressen. Det er egentlig lidt af en gåde, at Vatileaks har kunnet fængsle offentligheden i den grad, det har været tilfældet. Alle afsløringerne synes at handle om banaliteter: At der er uenighed om efterforskningen af finansielle uregelmæssigheder, at der er magtkampe i kurien, og at visse kredse ikke kan lide kardinal Tarcisio Bertone. Det kan være svært at tage Vatileaks alvorligt som andet end et lidt bekymrende udtryk for, at Benedikt XVI måske prioriterer "personalepolitik" i sine egne umiddelbare omgivelser lidt for lavt.

Og så er der jo alle skandalers moder: Misbrugssagerne. Her må man nok vente på historiens dom. Det synes ret klart, at Benedikt XVI allerede som kardinal stod for en "hård linje" i misbrugssager. Som pave har han også konsekvent stillet sig til rådighed for møder med misbrugsofre og undskyldt på Kirkens vegne. Kan man forlange mere? Kunne han have gjort mere? Utvivlsomt kunne Kirkens ledere have gjort mere, men før man lægger ansvaret på Benedikt XVI's skuldre, må man huske, at det først var i Johannes Paul II's sidste år, at Trosælerekongregationen fik afgørende indflydelse på behandlingen af misbrugssagerne. Indtil da lå det primære ansvar for den slags sager i Kongregationen for Gejstligheden.

Benedikt XVI's egen dagsorden

En bare halvvejs retfærdig vurdering af Benedikt XVI's pontifikat kan ikke nøjes med at se på, hvor elegant eller klodset han har klaret sig i medierne. Når alt kommer til alt, er medierne ofte både ensidige og overfladiske. Det er jo skandalerne og de

spidsvinklede historier, der skaffer dem seere og læsere og dermed indtægter. Et professionelt medieberedskab ville nok hjælpe på det, men ikke ændre grundlæggende på mediernes dynamik. Så meget desto mere er der grund til, at vi selv forsøger at se dybere, f.eks. på Benedikt XVI's egen dagsorden. Hvad ville han? Hvad gjorde han? Også her må vi begrænse os til et par hovedpunkter.

Liturgien

Benedikt XVI's interesse for liturgien rækker tilbage til hans tid som ærkebiskop af München og Freising, hvor han i en række prædikener forklarede, at også i den nye liturgi er eukaristien et sandt offer. Over for dem, der tolkede liturgireformen efter Koncilet som et brud, understregede han kontinuiteten. Den førnævnte tilladelse til fejring af den gamle liturgi skal ses i samme lys. Det drejer sig ikke om en tilbagevenden til gamle dage, for den nye messe er stadig den romerske liturgis almindelige form, og der er heller ikke kun tale om pastoral omsorg for en lille, men højtråbende gruppe katolikker. Pavens projekt var først og fremmest at hele et unødvendigt brud i udviklingen af Kirkens liturgiske liv og derigennem at stimulere til, at den nye liturgi genvandt noget af den højtidelighed og sans for det hellige, som var gået tabt.

Også i forbindelse med diskussionen om Andet Vatikanconcil har paven – og før ham biskoppen og kardinalen Ratzinger – understreget nødvendigheden af en kontinuitetens hermeneutik (tolkning). Han har jævnligt og senest ved et møde med Roms gejstlighed få dage efter meddelelsen om sin abdikation kritiseret den udbredte tendens til at tolke Koncilet som et brud, og han har opfordret til at genopdage koncilet som det, koncilsfædrene forstod det som: Et organisk led i Kirkens store, levende tradition.

Ordets magt

Pave Benedikt XVI er altså langt fra den autoritære, konservative kirkefyrste, nogle frygtede og andre håbede på. Han er ikke nogen stærk eller karismatisk leder, der ved sin personligheds magt og sin energi river alle med sig. Paven er dybest set den samme, som han altid har været: Professor Joseph Ratzinger, den ydmyge, venlige, skarpsindige og klare lærer. Han tror på ordets magt og på fornuftens magt. Han tror på samtalen.

Denne tro på ordets magt til at oplyse, lede, stimulere, trøste og bygge bro kan man

Pave Benedikt XVI markerer festen for den hellige Agnes den 21. januar ved at velsigne to lam, hvis uld bruges til at væve pallier til nye ærkebiskopper.

studere i de mange taler, han har holdt, frem for alt på sine rejser. Ved afslutningen af pavens besøg i England i 2010, udtalte premierminister David Cameron således følgende afskedsord: "You have really challenged the whole country to sit up and think, and that can only be a good thing" ("De har virkelig givet hele landet noget at tænke over, og det kan kun være sundt"). Et andet godt eksempel er de talrige interviews, han har givet, hvoraf flere har form af hele bøger. Hverken som kardinal eller pave holdt han sig for god til at svare kort og klart på direkte spørgsmål. Et tredje eksempel kunne være brevet til Irlands katolikker fra 2010, som reflekterer over misbrugsskandalerne. Her er intet fejlet ind under gulvtæppet, men heller ingen overfladisk masochisme. Her både bekendes, irettesættes, trøstes og vejledes. Brevet er skrevet til Irland, men har bud til alle, der er berørt af skandalerne, hvilket vil sige os alle sammen.

Man kan måske kritisere paven for, at han har troet for meget på ordets magt, og ikke brugt sin autoritet til at skære igennem. Men man må indrømme, at denne tro har skænket Kirken et forfatterskab af usædvanlig bredde og dybde, som vil fortsætte med at fængsle, længe efter at han selv er gået bort. Benedikt XVI vil næppe blive husket som en stor pave, men han kan meget vel gå over i historien som en moderne kirkelærer.

Fakta om paver og pavevalg

Pave er en ærestitel. Indtil det syvende århundrede blev den givet til alle biskopper og patriarken i Konstantinopel. Titlen pave bruges også af den koptiske kirkes overhoved, som kaldes pave af Alexandria. Overhovedet for den alexandrinske, ortodokse kirke har titel af patriark og pave af Alexandria og hele Afrika.

Paven i Roms øvrige titler er: biskop af Rom, Jesu Kristi vikar, apostelfyrsten Peters efterfølger, den universelle kirkes øverste pontifex, Italiens primas, ærkebiskop og metropolit for den romerske provins, statsoverhoved for Vatikanstaten, Guds tjeneres tjener. I 2006 blev titlen Vestens patriark afskaffet. Pavens kirke som biskop af Rom er Laterankirken.

Kirkehistoriens længste konklave i Viterbo varede i tre år fra den 29. november 1268 til den 1. september 1271. En kompromiskandidat, pave Gregor X, blev valgt. Det konklave der den 31. oktober 1503 valgte Julius II varede derimod kun få timer. Også i 1939 kom valget af Pius XII straks på den første dag. Pave Johannes Paul II blev valgt i 1978 efter to dage og otte afstemninger. Benedikt XVI blev valgt i 2005 på konklavets anden dag, men allerede i fjerde afstemning.

Den længst siddende pave i historien er pave Pius IX, der var pave i 31 år fra 1846 til 1871. På andenpladsen kommer pave Johannes Paul II, der var pave i 26 år. På tredjepladsen kommer pave Leo XIII, der var pave i 25 år. Det korteste pontifikat på den officielle paveliste var Urban VII, der kun var pave i 12 dage. Derefter fulgte Coelestinus IV (1241) med 16 og Sisinnius (708) med 20 dage. I det 20. århundrede var pave Johannes Paul I pave i 33 dage i 1978.

Pave Benedikt, der er 85 år og ca 10 måneder gammel, er den ældste pave i mere end 100 år. Forgængeren pave Johannes Paul II døde kort før sin 85 års fødselsdag. Pius IX (1846-1878) nåede en alder af 85 år og knap ni måneder.

Kilde: KNA

fakta

Den 28. marts 2012 mødtes pave Benedikt med Fidel Castro i det apostoliske nuntiat i Havanna.

”Sognepræsten spiller en altafgørende rolle”

Den lokale indsats for at få flere til at betale kirkeskat er gået i gang. KO har talt med p. Jude om erfaringerne med dette arbejde i Aalborg.

Tekst: Niels Messerschmidt

KIRKESKAT Der er en øget bevidsthed i mange sogne om at styrke den lokale indsats for at få flere til at betale kirkeskat. Det fremgår bl.a. af den seneste kirkeskatteoversigt 2011-12 udarbejdet af bispekontoret. Selv om stigningen i sognenes samlede indbetaling kun er på beskedne 1,1 % (og altså langt fra det mål fastlagt i den økonomiske politik for 2013-15), viser oversigten, at de forholdsvis nye lokale tiltag allerede kan aflæses på mange sognes bidrag til den centrale kirkeskatteordning.

I de kommende numre vil KO sætte fokus på kirkeskattearbejdet i sognene. I førnævnte oversigt topper Aalborg med næsten 943.000 kr. (hvilket er en stigning på ca. 7 procent i forhold til 2011) på listen over de sogne, som bidrager mest til bispedømmets centrale kirkeskatteordning. Vi har spurgt sognepræst p. Jude Kulas om hvordan de griber kirkeskatteproblematikken an.

Hvilke konkrete tiltag gør I for at få flere til at betale kirkeskat?

”Under den første samtale i forbindelse med dåb, vielse og undervisning taler jeg med medlemmerne om kirkeskat. Jeg fortæller, hvordan fællesskabet er vigtigt for Kirken, også det økonomiske: det betyder, at vor kirke fortsat kan have smukke lys og blomster samt præster. Det er hverken spirituelt eller ydmygt, men hvis

vi tier disse praktiske udfordringer ihjel slår vi kirkerne i Danmark ihjel. Medlemmerne stilles overfor ønsket om at de betaler 3.000 kr. årligt i kirkeskat for en bopæl, men selvfølgelig tager vi en dialog, hvis de har svært ved at betale. Nogle medlemmer foreslår selv endnu højere beløb – flere studerende yder op til 6.000 kr. om året. Hvis medlemmerne under denne samtale blankt afviser at kunne betale kirkeskat på grund af økonomiske problemer, foreslår jeg at de giver en gave til kirken på 1.000 kr. i stedet”.

”Sidste år ’reklamerede’ jeg nogle søndage under meddelelser for kirkeskat. Jeg havde et skema med som ’ikke-betalere’ kunne udfylde. Det var et godt signal at sende, synes jeg, om at vi alle har et ansvar. Men derudover mener jeg ikke det er den rette måde at løse opgaven på”.

Har I nedsat et lokalt kirkeskatteudvalg, som koordinerer dette arbejde? Og i så fald: hvad består deres arbejde i? Er det dem, der er i dialog med sognets medlemmer?

”Nej. Vi har ikke et udvalg, men menighedsrådet støtter mit arbejde 100 %. Min erfaring er, at når sognepræsten kontakter medlemmerne, giver det større succes. Den helt direkte kontakt er altafgørende. Fællesmøder har derimod næsten ingen effekt, ej heller meddelelser fra læsepulten. Sproget bliver hurtigt teknisk, hvorimod den direkte kontakt er en øjenåbner for de fleste. Nogle er nervøse over at blive registreret eller aflevere deres bankoplysninger, men det løser

vi sammen. Menighedsrådet og regnskabsføreren støtter mig i dette arbejde, og dette samarbejde er vigtigt”.

Hvordan inddrager I de fremmedsprogede grupper i denne problematik? Skal disse gruppes ’håndteres’ på en anden?

”Jeg har et meget firkantet system, idet alle uden undtagelse – inden datoplanlægning og inden undervisningen starter – kommer til mig som sognepræst og får ’godkendt’ deres dokumenter og har en samtale om kirkeskat. Det gælder alle uanset deres oprindelsesland”.

Hvilken rolle spiller sognepræsten i at forankre kirkeskatteproblematikken lokalt? Og er det vigtigt, at sognepræsten spiller en aktiv rolle for at få folk til at betale kirkeskat?

”Jeg mener det er altafgørende at sognepræsten spiller den største rolle. Man kan mene, at præsten kun skal tage sig af det åndelige, men alt arbejde i kirken hænger sammen. Ingen i menigheden kan se sammenhængen i at modtage en smuk dåb eller en mindeværdig vielse hos præsten og så gå til tredjepart for at ’betale’. Men når det hele behandles som én pakke føler folk i højere grad at det hænger sammen. Når de modtager noget af værdi vil de også gerne bidrage til at kirken fortsat består”.

”Arbejdet med kirkeskat er dobbeltsidet. Forfalder kirken uanset hvor mange der bidrager, så mister folk modet. Men

”Vi præster må have fokus på at være imødekomende og nærværende”

kommer der nye tæpper, nye evige lys, en spændende og levende liturgi, så er det tydeligt at se, at hér gør mine og dine penge en nytte. Pengene løber ikke ned i et stort sort hul men omsættes til noget, der fornyer vores tro”.

Bliver nye medlemmer som en fast rutine informeret om ’pligten’ til at betale kirkeskat?

”Ja, alle bliver informeret, og vi hjælper dem gerne med at udfylde skemaet på stedet. Oplysningerne sender vi med det samme til bispekontoret. I dette administrative arbejde får jeg stor hjælp fra den ansvarlige for kartoteket. På vores skema er der anført registrerings- og kontonumre, så aftalen tilmeldes PBS og medlemmerne slipper for at gå i banken”.

Et centralt problem i de hidtidige centrale kirkeskattekampagner har været, at de ikke får katolikker, som kun benytter Kirken periferet (fx barnedåb, firmelse), til at betale kirkeskat. Har I erfaring med hvordan man sådanne katolikker til at føle større nærhed til kirken, og dermed også skaber større motivation til at få dem til at betale kirkeskat?

”Her handler det om at give dem nærvær, så gæsterne bagefter siger: ’Hold da op, det var en god oplevelse’. Dermed føler medlemmerne en vis stolthed og glæde omkring deres kirke. Det er ikke det samme som at sakramentet gøres til et cirkus, hvor præsten agerer ’klovner’. Det betyder derimod, at

P. Jude Kulas mener, at sognepræsten spiller en altafgørende rolle i inddrivelse af kirkeskat.

vi præster må have fokus på at være imødekomende og nærværende, så medlemmerne oplever præsten som et menneske og ikke et fortidslevn af de fordomme, de måske kommer ind i kirken med”.

”Det handler også om at kirken dufter mere af røgelse og Ajax end af skimmelsvamp og fugt! Men det handler også om at præsten får hilst på alle gæsterne og involverer dem. Og at møde medlemmerne med åbenhed og varme for på den måde at gøre kirken til ’et mindre farligt sted’. Jeg lægger også stor vægt på at gøre kirken tilgængelig. I Aalborg er kirken åben dagligt mellem kl. 7.00 og kl. 18.00, og vigtigere endnu – at vi præster også står til rådighed!”

Har du/I nogle såvel gode som dårlige erfaringer som kunne være til gavn for andre sogne i deres arbejde med at få flere i menigheden til at betale kirkeskat?

”Plakater, kort, opslag og lignende er for mig død information. Hvis vi kun kommunikerer via død information er der kun få medlemmer, der ser vigtigheden af at betale kirkeskat. Hvis det indenfor Kirken er tabu, at noget koster penge, fx udgifter til vand, varme, benzin, og at alt ikke kommer ned fra himlen, høster vi lige præcis hvad vi sår, nemlig ingenting. Sår vi i stedet varme, nærhed og en dåbsgave, så høster vi frugten af de bånd, vi knytter. Det betyder, at vi høster glæde og erkendelse af, at bidrag fra os alle gør en forskel. Selvfølgelig er det ikke nemt – nogle gange taler vi forbi hinanden, og nogle stopper sikkert med at betale kirkeskat efter nogen tid. Men vi må så noget for at høste noget!”

Har du/I ideer til hvordan bispekontoret kan understøtte sognene i denne proces?

”Det kunne understøtte vores arbejde, hvis man i kartoteket kunne se hvem, der betaler og hvem der ikke gør det, samt se hvor meget. Blev disse informationer lagt ud til sognepræsterne ville de blive behandlet med største fortrolighed. I vor tjeneste som præst hører vi skriftemål og tager på sygebesøg, så at have kendskab til fortrolige detaljer om kirkeskat ser jeg ikke som noget problem. Det ville samtidig give os muligheden for at få en hjertelig samtale med de medlemmer, der næsten ikke yder noget. Kunne de blot yde lidt mere indenfor deres økonomiske formåen, vil fællesskabet blomstre yderligere”.

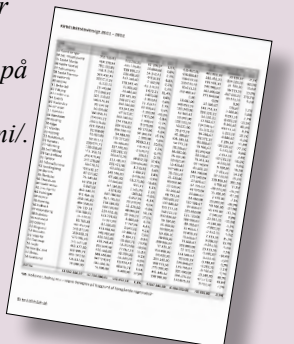
”Den største udfordring i de kommende år er at turde. Så længe man ikke tør andet end at lave plakater og sætte artikler på hjemmesider, så rykker kirkeskatten ikke. Man skal turde noget mere – turde gå i dialog. Til det arbejde har vi brug for nogle redskaber, fx skemaer til brug for den ansvarlige med PBS-tilmelding, overskuelig information om fradragsmuligheder osv.”, slutter p. Jude Kulas.

Så meget betaler dit sogn i kirkeskat

Her kan du se hvor meget de enkelte sogne bidrog til den centrale kirkeskatteordning i 2012 – og den procentuelle ændring i forhold til forrige år.

Sogn	Bidrag 2012	Stigning
02 Sankt Ansgar	743.246	5,9%
04 Skt. Knud Lavard	441.129	-5,0%
05 Sankt Mariæ	838.696	7,2%
06 Sankt Nicolaj	136.406	-6,8%
07 Sakraments	317.250	-2,2%
08 Sankt Therese	578.642	-2,3%
09 Kaldæisk	11.305	81,4%
10 Assens	24.482	4,6%
11 Birkerød	210.485	-1,6%
12 Esbjerg	348.471	7,2%
13 Fredericia	154.310	9,5%
14 Grenå	63.341	-10,2%
15 Haderslev	47.541	-5,8%
16 Hillerød	363.240	0,7%
17 Horsens	224.219	4,5%
18 Hørsholm	209.403	-4,6%
19 Kolding	256.956	15,3%
20 Køge	94.468	1,6%
21 Maribo	116.027	20,9%
22 Nyborg	46.684	-7,7%
23 Nykøbing F.	227.440	-1,1%
24 Randers	130.263	0,1%
27 Silkeborg	201.171	32,9%
28 Svendborg	213.780	-37,9%
29 Sønderborg	155.422	5,6%
31 Tønder	52.079	2,8%
32 Viborg/Lemvig	148.596	-3,9%
33 Vordingborg	67.406	-18,4%
34 Åbenrå	77.065	1,2%
35 Åkirkeby	67.184	2,3%
36 Thorshavn	5.578	-4,6%
40 Sankt Annæ	437.788	-1,3%
41 Jesu Hjerte	461.785	4,6%
43 Helsingør	238.369	-4,9%
44 Herlev	533.565	10,1%
45 Herning	229.478	17,0%
46 Holbæk	143.229	4,7%
47 Kalundborg	37.921	4,4%
48 Nakskov	87.309	4,2%
49 Næstved	173.966	7,5%
50 Odense	540.988	-0,9%
51 Ringsted	126.512	-20,8%
52 Roskilde	470.248	-10,5%
53 Slagelse	198.694	15,8%
54 Taastrup	420.419	-9,2%
55 Vejle	308.450	-4,5%
56 Nordjylland	942.558	6,9%
57 Århus	785.414	6,6%
58 Grønland	16.000	37,9%
TOTAL	12.724.980	1,1%

En mere detaljeret oversigt, der også viser de afgiftsbelagte indtægter (arv, kollekter, bidrag, indtægter m.m.) i sognene, kan downloades på www.katolsk.dk/kirkens_oekonomi/.

NØD NOK TIL ALLE!

"Der er nød nok til alle". Ordene faldt lidt tørt på et møde i Udenrigsministeriet for nogle år siden. NGO'ere var til møde, og selvom det normalt er en meget fredelig begivenhed, så kan der jo selv blandt gode venner og ligesindede opstå lidt kapestrid. Også blandt NGO'erne. Det var i den sammenhæng ordene faldt...

Der er nød nok til alle, og der er desværre ingen grund til at være bekymret i forhold til, om der er arbejde nok til alle NGO'ere. Vel sker der fremskridt, når det gælder bekæmpelse af fattigdom. Et markant resultat er, at globalt har ni ud af ti børn nu mulighed for at gå i skole. Men der er lang vej igen på en række andre strækninger, når det gælder om at skabe langsigtet bæredygtig udvikling.

Ufred mellem mennesker og krig mellem folk kan ødelægge meget af det, der er bygget op. Dårligt har Caritas afsluttet juleindsamlingen til fordel for tusinder af mennesker, der er blevet drevet på flugt som følge af krigshandlingerne i Syrien, før vi kan igangsætte en ny. Krigshandlinger i Mali har nemlig dramatisk øget strømmen af flygtninge internt i landet og til nabolandene. Caritas vil gennem katastrofefonden bidrage til, at flygtningene får hjælp.

Det kan ske ved, at du støtter fasteindsamlingen. Netop fordi der er nød nok til alle, beder Caritas også om dit bidrag. Mennesker der er i nød – kendte som ukendte – må ligge os på sinde i fastetiden og være en del af vores bøn.

Tak for din støtte!

Jann Sjørnsen,
Generalsekretær

FASTEINDSAMLING 2013

En del af årets fasteindsamling går til Caritas' katastrofefond. Fonden gør det muligt for Caritas at yde hurtig bistand i akutte konflikter eller katastrofer, som den vi ser udspille sig i Mali

Caritas er en selvstændig humanitær udviklingsorganisation med tilknytning til Den katolske Kirke. Caritas har specialiseret sig i bæredygtig landbrugsudvikling i Afrika, Asien og Sydamerika, hvor den fattigste del af landbefolkningen hjælpes ud af fattigdom. Caritas er medlem af Caritas Internationalis - et af verdens største humanitære netværk med organisationer i 167 lande.

LOKAL KONFLIKT

GLOBALE KONSEKVENSER

En del af årets fasteindsamling går til Caritas' katastrofefond. Fonden gør det muligt for Caritas at yde hurtig bistand i akutte konflikter eller katastrofer, som den vi ser udspille sig i Mali. I artiklen kan du læse om Mali-konflikten, der begyndte som en lokal oprørskamp for selvstændighed, men endte med at få internationale konsekvenser og udvikle sig til en humanitær krise

For godt et år siden greb en gruppe tuareger til våben i Mali. De gav den manglende udvikling i landets nordlige del som begrundelse for oprøret. De delte landet i to og proklamerede en selvstændig tuareg-stat i det nordlige Mali. Oprøret blev senere overtaget af islamistiske grupper, og en større islamistisk styrke indtog i januar i år den strategisk vigtige by Konna og truede med at fortsætte mod hovedstaden Bamako.

Frygten for en regional base for international jihad i Vestafrika har fået den demokratiske del af verdenssamfundet til at reagere. FN's Sikkerhedsråd har givet opbakning til de lande, der vil støtte Malis sikkerhedsstyrker. EU sender specialtropper, som skal træne regeringshæren, og den vestafrikanske samarbejdsunion ECOWAS har sendt tropper til landet. Også USA er på banen med materiel støtte, og Danmark bidrager med transportfly. Ikke mindst de europæiske statsledere er bekymrede for et nyt Somalia - ikke på grund af pirateri, men på grund af udsigten til at militante grupper får fodfæste så tæt på EU's grænser.

Myriader af islamistiske grupper, voldsentreprenører og ørkennomader - med forskellige politiske mål og metoder til at nå disse - opererer på kryds og tværs over de porøse grænser i knudepunktet mellem Mali, Niger, Algeriet og Libyen. Ørkenområdet er svært at kontrollere, og det gør ikke situationen nemmere, at grupperne er veltrænede og velbevæbnede og finansieres af allehånde ulovlige aktiviteter som for eksempel

narkohandel, våbensmugling og kidnapninger af vesterlændinge. Samtidig døjer Mali med galopperende inflation og et ekstremt lavt udviklingsniveau, og den politiske situation er skrøbelig efter militærkuppet i marts sidste år. Det samme gælder for nabolandene Niger og Mauretania, som hører til blandt verdens absolut fattigste lande med svage statsapparater. Det er en af de primære grunde til, at de islamistiske bander kan hærge relativt frit i området og erobre store dele af Mali. Det har skabt et vakuum for islamistisk fodfæste i de tyndt befolkede og svært fremkommelige ørkenområder på kanten af Sahara. Derfor har Malis præsident - med de internationale organisationers velsignelse - set sig nødsaget til at anmode landets tidligere koloniherre om militær assistance.

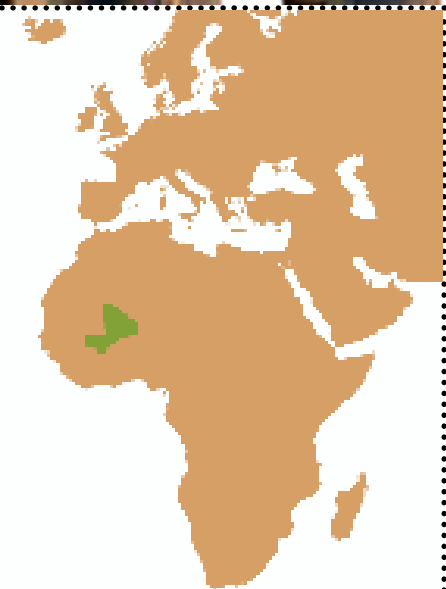
Men hvad er de langsigtede udsigter til en løsning af konflikten, når den kortsigtede militære intervention er forbi? Det har Caritas' programkoordinator, Kimi Hibri Pedersen, et bud på:

"Fattigdomsbekæmpelse og opbygning af velfungerende civilsamfund i Sahel-landene har betydning for stabiliteten i regionen, da det er nemmere for islamister og oprørere at vinde støtte hos en sulten, modløs og utilfreds befolkning," forklarer hun og peger på, at Mali-konflikten allerede begyndte sidste år, da væbnede eksil-tuaregere vendte tilbage efter oprøret i Libyen med Gaddafis våben og kamptræning i bagagen, men uden indtægtskilder og uden

fremtidsmuligheder. De så tuaregernes kamp for en selvstændig stat i den nordøstlige del af landet som den eneste mulighed for en anden fremtid og gav den nyt liv ved at indlede en væbnet offensiv mod Malis regering. Det lykkedes tuaregernes organisation Den Nationale Bevægelse for Befrielse af Azawad (MNLA) at tage kontrollen med Azawad. Oprøret blev senere overtaget af de islamistiske grupper, men tuaregernes kamp for selvstændighed eksisterer fortsat, ligesom meget tyder på, at de islamistiske grupper fremadrettet vælger guerillastrategien.

Caritas arbejder ikke med udvikling og civilsamfundsopbygning inde i Mali. Det gør andre Caritas-organisationer. Caritas arbejder med at stabilisere regionen med udgangspunkt i Niger, hvor Caritas arbejder for at styrke menneskerettighederne og reducere det kroniske fødevareunderskud gennem udvikling af fødevareproduktionen. Samtidig står Caritas parat til at hjælpe de mange familier som er på flugt i Mali. Caritas Internationalis vurderer, at 400.000 maliere allerede er flygtet til nabolandene. Caritas Niger hjælper i øjeblikket 18.000 maliske flygtninge i Niger med støtte fra blandt andet Caritas Danmark.

// TEKST: TOKE NYBORG
KOMMUNIKATIONSKOORDINATOR
CARITAS

Landefakta Mali

Hovedstad: Bamako

Areal: 1.240.192 km²

Indbyggertal: 15.494.466

Sprog: Fransk og Bambara

Religion: 90% muslimer, 1% kristne, 9% andre religioner.

BEVÆBNEDE GRUPPER I NORDMALI

MNLA: National bevægelse for Befrielsen af Azawad. Giver den manglende udvikling i landets nordlige del som begrundelse for at gribe til våben.

Ansar Dine: Islamistisk gruppe som ønsker at indføre sharia-love i Mali

AQIM: Al-Qaeda i Islamisk Maghreb er en udløber af den algeriske Salafistbevægelse GSPC. Bevægelsen har forbindelse til Ansar Dine.

MUJWA: Udbrydergruppe fra AQIM. Kontrollerede Gao, den største by i det nordlige Mali.

GIV UNGE I UGANDA EN FREMTID

Befolkningen i Uganda er siden 1990 fordoblet. Denne udvikling betyder, at landbrugsjorden, der ved hvert generationsskifte skal deles mellem de mange arvinger, i stigende grad bliver en mangelvare.

Det er en udfordring i et land, hvor næsten hele befolkningen ernærer sig gennem dyrkning af jorden – særligt for den store ungdomsgeneration. De har ikke meget land at dyrke og ikke store chancer for at finde arbejde. Ungdomsarbejdsløsheden er enorm. 83 procent af landets arbejdsløse er mellem 15 og 24 år. Mange unge tvinges ud i kriminalitet og prostitution, fordi de ingen indkomstmuligheder har. Andre kæmper med frustration og lavt selvværd, som ofte fører til misbrug og vold. Fremtiden ser ikke lys ud for Ugandas ungdom.

FOKUS PÅ UNGE I UDVIKLING

Caritas sætter derfor fokus på unge i arbejdet med udvikling i Uganda, for de unge skal ses som en ressource frem for en

byrde for landet. De unge skal lære at få det bedste ud af den smule, de har og være med til at skabe udvikling i deres land:

”Vi lærer de unge, hvordan de kan få størst muligt afkast af landbrugsjorden med bæredygtige metoder og opfordrer dem til at samarbejde og organisere sig, så de har bedre chance for at forsørge sig selv og deres familier. Samtidig står de langt stærkere i kampen for rettigheder og i håndteringen af fremtidens udfordringer,” siger programkoordinator i Caritas Maj Forum.

POSITIVE ERFARINGER

Caritas har i forvejen gode erfaringer med at inddrage Ugandas unge i det langsigtede udviklingssamarbejde:

”Vi har lært, at simple redskaber til dialog og konflikthåndtering gør en kæmpe forskel og hjælper de unge til at bruge deres ressourcer konstruktivt og tage produktive initiativer. De unge er en taknemmelig målgruppe at arbejde med. De har en fantastisk energi og gå-på-

mod, og de er mere påvirkelige overfor adfældsændring. Det er så lidt, der skal til for at styre dem i den rigtige retning og ændre deres fremtid,” siger Maj Forum.

FASTE TIL FORDEL FOR DE UNGE

Det er en mangesidet indsats, der er brug for i arbejdet med de unge. Med nogle af midlerne fra dette års fasteindsamling vil Caritas derfor sammen med vores partnerorganisationer i Uganda etablere ungdomsgrupper i flere områder af landet. Her kan de unge blandt andet få rådgivning i bæredygtige landbrugsmetoder og iværksætterier og lære redskaber til at håndtere konflikter i familien og lokalsamfundet. Grupperne vil ligeledes fungere som et rum, hvor de unge kan tale om emner, som optager dem, og støtte hinanden i de udfordringer, de står overfor.

// TEKST: TOKE NYBORG
KOMMUNIKATIONSKOORDINATOR

Landefakta Uganda

Hovedstad: Kampala

Areal: 241.038 km²

Indbyggertal: 33.640.833

Sprog: Engelsk og Luganda

Religion: 85% kristne (heraf 42% katolikker), 12% muslimer og 3% andre religioner.

INTERVIEW MED BISKOP CZESLAW

VI HAR NOK!

// TEKST: JANN SJURSEN
GENERALSEKRETÆR
CARITAS

"Gennemsnitdanskeren lever godt og har som få andre i verden store forbrugsmuligheder. Vi har vænnet os til, at vores materielle muligheder nærmest er ubegrænsede, og vi har store forventninger til oplevelse og udfoldelse. Generationer før os har langt fra haft de samme muligheder." Ordene falder stille og roligt. Biskop Czeslaw er en velovervejende mand, der ikke bare råber op. Der er ikke desto mindre en klar kritik af den måde, som vi har skruet vores liv sammen på i Danmark. Måske et lidt overraskende budskab, fordi krisebevidstheden trods alt er ved at vokse sig stærk i Danmark og Europa i disse år. Men alligevel mener biskoppen:

"Det er nødvendigt med modtræk, fordi vi ofte er krævende, og fordi vi med vores måde at forvalte Guds gode gaver på ikke altid handler retfærdigt. Det går ud over næsten, men det går sådan set også ud over os selv. Vi bliver ikke lykkeligere af at få mere og mere, når vi har nok".

BRØD PÅ GADEN

"De positive modtræk findes. For nylig var der fokus på det enorme madspild, der er i vort samfund. Madspild er et eller andet sted udtryk for mangel på respekt for det

gode og for et gode. I Polen kunne man tidligere se mennesker, hvis de så et stykke brød ligge på gaden, samle det op og kysse det, som et udtryk for respekt, som var det nærmest helligt! Den skik siger måske ikke os så meget, men det vidner om nogle andre normer og værdier." Biskop Czeslaw taler stærkt imod vores 'brug og smid væk mentalitet' og for genbrug. Han peger på, at der ikke er meget fornuft i, at det ofte ikke kan betale sig at genbruge. Det bliver simpelthen for dyrt:

"Jeg kan ikke pege på de gode løsninger i den forbindelse. Det må være en politisk opgave. Men det er da tosset, når man nærmest bliver straffet (økonomisk) for at gøre det rigtige!"

BLIVER SLÅET TILBAGE TIL START

Men der er bestemt også udsatte, som igen og igen bliver slået tilbage til start:

"Selvom størstedelen af danskerne har fået det bedre, så er der også nogle, som bliver hægtet af i vort eget samfund. Også materielt. Det skal vi ikke glemme. Det skal vi gøre noget ved! Men den store udfordring er naturligvis at bekæmpe fattigdommen globalt."

TRO OG GERNINGER ER FORBUNDNE

Når det gælder fasten, så har biskoppen givet meddelelse om, hvordan man som katolik bør forholde sig, og han henviser også til Pave Benedikts fastebudskab. Biskop

Czeslaw ser det som en helhed, men har dog især reflekteret over punkt 3 i Pavens budskab om "Det uløselige bånd mellem tro og næstekærlighed":

"Vi har nok en tendens til at sætte tro og gerninger op imod hinanden, men det må vi ikke. De hænger sammen. Inden for Kirken kan der også være tendenser til fløj-dannelse, som hænger sammen med dette. Jeg synes, det indirekte blev eksponeret i den amerikanske valgkamp i forhold til katolikkens valg af 'yndlingsemner'. Men kampen for det ufødte liv må gå hånd i hånd med kampen for adgang til f.eks. sygesikring for alle. Respekten for menneskelivet gælder jo både det ufødte og fødte!"

Med dette nærmer interviewet sig sin afslutning. Fasten er relevant også i Danmark anno 2013. Ifølge Biskop Czeslaw er der brug for, at den enkelte overvejer sin situation, men også for at Kirken f.eks. gennem Caritas står sammen om at støtte de mennesker, der har brug for hjælp. Biskoppen siger:

"Fastetiden er en appel til os om at fordybe os i troen på Gud. Og det er en anledning til at overveje vores materielle forbrug – og behov. Vi bliver mindet om, at vi skal række ud til andre. Det vil vi som Kirke gøre bl.a. gennem Caritas og fasteindsamlingen. Jeg opfordrer til, at ikke mindst ofrene for krisen i Mali får katolikkernes støtte her i fastetiden."

Pave Benedikt XVI:

"Vi tror på kærligheden. Således kan den kristne udtrykke sit livs fundamentale grundlag. At være kristen er ikke resultatet af et etisk valg eller en storslået ide, men et møde med en begivenhed, en person, som giver vort liv en ny horisont og en afgørende retning. I sit evangelium beskriver Johannes denne begivenhed med disse ord: "For således elskede Gud verden, at han gav sin enbårne søn, for at enhver, som tror på ham skal have evigt liv."

Fra Deus Caritas Est – første halvdel gengiver Paven i sit fastebudskab.

MADSPILD I TAL

- Madspild koster danske husholdninger 16 milliarder kroner om året.
- En gennemsnitlig dansk familie med 2 voksne og 2 børn smider mad ud for 10.000 kroner om året. I kilo svarer det til 57 kg pr. person.
- I 2008 har Miljøstyrelsen skønnet at de danske husholdninger stod for 89 % af det samlede madspild i Danmark.

Kilder: Landbrug & Fødevarer 2010+2011, Miljøstyrelsen 2008

Hvordan evangeliserer vi?

Er det muligt at evangelisere? Hvad skal vi sige når vi står med forpligtelsen til at forkynde troen på Gud? Hvad bør vores holdning være over for mennesker når de vælger at sige nej eller tvivler på det budskab vi bringer?

Tekst: Kuno Arnkilde

EVANGELISERING Frygt ikke. Guds søn, Jesus Kristus, fortæller os hvordan vi skal evangelisere. Han deler sit budskab op i to målgrupper: Skarerne og disciplene eller med et moderne sprogbrug: Masserne og de udvalgte.

Men hvordan skal skarerne have budskabet? Hvad skal Jesus sige til dem?

Det samme spørgsmål bør vi stille os selv i en tid med ny-evangelisering. Hvad er det for et budskab der skal lyde når vi evangeliserer? Samme budskab som præsten taler til menigheden? Det skal selvfølgelig være det samme kernebudskab, men så enkelt er det ikke. Man er nødt til at spørge sig selv: Hvad er budskabet. Det første budskab som ikke-kristne skal høre.

Usikkerheden er stor

Mig bekendt lærer vores katolske præster ikke at evangelisere når de tager deres uddannelse. Teologien beskæftiger sig med det *store* indhold: hele troens univers. Det skal den enkelte præstestuderende fordøje og formidle til folk der allerede tror. Altså målgruppen disciplene, de kristne.

Det er ikke gået op for os at vi befinder os i en missionssituation og derfor beskæftiger teologien sig heller ikke med andet end det store indhold.

Jeg vil vove den påstand, at folk i vores del af den kristne verden i dag, måske ikke har mistet troen, men at de aldrig har fået den. For som Paulus minder os om, så kommer troen af det der **høres**.

Hvad er det folk skal høre? Folk som aldrig har haft *troen som udgangspunkt*. For vi, de allerede troende, de udvalgte, har ikke givet dem noget som helst, for vi ved det ikke selv. Eller i bedste fald *væver* vi når vi taler til folk. Derfor skal vi gå tilbage til evangeliet og lægge mærke til hvordan Jesus gjorde når han stod over for masserne og når han underviste sine disciple.

Og det er vigtigt at skelne mellem budskaberne. Ellers "lykkes" ny-evangeliseringen ikke. Som allerede troende er det vigtigt at få budskabet på en anden måde end skarerne. Budskabet til os som troende bringes af præster og andre folk med teologisk indsigt. Dette budskab styrker vores tro således at vi med fornyet indsigt og energi kan formidle troen videre til andre. Vi tager vores udvælgelse alvorligt og overvejer følgende tre forhold:

Facebook, YouTube og bredde

Lignelsen om "Sædemanden der sår" er et eksempel på evangelisation. Man skal forkynde evangeliet *bredt*, således at så mange som muligt på een gang kan høre det. Det er det første princip. Og i en nutid med Facebook og YouTube er det bare om at finde mikrofon og videokamera frem. Men hvad skal jeg sige i disse medier?

Guds Rige og jøderne

Hvad sagde Jesus til masserne? Vi kan ikke uden videre bruge de samme ord, men må

omdanne dem. Mere herom senere. Jesus sagde det som jøderne ventede kunne ske, nemlig at Guds Rige en dag ville komme. Jøderne havde nogle forestillinger om Guds Rige. Her tager Jesus fat og siger NU er Guds Rige kommet nær. Det er NU. Ikke i fremtiden. Ikke i morgen, men NU det gælder.

Jøder forstod dette budskab. Romere og andre, som boede blandt jøderne, forstod ikke umiddelbart dette budskab, medmindre de havde taget den jødiske forventning til sig. Men jøderne der forventede Guds Rige, fortalt gennem profeterne, var indstillet på Guds indbrud i verden. Gud griber ind og manifesterer sig som Herre i verden. Det er

”Jeg vil vove den påstand, at folk i vores del af den kristne verden i dag, måske ikke har mistet troen, men at de aldrig har fået den. For som Paulus minder os om, så kommer troen af det der høres.”

det som jøderne forbinder med Guds Rige Og Jesus er kommet for at sige at det er NU – Guds Rige er i blandt jer.

I dag står vi en lignende situation. Ikke-kristne, og mange kristne af navn, skal tage stilling til budskabet.

Ja eller nej

Det gælder Troen. Budskabet må man tage stilling til. Enten sige JA og så gå ind under budskabet. Eller sige NEJ. "Det tror jeg ikke på. Hvem er den Jesus der står og siger dette?"

At sige "Åh – det lyder da spændende. Det må jeg da overveje. Nu går jeg hjem og tænker over det. Det vil jeg ikke tage stilling til her og nu, for det kan jeg ikke rigtigt." Ikke en negativ holdning, men man suspenderer sin dømmekraft.

Det er de tre typiske holdninger vi møder i evangeliet. Men hvis ikke Jesus havde lagt så stor vægt på dette NU – så kom der ingen tro. Så bliver der højst nogle overvejelser på lærd plan om dit og dat. Læg mærke til at det faktisk er sådan det fungerer. Diskussioner på et eller andet plan om et eller andet tema. Det er ikke evangelisation.

Evangelisation er at komme med budskabet. Det glade budskab fra Gud: Hans Rige er kommet nær.

Guds kærlighed og det moderne menneske

For det moderne ikke-kristne menneske er begrebet om Guds Rige vanskeligt. For jøderne en stor forventning, men for vor tids mennesker svært at forstå. Derfor skal budskabet fortælles på en anden måde. I stedet for Guds Rige kan vi tale om Guds kærlighed. Guds kærlighed er NU.

Og tiden er moden. Ensomheden er stor; mange mennesker lever alene, familier går ofte i stykker, ældres lades i stikken, og fremmedgørelsen er stor. Kærlighedens fravær er normalitet.

Verden har brug for Guds kærlighed. Vi som kristne har pligt til at fortælle om den.

Hvordan kommer jeg i gang?

Mange kristne i vores del af verden er påholdende og generte ved at tale om troen på Gud. Vi er bange for at blive opfattet som værende anderledes (hvad vi jo også er) og er bange for at blive skubbet ud af fællesskab og relationer fordi vi har anderledes meninger. Men her må vi hente støtte fra

vores familier, menigheder, præster og venner – og Gud selv. Tænke på Jesus eget offer hvis du hånes. Korsfæstelse og død. Han betalte den ultimative pris. Vi må også risikere os selv.

Vær kristen

Hvordan får du mennesker til at spørge ind til din tro? Vær kristen. Vær lyttende i stedet for talende i din daglige omgang med mennesker. Tilgiv når nogen træder dig over tæerne. Vær høflig og hjælpsom. Tal ikke dårligt om andre. Deltag aldrig i bagtaleri af andre mennesker – men meld fra, i dagligdagen og i din menighed. Gå i kirke om

søndagen. Undervis dine børn i troen. Gå til skrifte. Kort sagt: Lad troen forme dit liv.

På et tidspunkt vil mennesker spørge ind til dine værdier fordi de opfatter dig som et godt menneske. NU fortæller du om Guds kærlighed. Hvorfor du er ydmyg, hvorfor du er tilgivende, hvorfor du går i kirke og hvorfor du går til skrifte. Hvorfor du slår korsets tegn/beder borbøn når du spiser din frokost i personalets kantine! – Vær det tegn som evangeliet fordrer.

Spild ikke tiden

Spild ikke tiden med argumenter. Du kan ikke argumentere for troen over for en ikke-kristen. Det kristne *budskab optages i hjertet som tro ved at høres*. Troens argumenter kan komme senere. Mange ikke-troende og lunkne vil prøve at få dig til at tale om de svære ting. De svære ting som forudsætter troen. Tal om Guds kærlighed til dig. Tal om Guds kærlighed til alle mennesker. Hvis det er Guds mening at et andet menneske skal tro – vil det ske.

Kærlighed er frihed

Vær indstillet på at blive mobbet og måske forladt når du taler om din tro. Og hent så styrke igen ved at bede til Gud. Tal med andre troende om det at blive afvist.

Husk at kristendom handler om kærlighed. Guds kærlighed til dig. Han elsker dig højt. Så højt at han har givet dig ret og mulighed for at vælge Ham fra. Og han elsker dig alligevel.

Den samme kærlighed og respekt skal du vise det menneske som bruger sin medfødte rettighed til at vælge Gud fra.

Gud er kærlighed. Kærlighed er personlig frihed. Kristendommens vigtigste forudsætning.

Kristne mennesker trækker vejret i frihed – sammen med Jesus.

Så hvad er der at frygte?

Relevant læsning:

Guds Rige – Markus 4, 26-34

Lignelsen om sædemanden – Matt 13, 1-17
Peters prædiken pinsedag - Apostlenes gerninger 2, 14-42

Caritas Danmark har fået ny næstformand

Godt kendt med Den katolske Kirke nationalt og internationalt.

UDNÆVNELSE Andreas Rude, 51 år, er valgt til ny næstformand for Caritas Danmark, der er Den katolske Kirkes humanitære organisation i Danmark. Den nye næstformand er uddannet mag.art. i litteraturvidenskab fra Københavns Universitet og er ansat ved presse- og kulturafdelingen på Den amerikanske Ambassade i København.

Andreas Rude er godt kendt med Den katolske Kirke nationalt og internationalt, og har kommenteret internationale kirkelige forhold i både tv, radio og aviser. Han er forfatter til rejsebøgerne *Troen går til Paris* (2010) og *Ånden over New York*

(2011) og er fast klummeskribent i Kristeligt Dagblad.

Caritas Danmark arbejder internationalt i ti lande og har en årlig omsætning på 50 mio. kroner. Organisationen er en del af det internationale Caritas-netværk af medlemsorganisationer i 167 lande.

Nye tider på Magleås

Siden 1976 har Magleås dannet rammen om mange katolske arrangementer. Sådan skal det fortsat være, men nu skal indsatsen øges for at få flere eksterne arrangementer

Tekst: Christian Guldager

MAGLEÅS Der er ingen tvivl om, at det var en god beslutning, at kirken købte Magleås i 1976, for stedet har netop den hygge, atmosfære og professionalitet, som kompletterer Kirkens øvrige institutioner som Øm, Klitborg, Myretuen m.fl. Den korte afstand til København gør også stedet særdeles velegnet for mange arrangementer, ligesom den rolige og meget smukke placering midt i naturen er en fordel, som kun få andre kursussteder kan tilbyde.

Magleås arrangerer ikke flere egne arrangementer

I mange år har styrelsen for Magleås haft til opgave at sørge for vedligeholdelse og drift af stedet, men også at udvikle og producere

særlige katolske arrangementer på stedet. Således har der været afholdt mange hyggelige Sct. Hans-aftener, stemningsfulde påskerefugier, inspirerende Magleås-uger og andre gode katolske sammenkomster.

Den vanskelige økonomiske situation, som bispedømmet er ramt af, har været medvirkende årsag til, at styrelsens vedtægter nu er blevet ændret. Fremover skal styrelsen koncentrere sig mere om at skabe en bedre økonomi for Magleås, således at der forhåbentlig kan skabes et økonomisk overskud på driften – til brug og gavn for resten af kirken. Med det formål for øje er det derfor ikke længere styrelsens opgave at producere "egne" arrangementer på Magleås.

Ingen ændringer i år

Påskerefugiet, Familieugen og Magleåsugen gennemføres uden ændringer i år, og bliver forhåbentlig også gennemført i 2014 og mange år fremover. Eneste ændring vil dog være, at Magleås ikke selv involverer sig i produktionen.

Tak til afgåede styrelsesmedlemmer

På et styrelsesmøde med efterfølgende middag på Magleås, takkede biskoppen Kirsten

Poulsen, Sr. Hildegard og Ivar Hoel for deres mangeårige og dygtige indsats i Magleås styrelse. Især Kirsten Poulsen og Sr. Hildegard har haft store arbejdsbyrder med at planlægge katolske arrangementer, mens Ivar Hoels særlige viden om restaurering af ældre bygninger har været til stor gavn for Magleås.

Ny styrelse

Som nye styrelsesmedlemmer er indtrådt Christian Guldager (formand) samt Rolf Ingemann Jensen, der begge arbejder professionelt med drift og markedsføring af hoteller og kursussteder. Begge de nye styrelsesmedlemmer er enige i, at Magleås er et fantastisk sted, som der bør være rigtig stor efterspørgsel efter på markedet for kursushoteller og mødecentre. "Vi håber naturligvis også på mange katolske arrangementer på stedet, for det er katolikernes sted" siger den ny formand, Christian Guldager, "og alle katolikker skal vide, at der er særlige rabatter at opnå til katolske arrangementer," fortsætter han. Øvrige styrelsesmedlemmer pastor Jesper Fich, Lars Lorensen (tidligere formand)

samt Tony Rossi Lundby, alle fortsætter fra den tidligere styrelse.

Både møder, fester – og gode rabatter

Magleås er indrettet med professionelle mødelokaler og atmosfærefyldte pauseområder, men stedet er også særdeles velegnet til private fester, hvor de smukke stuer og den gode mad kan give uforglemmelige oplevelser. Som nævnt gives særdeles gode rabatter til katolske arrangementer.

Se mere på www.magleaas.dk eller ring til stedets daglige leder, Carsten Niebuhr på 45 81 07 15.

25-års jubilæet for saligkåring markeres

Niels Engelbrecht og Ulla Elmquist organiserer bispedømmet Københavns valfart

Biskop Ludwig Averkamp (Osnabrück), ledsaget af biskop Hans Martensen træder frem til pavens sæde og postulator beder pave Johannes Paul II om at skride til saligkåringen af Guds tjener, Niels Steensen. Foto: L'Osservatore Romano.

VALFART Den 23. oktober i år er det 25 år siden Niels Steensen blev saligkåret af pave Johannes Paul II. I Peterskirken

var det biskoppen af Osnabrück, Ludwig Averkamp og biskop Hans Martensen af København, der højtideligt anmodede paven om Niels Steensens saligkåring, og ved messen var der mange danske indslag. Ca. 1.000 danske pilgrimme var i Rom for at fejre begivenheden sammen med pilgrimme fra de tyske bispedømmer, hvor Niels Steensen havde virket, og den danske gruppe havde sit eget møde med paven.

For at fejre 25-års jubilæet inviterer de samme bispedømmer til en valfart til Rom og Firenze i dagene 20.-27. oktober. Bispedømmerne Hamborg, Osnabrück, Paderborn og Münster organiserer deres egen tur med biskopper fra de forskellige steder, men i samarbejde med bispedømmet København. Den danske gruppe vil være ledet af biskop Kozon med Ulla Elmquist og Niels Engelbrecht som ansvarlige for det organisatoriske og med Sebastian Olden-Jørgensen tilknyttet som Niels Steensen ekspert.

Programmet vil indeholde fælles messer

med den tyske gruppe i Peterskirken, i S. Maria del Anima i Rom og i San Lorenzo i Firenze, hvor Niels Steensens sarkofag står. Desuden vil der være et møde med lederen af Enhedssekretariatet, kardinal Kurt Koch.

Den danske gruppe vil sammen med biskoppen fejre messe i forskellige kirker, bl.a. i kapellet ved Propaganda Fide, hvor Niels Steensen blev bispeviet og i Ss. Annunziata i Firenze, som var et vigtigt sted i Niels Steensens proces frem mod at blive katolik. Desuden vil der være gudstjenester i Laterankirken, Santa Maria Maggiore, Santa Maria in Traspontina med Den hellige Knuds alter og i Santa Maria in Trastevere. I Firenze vil Sebastian Olden-Jørgensen vise os Steensen-stederne i byen.

Gruppen vil i Rom bo på et hotel i nærheden af Stazione Termini og i Firenze hos salesianerne et kvarters gang fra byens centrum.

Nærmere information og tilmeldingsblanket kan hentes hos ue@sanktansgar.dk.

Søster Maria Erika Rudnik CSE 100 år

Sankt Elisabeth Søster gennem mere end 78 år.

Tekst: Skt. Elisabeth Søstrene, København

NEKROLOG Den 1. februar 1913 blev der i familien Rudnik i Lemberg (Polen) født en lille pige, som i dåben fik navnet Maria. Snart derefter flyttede familien til Danmark. Maria og hendes søskende voksede op i Danmark og levede næsten hele deres liv i Danmark. De blev selvfølgelig også danske statsborgere.

Som 21-årig fulgte Maria sit hjertes ønske om at vie hele sit liv til Gud. Hun rejste til Breslau, som dengang hørte til Tyskland, og den 27. februar 1934 indtrådte hun i Skt. Elisabeth Søstrenes Kongregation. Hun blev optaget i noviciatet den 10. oktober 1934 og fik navnet søster Maria Erika. Her fulgte hun uddannelsen til ordenslivet og lærte samtidig det tyske sprog. Det var ikke

let, men søster Erika klarede det godt, og hun fik lov til at aflægge de første løfter den 22. oktober 1935.

Derefter fik hun lov til at vende tilbage til Danmark. Hun kom til at tilhøre søstrenes kommunitet ved Skt. Elisabeth Hospital i København, hvor hun begyndte sit arbejde for syge mennesker. Hun uddannede sig til sygeplejerske og aflagde eksamen i 1939.

I 35 år satte søster Maria Erika alle sine kræfter ind på at hjælpe de syge i København, først som sygeplejerske på afdelingen, senere på operationsstuen. Søster Erika var en god og kærlig sygeplejerske, som utrætteligt engagerede sig for alle, som havde brug for hjælp.

I Næstved blev Skt. Elisabeth Hospital omdannet til alderdomshjem. 1970 blev søster Maria Erika forflyttet til Næstved, hvor hun arbejdede på det nye alderdomshjem og i 1975 blev hun udnævnt til forstanderinde. Denne opgave udøvede hun med omsorg og kærlighed indtil 1980, hvor alderdoms-

hjemmet blev overdraget til Næstved kommune. Søstrene flyttede til det nybyggede Maria Elisabeth Hjem, og søster Maria Erika fik nu en ny opgave som ansvarlig søster for husets køkken.

I 2004 blev Maria Elisabeth Hjemmet lukket og søstrene flyttede til Tyskland. I Skt. Elisabeth Søstrenes alderdomshjem St. Elisabeth i Reinbek fandt de et nyt hjem. På grund af sin venlighed og beskedenhed blev søster Maria Erika snart afholdt af medsøstrene og plejepersonalet.

Den 1. februar 2013 kunne søster Erika fejre sin 100-års fødselsdag; en dag, som hun så frem til. Søster Erika glædede sig over alle de mange lykønskninger hun modtog fra nær og fjern; fra borgmesteren i Reinbek, fra Slesvig-Holsteins ministerpræsident, fra forbundspræsident Joachim Gauck, fra biskop Czeslaw Kozon for blot

at nævne nogle. Til lokalavisen gav Søster Erika et interview og uden besvær skiftede hun mellem tysk og dansk.

Efter at have sagt tak til forstanderinden og søstrene for en dejlig fødselsdag og i det hele taget: tak for alt sov hun stille ind søndag morgen den 3. februar 2013. Gud vil gengælde al det gode hun har gjort i et langt liv i hans tjeneste. Og vi siger: Tak for alt, kære søster Erika.

Søster Maria Erika bliver interviewet til lokalavisen.

Velkommen hjem!

Kampagnen i Hellig Kors Kirke sørgede for overskrifter i lokalpressen.

Tekst og fotos: Lisbeth Rütz

NYKØBING FALSTER ”Katolikker byder velkommen hjem i kirken”, lød overskriften i Folketidende, den lokale avis på Lolland Falster den 22. februar. Næsten en side bruger avisen på en flot omtale af et ”Velkommen hjem” – arrangement i Hellig Kors Kirke. Det kan være svært bare sådan at møde op en søndag, hvis det er længe siden. På denne måde gør vi

det måske lidt lettere, når man i stedet for eksempel kan slutte sig til et arrangement med Sepp Piontek og den karismatiske præst fra Esbjerg Benny Blumensaat”, siger en af arrangørerne, Teresa Starzynski til Folkebladet. Avisen fortæller om det fire dage lange program med bøn, gospelsang, fællesspisning og forskellige foredrags- og debataktiviteter.

”Den katolske menighed i Nykøbing tager pavevalget helt roligt”, fortæller en af overskrifterne på siden, hvor en anden af menighedens medlemmer, Judy Kirkby siger, at hun er helt tryk ved det kommende pavevalg. ”Det er i gode hænder hos Gud”, siger Judy.

Omtalen i Folketidende 22. februar.

”Jeg er nærmest lykkelig”

Gregers Mærsk-Kristensen ser tilbage på et vellykket arrangement.

TILBAGEBLIK Aldrig har jeg set Hellig Kors Kirke så fyldt som i søndags siger sognepræst i Hellig Kors Kirke, Gregers Mærsk-Kristensen, ovenpå menighedens

”Velkommen hjem”-arrangement. Fra tidlig morgen til sen aften var der gang i Kirke.

”Der kom mange, vi ikke har set før, og det er egentlig svært at fortælle hvad der var højdepunktet, selv om duellen mellem Sepp Piontek og Benny Blumensaat fredag

aften var fantastisk, ”Alle fire dage var der fællesmåltider fra morgen til aften, for meningen var jo at tydeliggøre, hvordan kirken er vores hjem. Der har hele tiden været aktiviteter, som folk kunne deltage i så meget de nu havde tid til.” siger p. Gregers.

Som et arrangement, der virkelig rykkede nævner p. Gregers firmandernes diskussioner med Benny Blumensaat og Søstre af det hellige Blod fra Flensborg.

Sammen med fire frivillige fra menigheden besøgte p. Gregers de menighedsmedlemmer, der bor på plejehjem eller ikke selv kan komme til kirken.

”Vi har været på torvet her i Nykøbing og fortalt folk om Kirken. Det var rart at høre os over vores polskhed, filippinskhed og hvad vi ellers er for at vise, at vi er Kirken. Skal vi nå ud til mennesker, skal vi leve op til, at vi faktisk alle sammen er døbt til at være profeter, præster og konger”, fortæller p. Gregers.

Har du nogle tips til andre menigheder med appetit på et ”Velkommen hjem” arrangement?

”Det er vigtigt, at man har et helt klart koncept, at man fra begyndelsen ved, hvor man vil hen med det. Der skal være både åndelig og fysisk føde. Der har sideløbende med de forskellige aktiviteter også været tilbudelse i kirken, hvor folk har kunnet komme ind og finde ro og lade en bøn stige op.” siger p. Gregers.

Dagene i Nykøbing Falster er inspirerede af ”Welcome Home” – konceptet i England, hvor menighederne laver weekend-arrangementer med en bred vifte af aktiviteter for alle interesserede. Målet er at få de katolikker, der er gledet væk fra Kirken i tale, men også at punktere fordomme og give helt kirkefremmede et reelt indblik i hvad Den katolske Kirke står for.

Der var fællesspisning hver dag.

Torsdag aften sørgede et medlem af menigheden for harmonikaspil.

Sognepræst Benny Blumensaat Esbjerg fortæller om fornyelse i Kirken. I forgrunden Sankt Nikolaj Kirkes nye relikvie med bloddåber fra den salige Johannes Paul II.

For lidt fornyelse fordi vi er holdt op med at gå til skrifte

Kom tilbage til sakramenterne, sagde p. Benny.

KATEKESE Vi lever, vi er her, og vi er Guds udvalgte folk på vandring”. Det var budskabet fra p. Benny Blumensaat på et fredagsarrangement i Velkommen hjem – dagene. P. Benny fik folk op af stolene ved at fortælle om Maria, katolsk spiritualitet, bøn og om at være ”Kirke med kant”.

”Fortvivl ikke hvis Jeres barn er holdt op

med at komme i Kirken, for der skal ikke ret meget til for at få troen til at blomstre igen”, fortalte p. Benny, der kom med stærke bud på, hvad vi kan gøre for at få troen til at blomstre. Han fortalte sin egen historie om, hvordan en lang og smertefuld nedtur i ungdommen havde fået sakramenterne til igen at blive levende i hans hjerte og mod alle odds havde modnet ham til et præstekald.

Det sker i bispedømmet

Marts

Torsdag, 7. kl. 19.30: Polske indvandrere, tyske opsynsmænd og den katolske kirke i det 20. århundrede v/Eugeniusz S. Kruszewski. Sted: Sankt Andreas Bibliotek, Gl. Kongevej 15, Kbh.

Torsdag 14. kl. 20.00-23.00: Natkirke, Sakramentskirken, Nørrebrogade, for alle interesserede. Der er mulighed for tilbudelse, personlig forbøn, for at tale med en af medarbejderne, eller blot for at nyde stilheden og roen i kirkerummet. Man kan komme og gå som det passer. Aftenen slutter med sakramental velsignelse ca. 22.45.

Fredag den 8. kl. 18.00-19.30: ”Åben Dør”.

Personlig samtale og forbøn ved pastor Lars Messerschmidt m.fl. Jesu Hjerter Kirkes menighedslokaler, Stenosgade 4 A, Kbh. V. Info. tlf.: 33 33 05 02 og www.forsoningsoghelbredelsesmesse.dk

Søndag 10. kl. 14.00: Afholder VEOK sin årlige generalforsamling i Medborgerhuset, Danasvej 30B, 1910 Frederiksberg C. Alle er velkomne.

Lørdag 16. kl. 14.30: Foredrag ved Sebastian Olden-Jørgensen: ”Niels Steensen og Spinoza”. Sankt Andreas Bibliotek, Gl. Kongevej 15, Kbh. Bibliotekets fødselsdag. Gratis adgang.

Mandag 18. kl. 19.00-20.00: Meditationsaften, derefter kaffe og te. Sted: Strandvejen 91, Kbh. Ø

Fredag den 22. kl. 19.00-ca. 21.30: Forsonings- og helbredelsesmesse. Jesu Hjerter Kirke, Stenosgade 4, København V. Ved pastor Lars Messerschmidt m.fl. Skriftemål fra kl. 18.00. Info tlf.: 33 33 05 02 og www.forsoningsoghelbredelsesmesse.dk

Lørdag 23. kl. 14.30-16.30: Temalørdag: ”Os og islam” v/ Erling Tiedemann, Sankt Andreas og Sankt Therese menighed, kantinen, Bernstorffsvej 56, Hellerup

Troslærekursus, som henvender sig til voksne katolikker, giver indføring i det at tro, belyser Det gamle og Det nye Testamente, gennemgår sakramenterne, de forskellige kald i Kirken, forskellige religiøse bevægelser, spiritualitet og bøn. Sted: Jesu Hjerter Kirkes menighedssal, Stenosgade, Kbh. Det er gratis at deltage. Alle er velkomne. Kurserne afholdes hver onsdag kl. 19.30-21.00. Se mere på www.jesuhjertekirke.dk

Det årlige konvertitkursus v/sr. Anna-Mirijam Kascher cps, afholdes hver torsdag kl. 19.30. Sted: Sankt Ansgar Kirkes menighedssal, Bredgade 69 A, Kbh. K. Info: www.katolskorientering.dk

Første og sidste onsdag i måneden kl. 17.30-19.30: Hjælp til misbrugere og pårørende ved den katolske organisation Cenacolo. Rådgivningen finder sted i Bredgade 69 A, Kbh. K.

Nye input og meget fællesskab

”Det her er godt for vores menighed”, siger Sarah Abels.

TILBAGEBLIK ”Det er længe siden, vi har fået så meget input og haft så meget fællesskab her i menigheden. Mange gjorde en ekstra indsats i det skjulte – kom måske og gav en time eller hvor meget tid de nu havde for at hjælpe til. Vi havde en meget flot Nightfeveraften med bøn, sang og tilbudelse. En del brugte lejligheden til at gå til skrifte eller få en samtale med præsten”, siger Sarah Abels, en anden af ”aktivisterne” fra Nykøbing.

I har også været på Torvet i Nykøbing for at evangelisere – hvordan gik det?

” Vi delte programmet ud sammen med en lille medalje. En del tog imod det; men vi kan godt mærke forskellen på København og Nykøbing. Hernede kender de fleste hinanden, og mange var lidt generte; men der var da en del, der var meget interesserede i pavevalget”, siger Sarah, der også har været med til evangelisere på Strøget sammen med Teresa Starzynski og diakon Kaare Nielsen.

De unges sprog

Jeg glædede mig over lederen i KO (nr. 3, 2013), for det er sandt, at lærer kirken ikke at forstå ungdommens kultur af i dag, forlader de unge jo kirken - sammen med den ældre del af menigheden, der i stigende grad ophører med at praktisere.

Men derpå løb jeg bladet igennem, og som ofte før konstaterede jeg, at KO er blevet et organ, som næppe siger mange moderne mennesker meget, slet ikke unge, blottet som det (stort set) er for en levende debat om – og behandling af – emner, der føles vigtige for nutidsdanskere. Tænk bare på forsídens tophistorie: ”Kaldæerne har valgt ny patriark!” Og historien på side 3: ”Kardinal Józef Glemp død, 83 år!” Hvor mange unge – eller ældre – danske katolikker kaster sig mon sultent over trekvart sides nekrolog over en polsk kardinal, uanset hans rolle for demokratiet i Polen?

Og sådan fortsætter det! Er bladets ambition da at være ”systemets” – biskoppens – envejskommunikation oppefra og ned til den ”frelste” del af menigheden, dvs. en hård kerne af troende? Frem for at søge at være stedet, hvor en bred dansk menighed mødes om tidens udfordringer i en katolsk kontekst?

På side 10 finder jeg så et åbent brev til biskoppen – fra en gruppe katolske ægtepar, der er rystede over beslutningen om et obligatorisk ”ægteskabskursus” af et halvt års varighed for par – som en forudsætning for at blive gift i den katolske kirke! Tror nogen, det er vejen til at sikre ægteskabers overlevelse – og unges forbliven i kirken – må det skyldes manglende viden om de udfordringer, et ægteskab rejser. Tanken synes også mig vanvittig – og i modstrid med pavens ønske om at møde ungdommen på dens egne præmisser. Jeg ved ikke, hvem der har fostret planen, men den forekommer mig ude af kontakt med den virkelighed, unge danskere befinder sig i, i en grad, så det næsten gør grin med pavens ønske om at møde katolske unge på de unges præmisser. Jeg forstår motivet – som beskrevet af biskop Kozon i svaret på det åbne brev; det er det, der foruroliger mig! Ligesom det foruroliger mig, at biskoppen ikke forstår brevskriverenes bekymring. Den mangel på forståelse – og indsigt i nutidens virkelighed – er dybest set måske et af de store problemer, den katolske kirke i Danmark i disse år er ramt af.

E. Bjørnkjær 4760 Vordingborg

KO's redaktion svarer:

Tak for din kommentar om KO og den førte redaktionelle linje. Som bispedømmets officielle blad ser Katolsk Orientering det som en af sine vigtige opgaver også at informere om internationale katolske begivenheder af interesse for de mange fremmedsprogede katolikker i bispedømmet. Det samme gælder meddelelser fra biskoppen, hvilket dog ikke forhindrer andre – herunder også de unge – i at komme til orde i KO i henhold til de gældende retningslinjer for udgivelse af bladet. Desuden er alle velkomne til at indsende læserbreve, kommentarer m.m.

Mvh Niels Messerschmidt, ansv. chefredaktør

En gang til

For et par år siden skrev jeg et læserbrev med overskriften ”Redningsplan for Den Katolske Kirke”

Blev Kirken reddet? Nej!

Var rådene ikke gode nok? Jo!

Men hvorfor skete der så ingenting?

Fordi rådene ikke blev fulgt.

Nu er jeg ikke så indbildsk, at jeg troede, at nogen ville rette sig efter mine råd, men hvis Kirken skal reddes, skal der ske en gennemgribende forandring – og den bliver nødt til at lytte til sund fornuft - uanset hvem der kommer med forslagene.

”Pengene fosser ud af statskassen” var et kendt citat fra år tilbage. Nu kan vi sige, at ”medlemmerne fosser ud af Kirken”.

Da jeg ikke tror, at nogen husker mine råd til Kirken, vil jeg ukommenteret gentage dem her:

- 1) Afskaf det tvungne cølibat
- 2) Indfør kvindelige præster
- 3) Opgiv kampen mod prævention
- 4) Stop fordømmelsen af homoseksuelle
- 5) Indfør pensionsalder for paver, biskopper og præster

Endelig har paven fulgt råd nr. 5, og så mangler vi kun de fire øvrige.

Vi må håbe og bede til, at vi får en ny pave, som kan rette op på Kirkens dårlige image.

Kirken kan vælge at overhøre disse råd og fortsætte med at begå langsomt selvmord, indtil den sidste rotte har forladt den synkende skude – eller ...?

Erling Rasmussen, 1879 Frederiksberg C

Valfart Paris-Chartres

Ruten fra Notre Dame de Paris til Notre Dame de Chartres hører til kristenhedens ældste og mest traditionsrige pilgrimsveje.

Også i vor tid vandrer tusinder af kristne hvert år den 100 km lange pilgrimsvej fra Paris til Chartres. Valfarten, som hedder Notre Dame de Chrétienté, afholdes omkring pinse (i år fra d. 18. til d. 21. maj).

Under valfarten beder man rosenkrans, synger salmer og sludrer med andre pilgrimme. Desuden er der rig mulighed for skriftemål på både fransk og engelsk. Messen vil blive fejret efter den tridentinske ritus før, under og efter vandringen.

Jeg deltog selv i valfarten sidste år, hvilket var en kæmpe oplevelse. Som pilgrim spiser man dåsemad, sover på jorden og har ekstremt ømme fødder. Gradvist og især når valfarten når sin afslutning får man dog en fantastisk fællesskabsfølelse - en energireserve man kan tære på i mange måneder efter hjemkomsten.

Hvert år er der deltagere fra mange forskellige lande. I år vil vi samle en gruppe fra Norden under den hellige Ansgars beskyttelse.

Hvis du er interesseret i at vandre med, kan du finde yderligere information på valfartens officielle hjemmeside: www.nd-chretiente.com.

Der vil desuden komme løbende information på den Nordiske gruppes facebook-side: www.facebook.com/valfart. Fristen for tilmelding udløber den 17. marts

Frederik Winsløw, 2800 Kongens Lyngby

Noget nyt

Den 11. februar 2013. Pludselig dukker en nyhed op på computerskærmen. Paven meddeler, at han trækker sig tilbage. Det var uventet, men er det nyt? Der findes flere præcedenser – den sidste er Gregor XII 1415.

Så lukkede vi op for fjernsynet, DRs løbende nyhedskanal Update, og der oplevede vi noget nyt. Pavens beslutning refereres og straks går journalisten i gang med at interviewe DUKs formand Philip Oliver Løvland, og først derefter er det biskop Kozons tur med Jesu Hjerte kirkes altertavle som baggrund. Noget tilsvarende oplevede vi ved TVavisen om aftenen. Journalisten var mødt op ved en hverdagsmesse i en jysk menighed og bad to kvindelige lægfolk om at kommentere ”nyheden”.

Jo, der sker noget nyt i vores indtil nu strikt hierarkisk opbyggede kirke. Selve mediefolk har fået øje på det.

Jean-Pierre Duclos, 3600 Frederikssund

Læserbreve

Indsendte indlæg skal forsynes med navn, adresse og telefonnummer.

- Kun navn og postnr. offentliggøres i bladet.
- Max. grænse for læserbreve: 400 ord. (vi forbeholder os ret til at forkorte læserbreve over denne længde).
- Max. grænse for kommentarer 800 ord. KO bringer en kommentar pr. nummer.
- Læserbreve kan indsendes som e-mail til redaktion@katolskoriering.dk

Eller som brev til: Katolsk Orientering, redaktionen, Gl Kongevej 15, 1610 København V.

Katolsk Orientering bringer ikke læserbreve eller kommentarer som har været trykt i andre medier.

Biskoppens kalender

Marts

Lørdag 9. kl. 10.00: Messe, Ringsted

Søndag 10. kl. 11.00: Messe Domkirken

Tirsdag 12. kl. 10.00: Møde i Biskoppeligt Råd, kl. 17.00: Messe i anledning af årsdagen for biskop Hans L. Martensens død

Fredag 15.- torsdag 21.: Plenar forsamling - NBK, Østerg

Fredag 22. kl. 7.30: Messe, Redemptoris Mater

Lørdag 23. kl. 16.00: Messe, Ringsted

Søndag 24. kl. 11.00: Palmesøndag - Messe, Domkirken

Tirsdag 26. kl. 17.00: Oliemesse, Domkirken

Torsdag 28. kl. kl. 17.00: Skærtorsdag - Messe, Domkirken

Fredag 29. kl. 15.00: Langfredag - Liturgi, Domkirken

Lørdag 30. kl. 21.30: Påskevigilie, Domkirken

Søndag 31. kl. 11.00: Påskedag - Messe, Domkirken

April

Mandag 1. kl. 11.00: 2. påskedag, Messe, Ringsted

Lørdag 6. kl. 10.00: Firmelse, Odense, kl. 15.00: Firmelse, Svendborg

Søndag 7. kl. 10.00: Firmelse, Odense

Onsdag 10. kl. 14.30: Møde i Liturgikommissionen

Torsdag 11. kl. 16.30: Møde i Pastoralrådets Forretningsudvalg

Fredag 12. kl. 10.00: Møde i Biskoppeligt Råd

Lørdag 13. kl. 10.30: Firmelse, Frederiksberg, kl. 16.00: Firmelse, Hvidovre

Søndag 14. kl. 10.00 og kl. 13.00: Firmelse, Amager

Onsdag 17. og torsdag 18.: Kateketmøde, Oslo

Fredag 19. kl. 10.00: Møde i Økonomisk Råd

Lørdag 20. kl. 10.00: Firmelse, Næstved, kl. 16.00: Firmelse, Ringsted

Søndag 21. kl. 9.00: Firmelse, Maribo, kl. 11.00: Firmelse, Nykøbing F., kl. 15.00: Firmelse, Nakskov

Torsdag 25. kl. 17.00: Præstevielse, Domkirken

Fredag 26. kl. 10.30: Firmelse, Haderslev, kl. 15.00: Firmelse, Fredericia

Lørdag 27. kl. 11.00: Firmelse, Viborg

Søndag 28. kl. 10.00: Firmelse, Aalborg

Informationschef: Niels Messerschmidt (ansvarshavende)

Redaktør: Lisbeth Rütz

Layout: Margrethe Stenby

Annancer og abonnement: Lisbeth Rønne roenne@katolskoriering.dk

Medarbejdere i dette nr.:

Sebastian Olden – Jørgensen, Jann Sjørnsen, Toke Nyberg, Kuno Arnkilde, Christian Guldager, Sankt Elisabeth Søstrene

Redaktion og annoncer:

Katolsk Orientering, Gammel Kongevej 15, 1610 København V, tlf.: 3355 6040 kl. 9-13 mandag-torsdag, Fax 3355 6041.

E-mail: redaktion@katolskoriering.dk, Giro 205-7042

Abonnementspris 500 kr. helårligt.

Alle katolske husstande kan få bladet tilsendt gratis

Udgiver Ansgarstiftelsen, Gammel Kongevej 15, DK 1610 København V

Tryk Greentech Rotaprint - Distribueret oplag 10.104 ISSN 0902-297X

RYGAARDS SKOLE
INTERNATIONAL AND
DANISH DEPARTMENTS

Rygaards Skole søger en engageret og kompetent økonomichef til at varetage skolens regnskabsfunktion. Stillingen er ledig pr. 1.6.2013, eventuelt med tidligere tiltrædelse.

Den rette kandidat har lysten og evnerne til at videreudvikle skolens økonomistyring og rapportering, herunder rapportering ved brug af dashboard, såvel kortsigtet som langsigtet planlægning af skolens økonomi og videreudvikling af funktionen i sin helhed.

Primære opgaver

- Ansvarlig for planlægning og styring af skolens økonomi
- Daglig ledelse af administrationen og regnskabsfunktionen (løn og bogholderi)
- Rapportering, herunder drifts- og likviditetsrapporter, analyser og nøgletalsberegninger
- Overordnet ansvarlig for ressourcefordeling, herunder tilskudsadministration og skolepenge
- Overordnet ansvarlig for skolens administrative it
- Personaleansvar for tre administrative medarbejdere

Yderligere information og ansøgning

Se hele annoncen på www.rygaards.com. Ansøgningsfrist fredag, den 22. marts 2013.

Sankt Andreas Bibliotek og Antikvariat

Tirsdag og torsdag 10-12 og 13-16.45
Onsdag og fredag 10-12 og 13-16
Mandag lukket.

bibliotek@katolsk.dk
Tlf: 33 55 60 90

TELEFONLINE SOS FORBØN

Ønsker du forbøn, et lyttende øre, et ord fra Jesus og en velsignelse så ring: **75 18 18 08**

Torsdag, fredag og lørdag kl. 20.00-23.00 hele året

Niels Steensen valfart til Rom og Firenze

Den 20.-27. oktober

Valfarten ledes af Biskop Czeslaw Kozon

Rejseledere: Niels Engelbrecht og Ulla Elmquist

Pris enkeltværelse: 8.000,- kr, Dobbeltværelse: 7.000,- kr
Tripleværelse: 6.500,-kr

Prisen indbefatter: Morgenmad, 3 x middag, reception efter jubilæumsmessen, transport i Rom, entreer

Tilmelding begynder lørdag den 9. marts til Ulla Elmquist, Bredgade 64, 1260 Kbh. K eller mail: ue@sanktansgar.dk

Sankt Pauls Skole søger lærer

Vi søger pr. 1. maj 2013 en uddannet lærer, der kan undervise i fagene katolsk kristendom, musik, geografi og evt. natur/teknik.

Sankt Pauls Skole er en katolsk privatskole med i alt 242 elever fra børnehaveklasse til 9. klasse. Skolen ligger i et dejligt grønt område, 5 minutters gang fra Høje Tåstrup Station. Sankt Pauls Skole er etableret i 1976 og bygger på det kristne livs- og menneskesyn.

Vi søger en lærer, der
- har et positivt og anerkendende livs- og menneskesyn
- er engageret og føler medansvar
- har faglige ambitioner og pædagogiske visioner
- kan og vil stå inde for skolens kristne grundholdning

Vi tilbyder
- en levende arbejdsplads med nærvær, traditioner, kompetente kollegaer
- en skole, hvor vi ser muligheder frem for begrænsninger
- en skole, hvor anerkendelse og den respektfulde tankegang er i fokus
- en velholdt, veldrevet og eftertragtet skole i sund udvikling

Stillingen er en fuldtidsstilling, og ansættelse sker i henhold til fællesoverenskomst mellem Finansministeriet og LC samt organisationsaftale for ledere og lærere ved frie grundskoler.
Der indhentes børne- og straffeattest.

Yderlig information om Sankt Pauls Skole kan ses på skolens hjemmeside www.sanktpaulsskole.dk, og yderligere oplysninger om stillingen kan fås hos skoleleder Vinni Christophersen tlf. 43 52 19 59.

Ansøgning med relevante oplysninger og CV stiles til bestyrelsen og sendes til skoleleder Vinni Christophersen, Sankt Pauls Skole, Frøgård Allé 8, 2630 Tåstrup.
Ansøgningsfrist den 11. marts. Ansættelsessamtaler i uge 12.

GLADSAXE BEDEMANDSFORRETNING

SØBORG HOVEDGADE 94

Henrik Lundgren

DØGNVAGT
39 69 86 81

Afdelinger i Skovlunde, Ballerup, Herlev, Farum, Bispebjerg og Frederikssund

Jeg kommer gerne i Deres hjem for at træffe de nødvendige aftaler

Frederiksberg & Vanløse Ligkistemagasin

Jyllingevej 8 - 2720 Vanløse
38 71 75 01

Steen Jørgensen

Deres lokale bedemand siden 1940
Ring og aftal et møde enten i Deres hjem eller hos os.
Vi træffes også aften, weekend og helligdage.

www.v-lm.dk

Organiseret bedemand, tilknyttet garantiordning, v/Steen Jørgensen

MAGLEÅS KURSUSCENTER

PÅSKEREFUGIUM 2013

Torsdag den 28. marts kl. 14:00 - søndag den 31. marts kl. 13:30 - eller mandag den 1. april kl. 13:30

Alle kirkelige handlinger finder sted på Åsebakken. Socialt samvær foregår på Magleås. Desuden lægger dagene op til stilhed og ro samt spadsereture i have, park og skov. Praktisk leder: Dagny Buhl mf.

Pris kr. 1.585,00 / 1.795,00

FAMILIEUGEN 2013

Søndag den 7. juli - lørdag den 13. juli.

Familieugen henvender sig til familier af alle slags, store som små fællesskaber.

Tema: **Visioner for kirken og fremtiden**
50 år efter koncilet står vi som kristne overfor en udfordrende fremtid i kirken. Familieugen sætter fokus på visioner, drømme og muligheder. Udflugt, værksteder, grillaften mm.

Lederteam: Allen Courteau, sr. Hildegard Doods, Kirsten Poulsen, Felicity Pors, Camilla Janning, Pia Kelly.

Voksne kr. 1.980,- Børn 8-15 år kr. 1.085,- Børn 3-7 år kr. 550,-

Tilmelding og yderligere oplysninger:

Sekretariatet, Magleås Kursuscenter
Høsterkøbvej 6, 3460 Birkerød
Tlf.: 45810715 - www.magleaas.dk

Katolsk Orientering

Indlæg til
Katolsk Orientering nr. 6
som udkommer

fredag
den 12. april 2013

skal være redaktionen i hænde senest

mandag
den 18. marts

Venlig hilsen
Redaktionen

Kastrup Begravelsesforretning

Telefon 32 55 55 55

Døgnvagt

Bedemand Michael Riis
Amagerbrogade 155

Dragør Begravelsesforretning · Telefon 32 53 06 29
Taastrup Begravelsesforretning · Telefon 43 99 19 19

Hjælp der gavner

www.vincentgrupperne.dk

Martin Ryom

- en katolsk bedemand

T 39 29 60 08

Lykkesholms Allé 9A | 1902 Frederiksberg C

- Arv og Testamenter
- Ægtepagter
- Familiesager
- Dødsboer
- Køb af ejendom i Danmark og udlandet.

Advokat Sandra Moll

Telefon: 31 35 35 60
Fax: 31 73 25 84

E-mail: sandra@moll.dk

Hjælp med at sikre Kirkens beståen - også når du er borte

Du kan støtte Kirken ved at betænke den i dit testamente.

Arv til Kirken er fritaget for alle afgifter og går derfor ubeskåret til Kirkens arbejde.

Læs mere på www.katolsk.dk eller ring til

Torben Møller
Katolsk Bispekontor
Telefon 33 55 60 11

Pilgrimsrejser i Troens år
Rejser med fader Björn Göransson,
Katolsk præst i Varberg

Pinse i Jerusalem 11.900,- SEK

Rom 6.700,- SEK

Valfart til Lourdes 8.950,- SEK

Læs mere og book din rejse på
www.kingtours.se, tlf. (+46) 431 830 89

”Det sande koncil” og ”mediernes koncil”

Koncilsårene var en forventningens og en glædens tid fortalte paven i et meget personligt tilbageblik på konciliet.

KONCILET Som biskop af Rom tog pave Benedikt torsdag den 14. februar en bevæget afsked med bispeddømmets præster. I en 45 minutter lang tale, som blev holdt uden manuskript og med lange latinske citater fortalte han i en causerende og personlig stil om det sande koncil og mediernes koncil. Han fremlagde sin egen vision for Kirkens fremtid og opridsede meget præcist de centrale temaer i konciliet.

Paven blev flere gange mødt af latter fra salen, da han fortalte, hvordan han selv blev engageret i koncilets arbejde: ”Lad mig begynde med en anekdote. Jeg var i 1959 blevet udnævnt til professor ved universitetet i Bonn, hvor der er studerende og seminari-

ster fra Kölns bispeddømme og fra andre omkringliggende bispeddømmer. Således kom jeg i kontakt med kardinalen af Köln, kardinal Frings. Kardinal Siri af Genua havde, så vidt jeg husker i 1961 organiseret en serie konferencer om konciliet med deltagelse af forskellige europæiske kardinaler og havde også inviteret ærkebiskoppen af Köln til at stå for en konference med titlen ”Konciliet og den moderne tankes verden”. Kardinalen inviterede mig, den yngste af professorerne, til at skrive et udkast for ham. Han kunne lide det og foreslog folk i Genua teksten, som jeg havde skrevet den. Lidt efter inviterer pave Johannes ham til at komme. Kardinalen var meget bange for, om han måske havde sagt noget, der ikke var korrekt og for at blive indkaldt til en irettesættelse og måske også for at purpuren ville blive taget fra ham. Mens hans sekretær hjalp ham i tøjet til audiensen, sagde kardinalen til ham: ”

”Måske har jeg denne dragt på for sidste gang”. Så kommer han ind, pave Johannes går ham i møde, omfavner ham og siger: ”Tak Deres eminence. De sagde de ting. Jeg gerne ville sige; men jeg havde ikke fundet ordene”. Så vidste kardinalen, at han var på rette vej, og han inviterede mig til at tage med ham til konciliet, i første omgang som hans personlige ekspert, siden – jeg tror det var i november 62 – blev jeg også udnævnt til officiel koncilekspert”.

Glæde og håb for Kirken

Paven fortalte i et tilbageblik om den glæde og entusiasme, han oplevede i koncilsårene fra 1962 – 65. ”Der var en utrolig forventning. Vi håbede på, at alt ville blive fornyet, at der virkelig ville komme en ny Pinse, en ny æra for Kirken – for dengang var Kirken stadig temmelig robust. Der var stadig god kirkegang om søndagen. Antallet af præste-

og ordenskald var gået lidt tilbage, men var stadig tilstrækkeligt. Alligevel havde man en fornemmelse af, at Kirken ikke rigtig gjorde fremskridt, at den gik tilbage, at den lignede noget fra fortiden og ikke viste hen til en ny fremtid.” Paven så begyndelsen til det modsætningsfyldte forhold mellem Kirken og det moderne samfund i det dårlige image, den i sin tid fik ved sin håndtering af sagen mod Galilei.

Som koncilets fire vigtigste punkter så paven liturgireformen, ekklesiologien (*læren om Kirkens rolle og opgave samt om Kirkens hierarki*), Guds ord og økumenien. Han pegede på, at der før liturgireformerne var ”næsten to parallelle liturgier, præsten med ministranterne, der fejrede messen efter missalet og lægfolket der bad i messen efter deres egne bønnebøger og i store træk vidste hvad der foregik på altret...”

Ekklesiologien blev efter pavens opfattelse først rigtig udfoldet under Det andet Vatikanconcil efter at det første var blevet afbrudt på grund af *Fortsættes nedenfor*▼

Adresselabel, flytning	Til Post Danmarks stregkode
------------------------	-----------------------------

MASKINEL MAGASINPOST
ID 42512
Afsender: Katolsk Orientering
Katolsk Orientering · nr. 4
8. marts 2013 · 39. årgang

POST
PP
DANMARK

den fransk-tyske krig. Forudsætningerne for videreudviklingen var den nye sans for at være kirke, som var opstået efter Den første Verdenskrig. Med et udtryk fra Romano Guardini begyndte Kirken ”at vågne i sjælene”, og pave Pius XII foregreb med sin rundskrivelse ”Mystici Corporis Christi” den nye ekklesiologi. Der var kommet en forstærket følelse af, at Kirken var Kristi mystiske legeme, og Kirken ikke bare var en struktur; men at de troende sammen var Kristi mystiske legeme. Men allerede i 40’erne og 50’erne blev begrebet ”Kristi mystiske legeme” anset for at være for spirituelt og for mystisk. Det nye begreb ”Guds folk” blev indført som udtryk for kontinuiteten mellem Det gamle og Det nye Testamente.

En ny forståelse af biskoppernes funktion

Med konciliet fulgte også en bedre forståelse af biskoppernes funktion i Kirken. Det meget omdiskuterede begreb ”kollegialitet” blev indført for at vise, at biskopperne var efterfølgere af de tolv apostle og biskoppen af Rom var efterfølger af Peter. ”Vi sagde, kun en biskop, ham i Rom, er efterfølger af en bestemt apostel, Peter. Alle de andre bliver apostlenes efterfølgere ved at træde ind i det korps, der fortsætter apostelkorpset. Således er netop bispekorpsset, kollegiet, fortsættelsen af de tolv korps, og det har således sin nødvendighed, sin funktion, sine rettigheder og sine pligter.” Det drejer sig her ifølge om ”kirkelegemets fuldstændige enhed med biskopperne, apostlenes efterfølgere, som de bærende elementer”.

Paven omtalte begrebet *communio* som et udtryk for, det fællesskab, der udfoldes i flere dimensioner i Kirken, som fællesskab med den treenige Gud, som selv er et fællesskab mellem Fader, Søn og Helligånd,

det sakramentale fællesskab og det konkrete *communio* i episkopatets og Kirkens liv.

Et af de meget omdiskuterede punkter på konciliet var forholdet mellem Skrift og tradition, hvor katolikkerne med pavens ord følte sig ”handicappede” i forhold til protestanterne, fordi de måtte underlægge sig læreembedet. Han så det som et problem, at der var opstået en idé om, at man ikke har behov for traditionen, og at læreembedet er uden betydning. Her advarede han mod at ”læse Skriften uden for Kirken, uden for troen” ved kun at bruge den historisk – kritiske metode som arbejdsredskab.

Det sande koncil og mediernes koncil

Et af de helt store problemer på konciliet var i følge paven, at konciliet blev formidlet videre gennem medierne, der først og fremmest så på konciliet med politiske briller. I første omgang sejrede ”mediernes koncil” over ”det sande koncil”.

Mens ”det sande koncil” bevægede sig inden for troens verden og forsøgte at forstå Guds tegn og svare på Hans udfordring, så mediernes koncil på det med helt andre øjne. Medierne fortolkede konciliet som en serie af magtkampe mellem den ”progressive” og den ”konservative” fløj. Liturgien var ikke længere en troshandling men blev reduceret til at være en fælles aktivitet. ”Og sådan var det også med liturgien. Liturgien som troshandling interesserede dem ikke, men som en sag, hvor man foretager sig forståelige ting som en fælles aktivitet, som en profan ting. Og vi ved, at der også var en historisk funderet tendens til at sige, at det sakrale er en hedensk ting eventuelt også fra Det gamle Testamente. I det nye gælder det kun, at Kristus døde udenfor – uden for portene, det vil sige i den profane verden. På den måde blev det sakrale til noget der skulle bringes til afslutning, også i kulten”, sagde paven.

Følgen af at liturgien blev reduceret til en fælles aktivitet førte efter pavens opfattelse til en ”banalisering af ideen med konciliet”. Dette slog igennem også inden for skriften, der blev behandlet som en historisk bog, som kun skulle behandles historisk.

Et optimistisk syn på fremtiden

Trods det pessimistiske syn på tolkningen af konciliet var paven dog optimistisk: ”Vi ved, hvordan mediernes koncil var tilgængeligt for alle. Det var det dominerende, mest effektive og det skabte mange ulykker, mange problemer, megen elendighed, lukkede seminarier, lukkede klostre, banaliseret liturgi, og det virkelige koncil havde svært ved at blive konkret, ved at realisere sig. Det virtuelle koncil var stærkere end det virkelige. Men koncilets virkelige styrke

var der, og lidt efter lidt realiseres det mere og mere og bliver den sande kraftkilde, som så også er den sande reform, Kirkens virkelige fornyelse. Det forekommer mig at 50 år efter konciliet så ser vi, at dette virtuelle koncil forsvinder, og det sande koncil kommer frem med al sin spirituelle kraft. Og det er vores opgave netop i troens år at arbejde for, at det sande koncil med Helligåndens kraft, bliver til virkelighed, og at Kirken virkelig fornyes. Vi håber, Herren hjælper os. Jeg har trukket mig tilbage i bøn, jeg vil altid være hos jer, og sammen går vi fremad med Herren i denne vished: Herren sejrer. Tak!”

Citaterne oversat fra italiensk v. Lisbeth Rütz. En fuldstændig oversættelse v. biskop Czeslaw Kozon kan læses på www.catholica.dk.

Pave Benedikt mødtes den 14. Februar i Vatikanet med præster fra bispeddømmet Rom. Foto: KNA.

Katolsk Orientering

HABEMUS PAPAM!

Kardinal Jorge Mario Bergoglio er valgt som pave Frans.

PAVEVALG Den argentinske ærkebiskop af Buenos Aires, kardinal Jorge Mario Bergoglio S.J., trådte onsdag den 13. marts ud på balkonen over Peterkirkens hovedindgang for at lade sig hylde af folkehavet på Peterspladsen som den nye pave Frans.

På flere måder er valget af Bergoglio til ny pave usædvanligt, og det tolkes af mange som et ønske fra kuriens side om nytænkning. Det er første gang i Den katolske Kirkes historie, at en sydamerikaner vælges til pave, at en pave tager navnet 'Frans' og at en jesuit vælges til Peters efterfølger.

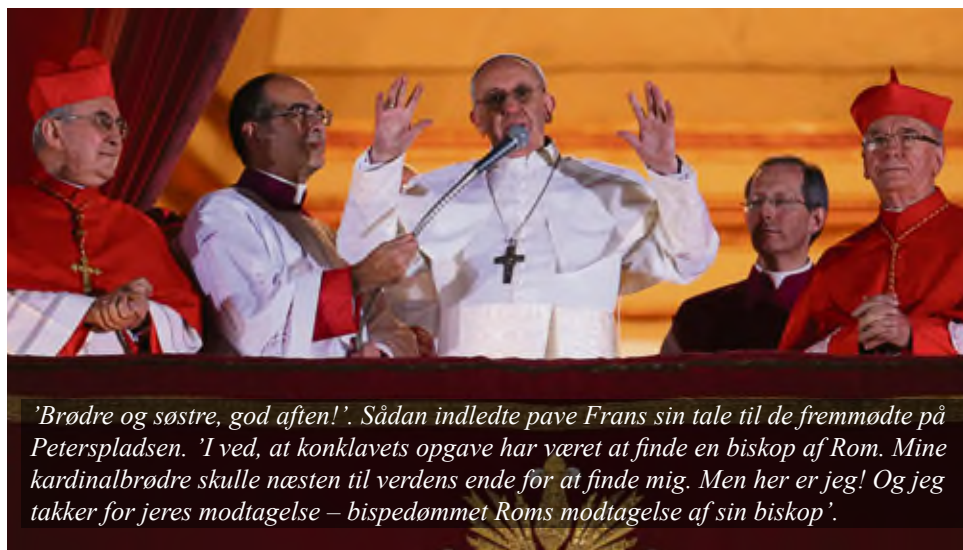
Jorge Mario Bergoglio, der er født i 1936 og altså er 76 år, indtrådte i 1958 i jesuitordenen i Argentina. Han blev præsteviet i 1969 og virkede i midten af 1970'erne som novicemester og provincial for jesuitterne i landet. I slutningen af 1980'erne tog han en doktorgrad i teologi i Tyskland. I 1998 blev han udnævnt til ærkebiskop af Buenos Aires i 1998, og er i dag formand for Den argentinske Bispekonference.

Bergoglio har erfaring med arbejdet i kuriens kontorer, og har sideløbende med sit virke som ærkebiskop siddet i Kongregationen for Gudstjenesten og Sakramentsordningen, Bispekongregationen og Kongregationen for institutter for konsekret liv og selskaber for apostolisk liv. Jorge Mario Bergoglio beskrives som en moderat katolik, der er kendt for sine gode for-

handlingsevner samt en vilje til at udfordre magtfulde interesser. Han er kendt for sin enkle og mådeholdende livsstil og for sit engagement for socialt udsatte grupper, selv om han samtidig er kritisk mod den latin-amerikanske befrielsesteologi.

NM

Læs mere om den nye pave i næste nummer af KO.

'Brødre og søstre, god aften!'. Sådan indledte pave Frans sin tale til de fremmødte på Peterspladsen. 'I ved, at konklavets opgave har været at finde en biskop af Rom. Mine kardinalbrødre skulle næsten til verdens ende for at finde mig. Men her er jeg! Og jeg takker for jeres modtagelse – bispedømmet Roms modtagelse af sin biskop.'

Angriber Moder Teresas eftermæle

Kirken har skabt myten om Moder Teresa, hævder de.

EFTERMÆLE Canadiske forskere fra Montreals universitet forsøger i en videnskabelig artikel at miskreditere Moder Teresa ved at sætte spørgsmål ved de bagvedliggende motiver for hendes arbejde med fattige og syge. Billedet af den selvopofrende nonne har alvorlige sprækker, hævder de. "Der er ingen sammenhæng mellem hvordan hun levede og det billede, der er skabt om hende".

Bill Donohue, præsident for Catholic League – USA's største katolske civilretsorganisation – afviser dog anklagerne og kalder forskernes påstande for "opkog" af velkendte og allerede tilbageviste påstande pakket ind i sensationelle overskrifter.

Forskerne vedkender sig, at en stor del af deres undersøgelse bygger på Christopher Hitchens bog 'The Missionary Position: Mother Teresa in Theory and Practice', hvor hun portrætteres som alt andet end en helgen. Den verdenskendte ateist, der døde i 2011, angreb Moder Teresa ved flere lejligheder.

Kirken som mytemager

Forskerne angriber Den katolske Kirkes saligkåring af Moder Teresa og hævder at have bevis for "hendes tvivlsomme måde at pleje syge på, hendes mistænkelige politiske

kontakter, hendes suspekterede forvaltning af de enorme pengebeløb, hun modtog, og hendes alt for dogmatiske synspunkter især omkring abort, prævention og skilsmisse".

Artiklen nævner, at Moder Teresa efterlod sig 517 hjem for fattige og syge i mere end hundrede lande. En stor del af hendes arbejde foregik i Kolkata, en af de fattigste delstater i Indien, hvor hun tog sig af syge og sultende mennesker, forældreløse og kasteløse.

Blandt andet skulle læger, der havde besøgt nogle af hendes hjem, have kritiseret manglen på ordentlig pleje af de syge, skriver forskerne. De nævner også, at hun modtog millioner af dollar fra diktatorer som fx Duvalier i Haiti, men at mange af pengene ikke gik videre til hjemmene.

Endelig siges det om Moder Teresa, der modtog Nobels Fredspris i 1979, at myten om hende bygger på en nøje planlagt mediekampagne fra Vatikanets side, der ønskede at øge sin politiske indflydelse ved at opbygge et helgenbillede af hende.

Utroværdig kritik

Bill Donohue, der ved flere lejligheder er tøret sammen med Hitchens om Moder Teresa eftermæle, finder artiklen utroværdig.

"Ateister har ingen forudsætning for at kunne vurdere en person, der trøster de døende. Det er grunden til at Moder Teresa forvirrer dem – deres egen måde at 'trøste'

døende på er at yde dem aktiv dødshjælp! De begriber heller ikke hvorfor nogen kunne finde på at sige, at uheldeligt syge 'lider med Kristus på korset'", skriver Donohue.

"Hendes kontakt til diktatorer som Duvalier var helt berettiget; de gav hende adgang til syge og døende. Det er rigtigt, at hun modtog penge fra dem, mens hendes klienter var glade for at hun gjorde det. Det er også rigtigt, at hun var dogmatisk i sit forsvar for det ufødte barns rettigheder".

Præsidenten for Catholic League fremhæver, at Hitchens bog om Moder Teresa "hverken indeholder fodnoter eller citater af nogen art" og den giver "ikke skyggen af bevis" for sine påstande – et problem navnlig fordi de canadiske forskere henter mange af deres påstande fra denne bog.

NM

Canadiske forskere angriber i en artikel Moder Teresa og hendes virke.

Langfredagsofferet

Hvorfor var det nødvendigt, at Jesus døde?

Læs mere side 5

Mad i Bibelen

Hvilken rolle spiller mad i Bibelen?

Læs mere side 6

Børn og krig

15.000 børn i Danmark har krigstraumer skriver Teresa Jakubczyk

Læs mere side 7

Kirken i Danmark

DUKs firmandweekender, Sankt Vincent Grupperne, katolikker fra udlandet.

Læs mere på side 8 og 9

KO mener

"Frans, genopbyg min Kirke!"

Den seneste måned har budt på to skelsættende begivenheder i Den katolske Kirkes historie. Benedikt XVI's abdicering den 28. februar og udnævnelsen af hans efterfølger den 13. marts – den argentinske ærkebiskop Jorge Mario Bergoglio, den første repræsentant fra Latinamerika på Peters stol.

Teologisk og politisk set har den nye pave Frans og hans forgænger samme ståsted. Men hvor Benedikt som europæer brugte sit pontifikat til især at adressere Kirkens udfordringer i et sekulariseret Vesten, kommer pave Frans fra en sydamerikansk, jesuitisk tradition, hvor social bevidsthed og bekæmpelse af fattigdom fylder meget.

Ifølge iagttagere repræsenterer pave Frans et kompromis mellem Kirkens reformatorer og 'hardliners'. Han appellerede til de konservative kardinaler som en mand, der havde holdt linjen mod liberaliseringens strømme blandt jesuitterne, og til de moderate som et symbol på kirkens engagement i den tredje verden, mener journalist og Vatikankender John L. Allen Jr.

At Bergoglio som den første pave har taget navnet 'Frans' signalerer en helt ny retning. Navnet har han taget efter Den hellige Frans af Assisi – en af Den katolske Kirkes mest elskede helgener og én, der også nyder stor respekt uden for Kirkens egne rækker. Frans af Assisi afklædte sig alle tegn på ydre rigdom og søgte i stedet at overbevise med eksemplets magt.

Bergoglio er kendt for sin enkle og nøjsomme livsstil. Som ærkebiskop af Buenos Aires benytter han de offentlige transportmidler i stedet for at køre i bil, og han har valgt at flytte ind i en lille lejlighed i stedet for at bo i ærkebispedømmets store og flotte embedsbolig. Han er også kendt for sit engagement for samfundets fattige og udsatte. I jule- og påskedagene har han for vane at besøge sygehuse for fattige børn eller fængsler, hvor han skærtorsdag vasker fangernes fødder. Så det er ikke uden grund, at den karismatiske Bergoglio kaldes 'de fattiges kardinal'.

Et tegn på stor ydmyghed viste han også, da han lod sig hylde af folkeskaren fra balkonen over Peterskirken. Til manges forbløffelse bad ham nemlig om de fremmødtes velsignelse inden han gav den apostoliske velsignelse.

Den hellige Frans af Assisi levede i en tid, hvor Kirken var ved at forfalde og var præget af interne magtkampe. I det faldefærdige kapel i San Damiano hørte Frans den korsfæstedes stemme tale til sig og sige: "Frans, gå hen og genopbyg min Kirke. Den er ved at falde sammen". Det gjorde Frans helt bogstaveligt talt og gennem sit eksempel indvarslede han en ny opgangstid for Kirken.

Den katolske Kirke er i dag rystet af de mange overgrebskandaler, magtkampe i Kurien og mange katolikker, især i den vestlige verden, har vendt Kirken ryggen. Så Kirken har mere end nogensinde brug for en ny Frans.

Lad os bede for vor nye pave, at han ligesom sin navnebroder må inspirere alle katolikker til at slutte op om ham i den vigtige opgave med at genopbygge Kirken, så Kristi lys i den må stråle klarere end nogensinde ind i verden. NM

Kardinalerne sender takketelegram til Benedikt XVI

Anerkendelse af pave emeritus' utrættelige arbejde i Herrens vingård.

TELEGRAM I forbindelse med det tredje generalkongregationsmøde under 'Sede vacante' sendte kardinalerne et telegram til

Benedikt XVI.

Vatikanets talsmand, p. Federico Lombardi, offentliggjorde indholdet af telegrammet på en pressekonference den 5. marts og tilføjede, at kardinalerne ønskede at sende en fælles, ærbødig hilsen hvori de udtrykker deres fornyede taknemmelighed over

Benedikts "strålende forvaltning af Peters embede" og for hans "generøse pastorale omsorg til gavn for Kirken og hele verden". Telegrammets ordlyd er følgende:

Til Deres Hellighed
Pave emeritus Benedikt XVI
Castel Gandolfo

Kardinalfædrene, som er forsamlede i Vatikanet til generalkongregationerne op til det næste konklave, sender deres ærbødige hilsener og udtrykker fornyet taknemmelighed over Eders strålende forvaltning af Peters embede og for Eders eksempel på generøs pastoral omsorg til gavn for Kirken og hele verden.

Med deres taknemmelighed håber kardinalerne at udtrykke hele Kirkens anerkendelse af Eders utrættelige arbejde i Herrens vingård. Sammenfatningsvis har medlemmerne af kardinalkollegiet tillid til Eders bønner for dem som for hele Kirken.

+ Kardinal Angelo Sodano
Dekan for kardinalkollegiet
Vatikanet, den 5. marts 2013.

NM

Kardinal Angelo Sodano har på vegne af kardinalkollegiet sendt et takketelegram til Benedikt XVI.

Mens tiden gik i stå i Rom fortsatte kristenforfølgelserne

Drabet på katolsk præst i Tanzania er blot det seneste af mange overgreb mod kristne.

Tekst: Niels Messerschmidt

FORFØLGELSE Mens mediernes opmærksomhed i begyndelsen af marts var rettet mod begivenhederne i Rom, er der mindre fokus på de mange kristne verden over, der dagligt udsættes for diskrimination og forfølgelse. Derfor må forsvaret for religionsfrihed være en af den nye paves vigtigste prioriteter, mener den amerikanske journalist og Vatikankender John L. Allen Jr.

Søndag den 17. februar blev den 55-årige katolske præst Evarist Mushi dræbt af bevæbnede mænd ud for Zanzibars St. Joseph-katedral før søndagsmessen. Kort efter modtog de lokale biskopper en meddelelse fra en islamisk gruppe med forbindelser til terrororganisationen Al-Shabaab, der truede med endnu flere angreb mod kristne. Mordet på Mushi skete blot en uge efter mordet på en lokal protestantisk præst.

John L. Allen Jr. nævner, at man på hjemmesiden 'Ora Pro Siria', der drives af italienske missionærer i Syrien, har startet en indsamling under navnet 'Ransom a Christian' for at skaffe penge til at betale løsesum for kristne, der er kidnappede af islamistisk-inspirerede oprørsstyrker. Af hjemmesiden fremgår det også, at i den vestlige del af landet er 143 kristne landsbyer og mere end tyve kirker blevet ødelagt af islamister, og hundrede tusinder af krist-

ne er drevet på flugt.

I Saudi Arabien arresterede landets berygtede politi den 21. februar mere end 50 etiopiske kristne, der var forsamlede til et privat bønnemøde, og sigtede efterfølgende tre af dem for forsøg på at konvertere muslimer. Samme dag arresterede indisk politi fire præster efter at hinduekstremister havde anklaget dem for at udføre tvangskonversioner. Præsterne Albis Para, Akshay Kumar, Harendra og Angad Singh blev senere løsladt mod kaution.

11 nye martyrer hver time

Disse eksempler viser et verdensomspændende mønster, mener John L. Allen Jr.

Ifølge ngo-organisationen International Society for Human Rights bliver 80 procent af al religiøs diskrimination i verden i dag begået mod kristne. Og ifølge Pew Forum bliver kristne enten gennem lovgivningen eller de facto diskrimineret i 139 lande, dvs. i næsten to tredjedele af verdens lande.

I den mest dystre prognose vurderer Center for the Study of Global Christianity i USA, at de sidste ti år er i gennemsnit 100.000 kristne blevet dræbt hvert år på grund af deres tro. Det svarer til 11 nye martyrer hver time!

Zanzibars præsident Ali Mohamed Shein skriver i kondolencebogen i forbindelse med den katolske præst Evarist Mushis begravelse – en af de mange ofte for kristneforfølgelsen verden over. Foto: mwaibale.blogspot.com.

Forebyggelsesarbejdet skrider frem

Verdens bispekonferencer gør fremskridt i arbejdet med at forebygge overgreb.

Tekst: Niels Messerschmidt

FOREBYGGELSE Fader Robert Oliver, Troslærekongregationens nye chefanklager (promotor iustitiae) med ansvar for efterforskningen af gejstlige overgrebsager, oplyser, at mere end tre fjerdedele af bispekonferencerne nu har udviklet retningslinjer til hvordan man skal håndtere anklager om seksuelle overgreb begået af en præst.

Ved samme lejlighed mindede Robert Oliver om, at pave Benedikt havde bedt "alle institutioner uden undtagelse [...] at leve op til standarderne for beskyttelse af børn og unge".

Opgaven med at få samtlige bispekonferencer i verden til at udarbejde retningslinjer i kølvandet på de mange overgrebsager i flere lande begyndte da Troslærekongregationen udsendte et cirkulære til alle bispekonferencer i foråret 2011.

Blot få dage efter at fader Robert Oliver havde påbegyndt sin nye opgave talte han den 5. februar på en overgrebskonference på Gregoriana-universitet med titlen 'På vej mod healing og fornyelse'. Her oplyste

han, at "mere end tre fjerdedele" af samtlige 112 bispekonferencer har indsendt eller er tæt på at indsende deres retningslinjer til Troslærekongregationen.

Landene i Syd- og Nordamerika, Oceanien og Europa udmærker sig ved at være dem, hvor de fleste – eller alle – bispekonferencer har udarbejdet sådanne retningslinjer. De resterende bispekonferencer er i samarbejde med Troslærekongregationen ved at færdiggøre deres.

Fem prioriteringsområde

Cirkulæret fra maj 2011 henledte opmærksomheden på fem områder, som skal besvares i de nye retningslinjer; hjælp til ofre for seksuelle overgreb; beskyttelse af børn; uddannelsen af kommende præster og ordensfolk; støtte til præster anklaget for eller kendt skyldige i overgreb; og samarbejdet med de lokale myndigheder.

Den nye chefanklager kom også med nogle generelle betragtninger omkring de forslag til retningslinjer, som Troslærekongregationen allerede har modtaget. I den forbindelse fremhævede han, at pave Benedikt XVI's personlige eksempel med at mødes med ofre for seksuelle overgreb og lytte til deres smerte med medfølelse har vist sig "at have stor effekt".

I sit tidligere embede i Bostons ærkebi-

spedømme sagde Robert Oliver, at han havde hørt ofrene fortælle om den skade, de var blevet påført ligesom han også havde hørt om den følelse af fremmedgørelse og opgivelse, som fulgte præsterne i kølvandet på overgrebsagerne.

Det såkaldte Børnebeskyttelsescenter (<http://elearning-childprotection.com>), som hører under Gregoriana-universitetet, er netop begyndt at tilbyde et online-træningsprogram, der skal forhindre fremtidige seksuelle overgreb mod mindreårige. Det oplyste Robert Oliver på konferencen i Rom, og han gjorde sig til talsmand for, at indsatsen mod seksuelle overgreb og beskyttelsen af børn kræver en vedholdende og koordineret indsats fra Kirkens side.

Etableringen af et børnebeskyttelsescenter under Gregoriana-universitetet er et af de nye tiltag i kølvandet på overgrebsagerne.

Kort nyt

Kardinal O'Brien: – Jeg beklager

Kardinal Keith O'Brien, ærkebiskop af St. Andrews og Edinburgh siden 1985, siger i en udtalelse, at "jeg til tider ikke har opretholdt den seksuelle adfærd, der forventes af mig som præst, ærkebiskop og kardinal".

Indrømmelsen kom en uge efter at pave Benedikt havde accepteret hans afskedsansøgning.

"Jeg beklager og beder om tilgivelse fra dem, jeg har stødt. Jeg undskylder også over for Den katolske Kirke og det skotske folk. Jeg vil nu tilbringe resten af mit liv som pensionist, og jeg vil ikke have nogen offentlig rolle inden for Den katolske Kirke i Skotland", hedder det i udtalelsen.

Tre præster og en tidligere præst havde via Nuntiaturet anklaget kardinalen for "upassende opførsel" som berøring og forsøg på at kysse. Hændelserne skulle være foregået i 1980'erne.

Stor medieinteresse

Den internationale interesse for pavevalget afspejles af det store opbud af medier og journalister, som dækker konklavet på nærmeste hold fra Rom. Mere end 4.000 journalister fra mere end tusinde medier er akkrediterede til at dække konklavet. Disse medier repræsenterer tilsammen over 60 lande og rapporterer på 24 forskellige sprog.

Det oplyser Vatikanets presseafdeling og tilføjer, at 336 af journalisterne arbejdede for trykte medier, 115 for elektroniske medier og 156 er fotografer. Der er akkrediteret 231 personer fra radiostationer og 2.470 fra forskellige tv-stationer.

'Kristne bør blive i Irak'

"De kristne bør ikke forlade landet". Det sagde den nye kaldæiske patriark Louis Raphael I Sako, da han for nyligt tilltrådte sit embede i Bagdad. Deres forankring i landets historie og kultur gør dem til "irakere i ordets fulde betydning", siger han.

Fred og genopbygningen af Irak afhænger også af den interreligiøse dialog. Den eksisterende dialog med muslimerne handler for patriarken om at "uddybe de område, som giver anledning til tilnærmelser og til at adskille dem fra de områder, hvor der hersker uenighed".

Russisk-ortodoks patriark hylder Benedikt XVI

Patriark Kirill I takker for hans pontifikat.

ØKUMENI Den russisk-ortodokse patriark Kirill I takker pave emeritus Benedikt XVI for at have modstået "moralisk relativisme" og for at have givet "nyt liv" til de katolske-ortodokse relationer.

"Din kompromisløshed og din konsekvente holdning til trosrelaterede spørgsmål og dit troskab mod Kirkens levende traditioner har altid ligget os meget på sinde", skriver patriark Kirill I i brevet til Benedikt XVI.

"På et tidspunkt, hvor eftergivenhedens ideologi og moralske relativisme forsøger at fratage folk de moralske værdier, har du modigt hævet din røst i forsvaret for de evangeliske idealer og menneskelig værdighed, og har tilskyndet dem til at frigøre sig fra syndens greb".

Kirill I skriver, at pavens otte år lange pontifikat har pustet "nyt liv" i de økumeniske relationer, og patriarken håber, at den nye pave vil videreføre de "gode og tætte relationer", som allerede eksisterer mellem de to kirkesamfund.

NM

Tag godt imod girokortet fra KO

Alle katolske hustande vil med udgangen af marts modtage et girokort til brug for frivillig indbetaling til Katolsk Orientering. Beløbet er i år kr. 255,- for første halvår. Beløbet er fuldt fradragsberettiget, hvis Ansgarstiftelsen har dit CPR-nummer.

KO er taknemmelig for ethvert beløb - stort som lille. Der er hårdt brug for det.

Med venlig hilsen fra redaktionen

Kirken mister medlemmer i Belgien

Overgrebsagerne er hovedårsagen.

KIRKEFLUGT Den belgiske befolkning har mistet tilliden til Den katolske Kirke. Ifølge en undersøgelse gennemført af det katolske universitet i Louvain sætter flamlænderne i stigende grad spørgsmål ved Kirkens troværdighed som institution, navnlig efter overgrebsagerne.

Seks af ti adspurgte siger, at Kirken ikke længere spiller nogen rolle for deres privatliv. En stor del af de adspurgte mener, at Kirken ikke længere bør modtage offentlig støtte, ligesom et flertal siger, at Kirken fejler alt for mange ting 'ind under gulvtæppet'.

Mistilliden til Den katolske Kirke i landet går ifølge Vatikanradioen tilbage

Det katolske universitet i Louvain

til før 1980'erne, og belgierne har især haft svært ved at identificere sig med Kirkens morallære. Modviljen mod Kirken er blevet særlig udtalt efter de mange overgrebsager.

NM

Ti mio. dollar til overgrebs ofre

Ærkebispedømmet Los Angeles har indvilliget i at udbetale ti mio. dollar i erstatning til fire overgrebs ofre. Det påtager sig hermed ansvaret for, at én af dets præster, Michael Baker, forgreb sig på drenge gennem mere end 30 år indtil slutningen af 1990'erne. Præsten indrømmede overgrebene overfor ærkebiskop Roger Mahony tilbage i 1986, men fik lov til at fortsætte som præst.

Ærkebiskop Mahony, der nu er kardinal, trak sig tilbage fra bispedømmet i 2011.

Med forliget undgår ærkebispedømmet en retssag om to af tilfældene – en retssag, der var berammet til at starte i næste måned.

'Opstod på den tredje dag fra de døde, opfor til Himlen'

De nordiske biskoppers refleksioner under Troens År; del V.

Tekst: Msgr. Berislav Grgić, biskop-prælat af Tromsø

CREDO Kristi opstandelse fra de døde er grundlaget for vor tro. Som Paulus skriver: "Men er Kristus ikke opstået, er vores prædiken tom, og jeres tro er også tom" (1 Kor 15,14). Tre vers senere gentager han: "Men er Kristus ikke opstået, er jeres tro forgæves, så er I stadig i jeres synder".

Kirken er et samfund af dem, som tror på den Opstandne, at Han lever, at Han er Gud og menneske, at Han er os nær, især under fejringen af Eukaristien, at Han kalder os til et liv i efterfølgelse, og at Han skal komme igen i herlighed. Det må have konsekvenser for hvordan vi lever vort liv.

Kvinderne kom til graven og fandt den tom. Vi søger ofte efter Jesus hvor han ikke er. Fortællingen om den tomme grav i Lukas-evangeliet viser, at selv de kvinder, der havde fulgt Han i lang tid, søgte denne

påskemorgen efter Jesus, hvor han ikke var. Englen bebrejder dem mildt: "Hvorfor leder I efter den levende blandt de døde?" (Luk, 24,5). Den tomme grav viser os at de søgte efter Jesus det forkerte sted.

Mange af os søger Jesus, men vi gør ofte som disse kvinder; vi søger Ham blandt de døde og ikke blandt de levende. Og vi gør det oftere end vi aner. Når vi tænker på Ham uden at have hjertet med os, når vi læser bøger eller diskuterer Ham uden at elske Ham, når vi lytter til Hans ord uden at tage det til os og lever efter det, søger vi ikke Jesus blandt de levende men blandt de døde. Hver gang et menneske vi møder på vor vej ikke bliver vor næste, søger vi Ham blandt de døde, for Jesus lever i levende mennesker.

Men fordi kvinderne søgte Jesus oprigtigt og ærligt fik de at vide hvor de kunne finde Ham: Blandt de levende. Og kvinderne fik besked på at skynde sig hen til disciplene og fortælle dem, at de skulle begive sig på mod Galilæa, hvor de ville få Jesus at se.

Det gælder om at anerkende Herren. Han kommer til os i mange skikkelser, men altid i det skjulte. Han kommer til os i eukaristien, i Skriftens ord, i de fattige og små, i familie og venner, i dagliglivets hændelser. Vi må øve os på at se med troens øjne sådan at vi kan genkende Kristus i hverdagen. Vi må opøve vore indre sanser, troens sanser, så vi kan fornemme Kristi nærvær i vor dagligdag. Efter opstandelsen troede disciplene at han kom udefra og siden forsvandt igen, at han gik gennem låste døre og vægge. Men det var ikke tilfældet. Han blev hos dem hele tiden, også da de ikke kunne se ham. Men af og til tænder han "lyset" så de kan se,

høre og røre ham for at kunne vænne sig til hans nye form for tilstedeværelse. Han ønsker at overbevise dem om at han ikke har forladt dem, og de får tid til at træne troens øjne. Da Jesus opfor til Himlen 40 dage senere var deres tro blevet så stærk, at de ikke længere har brug for de ydre sanser for at genkende Herren. På samme måde må også vi træne troens øjne.

Den tomme grav er også et glædens tegn. Den er et tegn på at død og synd er overvundet. Kristus har ved sin opstandelse revet ondskabens rødder over. Med sin død og opstandelse har han åbnet en ny vej mellem himmel og jord, som det står skrevet i Hebræerbrevet (10,20): "Ad den nye, levende vej, som han har åbnet for os gennem forhænget, det vil sige ved sit jordiske legeme".

At Jesus ikke ligger i graven er som at sige, at døden ikke er her. Den er overvundet, besejret. Vi lever endnu en stund i dødens verden, men dødens magt er overvundet. Det er som at sige, at synden har sluppet sit greb. Synden har fortsat tag i os, men Kristus er stærkere og han har gjort op med alt; det værste tænkelige, vi kunne gøre eller har gjort, det mest smertelige og skammelige. Den ondes magt er forsvundet. Han, som anklager os, Satan eller anklageren, har ikke længere det sidste ord at skulle have sagt i vores liv. Vi kan med frimodighed og med fuld af styrke henvende os til Gud med vore bønner, med vore liv, for Han er ikke i graven; han, der "altid lever og vil gå i forbøn for os" (Hebr 7,25). Gud har åbnet en ny vej mellem himmel og jord. Vi kan forkynde det glade budskab om, at når vi dør, skal vi leve med Kristus i Himlen. Han, den Opstandne, venter på os og tager imod os, min kære ven. Amen.

Mulighed for at vinde fuldkommen aflad

TROENS ÅR I anledning af Troens år har Benedikt XVI bevilliget en særlig aflad, der kan vindes som beskrevet nedenfor.

Den 14. september 2012 udsendte Det apostolske Pønitentiari et dekret, hvori de nærmere omstændigheder for vinding af afladen beskrives.

I forlængelse heraf har biskop Czeslaw udsendt et cirkulære, der beskriver hvordan afladen kan vindes. Kort fortalt kan de troende i bispedømmet vinde afladen ved:

a) at besøge Sct. Ansgars domkirke i København. I provinsen er følgende kirker udpeget til steder, hvor afladen kan vindes: Vor Frue kirke i Aarhus, Sct. Albani kirke i Odense, Sct. Mariæ kirke i Aalborg og Sct. Nikolaj kirke i Esbjerg. I de nævnte kirker deltager man i liturgien eller tilbringer en passende tid i andagt.

b) at deltage valfarten til Åsebakken den 26. maj eller til Øm den 2. juni.

c) Søstre i klausur samt troende, der pga. af alder, sygdom, vanskelige transportforhold eller andre alvorlige hindringer ikke kan deltage i nogen af de ovennævnte arrangementer, kan vinde afladen ved i deres hjem eller på hospitalet ved fx at bede bestemte bønner eller udføre bestemte fromhedsøvelser.

Derudover pointerer biskoppen, at man skal a) gå til skrifte, b) modtage den hellige kommunion, c) i kirken bede trosbekendelsen, Fader vor og en bøn i Pavens intention (fx Hil dig Maria).

Læs biskop Czeslaws cirkulære på katolsk.dk/aflad/.

Gave til kateketisk arbejde

Pastoral-Centret modtager 75.000 kroner til kateketisk arbejde.

DONATION En ældre anonym person så den tyske tv-station ZDFs transmission af en messe fra Sct. Augustin kirke i København sidste oktober og det gjorde indtryk! Vedkommende følte sig tilskyndet til at give en del af sin formue til at fremme et stykke katolsk arbejde i Danmark. Beløbet blev givet til Pastoral-Centret via Bonifatiuswerk i Tyskland.

Pastoral-Centrets leder, Marcelino Gauguin, blev positivt overrasket og rørt ved beskeden om den gavmilde gave.

Pastoral-Centret vil formodentligt bruge pengene på at starte en ny række udgivelser af bøger til børnefamilier. Det er dog ikke defineret helt præcist endnu. Der er brug for nutidige udgivelser, der kan styrke forældrene i deres rolle, siger centrets leder, Marcelino Gauguin. Han tilføjer, at han blev positivt overrasket og rørt ved beskeden om den gavmilde gave.

"Vi har længe haft et godt øje til nogle gode børne- og familieudgivelser, men har bare ikke haft startkapitalen til at lave dem. Uanset, hvad vi ender med at bruge pengene på, så er ét helt sikkert: De vil blive brugt på projekter, som ellers ikke var blevet til noget."

Marcelino er selv far til fem børn. Han har derfor fingeren på pulsen, hvad angår det at være katolsk familie i en 2013-hverdag.

"Som en familiefar i et moderne samfund føler jeg tit behovet for vejledning og støtte i at leve de kristne værdier. Jeg fornemmer også samme behov i mine omgivelser. Jeg ser, hvordan folk kæmper for at finde mening og tilfredsstillelse i deres familieliv. Selv de, der er trofaste i Kirken, kan ofte have brug for praktiske råd til at leve et harmonisk familieliv. God litteratur kan være et af de steder, hvor man kan hente inspiration. Der findes rigtig meget godt materiale på andre sprog, og det er forholdsvist enkelt at tilpasse det til danske forhold".

Arabiske kristne i Stenosgade

Starter påskefejringen med palmesøndagsmesse.

PÅSKE En hel del af de arabere der kommer her til Danmark som indvandrere eller flygtninge er kristne. Her i landet er der nok ca. 10. – 15.000 arabiske kristne. De fleste af dem tilhører den kaldæiske ritus; men der er også katolikker af den syrisk – katolske ritus og maronitter, siger Talal Anaie. Han kommer selv fra Irak, hvor han blev diakonviet i den syrisk-katolske kirke og arbejdede i en kirke i Bagdad.

Sammen med Toni Dupont fra Libanon har han taget initiativ til lejlighedsvis

messefejring på arabisk i København. Til messerne samles mange kristne arabere med forskellige liturgiske traditioner. De kommer fra Irak, Ægypten og Libanon. I år vil der være messe palmesøndag. Messen vil blive læst af fader Illi Hashash, som kommer fra Frankrig. Alle er hjerteligt velkomne til messen.

Palmesøndag kl. 13.00 i Jesu Hjerter Kirke i Stenosgade 4 København. Se nærmere på: www.ankawa.com/forum/index.php/topic,649642.0.html (på arabisk)

Toni Dupont og Talal Anaie

PÅSKEN Jesus var søn af Maria af Nazareth. Som sådan var han medlem af en familie og en menneskeslægt, der forbinder ham med alle tidligere mennesker og skabninger i den forudgående biologiske udfoldelse af Guds skaberværk. Det er også vores nutidige menneskers forbindelse, og vi deler såvel DNA-gener som skæbne med dén Jesus, der blev født af Maria i Nazareth for 2000 år siden. Hans død og opstandelse er derfor også vores forhåbning om fremtiden for os selv i samme omfang, som han er menneske som vi. Vores tro på Jesus som Guds opstandne søn er afgørende for vores tillid til, at dette naturstridige mirakel – vores egen opstandelse på den yderste dag – faktisk også vil ske. Når Gud har solidariseret sig med os mennesker hele vejen fra fødsel i en stald til den uigenkaldelige død, så kan vi ikke længere være i tvivl om, at vores fremtid er sikret i evigheden. Og derfor måtte Guds søn, mennesket Jesus af Nazareth naturligvis dø – ellers ville Guds solidaritet med sin skabning ikke have været absolut; Guds søn ville ikke have været en del af dén forgængelige biologiske verden, som Gud selv har lavet spillereglerne for – inklusiv døden, som vi alle ved kommer til os. Dø måtte Jesus altså, som det menneske han var.

Måden at dø på kunne man måske have ønsket sig anderledes. Og det gjorde Jesus som bekendt også selv i timerne op til hans anholdelse på Oliebjerget. Men nødvendig, dét var den ekstremt lidelsesfulde død nok alligevel.

Sonofferet

I Hebræerbrevet (som er en prædiken, der formentligt ikke er lavet af Paulus, selv om han tilskrives det) fortolkes Jesu død som et sonoffer. Offerbegrebet er lidt vanskeligt at forstå for os moderne mennesker, men på Jesu tid var det i de fleste kulturer almindeligt at ofre til gud(er) for at tilfredsstille guden

Kirken og evolutionsteorien:

- I 1909 viser Den Pavelige Bibelkommission en vis åbenhed over for at diskutere skabelsberetningen i naturvidenskabeligt perspektiv.
- I 1950 markerer encyklikaen Humani Generis begyndelsen til en ny udvikling. Materialisme og panteisme blev fordømt. Evolutionsteorien anerkendes som hypotese.
- I en tale til det pavelige Videnskabernes Akademi i 1996 gentager pave Johannes Paul II Pius XII's lære fra Humani Generis. Han ser hele evolutionstemaet inden for en kristen antropologisk ramme og har ikke indvendinger mod evolutionsteorier som sådan.

Kilde: New Catholic Encyclopedia 2003

Offeret på langfredag

Hvorfor var det nødvendigt at Jesus døde? Og hvorfor skulle han dø på den mest pinefulde måde – torteret og naglet til et kors? En evolutionsteologisk synsvinkel kan bidrage til en ny forståelse af offeret på Langfredag.

Tekst: John-Erik Stig Hansen

Jesus forhøres hos Pontius Pilatus. Kalkmaleri fra ca. år 1500. Fanefjord kirke på Møn. Foto: John-Erik Stig Hansen

og derved opnå en gevinst eller afvende en straf. De daglige offerhandlinger var ofte blot gaver fra husholdningen i form af f.eks. madvarer, men velkendt er også ofring af dyr, hvor dyrets kostbarhed og størrelse blev bestemt af, hvor stor en gevinst man ønskede at opnå hos guden (se f.eks. 3 Mos 5). I meget alvorlige tilfælde, f.eks. landsdækkende misvækst og sult, blev der i nogle samfund endda ofret mennesker til guderne. I Hebræerbrevet tolkes Jesu lidelse og død som et offer til Gud Fader, hvilket skal udligne dén ulydighed og uret, som vore synder antages at have påført vores Skaber. I den tidlige jødisk-kristne teologi blev den grundlæggende synd identificeret med Adams og Evas ulydighed mod Skaberen og den heraf resulterende arvesynd, der af Skaberen straffes med det jordiske livs smerte, lidelse og død. Jesu lidelse og død blev således tolket som en (ud)soning mellem os mennesker og Gud, et sonoffer. Fra tidlig tid har man derfor brugt et offerlam som et billede på Jesus Kristus for netop at fremhæve forståelsen af Jesus som et offer til Gud, en kompensation for vore overtrædelser af den guddommelige lov, en udligning af arvesynden med sigte på ophævelse af Guds straf.

Evangelierne nævner imidlertid kun få gange noget om ofring. Den ene gang er der tale om Maria og Josefs ofring i templet efter Jesu fødsel, således som alle jøder gjorde det (Luk 2,24), og i et andet tilfælde siger Jesus, at en helbredt skal gøre som Moseloven foreskriver og bringe et (tak) offer (Luk 5,14). Den eneste gang Jesus selv bedømmer ofring som sådan (Mat 9,13 og 12,7), bruger han et citat, hvor Gud ønsker barmhjertighed og ikke slagtofre – selvom

hensigten her primært er at understrege menneskers frihed fra religiøse lovregler. At Jesu lidelse og død skulle tilfredsstille Gud Fader og derved gøre Gud Fader mere velvillig overfor os mennesker er i grunden en fortolkning, der er temmelig vanskelig at forene med Guds kærlige og barmhjertige karakter. Vores Skaber er jo ikke en hedensk gud, der glædes ved menneskers

lidelser og da slet ikke ved sin egen søns lidelsesfulde død. En opfattelse af Gud, der som en verdslig hersker i primitive samfund kræver kompensation fra sine undersåtter, når de ikke adlyder, synes meget langt fra en kristen gudsforståelse, der er formet af Jesu eget liv og gerning. Dertil kommer, at forestillingen om, at lidelse og død skulle være Guds straf for en ulydighed begået af de første mennesker og efterfølgende nedarvet til os alle, ikke kan opretholdes i lyset af den gudsskabte naturlige evolutionsmekanik. Centralt i denne mekanik er jo, at lidelse og død er selve drivkraften i dén biologiske udvikling, der har udfoldet alt liv på Jorden fra de mest primitive organismer til os mennesker. Lidelse og død er altså ikke en konsekvens af menneskers handlinger, men derimod en gudsskabt forudsætning for dem.

Han deler vores vilkår

På hvilken måde kan Jesu lidelse og død da forstås? Og kan man overhovedet fastholde opfattelsen af, at Jesus gav sit liv som et offer for vores skyld, således som kirkens tradition og lære har fastholdt fra de tidligste tider? – Svaret er muligvis det ganske enkle, at netop Jesu villighed som Guds Søn til at underkaste sig dé samme vilkår, som vi almindelige mennesker skal leve under – smerte, lidelse og død – lige akkurat er det, der skal til for at lukke svælget mellem os og vores Skaber. Vores protester til Herren over livets tunge vilkår forstummer, når vi ser at han ultimativt deler disse vilkår med os. Guds ultimative solidarisering med os bortforklarer ikke, at livet indeholder lidelse og død, men det forklarer at disse vilkår er så nødvendige, at Gud selv i skikkelse af Jesus Kristus underkaster sig disse vilkår. Jesus ofrer sig derfor ikke til Gud Fader men til os mennesker i en ultimativ selvopofrende handling, og dermed imødegår han den ultimative ”synd”, nemlig den afstand mellem os og Skaberen, som vi mennesker ellers opretholder.

Jesu Kristi offer på Langfredag er Guds modsvar til alt levendes eksistenssmerte, og ved sin opstandelse forvandler han denne eksistenssmerte til nyt og transformeret liv.

PASSIONSSALME

Det fjerde ord var frygteligt,
og aldrig hørte Himlen sligt:
»Min Gud, min Gud, hvorfor har du
i denne nød forladt mig nu?«

For min skyld blev du så forladt
og af Guds vrede taget fat,
at aldrig jeg forlades skal
i dødens grumme, dybe dal.

Al verdens synd bar det Guds Lam,
Guds vredes ild fortæred ham;
»Jeg tørster!« sagde han og fik
af eddike så sur en drik.

Så tømte du med bredfuldt mål,
o frelser min! den bitre skål,
men derfor kalken liflig, sød
skal kvæge mig i liv og død.

Da lød hans ord: »Det er fuldbragt!«
og bedre ord blev aldrig sagt;
opfyldt er lov og profeti,
afskaffet dødens tyranni.

Det giver trøst i hjerterod,
det er en evig glædes-flod;
nu står mig åben Himlens port,
for mig har Jesus fyldestgjort.

Hans sidste ord, hans sidste råb
var fuldt af livets store håb,
han sagde: »Fader, i din hånd
befaler jeg min sjæl og ånd!«

Det ord, det ord sig trænger ind
udi mit hjerte, sjæl og sind;
gid det og blive sidste ord,
jeg tale skal på denne jord!

Vers 9–16 af Thomas Kingo: Gak under Jesu kors at stå. (1689)

N.F.S. Grundtvig 1832-45. Bearbejdet 1850, 1889 og 1951. Nr. 191 i Den danske Salmebog

Jesus levede ikke af ånd alene...

Mad og måltider fylder meget i Bibelen. Selv om der sker et markant skifte fra Gamle til Nye Testamente, spiller god vin og generøse værtskaber en vigtig rolle i begge skrifter. Teolog Lotte Forchhammer har set nærmere på Biblens brug af fødevarer, tilberedning og måltider, og hvad læseren derigennem får serveret af vigtige pointer. Katolsk Orientering bringer en 'smagsprøve'.

Tekst: Malene Fenger-Grøndahl

FASTEN Selv om en del katolikker stadig faster, står traditionen ikke så stærkt som tidligere. Til gengæld er skikken med at samles omkring veldækkede frokostborde i påsketiden stadig udbredt. Hvad er nu det for noget?

"Hvad Jesus ville mene om den sag vil jeg helst ikke udtale mig om," siger teolog og foredragsholder Lotte Forchhammer. "Men kigger vi på de bibelske tekster, både i Gamle og Nye Testamente, kan vi se, at fødevarer, måltider, værtskab og det at spise og drikke sammen spiller en central rolle. Jeg støder ofte på den fordom, at Bibelen lægger ensidigt op til forsagelse, og at Jesus

skulle have levet et meget asketisk liv. Men prøv for eksempel at se Lukasevangeliets kapitel 7, vers 33-34, hvor Jesus siger: "For Johannes Døber er kommet, han hverken spiser brød eller drikker vin, og I siger: Han er besat. Og Menneskesønnen er kommet, han både spiser og drikker, og I siger: Se den fråser og dranker, ven med toldere og syndere!"

"I kristendommen bliver Jesus altså fra første færd betegnet som en, der spiser og drikker. I Johannesevangeliet er hans første under oven i købet vinunderet, hvor han forvandler vand til vin, endda til god vin. Og hvorfor ikke gøre det ordentligt, når man nu er i gang?," siger Lotte Forchhammer med et smil. Hun tilføjer, at der bestemt er asketiske elementer i kristendommen, og at det derfor ikke er uden grund, at kristendommen i nogle kredse har ry for alene at være en verdens- og kropsforsagende religion.

"Man kan sige at til det at spise og drikke hører også faste og nøjsomhed. Princippet kender vi fra vores egne højtider. Hvis vi sammenligner december med januar, så indgår der et element af forsagelse i de allerfleste husholdninger. Når vi beskæftiger os med mad og måltider i Biblen, hører de manglende eller begrænsede måltider altså med i puljen. Man kan sige, at maden udgør en central kode i de bibelske tekster, et slags

instrument, som forfatterne gør brug af til at iscenesætte, formidle og farve deres pointer og fortællinger. Vi finder total forsagelse, indtagelse af bestemte fødevarer, velsignelse med en overflod af fødevarer og endda det absurde ekstravagante, der kalder på en modreaktion," siger Lotte Forchhammer.

Ofte er maden i Bibelens fortællinger med til at sætte dramatiske begivenheder i gang, som da Adam og Eva spiser af den forbudte frugt, eller da Jakob lokker førstefødselsretten fra sin bror Esau ved at forhandle med Esau, mens han er ved at gå til af sult og for enhver pris vil have noget af Jakobs linseret. Også vinen kan skabe drama og introduceres som tvetydig. I fortællingen om agerdyrkeren Noah, Bibelens første vinbonde, står der f.eks. (1. Mosebog 9, 20-23): "Agerdyrkeren Noa var den første, der plantede en vingård. Da han drak af vinen, blev han beruset og blottede sig inde i sit telt. Kana'ans far Kam så sin far nøgen og fortalte det til sine to brødre udenfor. Sem og Jafet tog så en kappe over deres skuldre, gik baglæns ind og tildækkede deres nøgne far. De vendte ansigtet bort og så ikke deres far nøgen."

Så jo, ifølge Lotte Forchhammer kan Bibelen inspirere til lækker mad og velsmagende vin, både til højtider og hverdag. Men Bibelen sparer os heller ikke for pinlige beskrivelser af druk og overforbrug, der maner til eftertanke.

I beskrivelsen af påskemåltidet sker der desuden med Nye Testamente et markant skift. Med kristendommen afskaffes de jødiske spiseregler, og Kristus tolkes som det ene nødvendige offerlam. Værtskabet spiller imidlertid fortsat en stor rolle: "Værten har en vigtig rolle og opgave. Den tradition bygger kristendommen videre på, f.eks. i fortællingen om synderinden, der vasker Jesu fødder. Her skoses værten,

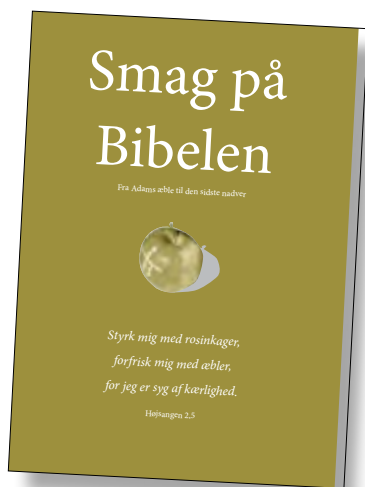
Lyt og smag

Ved Teologiens Døgn i Aarhus fredag den 5. april 2013 holder Lotte Forchhammer foredrag om mad i Bibelen, og sammen med kokken Christine Bille Nielsen præsenterer hun en række bibelsk inspirerede retter. Gastronomisk set tilfredsstillende et måltid os bedst, når det indeholder både 'himmel og jord'.

Læs og smag

Bibelselskabet har udgivet en lille kogebog med bibelske tekster om mad og drikke og retter, der er komponeret med udgangspunkt i disse tekster. "Smag på Bibelen. Fra Adams æble til den sidste nadver", hedder bogen, som kan downloades fra Bibelselskabets hjemmeside: www.bibelselskabet.dk/BrugBibelen/BibelenOgKirken/~//media/Produkter/Bibelen/BibelenIBrug/Bibeloendag/IdeerTilBibeloendag/SmagpaBibelen.ashx

Mennesker spiste engles brød, han sendte dem føde, så de blev mætte. Salmernes Bog 78,25

fordi han ikke som synderinden, vasker fødder på, kysser eller salver sin gæst, som traditionen tro snildt kan høre ind under værtens domæne. Man kan altså sige, at det er i gæstebuddet og værtskabet, at kristendommen formulerer sig," siger hun.

Med det in mente kan det give god mening at holde fast i både fasten og måltidsfællesskabet i påsken – og til hverdag.

Faste og forsagelse er 'det nye sort'

De fleste mennesker vælger stadig at slappe af foran fjernsynet. Men et stort antal fra 'den sociale elite' pålægger nu sig selv den askese og forsagelse, som kirken før pålagde folk. Nu vælger de det bare selv, siger professor i teologi Hans Jørgen Lundager Jensen.

Af Malene Fenger-Grøndahl

FASTEN "Det ser ud til, at mennesket har en trang til at begrænse sig selv. At gøre bod, at faste og forsage er tilsyneladende noget, mennesket har en længsel efter. Lidt provokerende sagt ønsker mennesket ikke

at være frit. Men fordi folk associerer kirken med en masse negative ting, vælger mange mennesker i dag selv at pålægge sig den forsagelse, som kirken før pålagde dem. Man ønsker ikke at lade en institution begrænse

sig, men vælger i stedet selvbegrænsning." Hans Jørgen Lundager Jensen er professor i religionsvidenskab og teologi ved Aarhus Universitet, og han har de senere år lagt mærke til, hvordan selvpålagt faste og andre former for forsagelse har vundet indpas i en forholdsvis stor 'social elite' i Danmark.

"For nylig læste jeg om en tale, som var blevet holdt ved et DJØF-arrangement. Taleren havde fortalt en lille joke: 'Hvad er betingelsen for, at man kan blive ansat af en DJØF'er? Jo, man skal have gennemført mindst fire maratonløb'. Det blev der grinet af, for deltagerne forstod præcis, hvad det refererede til: Det er blevet helt almindeligt, at mennesker i det her lag af befolkningen underlægger sig en form for askese for at leve op til et kropsideal om at være veltrænede og meget slank," siger Hans Jørgen Lundager Jensen. "Det ideal kan man kun leve op til, hvis man træner meget, typisk løb, og samtidig vælger en masse usund mad fra. Det er altså en form for selvpålagt faste og askese," siger han.

Forsagelse forsvundet fra Folkekirken

Han forklarer, at den form for bod, faste og andre former for forsagelse, som kirken frem til reformationen 'pålagde' folk, stort set er helt fraværende i hvert fald i Folkekirken, og her vil de næppe vinde indpas igen lige foreløbig: "Folkekirkens selvforståelse og identitet er meget stærkt forbundet med opgøret med mystik, helgener, pilgrimsfærd og den slags, altså med alle forestillinger om en særlig religiøs elite. Desuden ligger

det i vores selvforståelse som moderne mennesker, at afviklingen af kirkens magt og indflydelse er en frihedshistorie. Vi har 'kastet lænkerne af os'. Men spørgsmålet er jo, hvorfor kirken kunne slippe af sted med at pålægge os de lænker? Min påstand er, at det er, fordi mennesker grundlæggende ikke kan holde ud at være frie. Så nu pålægger vi os selv lænker ved at opfinde nye former for askese."

Buddhistkloster eller løbetræning

Men er det så ikke oplagt, at moderne mennesker finder ind i Den katolske Kirke, hvor mange af de former, som ikke findes i Folkekirken, er bevaret? Det mener Hans Jørgen Lundager Jensen ikke: "Hvis jeg ønsker at få stillet min længsel efter spiritualitet, hvor kan jeg så søge hen? Der er et stort marked med mange tilbud. Vælger jeg et buddhistisk kloster, får jeg mulighed for at meditere. Vælger jeg et trappistkloster, får jeg formodentlig samme oplevelse af sjælebefriende ro. Men så får jeg samtidig noget med i pakken, som de fleste mennesker ikke er parate til at tage med: modstanden mod abort, sagerne om præsters pædofili osv. Muligvis er der lignende ting knyttet til det buddhistiske kloster, men det opdager jeg ikke, for meditationsrummet afslører det ikke, og jeg er befriende uvidende, dvs. ikke belastet med for megen historisk hukommelse. Så jeg vil nok vælge buddhistklosteret."

Eller måske et træningsprogram der sætter mig i stand til at gennemføre endnu et maratonløb?!

Når man får sår på sjælen

Ny bog er pionerværk

Tekst: Lisbeth Rütz

PÆDAGOGIK Som barn hørte Teresa Jakubczyk sine forældre fortælle om de tyske soldater, der slog små børn ihjel. Faderen viste hende arrene på sine ben dér, hvor de tyske soldater havde slået ham med deres geværkolber, da han blev sendt til Østrig på tvangsarbejde, og moderen fortalte om en barndom, hvor hun sultede og måtte gemme sig i kælderen for soldaterne. Efter krigen fik moderen dårligt hjerte. Når forældrene hørte lyden af en flyvemaskine, eller der blev snakket om krig i Tv-avisen, blev de meget bange. Deres uro forplantede sig til barnet. Nogle gange stod Teresa op om natten for at tjekke, om forældrene trak vejret endnu.

Teresa blev dansk gift og uddannet som pædagog i Danmark. Sidste år udgav hun "Traumatiserede flygtningebørn i pædagogisk praksis". Bogen er et stykke pionerarbejde, for indtil nu har der ikke været meget fokus i pædagoguddannelserne på flygtningebørns psykiske problemer.

Det er en barsk virkelighed, bogen afdækker. I Chile var det almindeligt at torturere børnene for øjnene af deres forældre for at gøre forældrene samarbejdsvillige. I Israel bliver børnene ofte sat i første række under demonstrationer, så de tvinges til at deltage aktivt i konflikten. Over halvdelen af børnene i Sarajevo oplevede under den jugoslaviske borgerkrig at blive skudt på eller efter. Mere end 24.000 børn er blevet bortført af oprørshæren i det nordlige Uganda for at blive brugt som børnesoldater. Det er bare nogle af bogens eksempler på, at krige og konflikter smadrer barndommen for flere og flere børn. Dette vedkommer også os. Alene her i Danmark findes der omkring 15.000 krigstraumatiserede flygtningebørn, vurderer Dansk Flygtningehjælp. En del af de flygtninge, der kommer til Danmark, er katolikker, og derfor sidder der også i vores menigheder børn, som er traumatiserede.

Han er også altid så aggressiv...

Ham Mohammed er også altid så aggressiv, siger de i børnehaven. Men hvorfor? Måske fordi han har mistet familiemedlemmer el-

ler oplevet krigen gennem forældrenes fortælling. Det sidder i hans underbevidsthed, og han udsender signaler om det; men de signaler bliver misforståede i en pædagogisk sammenhæng og fortolket som DAMP – symptomer. Desværre har vi her i Danmark ikke ret meget viden om denne gruppe børn. Kommende folkeskolelærere og pædagoger får ikke en systematisk indføring i hvordan de kan spotte dem, men rigtig mange danskere og socialarbejdere kommer i tæt kontakt med dem. Det kan være svært at komme i dialog med forældrene om disse børn, for mange af forældrene skammer sig over at komme fra et fattigt land, og de vil gerne udadtil fremstå som en velfungerende familie-, siger Teresa.

Den danske ironi

Teresa lægger ikke skjul på, at skiftet fra Wrocław i Polen til Aalborg i Danmark var svært. "Danmark var svært for mig at komme til. Følelsesmæssigt var jeg revet ud af de trykke rammer. Alting var anderledes og nyt for mig. Dengang oplevede jeg Danmark som et mere struktureret og velfungerende land end Polen; men siden er der jo sket en stor udvikling i Polen. Det har ikke været let. Det tog mig virkelig mange år at vænne mig til den danske ironi, som kan være svær at forstå. Som udlænding bliver man nødt til at acceptere spillereglerne. Man har ikke kræfter til at sige fra. Man siger ikke: du har såret mig. De fleste vælger at grine med.

Og det er stadig svært at være udlænding her. Mange danskere betragter Danmark som en stor enhed, der kun er til danskerne. Når man hedder Jakubczyk, er det sværere at komme til jobsamtale, end når man hedder Nielsen, også selv om man taler flydende og nuanceret dansk. Men det går den rigtige vej. Vi er blevet mere vant til, at man kan være danskere på mange forskellige måder. Den yngre generation er vant til udlændinge og mere åbne. Personligt har jeg det fint her i Danmark. Jeg har tilegnet mig mange danske træk; men jeg bliver aldrig dansker, for jeg har en helt anden historie med mig.

Flygtningebørn i Danmark:

Der er ca. 106.000 flygtninge i Danmark i flg. Dansk Flygtningehjælp. Ca. 45.000 af dem er børn.

Ca. 30 % af alle flygtninge i Danmark har traumer efter krig, flugt og tortur.

Ca. 15.000 flygtningebørn i Danmark er traumatiserede.

Der findes ca. 100 behandlingspladser i Danmark til traumatiserede flygtningebørn

fakta

Det er meget vigtigt for mig, at mine børn både kan polsk og dansk. Det er en stor rigdom", siger Teresa.

Kirkens rolle

Kan kirken i Danmark gøre noget mere for flygtninge?

"Min drøm er, at Kirken bliver mere opmærksom på den ballast, flygtningefamilierne har med sig og engagerer sig i projekter, hvor man prøver at hjælpe dem.

Jeg kunne godt tænke mig flere aktiviteter, der skaber fællesskab på tværs af de nationale grupper i menighederne. At vi kommer tættere på hinandens kultur, at man er accepteret som man er. Udlændinge har brug for at vide, at de ikke skal bindes op på danske normer, at de for eksempel under gudstjenester får mulighed for at bede på deres egen måde. Jeg kunne også godt tænke mig flere aktiviteter for børn ude i menighederne, så de indvandrede børn får bedre kontakt med de danske", siger Teresa, der lige nu er i gang med at skrive en bog om "usynlige børn" – dem der ikke lægges mærke til. Det kan for eksempel være skilsmissebørn og børn fra misbrugsfamilier. Misbruget har mange ansigter. Børnene kan komme fra familier med købmani, alkoholisme eller ludomani. Også en del børn af enlige mødre kommer ind under denne kategori. De får måske mange ting; men efter den 15 i måneden er der ikke flere penge tilbage på moderens konto, og så er der ikke noget med i madkassen.

Teresa Jakubczyk. Født i Wrocław i Polen. Uddannet i Danmark som pædagog. Kandidatuddannelse i generel pædagogik på Aarhus Universitet suppleret med studier i pædagogisk antropologi. Udgav 2012 "Traumatiserede flygtningebørn i pædagogisk praksis" på Specialpædagogisk Forlag. Medlem af Aarhus menighed.

fakta

Det sker i bispedømmet

Marts

Freitag den 22. kl. 19.00–ca. 21.30: Forsonings- og helbredelsesmesse. Jesu Hjerter Kirke, Stenosgade 4, København V. Ved pastor Lars Messerschmidt m.fl. Skriftemål fra kl. 18.00. Info tlf.: 33 33 05 02 og www.forsoningsoghelbredelsesmesse.dk

Lørdag 23. kl. 14.30-16.30: Temalørdag: "Os og islam" v/ Erling Tiedemann, Sankt Andreas og Sankt Therese menighed, kantinen, Bernstorffsvej 56, Hellerup

April

Lørdag 6. kl. 14.30-17.00: Voksenkatekese: "Hvad er ondskaften?" v/ sr. Hildegard Madsen. Sted: Menighedssalen, Bredgade 69 A, Kbh. Alle er velkomne. Det koster kr. 40,- pr. gang til materialer, kaffe og te mm. Messe kl. 17.00

Torsdag 11. kl. 20.00-23.00: Natkirke, Sakramentskirken, Nørrebrogade, for alle interesserede. Der er mulighed for tilbedelse, personlig forbøn, for at tale med en af medarbejderne, eller blot for at nyde stilheden og roen i kirkerummet. Man kan komme og gå som det passer. Aftenen slutter med sakramental velsignelse ca. 22.45.

Freitag den 12. kl. 18.00–19.30: "Åben Dør". Personlig samtale og forbøn ved pastor Lars Messerschmidt m.fl. Jesu Hjerter Kirkes menighedslokaler, Stenosgade 4 A, København V. Info. tlf.: 33 33 05 02 og www.forsoningsoghelbredelsesmesse.dk

Mandag 15. kl. 19.00-20.00: Meditationsaften, derefter kaffe og te. Sted: Strandvejen 91, Kbh. Ø

Lørdag 20. kl. 9.30-15.00: Seminar om bønslivet ved Anders Pilz. Sted: Sankt Andreas Kirke i Ordrup, Menighedssalen, Kollegievej 2A, Charlottenlund.

Troslærekursus, som henvender sig til voksne katolikker, giver indføring i det at tro, belyser Det gamle og Det nye Testamente, gennemgår sakramenterne, de forskellige kald i Kirken, forskellige religiøse bevægelser, spiritualitet og bøn. Sted: Jesu Hjerter Kirkes menighedssal, Stenosgade, Kbh. Det er gratis at deltage. Alle er velkomne. Kurserne afholdes hver onsdag kl. 19.30-21.00. Se mere på www.jesuhjertekirke.dk

Det årlige konvertitkursus v/sr. Anna-Mirijam Kascher cps, afholdes hver torsdag kl. 19.30. Sted: Sankt Ansgar Kirkes menighedssal, Bredgade 69 A, Kbh. K. Info: www.katolskorientering.dk

Første og sidste onsdag i måneden kl. 17.30–19.30: Hjælp til misbrugere og pårørende ved den katolske organisation Cenacolo. Rådgivningen finder sted i Bredgade 69 A, Kbh. K.

Fattigdom i Europa

Sankt Vincent Grupperne støtter ungarsk projekt, som giver fattige børn en chance for at bryde den onde cirkel.

Tekst: Melissa og Henrik Loldrup

HJÆLPEARBEJDE Det er jo lidt beskæmmende.

I et Europæisk fællesskab hvor der dagligt tales i TV avisen om milliarder af Euro, industri, eksport og import, globalisering, Kinas vækst og så videre.

Og så findes der midt i det hele et sted der

synes helt glemt fra omverdenen, hvor de europæiske magtcentre ikke er langt væk, men dog forekommer lysår borte.

Stedet er Zsambék i Ungarn, lidt nordvest for Budapest. Tiden synes at have stået stille siden murens fald, og fattigdom og armod ses overalt.

Her er det at Sankt Norbertine søstre har deres virke. Her driver de en skole, et hjem for ældre samt et dagcenter. Skolen får støtte fra den ungarske stat, og ser ud til at være efter forholdene velfungerende, om end lidt gammeldags.

Dagcentret, derimod, får ingen offentlig

støtte. Dagcentret er det eneste faste holdepunkt i tilværelsen for et stort antal børn, der vokser op under forhold, vi ikke har haft her i landet de sidste 100 år. Boliger bestående af et eller to rum, hvor tre generationer forsøger at deles om den sparsomme plads, familier hvor forældrene har mere eller mindre opgivet at give deres børn en opvækst med bare et minimum af omsorg, mad, tøj, tryghed... Et samfund hvor misbrug, incest, prostitution, alkoholisme er dagligdagen for mange børn.

Dagcentret betyder alverden for disse børn. Her kan de få mad, tøj, hjælp til lektier, hjælp når der er problemer, beskyttelse, omsorg, kærlighed, social adfærd, hygiejne, alt det (næsten), som hjem præget af dyb armod ikke magter at give dem. Det største succeskriterium for søstre er, når det lykkes for et dagcenterbarn at gennemføre et skoleforløb, og endnu bedre hvis de kan gennemføre en af skolens erhvervsrettede grunduddannelser. Det drejer sig nemlig om at få brudt den "onde cirkel", at sikre at børnene er bedre rustede end deres forældre til at klare tilværelsen, uden at skulle ty til prostitution eller falde hen i alkoholisme.

Sankt Vincent Grupperne støtter dette dagcenter.

I 2011 indgik SVG kontrakt med søstre i Zsambék om støtte med 4000 Euro per år i foreløbigt 2 år.

I sommeren 2012 havde vi muligheden for at lægge vejen forbi Zsambék. Vi

blev modtaget af Søster Johanna, Søster Paula og den elskelige gamle ms. Sheila McGovern, som efter i mange år at have støttet søstrenes arbejde med Dagcentret, nu tilbragte sit otium på klostret. Klosters leder, søster Katalyn Agnes, var bortrejst for at deltage i et ordenskonvent. Vi tilbragte 3 dage på klostret, og fik ved selvsyn set hvad der gøres for den lille bys fattigste børn. Søstrenes arbejde falder fuldstændigt i tråd med SVGs formål, at søge at bryde den onde cirkel for de fattigste børn.

Der gøres klar til maduddeling i Dagcentret.

Søster Johanne og søster Paula på trappen foran klostret.

Fællesskab og tro

DUKledere om firmandweekender.

Tekst: Nikolaj Noval

DUK Igen i år har DUK afholdt nogle fantastiske, uforglemmelige og lærerige weekends for firmander fra hele landet. DUK har afholdt firmandweekend i Østjylland, Nord- og Midtjylland samt i region syd. Firmandweekenderne giver de kommende firmander en erfaring med det stærke fællesskab, som er så kendetegnende ved Den katolske Kirke. Ikke alene møder de mange unge fra sogne i nærheden af dem selv, men de møder også unge fra et væld af forskellige kulturer - alt sammen grundlæggende ingredienser i det katolske fællesskab, der er så rigt på forskelligheder.

Og som det mest grundlæggende for fællesskabet, har vi den fælles tro på Jesus og Gud - eller som et af budskaberne ved et oplæg var: Ikke "Jeg tror på Gud", men nok nærmere "Jeg kender Gud". På denne måde blev de unge udfordret på deres tro/

kendskab og kunne i fællesskab tale om disse ting og forhåbentligt få et stærkere fundament for at møde hverdagen.

Vi lever i dag i en verden, hvor vi bliver afkrævet svar og stillingtagen til ufatteligt mange ting og erfaringen viser, at vores katolske fællesskab blandt de unge er med til at styrke en kristen-katolsk identitet og forståelse for værdierne i forskelligheder fremfor at pege fingre og finde skyld.

Før weekenden har mange ledere, der som oftest selv har været deltagere de tidligere år, brugt en - for nogen - stor del af deres sparsomme fritid på, at planlægge disse arrangementer. Der har været afholdt planlægningsmøder, været købt ind til mad, fest, præmier, oplæg. Der har været planlagt alle mulige forskellige lege og oplæg alt sammen bygget op over katolske værdier.

Det var fantastisk at se, hvordan deltagerne tog sig af hinanden og bragte det gode humør med og gav weekenderne sådan et pust. Når man som leder ser sådan nogle egenskaber hos de unge og hvilken

livsglæde, de kommer med, kan man ikke lade være med at smile og have det sjovt hele weekenden. Det er i sidste ende de unge, der gør det at være leder for DUK, det hele værd.

Lederne fortæller

For en gammel og erfaren rotte i ungdomsarbejdet (har været leder i mere end 20 år) er det helt exceptionelt at mærke den iver, omsorg, entusiasme og tro, der driver de unge ledere til at yde en så flot indsats for primært, at give andre unge en uforglemmelig oplevelse i troens fællesskab.

Som citaterne fra to ledere viser, så er der også mange baggrunde for at deltage og et meget bredt udbytte.

Susanne Zieniewicz fra Ålborg: "For mig var oplevelsen dette år noget anderledes end tidligere. Jeg har altid deltaget som ung leder, men for at udvikle mine kompetencer indenfor lederskab, havde jeg sagt ja til at være praktisk leder i år. Dette krævede et større engagement fra min side end de tidligere år. Nogle gange er der mere arbejde end andre, men jeg gør altid mit bedste og får rigtig god samvittighed, når jeg er færdig."

Jens Farstrup fra Thisted: "For mig var det første gang jeg var med som ung leder i DUK sammenhæng. Jeg holder af min tro, som jeg holder af fællesskabet i Den katolske Kirke. Jeg påtog mig opgaven som ung leder fordi der var brug for flere ledere, men også for at hjælpe med at gøre det her til en federe weekend for deltagerne."

Endnu en fornem ide der er med til at gøre disse arrangementer til succes'er udtrykkes vel bedst i nedenstående citat fra en af de arbejdsomme unge ledere: Deltagerne har godt af at blive undervist af os unge, da de nemmere kan identificere sig med det input de unge ledere kommer med i modsætning til den lidt ældre generation.

At se ud af deltagerens engagement, så

Susanne og Jens

lyttede de rigtigt meget til de input, som blev givet. De deltog aktivt i messen, oplæggene og legene. Og det var tydeligt, at de ikke alene tænker over det, de hører og oplever, men også taler om det med deres jævnaldrende.

Naturligvis har vi altid præster med, så vi kan holde messe sammen, og lytte til deres input og sikre os, at vi holder fast ved det katolske. Og her til slut vil jeg gerne opfordre alle til at sende en takkebøn til alle de mange både deltagere og ledere, som har deltaget i disse arrangementer. Det er utroligt givende at være så privilegeret stadig at få lov til at opleve deres entusiasme. Det sætter i høj grad livet ind i det rette perspektiv og fylder det med mening og indhold. Tak til jer alle.

Og tak til kateketerne ude i sognene. DUK er glade for at I sender jeres firmander af sted, så de har mulighed for at vælge en endnu større del af det katolske fællesskab til. Og tak for jeres undervisning. Vi kan mærke på firmanderne, at undervisningen giver dem en solid baggrund i det katolske. Og i DUK håber vi meget, at vi på med weekenderne kan støtte op om jeres arbejde med at forberede de unge til firmelsens sakramente.

Næste år håber vi på endnu flere deltagere, der kan opleve vores fællesskab og tro.

Firmandhygge

Bent Raith in memoriam

MINDEORD Torsdag den 14. februar døde Bent Raith efter flere års kræftsygdom, blot ti dage efter at være fyldt 75 år. Bent var født katolik og havde i årene 1943-1953 gået i jesuiternes Skt. Knuds Skole i Stenosgade. Efter uddannelse på Købmandsskolen og i Forsvarets Materielforvaltning samt i Tyskland, blev han ansat som prokurist i et engrosfirma, hvor han senere blev direktør. I 1992 forlod han firmaet for at blive selvstændig. 2001-2005 var han viceborgmester i Skibby.

Bent var en rodfæstet og trofast katolik, men på en dansk måde uden glimmer og salvelse. Da han og hustruen Annett boede i Charlottenlund, var det dominikanerne og deres kirke i Ordrup, der var deres kirke, senere blev det Skt. Knud Lavard i Lyngby. Hver søndag kørte de den lange vej fra Skibby, hvor de fra 1993 boede, til Lyngby for at deltage pastor Niblers messe. Efter dennes død følte han sig lidt rodløs, for han havde svært ved at finde en præst, han syntes, det var værd at høre på. Til sidst fandt han Stephen Holm, som beredvilligt ydede ham den åndelige hjælp, han havde brug for i sine sidste måneder. Og det skal

pastor Holm have tak for, for det betød meget for Bent, at han kom ordentligt af sted til Guds rige.

Bent var en af stifterne af VEOK i efteråret 2002 og dets formand i årene 2002-03 og 2006. Siden da var han næstformand. Han var et rart og venligt menneske med et positivt syn på livet, uhyre aktiv og engageret i alt, hvad han gav sig i kast med - det være i partiet Venstre, i Lyons Club og i VEOK's bestyrelse. Man havde tillid til ham og kunne stole på ham. I efteråret 2012 tog han trods sin alvorlige sygdom initiativet til dannelsen af en patientforening for mennesker med samme kræftsygdom, for han ønskede via information om sygdommen at støtte og hjælpe dem og deres pårørende. Han blev denne forenings formand i november - en post Gud dog kun gav ham lov til at beholde i tre måneder.

For mig som formand for VEOK var Bent en vigtig og uvurderlig sparringspartner, så han vil blive savnet i vor forening. Vore tanker går til hans kone Annett, hans tre børn og fire børnebørn, der nu sidder alene tilbage. Bent blev bisat fra dominikanernes

gamle kirke i Ordrup - dér hvor han som ung havde fundet sit første ståsted, så på en måde var det, som ringen derved blev sluttet. Må han hvile i fred.

Kaare Rübner Jørgensen

“Aktiv dødshjælp – debatten der ikke vil dø”

DEBATMØDE Spørgsmålet om aktiv dødshjælp blusser jævnlige op i medierne, som en debat der aldrig vil dø. Anledningen er typisk en enkeltsag, hvor en døende person enten har begået selvmord i eget hjem, eller hvor pårørende aktivt har taget livet af den døende mor eller far, hvor sundhedsvæsenet anklages for ikke at tilbyde det, som defineres som en værdig død. Herefter anbringes tilhængere og modstandere af aktiv dødshjælp over for hinanden, som var det rød og blå blok i kamp om regeringsmagten, hvorefter debatten stilner af efter et par dage. Men hvad er op og ned i debatten, og hvilke argumenter står centralt?

Dette emne taler formanden for Det etiske Råd, Jakob Birkler, om i Skt. Nikolaj Kirke, Kirkegade 58, 6700 Esbjerg lørdag den 13. april kl. 14.00.

Mødet som er åbent for alle og gratis følger efter årsmødet i RFM – ”Respekt for menneskeliv”, som foregår samme sted fra kl. 11.00. Første del af årsmødet er forbeholdt bestyrelse og repræsentantskabsmedlemmer i RFM.

Liturgisk kalender 1. - 30. april 2013

1. *hvid.* MANDAG I PÅSKEUGEN.
Gl. Evt.sekvens. (Cr.). Påskepf. I. Til bortsendelse og svar tilføjes: Halleluja! Halleluja!
V. SI 16,1-2a+5.7-8.9-10.11.
R. Vogt mig, Gud, jeg søger tilflugt hos dig.
Eller: Halleluja!
L.: Ap.G 2,14.22-33 Ev.: Matt 28,8-15.

2. *hvid.* TIRSDAG I PÅSKEUGEN.
Gl. Evt.sekvens. Påskepf. I. Til bortsendelse og svar tilføjes: Halleluja! Halleluja!
V. SI 33,4-5.18-19.20+22.
R. Herrens godhed fylder jorden. *Eller:* Halleluja!
L.: Ap.G 2,36-41; Ev.: Joh 20,11-18.

3. *hvid.* ONSDAG I PÅSKEUGEN.
Gl. Evt.sekvens. Påskepf. I. Til bortsendelse og svar tilføjes: Halleluja! Halleluja!
V. SI 105,1-2.3-4.6-7.8-9.
R. Jeres hjerte glæde sig, I, som søger Herren.
Eller: Halleluja!
L.: Ap.G 3,1-10 Ev.: Luk 24,13-35.

4. *hvid.* TORSDAG I PÅSKEUGEN.
Gl. Evt.sekvens. Påskepf. I. Til bortsendelse og svar tilføjes: Halleluja! Halleluja!
V. SI 8,2a+5.6-7.8-9.
R. Herre, vor Herre, hvor herligt er dit navn over hele jorden.
Eller: Halleluja!
L.: Ap.G 3,11-26 Ev.: Luk 24,35-48.

5. *hvid.* FREDAG I PÅSKEUGEN.
Gl. Evt.sekvens. Påskepf. I. Til bortsendelse og svar tilføjes: Halleluja! Halleluja!
V. SI 118,1-2+4.22-24.25-27a.
R. Den sten, bygmestrene vragede, er blevet hovedhjørnesten.
Eller: Halleluja!
L.: Ap.G 4,1-12 Ev.: Joh 21,1-14.

6. *hvid.* LØRDAG I PÅSKEUGEN.
Gl. Evt.sekvens. Påskepf. I. Til bortsendelse og svar tilføjes: Halleluja! Halleluja!
V. SI 118,1+14-15.16ab-18.19-21.
R. Jeg takker dig, for du svarede mig.
Eller: Halleluja!
L.: Ap.G 4,13-21 Ev.: Mark 16,9-15.
Bededag for præste- og ordenskald.

7. *hvid.* 2. SØNDAG I PÅSKEN.
Guds barmhjertigheds søndag. (II Ps).
✠ *Gl. Evt.sekvens. Påskepf. I. Til bortsendelse og svar tilføjes:* Halleluja! Halleluja!
I.L.: Ap.G 5,12-16;
V. SI 118,2-4.22-24.25-27a.
R. Tak Herren, for han er god, hans trofasthed varer til evig tid. *Eller:* Halleluja!
2.L.: Åb 1,9-11a.12-13.17-19.
Ev.: Joh 20,19-31.

8. *hvid.* Mandag HERRENS BEBUDELSE (h)
Gl.Cr.SærL.pf
I.L.: Es 7,10-14
V. SI 40,7-8a.8b-9.10.11
R. Se, jeg kommer, Herre, at gøre din vilje!
2.L.: Hebr 10,4-10 Ev.: Luk 1,26-38

2. *hvid.* Tirsdag i 2. uge i påsken. (II Ps).
Påskepf.
V. SI 93,1ab.1c-2.5
R. Herren er konge! Han har klædt sig i højhed.
Eller: Halleluja!
L.: Ap.G 4,32-37. Ev.: Joh 3,7-15.

10. *hvid.* Onsdag i 2. uge i påsken. (II Ps).
Påskepf.
V. SI 34,2-3.4-5.6-7.8-9
R. Den hjælpeløse råbte, og Herren hørte ham.
Eller: Halleluja!
L.: Ap.G 5,17-26. Ev.: Joh 3,16-21.

11. *rød.* Torsdag i 2. uge i påsken. (II Ps).
Stanislaus, biskop og martyr (†1079) (m)
Påskepf.
V. SI 34,2+9.17-18.19-20
R. Den hjælpeløse råbte, og Herren hørte ham.
Eller: Halleluja!
L.: Ap.G 5,27-33. Ev.: Joh 3,31-36.

12. *hvid.* Fredag i 2. uge i påsken. (II Ps).
Påskepf.
V. SI 27,1.4.13-14
R. Kun ét ønsker jeg fra Herren, at bo i Herrens hus.
Eller: Halleluja!
L.: Ap.G 5,34-42. Ev.: Joh 6,1-15.

13. *hvid.* Lørdag i 2. uge i påsken. (II Ps).
Eller rød. Martin I, pave og martyr (†655)
Påskepf.
V. SI 33,1-2.4-5.18-19
R. Lad din godhed komme over os, Herre for vi venter på dig.
L.: Ap.G 6,1-7. Ev.: Joh 6,16-21.

14. *hvid.* 3. SØNDAG I PÅSKEN. (III Ps).
✠ *Gl. Cr. Påskepf.*
I.L.: Ap.G 5,27b-32.40b-41;
V. SI 30,2+4.5-6.11-12a+13b.
R. Herre, jeg priser dig, for du har trukket mig op fra dybet. *Eller:* Halleluja!
2.L.: Åb 5,11-14.
Ev.: Joh 21,1-19 eller 21,1-14.
Kirketælling.

15. *hvid.* Mandag i 3. uge i påsken. (III Ps).
Påskepf.
V. SI 119,23-24.26-27.29-30
R. Lykkelig den der vandrer efter Herrens lov.
Eller: Halleluja!
L.: Ap.G 6,8-15. Ev.: Joh 6,22-29.

16. *hvid.* Tirsdag i 3. uge i påsken. (III Ps).
Påskepf.
V. SI 31,3d-4.6+7b+8a.17+21ab
R. Herre, i din hånd befaler jeg min ånd.
Eller: Halleluja!
L.: Ap.G 7,51-8,1a. Ev.: Joh 6,30-35.

17. *hvid.* Onsdag i 3. uge i påsken. (III Ps).
Påskepf.
V. SI 66,1-3a.4-5.6-7a
R. Bryd ud i fryderåb for Gud, hele jorden.
Eller: Halleluja!
L.: Ap.G 8,1b-8. Ev.: Joh 6,35-40.

18. *hvid.* Torsdag i 3. uge i påsken. (III Ps).
Påskepf.
V. SI 66,8-9.16-17.20
R. Bryd ud i fryderåb for Gud, hele jorden.
Eller: Halleluja!
L.: Ap.G 8,26-40. Ev.: Joh 6,44-51.

19. *hvid.* Fredag i 3. uge i påsken. (III Ps).
Påskepf.
V. SI 117,1.2
R. Gå ud i al verden og forkynd evangeliet.
Eller: Halleluja!
L.: Ap.G 9,1-20. Ev.: Joh 6,52-59.
8-årsdagen for pave Benedikt XVI's valg (2005)
Mindes i menighedens forbønner

20. *hvid.* Lørdag i 3. uge i påsken. (III Ps).
Påskepf.
V. SI 116,12-13.14-15.16-17
R. Hvorledes kan jeg gengælde Herren alle hans velgerninger mod mig? *Eller:* Halleluja!
L.: Ap.G 9,31-42. Ev.: Joh 6,60-69.

21. *hvid.* 4. SØNDAG I PÅSKEN. (IV Ps).
✠ *Gl. Cr. Påskepf.*
I.L.: Ap.G 13,14.43-52;
V. SI 100,1-2.3.5.
R. Vi er hans folk og den hjord, han vogter.
Eller: Halleluja!
2.L.: Åb 7,9.14b-17 Ev.: Joh 10,27-30.
International bededag for præste- og ordenskald.
Kollekt til bispeddømmets teologistuderende.

22. *hvid.* Mandag i 4. uge i påsken. (IV Ps).
Påskepf.
V. SI 42,2-3;43,3.4
R. Min sjæl tørster efter Gud, den levende Gud.
Eller: Halleluja!
L.: Ap.G 11,1-18. Ev.: Joh 10,1-10.

23. *hvid.* Tirsdag i 4. uge i påsken. (IV Ps).
Eller rød. Georg, martyr
Eller rød. Adalbert, biskop og martyr (†997)
Påskepf.
V. SI 87,1-3.4-5.6-7
R. Lovsyng Herren, alle I folk. *Eller:* Halleluja!
L.: Ap.G 11,19-26. Ev.: Joh 10,22-30.

24. *hvid.* Onsdag i 4. uge i påsken. (IV Ps).
Eller rød. Fidelis af Sigmaringen, præst og martyr (†1622)
Påskepf.
V. SI 67,2-3.5.6.+8
R. Folkene skal takke dig, Gud, alle folkene skal takke dig.
Eller: Halleluja!
L.: Ap.G 12,24-13,5. Ev.: Joh 12,44-50.

25. *rød.* Torsdag MARKUS, evangelist (f)
Gl.Ap.pf
V. SI 89,2-3.6-7.16-17
R. Om din nåde, Herre, vil jeg evigt synge.
Eller: Halleluja!
L.: 1 Pet 5,5b-14 Ev.: Mark 16,15-20

26. *hvid.* Fredag i 4. uge i påsken. (IV Ps).
Påskepf.
V. SI 2,6-7.8-9.10-11
R. Du er min søn, jeg har født dig i dag!
Eller: Halleluja!
L.: Ap.G 13,26-33. Ev.: Joh 14,1-6.
(Store Bededag)

27. *hvid.* Lørdag i 4. uge i påsken. (IV Ps).
Påskepf.
V. SI 98,1.2-3b.3c-4
R. Hele den vide jord har set vor Guds frelse.
Eller: Halleluja!
L.: Ap.G 13,44-52. Ev.: Joh 14,7-14.

28. *hvid.* 5. SØNDAG I PÅSKEN. (I Ps).
✠ *Gl. Cr. Påskepf.*
I.L.: Ap.G 14,21b-27;
V. SI 145,8-9.10-11.12-13ab.
R. Jeg vil lovprise dit navn for evigt og altid, min Gud og konge.
Eller: Halleluja!
2.L.: Åb 21,1-5a.
Ev.: Joh 13,31-33a.34-35.

29. *hvid.* Mandag KATARINA AF SIENA, jomfru og kirkelærer, værnhelgen for Europa (†1380) (f)
Påskepf. eller Helg.pf.
V. SI 44,11-12.14-15.16-17
R. Min sjæl, pris Herren.
L.: 1 Joh 1,5—2,2 Ev.: Matt 25,1-13

30. *hvid.* Tirsdag i 5. uge i påsken. (I Ps).
Eller hvid. Pius V, pave (†1572)
Påskepf.
V. SI 145,10-11.12-13.21
R. Dine venner, Herre, skal kundgøre dit kongedømmes prægtige herlighed.
Eller: Halleluja!
L.: Ap.G 14,19-28. Ev.: Joh 14,27-31a.

Kvalitet eller kvantitet

Kommentar til læserbrev af Erling Rasmussen, K.O. nr. 4

Kære Erling Rasmussen,

I dit læserbrev præsenterer du din ”redningsplan for Kirken” bestående af, oprindeligt fem, og nu fire punkter. Du advarer om, at hvis ikke Kirken følger dine råd, vil det føre til dens ”selvmord”.

Det er interessant, at alle fire punkter i større eller mindre grad drejer sig om seksualitet, hvilket kan give indtryk af en vis obsession.

Når du bl.a. skriver: ”2) Indfør kvindelige præster” er det, fordi du påstår, at der findes et stort antal katolske, dybt troende kvinder der drømmer om at blive præster, og da de ikke får denne mulighed, ja, så forlader de Kirken? Det synes jeg ikke lyder særlig sandsynligt.

Du skriver desuden bl. a.: ”4) Stop fordømmelse af homoseksuelle”. Mig bekendt, fordømmer Kirken ikke homoseksuelle - den fordømmer sodomi, og det er det svært at undre sig over, hvis man har læst Bibelen.

Det er helt klart, at hvis Kirken valgte at følge dine råd, ville det føre til udslettelse af nogle væsentlige forskelle, der er mellem den og mange andre kirker, f. eks. Den danske Folkekirke, som, for mig at se, er i dag ikke mere end en trist og ynkelig parodi på en kirke. Og det er netop det, der ville betyde et ”selvmord”.

En af de ting, der gør mig stolt af at være katolik er, at min Kirke, modsat flere andre, ikke tøver med at minde verden om nogle ganske fundamentale fakta: at der eksisterer en objektiv sandhed, at man ikke må kalde en synd for en dyd, at ægteskabet er et uopløseligt forbund mellem en kvinde og en mand...

Der er dog en ting, som jeg godt kan blive enig med dig om, og det er, at ”medlemmerne fosser ud af Kirken”. Men det er jeg, i modsætning til dig, ikke nødvendigvis så meget bekymret for. Det er jo bare det evige spørgsmål: er det kvaliteten eller kvantiteten der tæller?

Lukasz Perczynski, 6400 Sønderborg

De unges sprog - og KO's svar

E.B., Vordingborg, har i sit læserbrev 7. marts ret. KO kunne sikkert gøre mere gavn ved at være mere nærværende i hverdagen, uden at forsømme info i mindre rubrikker om internationale begivenheder. De sidelange, tunge ’afhandlinger’ om fjerne emner har næppe bred interesse og kan måske være med til at støde læsere bort. Man kunne henvise om disse til internettet!

Men prøv engang at tage imod næste gang du bliver tilbudt ’Vagttårnet’ og ’Vågn Op’ af Jehovas Vidner! Man ’dør ikke straks’ af at læse det, faktisk er det usædvanlig godt og vedkommende skrevet, og megen sand fælles kristen opbygning, her er nærværende læsestof om hverdagens problemer for alle forældre og de unge, ja alle, meget levende og læseværdigt, så man føler glæde og opbyggelse. Her er ingen lange diskussioner om teologiske emner. Kirkens lære er fast – også selvom man læser Jehovas Vidners blade, det er fælles kristent læsestof, meget sjældent noget vi er uenige i.

Tag trygt imod bladene, det har vi hos os, i mange år – men også drøftet kirkelige uenigheder i gadedøren, alligevel modtager vi stadig bladene. De er gratis, og endda følger jævnligt særlige udgivelser som behandler større emner, meget levende, velskrevet og farverigt. Det burde gøre indtryk på os katolikker, så vi også kunne have et katolsk sogneblad med lige så glimrende, vedkommende og nærværende artikler, for alle! Og gerne i mindre format end BT og Ekstrabladet, som gør det mere læsevenligt, også ved sengelampen. Tro mig, det vil fange også de unges interesse langt mere end det nuværende Katolsk Orientering.

K. Holsting, 2850 Nærum

Redaktionen svarer

Tak for din kommentar om KO og den førte redaktionelle linje. Her henviser jeg til mit svar til E. Bjørnkjær i KO nr. 4. Du skriver om Jehovas Vidners blade, at ”det er fælles kristent læsestof” og omtaler dem som ”megen sand fælles kristen opbygning” – jeg vil gerne gøre opmærksom på, at Jehovas Vidner ikke er et kristent trossamfund. Blandt andet anerkender de ikke læren om Den treenige Gud, ligesom de afviser læren om Helvede og den udødelige sjæl.

Niels Messerschmidt, ansv. chefredaktør

Ægteskabsforberedelse

Kommentar til biskop Czeslaws svar i KO nr. 3

I anledning af biskop Kozons brev om tvungen ægteskabsforberedelse: Helt fra Sokrates tid kender man til, at de ældre har søgt at vildlede ungdommen. Nu som 83årig ser jeg, at det samme gjaldt, da jeg var ung.

I den danske folkeskole var vort formål at prøve at opdrage børnene til at blive frie og selvstændige tænkende personer. Vi glædes ikke ved slaver. Er der mon nogen, der tror, at Gud ønsker slaver?

Skulle mine børnebørn komme og sige, at de vil giftes katolsk, vil jeg kraftigt fraråde det og syngte Grundtvigs vers: Frihed er det bedste guld for dem. Hvorfor? På grund af en så stor mangel på respekt for dem, at der er indført en tvungen, halvårlig ”forberedelse” bestemt af de mænd, der mener sig kaldede til at bestemme over andre mennesker i Guds navn.

Forresten: postulanter og novicer lever faktisk sammen med klostersonder flere år inden deres løfte-aflæggelse, så den sammenligning understøtter ikke biskoppens budskab!

I håb om, at kirken bliver lidt mere moderne, end man var på Sokrates tid og i min ungdom.

Hvis I skulle ønske at komme i forbindelse med mig, kan I finde mig på nettet.

Karen Bente Rossell, 4581 Rørvig

”Gå din vej, Satan”

Kommentar til læserbreve af Erling Rasmussen og Ejvind Bjørnkjær i KO nr. 4.

Erling Rasmussen og Ejvind Bjørnkjær udtrykker i 8. marts udgaven stor bekymring for kirkens eksistens. Begge har de løsningen: følg tidsånden, ellers overlever Kirken ikke.

Jeg vil opfordre begge to til at nærlæse ”Fristelsen i ørkenen”, Matt. 4,8-11.

Djævelen siger til Jesus: Jeg vil give dig alle verdens riger og deres herlighed, hvis du vil tilbede mig. Men Jesus svarer: Gå din vej, Satan, for du skal tilbede Herren din Gud og dyrke Ham alene.

Hvad nytter det at have en verdenskirke, som er propfuld hver søndag, hvis Guds ord er fjernet fra denne kirke og erstattet med ”ungdommens kultur” eller hvad der lige nu og her er populært?

Og hvad nytter det, kirken er fuld hver søndag, hvis det ikke mere er Guds ord, der forkyndes i den?

Jesus sagde: I skal være salt i verden. Han sagde ikke, at verden skulle være salt i Kirken!! Og han sagde også: hvis saltet ikke mere er salt, så duer det ikke til andet end at kastes ud.

Vi skal ikke ”redde” kirkens eksistens ved at tækkes enhver tidsånd, som blæser. Derfor sagde Jesus nej til Satans storslåede tilbud.

Og måske forlader så mange Kirken af helt andre grunde, end Erling Rasmussen og E. Bjørnkjær er klar over. Måske kender folk slet ikke mere Guds ord og aner ikke, hvad en kirke er! Troen kommer af det, der høres, og der høres ingenting! Måske tror folk i dag, at Kirken er ligesom Folketinget, hvor flertallet bestemmer, hvad der er rigtigt og forkert!

Måske skulle Erling Rasmussen og Ejvind Bjørnkjær læse Det Nye Testamente en gang til. Så kunne det også være, de stødte på Jesu ord om, at der måske slet ikke er troende tilbage, når Han kommer igen (Luk. 18,8).

Lene Larsen, 4100 Ringsted

Læserbreve

Indsendte indlæg skal forsynes med navn, adresse og telefonnummer.

- Kun navn og postnr. offentliggøres i bladet.
- Max. grænse for læserbreve: 400 ord. (vi forbeholder os ret til at forkorte læserbreve over denne længde).
- Max. grænse for kommentarer 800 ord. KO bringer en kommentar pr. nummer.
- Læserbreve kan indsendes som e-mail til redaktion@katolskoriering.dk

Eller som brev til: Katolsk Orientering, redaktionen, Gl Kongevej 15, 1610 København V.

Katolsk Orientering bringer ikke læserbreve eller kommentarer som har været trykt i andre medier.

Benedikts afsked, koncilet og unge i Kirken

Kommentar til KO nr. 4.

I KO fra 8.marts 2013 står, at Benedikt XVI's abdikation var et chok og uventet. Da han blev valgt blev der tydeligt angivet, at han måtte betragtes som en overgangsfigur og ikke en pave med lang tid på posten.

Det har været en tid med turbulens og megen opmærksomhed fra pressens side, og som det fremgår af bagsiden med diskrepans mellem det kirkelige/teologiske indhold og pressens forståelse af det. Det afhænger af øjnene der ser, hvad man får ud af at læse koncilsteksterne. Også ens egen dagsorden. Pressens har været og er i alle anledninger sensationen. At der er personer inden for Kirken selv, som hjælper med afvigende opfattelser bl.a. visse tysksprogede, gør det ikke lettere.

Vatileaks forværrede omverdenens syn på indre kirkelige forhold, men var affødt af en opfattelse af konspiration, hvilket en rapport også giver udtryk for. Spørgsmålet er om ikke det blot er forskellige opfattelser af situationen, og hvad der skal og bør gøres, der strides om?

Mon ikke det frivillige i denne fratræden skyldes, at han ikke følte sig have kræfter til at holde stand mod de vedvarende angreb udefra såvel som indefra?

Var tilbagetrækningen så uventet? Ikke det ringeste hvis man læser The Book of Truth. Heri står budskaber fra Maria Divine Mercy fra www.thewarningsecondcoming.com. (*Dette sted er ikke godkendt af kirken, forf.*)

Budskabet fra 5.marts 2011 anmoder om, at man beder for paven, da der er konspiration mod ham.

1.juni 2011 står der: Min Hellige Stedfortræders dage er talte.

Altså kan tilbagetrækningen ikke undre!

Vedrørende stof for unge i KO. skal jeg bemærke, at det ikke kun er stof for unge, der skal bringes i bladet. Det er et blad for alle i kirken; men der er til tider heller ikke meget af interesse for mig (jeg er 62) eller bedre skrevet, der er gange, hvor diskussionen handler om emner, der kun har interesse for en mindre gruppe ’eksperter’ på netop dette område. Vægtning af pladsforbrug er redaktionens ansvar. Vi må dog acceptere, at visse ting hører med, også orientering fra udlandet. Tilvæksten i Den Katolske Kirke i Danmark kommer fra tilflyttere fra andre lande og kontinenter. De skal også føle, at de tages alvorligt af Kirken. Redaktionen har en svær opgave, så hæng dem ikke i det nærmeste træ.

Gert Brennalt, 6535 Branderup J

katolsk orientering
www.katolskoriering.dk

Informationschef: Niels Messerschmidt (ansvarshavende)

Redaktør: Lisbeth Rütz

Layout: Margrethe Stenby

Annoncer og abonnement: Lisbeth Rønne
roenne@katolskoriering.dk

Medarbejdere i dette nr.:

John-Erik Stig Hansen, Malene Fenger - Grøndahl, Melissa og Henrik Loldrup, Kaare Rübner - Jørgensen, Nikolaj Noval,

Redaktion og annoncer:

Katolsk Orientering, Gammel Kongevej 15, 1610 København V, tlf.: 3355 6040 kl. 9-13 mandag-torsdag, Fax 3355 6041.

E-mail: redaktion@katolskoriering.dk, Giro 205-7042

Abonnementspris 500 kr. helårligt.

Alle katolske husstande kan få bladet tilsendt gratis

Udgiver Ansgarstiftelsen, Gammel Kongevej 15, DK 1610 København V

Tryk Greentech Rotaprint - Distribueret oplag 10.120
ISSN 0902-297X

Sankt Andreas Bibliotek og Antikvariat

Tirsdag og torsdag 10-12 og 13-16.45
Onsdag og fredag 10-12 og 13-16
Mandag lukket.

bibliotek@katolsk.dk
Tlf: 33 55 60 90

TELEFONLINE SOS FORBØN

Ønsker du forbøn, et lyttende øre,
et ord fra Jesus og en velsignelse
så ring: **75 18 18 08**

Torsdag, fredag
og lørdag kl. 20.00-23.00 hele året

catholica.dk
Et katolsk tidsskrift på nettet

Seneste artikel på Catholica.dk:

Pave Benedikt XVI's sidste generalaudiens onsdag
den 27. februar 2013 - dagen før sin abdikation.

Fang læserens opmærksomhed

Med en annonce i Katolsk Orientering
når dit budskab ud til mere end 10.000
katolske læsere.

Ring på tlf. 33 55 60 40 og hør nærmere
om dine muligheder for at blive set i et
medie med mening.

Bønnens Apostolat

April

- At den fælles bøn og fejring af troen må være en
kilde til liv for de troende.

- At de lokale Kirker i missionslandene må være
tegn og midler til håb og opstandelse.

Katolsk Orientering

Indlæg til Katolsk Orientering nr. 6, 2013,
som udkommer **fredag den 12. april**
skal være redaktionen i hænde senest
mandag den 18. marts

Indlæg til Katolsk Orientering nr. 7, 2013,
som udkommer **fredag den 3. maj**
skal være redaktionen i hænde senest
mandag den 15. april

Venlig hilsen Redaktionen

GLADSAXE BEDEMANDSFORRETNING

SØBORG HOVEDGADE 94

Henrik
Lundgren

DØGNVAGT
39 69 86 81

Afdelinger i Skovlunde, Ballerup, Herlev,
Farum, Bispebjerg
og Frederikssund

*Jeg kommer gerne i Deres hjem for at træffe
de nødvendige aftaler*

Frederiksberg & Vanløse Ligkistemagasin

Jyllingevej 8 - 2720 Vanløse
38 71 75 01

Steen Jørgensen

Deres lokale bedemand siden 1940
Ring og aftal et møde enten i Deres hjem eller hos os.
Vi træffes også aften, weekend og helligdage.

www.v-lm.dk

Organiseret bedemand, tilknyttet
garantiordning, v/Steen Jørgensen

Seminar "Salmernes plads i vores bønsliv"

Lørdag d. 20. april kl. 10 - ca. 15 (kaffe fra kl. 9.30)
Kollegievej 2A, 2920 Charlottenlund

P. Anders Piltz

Præst i dominikanerordenen i Lund, forfatter og professor
emeritus i latin ved Lunds Universitet.
Pater Piltz vil ud fra mange års erfaring med Salmerne i sin
daglige bøn inspirere os til at give dem en større plads i vores
bønsliv.

Pris: 150 kr

Fri drikkevarer. Stor sandwich 45 kr (bestilles senest 15. april)

Tilmelding:

Grethe Livbjerg, 39 63 53 33
grethe.livbjerg@levendevand.dk

Helle Bernth, 75 33 34 93
hbj@levendevand.dk

Arrangører:

Levende Vand

Academicum Catholicum
ajc

www.levendevand.dk www.academicumcatholicum.dk

Biskoppens kalender

Marts

Fredag 22. kl. 7.30: Messe, Redemptoris Mater

Lørdag 23. kl. 16.00: Messe, Ringsted

Søndag 24. kl. 11.00: Palmesøndag - Messe, Domkirken

Tirsdag 26. kl. 17.00: Oliemesse, Domkirken

Torsdag 28. kl. kl. 17.00: Skærtorsdag - Messe, Domkirken

Fredag 29. kl. 15.00: Langfredag - Liturgi, Domkirken

Lørdag 30. kl. 21.30: Påskevigilie, Domkirken

Søndag 31. kl. 11.00: Påskedag - Messe, Domkirken

April

Mandag 1. kl. 11.00: 2. påskedag, Messe, Ringsted

Lørdag 6. kl. 10.00: Firmelse, Odense, kl. 15.00: Firmelse,
Svendborg

Søndag 7. kl. 10.00: Firmelse, Odense

Onsdag 10. kl. 14.30: Møde i Liturgikommisionen

Torsdag 11. kl. 16.30: Møde i Pastoralrådets Forretningsud-
valg

Fredag 12. kl. 10.00: Møde i Biskoppeligt Råd

Lørdag 13. kl. 10.30: Firmelse, Frederiksberg, kl. 16.00:
Firmelse, Hvidovre

Søndag 14. kl. 10.00 og kl. 13.00: Firmelse, Amager

Onsdag 17. og torsdag 18.: Kateketmøde, Oslo

Fredag 19. kl. 10.00: Møde i Økonomisk Råd

Lørdag 20. kl. 10.00: Firmelse, Næstved, kl. 16.00: Firmel-
se, Ringsted

Søndag 21. kl. 9.00: Firmelse, Maribo, kl. 11.00: Firmelse,
Nykøbing F., kl. 15.00: Firmelse, Nakskov

Torsdag 25. kl. 17.00: Præstevielse, Domkirken

Fredag 26. kl. 10.30: Firmelse, Haderslev, kl. 15.00: Firmel-
se, Fredericia

Lørdag 27. kl. 11.00: Firmelse, Viborg

Søndag 28. kl. 10.00: Firmelse, Aalborg

Kastrup Begravelsesforretning

Telefon 32 55 55 55

Døgnvagt

Bedemand Michael Riis

Amagerbrogade 155

Dragør Begravelsesforretning - Telefon 32 53 06 29

Taastrup Begravelsesforretning - Telefon 43 99 19 19

Støtter nødlidende

www.vincentgrupperne.dk

Martin Ryom

- en katolsk bedemand

T 39 29 60 08

Lykkesholms Allé 9A | 1902 Frederiksberg C

Agnes f. Hoffmann og Johannes Rosenkilde Grams Brudeudstyslegat

Som hjælp til brudeudstyr for unge katolske piger, som indgår
ægteskab med en katolik, uddeles en legatportion til værdigt
trængende katolikker.

Uddelingen foretages af legatbestyrelsen maj 2013.

Ansøgningen indeholdende navn, bopæl, alder samt anbefaling
fra en katolsk præst, samt kopi af dåbsattest eller andet bevis
for katolsk tilhørsforhold for begge parter skal være legat-
bestyrelsen i hænde senest 30. april 2013.

Ansøgning stiles til:

Katolsk Bispekontor
Gammel Kongevej 15
1610 København V.

MAGLEÅS KURSUSCENTER

PÅSKEREFUGIUM 2013

Torsdag den 28. marts kl. 14:00 - søndag den 31. marts kl. 13:30
- eller mandag den 1. april kl. 13:30

Alle kirkelige handlinger finder sted på Åsebakken.

Socialt samvær foregår på Magleås.

Desuden lægger dagene op til stilhed og ro samt
spadsereture i have, park og skov.

Praktisk leder: Dagny Buhl mf.

Pris kr. 1.585,00 / 1.795,00

FAMILIEUGEN 2013

Søndag den 7. juli - lørdag den 13. juli.

Familieugen henvender sig til familier af alle slags, store
som små fællesskaber.

Tema: **Visioner for kirken og fremtiden**

50 år efter konciliet står vi som kristne overfor en udfordrende
fremtid i kirken.

Familieugen sætter fokus på visioner, drømme og muligheder.

Udflugt, værksteder, grillaften mm.

Lederteam: Allen Courteau, sr. Hildegard Doods, Kirsten Poulsen,
Felicity Pors, Camilla Janning, Pia Kelly.

Voksne kr. 1.980,- Børn 8-15 år kr. 1.085,- Børn 3-7 år kr. 550,-

Tilmelding og yderligere oplysninger:

Sekretariatet, Magleås Kursuscenter

Høsterkøbvej 6, 3460 Birkerød

Tlf.: 45810715 - www.magleaas.dk

”Et koncil kan også begå fejl.”

Et koncil kan fejle – men Kirken kan ikke fejle, hævder den italienske kirkehistoriker Roberto de Mattei

KONCILET Etiketten traditionalist eller koncilmodstander bruges på samme måde som etiketten ”fascist”. Med den etiket prøvede man i 70’erne at lukke munden på enhver antikommunist. Dengang var den dominerende myte i de politiske miljøer den om modstandsbevægelsen, i dag er det i de kirkelige miljøer den om Det andet Vatikankoncil. (...)

Modstandsbevægelsen, skrev filosofen Augusto Del Noce engang, er på vej væk fra være et element der ses i en historisk sammenhæng. I stedet er den ved at blive selve den målestok, man anlægger på historien. I dag har man indtrykket af, at Det andet Vatikankoncil er en begivenhed, der ikke kan placeres i den katolske tradition. I

stedet er det blevet selve den målestok, man vurderer Traditionen efter.

Men jeg tror, at man på det historiske plan kan diskutere Det andet Vatikankoncil på en måde, der ikke er anderledes end den, Kirkens historikere altid har diskuteret konciler på. (...)

Kirken er ufejlbar

Kirken er i sit væsen ufejlbar, og alligevel kan dens enkelte medlemmer begå fejl. Både dens børn og dens præster begår fejl og er skyld i at den lider, siger Leo XIII. Men det ændrer dog intet ved Kirkens storhed og ufejlbarhed. Kirken frygter ikke sandheden, sagde Leo XIII, da han gav videnskabsmændene adgang til Vatikanets arkiver.

Den italienske kirkehistoriker Roberto de Mattei udgav i 2011 ”Il Concilio Vaticano II. Una storia mai scritta.” Det andet Vatikankoncil. En historie, der aldrig er blevet skrevet.

Denne sandhed søger historikeren på det faktuelle plan, mens teologen søger den på de teologiske princippers plan; men der eksisterer ikke en historisk sandhed som kan være i modstrid med en teologisk sandhed. Der er en eneste sandhed, og det er Kristus selv. Han har lagt grunden til og er hoved for Kirkens mystiske legeme, og sandheden om Kirken er sandheden om Kristus i mødet med Ham, som altid er den samme i går og i dag og til evig tid.

Min bog er affødt af en dyb kærlighed til Kirken til dens magisterium (læreembede) og dens institutioner - først og fremmest pavedømmet. Og min kærlighed til pavedømmet vil gerne være så stor, at den ikke blot standser ved den aktuelle pave, Benedikt XVI, som jeg føler mig dybt forbundet med, men også bagved ham søger den institution, som han repræsenterer. Den kærlighed vil favne denne pave sammen med alle paverne i deres historiske og ideale kontinuitet. Paven er for en katolik ikke et menneske, det er en to tusindårig institution, det er ikke den enkelte pave; men det er pavedømmet, det er den ubrudte række af Kristi stedfortrædere, fra Sankt Peter til den pave der sidder på Sankt Peters stol nu. (...)

De 21 konciler

Altså bør vi ikke frygte at sige sandheden om Det andet Vatikankoncil, det 21. i Kirkens historie. Jeg understreger – det 21., for Det andet Vatikankoncil blev hverken det første eller det *Fortsættes nedenfor* ▼

Adresselabel, flytning

Til Post Danmarks strekcode

MASKINEL MAGASINPOST
ID 42512
Afsender: Katolsk Orientering
Katolsk Orientering · nr. 5
22. marts 2013 · 39. årgang

POST
PP
DANMARK

sidste i Kirkens historie – det blev et punkt – et øjeblik i Kirkens historie.

I Kirkens historie har der været 21 konciler, der i dag betragtes som økumeniske. Nogle af disse konciler er uforglemmelige. Det første i Nicæa definerede vores trosbekendelse og derefter kom konciliet i Trento og Det første Vatikankoncil. Andre konciler er glemt i dag; men det betyder ikke, at de ikke var autentiske konciler og de højeste udtryk for Kirkens magisterium.

Men et koncil går ind i historien gennem de dokumenter, det har produceret. I det 16. århundrede var der to konciler – Det femte Laterankoncil (1512 – 1517) og konciliet i Trento. Den eneste dogmatiske definition fra Det femte Laterankoncil var den, at menneskets sjæl er udødelig. Dette koncil var i en vis henseende et koncil, der svigtede sin opgave, for det kunne ikke sætte den store reform i gang, som Kirken havde brug for, og det kunne heller ikke forudse og standse den pseudoreform, der fik et voldsomt gennembrud med Luthers 95 teser netop i det år, hvor konciliet sluttede. Alle husker det store koncil i Trento; men kun få husker Det femte Laterankoncil. Hvis man husker Det fjerde Laterankoncil (1215), så er det for at have defineret, at uden for Kirken er der ingen frelse, en sandhed der siden er blevet en del af Kirkens ufejlbare tradition.

Koncilerne kan præsentere dogmer, sandheder, dekretter, paragraffer i den kanoniske lov, som er udsendt af konciliet; men disse er ikke selv konciliet. Mens dogmet formulerer en sandhed, som en gang formuleret så at sige transcenderer historien, så kommer og går koncilerne i historiens løb. Et koncil er noget andet end sine beslutninger. Hvis koncilets beslutninger proklameres som ufejlbare, så går de ind og bliver en del af Traditionen.

Intet koncil heller ikke Trentokonciliet el-

ler Det første Vatikankoncil er hævet over Traditionen. Benedikt XVI hævder, at dokumenterne fra Det andet Vatikankoncil skal læses i deres kontinuitet med Kirkens historie. Traditionen er ikke en begivenhed, den er ikke en del, den er det hele. Traditionen er som den hellige Skrift; den er med Helligåndens hjælp åbenbarings kilde.

Magisteriet og traditionen hører sammen

Det viser mangel både på logisk og teologisk sans at stille Traditionen op over for det såkaldte levende magisterium, som om Traditionen var fortiden og det levende magisterium var nutiden. Traditionen er det nuværende, det fortidige og kunne vi sige også det fremtidige magisterium.

Kirkens magisterium er ikke frugten af pavernes og biskoppernes vilje til at definere nye indsigter; men det afhænger af og kan ikke adskilles fra Traditionen. Før Kirkens magisterium er der Traditionen, før Traditionen er der Åbenbaringen og før Åbenbaringen er der den der Åbenbarer, hvilket er Kristus selv.

Det er blevet mig bebrejdet, at jeg forsøgte at studere koncilsdokumenterne eller fortolkede dem som udtryk for mangel på kontinuitet med Kirkens Tradition. Hverken den første eller den anden påstand er sand. Fortolkningen af koncilsdokumenterne tilkommer hverken mig eller nogen anden, der stræber efter at fortolke konciliet; men det tilkommer Kirkens magisterium, og det holder jeg mig til. Det jeg fortæller er kendsgerninger, det som jeg rekonstruerer, er den historiske kontekst, som dokumenterne så dagens lys i.

Og jeg hævder, at begivenhederne og den historiske kontekst havde en indflydelse på Kirkens historie, der ikke var mindre end magisteriets under og efter konciliet. De var

som et slags parallelt magisterium der var afgørende for begivenhederne.

Jeg hævder, at på det historiske plan kan man ikke forklare perioden efter konciliet løstrevet fra konciliet, lige som konciliet heller ikke kan forklares uden perioden før, for i historien har enhver virkning en årsag og det der sker, er en del af en proces, som ofte varer flere århundreder og har indflydelse ikke bare på ideerne men også på mentaliteten og skikkene.

Hermed benægter jeg ikke, at konciliet var Kirkens øverste autoritet. (...) Men det betyder ikke, at det var ufejlbart. Kirken er ufejlbar; men ikke alt hvad dens repræsentanter også de øverste - siger er ufejlbart, og et koncil er ikke nødvendigvis hverken helligt eller ufejlbart. Hvis det er sandt, at ethvert koncil sammen med paven kan være et ufejlbart udtryk for magisteriet, så kan et koncil også give afkald på at udøve et sådant magisterium for i stedet at foregå på et helt pastoralt plan, og det kan begå fejl, som det efter min mening skete, da Det andet Vatikankoncil undlod at fordømme kommunismen.

Det andet Vatikankoncil var et pastoralt koncil

Lad os ikke glemme, at Det andet Vatikankoncil ikke var et dogmatisk, men et pastoralt koncil, hvad der ikke betyder, at det ikke faldt ind under magisteriet; men dets magisterium kan først anses for definitivt og ufejlbart når det eksplicit fremlægger sandheder, der allerede er definerede af Kirkens ordinære og ekstraordinære magisterium.

Men det problem, der interesserer mig, er ikke diskussionen om koncilets tekster – udlægningen af dem vil jeg overlade til teologerne og frem for alt til paven. Det problem der interesserer mig som medlem af Kirken er at forstå de historiske rødder

til den krise, vi gennemgår. Der er fjerne rødder – for den krise som vi går igennem har været i flere hundrede år – men der er også rødder, der er tæt på os, for snarere end at gå tilbage til ’68 går den aktuelle krise tilbage Det andet Vatikankoncils tid. Og Det andet Vatikankoncil er ikke nødvendigvis de 16 dokumenter, der afslutter det, men ordene, gestikken, udeladelserne under og efter konciliet hos koncilsfædrene og på den anden side det parallelle magisterium, frem for alt mediernes koncil, som lænede sig op af pavens og biskoppernes autentiske koncil. Og lige som man ikke kan adskille perioden efter konciliet fra konciliet, så kan man heller ikke adskille konciliet fra tiden før konciliet, for krisen opstår ikke den 11. oktober 1962 da konciliet åbner, nej den opstår allerede under de forudgående papater inklusive Pius XII’s (...)

Kirken står altid fast i stormen. Hæresiernes (kætteri), skandalerne, revolutionerne har ikke rystet den og har heller ikke standset den på dens bane gennem historien.

Og en stor kirkehistoriker, Ludwig von Pastor, som ikke var bange for at fortælle sandheden konkluderer på sin ”Pavernes historie” med ord, som jeg vil gøre til mine:

”Peters klippe rager op over århundredernes storme. Det største og mest ubegribelige faktum i Kristi Kirkes historie er, at den tid hvor den var mest ydmyget, også var den tid, hvor den fandt mest energi og en kraft der var uovervindelig. (...)

Kristus går sammen med Peter stadig på de urolige bølger og derfor gælder også for efterfølgerne ordet ”Tu es Petrus et super hanc petram aedificabo Ecclesiam meam, et portae inferi non praevallebunt adversam eam”.

Oversat og redigeret fra italiensk af Lisbeth Rütz med tilladelse fra Roberto de Mattei.

Katolsk Orientering

Historisk møde: Pave møder sin forgænger

Den katolske Kirkes overhoved mødte sin forgænger som pave.

VATIKANET Pave Frans mødtes ansigt til ansigt med pave emeritus Benedikt XVI lørdag den 23. marts, da han fløj i helikopter til sommerresidensen Castel Gandolfo lidt udenfor Rom, hvor Benedikt for tiden opholder sig.

Benedikt XVI er den første pave til at

abdicere i nyere tid, så mødet med hans efterfølger var historisk.

"Det var et øjeblik af dyb samhörighed", sagde Vatikanets talsmand, p. Federico Lombardi om det to og en halv time lange private møde mellem de to paver.

Omkring hundrede mennesker var mødt op for at overvære det historiske møde, og begge paver blev mødt med jubelråb og klapsalver ved helikopterlandingspladsen.

Bad sammen i kapellet

Siden bad de to ældre herrer begge en bøn, hvor de på Frans opfordring begge faldt på knæ på den samme bænk.

"Vi er brødre", sagde pave Frans ifølge Vatikanets talsmand til Benedikt, som også fik overrakt en ikon af Den hellige jomfru Maria af sin argentinske afløser.

"Beskedenhedens Maria har – hvis det er tilladt for mig at sige det – mindet mig om Dem", sagde pave Frans til den ni år ældre Benedikt.

Der foreligger ingen detaljer om, hvad de to paver efterfølgende talte om under private former. Men de har givetvis talt om Vatileaks-skandalen, der udstillede stridigheder internt i den romerske kurie. Lækagen af private pavelige dokumenter til den italienske presse skulle ifølge presseforlydender have været en af grundene til, at Benedikt XVI i februar overraskende meddelte sin abdikation. Den nu forhenværende pave besluttede inden sin abdikation, at en intern rapport om skandalen udelukkende skulle tilgå hans afløser.

Ved lørdagens møde skulle Benedikt XVI ifølge Lombardi endnu engang have lovet pave Frans lydighed og loyalitet samt givet udtryk for, hvor meget han respekterer den nye pave.

NM

Her skriver pave Frans og pave emeritus Benedikt XVI historie da de, lørdag den 23. mart,s mødtes på Castel Gandolfo. Foto: L'Osservatore Romano

Pave Frans

Portræt, profil, visioner.

Læs mere side 2-5 og side 16

Sociallære

Pave Frans og Kirkens sociallære.

Læs mere side 8

'Gud vælger ikke ud fra menneskelige kriterier'

Pave Frans understreger kvindernes grundlæggende rolle i Kirkens liv.

VATIKANET Pave Frans berørte flere gange i påskeugen kvindernes rolle og betydning for Kirkens liv. I sin prædiken påskemat fokuserede han på kvinderne som de første vidner til Kristi opstandelse, og tirsdag morgen talte han om Maria Magdalena og hendes eksempel som model for vort eget trosliv. Under onsdagens generalaudiens uddybede han sine refleksioner til at omfatte kvinder i hele verden, som paven siger spiller en helt afgørende rolle for Kirken og videregivelse af troen til de nye generationer.

"I Kirkens liv og på troens rejse har kvinder altid haft, og har fortsat, en særlig rolle i at åbne dørene for Herren", sagde pave Frans til de mange fremmødte på Peterspladsen under onsdagens generalaudiens. I Bibelen blev kvinder ikke nævnt som vidner til Jesu opstandelse. Det skyldtes, at jødisk lov dengang ikke regnede kvinder og børn for at være pålidelige vidner, tilføjede han.

"I Evangelierne spiller kvinderne dog en

vigtig og grundlæggende rolle [...]. Evangelisterne gengiver blot hvad der skete: kvinderne var de første vidner", sagde paven og tilføjede: "Det fortæller os, at Gud ikke vælger ud fra menneskelige kriterier".

"Dette er ret opmuntrende", udtaler teologen Marinella Perroni, præsident for foreningen af italienske kvindelige teologer, som mål er at fremme brugen af kvindelige religionseksperter og deres synlighed inden for Den katolske Kirke. "Pave Frans berører, med større vægt, tidligere pavers undervisning omkring kvinders rolle for troens grundlæggelse og Jesu opstandelse", siger hun til nyhedsbureauet Reuters.

"Det faktum, at paven anerkender, at den gradvise fjernelse af kvindelige figurer fra traditionen omkring opstandelse

[...] skyldes menneskelige vurderinger, der ligger fjernt fra Guds [...] og det introducerer et afgørende nyt element i forhold til det tidligere pontifikat", siger Perroni.

NM

Nekrolog

Læge Anne Storm er død.

Læs mere side 10

Kirken i Danmark

DUK, ægteskabskurser m.m.

Læs mere på side 11 og 12

KO mener

Kirken må aldrig lukke sig om sig selv

”Kirkens selvtilstrækkelighed er skyld i de onder, der sker i de kirkelige institutioner”. Hårde ord fra kardinal Jorge Mario Bergoglio – nu pave Frans – op til konklavet, og ord som mange kardinaler sagde gjorde indtryk på dem.

På konklavet brugte Bergoglio ikke alle de tildelte fem minutter på sit indlæg, mens nøjedes med at komme med tre punkter om Kirkens fremtid. Hans bidrag var konkret og ærligt, og det kredsede udelukkende om evangelisering.

For at forkynde troen, som er Kirkens grundlæggende og altid aktuelle kald, er den nødt til at gå ud over sig selv. Dette har pave Frans ytret flere gange efter konklavet og det synes at være et grundtræk i hans kirkeforståelse.

Dernæst må evangeliseringen være besjælet af en apostolsk iver. Den forudsætter desuden, at Kirken til stadighed har modet til at opsøge grænseområderne – navnlig de eksistentielle, syndens og lidelsens mysterium, uretfærdigheden, uvidenheden og ligegyldighed over for religion, intellektets grænser og enhver form for elendighed.

Evner Kirken i sin evangelisation ikke at række ud over sig selv, bliver den selvtilstrækkelig og derved syg, mener Bergoglio og han tilskriver det onde, der i tidens løb har ramt de kirkelige institutioner, netop denne selvtilstrækkelighed; en form for teologisk narcissisme, der søger at beholde Jesus Kristus og hans budskab for sig selv.

Enhver tilskyndelse til reform i Kirken må bygge på en bevægelse væk fra denne selvoptagethed, mener Bergoglio og han sammenfatter det således: ”Groft sagt findes der to forskellige kirkesyn. En forkyndende Kirke, der rækker over ud af sig selv, fornemmer Guds ord med ærbødighed og forkynder det i troskab. Og en verdslig Kirke, der lever i sig selv, af sig selv og for sig selv. Dette burde kaste lys på de mulige reformer og forandringer, som er nødvendige”.

Pave Frans har ved sin enkelhed og ukomplicerede fremtræden, og navnlig ved sit valg af navn, allerede vist stor ’signalværdi’. Skærtorsdag besøgte han et ungdomsfængsel i Rom, noget han også gjorde i sin tid som ærkebiskop i Buenos Aires, hvor han vaskede og kysede indsatte fødder. Det fremkaldte stærke følelser hos nogle, at han vaskede en ung muslimsk kvindes fod – fordi Kirkens liturgiske regler foreskriver, at det kun gælder mænd.

Pave Frans’ beslutning om at leve som et almindeligt menneske, selv indenfor Vatikanets privilegerede mure, har indgydt respekt, selv udenfor kirkelige kredse. Men grundlæggende viderefører han blot den måde han har levet gennem årtier – en nøjsom og ’folkelig’ livsform.

Kirken og dens mission står foran store udfordringer, som let kan gøre os modløse. I pave Frans har vi ’almindelige’ katolikker fået et håndgribeligt eksempel på, at kristen begejstring og engagement også kan blive til virkelighed i vor tid. Måtte vi som Kirke finde fornyet inspiration i pave Frans’ eget eksempel, så vi sammen kan vandre, bygge op og bekende Kirkens budskab – ikke kun i, men navnlig udenfor det kirkelige fællesskab. NM

”Bergoglio er helt uskyldig”, siger højesteretspræsident

Pave Frans’ rolle under militærdiktaturet i Argentina debatteres i medierne.

Tekst: Niels Messerschmidt

FORTIDEN Ærkebiskop Jorge Mario Bergoglio nåede lige akkurat at blive udnævnt til pave Frans, før medier begyndte at grave i hans fortid for at se om han, ligesom nogle andre kardinaler, havde skeletter i skabet.

Medierne rejste især tvivl om Bergoglios rolle i en sag fra tiden under militærdiktaturet i Argentina (1976-83) i forbindelse med to jesuitterspateres kidnapning og torturering. Bergoglio var dengang provincial for jesuitterne i landet. Historierne svingede fra, at Bergoglio var en helt, der forsøgte at hjælpe præsterne – til andre versioner, hvor han skulle have vendt sine to præstekollegers ryggen.

I et radiointerview den 18. marts sagde præsidenten for Argentinas Højesteret, Ricardi Lorenzetti, at pave Frans var ”helt uskyldig” og at han aldrig har været anklaget for at have overtrådt menneskerettighederne under militærdiktaturet. ”Selv om nogle er uenige heri og hævder, at han er skyldig i dette eller hint, er kendsgerningen den, at der ikke foreligger nogen konkret anklage mod ham”.

Højesteretspræsidenten understregede behovet for at respektere princippet om uskyldighed, også i pave Frans’ tilfælde, og tilføjede, at ”han aldrig er blevet dømt” for lovovertrædelser under diktaturet.

Ricardi Lorenzetti var medlem af den officielle delegation fra Argentina, som deltog i pave Frans’ indsættelse i Petersemettet

den 19. marts.

Andre vidneudsagn støtter paven

Også andre har meldt sig i koret af dem, der støtter Bergoglio. Således har befrielsesteolog og tidligere franciskanerpater Leonardo Boff taget paven i forsvar. ”I modsætning til andre biskopper hørte Jorge Mario Bergoglio ikke til dem, der samarbejdede med regimet”, udtaler Boff til det tyske magasin *Der Spiegel*. Der findes intet bevis for at Bergoglio skulle have optrådt forkert, ”tværtimod. Han skjulte til og med mange præster og reddede dem dermed”. Leonardo Boff støtter sin vurdering på udtalelser fra den argentinske Nobelprisvinder Adolfo Perez Esquivel, som selv blev tortureret af militærdiktaturets bøddler og som har indgående kendskab om tiden under diktaturet.

Samtidig beretter *Frankfurter Allgemeine Sonntagszeitung*, at der er dukket et hidtil ukendt brev op som Bergoglio skrev under militærdiktaturets dage og som også frikender ham. Brevet stammer fra familien til den dengang bortførte jesuitpater Franz Jalics. Brevet er adresseret til en af Jalics’ brødre, og i brevet forsikrer Bergoglio jesuittens familie om sin støtte. I brevet står der:

”Jeg har gentagne gange henvendt mig til regeringen og bedt om at Deres bror må blive løsladt, men indtil er der ikke sket noget. Men jeg har ikke mistet håbet om at deres bror snart bliver løsladt (...) Jeg har gjort dette anliggende til ’min’ sag. De vanskeligheder, som deres bror og jeg har haft om ordenslivet, har intet med dette at gøre (...) Jeg elsker ham og jeg vil gøre alt hvad jeg kan for at han bliver løsladt”.

Den nu 85-årige Jalics havde ugen

forinden i en skriftlig erklæring sagt, at han ville lade fortiden hvile i fred. ”Jeg har forsonet mig med disse begivenheder og betragter det som et afsluttet kapitel”. Han ønsker ”pave Frans al Guds velsignelse i sit embede”.

Også i Argentina melder stadig flere røster sig i koret til forsvar for Bergoglio. Argentinske medier skriver således, at juristen og den tidligere dommer Alicia Oliveira stiller sig bag paven. ”Da juntaen var efter mig, stillede han sig på min side. Jeg er overbevist om Jorges standhaftighed”, siger hun ifølge dagbladet *Clarín*.

I samme aviser siger et medlem af FNs permanente råd for menneskerettigheder (APDH): ”Jeg fik dengang hundredvis af vidneudsagn som hendes. Også i mit arbejde i Den nationale kommission for savnede personer har jeg læst utallige vidneudsagn. Ikke en eneste gang er navnet Bergoglio blevet nævnt”, citerer avisen *Graciela Fernandez Mejjide* for at sige. Hun er mor til et af savnede ofre under juntastyret.

Medierne har rejst tvivl om Bergoglios rolle i en sag fra tiden under militærdiktaturet i Argentina (1976-83) i forbindelse med to jesuitterspateres kidnapning og torturering. Bergoglio var dengang provincial for jesuitterne i landet.

”Det lover godt”

Folkekirkens mellemkirkelige Råd byder pave Frans velkommen.

”Det er godt, at kardinalerne har valgt en pave, der kommer fra et kirkeligt vækstområde,” siger Hanna Broadbridge, formand for Folkekirkens mellemkirkelige Råd.

Kirken i tal

Engang var Europa det største kristne kontinent. I 1910 boede 65 % af alle verdens katolikker i Europa. 100 år senere i 2010 er kun 24 % af alle katolikker i verden europæere, skønner det amerikanske analyseinstitut Pew Forum. I samme periode steg Latinamerikas andel af katolikerne fra 24 til 39 %. I Latinamerika inklusive de Caribiske Øer findes der nu 425 millioner katolikker.

Indbyggertallet i Latinamerika er seksdøbet gennem de sidste 100 år fra 71 til 425 millioner; men samtidig er den katolske befolkningsandel af kontinentet faldet fra 90 % til 72 %. Det skyldes, at Den katolske Kirke har tabt en del medlemmer til pinsekirkerne, men også at flere og flere latinamerikanere ikke mere bekender sig til en religion.

”At Bergoglio kommer fra Latinamerika, hvor der er grøde i kirken, giver nye muligheder for, at vi andre kan hente inspiration derfra, i og med at der bliver større fokus på området.

Jeg er også glad på Argentinas vegne. Landet har godt af den opmærksomhed, der vil tilflyde det nu. Befolkningen har store problemer med landets ledelse og med økonomien. Det er dejligt, at de nu får noget at glæde sig over.”

Medlem af Kirkernes Verdensråds Centralkomité, domprovst Anders Gadegaard udtaler:

”Med valget får vi bekræftet, at Den romersk katolske Kirke er sig bevidst om, at den står i en brydningstid, og at den må tilpasse sig nye tider. Det ser vi dels ved, at den tidligere pave vælger at træde tilbage, før han afdør ved døden, hvilket vidner om en ny måde at tænke

”Med valget [af pave Frans] får vi bekræftet, at Den romersk katolske Kirke er sig bevidst om, at den står i en brydningstid, og at den må tilpasse sig nye tider”, siger domprovst Anders Gadegaard, medlem af Kirkernes Verdensråds Centralkomité. Foto: Sille Arendt

ledelse på. Dels ser vi det, når de vælger en pave fra den 3. verden med en klar, social profil. Det er glædeligt, det lover godt. Det bliver spændende at se, om den nye pave, med Frans af Assisi som sit forbillede, vil bygge videre på alt dette til gavn for alle verdens kirker.”

Folkekirkens officielle forhold til Den katolske Kirke i Danmark går gennem Danske Kirkers Råd som er det bredeste økumeniske forum i Danmark. Internationalt er forbindelsen til stede i flere sammenhænge, da Kirkernes Verdensråd, Det Lutherske Verdensforbund, Konferencen for Europæiske Kirker og Leuenberg Kirkefællesskabet alle er i løbende dialog med Den katolske Kirke. NM

Våbenskjold opsummerer Frans' kald

Vatikanet afslører pave Frans' våbenskjold og motto.

HERALDIK Pave Frans har valgt at beholde våbenskjoldet fra sin tid som ærkebiskop af Buenos Aires og mottoet, et citat fra den engelske helgen, Beda den ærværdige.

Tilføjet det oprindelige pavelige våbenskjold er en blå baggrund med mitra og korslagte kors af guld og sølv og den røde snor – symbolet på det pavelige embede. Emblemet for jesuiterordenen, som pave

Frans tilhører, har en central placering i våbenskjoldet; emblemet viser en strålende sol med bogstaverne 'IHS', monogrammet for Kristi navn. Et kors er anbragt over bogstavet 'H' i monogrammet og under det ses tre nagler. Nederst til venstre i våbenskjoldet ses en stjerne, som ifølge heraldisk tradition symboliserer Jomfru Maria. Til højre for stjernen er en nardusbusk, en aromatisk plante, der symboliserer Den hellige Josef, Den universelle Kirkes skytshelgen.

Den hellige Faders motto, 'Miserando Atque Eligendo' (Han så til ham i nåde og udvalgte ham), stammer fra en prædiken af Beda den ærværdige over Jesu kald af apostlen Matthæus.

Pave Frans har forklaret, at han som 17-årig oplevede Guds kald til et liv i Kirkens tjeneste.

NM

"Som en gammeltestamentelig profet"

Pave Frans fornyer Kirken med selvbevidst beskedenhed.

BIOGRAFI Pave Frans blev valgt som den første ikke europæiske pave i 1272 år efter Gregor III, og han var den første jesuit, der blev pave. På sin første dag som pave kom han selv for at betale regningen og hente sine ting på Domus Internationalis Paulus VI, hvor han boede før konklavet. Jo, pave Frans er en overraskelsesmand.

Med valget af pavenavnet Frans signalerer den 266. romerske pave tre ting – at han ønsker at samle en polariseret kirke, at han har hjerte for de fattige, og at han vil reparere Guds hus, som er blevet en ruin – det

Pave Frans

Født 17. december 1936 i Buenos Aires Argentina. Døbt José Mario Bergoglio. Begge forældre havde italienske rødder. Fire yngre søskende.

Uddannet som kemitekniker.

1958: Træder ind i jesuiterordenen.

1964–1965: underviser i psykologi og litteratur i Santa Fé

13. december 1969: præsteviet

1970: afsluttet filosofiske og teologiske studier.

1973–1979: provincial for jesuiterordenens argentinske provins

1980–1986: rektor ved det teologiske fakultet i San Miguel. I samme periode præst ved Patriarca San José sognet i San Miguel bispedømmet.

1986: studieophold på Hochschule Sankt Georgen i Frankfurt am Main for at færdiggøre doktorafhandling (uafsluttet)

1992: viet til hjælpebiskop i Buenos Aires og titulærbiskop af Auca

1998: ærkebiskop af Buenos Aires

2001: udnævnt til kardinal af pave Johannes Paul II

Fra 2005–2011: præsident for den argentinske bispekonference

Medlem af kongregationen for gudstjeneste og sakramenter, kongregationen for institutter for konsekret liv og selskaber for apostolisk liv, det pavelige råd for familier og den pavelige kommission for Latinamerika.

Valgt til pave 13. marts 2013

Kilde: www.news.va

fakta

vil sige han vil genopbygge Kirken, skriver vatikanisten Rocco Palmo på webstedet Whispers in the loggia.

Men hvem er egentlig denne mand, der står op allerede kl. halv fem om morgenen for at bede og meditere? Han holder af opera, fodbold, neorealisteriske film og god litteratur. Dostojevskij og Borges er to af hans yndlingsforfattere. Han er kendt for sin asketiske livsstil og brugte som ærkebiskop af Buenos Aires metroen og de offentlige busser frem for forgængerens limousine.

"Når han endelig taler, er der drama på. Bergoglio tordner som en gammeltestamentelig profet, og regeringen ryster i bukserne", skrev Catholic Herald allerede i 2005 om daværende kardinal Jorge Mario Bergoglio. Det kom som en stor overraskelse, at den ifølge bladet "notorisk mediesky" ærkebiskop næst efter Joseph Ratzinger tilsyneladende var den pavekandidat, der samlede flest stemmer i de første runder. Ved pavevalget i 2005 opfordrede Carlo Maria Martini, der blev anset for "papabile", sine tilhængere til at stemme på ham, fortæller Catholic Herald, der bygger sine antagelser på en "hemmelig dagbog" som en kardinal skal have lækket detaljer fra til den italienske presse. Bladet skrev, at "den notorisk mediesky" Bergoglio omgav sig med "en trappistisk stilhed", og at hans sekretær brugte masser af tid på at udlægge tavsheden over for pressen.

Bergoglio skal som jesuiterprovincial for Argentina have opretholdt en jernhård disciplin, og han var ikke ubetinget afholdt blandt sine medbrødre, som han forlangte absolut lydighed og politisk neutralitet af under militærdiktaturet (1976 – 1983)

Catholic Herald omtalte kardinal Bergoglio som "manden med den gådefulde profil". Han var som ærkebiskop lyttende og meget omsorgsfuld over for gamle, syge præster, og han var utrættelig til at vise omsorg for syge og marginaliserede. Samtidig gik han for at være

en type, der kunne begå sig i ethvert socialt miljø. Som ærkebiskop rejste han jævnligt rundt i bispedømmet for at besøge Aidsofre på hospitalerne og de fattige i suppekøkkener og slumkvarterer.

Pave Frans har adskillige udgivelser om spiritualitet og bøn, men ikke egentlig teologiske værker bag sig. Indtil nu har udgivelserne kun været på spansk; men den 7. maj udkommer på Image Books "On Heaven and Earth". Bogens temaer er blandt andet abort, eutanasi og globalisering. Pave Frans udgiver bogen sammen med rabbi Abraham Skorka, rektor ved det latinamerikanske rabbinerseminarium i Buenos Aires. Bogen udkom for tre år siden på spansk.

Pave Frans har italienske rødder lige som den anden argentinske kardinal Leonardo Sandri. I 1864 købte hans bedstefar Francesco Bergoglio en ejendom i Bricco Marmorito ved Portocomaro Stazione. Her i Asti-provinsen produceres Italiens bedste mousserende vine og herfra emigrerede hans far som så mange andre italienere for at søge lykken i Buenos Aires, hvor han giftede sig med Regina Maria Savori, der også var af italiensk afstamning. Sønnen Jorge, den nye pave, blev født i 1936 i kvarteret Flores i Buenos Aires som ét af i alt fem børn. LR

Foto: Wikipedia

Kort nyt

Bor fortsat i gæstehuset

Pave Frans vil indtil videre ikke at flytte ind i det apostoliske palads, men fortsat bo i en suite i Vatikanets gæstehus, Domus Sanctae Marthae.

Paven har siden konklavet indtaget sine faste måltider i den fælles spisesal på første etage og har dagligt fejret morgenmesse med de ansatte i gæstehusets hovedkapel. Han bliver den første pave i 110 år, som ikke bor i den pavelige lejlighed på tredje sal i det apostoliske palads.

Gæstehuset er en 5-etagers bygning indenfor Vatikanets murer, nogle få skridt fra Peterskirken. Det har 105 2-værelsessuiter og 26 enkeltværelser, og godt halvdelen af værelserne er optaget af fastboende.

Økumenisk tur til Jerusalem

I anledning af 500-året for reformationen i 2017 har formanden for Den tyske Bispekonference, ærkebiskop Robert Zollitsch, indledt en dialog med henblik på at planlægge en fælles pilgrimsrejse for katolske og evangeliske biskopper til Jerusalem.

De to kirkesamfund i Tyskland har gennem længere tid drøftet hvordan man sammen kan fejre jubilæet, men man er indtil videre ikke nået til enighed, oplyser Zollitsch. Med en fælles pilgrimsrejse til Det hellige Land kan kirkesamfundene tydeliggøre deres fælles udgangspunkt i Jesus Kristus og Den hellige Skrift, forklarer ærkebiskoppen.

Stadig flere præster i Afrika

Antallet af katolske præster stiger kraftigt i Afrika og Asien, mens der bliver stadig færre præster i Europa og Nordamerika.

I løbet af 2000-tallets første ti år blev der næsten 40 procent flere katolske præster i Afrika og 30 procent flere i Asien. Samtidig blev der ti procent færre præster i Europa; de europæiske præster udgør dog fortsat næsten halvdelen af alle katolske præster i verden. Det fremgår af Vatikanets statistik. I 2009 var der næsten 410.000 katolske præster på verdensplan – en stigning på ca. 5.000 i løbet af ti år. Dertil kommer ca. 0,5 mio. diakoner og over én mio. ordensfolk.

Inviterer pave Frans til Jerusalem

Pave Frans modtog den 20. marts den økumeniske patriark Bartolomæus i audiens. Under mødet skulle de to have diskuteret muligheden for sammen at rejse til Jerusalem i 2014 i anledning af 50-året for det historiske møde mellem pave Paul VI og patriark Athenagoras I i 1964.

Under privataudiensen diskuterede pave Frans og patriark Bartolomæus også vejen mod kristen enhed, teologisk dialog og miljøbeskyttelse, skriver nyhedsbureauet AsiaNews. Bartolomæus skulle også have inviteret paven til Istanbul til festdagen for apostlen Andreas (den 30. november), enten i år eller i 2014.

Pave og jesuit

For første gang i Kirkens historie bliver en jesuit pave.

JESU SELSKAB Det er ganske vist: I grotten ved Betlehem sad repræsentanterne for Kirkens mest betydningsfulde ordener. Benediktineren sang en gregoriansk koral til ære for den hellige familie. Dominikaneren talte om menneskevordens ophøjede mysterium. Franciskaneren forberedte sig på at gå ud og tigge. Jesuitten gik hen til

Ignatius af Loyola (1491 – 1556)

Jomfru Maria og sagde: Fornemme Frue, overlad De blot den lille til os – vi skal nok få noget stort ud af ham.

Lærdom og formning af de kommende generationer gennem opdragelse og uddannelse har altid været jesuiterordenens varemærke. Alene i U.S.A. leder de 28 forskellige universiteter, og mere end to millioner børn og unge i hele verden går på deres skoler.

De aflægger også et særligt løfte om ikke at stræbe efter magt, men tværtimod vise den største tilbageholdenhed med at beklæde høje kirkelige embeder. Der har været undtagelser - for eksempel da pave Johannes Paul II i 1980 udnævnte Carlo Maria Martini til ærkebiskop af Milano eller da han i 1998 gjorde Jorge Bergoglio til ærkebiskop af Buenos Aires.

”Det har altid været sådan, at der var den hvide og den sorte pave – altså på den ene side den hellige fader og på den anden side jesuitergeneralen, hvis opgave det er at tjene Kirken og paven. Og ingen jesuit har indtil nu været pave, også selv om vores ordensgeneraler efter Ignatius af Loyola, ordensgrundlæggeren, fik tilnavnet den sorte pave, på grund af deres enkle, sorte præstekjole”, udtaler Hans Zollner, vicerektor for jesuitternes Gregorianauniversitet i Rom i et interview

den 21. marts til det tyske magasin Die Zeit.

Paverne har i det 20. århundrede betroet jesuitterne forskellige opgaver. Paul VI gav dem den opgave at føre dialog med ateismen, Johannes Paul II gav dem nyevangeliseringen og Benedikt XVI opgaven at vise hvordan tro og viden kan forenes.

De ignatianske idealer

Ignatius af Loyola levede i radikal franciskansk fattigdom, han var ikke bange for verden, og han forsøgte at finde Gud i alle ting. Og så erfarede han, at han bedst kunne følge Jesus efter, hvis han uddannede sig, fortæller Zollner i interviewet.

Bergoglio lever i den henseende op til jesuiteridealene. Han er både asketisk, intellektuel og praksisorienteret. På sin første embedsdag søgte han sine rødder som jesuit ved at bede foran billedet Salus populi romani i Santa Maria Maggiore i Rom – der hvor Sankt Ignatius læste sin primitsmesse.

Deres mission i det 21. århundrede forklarer jesuitterne sådan på deres webside:

Hvordan hjælper vi folk med at finde mening i deres liv i en kultur der er præget af subjektivisme, moralsk relativisme, hedonisme og praktisk materialisme?

Hvordan bevarer vi i vores tjeneste

en vedvarende dialog og refleksion over forholdet mellem tro og fornuft, kultur og moral og tro og samfund?

Hvordan hjælper vi folk i en verden med mange religioner og kulturer til at udvikle et harmonisk kristenliv?

Læs mere på www.sjweb.info/ LR

Jesu Selskab

S.J. er en forkortelse for Societas Jesu (Jesu Selskab). Ordenen, der er et fællesskab af præster og brødre, blev grundlagt i 1534 af spanieren Inigo Lopez de Loyola (1491 – 1556), der senere tog navnet Ignatius de Loyola. Ignatius skrev *Exercitia spiritualia* (= Åndelige øvelser) fra 1532, et hovedskrift i jesuiterordenen. Han blev helgenkåret i 1622. Bogen er delt op i fire temaer: synd, Jesu liv, Jesu lidelse og Jesu opstandelse.

Ordenens medlemstal per 1.1. 2012: 17.637 jesuitter – heraf 12.526 præster, 1.470 brødre, 2.896 skolastikere (jesuitter under uddannelse) og 745 novicer. Den tyske provins talte per 1.11. 2011 390 jesuitter (heraf 338 præster), 24 brødre og 27 skolastikere. Kilde: www.jesuitten.org

fakta

”Han taler til hjerterne og vækker trosglæden”

Samtal med Jakob Egeris Thorsen lic theol om pave Frans.

Tekst: Lisbeth Rütz

INTERVIEW *Hvilken profil har pave Frans rent pastoralteologisk?*

Som ærkebiskop af Buenos Aires ledede han den latinamerikanske bispekonference Celams femte generalforsamling i Aparecida 2007 og var med i redaktionsprocessen af slutdokumentet. Det dokument siger meget om hans kirkelige prioriteter. Sigtet for dette dokument er, at Kirken skal være missionær, Den skal være: en forkynder af evangeliet og en tjener for menneskeheden. Dermed genopbygges troværdigheden.

Dokumentet er pastoralteologisk og tager udgangspunkt i den konkrete virkelighed i stedet for at begynde med de evige sandheder. Man følger princippet ver, juzgar, actuar som er lidt svært at oversætte, men kan gengives med se, vurder, handl. Disse principper fulgte man i Celams slutdokumenter i Medellin i 1968 og i Puebla i 1979; men man blev tvunget til at droppe dem i Santo Domingo i 1992, hvor Vatikanet så godt som havde skrevet slutdokumentet på forhånd sammen med Celams sekretariat.

Hvilke udfordringer har han stået overfor i Argentina?

I Sydamerika er Argentina er atypisk land. Man føler sig mere som europæere. Pinsekirkerne har haft mindre gennemslagskraft her end i de andre lande på Kontinentet. Det har været et forholdsvis velhavende land, men har oplevet en voldsom økonomisk krise, hvor man har været ude med voldsom kritik af bankerne og de hårdhændede nedskæringer, som er gået ud over landets fattigste.

Men som mange andre latinamerikanske

biskopper er han praksisorienteret og vant til at snakke med de laveste på kirkegulvet. Så er han også ekstremt nøgtern, og han stikker ikke sig selv blå i øjnene med hensyn til den kirkelige virkelighed. Den katolske enhedskultur er eroderet i Latinamerika, som også bliver mere og mere sekulariseret. Nu om dage er det i mange latinamerikanske lande kun et mindretal der praktiserer den katolske tro regelmæssigt. Han ved, at kirken skal forholde sig til en ny virkelighed. Og en analyse af den latinamerikanske virkelighed må regne med de udfordringer der kommer fra neoliberalismen, globaliseringen, de store sociale forskelle, vilkårligheden og ubarmhertigheden i de realiteter man står overfor. Det økonomiske system skal tjene mennesket og ikke omvendt. Kirken skal træde frem som et alternativ.

Han formulerede som medredaktør på Aparecida-dokumentet en kontinental vision for Latinamerika og en vision for nyevangeliseringen af det. Ethvert bispedømme skal helt ned i dets mindste enheder have en plan færdig for, hvordan de vil være missionerende og hvad der skal til for at de enkelte troende kan blive ”disciple og missionærer”, som var Aparecidas hovedoverskrift

Hvor vil hovedfokus være her i starten af hans pontifikat?

Hovedfokus vil være decentralisering, genvinding af troværdigheden og fokus på den væsentlige: forkyndelse af evangeliet i ord og gerning. Jeg forestiller mig, at der snart kommer nye udnævnelser til kurien. Han er ikke så bange for at ændre pastorale strategier og ydre fremtrædelsesformer. Hans tilgang er socialkonservativ – også konservativ læremæssigt – men sikkert mere pragmatisk på nogle områder: Måske vil han genoverveje forbuddet mod brug af prævention, som ingen forstår

og som heller ikke bliver overholdt i Latinamerika. Det samme gælder cølibatet for verdenspræster. Han vil måske være åben over for ændringer, hvis det bedre sætter Kirken i stand til troværdigt og effektivt at forkynde evangeliet. På længere sigt kunne man forestille sig en ordning som under den østlige ritus. Han vil gøre Kirken mere troværdig og mindre pompøs i sine fremtrædelsesformer. Foreløbig er han kommet godt fra start. Han kan appellere ret bredt, for han er klassisk konservativ med en skarp social profil. Han har en offensiv forståelse af Kirkens sociallære, virker autentisk og taler til hjerterne – det tiltaler både liberale og konservative. Han er naturligvis højt elsket i Latinamerika, men han vil også appellere til europæerne, fordi han inkarnerer det han prædiker. Elskede i Europa var jo også abbe Pierre og moder Teresa, fordi de virkede autentiske.

Hvordan ser man i Latinamerika på Det andet Vatikankoncil?

Der er nogle meget forskellige opfattelser af det i Europa og Latinamerika. I Europa anses konciliet af mange som begyndelsen på en autoritetskrise og på kirkelig tilbagegang; men i Latinamerika opfattes det helt anderledes. Her indledte det en kæmpe proces med en massiv vækkelse i lægfolket, stigning i antallet af folk der gik i kirke og folk der engagerede sig i kirken. Det var begyndelsen på et fantastisk forår. Kirken op til Andet Vatikankoncil var en forarmet kirke - den var drænet for penge, ressourcer og mandskab, og den blev fastholdt i nogle strukturer, der umuliggjorde en effektiv og udadvendt mission. I Latinamerika har man ingen nostalgi efter den førkoncilære kirke.

Kan han leve op til pave Benedikts teologiske niveau?

Nej, men det skal han heller ikke. Benedikts temaer var vigtige, de igangsatte spændende teologiske og filosofiske debatter i de intellektuelle kredse i Europa og USA. Det var vigtige debatter, men de kunne naturligvis ikke appellere til gennemsnitskatolikken i Nigeria eller Brasilien. Her er pave Frans nemmere at

identificere sig med: Han taler til hjertet og vækker trosglæden. Samtidig virker han som en blid leder, der kan træffe nødvendige beslutninger og gennemføre dem. En pave behøver ikke være en intellektuel af pave Benedikts karakter. Han skal være en leder, et moralsk og åndeligt fyrtårn, der kan virke samlende på en ofte splittet kirke. Han skal stå fast på katolsk troslære samtidig med at han gennemfører nødvendige reformer. Folk har en instinktiv fornemmelse af, at pave Frans er denne type. Så kan andre tage sig af de vigtige teologiske diskussioner.

Hvordan vil hans forhold være til traditionalisterne?

Jeg tror ikke han vil rulle pave Benedikts *motu proprio* tilbage, selvom jeg er helt sikker på, at han aldrig selv ville have udstedt et sådan. Så jeg tror at traditionalister hverken kan forvente mere eller mindre af den nye pave. De kan beholde det frirum, der er blevet dem tildelt, men de skal på den anden side heller ikke forvente mere imødekommenhed fra den nye pave. Han er i den grad et barn af det koncil, som i Latinamerika har givet sig udslag i en levende messe med stor lægdeltagelse, moderne rytmisk musik og en fri forkyndelsesstil.

Foto: Lisbeth Rütz

Tekst: David Vincent Nielsen, lic.theol.

En helt ny pave ...

Refleksioner over en paves DNA i lyset af det overståede pavevalg.

PAVEEMBEDET Den katolske kirke har fået en ny pave. Jorge Bergoglio er blevet til papa Francesco. Det kom bag på de fleste af dem jeg stod ved siden af på Peterspladsen onsdag aften den 13. marts. Og det kom bag på alle kommentatorerne, der før konklavet havde forsøgt at gætte sig frem til den nye pave.

Overraskelsen er ikke blevet mindre de første dage efter valget. Papa Francesco har anlagt en helt ny stil. Han bøjer hovedet foran de troende og beder om deres forbøn, før han selv velsigner. Han foretrækker at køre i minibus frem for i sort limousine. Og han beder sine landsmænd om at blive hjemme i Argentina og give rejsepengene til de fattige i stedet for at komme til Rom for at hylde ham.

Men hvorfor bliver alle egentlig så overraskede? Har vi virkelig vænnet os så meget til at betragte paven på linje med verdens mægtige kvinder og mænd? Skal han passe ind i samme kategorier som præsidenter og statsministre? Har vi glemt hvem paven repræsenterer og hvad hans opgave er?

Paven er i århundreder blevet kaldt Vicarius Christi, Kristi Stedfortræder. Paven skal derfor simpelthen ligne Ham, som han er stedfortræder for, Jesus Kristus. Heraf bestemmes hans DNA, og derfor er der en række ting, vi kan forvente af paven:

helt ned for sig selv og derfor havde plads til ham og hans budskab. Den nye paves gennemslagskraft bliver på mystisk vis også meget større, fordi han ser ud til at ville skrue ned for sig selv. Man kan håbe, at han ikke vil bruge næsten al sin tid i selskab

Så vi omvender os. Så vi bliver fri. Så vi ligesom den samaritanske kvinde smider alt, hvad vi har i hænderne og løber af sted for at fortælle alle andre om vores møde med Jesus (jfr. Joh 4,28).

Hvis det skal lykkes for den nye pave,

”Tænk, hvis Den katolske Kirke med paven og kardinalerne i spidsen sagde til sig selv: Nu har vi været ældst og størst i 2.000 år [...] Nu vil vi prøve at være yngst og mindst, være lidt ydmyge. Tage tjenerskikkelse på.”

Lydighed mod Guds vilje

Jesus kom ikke for at gøre sin egen vilje. Han kom heller ikke for at gøre menneskers vilje. Han kom for at gøre sin Fars vilje. Guds vilje. Derfor var Jesus en bønnens mand. Fra sine 40 dage i ørkenen ved begyndelsen af sin mission til sin sidste rædselsfulde nat på jorden er Jesus igen og igen i bøn for at lytte til sin Far. Og han opfordrer mange gange sine disciple til bøn.

Pavens opgave er præcis den samme. Han skal ikke have sin egen vilje. Han skal heller ikke gøre menneskers vilje. Han skal ikke kigge på meningsmålinger og lytte til fokusgrupper. Han skal i alle spørgsmål søge Guds vilje gennem bøn og opfordre alle os andre til at gøre det samme. Alternativet er mere af menneskers vilje, mere krig og ufred, mere fattigdom og uretfærdighed; også i kirken: flere overgreb, mere magtmisbrug, flere intriger.

Kærlighed til hele Kirkens legeme

Jesus kom for at frelse alle mennesker. Han elsker alle mennesker. Han taler til alle mennesker. Men det er ikke alle, der lytter. Man må skrue ned for sig selv for at kunne høre Gud. Man kan ikke være fuld af sig selv og samtidig have plads til ham. Derfor tilbragte Jesus ikke ret meget tid med ypperstepræster, konger og kejsere – det skete vel nærmest kun til allersidst, da Kajfas fik sendt ham fra Herodes til Pilatus ... Jesus mødtes en del gange med sin tids skriftkloge, men de havde alle svarene i forvejen og ville hellere tale end lytte. Jesus var mest sammen med ganske almindelige mennesker, og især med de fattigste og udstødte: spedalske og besatte, lamme og blinde, udlændinge, kvinder, børn, toldere og soldater. Mennesker, der havde skruet

med kirkens og verdens mægtigste, men med ganske almindelige mennesker, som virkelig søger Gud. Måske uden at vide det.

At leve som Kristus

Jesus delte også almindelige menneskers livsvilkår. Han vandrede i bogstaveligste forstand sammen med dem, gik klædt som dem, spiste og drak som dem. Også dette må være en del af paves DNA. Jesu gennemslagskraft kom fra hans ord og hans gerninger, ikke fra pomp og pragt. Paven vil derfor ikke miste noget ved at skifte Vatikanpaladset og de røde sko ud med en vandrestav og et par sandaler. Tværtimod ville han vinde troværdighed. Og måske i tilgift slippe af med nogle af kuriens karrierefolk, der næppe ville have lyst til at gøre ham følgeskab på de støvede veje.

Guds altoverskyggende barmhjertighed

Jesus kom for at vidne om sandheden, ja, Han er Sandheden. Paven må altså holde fast i, at der findes en absolut sandhed om mennesket og det menneskelige fællesskab. Og om Gud. Paven må ligesom Jesus være tro mod denne sandhed. Det betyder, at nogle ting ikke er til forhandling, ikke kan forandres. Uanset hvor ubekvemme eller umoderne de bliver i verdens øjne. Men selv om noget er Sandt med stort S og gælder til alle tider og overalt, så betyder det ikke, at det kan forklares på samme måde til alle mennesker. Pavens helt store udfordring bliver at formå det, som Jesus formåede: At tale til os mennesker i lignelser og billeder, som vi kender fra vores hverdag. At gøre Sandheden nærværende og vedkommende. At ramme os i hjertet, snarere end i hjernen. At ramme os, så det forandrer vores liv.

så må han koncentrere sig mere om det glade budskab og mindre om den strenge morallære. Ikke sådan at forstå, at Kirken ikke skal vejlede os i, hvordan vi lever et liv, som er værdigt for Jesu disciple. Selvfølgelig skal den det. Men man forstår først vejledningen, når man er blevet disciple, når man er blevet tilgivet, når man er blevet fri. Paven skal gøre med os alle som Jesus gjorde med kvinden, der blev grebet i ægteskabsbrud (Joh 8) – Jesus begyndte ikke med at prædike morallære for

hende. Han begyndte med at redde hende fra farisæernes regn af sten. Og da Jesus var blevet alene med kvinden, sagde han de befriende ord: ”Heller ikke jeg fordømmer dig” (Joh 8,11). Han tilgav hende. Først til allersidst kommer formaningen: ”Gå, og synd fra nu af ikke mere.”

Tænk hvis Kirken med papa Francesco i spidsen vil møde alle os toldere, syndere, ægteskabsbrydere og drukkenbolte på samme måde ...

Enhed i Kirken

Den femte afgørende ting, som lå Jesus på sinde, og derfor også må være paves hovedansvar, er Kirkens enhed, de kristnes, ja menneskeheds sammenhold. Allerede blandt apostlene var der ballade. De skændtes om, hvem der var den største og vigtigste blandt dem – lidt som det vist stadig foregår i Kurien ifølge Vatileaks! Kampen om anseelse og magt, kampen om at være størst og vigtigst har (for)flugt kirken og verden lige siden apostlenes tid. Og medicinen er den samme, som Jesus selv udskrev: ”Den ældste blandt jer skal være som den yngste, og lederen som den, der tjener” (Luk 22,26). Tænk, hvis Den katolske Kirke med paven og kardinalerne i spidsen sagde til sig selv: Nu har vi været ældst og størst i 2.000 år, de kristne er splittede som aldrig før og verden lider under ufred og uretfærdighed. Nu vil vi prøve at være yngst og mindst, være lidt ydmyge. Tage tjenerskikkelse på. Måske det kunne bringe samling på tropperne og fred i Kirken? Det ville i hvert fald være et skridt i retning af opfyldelsen af Jesu sidste bøn om, at vi alle måtte blive ét (jfr. Joh 17,23).

Kan papa Francesco leve op til denne enorme opgave? Han er i hvert fald kommet godt fra start. Han virker som en bønnens mand, der kan lære os at bede. En mand, som tør forlade paladserne og dele almindelige menneskers hverdag. En mand, som kan kommunikere med os på nye måder, så vi rammes i hjertet og begynder et nyt liv. En mand, der gør Guds barmhjertighed nærværende. En ydmyg mand, der vil være tjener for enhed og fællesskab. En mand, der fortjener al vores opbakning i både bøn og handling.

Youcat om paven

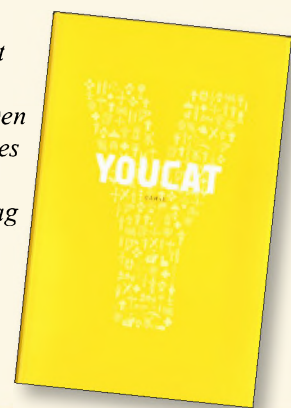
Som Peters efterfølger og bispekollegiets leder er paven garant for kirkens enhed. Han har den højeste pastorale myndighed og autoritet i afgørelser om lære og kirkedisciplin. (880 – 882, 936 – 937)

Jesus gav Peter en enestående forrang blandt apostlene. Det gør ham til den højeste autoritet i urkirken. Rom – den lokalkirke Peter ledede, og stedet, hvor han led martyrdøden – blev efter hans død til den unge kirkes referencepunkt. Enhver menighed skulle være i overensstemmelse med Rom. Det var målestokken for den rette, fuldstændige og uforfalskede apostoliske tro. Den dag i dag er enhver biskop af Rom, ligesom Peter, den øverste hyrde for kirken, hvis egentlige overhoved er Kristus. Kun i denne funktion er paven ”Kristi stedfortræder på jorden”. Som den højeste pastorale og læremæssige autoritet holder han øje

med, at troen bliver givet uforfalsket videre. I nødstilfælde må han trække en lærebemyndigelse tilbage eller fratage præster eller biskopper deres embede, hvis de har gjort sig skyldige i alvorlige fejl i læremæssige eller moralske spørgsmål. Det er læreembedet, som med paven i spidsen garanterer enhed i tros- og moralspørgsmål, og som udgør en del af den katolske kirkes styrke og udstråling.

Paragraf 141 i *Youcat*, *Katolsk Ungdomskatekismus 2011*.

Tallene øverst i parentes henviser til *Den katolske Kirkes Katekismus*. *Katolsk Forlag 2006*.

'[Jesus Kristus] sidder ved Faderens højre hånd'

De nordiske biskoppers refleksioner under Troens år, del VI.

Tekst: Bernt Eidsvig, biskop af Oslo

CREDO Dette hører nok til blandt de mere utilgængelige led i den nicea-konstantinopelske trosbekendelse og det oplagte spørgsmål er: "Hvad gør han der?"

Højre i denne sammenhæng har ikke noget med politik at gøre, men med det hebræiske ord for ret og rigtig. Right på engelsk, recht(s) på tysk og droit på fransk har også denne dobbelte betydning, mens sinister (venstre) betyder ondskabsfuld eller dystre. Så lad os uden videre slå fast,

at Kristus er den, Faderen hører på, og at alt hvad han siger, er præget af det, der er ret og godt.

Vi ved selvsagt ikke, hvad den evige dialog mellem Fader og Søn indeholder, men vi har et godt holdepunkt: 'Kristus er død, ja endnu mere, han er opstået og sidder ved Faderens højre hånd og går i forbøn for os' (Rom 8,34) og, 'Derfor kan han også helt og fuldt frelse dem, som kommer til Gud ved ham, fordi han altid lever og vil gå i forbøn for dem' (Hebr 7,25). Kristus går i forbøn for os ved Faderens dommersæde.

Anklagerne mod os kan være mange, men de fleste kommer nok fra vores egen samvittighed. Vi kender vore egne motiver, og det er vores oplyste og overreagerende

samvittighed, der anklager os. Ofte holder vi os selv ansvarlige for det umulige; vi bebrejder os selv også når vi søger det mindste onde i et dilemma. Anklagerne mod os fra andre kan være rimelige eller ubarmhjertige, men uanset hvad vil vi opleve dem som oprivende, fordi vi vil det gode.

Hvad Kristus kunne anklage os for, er en tanke jeg ikke tør tænke til ende. Ikke en gang det allerbedst forberedte og mest oprigtigt gennemførte skriftemål kan gengive den fulde dybde af min synd. Uanset hvor meget ondt jeg har gjort og hvor omfattende anklagerne imod mig er, går jeg ikke til grunde. Kristi forbøn for mig hos Faderen frelser.

Det billede, som tegnes af os gennem vore egne og andres anklager, er ikke smukt. I mørke farver træder vi frem i synd og hårdhed, dovenskab og ligegyldighed. Svig og smerte, som andre oplever på grund af os, udgør den dystre baggrund. Kristus holder et andet billede frem: Det viser hvad

Gud oprindeligt så i os; ikke det billede vi har smudset til. Og som Kristus ser os, sådan bliver vi.

Foto: Oslo Bispedømme

Gigant-gudstjeneste og 'guddommelig inspiration'

Deltag i en gudstjeneste med 5.000 andre, dans meditativ dans, eller bliv klogere på kristnes situation i de arabiske lande. Danske Kirkedage i Aalborg har program hele Kristi Himmelfarts-ferien, og Den Katolske Kirke er blandt arrangørerne. Målet er at inspirere og skabe netværk.

Tekst: Malene Fenger-Grøndahl

KIRKEDAGE Den indiske dansetrip Nrityarpan vil med traditionel indisk dans fortolke Bibelens fortællinger på en ny måde, mens et ungdomskor med 300 personer vil bidrage med forkyndelse i sang. Sammen med dem vil omkring 5000 mennesker fejre gudstjeneste og føle fællesskabet i troen på Jesus Kristus som Guds søn. Det er i intentionen, når Danske Kirkedage i Aalborg åbner torsdag den 9. maj kl. 15.30 i byens store sportshal Gigantium med en gudstjeneste med titlen 'Gør som Gud, bliv menneske!' "Åbningsgudstjenesten bliver et højdepunkt; det er jeg sikker på. Jeg håber og tror, at mange mennesker vil tage en oplevelse af fællesskab med andre kristne med sig derfra." Sådan siger pressekoordinator for Kirkedage 2013, Christian Roar Pedersen, der til daglig er sognepræst og mediekonsulent i Aalborg Stift. Men samtidig understreger han, at Kirkedage er tænkt som en inspirerende og kalejdoskopisk 'buffet' af oplevelser og inspiration, som deltagerne kan vælge fra, som de selv ønsker. Målet er, at mindst 5000 mennesker vil deltage i arrangementerne, der strækker sig fra torsdag eftermiddag til søndag eftermiddag i Kristi Himmelfartsferien.

Programmet er sammensat med tanke på kirkeligt engagerede og interesserede, men er naturligvis åbent for alle. "Titlen for årets Kirkedage, 'Menneske – hvor er du?', har vi taget fra de tyske kirkedage, som for nogle år siden holdt deres festival under titlen 'Mensch – wo bist du?'. Når vi har overtaget den titel, er det for at signalere, at programmet tager fat på

temaer og emner, som er relevante for alle mennesker," forklarer Christian Roar Pedersen. Udover særlige tilbud til børn og teenagere er der en række højdepunkter i form af foredrag med internationalt kendte kirkelige personer. Bl.a. taler generalsekretær i Kirkernes Verdensråd, Olav Fykse Tveit, under overskriften 'Menneske – hør min vision i dag!', ud fra temaet for generalforsamlingen i Kirkernes Verdensråd i år: God of life, lead us to Justice and Peace. Og under overskriften 'Menneske hvor er du – når Gud er i den anden?' taler præsident for Det Lutherske Verdensforbund og biskop i Israel/Palæstina Munib Younan om religion og tro som en forandrende kraft, når det gælder om at fremme fred, retfærdighed og kærlighed i Mellemøsten.

Den internationale dimension står i det hele taget stærkt på Kirkedage, med foredrag om kristen vækkelse i Kina, bibeloversættelse i Etiopien, kristnes vilkår i Myanmar, forholdene for kristne i Syrien og teologi i arabiske lande.

Den Katolske Kirke er blandt arrangørerne, og det afspejler sig også i

programmet. Bl.a. deltager biskop Czeslaw Kozon i en debat med to andre biskopper fra henholdsvis Metodistkirken og Folkekirken om emnet "Vor fælles tro. Den økumeniske udfordring nu og fremover", og Hildegard-ekspert Kirsten Kjerulff står for en workshop om "Hildegard af Bingen – profet for en ny tid?" om den tyske nonne mystiker, helgen og profet, der for nylig – over 800 år efter sin død - blev ophøjet til kirkelærer. En anden helgen, Ignatius af Loyola, er i centrum for en anden workshop arrangeret af Den Katolske Kirke og ledet af teolog Lillian Kristensen. Desuden inviterer Sct. Joseph-søstrene sr. Angela Rammé og sr. Susanne Hoyos til en workshop med meditativ dans. Et stærkt katolsk element er der også i den pilgrimsvandring rundt i Aalborg Midtby, der afgår fra det såkaldte 'Mulighedernes marked' og passerer forbi bl.a. byens gråbrødrekløster, der er indrettet som museum.

Festivalen foregår på en række forskellige steder i Aalborg, og også byens kunstmuseum Kunsten byder ind ved at præsentere et udvalg af værker, som viser, hvor forskelligt det religiøse er blevet fortolket gennem tiden af forskellige kunstnere. På den kunstneriske side kan også nævnes musikalsk aften, gospelværksted og 'Knirkerevy'.

Formålet med det mangfoldige program

er ifølge formanden for den lokale arrangørkomite, Viggo Ernst Thomsen at "inspirere og irritere, opbygge og provokere – og give deltagerne mulighed for herlige horisontudvidende samtaler på kryds og tværs af det danske kirkeliv og det internationale."

En oversigt over de over 200 programpunkter samt en række praktiske informationer om overnatning, transport m.m. findes på Kirkedages hjemmeside: www.kirkedage.dk.

Praktiske oplysninger

Danske Kirkedage 2013 holdes i Aalborg fra torsdag den 9. maj 2013 til søndag den 12. maj 2013.

Centrum for arrangementet er Aalborg Kongres og Kultur Center (AKKC), Europa Plads 4, 9000 Aalborg. Børneaktiviteter og dele af eftermiddagsprogrammerne finder sted på VUC, Vesterbro 14 (nabo til AKKC), mens ungdomsprogrammet afvikles på UCN, Hobrovej 85. Første arrangement er åbningsgudstjeneste torsdag den 9. maj kl. 15.30 i Gigantium, Willy Brandts Vej 31, 9220 Aalborg Øst. Sidste arrangement er afslutningsgudstjenesten søndag den 12. maj 2013 kl. 10.00 i AAKC.

Hele programmet kan downloades www.kirkedage.dk, hvor der også findes info om billetpris og forplejning. Det er muligt at tilmelde sig online.

Danske Kirkedage er en god anledning til at mødes på tværs af de kristne trossamfund i Danmark – både til foredrag og workshops – og også til gudstjeneste og alm. samvær.

Bispedømmet er repræsenteret i kirkedagene på forskellig vis. Pastor Jude sidder i gudstjenestestyrelsen og Sct. Mariæ Kirke er desuden repræsenteret i børneudvalget og programudvalget. Biskop Kozon medvirker i en paneldebat lørdag den 11. maj. Desuden deltager diakon Kaare Nielsen med Mobilkirken, Hildegard-koret, Sankt Joseph Søstre, og Kirsten Kjerulff og Lillian Kristensen. Og i perioden holdes natkirke i Sct. Mariæ Kirke.

Spørgsmål vedr. program m.m. bedes rettet til kirkedagssekretær Christen Staghøj Sinding, tlf. 40 34 90 96 eller e-mail: css@km.dk.

Menneske, hvor er du?

DANSKE KIRKEDAGE 2013 // AALBORG 9 - 12 MAJ

fakta

'Vi må ikke fornærme dem, der allerede betaler kirkeskat'

Hvilke tanker gør en lægmand sig om den lokale indsats for at få flere til at betale kirkeskat?

Tekst: Niels Messerschmidt

KIRKESKAT Leo Roed fra Sct. Michaels menighed i Kolding er en af de katolikker herhjemme, som har engageret sig mest i kirkeskattedebatten og at få denne problematik forankret lokalt. KO har spurgt ham om de hidtidige erfaringer med dette arbejde.

I din menighed er nedsat et kirkeskatteudvalg, der koordinerer dette arbejde. Hvordan sikrer I jer, at kirkeskatteproblematikken bliver en naturlig og integreret del af sognets liv?

Kirkeskatteudvalget er nyt, og vi vil hellere kalde det et økonomiudvalg, hvilket har en lidt mere positiv klang. Der har tidligere været etableret en gruppe, der skulle kontakte menighedens medlemmer for at få dem til at betale kirkeskat, men dette arbejde har ligget stille de sidste år – vi har jo ikke haft økonomiske problemer, og vi har ikke tænkt over bispeddømmets økonomiske problemer før de sidste år. Det gik først op for mig i forbindelse med oplægget til ny økonomisk politik på pastoralrådsmødet sidste sommer. Jeg deltog i opstarten af bispeddømmets online-kirkeskatteforum og som følge heraf opfordrede menighedsrådet til at nedsætte et udvalg, der skulle arbejde med problematikken: Hvordan får vi flere til at betale, og hvordan får vi dem, der allerede betaler, til at betale det korrekte beløb? Udvalget har repræsentanter fra forskellige etniske grupper for at være sikker på, at vi når ud til alle.

Som formand for Sct. Michaels økonomiudvalg hvad er din erfaring med at styrke kendskabet til kirkeskatteproblematikken lokalt?

Jeg har de seneste år brugt en del tid på at udbrede kendskabet til kirkeskatten både via vort sogneblad og ved lokale arrangementer for etniske grupper, hvor jeg har prøvet at klarlægge, hvorledes man kan se, om man eventuelt betalte kirkeskat til Folkekirken. Jeg har ved samme lejlighed vist statistikkerne for betalende menighedsmedlemmer. Ved disse arrangementer håbede jeg naturligvis at kunne overtale flere til at betale. Men jeg har pga. sogneregisterets manglende ajourføring haft svært ved at følge udviklingen. Det er dog glædeligt, at menighedens betalte kirkeskat er steget med 15 % fra 2011 til 2012 – det svarer til knap 40.000 kr., og der er tolv flere betalere, så noget har det hjulpet.

Vi har brugt megen plads i sognebladet omkring økonomi, hvilket ikke er faldet i god jord; vi har hørt bemærkninger om at 'sognebladet gerne må handle om andet end økonomi'. Men i forbindelse med indsamling til renovering af kirkens tag har menigheden skullet skaffe godt en mio. kr. fra 2010 til 2012, så det har været nødvendigt at fokusere på økonomi – noget, vi skal passe på med fremover.

Hvornår er det legitimt at tale om kirkeskat?

Hvilken rolle spiller sognepræsten i at forankre kirkeskatteproblematikken lokalt? Og er det vigtigt, at sognepræsten spiller

en aktiv rolle for at få folk til at betale kirkeskat? Hvis ja, hvordan?

Ja, sognepræsten spiller en vigtig og aktiv rolle i at få menigheden til at betale kirkeskat. Men det er ikke problemfrit. Man kan jo ikke tale økonomi fra prædikestolen – det er jo ikke det, man vil høre! Men sognepræsten er den, der har den første kontakt med nye menighedsmedlemmer samt kontakt til dem, der ønsker at gøre brug af sakramenterne. I forbindelse hermed bør folk gøres opmærksomme på det nødvendige i, at man betaler solidarisk til både sognekirken og bispeddømmet. Vi har netop afholdt det første kursus om ægteskabsforberedelse i Esbjerg, hvor jeg gennemgik det sidste modul om kommunikation. Her kunne jeg ikke lade være med at vise en kirkeskatteplakat og spurgte, om alle var klar over, at der var noget, der hed kirkeskat – størst reaktion kom fra de øvrige kursusinstruktører, der udbrød: 'Det hører ikke hjemme her!' Jamen, hvornår er det så legitimt at tale om kirkeskat?

Er det fast rutine, at nye menighedsmedlemmer bliver informeret om 'pligten' til at betale kirkeskat? Og i så fald, hvem har ansvaret for det?

Vi har ikke en fast rutine, men jeg er overbevist om, at der i forbindelse med vore møder i økonomiudvalget bliver foreslået rutiner, som vi håber man vil gøre brug af. Vi har netop aftalt at lave en skitse til en folder i stil med den, som menigheden på Frederiksberg har udarbejdet.

Vi er sikkert heller ikke gode til at opspore nye medlemmer i kirken; kun de, der præsenterer sig som nye har vi kontakt til. I vores menighed kommer mange fremmede, turister og lokale arbejdere af forskellige nationaliteter. Vi kan ganske vist i sognekartoteket se en liste over tilflyttere, men der er jo ingen, der bærer navneskilt! Vi udsender sognebladet fire gange om året efter et lokalt kartotek. Det sendes også til nye medlemmer sammen med et brev, hvor vi byder dem velkommen til menigheden og opfordrer dem til at kontakte menighedsrådet, hvis de har brug for yderligere information.

En vanskelig balancegang

Du er selv aktiv i det online-kirkeskatteforum, som bispeddømmet etablerede sidste år. Har dette givet dig nye idéer til hvordan man kan styrke indsatsen lokalt, og kan du komme med eksempler på hvordan?

I forbindelse med optakten til kirkeskatteudvalget blev vi opfordret til at tale værdier i stedet for penge, noget jeg har tænkt meget over, og det skal være optakten til vort første møde, hvor vi skal samle alle værdier ind og gruppere disse efter 'vigtig' – 'ikke vigtigt'. Efterfølgende kan vi bruge disse argumenter, når vi skal få flere til at betale samt få dem, der betaler i forvejen, til at betale det korrekte beløb. Det er meningen, at alle i udvalget hver skal kontakte et antal personer fra deres egen etniske gruppe.

Et forslag fra det første møde gik ud på at sænke temperaturen i kirken og holde en minimal belysning netop for at gøre menigheden opmærksom på, at hvis vi ikke får flere indtægter, må vi nedjustere udgifterne – igen er det noget, som må gøres med omtanke. Vi skal jo ikke fryse folk ud af kirken og det er jo især dem, der kommer i kirken, som betaler kirkeskat.

Det at få folk, der allerede betaler kirkeskat, til at betale det korrekte beløb, er en vanskelig balancegang. For vi skal passe på ikke at fornærme dem – de betaler

jo allerede kirkeskat, så i første omgang vil vi nok koncentrere os om personer, der ikke betaler.

Har du gode såvel som dårlige erfaringer som kan være til gavn for andre sogne i deres arbejde med at få flere til at betale kirkeskat?

Det vigtigste er at komme i gang og være sig bevidst, at det ikke kun drejer sig om lokale kirkeskatteproblemer, men at man tager udgangspunkt i det økonomiske perspektiv for bispeddømmet. Der er sikkert mange sogne, der ligesom Kolding ikke har de store lokale økonomiske problemer – man indretter jo sine udgifter efter indtægterne.

Det er ligeledes vigtigt at være sig bevidst om fremtidige vedligeholdelsesudgifter. Vi kan jo se, at bispeddømmets fælleskasse ikke er i stand til at klare de udfordringer, der måtte komme fremover.

Vi her i Kolding har tidligere nydt stor økonomisk velvilje fra blandt andet Sct. Hedvigsøstrene, noget vi er dem meget taknemmelige for. Vi er også meget taknemmelige for den støtte præmonstraterne har ydet menigheden – uden denne støtte havde vi ikke kunnet opfylde menighedens bidrag til renovering af kirketaget. Vi har ligeledes modtaget økonomisk hjælp fra sognepræsternes hjem sogne og fra Bonifatiuswerk.

Leo Roed.

Sct. Michaels menighed

Kolding-menigheden tæller ifølge sognekartoteket 748 medlemmer fordelt på 406 husstandsrepræsentanter. 33 har tegnet 10-årskontrakt og 79 har en 1-årsaftale.

160 af sognets medlemmer er under 18 år og regnes derfor ikke med som kirkeskattebetalere. 22 medlemmer står anført i kartoteket som tidligere betalere. Tilbage er 454 personer, der ikke betaler kirkeskat. Heraf betaler flere, ifølge Leo Roed, kirkeskat til Folkekirken uden selv at vide det.

Statistikken fra 2012 viser, at der er 16 medlemmer af Sct. Michaels menighed, som betaler fra under 100 til 1.000 kr. i kirkeskat om året. 65 betaler fra 1.000 til 5.000 kr., 28 betaler mellem 5.000 og 10.000 kr., mens tre personer betaler mellem 10.000 og 15.000 kr. om året. (Disse oplysninger stammer fra bispeskontoret og er ikke tilgængelige for sognepræsten eller medlemmerne af kirkeskatteudvalgene.)

Målsætningen for Sct. Michaels menighed er at øge antallet af kirkeskattebetalere fra de nuværende 112 personer (2012) til 170 i 2015, og at øge den gennemsnitlige indbetaling fra 2.229 kr. i 2012 til 3.688 kr. i 2015.

fakta

Fokus på kirkeskatten

Online-kirkeskatteforum giver mulighed for udveksling af erfaringer og værktøjer.

Tekst: Niels Messerschmidt

KIRKESKAT Et helt afgørende element i bispeddømmets økonomiske politik for de næste tre år er at øge det nuværende kirkeskatteprovenu fra 12,6 millioner kroner (2011) til 21,4 millioner i 2015, dvs. at kirkeskattebidragene skal øges med 70 procent. Dette mål søges opnået blandt andet gennem:

- et større lokalt engagement i at motivere flere til at betale kirkeskat,
- en øget indsats for at engagere præsterne i kirkeskattespørgsmålet, og
- en øget indsats i forhold til de fremmedsprogede grupper i bispeddømmet.

For at styrke disse indsatsområder og skabe erfaringsudveksling på tværs af kirkeskatteudvalgene i sognene, oprettede bispeskontoret i begyndelsen af december sidste år et online-kirkeskatteforum, hvis formål er at hjælpe de personer, der arbejder med kirkeskatteproblematikken på lokalt plan. Forummet er tilgængeligt via bispeddømmet hjemmeside.

Det nye kirkeskatteforum ønsker at "samle en række ressourcer til brug for kirkeskatteudvalgene i bispeddømmet, og samtidig facilitere opbygningen af et netværk på tværs af de katolske sogne i Danmark", forklarer bispeskontorets administrationschef Thomas Larsen, der har taget initiativ til løsningen.

Det nye elektroniske forum giver mulighed for at personer, som er tilmeldt dette, kan diskutere og udveksle erfaringer, informationsmateriale og forskellige værktøjer i relation til arbejdet med kirkeskat i sognene.

Et netværk på tværs af sognene

"Det er mit håb, at man på disse sider kan finde ressourcer og inspiration til kirkeskattearbejdet i sognet", forklarer Thomas Larsen.

Kirkeskatteforummet er opbygget omkring en række menupunkter. Således indeholder menupunktet 'Dokumenter' forskelligt materiale til brug for kirkeskatteudvalgenes arbejde, mens menupunktet 'Deltagere' rummer navn og kontaktpunkter på medlemmer af de respektive kirkeskatteudvalg. Det er håbet, at man med denne oversigt kan skabe et egentligt netværk mellem sognene, hvor deltagerne tager kontakt til hinanden og bruger hinanden til gensidig inspiration og samarbejde.

Under menupunktet 'Forum' er det muligt at udveksle erfaringer, oprette nye indlæg og/eller kommentere andres indlæg. Der er også muligt at uploade filer med materiale, som man med succes har benyttet i sognet, således at andre kan gøre brug af eller blot hente inspiration fra.

Kirkeskatteforummet har pt. godt 30 deltagere, men administrationschef Thomas Larsen håber naturligvis, at endnu flere med interesse for kirkeskatteproblematikken vil tilmelde sig forummet, så endnu flere kan være med til at løfte den fælles opgave, det er at forankre denne problematik lokalt i sognene.

Du kan tilmelde dig kirkeskatteforummet ved at registrere dig som bruger på www.katolsk.dk/skatteforum

Kirken er kaldet til at komme ud af sig selv

Hvad kan vi vente af den nye pave på det sociale og politiske område?

Tekst: Nik Bredholt, formand for den Biskoppelige kommission for fred og retfærdighed *Justitia et Pax*.

SOCIALLÆRE Der er mange spørgsmål, der presser sig på i forbindelse med den nye pave som kirken har fået. Hvilken vej vil han lede Kirken, og hvad vil han gøre anderledes? For Kirkens rolle udadtil er spørgsmålene lige så store som de er indadtil.

Hvad angår Kirkens engagement i verden er det endnu for tidligt at sige noget sikkert, men der er allerede en del indikationer, som kan fortælle os om en retning.

Ved et møde før konklavet mellem kardinalerne holdt den kommende pave en tale, som den cubanske kardinal Ortega blev så imponeret over, at han bad ærkebiskop Bergoglio, om han kunne få en udskrift. Han sagde bl.a.:

”Kirken er kaldet til at komme ud af sig selv og til at gå til periferier, ikke blot geografisk, men også til de eksistentielle periferier.... Når kirken ikke kommer ud af sig selv for at evangelisere, bliver den selvrefererende og derved syg. De onder, der med tiden sker i kirkelige institutioner har deres rod i selv-referencen og en slags teologisk narcissisme.”

Det overordnede tema er, at kirken er ramt af selvoptagethed og skal komme ud af sig selv, og ud over sig selv. Ideen blev gentaget ved oliemessen den 28. marts, og er i det hele taget en holdning, som synes at gå igen i meget af det, som paven har sagt som biskop. Teksten giver en klar melding om, at paven ønsker en kirke, der vender blikket udad. En aktiv udadvendt kirke, der både taler til dem som er en del af Kirken, og dem som ikke er.

Det sociale engagement

Den nye pave har ved flere lejligheder udtrykt sig om vigtigheden af socialt engagement, og han har samtidig en kritisk holdning til strukturer, der medfører fattigdom og social udstødelse.

Skærtorsdag efter sin indsættelse vaskede pave Frans fødderne på 12 indsatte i et ungdomsfængsel i Rom. Pressen i Danmark har skrevet om denne begivenhed, men hvad der måske er mindre kendt er, at det ikke er første gang, at pave Frans benytter denne stærke symbolske gestus. I 2001 vaskede han fødderne på 12 Aids-ramte og i 2005 på unge gravide kvinder og deres børn.

Han har samtidig udtrykt, at han ønsker en fattig kirke for de fattige. Han ønsker ikke at bo i det apostolske palads men i hotellet Santa Martha, hvor han kan møde folk. Han er kendt for at tage kollektiv trafik og solgte dele af kirkens ejendom i Buenos Aires for selv at bo beskedent. Han ønsker ikke som Pave at blive fragtet i store limousiner, men i mere beskedne biler.

Hverken befrielsesteolog eller diktatorven

Vi ved samtidig, at han ikke er befrielsesteolog og heller ikke en diktatorven om end begge dele findes i Latinamerika. Han er præget af Sydamerika og kirken i den verdensdel. De store hyrdebrev fra den Latinamerikanske Bispekonference som f.eks. dokumentet fra mødet i Puebla i 1979, der taler om vigtigheden af at give fortrin for den fattige. Han kender de store skismaer mellem politik og religion, som har præget kirken i den verdensdel og de personer, der har tegnet kirken som Biskop Helder Camara fra Brasilien, der er kendt for sit arbejde blandt fattige og ærkebiskop Oscar Romero, der blev myrdet for at kritisere styret i El Salvador. Han har studeret i Chile i slutningen af 50'erne i inspirationen fra den store chilenske jesuit, Alberto Hurtado SJ, der er kendt for sin omfattende sociale indsats.

I den vestlige verden kombinerer vi ofte teologisk og religiøs konservatisme med politisk konservatisme. Det gør de ikke nødvendigvis i den nye verden, som den nye pave tilhører. Her kan man godt være tændt af de radikale sociale opråb, som kommer ud af biblen, og stadig være ganske konservativ i en teologisk / religiøs sammenhæng.

Med de meldinger som er kommet frem om pavens klare afstandtagen til

f.eks. homoseksuelles ægteskab synes det ovenstående, at være en stilling, der afspejler den nye pave.

Afviser magtsymboler

Den nye pave har afvist symboler, der vidner om verdslig magt. For eksempel, har han lige fra udnævnelsen, hvor han viste sig for første gang, afvist at bære det pompøse røde renæssance-klæde, som netop repræsenterer magt.

Den nye Pave er dertil veluddannet med en grad i kemi ved siden af teologien og filosofien, og så kommer han fra pastoral tjeneste, hvor han har skullet navigere i en situation, hvor Kirken ikke kan regne med støtte og opbakning, som det f.eks. er tilfældet i Italien.

Hvad angår kirkens rolle i politik har Fr. Augusto Zampini i det engelske blad ”The Tablet” citeret en tale, som den nye pave holdt for unge præster mens han var biskop. Her sagde han bl.a.:

”Kirken skal hjælpe politikerne med at støtte den kritiske tanke; til at udvikle en kultur i politik, hvor der er et rum for den dybere tanke og en attitude af forsoning.”

Meget tyder på, at den nye pave er et menneske, for hvem dialogen med de anderledes troende er betydningsfuld. Pave Frans’ eneste bog er en samtalebog med en jødisk rabbiner, og et af de første trossamfund, der fik en hilsen fra den nyudnævnte pave, var den jødiske samfund i Rom.

Ved Pavens indsættelsesmesse deltog en ortodoks patriark. Det er ikke set siden skismaet mellem den katolske og den ortodokse kirke i 1054. Måske vil den nye pave også følge i sporet fra den person han har taget navn fra, Frans af Assisi, og tale med muslimerne.

En vigtig retningsgiver vil være de udnævnelser som er i vente i Vatikanet for væsentlige positioner, og i særdeleshed statssekretæren.

I den pavelige kommission for fred og retfærdighed sidder én af de meget få kvinder i en høj stilling. Vil hun blive konfirmeret i stillingen, og vil hun blive efterfulgt af flere kvinder?

Den nye pave har erklæret, at vi skal læse tiden tegn. Valget af den nye pave har skabt en positiv stemning og en ny ånd. Forhåbentlig kan dette følges op.

Det sagde kardinal Bergoglio før konklavet:

”Kirken er kaldet til at komme ud af sig selv og til at gå til periferier, ikke blot geografisk, men også til de eksistentielle periferier: Mysteriet om synd, smerte, uretfærdighed, uvidenhed og ligegyldighed over for religion, af intellektuelle strømninger, og af al elendighed. Når kirken ikke kommer ud af sig selv for at evangelisere, bliver den selvrefererende og derved syg. (jf. helbredelsen af den deforme kvinde i Lukas Evangeliet). De onder, der med tiden sker i kirkelige institutioner har deres rod i selv-referencen og en slags teologisk narcissisme. I Åbenbaringen, siger Jesus, at han står ved døren og banker. Det er klart, at teksten refererer til hans banken udefra for at komme ind, men jeg tænker på de tidspunkter, hvor Jesus banken kom indefra, at vi ikke vil lade ham komme ind. Den selvrefererende Kirke holder Jesus Kristus for sig selv og lader ham ikke komme ind. Når kirken er selvrefererende, kommer Kirken uforvarende til at tro, at den har sit eget lys; Kirken ophører med at være et mysterium og giver næring til et meget alvorligt onde; åndelige Verdslighed (som ifølge Henri de Lubac, er den værste ondskab, som kan overgå Kirken). Den lever ved at ære sig selv.

Forenklet sagt er der to billeder af Kirken: Kirken som evangeliserende, der kommer ud af sig selv, og den verdslige kirke, der bor inde i sig selv, og lever af sig selv, og for sig selv. Dette skulle kaste lys over de mulige ændringer og reformer, der skal gøres.”

Når jeg tænker på den næste pave: Må han være en mand, der, fra fordybelse og tilbedelse af Jesus Kristus, hjælper Kirken til at gå ud til de eksistentielle periferier, og som hjælper kirken til at være den frugtbare mor, der får liv ved at evangelisere.”

Ovenstående er gengivet fra Vatikanets nyhedstjeneste og oversat til dansk fra den engelske udgave af Nik Bredholt.

Vægmaleri med ærkebiskoppen af San Salvador, Oscar Romero (1917 – 1980). Han kæmpede for social retfærdighed og blev myrdet af regimet i El Salvador i 1980

**KUN 75 KR
ÅRLIGT HAR
DU FÅET
BETALT?**

**HUSK AT
MELDE DIG
ELLER DIT
BARN IND I
DUK**

SOMMERLEJR 2013

MIKRO 7-10 ÅRIGE: 30.06-06.07
 BØRNE 10-12 ÅRIGE: 06-13.07
 MIDI 12-14 ÅRIGE: 13-20.07
 FAMILIE 20-27.07
 JUNIOR 16-18 ÅRIGE: 27.07-03.08
 MAXI 14-16 ÅRIGE: 03-10.08

tilmeld dig nu!
www.duk.dk

DANMARKS
 UNGE
 KATOLIKKER

FÅ SOMMERENS FEDESTE OPLEVELSE!

Anne Storm in memoriam

MINDEORD Påskedag døde læge Anne Storm på Sankt Lukas Hospice i København efter længere tids sygdom. Anne var i den sidste tid helt afklaret med, at hendes liv var ved at rinde ud. Sin praksis i Valby, som hun havde passet i en menneskealder, havde hun lukket ned, da kræfterne for alvor svigtede, og hun havde taget afsked med sine nærmeste og den store vennekreds.

At hun fik fred, netop som hendes virke som praktiserende læge nærmede sig sin afslutning - og netop påskedag - forekommer helt symbolsk. Lægegerningen var fra begyndelsen meget mere end blot et arbejde eller en karriere for hende. Den var et kald, hun viede sit liv til. Selv betegnede hun det som en Guds gave, at hun som læge fik lov til at bruge sine evner og kræfter på at hjælpe sine medmennesker. Og der var i den del af København, hvor hun fik sit virke, rigtig mange, der havde brug for hjælp - ikke bare professionel lægehjælp, men også for den trøst og opmuntring, det giver at tale med et menneske, der tager sig tid til at lytte og vejlede. Det gjorde Anne. Patienten var for hende altid et medmenneske, der havde krav på interesse og omsorg.

Hvor læger i almindelighed bruger få minutter på at udskrive recepter på p-piller og spiraler, brugte Anne - uden at skele til uret og tænke på indtjeningen - ekstra

tid på at instruere unge piger og kvinder i, hvordan de kan vælge en helt anden tilgang til deres samliv med partneren eller ægtefællen ved at skifte antikonception ud med naturlig familieplanlægning. Anne havde allerede tidligt i sin karriere blandt andet på internationale konferencer gjort sig bekendt med og fattet interesse for den forskning, der foregik på dette felt, og lærte i den forbindelse lægeægtesparret John og Evelyn Billings at kende. Hun indså som vel nok den første læge herhjemme, at ovulationsmetoden, bedre kendt som Billingsmetoden, til fulde opfylder de behov, som troende katolikker har for - med pave Paul VI's ord - at kunne praktisere "ansvarsbevidst forældreskab." Her var omsider metoden, som ikke griber forstyrrende ind i kvindens frugtbarhed, men respekterer hendes biologiske natur som en del af den skabelsesorden, Gud har villet.

I marts 1988 lykkedes det Anne at få John og Evelyn Billings til Danmark, hvor de på Niels Steensens Hospital i København holdt en fælles forelæsning om udviklingen af metoden og dens anvendelse og udbredelse over hele verden. På det tidspunkt blev Billingsmetoden allerede brugt af mindst 45 millioner par i over 80 forskellige lande. Det lykkedes efterfølgende at få

Anne Storm fik som første kvinde og lægperson nogensinde overrakt biskoppen af Lourdes og Tarbes' fortjenstkors. Foto: Lisbeth Rütz.

etableret en arbejdsgruppe i Danmark, som ved p. Paul Marx' mellemkomst fik udenlandske midler til at producere et undervisnings- og informationsmateriale. Interessen blandt danske katolikker for at sætte sig ind i metoden viste sig imidlertid i de følgende år mildt sagt at være begrænset, hvilket skal ses i sammenhæng med den kirkelige ledelses manglende interesse for og opbakning til projektet. Det var naturligvis en stor skuffelse for Anne, som yderligere i årenes løb fik at føle, hvad det koster, når man som læge nægter at udskrive p-piller til sine patienter og heller ikke henviser

til abort. Det er man (endnu) som læge i Danmark i sine gode ret til ikke at gøre, men det kræver ikke desto mindre mod og personlig integritet at stå fast over for den pression, man til stadighed udsættes for, når man konsekvent nægter gøre knæfald for dødens kultur. Det mod og den trofasthed over for Kirkens lære havde Anne. Uanset hvor modstanden kom fra, mistede hun aldrig modet og forfaldt aldrig til bitterhed - dybt forankret som hun var og altid forblev i sin katolske tro og i sin kærlighed til Kirken.

De årlige Lourdes-valfarter var endnu en hjertesag for Anne. Også her fik hun lejlighed til at udfolde sin omsorg for sine syge og handicappede medmennesker. Den 14. september 2011 modtog hun for sin mangeårige indsats med at arrangere og lede disse rejser som den første kvinde og lægperson nogensinde Lourdes' fortjenstkors, som uddeles af biskoppen af Lourdes og Tarbes.

Æret være hendes minde.

Torben Riis

Mindeord om Anne Storm

Læge Anne Storm er ikke længere iblandt os.

MINDEORD Påskedags aften sov hun ind på hospice efter længere tids sygdom.

Anne har - om nogen - udbredt den katolske tro og ånd til hele Norden via sit engagement i de mange, mange rejser til de hellige kilder i Lourdes, Frankrig.

- det er en livsopgave, sagde hun ofte - det er mit barn.

Som formand for den katolske forening "Nordisk Valfart til Lourdes", som hun startede, har hun siden 1968 arrangeret en årlig pilgrimsvalfart til den katolske valfartsby, Lourdes for hele Nordens mange biskopper, præster og lægfolk etc.

Alle deltagerne blev fløjet frem og tilbage i et chartret fly - kun med nordiske pilgrimme, som passagerer - katolikker, protestanter eller ikke-troende.

Hun havde altid arrangeret rejsen, så alle deltagere i fred med sig selv, kunne deltage i alle dagens arrangementer, messer eller bøn.

Hun arrangerede medhjælpere, læger og

sygeplejersker til de handicappede eller svage, pasning af de syge, transport til dages messer eller rundt til arrangementer i området etc. etc.

Anne ordnede det hele, hun levede for os andre.

Ved siden af dagens arbejde i sin lægepraksis i Valby, sad hun i bestyrelsen for plejehjemmet "Hoffmansminde" i København og foreningen "Respekt for Menneskeliv", samt "Tro og Lys"

I år kunne Anne have fejret 40-års jubilæum som læge.

Vores tanker går til Annes søster, Marie.

Æret være mindet om Anne R.I.P.

Else Dupont

Foto: Else Dupont

DUK lægger planer for 2013

Danmarks unge Katolikker vælger ny formand.

DUK Hovedbestyrelse konstituerede sig i weekenden 16.-17. marts med David Sørensen som formand og Rasmus Arbirk Larsen som næstformand. Samtidig besluttede hovedbestyrelsen ikke at nedsætte et forretningsudvalg således at

de opgaver, der tidligere lå i dette udvalg, fremover vil varetages af hovedbestyrelsen.

I den kommende tid vil hovedbestyrelsen tage fat på sit arbejdsprogram for 2013 og en række tiltag, der skal styrke organisationens børne- og ungdomsarbejde. Det vil i første omgang sige at skabe større kendskab for dens sommerlejre, der allerede har mange tilmeldinger, og at styrke samarbejde mellem de forskellige team og redaktioner under DUK. Desuden arbejder man på at styrke samarbejdet mellem hovedbestyrelsen og lokalforeningerne.

NM

Tro, sjov og fællesskab

Med 114 børn på firmandlejr Vest den 8. - 11. marts.

DUK "Jeg vidste slet ikke, at der er så mange katolikker på min egen alder", sagde en af firmanderne til mig på vej hjem i toget. Sådan en bonusbemærkning får mig til at synes, det har været hele sliddet værd", siger Eva Vinther fra Taastrup menighed. Hun sidder og puster ud efter en hæsbæsende firmandlejr i Roskilde. Og det kræver sin kvinde at være på lejr med 114 firmander, som både skal have åndelig og fysisk føde.

En firmandlejr henvender sig til unge fra 7. - 8. klasse i 14 - 15 - års alderen. Sådan en lejr skal først og fremmest give børnene perspektiv på deres liv og en dybere forståelse af, hvad firmelsen betyder; men den skal også tilbyde sjov, hygge og fællesskab. Og det fællesskab børnene oplever på lejren, skulle gerne ruste dem til at skabe katolske netværk, så de har noget at stå imod med i vores ikke specielt kristne samfund, forklarer Eva.

Deltagerne i firmandlejr Vest kom fra hele Sjælland og Sydhavsøerne. De blev henvist af kateketer og præster. I mange menigheder er firmandlejren en del af pakken, når man skal firmes.

Fredag aften gik med forskellige ryste sammen og isbryderlege, så ingen skulle føle sig udenfor. Man blev delt op i grupper på tværs af menighederne, så man kunne lære hinanden at kende, og så gik det ellers løs. Et led i firmandlejren var en vandring mellem forskellige stationer, hvor man for eksempel kunne tænde et lys for Maria og bede rosenkransen, modtage forbøn eller høre oplæsning fra Apokalypsen med forklaring til. En enkelt blev så grebet af Apokalypsen, at han kom tilbage flere gange for at høre mere, fortæller Eva.

Alle firmanderne skulle gennem fire forskellige grupper, hvor de blandt andet

lærte noget om forskellen på protestantisk og katolsk tro og kom ind i en bedehule med ikoner, rosenkranse og en bibel.

Optakten til søndagsmorgenbønnen var en dialog om Fader Vor, der blev spillet som en sketch med ping pong mellem den bedende og Vorherre, som svarede bag et forhæng.

Der var messe med ungdomsvenlige, rytmiske melodier fra DUK's hvide salmebog, og da det fænomenalt dygtige Roskilde Gospelkor kom og underviste i gospelsang, fik det børnene med sig, så hele hytten var ved at vælte.

Lørdag aften var der lysshow, musik og dans med saftevandsdrinks til. På DUK - lejrene er der nemlig ingen spiritus. Vi er helt faste på det punkt - man bliver sendt hjem for egen regning hvis man overtræder reglerne og indtager spiritus, siger Eva.

Selvfølgelig er det et kæmpearbejde for dem, der laver sådan en lejr; men det er meget vigtigt at både unge og gamle stiller op til det. Og standarden på lejrene er virkelig blevet hævet efter at DUK har indført sin lederuddannelse, siger Eva, der oplever børnene som meget åbne og lydhøre over for undervisningen. Som menighedsrådsformand i Høje Taastrup har hun også et længere perspektiv på DUK - aktiviteterne:

"Jeg elsker at være sammen med børn og unge - at være med til at evangelisere. Det er vigtigt for mig at fortælle om min tro. Her på lejrene lærer man også de unge at kende på en anden måde end når, man bare underviser dem. Og så har vi meget brug for DUK'erne ude i sognene til at holde fast i børnene, så de ikke glider ud af sammenhængen," slutter Eva. LR

Foto: Lisbeth Rütz

Hjertelig tak for din tjeneste i Danmark

50 års-præstjubilæum.

Tekst: Bill Anthony/Aage Vinter Christensen

JUBILÆUM Pater Leo Kertz har tilbragt næsten alle sine år som præst med at gøre

tjeneste rundt i Danmark og derved kommet i berøring med manges liv.

Pater Leo blev født den 24. februar 1936 og voksede op på en farm i staten Missouri, tæt ved Mississippi flodens bred. Han var nummer 5 af 8 børn (3 drenge og 5 piger) og gik i skole i en lille by Zell, Missouri, hvor han blev undervist af Søstre af det Dyrebare Blod.

Mellem 1949 og 1955 var hans skole St. Henry's Minor Seminary i Belleville, Illinois, en forberedelsesskole for potentielle kandidater til præsteskabet. Af 42 første-års studerende, var Leo en af de tre der endte med at blive præst. Leo kom derfra på Missionary Oblates of Mary Immaculate Noviciat i Godfrey, Illinois 1956 og 1957. Mellem august 1957 og marts 1963 læste han filosofi og teologi på Pine Hills Major Seminary, som lå på Mississippi kysten ved den Mexikanske Golf.

Han blev ordineret som præst her af Biskop Joseph Brunninni d. 30. marts 1963.

August 1963 kom han til Danmark, som skulle holde ham beskæftiget de næste 50 År. Hans første stop var Herlev, hvor Oblatfædrenes hus var. I 1967 blev han forflyttet til Randers og vendte tilbage til Herlev i 1972. I 1982 og 1983 gjorde han tjeneste endnu højere mod nord, nemlig i Nuuk (Godthåb) i Grønland. Da han kom tilbage til Danmark var det Viborg der kaldte og her blev han til 1986. Mellem 1986 og 1992 arbejdede han i Aalborg og mellem 1992 og 1999 var han igen i Randers.

Han kom tilbage til Herlev i juli 1999 og har været her siden. I august 2008 blev Herlev og Brønshøj lagt sammen. Leo Kertz er således nu sognepræst med to kirker, nemlig Vor Frue kirke og Sankt Antoni kirke.

I anledningen af dit 50-års jubilæum som

præst takker vi dig for din hengivne og tro tjeneste for den Katolske Kirke i Danmark. Må Gud fortsat velsigne dig i rigeligt mål i din præstegerning.

Jubilæet blev fejret i Vor Frue Kirke den 1. april 2013, 2. Påskedag.

M'bour er en messe værd

Påskeindtryk fra Senegal.

Tekst og foto: Max Ulrich Klinker

PÅSKE I religiøse sammenhænge kan Senegal beskrives som et af Afrikas fredeligste lande. 90 % af befolkningen er muslimer. De lever ukompliceret sammen med landets ca. 2 % kristne; primært katolsk-kristne og de sidste 8 %, der fordeler sig på oprindelige religioner. Landets første præsident efter ophør af den franske kolonisering i 1960 var den navnkundige og katolske Leopold Senghor (1906 – 2011). Boulevarder, skoler og landets internationale lufthavn er opkaldt efter ham. Den religiøse tolerance er så udstrakt, at man - som formentlig det eneste land i verden, i byen Joal-Fadiouth begraver kristne og muslimer side om side på samme kirkegård. Flere senegalesere, som jeg har haft lejlighed til at tale med, er meget opmærksomme på den latente trussel, Al-Qaeda udgør generelt i Afrika. Navnlig fordi Senegals militær ikke er stærkt. Så meget desto mere er det betryggende - siger samme senegalesere, at Frankrig kommer, når der kaldes.

Godt 100 km syd for hovedstaden Dakar omkredset af baobabtræer ligger fiskerbyen M'bour. Til trods for sine 250.000 indbyggere forekommer den ikke geografisk stor efter europæisk målestok. Centralt og ikke langt fra det sprællende marked ligger kirken Sainte Marthe. Det er en køn og forholdsvist stor bygning, hvor Jomfru Maria med Jesusbarnet i afrikansk skikkelse over indgangspartiet byder velkommen.

Jeg har haft lejlighed til at deltage i årets påskemesse i en propfyldt kirke. Endda også pakket med fulde bænk på gårdspladsen foran. I varmen er alle døre og vinduer åbne – og vifter snurrer under

loftet, så det er ingen sag at følge med i messen også uden for kirkesalen. Så godt som alle kirkegængerne er overordentligt nydeligt klædt: kvinder i farverige kjoler, mænd i habit eller dragt og børn er bedre klædt end mangan en dansk konfirmand (undskyld!).

Man glædes over den verdenskirke, som den katolske er. Messen fejres (selvfølgelig) på samme vis i alle lande, men formes samtidig kulturelt lokalt. I M'bour er det ligefor at hæfte sig ved en udtryksfuld religiøsitet. Fx ofte stående i lang bøn, inden der tages plads, rosenkrans i hænderne, men også svar i vekseltale så højt, at vinduerne klirrer. Sang er et kapitel for sig: der synges engageret på rytmer og melodier, der giver Grundtvig grundigt baghjul.

Senegal og M'bour er et besøg og en messe værd.

Arabiske messer i Stenosgade

Foreningen Kristne fra Mellemøsten i Danmark fejrede velbesøgt palmesøndagsmesse.

Foreningen Kristne fra Mellemøsten i Danmark afholdt palmesøndag en meget velbesøgt messe i Stenosgade. Palmesøndagsmessen blev læst af p. Elie Hachache som i dagens anledning var kommet fra Paris.

Ca. 350 kristne fra Libanon, Syrien, Irak og Danmark deltog i messen og samværet bagefter i menighedssalen, fortæller Joe Ibrahim, der var ansvarlig for arrangementet i modsætning til hvad der blev oplyst i K.O. nr. 5. Som formand for LF Danmark, der er en politisk-demokratisk forening, tog han for

Missede du gudstjenesten? Så gense den på nettet!

Internet-streaming af gudstjenester i Domkirken.

Tekst: Niels Messerschmidt

GUDSTJENESTER Opmærksomme kirkegængere i Skt. Ansgars Domkirke vil have bemærket, at der i begyndelsen af året er blevet opsat to 'overvågningskameraer' i kirkerummet – ét lige bag ved prædikestolen og ét diskret monteret på højre side lidt nede i kirkerummet. Kirkegængere behøver dog ikke at frygte, at de fremover risikerer at blive overvåget, hverken i kirkens åbningstid eller under selve gudstjenesterne!

De to kameraer indgår i bispedømmets nye tilbud til katolikker, som af den ene eller anden grund ikke har mulighed for fysisk at deltage i gudstjenesterne i domkirken. Med løsningen har de nu mulighed for at følge gudstjenesterne direkte over internettet, og endda gense dem på et senere tidspunkt.

Opsætningen af kameraerne er sket som led i et flerårigt projekt med fokus på at fremme evangelisering og udbrede kendskabet til Den katolske Kirkes tro og liturgi gennem brugen af de elektroniske medier.

Idet der er tale om en halvautomatisk løsning, hvor de to kameraer i store træk

arbejder ud foruddefinerede indstillinger, kan transmissionen styres af én person fra en computer, som til formålet er opstillet til venstre for orglet. Løsningen er udviklet af it-firmaet Digicast, der har specialiseret sig i video- og streamingløsninger til offentlige og private virksomheder, og er finansieret gennem økonomisk støtte fra de tyske katolikkers Bonifatiuswerk.

Du kan følge med i eller gense transmissionerne via bispedømmets hjemmeside, www.katolsk.dk. Klik på ikonet 'Videogudstjenester fra Skt. Ansgars Domkirke' til højre på hjemmesiden. Så føres du til mediadatabasen, hvor du finder de seneste søndagsmesser/kirkelige handlinger fra domkirken.

Har du lyst til at være en del af det team, der står for transmissionen af gudstjenesterne i Domkirken, og har du lidt flair for IT, så kontakt undertegnede på nm@katolsk.dk

Takket være økonomisk støtte fra de tyske katolikkers Bonifatiuswerk er det nu muligt at se gudstjenester fra Domkirken over internettet.

Læs mere om foreningen Kristne i Mellemøsten på facebook.

LR

Fra palmesøndagsmessen i Stenosgade den 24. marts. P. Elie Hachache sammen med en af deltagerne.

Vordende ægtepar på skolebænken

Til ægteskabsforberedelse i Esbjerg.

Tekst: Leo Roed

UNDERVISNING Lørdag den 16. marts deltog tretten par i et ægteskabsforberedelseskursus, som blev afholdt i menighedssalen ved Skt. Nikolaj Kirke i Esbjerg. Af disse tretten par var ét par katolsk viet allerede i december, men de ønskede alligevel at deltage i kurset. For tre af parrenes vedkommende var det kun den ene part, der var repræsenteret, idet de alle

skulle vies i udlandet og deres partner var ikke her i landet.

Det var et spændt hold af undervisere, der stillede op, for det var første gang kurset skulle afholdes. Pastor Benny Blumensaat bød alle velkommen og vi startede med en bøn for en god og lærerig dag. Kattia og Christian fra Esbjerg gennemgik modul 3 ('Ægteskab på tværs af tro og kulturer'); Maria Truelsen fra Esbjerg gennemgik både modul 4 ('De to skal blive ét – Kroppens Teologi') og modul 5 ('Frugtbarhedens gave – familieplanlægning'), mens Ulla og

Maria Truelsen talte om kroppens teologi og om familieplanlægning.

Leo Roed fra Kolding afsluttede med en gennemgang af modul 6 ('I gode som i onde dage – kommunikation').

I pauserne blev der budt på såvel kaffe, kage og frisk frugt – til frokost var der smørrebrød.

Gennemgangen af de enkelte moduler foregik alle under tidspres, idet alle moduler repræsenterede store emner, som tog tid at

komme igennem. Men selv om det betød, at der ikke blev så meget tid til de anbefalede gruppearbejder, som materialet lægger op til, følte underviserne dog, at modulerne blev gennemgået på en tilfredsstillende måde.

I den efterfølgende evaluering tilkendegav deltagerne, at de syntes kursusdagen havde været interessant – nogle med forslag til ændringer til at gøre kurserne bedre fremover. Samme konklusion nåede de fem instruktører frem til, hvilket vil blive videregivet til holdet bag kurssets tilbliven.

Mere end ti par deltog i det første ægteskabsforberedelseskursus i Skt. Nikolaj Kirke i Esbjerg.

Genierne mødes

Sankt Andreas Bibliotek køber historisk maleri.

SAB Det unge håb, Niels Stensen, opsøger den berømte filosof. Han tager hatten af i en respektfuld hilsen for den lærde, som strækker højre hånd frem for at hilse, mens den venstre hånds pegefinger peger nedad mod jorden – måske en antydning af at Spinoza var naturalist. Man aner en panderynke hos den berømte filosof, der nok er blevet forstyrret i sit arbejde af det unge geni. I baggrunden ser vi en åben kirkeport.

Situationen ses på "Steno besøger Spinoza i Rijnsburg" – et oliemaleri af maleren Valdemar Neiiendam (1870 – 1956) fra 1917. Billedet er forholdsvis ukendt, da det indtil for få år siden var i privat besiddelse; men nu er det kommet op at hænge i Stensenstuen på Sankt Andreas Bibliotek, bispedømmets bibliotek. Den private kunstsamler, som biblioteket købte billedet af, var villig til at gå ned i pris, for han kunne se en idé i, at billedet kom op at hænge der, hvor man har verdens største samling af Stensenlitteratur og arkivalier.

Biblioteksleder Kate Toft Madsen fortæller om Stenoarkivet. I baggrunden bibliotekets nye billede. Foto: Lisbeth Rütz.

Men afspejler billedet en historisk situation, og hvor godt kendte de to lærde hinanden? Det benyttede en veloplagt Sebastian Olden-Jørgensen lejligheden til at fundere over, da biblioteket lørdag den 16. marts fejrede sin fødselsdag.

Det unge håb på besøg

Når man ser billedet, er det første indtryk, at her besøger det unge håb den etablerede videnskabsmand.

Indtil 2000 var et brev fra Stensen til Spinoza i 1670 den eneste kilde der fortalte os om forholdet mellem de to videnskabsmænd. I brevet kalder Stensen Spinoza for en ven og fortrolig. På dette brev Stensenforskningen indtil nu har bygget sit billede af venskabet, Man gik ud fra som en selvfølge, at det var den yngre der opsøgte den ældre. Og på denne antagelse baserer Neiiendam sit billede.

Men billedet har intet at gøre med den historiske virkelighed. Faktisk var det lige omvendt. Det var nemlig Spinoza, der opsøgte Stensen, viser et nyt fund. I 2000 udgav den italienske historiker Pina Totoro en lille beretning fra inkquisitionens arkiv i Rom. Her skriver Stensen om Spinozas efterladte værker Ethica. Stensens indberetning til inkquisitionen omtaler i nogle få linjer, hvordan Stensen i 1660 – 1661 havde flere besøg fra Spinoza der kom for at se ham dissekere dyrehjerner. Filosofen havde brug for at tale med Stensen om et kritisk punkt i den cartesianske filosofi – nemlig hvordan forbindelsen er mellem sanseindtrykkene og det åndelige. Han var interesseret i at kikke Stensen over skulderen. I sine dissektioner beskæftigede Stensen sig med nemlig med koglekirtelens rolle som checkpoint mellem den materielle

og den åndelige sfære.

Den nye forståelse af forholdet mellem Stensen og Spinoza ændrer ved vores forståelse af det, der bragte dem sammen. Den gør mødet til et møde mellem to jævnbrydige, konkluderede Olden-Jørgensen.

Neiiendam var elev af Kristian Zahrtmann

(1843–1917) og malede i alt syv billeder af Stensen. Han indsatte ofte historiske personer i opdigtede hændelsesforløb og havde en anekdotisk, fortællende stil. Han er i sine billeder kendt for at give udtryk for psykologiske stemninger mellem personerne. LR

Niels Stensen fejres med ny hjemmeside

Siden går i luften i løbet af 2013.

SAB Bispedømmets bibliotek, Sankt Andreas Bibliotek er nu tættere på at realisere et gammelt ønske, fremgår det af bibliotekets årsrapport for 2012. Biblioteket har længe ønsket at skabe en hjemmeside for den salige Niels Stensen; men de fornødne midler har ikke været til stede. Nu har overskuddet fra festskriftet til biskop Kozon, udgivet i 2011 givet ca. 34.000, som vil gå til projektet med at skabe en hjemmeside for Niels Stensen. Historikeren Sebastian Olden-Jørgensen vil yde sagkyndig bistand til projektet, der kommer til at forløbe i to tempi. I år bliver første del af projektet en realitet i form af en dansksproget hjemmeside, der senere suppleres med engelske og tyske parallelsider. Art director Elisabetta Paustian og cand. mag. Andreas Riis bliver ansvarlige for det nye website.

Projektets anden fase vil blive en hjemmeside målrettet til forskere med mulighed for en side til side sammenligning. Dette projekt, der vil blive temmelig dyrt, vil blive finansieret med midler uden for Kirken.

Frivillige medarbejdere og frivillige fagreferenter gør, at biblioteket fortsat kan

få løst de nødvendige arbejdsopgaver. På grund af bispedømmets skrøbelige økonomi er det årlige tilskud til biblioteket sat ned fra 650.000 til 465.000 i 2012. Fra 2012 til 2014 får biblioteket hjælp fra Ansgarwerk dels til bogkøb dels til forskellige former for markedsføring.

Biblioteket arbejder fortsat på at genanskaffe en del af de 575 titler, der gik tabt ved skybruddet den 2.–3. juli 2011.

Faldet i udlån fra 2010 til 2011 er vendt til fremgang – sandsynligvis på grund af større stringens i rykningsprocedurerne, konkluderer rapporten, der betegner 2012 som et godt år for biblioteket.

LR

Det sker i Bispedømmet

April

Torsdag 11. kl. 20.00-23.00: Natkirke, Sakramentskirken, Nørrebrogade, for alle interesser. Der er mulighed for tilbedelse, personlig forbøn, for at tale med en af medarbejderne, eller blot for at nyde stilheden og roen i kirkerummet. Man kan komme og gå som det passer. Aftenen slutter med sakramental velsignelse ca. 22.45.

Fredag den 12. kl. 18.00-19.30: "Åben Dør". Personlig samtale og forbøn ved pastor Lars Messerschmidt m.fl. Jesu Hjerter Kirkes menighedslokaler, Stenosgade 4 A, København V. Info. tlf.: 33 33 05 02 og www.forsoningsoghelbredelsesmesse.dk

Mandag 15. kl. 19.00-20.00: Meditationsaften, derefter kaffe og te. Sted: Strandvejen 91, Kbh. Ø

Lørdag 20. kl. 9.30-15.00: Seminar om bønslivet ved Anders Pilz. Sted: Sankt Andreas Kirke i Ordrup, Menighedssalen, Kollegievej 2A, Charlottenlund.

Lørdag 20. kl. 14.30-16.30: "Troens År og Evangelisering", v/Eva Maria Nielsen. Sankt Andreas og Sankt Therese menighed, kantinen, Bernstorffsvej 56, Hellerup. Vi slutter dagen og sæsonen med fællesspisning.

Fredag den 26. kl. 19.00-ca. 21.30: Forsonings- og helbredelsesmesse. Jesu Hjerter Kirke, Stenosgade 4, København V. Ved pastor Lars Messerschmidt m.fl. Skriftemål fra kl. 18.00. Info tlf.: 33 33 05 02 og www.forsoningsoghelbredelsesmesse.dk

Maj

Lørdag 4. kl. 14.30-17.00: Voksenkatekese: "Bøn – At have hjertet for Gud" v/ Pater Paul Marx OMI. Sted: Menighedssalen, Bredgade 69 A, Kbh. Alle er velkomne. Det koster kr. 40,- pr. gang til materialer, kaffe og te mm. Messe kl. 17.00

Torsdag 9. kl. 20.00-23.00: Natkirke, Sakramentskirken, Nørrebrogade, for alle interesse-rede. Der er mulighed for tilbedelse, personlig forbøn, for at tale med en af medarbejderne, eller blot for at nyde stilheden og roen i kirkerummet. Man kan komme og gå som det passer. Aftenen slutter med sakramental velsignelse ca. 22.45.

Fredag 10. kl. 18.00-19.30: "Åben Dør". Personlig samtale og forbøn ved pastor Lars Messerschmidt m.fl. Jesu Hjerter Kirkes menighedslokaler, Stenosgade 4 A, København V. Info. tlf.: 33 33 05 02 og www.forsoningsoghelbredelsesmesse.dk

Onsdag 15. kl. 18.00-19.00: ACs generalforsamling. Sted: Sankt Andreas Bibliotek, Gl. Kongevej 15, Kbh. **Kl. 20.00 præcis:** "Bag lukkede døre" v/ Christian Monrad. Omvisning i Vor Frue Kirke/ Domkirken, Nørregade 8, 1165 Kbh. K. (Hovedindgangen)

Søndag 26.: Valfart til Åsebakken, se nærmere i næste Katolsk Orientering

Trosælærkursus, som henvender sig til voksne katolikker, giver indføring i det at tro, belyser Det gamle og Det nye Testamente, gennemgår sakramenterne, de forskellige kald i Kirken, forskellige religiøse bevægelser, spiritualitet og bøn. Sted: Jesu Hjerter Kirkes menighedssal, Stenosgade, Kbh. Det er gratis at deltage. Alle er velkomne. Kurserne afholdes hver onsdag kl. 19.30-21.00. Se mere på www.jesuhjertekirke.dk

Første og sidste onsdag i måneden kl.17.30-19.30: Hjælp til misbrugere og pårørende ved den katolske organisation Cenacolo. Rådgivningen finder sted i Bredgade 69 A, Kbh. K. Tlf.: 51 53 41 60

Liturgisk kalender 1. - 31. maj 2013

1. *hvid.* Onsdag i 5. uge i påsken. (I Ps).
Eller *hvid.* **Josef**, Arbejderens

Påskepf.
☞ SI 122,1-2.3-4a.4b-5
☞ Lad os drage til Herrens hus. *Eller:* Halleluja!
L.: Ap.G 15,1-6. **Ev.:** Joh 15,1-8.

Hvis Josef fejres læses følgende tekster:

L.: 1 Mos 1,26-2,3 eller Kol 3,14-15.17.23-24
☞ SI 90,2.3-4.12-13.14+16
☞ Herre, frem vore hænders værk
Ev.: Matt 13,54-58

2. *hvid.* Torsdag i 5. uge i påsken. (I Ps).
Athanasius, biskop og kirkelærer (†373 (m))

Påskepf.
☞ SI 96,1-2a.2b-3.10
☞ Fortæl om Herrens herlighed blandt alle folkene.
Eller: Halleluja!
L.: Ap.G 15,7-21. **Ev.:** Joh 15,9-11.

3. *rød.* Fredag FILIP OG JAKOB, apostle (f)
Gl.Ap.pf.

L.: 1 Kor 15,1-8
☞ SI 19,2-3. 4-5ab
☞ Deres røst når ud over hele jorden.
Eller: Halleluja!
Ev.: Joh 14,6-14

4. *hvid.* Lørdag i 5. uge i påsken. (I Ps).
Påskepf.

☞ SI 100,1b-2.3.5
☞ Bryd ud i fryderåb for Herren, hele jorden!
Eller: Halleluja!
L.: Ap.G 16,1-10. **Ev.:** Joh 15,18-21.

Bededag for præste- og ordenskald

5. *hvid.* 6. SØNDAG I PÅSKEN. (II Ps).

☞ *Gl. Cr. Påskepf.*
L.: Ap.G 15,1-2.22-29;
☞ SI 67,2-3.5.6+8.
☞ Folkene skal takke dig, Gud, alle folkene skal takke dig. *Eller:* Halleluja!
L.: Åb 21,10-14.22-23. **Ev.:** Joh 14,23-29.

6. *hvid.* Mandag i 6. uge i påsken. (II Ps).
Påskepf.

☞ SI 149,1-2.3-4.5+6a+9b
☞ Herren glæder sig over sit folk.
Eller: Halleluja!
L.: Ap.G 16,11-15. **Ev.:** Joh 15,26-16,4a.

7. *hvid.* Tirsdag i 6. uge i påsken. (II Ps).
Påskepf.

☞ SI 138,1-2a.2bc-3.7c-8
☞ Herre, din højre hånd frelser mig.
Eller: Halleluja!
L.: Ap.G 16,22-34. **Ev.:** Joh 16,5-11.

18-årsdagen for biskop Czeslaw Kozons bispevielse (1995)

Mindes i menighedens forbønner

8. *hvid.* Onsdag i 6. uge i påsken. (II Ps).
Påskepf.

☞ SI 148,1-2.11-12.13.14
☞ Himmel og jord er opfyldt af din herlighed.
Eller: Halleluja!
L.: Ap.G 17,15.22-18,1. **Ev.:** Joh 16,12-15.

9. *hvid.* Torsdag **KRISTI HIMMELFART** (h).
Gl. Cr. Hf.pf. Påskelyset står fremme til og med pinsedag.

L.: Ap.G 1,1-11;
☞ SI 47,2-3.6-7.8-9.
☞ Gud drager op under jubelråb, Herren drager op til hornets klang. *Eller:* Halleluja!
L.: Ef 1,17-23 eller Hebr 9,24-28; 10,19-23.
Ev.: Luk 24,46-53.

10. *hvid.* Fredag i 6. uge i påsken. (II Ps).
Påske- el. Hf.pf.

☞ SI 47,2-3.4-5.6-7
☞ Gud er hele jordens konge. *Eller:* Halleluja!
L.: Ap.G 18,9-18. **Ev.:** Joh 16,20-23a.

11. *hvid.* Lørdag i 6. uge i påsken. (II Ps).
Påske- el. Hf.pf.

☞ SI 47,2-3.8-9.10
☞ Gud er hele jordens konge. *Eller:* Halleluja!
L.: Ap.G 18,23-28. **Ev.:** Joh 16,23b-28.

12. *hvid.* 7. SØNDAG I PÅSKEN. (III Ps).
☞ *Gl. Cr. Hf. pf.*

L.: Ap.G 7,55-60;
☞ SI 97,1+2b.6+7c.9.
☞ Herren er konge; den højeste over hele jorden.
Eller: Halleluja!
L.: Åb 22,12-14.16-17.20. **Ev.:** Joh 17,20-26.

13. *hvid.* Mandag i 7. uge i påsken. (III Ps).
Eller *hvid.* **Vor Frue af Fatima**

Påske- el. Hf.pf.
☞ SI 68,2-3.4-5ac.6-7b
☞ I jordens riger, syng for Gud *Eller:* Halleluja!
L.: Ap.G 19,1-8. **Ev.:** Joh 16,29-33.

14. *rød.* Tirsdag **MATTIAS**, apostel (f)
Gl.Ap.pf.

L.: Ap.G 1,15-17, 20-26
☞ SI 113,1-2.3-4.5-6.7-8
☞ Herren sætter ham blandt sit folks fyrster.
Eller: Halleluja!
Ev.: Joh 15,9-17

15. *hvid.* Onsdag i 7. uge i påsken. (III Ps).
Påske- el. Hf.pf.

☞ SI 68,29-30.33-35a.35b-36bc
☞ I jordens riger, syng for Gud. *Eller:* Halleluja!
L.: Ap.G 20,28-38. **Ev.:** Joh 17,11b-19.

16. *hvid.* Torsdag i 7. uge i påsken. (III Ps).
Påske- el. Hf.pf.

☞ SI 16,1-2a+5.7-8.9-10.11
☞ Vogt mig, Gud, jeg søger tilflugt hos dig.
Eller: Halleluja!
L.: Ap.G 22,30; 23,6-11. **Ev.:** Joh 17,20-26.

17. *hvid.* Fredag i 7. uge i påsken. (III Ps).
Påske- el. Hf.pf.

☞ SI 103,1-2.11-12.19-20b
☞ Herren har grundfæstet sin trone i himlen.
Eller: Halleluja!
L.: Ap.G 25,13-21. **Ev.:** Joh 21,15-19.

18. *rød.* Lørdag i 7. uge i påsken. (III Ps).
Erik, martyr (†1160)(m)

Påske- el. Hf.pf.
☞ SI 11,4.5+7
☞ De retskafne skal se dit ansigt, Herre.
Eller: Halleluja!
L.: Ap.G 28,16-20.30-31. **Ev.:** Joh 21,20-25.
(*Ad libitum:* **L.:** Åb 21,2.22-27
☞ SI 101,1-2a.3-4.6-7
☞ Om troskab og ret vil jeg synge.)

Aften: *rød.* **PINSEVIGILIE** (h).

Gl. Sekvens Cr. Pinsens pf. Til bortsendelsesord og svar føjes: Halleluja! Halleluja!
L.: 1 Mos 11,1-9 eller 2 Mos 19,1a.3-8a.16-20b eller Ez 37,1-14 eller Joel 3,1-5;
☞ SI 104,1-2a.24+35c. 27-28.29bc-30.
☞ Herre send din Ånd; gør jordens ny.
Eller: Halleluja!
L.: Rom 8,22-27. **Ev.:** Joh 7,37-39.

19. *rød.* **PINSEVIGILIE** (h).

☞ *Gl. Sekvens. Cr. Pinsens pf. Til bortsendelsesord og svar føjes:* Halleluja! Halleluja!
L.: Ap.G 2,1-11;
☞ SI 104,1ab-24c.29bc-30. 31+34.
☞ Herre send din Ånd; gør jordens ny.
Eller: Halleluja!
L.: 1 Kor 12,3b-7.12-13 eller Rom 8,8-17.
Ev.: Joh 20,19-23 eller Joh 14,15-16.23b-26.

Hermed afsluttes påsketiden.

DET ALMINDELIGE KIRKEÅR

20. *grøn.* Mandag i 7. alm. uge. (III Ps).
Eller *hvid.* **Bernardin af Siena**, præst (†1444)
☞ SI 93,1ab.1c-2.5
☞ Herren er konge! Han har klædt sig i højhed.
L.: Sir 1,1-10 **Ev.:** Mark 9,14-29.

21. *grøn.* Tirsdag i 7. alm. uge. (III Ps).
Eller *rød.* **Kristoffer Magallanes**, præst (†1927), og **lidelsesfæller**, martyrer (†1915-1937)

☞ SI 37,3-4.18-19.27-28.39-40
☞ Overgiv din vej til Herren, så griber han ind.
L.: Sir 2,1-11 **Ev.:** Mark 9,30-37
(*Eugène de Mazenod (†1861) kan fejres*)

22. *grøn.* Onsdag i 7. alm. uge. (III Ps).
Eller *hvid.* **Rita af Cascia**, ordenssøster (†1457)

☞ SI 119,165.168.171.172.174.175
☞ Stor er lykken for dem, der elsker din lov.
L.: Sir 4,11-19. **Ev.:** Mark 9,38-40.

23. *hvid.* Torsdag **JESUS KRISTUS - DEN EVIGE YPPERSTEPÆST**(f)

Gl.Særl.pf.
L.: 1 Mos 22,9-18 eller Hebr 10,4-10
☞ SI 40, 7-8a.8b-9. 10-11ab
☞ Se, jeg er kommet, Herre, for at gøre din vilje.
Ev.: Matt 26,36-42

24. *grøn.* Fredag i 7. alm. uge. (III Ps).
☞ SI 119,12.16.18.27.34.35

☞ Før mig, Herre, ad den sti, du befaler.
L.: Sir 6,5-17 **Ev.:** Mark 10,1-12.

25. *grøn.* Lørdag i 7. alm. uge. (III Ps).
Eller *hvid.* **Beda den Ærværdige**, præst og kirkelærer (†735)

Eller *hvid.* **Gregor VII**, pave (†1085)
Eller *hvid.* **Maria Magdalene af Pazzi**, jomfru (†1607)
Eller *hvid.* **Gudsmoders lørdagsmesse.**
☞ SI 103,13-14.15-16.17-18a
☞ Herrens trofasthed varer fra evighed til evighed mod dem, der holder hans pagt.
L.: Sir 17,1-15 **Ev.:** Mark 10,13-16.

26. *hvid.* **DEN HELLIGE TREENIGHEDS FEST** (h) (8.ALM.SØNDAG)

☞ *Gl.Cr.Særl.pf.*
L.: Ordspr 8,22-31
☞ SI 8,4-5.6-7a.7b-9
☞ Herre, vor Herre! Hvor herligt er dit navn over hele jorden!
L.: Rom 5,1-5 **Ev.:** Joh 16,12-15
Valfart til Åsebakken

27. *grøn.* Mandag i 8. alm. uge. (IV Ps).
Eller *hvid.* **Augustin af Canterbury**, biskop (†605)

☞ SI 32,1-2.5.6.7
☞ Glæd jer over Herren, fryd jer, I retfærdige.
L.: Sir 17,24-29 **Ev.:** Mark 10,17-27.

28. *grøn.* Tirsdag i 8. alm. uge. (IV Ps).
☞ SI 50,5-6.7-8.14+23

☞ Den, der vandrer retsindigt, skal se Guds frelse.
L.: Sir 35,1-15 **Ev.:** Mark 10,28-31.

29. *grøn.* Onsdag i 8. alm. uge. (IV Ps).
☞ SI 79,8.9.11+13

☞ Vend dig til os, Herre, med din barmhjertigheds lys
L.: Sir 36,1-2.5-6.13-19 **Ev.:** Mark 10,32-45.

(*Ursula (Julia) Ledochowska, (†1939) kan fejres*)

30. *grøn.* Torsdag i 8. alm. uge. (IV Ps).
☞ SI 33,2-3.4-5.6-7.8-9

☞ Ved Herrens ord blev himlen skabt.
L.: Sir 42,15-25 **Ev.:** Mark 10,46-52.

31. *hvid.* Fredag **JOMFRU MARIAS BESØG HOS ELISABETH** (f)

Gl.Jomfru Marias pf.
L.: Sef 3,14-18 eller Rom 12,9-16a
☞ Es 12,2-3.4bcd.5-6
☞ Stor i din midte er Israels Hellige!
Ev.: Luk 1,39-56

Katolsk ægteskabskursus: Et klokkeklart selvmål

Det er faldet mange katolikker for brystet, at der ifølge de nye vielsesregler, som er påduttet os fra udlandet, skal gå seks måneder fra det øjeblik, et par har meddelt præsten, at de ønsker at gifte sig, til de kan blive viet. I min ungdom i 1960'erne ville det aldrig have fungeret, for dengang var den hyppigste vielsesgrund, at man kunne få en lejlighed, den næst hyppigste, at kvinden var gravid. I begge tilfælde gjaldt det om at handle hurtigt, for ellers blev lejligheden givet til andre eller også skulle bruden føres op til alteret med en stor rund mave. Og det var dengang lidt af en skam.

"Man skal forberede sig til ægteskabet", læser man i det udarbejdede materiale. Fornuftigvis gør nutidens unge da også det ved at have sex og for de flestes vedkommende tillige at bo sammen før brylluppet. "Det er vigtigt", hedder det videre, "at parret kender hinandens holdninger og ønsker for livet. Brug tid på at tale med hinanden om jer selv og jeres fortid. Diskuter også jeres holdninger til forskellige emner." Jamen, gør unge mennesker ikke allerede det i dag?

Desuden findes i materialet flere pinlige fejl. Urigtigt er, at befrugtningen af kvindens æg finder sted i livmoderen (siges to steder), og at p-piller kan være abortfremkaldende. At Billings metode skulle være 97% sikker, hvis den bruges korrekt, gælder kun, hvis kvinden har en regelmæssig menstruationscyklus. At kirken skulle anbefale den som et alternativ til prævention, er heller ikke sandt, for ifølge den nye katekismus er metoden kun tilladt, hvis grundene er "legitime" (§ 2368). Bortset fra at de ikke må være udsprunget af egoisme, gives der her ingen forklaring på, hvornår de er legitime, men i Humanae vitae fra 1968, som katekismen refererer til, siges, at den ene ægtefælles fysiske eller psykiske tilstand kan retfærdiggøre brugen af denne metode. Det er altså kun i nødstilfælde. Nogen carte blanche er der ikke tale om, så hvorfor forsøge at bilde de unge det ind?

Jeg har intet imod, at man orienterer unge mennesker om det katolske syn på ægteskabet, men så skal det altså også gøres korrekt. Og med det urimelige krav om seks måneders ventetid er jeg bange for, at de unge vender kirken ryggen og lader sig gifte på enten rådhus eller i en folkekirke. Og det var vel ikke meningen?

Kaare Rübner Jørgensen, 2000 Frederiksberg

Kommentar til Erling Rasmussen

Jeg er forundret over, hvordan Erling Rasmussen kan skrive som han gør i læserbrev 'En gang til' i KO den 8. marts 2013. Han kan få opfyldt sine ønsker (undtagen det med paven) i den protestantiske kirke. Vil han sige, den er reddet eller har fået flere medlemmer af den grund?

Kristus har lovet at være med sin Kirke og at "dødsrigets porte ikke skal få magt over den" (Matt 16,18). Tro på det, frygt ikke.

Pave Frans skal nok "rette op på Kirkens image." Men tæt forbundet med den korsfæstede Herre og Maria findes der en bedre vej end den E.R. foreslår.

Jeg har den seneste tid med taknemmelighed og glæde fulgt begivenhederne i Rom via forskellige udenlandske katolske tv-kanaler på internettet (f.eks. den canadiske www.saltandlighttv.org og den franske www.ktotv.com for at nævne et par stykker). Verdenskirken er ikke ved at gå under, tværtimod!

Eva Maria Reiter, 2500 Valby

Kejserens skæg

Jesus ønsker at samle os alle om sig når han kommer tilbage. Men hvis vi bliver ved at begrave os i gamle støvede kirkedogmer og bibelfortolkninger, bliver der ikke megen samling omkring Jesus.

Jesus er vor frelser og forsoner - ikke et stridspunkt. Hvad skulle årtiers økumeniske arbejde nytte andet end et par lige gyldige fælles bønner mere, hvis ikke vi favner så vidt, at vi når hinanden?

K. Holsting, 2850 Nærum

Forældregenerationen har fejlet

Gentagne gange læser eller hører vi fra mavesure midaldrende damer og til dels også mænd, som i deres endeløse kritik af Den katolske Kirke mener at tale på de unges vegne. Deres argumenter og – i deres øjne – moderne ideer til forandring i Den katolske Kirkes struktur, er ensformige og spreder kun en negativ holdning blandt katolikker såvel som ikke-katolikker. Tag bare KO læserbreve fra sidste udgave – igen mavesure gamle mænd, som selv mener at de taler på de unges vegne. Jeg vil med mine 24 år og som ivrig læser af KO oplyse om, at Danmarks Unge Katolikker (DUK) med sine over 2.000 medlemmer er den største religiøse ungdomsforening i Danmark – endda større end mange andre ikke-religiøse ungdomsforeninger. DUK præsterede i 2011 at sende 150 unge mellem 16-30 år til Verdensungdomsdagene i Spanien, hvor der ligeledes deltog to mio. andre unge katolikker fra hele verden; den største samling af unge i Europa siden 1. og 2. Verdenskrig. Mange unge i Danmark og i andre lande deltager aktivt i katolsk ungdomsarbejde i deres menigheder, på lejre, til demonstrationer, på nettet, i bedegrupper, uddannelsesinstitutioner m.m. på opfordring af deres præster, ordenssøstre, venner samt pave Johannes Paul II og ikke mindst Benedikt XVI. De eneste som IKKE har opfordret os unge til at deltage aktivt, været rollemodeller eller lært os om den katolske tro og kirke er vores forældre!

Pave Johannes Paul II sagde engang, at "forældrene er børnenes første disciple". Men i mange år har forældregenerationen overladt det til ordenssøstre og præster at opdrage deres børn i den katolske tro og kirke. Dette har været godt – så længe der var præster og søstre nok, men når børnene har set deres forældre parkere dem i en katolsk skole, til 1. kommunion/firmelsesundervisning eller til messe om søndagen og bare selv kørt væk for at handle eller udføre andre lige gyldige gøremål, har det bevirket en negativ holdning blandt børnene. Forældregenerationen har med deres handling udvist en lige gyldighed over for Kirken og indirekte vist børnene, at kirke og tro bare er "noget man skal hver søndag og til højtiderne". Vi unge, som er vokset op, har jo aldrig set vores forældre tage aktivt del i kirkens mange aktiviteter, være lektorer, religionsundervisere, ledere på lejretur eller på anden måde aktivt udøvet deres tro. Derimod har forældrene ved at parkere os til messe eller på en Øm-lejr, for bare at køre igen, ikke vist os en aktiv tro med et personligt forhold og relation til Gud.

Derudover er selvsamme generation ikke sene til at kritisere hver gang Kirken kommer med nye initiativer. Tag nu f.eks. det nye, seks måneder lange, obligatoriske ægteskabskursus, som i en tid hvor mange par bliver skilt forsøger at komme med et alternativt bud på hvordan katolikker bedre kan forberedes på ægteskabet og dets mange udfordringer. Men ak nej, straks er der igen en negativ mund som skal kritisere dette.

Mon ikke det på tide at de gamle sure mænd siger noget positivt? Pessimisme giver ikke alene de gamle sure mænd mavesår, men også alle os andre.

Maria Mbalyowere, 3000 Helsingør

Liturgien

Den liturgi, vi har i dag, (indført ved liturgireformen efter Vatikan II) kan vel ikke kaldes et brud med den tridentinske. For en væsentlig kontinuitet er der jo også, idet selve gangen i messen i det store og hele er bibeholdt.

Jeg synes ikke, at den nuværende liturgi savner noget i højtidelighed eller sans for stilhed og hellighed sammenlignet med den tidligere. Tværtimod virker den rigtigere og rigere end den tridentinske.

Det beror på mange ting, men blandt andet på, at præsten under eukaristien vender ansigtet mod menigheden. Dermed kan liturgien i højere grad opleves som et billede på den første nadver skærtorsdag, hvor Jesus nok ikke vendt ryggen til disciplene, da han udtalte indstiftelsesordene.

Hvis præsten skal "virke på Kristi vegne", som det blandt andet udtrykkes i Vatikan II-dekretet om præsternes tjeneste og liv, så må det derfor være det naturlige, at heller ikke han vender ryggen til menigheden.

Niels la Cour, 3460 Birkerød

"Forkynd Evangeliet for al skabningen"

Dette er målsætningen for det unge Sankt Thomas fællesskab, som afholdte en retræte i Aarhus den 9 marts. Sankt Thomas fællesskabet har sit udspring fra Polen. Vor forrige pave Johannes Paul II, ønskede en ungdommelig og frisk forkyndelse af Evangeliet. Fællesskabet forkynder det personlige møde med den levende Jesus Kristus, ofte i form af den personlige erfaring. Vi skal selv erfare Ham, og oftest sker det i kraft af sakramenter og ved bøn med håndspåleggelse. En form, der er blevet udbredt i Kirken, også i Danmark. Lovsangen, der er ny, har en stor betydning - vore hjerte løftes - en forsmag på den evige lovprisning.

Retræten som havde temaet: Zakæus, omvendelse, bestod af katekese, lovprisning, skriftemålet, tilbedelse af Det Hellige Sakramente, og Den Hellige Messe, med afsluttende personlig forbøn med håndspåleggelse.

Der skal lyde en stor tak til Sognepræst Herbert Krawczyk, for hans utrættelige virke. En tak til Jan Zieleskiewicz, lederen af Sankt Thomas.

Og til alle som bidrog med oplæg.

Ja, "Forkynd Evangeliet for al skabningen", Jesus Kristus ord og bud, blev i denne retræte levende for mig.

Klaus Aarup, 8541 Skødstrup.

Katolsk Orientering

Indlæg til Katolsk Orientering nr. 7, som udkommer **fredag den 3. maj 2013** skal være redaktionen i hænde senest **mandag den 15. april 2013**

Indlæg til Katolsk Orientering nr. 8, som udkommer **fredag den 24. maj 2013** skal være redaktionen i hænde senest **mandag den 6. maj 2013**

Venlig hilsen Redaktionen

Læserbreve

Indsendte indlæg skal forsynes med navn, adresse og telefonnummer.

- Kun navn og postnr. offentliggøres i bladet.
- Max. grænse for læserbreve: 400 ord. (vi forbeholder os ret til at forkorte læserbreve over denne længde).
- Max. grænse for kommentarer 800 ord. KO bringer en kommentar pr. nummer.
- Læserbreve kan indsendes som e-mail til redaktion@katolskoriering.dk

Eller som brev til: Katolsk Orientering, redaktionen, GI Kongevej 15, 1610 København V.

Katolsk Orientering bringer ikke læserbreve eller kommentarer som har været trykt i andre medier.

Informationschef: Niels Messerschmidt (ansvarshavende)

Redaktør: Lisbeth Rütz

Layout: Margrethe Stenby

Annancer og abonnement: Lisbeth Rønne roenne@katolskoriering.dk

Medarbejdere i dette nr.:

Malene Fenger - Grøndahl, Leo Roed, Nik Bredholt, David Vincent Nielsen, Bill Anthony, Else Dupont og Aage Vinter Christensen.

Redaktion og annoncer:

Katolsk Orientering, Gammel Kongevej 15, 1610 København V, tlf.: 3355 6040 kl. 9-13 mandag-torsdag, Fax 3355 6041.

E-mail: redaktion@katolskoriering.dk, Giro 205-7042

Abonnementspris 500 kr. helårligt.

Alle katolske husstande kan få bladet tilsendt gratis

Udgiver Ansgarstiftelsen, Gammel Kongevej 15, DK 1610 København V

Tryk Greentech Rotaprint - Distribueret oplag 10.155
ISSN 0902-297X

Sankt Andreas Bibliotek og Antikvariat

Tirsdag og torsdag 10-12 og 13-16.45
Onsdag og fredag 10-12 og 13-16
Mandag lukket.

bibliotek@katolsk.dk
Tlf: 33 55 60 90

Organist søger menighed

15 års erfaring, Kun gode anbefalinger. Er i gang med en organistuddannelse. Drømmer om at starte et børnekor.

Ole Knudsen
Ragnhildgade 76, 3.
2100 Kbh. Ø.
E-mail: ole.p.knudsen@kabelnettet.dk eller tlf.: 51 34 09 17

Biskoppens kalender

April

Fredag 12. kl. 10.00: Møde i Biskoppeligt Råd
Lørdag 13. kl. 10.30: Firmelse, Frederiksberg, kl. 16.00: Firmelse, Hvidovre
Søndag 14. kl. 10.00 og kl. 13.00: Firmelse, Amager
Onsdag 17. og torsdag 18.: Kateketmøde, Oslo
Fredag 19. kl. 10.00: Møde i Økonomisk Råd
Lørdag 20. kl. 10.00: Firmelse, Næstved, kl. 16.00: Firmelse, Ringsted
Søndag 21. kl. 9.00: Firmelse, Maribo, kl. 11.00: Firmelse, Nykøbing F., kl. 15.00: Firmelse, Nakskov
Torsdag 25. kl. 17.00: Præstevielse, Domkirken
Fredag 26. kl. 10.30: Firmelse, Haderslev, kl. 15.00: Firmelse, Fredericia
Lørdag 27. kl. 11.00: Firmelse, Viborg
Søndag 28. kl. 10.00: Firmelse, Aalborg

Maj

Lørdag 4. kl. 10.00: Firmelse, Aarhus, kl. 16.00: Firmelse, Vejle
Søndag 5. kl. 10.00: Firmelse, Kolding, kl. 16.00: Firmelse, Aabenraa
Mandag 6. kl. 15.00: Repræsentantskabsmøde, Kristeligt Dagblad
Tirsdag 7. kl. 9.00: Messe for personalet på Gl. Kongevej, kl. 16.00: Møde i Pastoralrådets Forretningsudvalg
Onsdag 8. kl. 16.00: Firmelse, Tønder
Torsdag 9. kl. 10.00: Kr. Himmelfart, firmelse, Tønder
Fredag 10. - Søndag 12: Danske Kirkedage, Aalborg
Onsdag 15. kl. 14.30: Møde i Liturgikommissionen
Torsdag 16. kl. 10.00: Møde i Præsteråd og Økonomisk Råd (fælles møde)
Fredag 16. kl. 16.00: Firmelse, Sankt Therese
Lørdag 18. kl. 10.00: Firmelse, Storkøbenhavn, Vor Frue Kirke, Nørregade, kl. 18.00: Firmelse, Lyngby
Søndag 19. kl. 11.00: Pinsedag, messe, Domkirken
Mandag 20. kl. 10.00: 2. pinsedag, Firmelse, Taastrup, kl. 12.00: Firmelse, Herlev
Onsdag 22.: COMECE, Rom
Lørdag 25. kl. 10.00: Firmelse, Birkerød, Helsingør, Hørsholm i Birkerød
Søndag 26.: Valfart til Åsebakken
Tirsdag 28. kl. 10.00: Møde i Biskoppeligt Råd
Torsdag 30. kl. 18.30: Kristi Legems- og Blodsfest, Sankt Therese

Bønnens Apostolat

Maj

- At de som har ansvar for retfærdighed altid må handle uafhængigt og med god samvittighed.

- At præsteseminarier, især i missionskirkerne, må uddanne præster efter Jesu Hjerte som helt er helliget forkyndelsen af evangeliet.

GLADSAXE BEDEMANDSFORRETNING

SØBORG HOVEDGADE 94

Henrik
Lundgren

DØGNVAGT
39 69 86 81

Afdelinger i Skovlunde, Ballerup, Herlev,
Farum, Bispebjerg
og Frederikssund

Jeg kommer gerne i Deres hjem for at træffe
de nødvendige aftaler

Frederiksberg & Vanløse Ligkistemagasin

Jyllingevej 8 - 2720 Vanløse

38 71 75 01

Steen Jørgensen

Deres lokale bedemand siden 1940
Ring og aftal et møde enten i Deres hjem eller hos os.
Vi træffes også aften, weekend og helligdage.

www.v-lm.dk

Organiseret bedemand, tilknyttet
garantiordning, v/Steen Jørgensen

MAGLEÅS KURSUSCENTER

FAMILIEUGEN 2013

Søndag den 7. juli - lørdag den 13. juli.
Familieugen henvender sig til familier af alle slags, store som små fællesskaber.
Tema: **Visioner for kirken og fremtiden**
50 år efter konciliet står vi som kristne overfor en udfordrende fremtid i kirken.
Familieugen sætter fokus på visioner, drømme og muligheder. Udflugt, værksteder, grillaften mm.
Lederteam: Allen Courteau, sr. Hildegard Doods, Kirsten Poulsen, Felicity Pors, Camilla Janning, Pia Kelly.
Voksne kr. 1.980,- Børn 8-15 år kr. 1.085,- Børn 3-7 år kr. 550,-

MAGLEÅSUGEN 2013

Mandag den 5. august - søndag den 11. august.
En uge for seniorer i dejlige omgivelser.
Tema: **Konciliet - 50 år.**
Foredrag, musik, litteratur og kunst.
Samvær i troen men også udflugt, film og grillaften med gæster.
Lederteam: Lisbeth Poulsen og Bent Jensen.
Pris kr. 2.875,-

Tilmelding og yderligere oplysninger:

Sekretariatet, Magleås Kursuscenter
Høsterkøbevej 6, 3460 Birkerød
Tlf.: 45 81 07 15 - www.magleaas.dk

www.catholica.dk -
et katolsk tidsskrift på nettet

Hjælp med at sikre Kirkens beståen - også når du er borte

Du kan støtte Kirken ved at betænke den i dit testamente.

Arv til Kirken er fritaget for alle afgifter og går derfor ubeskåret til Kirkens arbejde.

Læs mere på www.katolsk.dk eller ring til

Torben Møller
Katolsk Bispekontor
Telefon 33 55 60 11

Kastrup Begravelsesforretning

Telefon 32 55 55 55

Døgnvagt

Bedemand Michael Riis
Amagerbrogade 155

Dragør Begravelsesforretning · Telefon 32 53 06 29
Taastrup Begravelsesforretning · Telefon 43 99 19 19

Ubeskåret støtte

www.vincentgrupperne.dk

Martin Ryom

- en katolsk bedemand

T 39 29 60 08

Lykkesholms Allé 9A | 1902 Frederiksberg C

- Arv og Testamenter
- Ægtepagter
- Familiesager
- Dødsboer
- Køb af ejendom i Danmark og udlandet.

Advokat Sandra Moll

Telefon: 31 35 35 60
Fax: 31 73 25 84

E-mail: sandra@moll.dk

TELEFONLINE SOS FORBØN

Ønsker du forbøn, et lyttende øre,
et ord fra Jesus og en velsignelse
så ring: 75 18 18 08

Torsdag, fredag
og lørdag kl. 20.00-23.00 hele året

Retræten for mænd

afholdes hos Sankt Hedvig Søstrene på Dalum Kloster
Dalumvej 105, 5250 Odense SV

mandag den 29. juli til fredag den 3. august

Retræteleder: Pater Paul Marx, O.M.I.
Pris: kr. 1.100,-

Tilmelding: Olaf Halladin. Tlf. 48 39 80 38
Eller e-mail: mo.halla@hotmail.com

katolsk orientering
www.katolskorientering.dk

Fang læserens opmærksomhed

Med en annonce i Katolsk Orientering, når dit budskab ud til mere end 10.000 katolske læsere.

Mail til roenne@katolskorientering.dk og hør nærmere om dine muligheder for at blive set i et medie med mening

”At åbne håbets horisont”

Pave Frans' prædiken ved indsættelsesmessens den 19. marts 2013.

PRÆDIKEN Kære brødre og søstre. Jeg takker Gud for at jeg kan fejre denne hellige messe ved indsættelsen i mit Petersembede på festen for den hellige Josef, Jomfru Marias ægtefælle og værnehelgen for Den universelle Kirke. Det er et meningsfuldt sammenbrud, og det er desuden min ærværdige forgængers navnedag; vi er nær Ham i vore bønner, fulde af kærlighed og taknemmelighed.

Jeg sender mine varme hilsner til mine brødre kardinalerne og biskopperne, præsterne, diakonerne, ordensbrødre og -søstre, og alle troende. Jeg takker repræsentanterne fra de andre Kirker og kirkelige samfund, repræsentanterne fra det jødiske samfund og de andre

religiøse trossamfund for deres deltagelse. Mine hjertelige hilsner går til stats- og regeringscheferne, medlemmerne af de officielle delegationer fra mange af verdens lande og det diplomatiske korps.

I Evangeliet hører vi, at Josef gjorde ”som Herrens engel havde befale ham, og tog hende [Maria] til sig som sin hustru” (Matt 1,24). Den mission Gud betror Josef ligger allerede i disse ord; Han skal være custos, vogteren, beskytteren. Hvem skal han beskytte? Maria og Jesus; men hans beskyttelse udvides siden til også at omfatte Kirken, som den salige Johannes Paul II understregede det: ”Ligesom den hellige Josef tog kærlig vare på Maria og med glæde tog sig af Jesus Kristi opvækst, vogter han ligeledes over Kristi mystiske legeme, Kirken, som Jomfru Maria er et eksempel og forbillede for” (Redemptoris Custos, 1).

Hvordan udøver Josef sin rolle som beskytter? Diskret, ydmyg og i stilhed, altid fuld af nærvær og troskab, selv når han finder det vanskeligt at forstå. Fra sin trolovelse med Maria og til de genfinder den 12-årige Jesus i templet i Jerusalem, er han der hvert øjeblik med sin kærlige omsorg. Som Marias ægtefælle står han ved hendes side i gode og dårlige tider, på vejen til Betlehem til folketællingen, og de angst- og glædesfyldte timer under fødslen; midt i dramaet under flugten til Egypten, og under den fortvivlede søgen efter deres barn i templet; og senere i hverdagslivet i hjemmet i Nazareth, i værkstedet, hvor han lærte Jesus sit håndværk. Hvordan reagerer Josef på sit kald om at være Maria, Jesus og Kirkens beskytter? Ved hele tiden at rette sin opmærksomhed mod Gud, ved at være åben overfor tegnene på Guds nærvær og ved at være modtagelig over for Guds planer, ikke kun sine egne. Som vi hørte det i den første læsning var det, hvad Gud bad David om. Gud ønsker ikke et hus

opbygget af mennesker, men trofasthed mod sit ord og sine planer. Det er Gud selv, der opbygger huset, men af levende sten gennemsyret af Hans ånd. Josef er en ”beskytter”, fordi han hører Guds røst og lader sig lede af Hans vilje; derfor er han mere opmærksom på de personer, som er betroet hans omsorg. Han kan se realistisk på tingene, han er opmærksom på sine omgivelser, han er i stand til at træffe kloge beslutninger. Gennem ham, kære venner, lærer vi hvordan vi skal besvare Guds kald, parate og villige; men her ser vi også kernen af det kristne kald: Kristus! Lad os beskytte Kristus i vort liv, så vi kan beskytte andre, så vi kan beskytte skaberværket!

Kaldet til at være en ”beskytter” er imidlertid ikke kun noget, der angår os kristne; det har en grundlæggende menneskelig dimension, som angår os alle. Det betyder at beskytte hele skaberværket, skønheden i den skabte verden, som 1. Mosebog beretter om, og som Den hellige Frans af Assisi viste os. *Fortsættes nedenunder* ▼

Adresselabel, flytning	Til Post Danmarks stregkode
	<p>MASKINEL MAGASINPOST ID 42512 Afsender: Katolsk Orientering Katolsk Orientering · nr. 6 12. april 2013 · 39. årgang</p> <p>POST PP DANMARK</p>

Det betyder, at respektere alle Guds skabninger og respektere de omgivelser, vi lever i. Det betyder at beskytte mennesker, vise kærlig omsorg mod alle, især mod børn, de ældre, de trængende, som ofte er de sidste, vi tænker på. Det betyder at vis omsorg mod hinanden i vore familier; mand og kvinde i ægteskabet beskytter først hinanden; dernæst, som forældre, viser de omsorg for deres børn, og børnene beskytter selv – når den tid kommer – deres forældre. Det betyder, at opbygge oprigtige venskaber, hvor vi beskytter hinanden i tillid, respekt og godhed. I sidste ende er alt, som er betroet mennesket, vores alle sammens ansvar. Vær beskyttere af Guds gaver!

Hver gang mennesker ikke lever op til dette ansvar, hver gang vi undlader at vise omsorg for skaberværket og for vore brødre og søstre, åbnes ødelæggelsesvej og hjerternes forhærdelse. Tragisk nok har enhver historisk epoke deres egen ”Herodes”, der lægger dødens planer, ødelægger og vansierer menneskets ansigt.

Jeg vil gerne henvende mig til alle med ledelsesansvar på det økonomiske, politiske og sociale område, alle mænd og kvinder af god vilje: lad os blive skaberværkets ”beskyttere”, beskyttere af Guds plan, som er indskrevet i naturen; vor næstes beskyttere, beskyttere af miljøet. Lad os ikke tillade, at ødelæggelsen og dødens tegn ledsager denne verdens vej! Men for at være ”beskyttere” må vi også tage vare på os selv! Lad os ikke glemme, at had, misundelse og stolthed besmitter vort liv! At beskytte vil også altså også sige, at tage vare på vore følelser, vore hjerter, fordi netop de gode og onde hensigter udspringer herfra: hensigter, der bygger op og river ned! Vi må ikke være bange for godheden, for ømheden!

”At beskytte skaberværket, at beskytte enhver mand og kvinde med ømhed og kærlighed, det er at åbne håbets horisont”

Her vil jeg godt komme med endnu en bemærkning: at drage omsorg og beskytte kræver godhed, kræver ømhed. I evangelierne fremstår den hellige Josef som en stærk og modig mand, en arbejder; men i hans hjerte ser vi en stor ømhed, som ikke er den svages dyd, men snarere et tegn på åndelig styrke og evnen til at være opmærksom, til at vise medfølelse, at være virkelig åbenhed mod sin næste, evnen til kærlighed. Vi må ikke være bange for godhed, for ømhed!

Sammen med festen for Den hellige Josef fejrer vi i dag starten på den nye biskop af Roms embede, Peters efterfølger – noget, som også medfører en vis magt. Jesus Kristus overdrog en magt til Peter, men hvilken magt taler vi om? Jesu tre spørgsmål til Peter om kærlighed efterfølges af tre opfordringer: vogt mine lam, vogt mine får. Lad os aldrig glemme, at den virkelige magt er at tjene, og at også paven, der udøver denne magt, må gå stadig længere ind i denne tjeneste, som finder sit lysende højdepunkt i Korset. Han må se på den hellige Josefs ydmyge, konkrete tjeneste; en tjeneste fuld af tro, og ligesom ham må han åbne armene for at beskytte hele Guds folk og med hengivenhed omfavne hele menneskeheden, navnlig de fattigste, de svageste, de mindste, de som Matthæus opregner i kærlighedens endelige dom; den sultne, den tørstende, den fremmede, den nøgne, den syge og dem i fængsel (jf. Matt 25,31-46). Kun den, som tjener med kærlighed, kan beskytte!

I den anden læsning taler apostlen Paulus om Abraham, der ”med håb imod håb troede” (Rom 4,18). Han holdt fast på håbet imod alt håb! Også i dag, midt i al mørke,

har vi brug for at se håbets lys og være hinandens håb. At beskytte skaberværket, at beskytte enhver mand og kvinde med ømhed og kærlighed, det er at åbne håbets horisont; det er at lade en glimt af lys bryde frem gennem det tunge skydække; det er at bringe håbets varme! For den troende, for alle os kristne, er håbet ligesom for Abraham og Josef det håb, vi bringer med os Guds horisont, som har åbnet sig for os i Kristus. Det er et håb bygget på en klippe,

som er Gud.

At beskytte Jesus med Maria, beskytte hele skaberværket, beskytte enhver person, især den fattigste, beskytte os selv: det er den tjeneste, som biskoppen af Rom er kaldet til; og også noget vi alle er kaldet til så håbets stjerne må skinne klart. Lad os beskytte alt hvad Gud har givet os med kærlighed!

Jeg påkalder mig Jomfru Marias, den hellige Josefs, apostlene Peter og Paulus’ og den hellige Frans’ forbøn om at Helligånden må bistå mig i mit embede, og jeg beder jer alle bede for mig.

Amen.

Katolsk Orientering

Pave Frans om 2. Vatikankoncil: "Der er ingen vej tilbage"

Vi kan ikke skrue tiden tilbage eller stække Helligåndens værk, siger paven.

KONCILET Pave Frans gav tirsdag den 16. april sin hidtil mest uforbeholdne støtte til Det andet Vatikankoncils arbejde da han sagde, at det var "et af Helligåndens smukke værker". Det sagde han i sin prædiken i kapellet i Domus Sanctae Marthae, Vatikanets gæstehus, hvor Frans har boet siden konklavets start.

Paven kritiserede dem, der modsætter sig forandring og "ønsker at skrue tiden tilbage" og "tæmme Helligånden". Han stillede spørgsmålet om vi, 50 år efter koncilets start, "har gjort alt hvad Helligånden bad os om at gøre under koncilet".

Svaret er "nej", tilføjede han.

"Vi fejrer jubilæet ved at opføre et monument, men vi ønsker ikke, at det skal oprøre os. Vi ønsker ikke forandring, og der er desuden dem, der ønsker at skrue tiden tilbage". Dette, fortsatte han, "er et

udtryk for stædighed og et ønske om at ville tæmme Helligånden".

Pave Frans' prædiken beskæftigede sig med Helligånden og vores modstand mod dens vejledning. Hans prædiken hentede inspiration fra dagens første læsning om steningen af apostlen Stefanus, som kaldte sine forfølgere for stivnakkede folk, der altid forsøgte at modsætte sig Helligåndens tilskyndelser.

Paven bemærkede: "Helligånden oprører os fordi den bevæger os; den får os og Kirken til at bevæge sig fremad". Frans tilføjede, at det er forkert at ville tæmme Helligånden, fordi "Helligånden er Guds kraft; den giver os styrke til at bevæge os fremad, men mange modsætter sig det og foretrækker komforten i det velkendte".

Nutildags, fortsatte Frans, "virker alle glade for Helligåndens tilstedeværelse, men det er faktisk ikke tilfældet, og fristelsen for at modsætte sig dens tilskyndelser findes stadig".

Pave Frans sluttede sin prædiken med

at opfordre os til ikke at modsætte sig Helligåndens tilskyndelser. "Vær lydige mod Helligåndens stemme, som kommer fra vort indre og tilskynder os til at hengive os ad hellighedens vej".

NM

Pave Frans kalder 2. Vatikankoncil for et af Helligåndens smukke værker.

Reformer på vej?

Han leder pavens "G8"-gruppe

Læs mere side 3

Danske Kirkedage

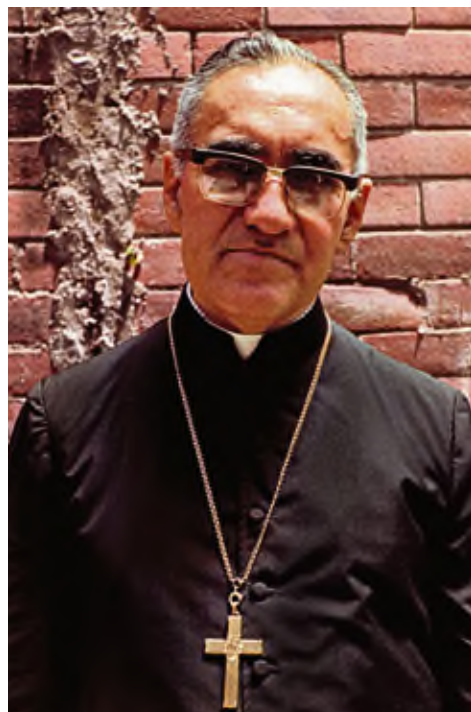
Danske katolikker klar til kirkedage i Aalborg.

Læs mere side 8

Saligkåring på vej?

Sandsynligt at Oscar Romero får status som martyr.

EL SALVADOR Pave Frans åbner sandsynligvis for en saligkåring af ærkebiskop Oscar Romero. Det blev nævnt ved en prædiken, kurieærkebiskop Vincenzo Paglia holdt søndag den 21. april i Molfetta i Italien til minde om "fredsbiskoppen" Tonino Bello. Vincenzo Paglia er postulator i saligkårningsprocessen for Oscar Romero.

Ærkebiskop Oscar Romero (1917-80)

Vatikanet indledte i 1996 processen efter at den lokale undersøgelse var afsluttet.

Ifølge dagbladet la Prensa Grafica i El Salvador vil landets præsident Mauricio Funes fra det socialistiske parti FMNL takke for genoptagelsen ved et besøg i maj hos pave Frans. Her skal man også diskutere de fredssamtaler, Kirken har indledt med de lokale Marabander. Siden den lokale militærbiskop Fabio Reynaldo Colindres Abarca forhandlede en våbenstilstand på plads for et år siden, er antallet af mord i landet faldet med 50 %.

I 1977 blev Oscar Romero den fjerde ærkebiskop af El Salvador efter Luis Chavez. Han stod Opus Dei nær og blev i begyndelsen regnet for moderat konservativ. Man anså ham for at stå på god fod med landets regering, men fra militæret ved en brutal massakre i februar samme år myrdede demonstranter på Plaza Libertad, engagerede han sig mere og mere for menneskerettighederne. Da en dødspatrulje myrdede hans gode ven, fader Rutilo Grande, nægtede Romero at vise sig offentligt sammen med repræsentanter for regeringen og hæren, før mordet på hans ven var blevet opklaret. Han kæmpede mod valgsvindel og politisk vold ved præsidentvalget, og hans uforfærdede indsats for fattige og udbytte gjorde ham til en central skikkelse i den latinamerikanske befrielsesteologi.

Romero blev myrdet den 24. marts 1980. Dagen før sagde han i sin sidste

søndagsprædiken direkte henvendt til myndighederne: "I Guds navn og i dette lidende folks navn hvis klager dag for dag stiger mere og mere indtrængende op mod himlen, bønfaller, ja trygler jeg Dem i Guds navn: gør en ende på undertrykkelsen."

Et skud affyret fra bagest i San Salvadors katedral dræbte ham næste dag på stedet under en messe. Ved hans begravelse, hvor op til en million mennesker deltog, skød militæret ind i menneskemængden og dræbte 40 mennesker.

El Salvadors sandhedskommission kom i 1993 til den konklusion, at daværende præsident Roberto d'Aubuisson selv gav ordre til mordet på ærkebiskoppen. Eneste domte for mordet er Alvaro Rafael Saravia. Et udsagn fra processen mod ham i 2010 kan blive afgørende, fordi udsagnet kan tolkes som udtryk for odium fidei – "had mod troen" hvilket er afgørende for at Romero kan anerkendes som martyr. Hvis Romero anerkendes som martyr, kræves ikke et mirakel, for at han kan få status som helgen. I Latinamerika har Romero længe været betragtet som en hellig mand, og i El Salvador er dødsdagen den 24. marts officiel mindedag for Romero.

Processen har været længe undervejs, og i 2011 talte Paglia om "en vis langsomhed". Som årsag nævnte han forsøg på politisk udnyttelse af Romero. Dermed tænkes formentlig på hans forbindelse til den omstridte befrielsesteologi. Siden valget af kardinal Bergoglio til pave Frans har mange regnet med en hurtig genoptagelse af saligkårningsprocessen.

LR

Kristne asylansøgere

Chikaneres de?

Læs mere side 6-7

Kirken i Danmark

VUD, det danske missale, teologisk byvandring i Aarhus, nekrologer og meget andet

Læs mere på side 9-12

KO mener

Ønsker flere kvinder i nøglepositioner

De otte kardinaler, som pave Frans har udpeget til at indgå i den rådgivergruppe der skal hjælpe ham med at reformere Vatikanets administration, efterlyser flere kvinder i ledende stillinger i Vatikanet og færre europæere i kurien. Kardinal Oscar Maradiaga af Honduras siger til avisen Sunday Times, at han tilslutter sig kravet om flere kvinder i nøglepositioner efter at paven den 13. april bad ham om at være koordinator for gruppen.

Ugen efter kommenterede Vatikanets talsmand kardinal Maradiagas udtalelse ved at sige, at "det er en naturlig udvikling at placere anbringe flere kvinder i nøglepositioner, de er kvalificerede til".

Sidste år lancerede Vatikanets dagblad L'Osservatore Romano for første gang i avisens 150-årige historie et månedligt tillæg for kvinder, ifølge avisens direktør Giovanni Maria Vian, som et forsøg på at skabe bedre forståelse for den "undervurderede skat", kvinder udgør i Kirken.

Under generalaudiensen den 3. april bemærkede pave Frans, at kvinder var de første vidner til opstandelsen og at "apostlene og disciplene havde sværere ved at tro på, at Kristus var opstanden. Det havde kvinderne ikke!"

Flere kommentatorer peger på, at selv om pavens udtalelse skal tolkes som en dybfølt anerkendelse af kvindernes vigtige rolle for Kirkens liv og i videregivelse af troen, er det samtidig et følsomt emne, idet flere gerne ser en sådan anerkendelse kædet sammen med kravet om ordination af kvindelige præster.

Kun få kvinder indtager i dag ledende stillinger i Vatikanet. Det gør fx søster Nicola Spezzati som andensekretær i Kongregationen for Institutter for konsekretret liv og Selskaber for apostolisk liv, lægkvinden Flaminia Giovanelli som andensekretær i Det pavelige råd for Retfærdighed og Fred, og Maria Cristina Carlo-Stella, der leder kontoret med ansvar for opsynet af Peterskirken.

"Men der er stadig kun tale om ganske få kvinder", påpeger Marco Politi fra den italienske avis Il Fatto Quotidiano: "Bare se på lande som Tyskland og USA. Her er der mange kvinder i ledende stillinger i bispedømmerne".

Til Sunday Times udtalte Maradiaga desuden, at han også gerne så en tilbunds-gående undersøgelse af Vatikanets skandaleramte IOR bank og en reform af den romerske kurie, så den i højere grad kan afspejle de ønsker og behov, som kardinalerne udenfor Italien og Europa gav udtryk for under generalkongregationsmøderne op til konklavet, fx at den universelle Kirkes sammensætning ses afspejlet i den romerske kurie.

De færreste er uenige i, at Den katolske Kirke har brug for reformer af vital betydning for Kirkens indre liv og for at genskabe dens troværdighed – herunder håber også mange på en langt større og mere konsekvent inddragelse af kvinderne i kirkelige nøglepositioner.

NM

Vatikanet vært for 2. kongres om stamcelleforskning

Ønsker at fremme forskningen i voksne stamceller.

VIDENSKAB Førende stamcelleforskere fra hele verden mødtes den 10. april i Vatikanet til en tredages konference om muligheden for at fremme medicinsk terapi ved hjælp af voksne stamceller. Mødet blev holdt under overskriften 'Regenerativ medicin: En gennemgribende forandring inden for videnskab og kultur' og var arrangeret af Det pavelige Råd for kulturen i samarbejde med organisationen 'Stem for Life'.

Konferencen havde blandt andet til formål at vise, at Den katolske Kirke ikke kun har "en negativ tilgang" til bioetiske spørgsmål, men at den også støtter en positiv udvikling,

forklarede præsidenten for det pavelige kulturråd, kardinal Gianfranco Ravasi, på et pressemøde op til konferencen.

Sidste års Nobelprismodtager i medicin, den britiske forsker John Gurdon, var en blandt flere prominente talere på konferencen. Ifølge katolsk lære er det moralsk forsvarligt at anvende stamceller inden for forskning og medicinsk terapi, når der er tale om voksne stamceller – dvs. stamceller udtaget fra voksne individer. Brugen af

Den katolske Kirke giver grønt lys for forskning i stamceller for så vidt der er tale om stamceller udtaget fra voksne individer.

embryonale stamceller afviser Kirken derimod, fordi man for at kunne udvinde dem er nødt til at slå et embryo ihjel.

Ifølge oplysninger fra Vatikanet foregår der i dag på verdensplan over 4.300 kliniske forskningsstudier med voksne stamceller og 27 med embryonale.

Mødet er det andet Vatikanet arrangerer omkring temaet 'stamceller'. Det første fandt sted i november 2011.

Organisationen 'Stem for Life' blev startet af den amerikanske medicinalvirksomhed NeoStem og Vatikanet har samarbejdet med organisationen siden 2010 med henblik på at fremme forskningen med voksne stamceller. NM

Grundlægger af international katolsk tv-station fylder 90 år

Moder Angelica startede EWTN i klosterets garage.

MEDIER Lørdag den 20. april fyldte grundlæggeren af den største katolske, verdensomspændende tv-station EWTN (Eternal Word Television Network), klarisesøster Moder Angelica 90 år. Tilbage i 1981 startede hun tv-stationen i garagen i sit kloster i Birmingham, Alabama, og driften var udelukkende finansieret gennem gaver. Moder Angelicas initiativ blev i starten mødt af hovedrysten fra mange sider, men tv-stationen har vist sig at være særdeles levedygtig og når i dag ud til 225 millioner hjem i 140 lande.

Moder Angelica, der blev født som Rita

Rizzo i den lille industriby Canton i Ohio, voksede op under vanskelige kår. Hendes bydel var domineret af den lokale mafia, og faderen forlod familien, da hun blot var fem år gammel. Allerede som ung måtte hun stå for familiens forsørgelse, idet moderen led af svære depressioner og var selvmordstruet. 21 år gammel indtrådte Rita klarisserordenens kommunitet i Cleveland. I 1961 grundlagde hun sit eget kloster i sydstatene og startede som nævnt tyve år senere sin egen tv-station. I 2011 valgte hun at overlade ledelsen til yngre kræfter, og hun lever i dag – efter at være ramt af to slagtilfælde – i et kloster i Hanceville, Alabama.

Den usædvanlige biografi over hendes liv, 'Mother Angelica: The Remarkable Story of a Nun, Her Nerve, and a Network of Miracles', skrevet af forfatteren Raymond Arroyo og udkommet på forlaget Random House i 2005, har været at finde på New York Times bestseller.

Moder Angelicas store indsats er ikke forbigået Vatikanets opmærksomhed. I 2009 forærede den salige Johannes Paul II hende en monstrans fra Nova Huta i Polen som tak for hendes medieapostolat, og Benedikt XVI tildelte hende i 2009 ordenen 'Pro Ecclesia et Pontifice'. NM

Benedikt XVI's helbred skranter

Vatikanet benægter dog at pave emeritus skulle være alvorlig syg.

Tekst: Niels Messerschmidt

ALDERSTEGN Vatikanet gentog fornylig, at Benedikt XVI ikke lider af nogen bestemt sygdom, men at han udelukkende sker efter at en spansk journalist hævder, at pave emeritus må være alvorligt syg som følge af en "dramatisk" forværring af hans helbredstilstand de sidste par uger.

Vatikan-korrespondenten Paloma Gomez Borrero mener heraf at kunne udlede, at Benedikt "må fejle noget alvorligt".

"Vi har ham ikke meget længe hos os", skrev hun i en artikel i den spanske avis ABC, og tilføjede: "Det er usandsynligt, at pave emeritus vil vise sig offentligt igen". Gomez skrev dette i forbindelse med lanceringen af hendes nye bog om konklavet med titlen 'From Benedicto to Francis'.

Gomez skriver videre i artiklen, at pavens beslutning om at abdicere var "meget vanskelig at sluge" for ham, og at han herved udviste "stor ydmyghed".

Til den amerikanske avis National Catholic Register udtaler Vatikanets talsmand, Federico Lombardi, den 10. marts, at Benedikt "ikke lider af nogen specifik sygdom", men at hans problemer udelukkende er "er aldersrelaterede". Hans kommentar ligger på linje med Vatikanets udtalelser om emnet siden Benedikt meddelte sin abdikation den 11. februar.

Flere iagttagere har bemærket, hvor skrøbelig den tidligere pave virkede, da han mødte pave Frans i sidste måned, og at han virkede meget ældet i løbet af de tre uger efter han havde forladt sit embede.

Også Vatikanets læger har udtrykt bekymring over hvor tynd Benedikt var blevet i begyndelsen af året. Han blev desuden hurtigt træt, og hans personlige læge, dr. Patrizio Polisca, oplyste tidligere på året, at Benedikts blodtryk var for højt, og han frarådede paven at flyve.

Vatikanet meddelte i februar, at Benedikt i flere år havde anvendt pacemaker, og

Benedikt XVI virkede synligt svækket, da hans mødtes med pave Frans i Castel Gandolfo i marts.

hans bibliograf, journalisten Peter Seewald, fortalte, at han ikke kunne se med sit venstre øje, hvilket gav anledning til problemer, især når han gik op og ned ad trapper.

Benedikt XVI har de senere år benyttet stok på grund af smerter i hans højre hofte og ankel.

Vatikanet har gentagne gange fastholdt at Benedikt, der fyldte 86 år den 16. april, kun lider af alderdomssvækkelse. Og pave emeritus forventes fortsat at ville flytte ind i et kloster indenfor Vatikanets mure i begyndelsen af maj.

Mere kollegialitet – mindre topstyring

Ændringer på vej i den italienske bispekonference.

ITALIEN Den italienske bispekonference CEI er den eneste i verden, hvis leder og sekretær udpeges direkte af paven, der har status som Italiens primas og biskop af Rom. Nu ser det ud til, at pave Frans vil ophæve denne særstatus som led i sine generelle bestræbelser for at skabe mere kollegialitet i Kirkens ledelse.

Der findes to andre bispekonferencer hvis leder ikke vælges af bispekonferencen. Den belgiske bispekonferences leder er således altid ærkebiskoppen af Bruxelles ligesom den latinske patriark af Jerusalem altid leder den latinske bispekonference for de arabiske lande.

”Den reform Frans arbejder med forudser de nationale bispedømmers voksende engagement i den universelle kirkes ledelse og en større kollegialitet i beslutningerne. Set i denne optik er pavens ret til at udnævne præsident og generalsekretær for CEI i modstrid med hans kirkeopfattelse”, skriver Giacomo Galeazzi i Vatican Insider den 8. april.

Bergoglio vil i maj deltage i den italienske bispekonferences møder i Vatikanet – en af hans samarbejdspartnere her vil blive Filippo Santori, der indtil for to år siden var medlem af det permanente råd for den brasilianske bispekonference, skriver Galeazzi.

Den italienske bispekonference er grundlagt i 1952 af pave Pius XII. Dens

leder udpeges for en femårig periode ad gangen. I marts 2007 blev biskoppen af Genua, Angelo Bagnasco, udpeget som leder af pave Benedikt. Hans mandat blev fornyet sidste år.

”Benedikt XVI var sig bevidst, at den første nødvendige reform ville være reformen af den romerske kurie, hvor Paul VI’s struktur er mærket af tidens

tand”, skriver Marco Tosatti dagen efter meddelelsen om pave Benedikts abdikation i Vatican Insider. Han konstaterer at pave Benedikt hverken havde energien eller de nødvendige instrumenter til at gennemføre reformer af de nationale bispekonferencer. ”Han følte sig som en fange af mekanismer som det ikke lykkedes ham at regulere”, skriver Tosatti. LR

Pavens otte ny rådgivere

Kardinal Oscar Andrés Rodríguez Maradiaga. Gruppens koordinator. Født i Tegucigalpa i Honduras den 29. 12. 1942. Blev kardinal 21. 2. 2001. Fra 8.1. 1993 ærkebiskop af Tegucigalpa.

Kardinal Giuseppe Bertello. Født i Foglizzo i Italien 1. 10. 1942. Blev kardinal den 18. februar 2012. Fra 1.10. 2011 præsident for den pavelige kommission for Vatikanstaten.

Kardinal Francisco Javier Errázuriz Ossa. Født i Santiago del Chile 5. 9. 1933. Blev kardinal den 21. 2. 2001. Den 15. 12. 2010 ærkebiskop emeritus af Santiago.

Kardinal Oswaldo Gracias. Født i Mumbai i Indien den 24. 12. 1944. Blev kardinal den 24. 11. 2007. Fra 14. 10. 2006 ærkebiskop af Mumbai.

Kardinal Reinhard Marx. Født 21. september 1953 i Geseke i Tyskland. Blev kardinal den 20. 10. 2010. Fra 30. 11. 2007 ærkebiskop af München-Freising.

Kardinal Laurent Monsengwo Pasinya. Født den 7. 10. 1939 i Mongobeke i den demokratiske republik Congo. Blev kardinal den 20. 11. 2010. Fra 6. 12. 2007 ærkebiskop af Kinshasa.

Kardinal Sean Patrick O’Malley, kapuciner. Født i Lakewood i Ohio i USA den 29. juni 1944. Blev kardinal den 24. 3. 2006. Fra 1. 7. 2003 ærkebiskop af Boston.

Kardinal George Pell. Født den 8. juni 1941 i Ballarat i Australien. Blev kardinal den 21. 10. 2003. Fra 26. 3. 2001 ærkebiskop af Sydney.

Monsignor Marcello Semeraro er gruppens sekretær. Han er født i Monteroni i Italien i 1947. Han blev præsteviet i 1971 og er fra 2004 biskop af Albano. Han er medlem af administrationsrådet for den italienske bispekonferences blad Avvenire.

fakta

Pavens "G8"

Otte kardinaler skal følge pave Frans i nyt rådgivningsorgan.

RÅDGIVNING Hvordan kan kurien reformeres og hvordan kan Kirken bevæge sig fra centralisme hen mod mere kollegialitet? Det skal otte kardinaler fra fem kontinenter rådgive pave Frans med, meddelte Vatikanets Statssekretariat i et kommuniké den 13. april. Meddelelsen om den nye gruppe sker nøjagtig en måned efter pave Frans’ indsættelse.

Gruppens koordinator, kardinal Rodríguez Maradiaga, udtalte i den italienske Tv-kanal TgCom24, at man udover kuriereformen muligvis også vil tage fat på problemerne med IOR, Vatikanets bank. Gruppen er endnu ikke mødtes; men den vil ifølge Maradiaga også tage de emner op, som blev diskuteret på kardinalernes møder før konklavet. I communiquéet præciseres det, at den nye gruppe vil være rådgivende, men uden beslutningskompetence. Gruppen vil mødes første gang i oktober.

Et barn af konciliet

Allerede Det andet Vatikankoncil arbejdede med tanker om en mere kollegial ledelsesform i Kirken. Vatikanisten Paolo Rodari betegner da også organet som et barn af konciliet, men også som inspireret af den måde jesuiterordenen styres på, idet ordensgeneralen har ti rådgivere med forskellige sprog og nationalitet som baggrund. En følge af de kommende reformer vil være, at statssekretariatet vil miste noget af sin magt, mener Rodari.

Rodari rejser spørgsmålet, om man er

på vej mod mere kollegialitet som da der endnu var én kirke. Dengang var der fem kristne patriarkater i Rom Konstantinopel, Antiochia, Jerusalem og Alexandria i Ægypten, og paven var en slags primus inter pares med det afgørende ord i vanskelige situationer.

Også pavens insisteren på at blive kaldt biskop af Rom kunne tolkes som et tegn på dette. Formålet er så at kombinere det kollegiale element med pavens primat.

Behov for reform

”Der er et strukturelt problem, som allerede Det andet Vatikankoncil stod over for, men som endnu ikke har fundet en konkret løsning på en måde, der er tilfredsstillende og stabil: den med forholdet mellem paven og bispekollegiet. Jeg har meget tillid til, at Frans vil kunne tage et afgørende skridt i denne retning. Og så er der problemet om forholdet mellem paven og kurien, men også mellem ham og resten af verdens biskopper.”

Sådan sagde Camillo Ruini tidligere præsident for den italienske bispekonference CEI, samme aften som kardinal Bergoglio var blevet valgt til pave. Allerede i

1999 plæderede daværende ærkebiskop af Milano Carlo Maria Martini for mere kollegialitet. Nu vil den kommende tid vise, hvor langt man vil gå. De otte udvalgte kardinaler sidder alle på betydningsfulde poster i verdenskirken. Gruppens koordinator, Oscar Andres Rodriguez Maradiaga fra Honduras er præsident for Caritas Internationalis. Fiuseppe Bertolli er ansvarlig for forvaltning og infrastruktur i Vatikanstaten. Kardinal Sean Patrick O’Malley fra Boston, George Pell fra Sydney, Laurent Monsengwo Pasinya fra Kinshasa, Oswald Gracias fra Mumbai og kardinal Marx fra München-Freising er ærkebiskopper fra store bispedømmer. Kun kardinal Francisco Ossa er ærkebiskop emeritus af Santiago del Chile.

LR

Gruppens koordinator, Oscar Maradiaga.

Kort nyt

Hård kurs mod seksuelle overgreb

Paven ønsker en hård kurs mod seksuelle overgreb begået i kirkeligt regi. Efter et møde med ærkebiskop Gerhard Ludwig Müller, præfekt for Trosælærekongregationen (den myndighed i Vatikanet, der behandler sådanne spørgsmål), opfordrer paven kongregationen til at tage alle anmeldelser alvorligt, og behandle dem i henhold til de nye og strammere retningslinjer, som blev indført af Benedikt XVI.

Ifølge pavens anvisninger skal man i første omgang beskytte børn og unge mod at blive udsat for seksuelle overgreb og yde hjælp til ofrene. Desuden må de retslige procedurer mod krænkere igangsættes så hurtigt som muligt.

Pave Frans bad også kongregationen yde hjælp til de lokale bispedømmer med udarbejdelsen af egne retningslinjer og komme med anvisninger til at gøre disse så effektive som muligt.

Paven understregede, at implementeringen af disse foranstaltninger ”er af størst betydning for Den katolske Kirkes troværdighed og vidnesbyrd”.

'Muligheden for genforening eksisterer'

Den ortodokse Kirke kan muligvis blive genforenet med Den katolske Kirke. Det siger den økumeniske patriark af Konstantinopel, Bartholomæus I, men han regner ikke med at det vil ske i hans levetid. Men efter at have mødtes med pave Frans udtrykker patriarken grund til optimisme.

Ifølge nyhedsbureauet Kipa var Bartholomæus I overrasket over pavens invitation til at deltage i et måltid med kardinalerne efter hans indsættelse. Bartholomæus er den første økumeniske patriark siden kirkesplittelsen i 1054, som har deltaget i en paves indsættelsesmesse.

Som tak har Bartholomæus inviteret paven til at besøge Istanbul i forbindelse med festen for apostlen Andreas i slutningen af november. Samtidig foreslog han også at de sammen tager på pilgrimsrejse til Jerusalem i 2014 for at markere 50-året for det historiske møde mellem patriarken af Konstantinopel, Athenagoras og pave Paul VI.

Fastholder kritik af paraplyorganisation

Pave Frans tilslutter sig den reform af paraplyorganisationen Leadership Conference of Women Religious, som Trosælærekongregationen har fremlagt. Her lægges der op til, at LCWR og tilsvarende organisationer adlyder kirkeretten og er under Vatikanets opsyn, ligesom de samarbejder med den stedlige bispekonference og dens biskopper.

En visitation, som Vatikanet gennemførte i december 2008, af kvindelige ordener og kongregationer i USA pegede på ”alvorlige teologiske brister”. Den efterfølgende rapport, der blev offentliggjort i maj sidste år, krævede en gennemgribende reformering af LCWR – paraplyorganisationen for ca. 80 % af alle kvindelige ordener og kongregationer i USA.

”Jeg har mødt jeres pave!”

Ungdomsminder om pave Frans.

Tekst og foto: Birte Mandrup Christensen

”Jeg har mødt jeres pave!” Sådan lød det fra gamle Miriam Engwald, den nu 90-årige gamle kvinde, da hun lige før påske så mig ankomme til plejehjemmet, for at spille til den månedlige gudstjeneste på Egebo i Bystævneparken i Husum, og hvor jeg hver gang møder hende med genkendelses særlige glæde. Vi synes begge, vi har meget tilfælles.

Miriam ved, at jeg er katolik; hun har med en opvækst i først Paraguay og senere

Pastor Miriam Engwald i dag.

i Buenos Aires i Argentina været omgivet af katolikker og ofte følt sig tiltrukket af den universelle kirke, siger hun. Selv er hun opvokset i Den danske Kirke i Buenos Aires, som hendes far faktisk var med til at bygge, og hun hører derfor til i Folkekirken, hvor hun har været præst ved den danske menighed gennem mange år. Korset er en vigtig del af hendes påklædning, det samme kors som ses på fotoet fra hendes ordination engang i 1960-erne.

Jeg har kendt Miriam i mange år, og hendes mand, som var årsag til at de begge kom på plejehjem i Danmark for snart mange år siden. Nu er han død, men Miriam er stadig et levende menneske, optaget af at være en kristen. Det kniber med hukommelsen, men optagetheden af opvæksten i Argentina med danske forældre, livet dér som først missionær for indianerne, og senere som præst ved den Danske Kirke i Buenos Aires, lever stadig i erindringen.

Miriam's åbenlyse glæde

Fra tiden som præst for danskerne i Argentina.

over at have mødt Jorge Mario Bergoglio, som hun netop i TV havde hørt og set var blevet valgt som vores pave Frans, måtte jeg jo lige høre nærmere om. Så med et par kager til kaffen mødtes jeg med Miriam en eftermiddag for at høre hende fortælle om dette møde med denne Jorge Mario. På trods af en svigtende hukommelse huskede hun tydeligt de møder, som fandt sted en gang om måneden i Buenos Aires blandt de unge præstestuderende i Den katolske Kirke og de unge præster og studerende fra andre trossamfund, deriblandt Miriam selv. Jeg spørger: ”Hvordan kan du huske netop ham?” ”Jo, for han var lys!”. ”Lys?” spørger jeg, ”Hvordan?” ”Jo, for han var jo ikke så mørk som de andre indfødte argentinske præster/præstestuderende!... og han gav mig et knus, selvom jeg var en kvinde og præst!”

Var det måske hans italienske afstamning, der kunne ses, i forhold til de indfødtes? Eller var der et særligt lys over ham? Det kan man jo som katolik tænke lidt over! Men lidt interessant er det da, at der i Danmark lever en gammel dame, der har kendt pave Frans!

Miriam's fantastiske livshistorie, som hun for nogle år siden har fortalt om i KÆK i Sankt Ansgar, kan ses på nettet, man skal blot google hendes fulde navn: Dora Miriam Raben Engwald de Dick!

Kirken i Argentina

Der er skønsmæssigt 33 mio. døbt katolikker i Argentina svarende til ca. 89 % af landets befolkning. Ifølge en undersøgelse fra 1999 kalder 78 % af argentinere sig for katolikker, selv om mange kun kommer i kirke til højtiderne.

Den katolske Kirke i landet er opdelt ifølge catholic-hierarchy.org opdelt i opdelt i 72 ærke- og bispedømmer.

Den nuværende pave Frans var som kardinal Jorge Mario Bergoglio ærkebiskop af Buenos Aires i perioden 1998-2013.

Der findes syv katolske universiteter i landet i hhv. Buenos Aires, Córdoba, La Plata, Salta, Santa Fe, Cuyo og Santiago del Estero.

Forskellige ordenssamfund driver hundredvis af skoler og gymnasier over hele landet, nogle med støtte fra den argentinske regering.

fakta

Avis offentliggør pavens brev til Argentinas præsident

Frans beder hende om at arbejde for ”harmonisk og dialog” i landet.

ARGENTINA Pave Frans sendte for mere end en måned siden et brev til Argentinas præsident, Cristina Kirchner, men regeringen har ikke ønsket at offentliggøre indholdet af det. Et af landets førende aviser har nu offentliggjort brevet i dets fulde ordlyd.

To dage efter deres møde i Vatikanet sendte pave Frans et brev til den argentinske præsident Cristina Kirchner, hvor han på vegne af alle argentinere udtrykker håbet om ”en fredfyldt nutid” og hvor han beder om, at regeringen må arbejde ”for at styrke harmonien, dialogen og forsoningen” i landet, der i disse år kæmper med social uro.

I brevet dateret den 20. marts beder paven præsidenten om at overbringe sine hilsener til ”det højtelskede argentinske folk”, som han betror i Vor Frue af Lujans varetægt.

Ifølge Vatican Insider har Kirchners regering aldrig offentliggjort brevet endsige fortalt om dets eksistens. Rom-korrespondent Gerrard O’Connell antyder, at den argentinske regering måske har følt at brevets indhold var en indirekte kritik af dens politik. Allerede som ærkebiskop af Buenos Aires (1998-2013) var Frans en skarp kritiker af Cristina Kirchners regering, som han mente ikke gjorde nok for at bekæmpe den voksende fattigdom og

korruption i landet.

En af landets største aviser, La Nacion, offentliggjorde pavens brev i dets fulde ordlyd på forsiden af dets søndagsudgave den 21. april. I brevet takker Frans præsident Kirchner for hendes deltagelse i hans indsættelsesmesse og for hendes ”gode ønsker” om at ”den nye opgave, som Det guddommelige Forsyn har betroet mig i Kirken må bære frugt og være til gavn for alle folk og for en fredelig sameksistens mellem folk”.

”I Deres person og det embede, De varetager”, skriver paven, ”ønsker jeg at se ansigtet på alle de børn af de elskede argentinske landsmænd, som hver eneste dag kæmper for at ofre det bedste af dem selv for det fædreland, hvor de er født, og herigennem ønsker at være fortalere for en fredfyldt nutid og bygmestre af en lysende fremtid, hvor gensidig kærlighed er den dør, der åbner for håbet og gensidig tillid, oprigtig respekt og frugtbar samarbejde”.

Paven skriver videre, at han betror alle argentinere i Vor Frue af Lujans varetægt – herunder dem, der ”sidder i betroede stillinger, så de gennem deres embede må søge deres bedste forbundsfæller og uophørligt arbejde for at sammenknytte de bånd, der styrker harmonien, dialogen, forsoningen og forståelsen mellem alle [argentinere]”.

Paven betror også alle Argentinas ”børn” i Vor Frue af Lujans varetægt – børn, som

har ”ret til en verden præget af moralske og menneskelige værdier”; og ”ægteskaber, så de må styrke familien i forståelsen og troskabet mod livet”; og ”de ældre, som man altid kan lære smukke ting af”.

Sidst men ikke mindst, betror pave Frans ”de fattige” i Argentina, som han elsker så højt, til Jomfruen af Lujan, ”så de altid må

finde en venlig hånd, der hjælper dem og støtter dem i deres retfærdige stræben”.

Pave Frans slutter sit brev til præsident Cristina Kirchner med at sende sine ”højtelskede hilsener” til hende og ”alle dine samarbejdspartner samt til mit elskede argentinske folk, til hvem jeg påkalder Guds velsignelse i rigt mål”. NM

Pave Frans og Argentinas præsident Cristina Kirchner under en privat audiens i Vatikanet i marts. Foto: Wikipedia.

”De var andet end selvretfærdige stivstikkere”

Farisæerne som lovens vogtere.

Tekst: Sr. Rut Maria Schmidt OSB

BIBELN Farisæerne, som vi møder dem i Det nye Testamente, var overmåde lovtro, og i modsætning til saddukæerne havde de også deres helt egen udlægning af Loven; en udlægning som med tiden blev nedfældet på skrift. Det er den, som Paulus refererer til, når han i Galaterbrevet taler om sin iver overfor de fædrene overleveringer (Gal 1,14). Paulus var stolt af sin herkomst og lægger ikke skjul på det, som når han i Filipperbrevet skriver, at han er ”israelit af fødsel, af Benjamins stamme, hebræer af hebræere, lovtro farisæer, ivrig forfølger af kirken, uangribelig i lovtrofasthed” (Fil 3,5f). Gud den almægtige havde imidlertid brug for ildsjælen Paulus. Damaskusoplevelsen (ApG 9) omkalfatrede hans liv, men ildhuen var den samme.

i et afsnit, der egentlig handler om civil- og strafferet, findes der en samling af citater fra gamle rabbinere (Pirque Abot). Der kan man finde følgende citat, der stammer fra det tredje århundrede f.Kr.: ”Verden består i kraft af tre ting: Loven, tempeltjenesten og kærlighedsgerninger” (Simon den Retfærdige).

Farisæerne var altså andet og mere end selvretfærdige stivstikkere, der betalte tiende af mynte og kommen (Math 23,23). De vidste udmærket, at Gud er nådig og barmhjertig. Gang på gang understreges det i loven, at man skal tage sig af særlig udsatte grupper som enker, faderløse og fremmede (fx 5. Mos 24,17 og 27,19), eller man kan tænke på et profetord som: ”Det er sagt dig o Menneske, hvad der er godt, og hvad Herren kræver af dig: Hvad andet end at øve ret, gerne vise kærlighed og vandre ydmygt med din Gud” (Mik 6,8) 3).

Kritisk fase i jødedommen

Da Synoden i Jamnia samledes i år 90 e.Kr., lå templet i ruiner. Kun grædemuren var tilbage. Det betød, at præstearistokratiet havde udspillet sin rolle. Det var alene op til farisæerne at være Lovens vogtere. De førte jødedommen igennem en kritisk fase af dens historie ved at afslutte kanondannelsen, og ved at samle de fædrene

”De vidste udmærket, at Gud er nådig og barmhjertig”

Et mere nuanceret billede

De lærde farisæere i Jamnia beskæftigede sig ikke bare med den jødiske kanondannelse, men også med fortolkningen af den jødiske kanon. Omkring 200 e.Kr. samlede lederen af Synedriet, Jehuda ha-nasi, det værk som hedder Mishna. Det er et værk, der rummer fortolkninger til alle aspekter af Loven. Men

traditioner – og én ting til: De vogtede over den rette overlevering af Loven, Profeterne og Skrifterne. Loven, Profeterne og Skrifterne sådan kalder jøderne Det Gamle Testamente. Sammenligner man med Septuaginta (den græske oversættelse af Det gamle Testamente, som de kristne overtog), vil man fx opdage, at nogle skrifter er

længere i den ene version end i den anden. Det gælder således Jeremias Bog, der er en ottendedel kortere i Septuaginta end i den hebraiske version. Også inddelingen i afsnit kan variere. I Salmernes Bog er der 150 salmer, men læser jeg Sl 132 i den danske oversættelse er det salme 131 i Septuaginta. Dertil kommer så indholdets sproglige form. Skriften var Guds Ord, derfor var det vigtigt, at selv det mindste bogstav blev overleveret korrekt.

Risiko for fejltolkninger

Hebraisk er et semitisk sprog, som skrives fra højre mod venstre, og alfabetet er særegent derved, at det kun består af konsonanter. Det øger naturligvis risikoen for fejltolkninger. Skriver jeg sætningen: ”Manden gik en tur”, bliver det uden vokaler til ”mndn gk n tr”. Tolkningen af den sætning er ikke entydig. Mndn kan være manden, men også munden og tr kan være tur eller tår eller tro. Problemet er ikke så stort på hebraisk, men alligevel. Med tiden blev der derfor udviklet et system af vokaltegn. Men torahrullerne i synagogerne er den dag i dag uden vokaltegn.

Masoreterne, kaldes de lærde rabbinere, der i det 6.-9. årh. opfandt vokaltegnene. De skulle lette læsningen af Den hellige Skrift, og samtidig sikre den rette fortolkning af Skriften. Ordet masoret er hebraisk og stammer fra et ord, der betyder overlevering. Der var flere skoler; men den palæstinensiske Ben Asher skole endte med at blive den dominerende. Det er den, der ligger til grund for nutidens torahruller, og det er den, der bruges på de teologiske fakulteter. Den udgave af Biblia Hebraica, som jeg har stående på min reol, bygger således på et Ben Asher manuskript fra 1008 e.Kr.

Et eksempel på masoreternes virke er vokaliseringen af Gudsnavnet Jahve. Det navn var så helligt, at man ikke udtalte det, men i stedet sagde Adonaj, der betyder herre. Sammenskrivningen af Jahve og Adonaj er i visse manuskripter blevet til Jehova. Det

Synedriet: (rådsforsamling af ypperstepræsterne, de ældste samt de skriftkloge.)

Synoden i Jamnia: år 90 e.Kr. fastlægges den jødiske kanon endeligt.

fakta

er derfra, at Jehovas vidner har deres navn. Som alle fundamentalister anser de Bibelen for ufejlbarlig, og står der Jehova, jamen så er navnet Jehova. Alt andet ville være utænkeligt. Men Det gamle Testamente er netop ikke dumpet ned fra himlen i fuld færdig form. Fra de første overleveringer begyndte at tage form i tiden før David og Salomo, og til det sidste vokaltegn blev sat ligger mange århundreder – ja, hen ved 2000 år. Gud talte til de gamle israelitter, og han overlod ordene i menneskers varetægt. Lige siden har de ihærdigt søgt at forstå deres rette betydning. Den dag i dag er bibelstudium selve livets mening for enhver ortodoks jøde.

Jesus besøger farisæeren Simon. Moretio Da Brescia ca. 1550.

Åby-korsets besøg i Holbæk

En berigende uge i Skt. Elisabeths menighed.

Tekst: Menighedsrådet ved Skt. Elisabeth Kirke i Holbæk

TROENS ÅR Op til fastetidens begyndelse gæstede Åby-korset Skt. Elisabeth Kirke i Holbæk på sin vandring gennem sognene. Det blev en uge, som menigheden gerne vil sige tak for. Både til initiativtagerne i bispedømmet, som førte idéen om at sende Åby-korset ud i livet og udgav en fin andagtsbog, og ikke mindst til vores sognepræst Michal Bienkowski, der gjorde en stor indsats for at inspirere til andagt over korsets mysterium i vore liv.

Den 2. februar tog en lille delegation anført af p. Michal Bienkowski toget til Roskilde for at hente Åby-korset. Flere medlemmer af Skt. Laurentii menighed i Roskilde var sammen med p. Alren mødt op for at overgive korset til os ved en højtidelig Korsets andagt. Vi fik lov at høre om den glæde og inspiration, Åby-korsets besøg havde været for dem. Derpå fulgte de os under Rosenkransbøn i procession gennem hovedgaden til Roskilde station, hvorfra Åby-korset blev kørt bort med toget. På Holbæk station ventede omkring tyve

medlemmer af Skt. Elisabeths menighed på at byde Åby-korset velkommen med blomsterbuketter, og de gik alle i procession med bøn gennem byen til Skt. Elisabeth Kirke, hvor korset fandt sin fod foran alteret omgivet af lys og menighedens blomsterbuketter.

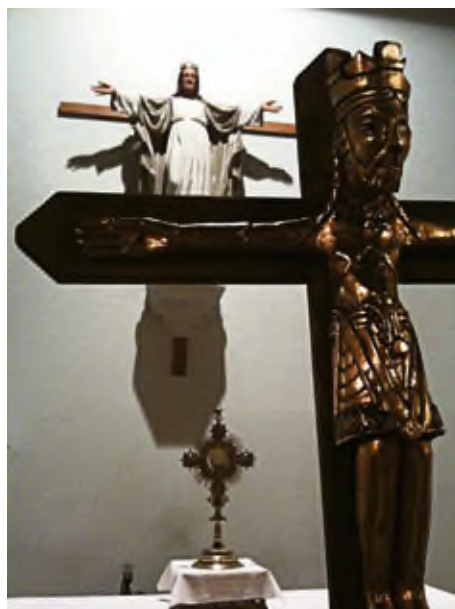
Inspiration til fordybelse i Kristi lidelse

Der stod det så, det gamle kors med den sejrende Kristus i centrum af vores kirke, og blev hyldet med Korsets andagt, Den smertefulde Rosenkrans og messen til Kyndelmisse. Hver dag i ugens løb blev der holdt Korsets andagt efter det lille andagtshæfte, som er udgivet til lejligheden. Kun én dag måtte gudstjenestelederen varetage dette: alle andre dage kom vores sognepræst ekstraordinært til Holbæk for at fejre messe og Korsets andagt med et oplæg til meditation over ét af Jesu syv ord fra korset; ét til hver dag i ugen.

Disse meditationer gav i ganske særlig grad inspiration til fordybelse i Kristi lidelse og til at leve den tro, vi deler. Fredag aften blev Altrets allerhelligste sakramente efter korsvejsandagt og messe udstillet på altret som indledning til tilbedelse hele natten

indtil Korsets andagt og messe lørdag eftermiddag.

Igennem hele ugen deltog mange medlemmer fra menigheden i andagterne som udtryk for det trosliv, Åby-korset bragte til os. Søndag den 10. februar sendte vi Åby-korset videre til Vor Frue Kirke i Kalundborg, og vi ved fra menigheden der, at p. Michal formidlede samme fordybelse i troen til dem, som til os.

Åby-korset i Skt. Elisabeth Kirke i Holbæk. Foto: Manja Bjørk.

Der ligger en fin symbolik i et foto fra tilbedelsesnatten: I forgrunden af billedet ses Kristus på Åby-korset som den korsfæstede konge. Baggrunden dannes af det store krucifiks i Skt. Elisabeth kirke, hvor den opstandne og sejrende Kristus som konge træder frem fra korset med sine arme udstrakt mod os. I midten stråler monstransen, hvor Kristus i brødets skikkelse møder os og er iblandt os hver eneste dag, indtil vi engang skal se Ham i Hans herlighed. Ved at følge Ham gennem lidelsen, vil også vi engang blive modtaget til det evige liv sammen med Ham.

Dette budskab er godt at fordybe sig i, og mange medlemmer af menigheden i Holbæk takker sammen med os for det fællesskab, vi fik lov at få omkring det. Hermed ønskes alle de menigheder, som endnu har besøg af Åby-korset til gode, at de må få lov at opleve det lige så berigende.

”Kald en spade for en spade”

Ellers giver vi islamisterne en hånd, siger migrantpræst.

Tekst og foto: Lisbeth Rütz

DIALOGARBEJDE Vi kan ikke lænere lade som ingenting. Det viser konferencen i Grønnevang Kirke. Næste skridt må være at løfte det op på et højere politisk niveau med en konference, hvor flere politiske beslutningsdeltagere deltager. Der skal arbejdes for at skabe et større netværk, hvor flere bakker op om de kristne asylansøgere.

Og så skal der arbejdes for at skaffe midler og ressourcer til et krisecenter med muligheder for bedre beskyttelse og

fredelige rammer for kristne indvandrere. Det skal også være et videnscenter, der kan oplyse om forholdet mellem kristendom og islam, siger Massoud Fourouzandeh.

Som femtenårig blev han tvunget til at deltage i krigen mellem Iran og Irak. Men han flygtede gennem de kurdiske bjerge til Tyrkiet og så til Danmark, hvor han blev kristen. I dag er han præst i Folkekirken og migrantpræst.

Vi skal være tydelige og turde trække en streg i sandet. Gør vi det, giver vi de moderate muslimer en mulighed for at komme ud af busken. Vi tør ikke rigtig kalde en spade for en spade. Vi kan ikke påvirke så meget i Pakistan og hvor de ellers kommer

fra; men vi kan forklare tingene for dem nu de er her i Danmark. Vi må ikke bare handle i den politiske korrektheds ånd, for så giver vi islamisterne en hånd. Vi kan ikke påvirke situationen i Pakistan ret meget; men her i Danmark er migranterne på vores vilkår, og vi må forklare dem, hvordan det fungerer her.

Jeg blev klar over, at der er et problem med kristne asylansøgere ved, at nogle asylansøgere selv henvendte sig til mig. Siden er der stille og roligt kommet mere fokus på det, og en del konvertitter fra migrantmenigheder har henvendt sig til mig. Jeg går ind for et asylcenter for kristne, for vi er nødt til at holde ild og benzin væk fra hinanden. Men samtidig skal vi opdrage på de migranter, der kommer hertil og forklare dem spillereglerne her i landet.

Konference

Hvor stort er omfanget af chikane og forfølgelser af kristne i danske asylcentre? Og er der behov for særlige asylcentre for kristne?

Det forsøgte en konference den 6. april i Grønnevang Kirke ved Hillerød at give et svar på. Konferencen var arrangeret af mellemkirkeligt udvalg i Helsingør Stift.

Sidste år blev justitsministeren kaldt i samråd i udlændingevalget på baggrund af en artikel i Berlingske Tidende den 20. maj 2012 med overskriften ”Kristne chikaneres på asylcentre”.

fakta

De skjuler deres kristne tro

Er der reel religionsfrihed på asylcentre?

KONFERENCE ”Mange oplever at der ikke er reel religionsfrihed på centrene. De tør ikke gå med kors, og de tør ikke have en bibel liggende fremme.

Man lever i flere lag i centrene. Det første lag er samværet med de danske medarbejdere. Under det lag kører så den tradition man har med hjemmefra. Den er baseret på noget i Islam vi ikke kan lide. Og det er et lag, som danske asylermedarbejdere ikke har kendskab til. De siger vi hører ikke så meget til chikane mod kristne på asylcentre; men den er der. Forfølgelsen standser ikke ved Danmarks grænser – den fortsæt-

ter ind i centrene.

Asylansøgerne siger til mig: hvorfor siger I at I har orden og religionsfrihed? Det passer jo ikke. Vi må holde flyttested med disse ting og se at flytte kikkerten fra det blinde til det seende øje. En del kristne asylansøgere lader, som om de er muslimer. De tør ikke andet”, sagde Jens Kennet, tidligere Røde Kors-medarbejder og aktiv i Indre Missions tværkulturelle arbejde.

”Vi arbejder efter Røde kors principperne. Center Sandholm kæmper mod kriminelle ansøgere – mennesker der bruger asylcentre til kriminalitet. Vi prøver at støtte beboerne og politianmelder stort set alt. Vi arbejder målbevidst på at skabe et tillidsfuldt forhold mellem asylansøgerne

og det lokale politi, da mange af ansøgerne kommer fra lande, hvor forholdet til politiet er anspændt. Vi går stærkt ud fra, at det er et mindretal, der truer de andre, sagde Michael Ehrensfels, leder af Sandholm-lejren. Kirkeminister Manu Sareen fandt det svært at få et skøn over antallet af chikanerede. ”Det er en svær problemstilling, og det er absurd at høre disse beretninger fra folk der flygtede fra forfølgelser og mødte det samme i Danmark”, sagde ministeren. Han påpegede, at konsekvenserne af konversion kan være svære at bære for den enkelte asylansøger, fordi de betyder fravælgelse af fællesskab. ”Det her er uden for mit sagsområde”, sagde ministeren, der dog tog flittigt notater og lovede at tage sagen op med de ministre, der er ansvarlige for asylområdet. Han fandt dog forslaget om særlige lejre for kristne ”lige vidtgående nok”. LR

Jeg er pro-Jesus; men jeg er ikke antimuslimsk. De asylansøgere, der kommer hertil, skal lære, hvordan man opfører sig i Danmark, sagde Jørgen Blohm Knudsen fra organisationen Åbne Døre.

”De bagatelliserede problemerne”

Sognepræst forsøgte at hjælpe fire kristne asylansøgere.

ASYLANSØGERE I fem måneder havde sognepræst Helle Frimann Hansen fire kristne asylansøgere boende i sin præstegård. De fire følte sig chikaneret og forfulgt på asylcentret i Holmegaard på Langeland og søgte til sidst tilflugt hos sognepræsten i Humble.

”Gennem de fire asylansøgere fik jeg et helt unikt indblik i en skjult verden, jeg ellers ikke kender noget til. Jeg oplevede den intolerante, aggressive og totalitære side af islam. I denne version er det helt legitimt at chikanere de frafaldne muslimer”, fortæller Helle Frimann Hansen.

Hvad gjorde du for at få centrets ledelse til at tage sig af problemet?

Jeg forsøgte at orientere ledelsen; Jeg tilbød også at komme og undervise i problematikken; men det havde ingen interesse. Jeg har også siddet med som bisidder for asylansøgerne, og det er simpelthen så frustrerende. For man tog mig ikke alvorligt og bagatelliserede problemerne.

Men hvor ved du egentlig fra, at de fire ikke konverterede for at få asyl?

Det ved jeg, fordi jeg kender dem ud og ind. De er blevet mine venner for livet, og jeg ved bare, at det er mennesker, som har tænkt over det her og er fornuftige mennesker. Det er mennesker, der bare gerne vil have lov til at være kristne i fred

og ro; men de tages ikke alvorligt. De får bare besked på, at de skal holde en lav profil med deres tro.

Men sådan et asylcenter skal vel være religionsneutralt og multikulturelt?

Jo, man siger hele tiden, man er neutrale. Personalet er multikulturelt, og det er også fint nok, hvis man kan lade hinanden være hvad man er. Men det nytter jo ikke noget at sige her behandler vi alle lige, hvis der er en anden dagsorden

Problemet er, at hovedparten af beboerne i lejren er praktiserende muslimer, klantænkende og ortodokse. Her ser vi den intolerante aggressive side af Islam. En afghansk klan sidder på Holmegaard-lejren. Det betyder blandt andet, at de driver moske i lejren, hvor imamer prædiker. Det skræmmer mig, for jeg aner ikke hvad det er de taler om. Desværre følger der også kriminalitet og menneskesmugling med.

Hvordan gik det med dine asylansøgere?

En fik opholdstilladelse. Han er nu i gang med at bygge et nyt liv op her i Danmark. En anden måtte rejse til Frankrig – for det var der han først havnede, da han flygtede fra Iran. Afghaneren gik det desværre ikke så godt med. Nu sidder han i Holmegårdlejren igen. En gruppe afghanere i lejren kimedede hans familie i Afghanistan ned og truede dem med repressalier. Til sidst følte han sig presset til for familiens skyld at flytte tilbage til lejren. Pakistaneren har to gange fået afslag på opholdstilladelse i Danmark,

men håber stadig. Han er truet som følge af deres blasfemilov, og hvis han må vende tilbage, kan det koste ham livet”, siger Helle Hermann Hansen.

Morten Bødskovs svar

Sidste år kaldte udlændingeordførerne Inger Støjberg fra Venstre og Martin Henriksen fra Dansk Folkeparti justitsminister Morten Bødskov i åbent samråd. De ville på baggrund af en avisartikel i Berlingske ”Kristne chikaneres på asylcentre” bragt den 20. maj 2012 vide, hvilke initiativer regeringen agtede at tage i forhold til problemerne på Asylcenter Holmegård. De to ordførere ville også vide, hvilke følger chikanen eventuelt burde få for de asylansøgere, der havde udøvet chikanen. Ministeren understreger i sit svar, at ”regeringen ser meget alvorligt på enhver form for chikane indbyrdes mellem asylansøgere, hvad enten det bunder i religiøse eller andre forhold”.

Ministeren bekræftede med henvisning til udlændingelovens paragraf 10, at det kan få konsekvenser for opholdstilladelsen, hvis asylansøgere begår kriminalitet. Med hensyn til Asylcenter Holmegaard svarede han:

”Langeland Kommune har i den forbindelse oplyst, at kommunen ikke kan genkende den beskrivelse af forholdene, som kommer til udtryk i artiklen. Kommunen har i forbindelse

med omtalen af sagen forhørt sig hos såvel medarbejderne på Center Holmegaard som hos beboerne, og der er ikke kommet tilbage meldinger om chikane af kristne. Kommunen har oplyst, at kommunen også har spurgt de af beboerne, som kommunen har kendskab til er kristne, herunder konvertitter, men heller ikke disse personer har oplyst at have været udsat for chikane”, sagde ministeren.

Han oplyste videre, at Fyns Politi har været involveret i sagen for at vurdere, om der er grundlag for at strafforfølge en eller flere personer. I begyndelsen af september 2012 oplyste Fyns Politi, ”at der ikke på nuværende tidspunkt foreligger en rimelig formodning om, at der er begået et strafbart forhold, som forfølges af det offentlige.”

Kilde: Udvalget for Udlændinge- og Integrationspolitik 2011-12 UUI alm. del, endeligt svar på spørgsmål 560

LR

Massoud Fourouzandeh og Helle Frimann Hansen.

De søgte frihed og mødte forfølgelse

Kristne asylansøgere chikaneres.

KONFERENCE De søgte fred og sikkerhed i Danmark, men blev chikaneret og forfulgt i asylcentre, viste vidnesbyrd fra kristne asylansøgere på konferencen i Grønnevang Kirke.

”Jeg kom hertil for tre år siden, og jeg

har oplevet mange problemer i Danmark. I asylcentret bliver jeg både chikaneret og forfulgt på grund af min tro. Jeg har ikke selv problemer med folk, der ikke er kristne. Men de andre vil ikke engang spise sammen med mig, fordi jeg er kristen. Jeg føler mig ikke tryk her, og jeg må tit kikke mig over skuldrene en ekstra gang.

Hvad ønsker du, vi skal gøre for dig?

Jeg ønsker mig bare de samme rettigheder som alle andre i dette samfund. Det er min egen personlige tro, og jeg forstår ikke, hvorfor de gør det.”

”Jeg kan ikke sove om natten. Vi kan

ikke leve som almindelige mennesker på asylcentret. Vi kan ikke engang gå i køkkenet. Jeg ville ønske, man kunne flytte alle kristne asylansøgere hen på et asylcenter for kristne, så vi ikke behøvede at være bange.”

”I Grækenland hørte jeg for første gang om kristendommen, og jeg er døbt i Church of Love i Danmark. I asylcentret blev jeg decideret truet. Vi vil slå dig ihjel, for du er frafalden, sagde de til mig. Jeg er født og opvokset i en muslimsk familie, og min tro er et personligt valg. Jeg tror på, at Danmark er et demokratisk land, og jeg ønsker at leve i frihed her. Dommeren sagde til mig, du er nødt til at skjule dit kors. Jeg undrede mig over, at han kunne sige det til mig. Jeg ønsker, at I hjælper dem der kommer fra de muslimske lande. I må hjælpe dem, der har valgt at blive kristne.”

LR

”Kristendommen er mere truet end vi tror. Den religion, der fra 2001-2011 har været mest svinet til og forfulgt er kristendommen. Religionsneutralitet er med til at marginalisere os mere og mere”, sagde journalist og teolog Iben Thranholm.

”Vi støtter beboerne og politianmelder stort set alt”, sagde Sandholmlejrens leder, Michael Ehrenfels. I baggrunden kirkeminister Manu Sareen.

Indvandrere og efterkommere udgør godt 520.000 personer (ca. 10 % af den danske befolkning)

Der er næsten lige så mange kristne som muslimske indvandrere i Danmark

4 ud af 10 indvandrere har en kristen baggrund

Ca 15.000 migranter går i kirke om søndagen

Ca. 10-14.000 muslimer deltager i fredagsbønnen

Kilde: Folkekirkens migrantarbejde

fakta

- 1 NORDKOREA
- 2 SAUDI-ARABIEN
- 3 AFGHANISTAN
- 4 IRAK
- 5 SOMALIA
- 6 MALDIVERNE
- 7 MALI
- 8 IRAN
- 9 YEMEN
- 10 ERITREA
- 11 SYRIEN
- 12 SUDAN
- 13 NIGERIA
- 14 PAKISTAN
- 15 ETIOPIEN
- 16 USBEKISTAN
- 17 LIBYEN
- 18 LAOS
- 19 TURKMENISTAN
- 20 QATAR
- 21 VIETNAM
- 22 OMAN
- 23 MAURITANIEN
- 24 TANZANIA
- 25 EGYPTEN
- 26 FOR. ARABISKE EMIRATER
- 27 BRUNEI
- 28 BHUTAN
- 29 ALGERIET
- 30 TUNESIEN
- 31 INDIEN
- 32 BURMA (MYANMAR)
- 33 KUWAIT
- 34 JORDAN
- 35 SAUDI ARABEN
- 36 PALÆSTINENSKE OMRÅDER
- 37 KINA
- 38 ASERBAJDSJAN
- 39 MOROKKO
- 40 KENYA
- 41 COMORERNE
- 42 MALAYSIA
- 43 DJIBOUTI
- 44 TADSJKISTAN
- 45 INDONESIA
- 46 COLOMBIA
- 47 UGANDA
- 48 KASAKHSTAN
- 49 KIRGISISTAN
- 50 NIGER

Åbne Døre

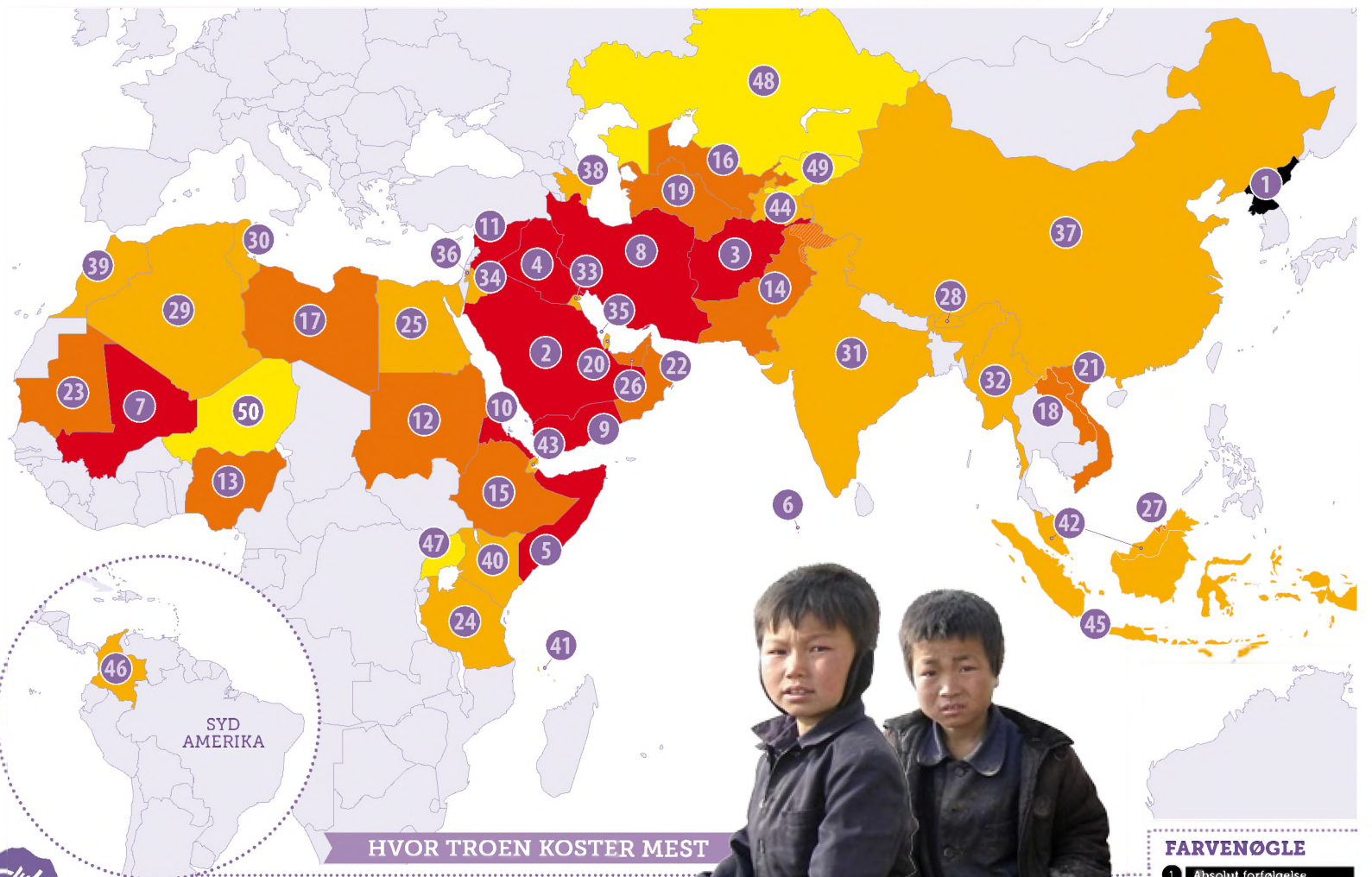
VERDENSRANGLISTEN 2013

”FØR ORDET FOR DE STUMME, TAL DERES SAG, NÅR DE ER VED AT BUKKE UNDER. FØR ORDET, DØM RETFÆRDIGT, OG SKAF DEN HJÆLPELØSE OG FATTIGE RET!”

Ordsprogenes bog 31, 8-9

Dette kort er udarbejdet på baggrund af Åbne Døres verdensrangliste (World Watch List) – en rangering af de 50 lande, hvor troen koster mest. Listen er baseret på data fra Åbne Døres lokale medarbejdere, centrale kirkeledere samt anerkendte eksperter i over 65 lande.

FARVENØGLE

- 1 Absolut forfølgelse
- 2 Ekstrem forfølgelse
- 3 Alvorlig forfølgelse
- 4 Moderat forfølgelse
- 5 Beskeden forfølgelse

Bringes med tilladelse fra Åbne døre.

Åbne Døre
- tjener verdens forfulgte kristne

Åbne Døre
Postboks 1062
7500 Holstebro
T 9740 7781
E denmark@od.org
W www.forfulgt.dk

Menneske, hvor er du?

Vi mødes i Aalborg.

Tekst: Lars Møller Jensen

KIRKEDAGE Menneske hvor er du? Det er overskriften for Danske Kirkedage i Aalborg den 9.–12. maj 2013 (Kristi Himmelfartsferien).

På Kirkedagene møder deltagerne et stort program af foredrag, workshops og debatter om alverdens emner, der er relevante for mennesket i det 21. århundrede. Spørgsmålet ”Menneske, hvor er du?” kan forstås som et spørgsmål om hvor mennesket er i det 21. århundrede. Hvordan tager vi vare på miljøet? Hvordan er relationerne mellem de forskellige kirkesamfund? Hvordan møder vi vort medmenneske – både her i landet og i mission og nødhjælpsarbejde? Og mange andre spørgsmål til mennesket i dag. Alt sammen spændende og relevante spørgsmål og deraf følgende emner. Men spørgsmålet rummer mere, som også er en del Danske Kirkedage.

Menneske hvor er du?

”Hvor er du?” – Vi støder også på spørgsmålet i Skabelsesberetningen. Her er det Guds kalden på Adam. Efter at Adam og Eva havde spist af træet i Edens Have kaldte Gud på Adam: ”Gud Herren kaldte på Adam: »Hvor er du?«” Hvor er du? Dette

Guds kald lyder stadig til os mennesker – også på Kirkedagene i Aalborg. I det perspektiv kan den mere spirituelle del af Kirkedagenes program ses. Det er denne side, der er i fokus i nedenstående præsentation af Danske Kirkedage.

Gudstjenester

I gudstjenesterne mindes vi om Guds kalden til os – og Gud kommer os i møde og møder os i gudstjenesterne. På Kirkedagene er der mulighed for at stifte bekendtskab med de mange forskellige måder, der fejres gudstjeneste på. De er meget forskellige i de forskellige traditioner og kirkesamfund, og mange steder i folkekirken eksperimenteres med gudstjenester med nye udtryksformer. Ud over åbnings- og afslutningsgudstjenester er der således mange andre gudstjenester. Fra programmet kan nævnes et udpluk for at illustrere spændvidden. Grøn gudstjeneste, Taizé-gudstjeneste, Ørkenmesse, Leonard Cohen-gudstjeneste og Natkirke i Sct. Mariæ kirke.

Pilgrimsvandring

I det seneste årti er det blevet almindeligt at gå pilgrimsvandring. Vandringerne skaber rum for meditation, der kan være en del af vejen til et svar på Guds kalden. På den måde giver pilgrimsvandringen kræfter til at gå ud og møde livet i al dets mangfoldighed.

Der arrangeres pilgrimsvandring på Kirkedagene: i Aalborg Midtby og på øen Egholm, der ligger ud for Aalborg. Her er der mulighed for at komme væk fra byens larm for en stund og opleve fællesskabet ved at vandre sammen. Der er desuden workshops om pilgrimsvandring.

Ligesom til Danske Kirkedage i henholdsvis Viborg og Haderslev for tre og seks år siden er der pilgrimsvandring til Kirkedagene over flere dage. Viborg Pilgrimscentrum står for en vandring til Aalborg den 6.–9. maj.

Som noget nyt er der i år arrangeret vandring den 6. maj fra forskellige kirker i Aalborg til åbningsgudstjenesten i ”Gigantium”, der ligger i den sydlige del af byen. Vandringerne går forbi forskellige kirker, så man kan stå på undervejs.

Workshops og koncerter mv.

Menneske, hvor er du? Kaldet har lydt til alle tider. I de forskellige tider og traditioner er der forsøgt at finde svar på Guds kalden. Det afspejler sig i programmet, hvor der er emner, der trækker på traditionen fordi den også er relevant for os i dag. Og der er emner, hvor man forsøger at finde nye måder at svare på.

Fra Den katolske Kirke kommer Hildegardkoret og holder koncert, Kirsten Kjærulff holder workshop om Hildegard af Bingen, Lillian Kristensen om Ignatius af Loyola og Sct. Joseph-søstrene Angela Rammé og Susanna Hoyos introducerer meditatív dans.

Fra programmet kan i øvrigt flæng nævnes ”daglig bøn og ikoner – om at bede med de hellige”, ”Det åbenbarede Ansigt. Kristusfremstillinger i Kunsten” med Lisbeth Smedegaard Andersen, ”Urhistorie – en bibelmeditation” med Lene Højholt og ”Den bevægelige spiritualitet” med Elizabeth Knox-Seith for blot at nævne nogle få af mulighederne.

Der er desuden koncerter og workshops med nye salmer – f.eks. ”Sange på vejen. Sange til andagt og vandring” med pilgrim-

Kirkedagene i Haderslev 2007.

men og sangeren Anders Tangaa Jensen, der er kordegn ved Trinitatis Kirke i København og Mikkel Vale, præst ved Helligaandskirken i København samt gospelkoncert og koncert med Janne Mark. Igen for blot at nævne nogle få af mulighederne.

Med de mange tilbud og de mange mennesker på Kirkedagene er der brug for at trække sig tilbage, så der skabes et rum for at høre Guds Kald: ”Menneske, hvor er du?”

Der bliver indrettet et ”Stillerum”, hvor der er mulighed for at trække sig tilbage så man i stilhed, bøn og meditation kan koble af fra det store program og de mange mennesker. Her vil der også blive holdt tidebønner morgen middag og aften.

Havnefronten

Spørgsmålet ”Menneske, hvor er du?” rettes ikke alene til deltagerne i Danske Kirkedage. Det er et spørgsmål, der rettes til alle mennesker. Derfor har Danske Kirkedage i Aalborg en filial på Aalborg havnefront som henvender sig til aalborgenserne. Her er der optræden med sang og musik, boder med oplysninger og andre aktiviteter.

Her er Den katolske Kirke til stede med Mobilkirken, hvor aalborgenserne har mulighed for at tænde et lys, meditere en stund eller få en snak med diakon Kaare Nielsen.

På Danske Kirkedage er der således mange muligheder for at få belyst spørgsmålet ”Menneske, hvor er du?” – både som et spørgsmål til mennesket i dag og ikke mindst som Guds kald til dig og mig.

Klik ind på www.DanskeKirkedage.dk og læs mere – og meld dig gerne til.

Økumenisk vandring i Aalborg.

Tro, kærlighed og respekt

Caritas sætter på kirkedagene fokus på det internationale hjælpearbejde, som udføres af Den katolske Kirkes humanitære organisation verden over.

Tekst: Christa Kløve Kranich, studentermedhjælper/Caritas

KIRKEDAGE De Danske Kirkedage er et forum, hvor forskellige trosretninger og kirkelige organisationer diskuterer og deler, hvad de alle har til fælles: troen på Gud og på en bedre verden. For Caritas Danmark er Kirkedagene derfor en vigtig begivenhed, som giver Caritas mulighed for at fortælle om organisationens og netværkets omfangsrige hjælpeindsats i Danmark og internationalt, samt oplyse om betydningen af det essentielle og særlige bånd, der eksisterer mellem Caritas og Kirken.

Ikke mindst ønsker Caritas at sætte fokus på det vigtige arbejde, som er resultatet af dette bånd. Sammen med andre kirkelige og humanitære organisationer er Caritas tilstede med en lille stand, hvor generalsekretær Jann Sjørnsen sammen med frivillige vil fortælle om nytten af udviklingssamarbejdet

og svare på spørgsmål.

”Caritas finder det naturligt at deltage i de Danske Kirkedage. Som katolsk organisation vil vi gerne være med til, at Danske Kirkedage bliver et mødested, hvor kirkelige organisationer bredt sætter hinanden stævne for at drøfte og reflektere over vigtige emner i vores tid. For Caritas gælder det ikke mindst spørgsmålet om, hvordan vi kan tjene næsten, der har behov for hjælp”, forklarer Generalsekretær for Caritas, Jann Sjørnsen.

Hjælper 24 millioner

Det var pastor Knud Ballin som i 1947 stiftede Caritas Danmark, og fire år senere var han med til at grundlægge Caritas Internationalis. Det katolske netværk af humanitære hjælpeorganisationer har i dag 167 medlemmer, 440.000 ansatte og 625.000 frivillige, og Caritas Internationalis er en af de største aktører i verden inden for nødhjælps- og udviklingsarbejde. Netværket hjælper på verdensplan 24 millioner mennesker i 200 lande og territorier.

Sammen uddanner Caritas skolebørn, kæmper for kvinders rettigheder, sikrer udviklingen af et bæredygtigt miljø og

behandler HIV/AIDS-ofre. Alene i Afrika hjælper Caritas-organisationer 25 procent af den del af Afrikas befolkning, der lever med HIV/AIDS. Caritas-netværket søger indflydelse på allerhøjeste politiske niveau og har tæt samarbejde med FN-systemet. Det sikrer verdens fattigste en stemme ved magthavernes bord.

Et værdifuldt samarbejde

For Caritas har tilknytningen til Kirken stor betydning for udførelsen af udviklings- og nødhjælpsarbejdet både internationalt og i Danmark. Det er tilknytningen og samarbejdet med Den katolske Kirke, der i høj grad adskiller Caritas fra andre hjælpeorganisationer. Værdisættet, som Caritas udfører sit arbejde ud fra, er funderet i kirkens sociallære, og der arbejdes ud fra en livsanskuelse baseret på kærlighed, respekt og ikke mindst fællesskabet.

Kirkedagene støtter op om Caritas' arbejde

I 2007 blev Caritas udvalgt til at modtage halvdelen af de Danske Kirkedages indsamlede kollekt. De næsten 40.000 kroner gik til et toårigt projekt i det vestlige Uganda. Projektet støttede op omkring forældreløse børn, som har mistet deres forældre på grund af AIDS.

Projektet har haft en stor betydning for børnene, og de familier de blev taget ind hos, og har sikret mad, tøj og skolegang til børnene.

Alle kan deltage

De danske kirkedage afholdes af Danske Kirkers Råd sammen med 60 kirkesamfund, stifter og organisationer.

Danske Kirkedage er det største fælleskirkelige arrangement i Danmark og finder sted hvert tredje år i Kristi Himmelfartsferien fra den 9. til 12. maj.

Alle kan deltage. Tilmeld dig på www.kirkedage.dk/tilmelding, hvor du også kan læse programmet.

Tæt på troen i Brasilien

DUK'erne tæller ned til VUD.

Tekst og foto: Lisbeth Rütz

VUD Det bliver en kæmpeoplevelse var budskabet, da en folk forventningsfulde DUK'ere lørdag den 19. april var til formøde om de næste Verdensungdomsdage i Brasilien. To danske DUK-grupper på i alt

Gå ud og gør alle folkeslag til mine disciple er Verdensungdomsdagens motto fra Matthæus 28,19

42 rejser afsted den 14. og 15. juli sammen med otte DUK-ledere. Med sig har de også to præster, Walter Gmelin I.V.I, der p.t. er sognepræst i Nuuk, p. Michal Gurkowski S.J. fra Aarhus og Kasper Baadsgaard, som studerer teologi i Rom.

DUK'erne skal være væk i tre uger, hvor de får set Bela Horizonte, Rio de Janeiro og Sao Paulo. Første stop på turen bliver en uge i Belo Horizonte, hvor de varmer op til turens absolutte højdepunkt, mødet med pave Frans. Der vil blandt andet være katekese om formiddagen og om aftenen forskellige kulturelle tilbud. Den vietnamesiske DUK-gruppe med 13 deltagere støder til den store gruppe efter første uge.

Den 23. juli starter programmet med åbningsmesse på den berømte Copacabana-strand. Fra den 25 – 28. er paven på programmet. Han byder velkommen den 25. og går korsvej med deltagerne den 26. Den 27.

er der vågenat, og den 28 er der stor pave-messe.

DUK'erne kommer tæt på den brasilianske hverdag, for en del af tiden er de indkvarteret privat.

Regina fra Aarhus menighed, der selv er brasilianer, gav sammen med sin datter Sara DUK'erne et lynkursus i brasiliansk takt og tone og landets kultur og historie.

Hun forberedte dem på lidt af et kulturchock. "Der er helt andre normer end hos os. Folk snakker utrolig meget og meget højt. Hvis ikke I afbryder dem en gang imellem, vil de andre tro, I er dødkedelige. Man er meget varme i omgangsformerne – og man er på kindkys med hinanden.

I vil komme til et land der grundlæggende er meget religiøst. Brasilien er et land, hvor den karismatiske bevægelse blomstrer.

Man synger og danser til messerne. Troen er meget levende og der er meget forskellige måder at være katolik på", fortalte Regina.

Sognepræst Walter Gmelin fra Nuuk fortæller om Brasilien

DUK'erne i gang med en "isbrydningsaktivitet" hvor de lærer hinanden at kende

"Der er rigtig meget liv i Kirken i Brasilien. Det er en glad, spontan og åben kristendom. Det er meget almindeligt, at når folk har fået den første løn, ja så giver de den til Gud. Det andet Vatikankoncil satte en masse i gang; men der har også været forvirring. Mange har forladt Kirken og gået over til pinsekirken", fortalte Walter, der tidligere har arbejdet som præst i Brasilien.

"Jeg glæder mig til tre uger hvor unge mødes på kryds og tværs med hinanden", siger DUK's formand David Sørensen, der i november var i Brasilien sammen med lejrchef Kim Tai for at skabe netværk og forberede sig til turen. De otte unge ledere gør en kæmpe stor ulønnet indsats for at deres

kammerater i DUK kan få nogle fantastiske dage i Brasilien. Og forventningens glæde er stor.

"Det er tro og fællesskab der er i højsædet. Jeg glæder mig til at dele min tro med rigtig mange og v. til at komme til et land, hvor jeg ikke bare er en del af en minoritetsgruppe", siger Elisabeth fra Herlev menighed.

P. Michal Gutkowski forberedte DUK'erne på VUD-budskabet, som er discipelskab og evangelisering. "Alle folk skal forstå, at Kirken har et glædesbudskab til dem. Husk det er en pilgrimstur og at Jeres erfaringer skal bruges i hverdagen bagefter", sagde han.

To elever fra Niels Steensens Gymnasium i top ved Chinese Bridge Competition

Konkurrerede i kinesisk sprog og kultur.

Tekst og foto: Elisabeth Kossmann, pædagogisk leder på Niels Steensens Gymnasium

SKOLER Tirsdag d. 9. april har to elever fra Niels Steensens Gymnasium deltaget i konkurrencen Chinese Bridge Competition, som afholdes på Confucius Institute CBS, Frederiksberg.

Sebastian Crone Faarborg 8.a vandt en første præmie, og Alexander Boalth 1.a vandt en anden præmie.

Konkurrencen Chinese Bridge tester både sprog og kultur i en tredelt prøve:

Hver deltager holder en tale om et selvvalgt emne på kinesisk. Kinesisk sprog og kultur testes gennem nogle spørgsmål på kinesisk. Hver deltager optræder derpå med fx en sang, recitation af et digt eller dans. Sebastian optrådte med en kinesisk sang, som han fremførte med guitar. Alexander reciterede et digt på kinesisk.

Vores to elever var i konkurrence sammen med 30 elever fra hele Danmark. To 3.g elever fra Viby Gymnasium vandt de to andre første og anden præmier.

NSG klarede sig således meget flot med vores to vinder-præstationer. Begge vores vindere er nu inviteret med til den internationale Chinese Bridge Competition i Beijing senere på året.

Kinesisk kultur har en særlig betydning for Niels Steensens Gymnasium som

jesuiterskole. Jesuitterne var tidligt tilstede i Kina og bidrog betydeligt til videnskabs- og kulturformidlingen mellem øst og vest.

Inspireret af dette arbejde og for at give vore elever de bedst mulige kompetencer til deres fremtidige liv, har alle elever på Niels Steensens Gymnasium mulighed for at lære kinesisk. I grundskolen fra 6.-9. klasse har alle elever obligatorisk kinesisk. I gymnasiet udbyder skolen kinesisk som både begynder- og fortsættelsesprog på A-niveau.

Vi har et Confucius Classroom i samarbejde med Confucius Institute ved CBS og Renmin University i Beijing. Vi har ekstra gæstelærere fra Kina, og vi sender elever på udvekslingsophold til vores partnerskole i Beijing, The High School Affiliated to Renmin University. Hvert år i vinterferien er der desuden mulighed for at deltage i en frivillig tur til Beijing arrangeret af skolen.

Sebastian Crone Faarborg og Alexander Boalth

De går i bøn og sang gennem byen

Temaet er "livets kultur"

ESBJERG Stor deltagelse fra både Jylland og Fyn forventes, når Skt. Nikolaj Kirke den 11. maj indbyder til bønsvandring gennem Esbjerg by. Bønsvandringen sker til ære for Jesus, jomfru Maria og livets hellighed. Baggrunden for vandringen er, at det i år er 40 år siden, den frie abort blev indført i Danmark. Pave Johannes Paul II ville fremme en "Livets Kultur" i stedet for den "Dødens Kultur" som den frie abort har medført og det vil den katolske menighed vise ved at gå bedende og syngende gennem Esbjerg, med kors, en statue af Jomfru Maria af Fatima og bannere. I processionen bæres det blodrelikvie fra pave Johannes Paul II, som sidste år kom til Danmark. På byens torv vil børnene danse til jomfru Marias ære." Ved at vandre og bede vil vi synliggøre vores budskab om, at "Livet" og ikke "Døden" har det sidste ord, og den eneste farbare vej for menneskeheden er at gå "Livets Vej" hvilket indebærer barnets ret til livet", fortæller sognepræst Benny Blumensaat.

Start: Sankt Nikolaj Kirke, Kirkegade 58 Esbjerg lørdag 11. maj kl. 11.00. Efter processionen fællesspisning i haven bag kirken. Alle er velkomne.

P. Benny Blumensaat med blodrelikvie fra pave Johannes Paul II,

Et liv for Kirken i Danmark

Ved Anne Storms begravelse den 11. april 2013 i Sankt Therese Kirke, Hellerup.

Tekst: Marie Storm

MINDEORD Anne fik lov til at starte og afslutte sit liv her på Rygård og Sankt Therese.

I 1944, da vor mor Helga ventede Anne, boede hun hos assumptionsøstrene, hvor hun blev plejet og passet.

Anne voksede op i en børneflokk med 4 drenge og 2 piger i Søborg. Hun gik i skole hos Sankt Joseph søstrene i Ordrup, Østerbro og Centralskolen og fik sin matematiske studentereksamen fra Gladsaxe Gymnasium.

Allerede i en ung alder vidste Anne, at hun ville være læge. Under sit medicinske studium boede hun på kollegiet på Rygård. Her lærte hun læge Inger Høyer at kende, og hun fik stor betydning for Annes liv. I 1962-65 påbegyndte jeg en uddannelse inden for Åndssvageforsorgen. Anne besøgte mig her og kom i kontakt med de åndssvage og delte mine tanker omkring den kirkelige betjening af disse mennesker.

Den nordiske Valfart

I 1968 blev Anne opfordret af Inger Høyer til at deltage i Den nordiske Valfart som medhjælper. Anne var lige ved at sige nej, det var ikke noget for hende; men Inger fik hende overtalt, og efter tre dage i Lourdes var Annes hjerte helt omvendt til dette sted. Ved grotten i Lourdes oplevede Anne, at hun ville komme tilbage her med en gruppe, hvor også de åndssvage ville være iblandt dem. I 1966 flyttede jeg til Hellerup igen, og Anne og jeg så meget til hinanden.

I 1969 flyttede Jørgen Hviid ind i præstegården. Anne og jeg blev inviteret til at spise sammen med Jørgen, hvor vi lærte hinanden at kende. I efteråret kom der et brev til Caritas til pastor Knud Ballin. Han sendte det videre til Jørgen, som kom og spurgte mig, om det var noget for mig. Det var en forespørgsel, om der var nogle fra Danmark, der kunne tænke sig at deltage i forberedelsen af en valfart for åndssvage, deres familier og venner i påsken 1971 i Lourdes. Jeg måtte sige nej, da jeg ikke er særlig god til sprog, men Anne sagde straks ja hertil, da hun alligevel skulle holde jul i Lourdes.

I 1970 arbejdede Anne, Jørgen og jeg på

et større opsøgende arbejde for at finde ud af, om det var muligt, at nogle fra Danmark kunne komme med. Den 12. september 1970 havde vi vores første møde i kantinen på Rygård. Vi ville gerne derned med fly. Vi var ikke mennesker nok; men vi sagde, at hvis Jomfru Maria ønskede at vi skulle med, ville hun hjælpe os.

Anne tog orlov fra sit lægestudium for at få valfarten forberedt. Vi fik fyldt et fly med 55 personer. Anne var med til at navngive denne valfart TRO OG LYS. Hun var Tro og Lys' første koordinator. Hun sørgede for, at liturgien og sangene blev oversat til dansk. Pastor Knud Ballin, der havde startet Caritas, støttede valfarten økonomisk, så ingen skulle blive hjemme på grund af økonomien. Den praktiske planlægning af Tro og Lys-Valfarten vedrørende fly og hotel bad vi Den nordiske Valfarts bestyrelse om at hjælpe med.

Tro og Lys

I 1972 tilrettelagde pastor Ballin, pastor Hviid, Anne og jeg den første Tro og Lys-fællesskabs retræte på Sostrup med Jean Vanier.

I sin studietid var Anne med i en arbejdsgruppe, som ønskede, at der kom nogle hospices i Danmark, og at Sankt Lukas blandt andet kunne bruges til det. Anne besøgte St. Christopher's Hospice i England.

Anne, Jørgen og jeg begyndte at se efter et hus, hvor vi kunne starte et fællesskab med handicappede og ikke handicappede. Vi lejede Hoffmannsminde på Valby Langgade 117. Vi flyttede ind i januar 1971. Samtidig blev Anne færdig som læge og startede sin turnustid forskellige steder i landet, men havde et værelse i huset. Huset fik navnet Niels Steensen Hus. Det var Annes og Ingers forslag. I efteråret 1974 flyttede vi til Helsingør.

Anne tog til Lourdes for at læse teologi og lære auxiliarene bedre at kende. Det blev Annes livskald sammen med lægekaldet. Hun ønskede at stå til tjeneste for Den katolske Kirke under biskoppen.

Den Nordiske Valfarts bestyrelse ønskede, at en fra Tro og Lys sad med i bestyrelsen, og i maj 1973 blev jeg opfordret til at træde ind. Samtidig fulgte Anne sammen med Inger Høyer det lægelige arbejde med de syge, som skulle med til Lourdes. Da Georg Høhling var formand efter Inger Høyer, kom Anne ind i bestyrelsen som

næstformand og blev formand efter Georg Høhling.

Under Valfarten til Lourdes 2011 fik hun overrakt fortjenestemedaljen for sit utrættelige arbejde for valfarterne. Hun er den første kvinde, der har modtaget denne æresbevisning.

Anne var med i bestyrelsen for plejehjemmet Hoffmannsminde og var med i Pastoralrådet. Var der en syg eller gammel, var Anne parat til at bringe dem den hellige kommunion.

Omkring 30 år var hun praktiserende læge. Hun holdt meget af sit arbejde og af sine patienter. Hun havde patienter fra mange nationer. Hun værnede om menneskets værdighed, om det ufødte barn, om børnene, om de handicappede, om den svage og de gamle. I lange perioder var hun på klinikken om dagen, tog til messe daglig og kom hjem og arbejdede for Den nordiske Valfart om aftenen.

Den sidste tid

For to et halvt år siden fik Anne brystkræft. I januar i år blev det konstateret, at hun havde fået knoglekræft og efter flere undersøgelser fik hun den 11. februar i år at vide, at der også var lungekræft og leverkræft. Behandlingen, der kunne tilbydes, var livsforlængende kemobehandling. Anne fik ophold på Sankt Lukas Hospice til medicinsk behandling, så hun ikke havde så mange smerter. Hun sagde nej til kemobehandlingen. Hun fik mange besøg, telefonsamtaler og breve. I de første uger kunne hun bevæge sig rundt alene, senere med rollator og til sidst i kørestol. Næsten hver dag modtog hun den hellige kommunion. De første fire søndage var hun med til messen her i Sankt Therese Kirke. Hun var med til fejring af vor nye pave Francis i Domkirken fredag den 22. marts med rollator, og til oliemessen den 26. marts i kørestol på grund af mange smerter.

Var på Herlev Hospital onsdag for at få endnu en skanning. Kom tilbage Langfredag til Sankt Lukas. Påskedag havde Anne det meget skidt. Jeg var hos hende. Hun sov meget og fik en del smertestillende. Vores bror Christoffer og Ida, hans datter, kom og sad hos Anne. Vi fik ringet til præsterne Leo Kertz og Michael Bradley, som kom og gav hende de syges salvelse, bad et led af rosenkransen og sang Lourdessangen. Anne faldt helt til ro og et øjeblik efter døde hun. Ganske kort tid efter kom biskop Kozon og bad for Anne.

Vi nåede heldigvis at have en familiesammenkomst den 16. marts sammen med Anne. I hendes fælleshus. Vi var omkring 30. Det var en rigtig god dag. Anne har altid elsket at være sammen med børn. Hun elskede at lege og hygge om dem, og de elskede deres kære faster Anne. Hun fik flere flotte tegninger, som hun fik hun med i kisten, da vi sang hende ud 2. påskedag.

Tak for alt

Jeg vil gerne sige en særlig tak til dig, Paul Marx, for alt det, du har været for Anne i mange år. Også her i den sidste tid. Jeg ved, at Anne er glad for, at vi ventede på dig, til

Fra en valfart til Lourdes. Søstre Anne og Marie Storm. I midten en svensk franciskaner.

du kom fra Færøerne, så du kan begrave hende i dag. Også en stor tak til Fabrizio, Leo og Michael for jeres omsorg for Anne, mens hun var på Lukas. Kære Lisbeth Arbøl, vi vil sig dig tak for din kærlige omsorg for Anne, at du sørgede for, at hun kunne komme til Lukas, og at du var der for hende. Jeg ved, det gjorde Anne tryk. At hun samtidig oplevede, at der på Sankt Lukas var kommet et hospice, som hun havde drømt om i sine unge dage.

Anne planlagde selv sin begravelse sammen med Eva Rungvald og Jørgen Ditlevsen, og Martin Ryom havde hun ønsket som bedemand. Tak for jeres indsats.

Jeg ved, at Anne var glad for at komme her i Sankt Therese Kirke og altid blev godt modtaget. Også i hendes egen menighed i Herlev var hun glad for at være, men kirken ville have været for lille i dag. Tak til enhver, der er kommet i dag for at tage afsked med Anne. Vi er mange, der vil savne hende. Men nu er hun i Guds gode varetægt. Anne skal ud og ligge i samme grav som vores far Geert på Vestre Kirkegård.

Kære Anne, vi vil savne dig i familien, i kirkefællesskabet, i vennekredsen og også blandt dine patienter.

Ære være dit minde.

Annes fortrolige ven, Vera på 4 år, har tegnet denne engel. Vera spurgte om Anne ville blive hendes skytsengel, og det ville Anne gerne. Familien overvejer at få tegningen graveret på Annes gravsten.

Anna Storm fotograferet sammen med sine fem søskende.

Læge Anne Storm, leder af Den Nordiske Valfart til Lourdes, in memoriam

MINDEORD 1. påskedag, søndag den 31. marts 2013, døde leder af Den Nordiske Valfart til Lourdes, læge Anne Storm, efter nogen tids sygdom. Anne var første gang i Lourdes i 1968 som medicinstuderende og vendte igen og igen tilbage som pilgrim og hjælper, hvor hun arbejdede trofast for den syges velbefindende og plads i samfundet. Aldrig var en opgave for svær for Anne, der i 1998 blev valfartsleder, og årets valfart blev ofte planlagt sent på aftenen, efter at Anne havde arbejdet mange timer i sin lægepraksis. Sammen med Valfartspræst Pater Herbert Krawczyk og et velfungerende valfartsteam fortsatte Anne udviklingen af Den Nordiske Valfart til Lourdes til det, den er i dag.

Under Annes kompetente ledelse er mange frivillige hjælpere rejst til Lourdes med de syge nordiske pilgrimme, og de har bidraget til, at deres ophold har været givende. Oplevelsen af trosfællesskabet for pilgrimmene har været til glæde for mange, som år efter år er vendt tilbage for at opleve bøn, meditation, stilheden ved grotten og den imødekommende atmosfære i byen for syge såvel som raske.

Den 14. september 2011 modtog Anne i sin egenskab af valfartsleder – og som den første kvinde nogensinde – Lourdes fortjenstkors, som udtryk for den største anerkendelse, som Biskoppen af Tarbes og Lourdes giver for en aktiv indsats og

engagement til fremme af budskabet om Lourdes.

Anne brugte sin profession som læge og sin tro som ballast til at hjælpe sine medmennesker, og hun var altid parat til at lytte til den enkelte pilgrims sorger og prøvelser. Vi vil altid mindes Anne for hendes uselviske indsats for de syge og for hendes store arbejde for Den Nordiske valfart til Lourdes.

Valfartsbestyrelsen. Anna Vidal, Fungerende leder af Den Nordiske Valfart til Lourdes.

Anna Vidal og Anne Storm

Gunnar Martin Nielsen in memoriam

MINDEORD Til erindring om Gunnar Martin Nielsen – forfatter, præst, familiefar og venners gode ven.

Han døde den 26.3.2013.

Gunnar Martin blev født i 1921 og døbt i folkekirken. I en ung alder blev han freelancejournalist ved Vejle Amts folkeblad. Under krigen studerede han græsk og latin i København, og i 20-års alderen konverterede han til Den katolske Kirke.

I 1947-1953 studerede han til katolsk præst i England.

Da han vendte tilbage til Danmark, blev han katolsk præst i Lyngby og redaktør af Katolsk Ugeblad.

Han startede den katolske brevscole.

I 1963 kom det til et brud i hans præstekarriere, idet han mødte Bitten, kvinden i hans liv. De startede deres liv sammen på Rye Højskole, og i 1969 tog de sammen til Kenya for Danida. Her var han rådgiver for andelsbevægelsen. De arbejdede i Kenya fra 1969 til 1974.

Vendt hjem til Danmark ønskede Gunnar Martin inderligt at kunne virke som præst, og han fik en stilling som sognepræst i folkekirken i Vester Sottrup, Egersund.

Efter Gunnar Martins pensionering flyttede parret til Aarhus, hvor de deltog levende i den katolske menighed og i arbejdet på Det Økumeniske Center. I familiefællesskabet er der to døtre og tre

børnebørn. Der var lattermildhed og tid til levende samtaler, når man var gæst i en varm og givende familie.

Hele livet var Gunnar Martin produktiv med en lang række bøger og artikler, som man kan slå op på internettet.

Gunnar Martins liv afspejler dybde, glæde og problemer i livet som katolik i den moderne tid. Der stilles spørgsmål og forsøges at finde svar i denne sammenhæng.

Eva Nordentoft

Da Gunnar Martin Nielsen den 31.5. 1953 blev præsteviet i Sankt Norberts Kirke i Vejle, vakte det stor opsigt. Som helt ung var han freelancejournalist på Vejle Amts Folkeblad, der i dagens anledning satte en hel side af til en reportage om præstevielsen, som var den første katolske i Vejle siden reformationen.

30 år undervejs

Den danske oversættelse af det romerske missale er efter mange års arbejde og omveje sendt til Rom til godkendelse.

Tekst: Niels Messerschmidt

MISSALE Umiddelbart efter Det 2. Vatikanconcils afslutning begyndte arbejdet med en gennemgribende gennemarbejdelse af den messe, som indtil da havde været næsten enerådende i Kirkens latinske ritus i hundredevis af år. Denne liturgi, der i hovedtræk er et godt stykke over tusinde år gammel, fik efter Tridentinerkoncilet i 1500-tallet en fastere form, og gennemgik siden kun mindre revisioner og ændringer. Denne messeliturgi kendes som 'den tridentinske messe'.

Reformarbejdet efter koncilet skred relativt hurtigt frem, og den såkaldte Paul VI-messe blev indført i slutningen af 1969. Denne messe står i samme stærke tradition som den tridentinske messe; til trods for flere iøjnefaldende ændringer, drejede det sig ikke om noget grundlæggende nyt og anderledes.

I 1969 kom et nyt romersk missale og det tog ikke mange år før det var oversat til et stort antal sprog. Dette arbejde blev også igangsat i bispedømmet, og efter nogen spredt fægtning, hvor både enkeltpersoner og arbejdsgrupper tog spontant fat på dette arbejde med stor iver, forelå en dansk prøveoversættelse i midten af 1970'erne. Men da dette arbejde bar præg af at være gennemført uden egentlig koordination og styring, valgte biskop Hans at lade én person at udarbejde forslag til en samlet

missaleoversættelse. Det blev lagt i hænderne på Jacob Thomsen, der i perioden 1983-93 arbejdede med oversættelsen fra latin til dansk, og med biskop Hans som endelige censor af den i alt 1.191 sider store oversættelse.

Den 11. marts 1993 blev den færdige oversættelse sendt til godkendelse i Rom, og året efter kom Vatikanet med sin godkendelse uden et eneste rettelsesforslag. Og så manglede oversættelsen blot at trykkes – troede man.

Af uransagelige grunde stod tingene stille i flere år, og Danmark var formentlig et af de eneste lande, der endnu ikke rådede over en trykt oversættelse af missalet fra 1970. Præsterne herhjemme var henvist til prøveoversættelsen, der i mangel på bedre blev printet og indsat i ringbind som et løsladssystem.

Flere forhindringer

Siden kom der atter gang i sagen, da Pastoral-Centret nedsatte en arbejdsgruppe omkring musikken til missalet, og en landsdækkende høring om musikken blev igangsat. Herefter blev manuskriptet gjort tryklært. En ny, uforudset udsættelse af trykningen forårsagede imidlertid af den (endnu ikke afsluttede) årelange notatudveksling mellem Rom og bispedømmet omkring oversættelsen af et par steder i den apostoliske trosbekendelse, der hidtil havde været uberørt af nyoversættelsen.

Således blev arbejdet atter sat i venteposition, da en ny 3. udgave af det latinske missale udkom i foråret 2002. I forhold til den tidligere 2. udgave var der ændringer eller kommet nye bønner til på

næsten halvdelen af de over 1.300 sider i det nye missale (mod 2. udgavens 999 sider). Desuden var der ændringer på de fleste af siderne i de vigtige retningslinjer for messens liturgi, som udgør de indledende godt 100 sider af begge missaler. Hele oversættelsesarbejdet med 3. udgaven blev afsluttet den 8. december 2002, stadig med biskop Hans som trofast censor.

Herefter forestod et lettere revisionsarbejde for at sikre, at sproget var helt up-to-date, inden arbejdet med de nye dele i missalet var færdiggjort den 14. september 2011. Blot en uge senere, den 21. september, kunne Den nordiske Bispekonference give sin endelige godkendelse af oversættelsen.

Sendes med diplomatpost

I perioden op til at den færdige danske oversættelse, via Det apostoliske Nuntiat

i Stockholm, midt i marts i år kunne sendes med diplomatpost til godkendelse i Kongregationen for Gudstjenesten og Sakramentsordningen i Vatikanet, har Michael Stæger ydet et stort arbejde ved at indføje de endelige rettelser i det færdige dokument, ligesom han har udviklet en teknisk løsning, som fremhæver hvor i dokumentet rettelserne er sket.

Set i bakspejlet er 30 år lang tid at vente, og som nævnt har forviklinger og omarbejdelser af det romerske missale forsinket arbejdet med at færdiggøre det danske missale. Hertil skal tilføjes, at det ikke er nogen let opgave at oversætte en latinsk tekst, der samtidig er koncis og betydningsmættet, og bygger på 2.000 års katolsk tradition, til et mundret nutidssprog. Dette mål synes nu nået, og man kan kun krydse fingre for, at der i den kommende tid ikke opstår flere forhindringer.

Det svenske bispedømme har i flere år haft deres eget trykte missale og forhåbentlig får vi det inden længe også i vort bispedømme.

Sortklædte stormtropper og en branding-bevidst biskop

Dominikanermunke og missionsivrige bisper fyldte en del, da Teologiens Døgn i Aarhus bød på teologisk byvandring. Katolicismens nyere historie i byen skulle man dog selv gå på opdagelse for at finde.

Tekst og foto: Malene Fenger-Grøndahl

AARHUS "Kan I se de tre roser deroppe på tårnets facade?". Professor i teologi ved Aarhus Universitet, Peter Lodberg, peger op mod tårnet på Aarhus Domkirke, og de omkring 50 deltagere i morgenen byvandring under Teologiens Døgn følger hans finger med blikket. Jo, de tre roser er nemme at se. Men hvad betyder de? "De er placeret der på ordre af det tætteste, vi i Danmark har haft på en kirkefyrste, Aarhus-biskoppen Jens Iversen Lange. De tre roser var taget fra slægtens våbenskjold, og han sørgede for at pryde ikke kun domkirkens tårn, men også dens gavle, hvælvinger og inventar med slægtens våbenskjold. Han forstod sig virkelig på det, vi i dag kalder 'branding'," fortæller Peter Lodberg. Jens Iversen Lange var adelsmand og var blandt kong Christian den 1's Rom mest betroede mænd. I 1449 blev han ligefrem som ærkedegn sendt til Rom for at aflægge lydhedslofte til paven på kongens vegne.

Opgav at kristne Aarhus

"Selv om de færreste nok tænker over det, har Aarhus været katolsk længere, end det har været luthersk," siger Peter Lodberg og uddyber: "Aros, som byen dengang hed,

blev nævnt første gang i kirkehistorien i 948, hvor det blev besluttet i Tyskland, at man ville forsøge at kristne Danmark fra byerne Slesvig, Ribe og Aros. Det gik dog ikke så godt i Aarhus, så man opgav allerede i 988 og holdt en pause i bestræbelserne på at gøre de barbariske Aros-boere kristne. I 1060 besluttede paven dog igen at give det en chance, og i 1060 begyndte man at bygge en domkirke indviet til Skt. Nikolaj, den som vi i dag kender som Vor Frue Kirke. Da den blev bygget, lå den uden for voldene; i dag er den jo i centrum af byen, og vi kan faktisk inden for få hundrede meter spore en væsentlig del af byens kirkehistorie."

Den nuværende domkirke blev først opført i slutningen af 1100-tallet, og i 1400-tallet, under biskop Jens Iversen Lange, blev den udbygget og fik det store tårn i vestenden og de indre hvælvinger i gotisk stil. Desuden sørgede Iversen Lange for at udbygge koret og placere den altertavle af Bernt Notke fra Lübeck, der betragtes som et af de væsentligste senmiddelalderlige kunstværker i Danmark.

Den gotiske stil blev siden 'hentet ind' i byen igen, da byens to fungerende katolske kirker blev opført i nygotisk stil i slutningen af 1800-tallet. Den ene, som ligger i Ryesgade ganske tæt på banegården, er hovedkirken for den aarhusianske menighed, mens den mindre Skt. Nikolaj Kirke på Frederiks Allé, bliver brugt af den irakisk-kaldæiske menighed.

Klostrets stormtropper

Disse to kirker bliver der dog ikke tid til på den ret korte byvandring med Peter Lodberg. Men det katolske islæt forsvinder

dog ikke. Turen fortsætter nemlig hen til Vor Frue Kirke, som har inkorporeret Danmarks ældste kirkerum, og som desuden har givet navn til det nærliggende Klostertorv og til Gammel og Ny Munkegade. Kirken blev nemlig fra omkring 1250, da den nye domkirke stod færdig, tilholdssted for dominikanermunke. "I Danmark var de i høj grad en byorden, som altså bl.a. holdt til her i Aarhus. Da reformationen kom i 1536, var der ca. 15 dominikanerklostre i Danmark, og her i Aarhus blev dominikanerne berygtet for deres meget aggressive forsøg på at forhindre reformationen. De blev kaldt 'Herrens hunde' og var en slags sortklædte stormtropper til forsvar mod reformationen," siger Peter Lodberg.

Efter Reformationen forsvandt dominikanerne fra Aarhus, men den katolske fortid blev bestemt ikke usynlig, understreger byvandringens leder: "Jeg har hørt udenlandske katolske præster udbryde 'Er det her stadig en katolsk kirke!', når de har besøgt klosterkirken. Reformationen betød ikke et absolut brud med det katolske; der var og er en vis kontinuitet, ikke mindst i arkitekturen og kirkeudsmykningen."

Metodister, muslimer og missionærer

De skiftende tiders og forskellige kirkeretningers arkitektur afspejler sig i det, der senere blev kendt som Aarhus' 'red light district'. Her har Frelsens Hær, Kirkens Korshær, Indre Mission og KFUM bygget huse, som hver på deres måde afspejler byherrernes teologi og visioner. Også metodisterne har sat deres præg på bymidten, ligesom der er kommet nyreligiøse bevægelser, buddhister og muslimer til, hvis bygninger dog fremstår mindre tydelige i bybilledet.

"Det gennemgående ved Aarhus' kirkehistorie er, at alt det nye og spændende er kommet udefra. Det eneste, vi har gjort her, er så at omforme det og fordanske det. Kristendommen kom fra Mellemøsten via Tyskland, og siden kom der ny inspiration fra Frankrig, England og USA," konkluderer Peter Lodberg.

Men hvad med i dag? Er det ikke rigtigt, at den katolske kirke i dag er det kirkesamfund, der tilfører mest udefra? "Jo, det er rigtigt. Menigheden i Ryesgade har vist tæt på 100 forskellige nationaliteter," indrømmer rundviseren.

Ungdomskirken i Aarhus.

Jylland København – tur – retur

Menighederne i Grenå og Randers tog på valfart til domkirken.

Tekst og foto: Birgit Clausen

TROENS ÅR I menighederne i Randers og Grenå var der fremstået et ønske om at besøge vor domkirke, bispekontoret og de vigtigste steder for vore danske helgener. Vi ville gerne i Troens år uddybe vort forhold til Kirken, til vores bispedømme, til nogle danske helgener og dermed også vor tro.

Valfarten fandt sted d. 4. – 6. april 2013 med 13 deltagere fra de to menigheder. Vi kørte i privatbiler og overnattede 2 nætter i

gæstehusene i Vor Frue Kloster på Åsebakken. Højdepunktet på valfarten var messen fredag d. 4. april kl. 17.00 i vor domkirke, Sankt Ansgar Kirke, som biskop Czeslaw Kozon koncelebrerede sammen med vor sognepræst pastor Dominique og Domkirkens sognepræst pastor Niels Engelbrecht. For en del af deltagerne var det første gang, de var i vor domkirke, og det var selvfølgelig en stor glæde for os alle, at biskop Czeslaw fejrede messen for os og mødtes med os bagefter. Inden messen havde pastor Niels Engelbrecht fortalt om kirken og vist os flere spændende ting i museet ved domkirken.

Om formiddagen havde vi været på bispekontoret, hvor administrationschef Thomas Larsen, informationschef Niels Messerschmidt og leder af pastoralcentret Marcelino Gaugain fortalte levende og inspirerende om arbejdet på bispekontoret. For mange af deltagerne åbnede det øjnene for vilkårene i bispedømmets administration i lyset af bispedømmets økonomiske situation. Vi besøgte også Sankt Andreas Bibliotek, hvor biblioteksleder Kate Toft Madsen fortalte om biblioteket og arkivet. Da vi gik fra Gammel Kongevej 15, var mange tasker ekstra tunge af bøger, som deltagerne havde købt i bibliotekets antikvariat.

Et andet af valfartens højdepunkter

var mødet med søstrene på Vor Frue Kloster. Vi deltog i en vesper og havde messe sammen med dem lørdag morgen. Søstrenes gæstfrihed og omsorg var en stor oplevelse for os jyder, der sjældent oplever et fungerende kloster.

På vej til København og hjem igen besøgte vi steder for de to danske helgener, den hellige Knud kongen i Odense og den hellige Knud Lavard i Haraldsted og Ringsted. I Sankt Albani kirke, Odense fejrede vor sognepræst pastor Dominique dagens messe, og efter frokost, som vi spiste i menighedslokalet, besøgte vi den hellige Knud kongen i Sankt Knuds kirke. Her bad vi om hans forbøn for os.

I kapelruinen i Haraldsted mindedes vi den hellige Knud Lavard. Valfarten sluttede med besøg i Sankt Knuds Kirke, Ringsted, hvor vi drak kaffe sammen med Mila Christoffersen og Ruth Simonsen fra den lokale menighed.

Undervejs på valfarten fortalte Helge Clausen om de steder, vi besøgte. I Sankt Knuds kirke, Ringsted fortalte han bl.a. om Mariastatuen som stammer fra Nørre Snede kirke. Her var den efter reformatio-

nen blevet muret inde i en væg, og folk fortsatte med at gøre hovedbøjning mod den, til trods for at man ikke kunne se den. Efter at den var blevet fundet igen, blev den overdraget til Sankt Knuds Kirke i 1940'erne.

På denne måde sluttede valfarten med jomfru Maria. Det var også begyndelsen på valfarten, idet første stop var ved Sønderø kirke på Fyn, hvor vi så de pragtfulde kalkmalerier af Bebudelsen, Jesu fødsel, Marias kroning til Himmeldronning, og Sct. Gregoriusmessen. Valfarten blev altså også indledet under Marias forbøn for os og med tankerne på Eukaristien.

Vi tænker nu tilbage på denne valfart, hvor vi blev styrket i vor tro på den opstandne Kristus og Kirken i verden, i vort bispedømme og i vore lokale menigheder.

Messe i Domkirken.

Aftensmad i gæstehuset Emmaus på Åsebakken.

Kirkens krav er ikke urimelige

Kommentar til læserbrev af Kaare Rübner Jørgensen i KO nr. 6.

I KO nr. 6 skriver Kaare Rübner Jørgensen om sin frygt for, at ”de unge vender kirken ryggen og lader sig gifte på enten rådhus eller i en folkekirke” som en konsekvens af Kirkens ”urimelige krav” om, at man mindst seks måneder i forvejen meddeler sit ønske om at blive gift.

Din frygt er ganske ubegrundet, Kaare Rübner. Som Paulus siger, er kærligheden ”tålmodig” (1. Kor 13, 4). ”Den hører aldrig op” (1. Kor 13, 8). ”Kærligheden tåler alt, tror alt, håber alt, udholder alt” (1. Kor 13, 7). Derfor kan den, der elsker, vente en evighed på den elskede, også selvom længslen til tider kan virke pinefuld.

Ægteskabet i den Katolske Kirke er et sakramente. Kærligheden imellem en mand og en kvinde velsignes af Gud, som helliggør kærligheden og indgår i foreningen. Hermed er vielsen i den Katolske Kirke en enorm kærlighedsgave. Det er ikke *en ret* at blive gift i den Katolske Kirke – det er tværtimod en velsignelse, en nådegave fra Gud. Ægteskabets sakramente skal derfor respekteres for det, det er, og modtages i dyb taknemmelighed.

At indgå i et ægteskab er en alvorlig be-

slutning, som naturligvis kræver forberedelse. Ønsker man at blive viet i Den katolske Kirke, skal man vide, hvad man går ind til. Man må sætte sig ind i Kirkens lære om glæderne og forpligtelserne ved et katolsk ægteskab for helhjertet at kunne give sig selv til den anden i ægteskabets sakramente.

Forberedelsen til at modtage ægteskabets sakramente er i en vis forstand ikke anderledes end forberedelsen til at modtage ethvert andet sakramente. Firmanderne går typisk til undervisning en til to gange månedligt i et helt år, inden de modtager firmelsens sakramente. Konvertitterne modtager ugentlig undervisning i et til to år, før de indtræder i Kirkens fulde fællesskab. Sammenligner man med dette er forberedelserne til at modtage ægteskabets sakramente meget mindre tidskrævende.

De, der ønsker at blive gift i Kirken, vil forhåbentligt glæde sig over den kærlighed, der gradvist bliver dem åbenbaret i forberedelsen til ægteskabet. Med længslen stiger forventningens glæde, og herved modnes kærligheden. Kirken skal ikke konkurrere med rådhuset eller folkekirken om at vie unge par. Den skal tværtimod stå fast på, at en så omfattende, nåderig gave kræver forberedelse. Tak til Kirken i Danmark – til både lægfolk og gejstlige – der bruger kræfter på at forberede vordende ægtefolk på at modtage ægteskabets sakramente.

Isabella Maria Kyle, Århus menighed

Svar på Maria Mbalyoweres læserbrev

Det fremgår aldeles tydeligt af dit læserbrev i KO nr. 6 hvorfor der visse steder kan være en form for generationskløft i vores kirke.

Hvis den ikke er der i forvejen skal du da nok sørge for at den fødes og kan vokse.

Naturligvis er det en skam at dine egne forældre ikke er, eller var, engageret i vores kirke, og bare har sat dig af, til messer osv. Men den generalisering du præsterer i dit læserbrev tjener ikke din meget lille sag. Det er tydeligt, at du blæser dit eget lille problem op i dimensioner der ikke klæder et ungt menneske på 24 år, og her tænker jeg på den omtanke og viden der burde være til stede i din aldersgruppe, for ikke at tale om den hensyntagen vi ”gamle” katolikker har overfor vore medmennesker. Unge som gamle.

Jeg vil sige det rent ud, at hvis du skulle komme til at bestemme, ville Den katolske Kirke blive meget, meget lille. Naturligvis er det slet ikke indenfor sandsynlighedernes rækkevidde. Du vil ikke komme til at

bestemme noget som helst med den måde du argumenterer på.

Når man vil frem i rampelyset og gerne virke engageret, så må man først og fremmest have pli og fornemmelse for hvad virkeligheden indeholder, og ikke som du, gøre dig til talskvinde for en udvikling du påstår eksisterer fordi lige du, og måske et par af dine venner, har den inde på livet.

Jeg har alderen til at være ”en sur gammel mand”, og min frue har alderen til at være en ”mavesur midaldrende dame” men jeg er ikke sur, ligesom min frue ikke er mavesur.

Hvis dine øjne var lidt mere åbne overfor dine medmennesker, ville du opdage en gruppe af rigtig behagelige mennesker der er dybt engageret i vores kirkes gøremål. Det betyder naturligvis også at søge at sortere de værste skrubbudser fra alle de nye ideer, som ganske unge gerne vil have kirken deltager i, men som ikke har den fornødne dybde, og ofte kan være udarbejdet ud fra et egoistisk og meget overfladisk grundlag.

Og så til sidst, vi gamle katolikker taler og skriver høfligt og med respekt overfor vore medmennesker.

Det burde du tage ved lære af.
Jan Leon Sandberg, 4953 Vesterborg

Mozzettaen er en liturgisk klædedragt

Kommentar til artikel af Nik Bredholt i KO nr. 6.

Vi kan kun gætte på, hvorfor pave Frans har valgt ikke at bruge den traditionelle pavelige mozzetta, ”det pompøse røde renæssanceklæde”, som Nik Bredholt omtaler det i KO 12. april. Men at sige, at det ”repræsenterer magt” giver ingen mening. Mozzettaen er en liturgisk klædedragt, som bæres af alle

biskopper, og nogle præster, ved højtidelige lejligheder, når de ikke fejrer messe og har messeklæder på. Den repræsenterer ikke mere magt end den særlige hvide pavelige soutane, som Frans stadig bærer. Undladelsen af mozzettaen hænger utvivlsomt sammen med pavens generelt afdæmpede stil, men man må spørge hvad der skulle være galt i at biskoppen af Rom – ligesom alle andre biskopper – bærer noget andet end sit hverdagstøj, når lejligheden byder det?

Gideon Ertner, 1954 Frederiksberg C.

Apropos pinlige fejl.

Svar på Kåre Rübners indlæg om ægteskabskurset

I KO nr. 6 har Kåre Rübner Jørgensen en række kritiske kommentarer til bispedømmets ægteskabsmateriale under overskriften ”Katolsk ægteskabskursus: Et klokkeklart selvmål.”

Herunder påpeger han, hvad han kalder ”flere pinlige fejl” – men i realiteten er der kun tale om én. Det er korrekt, at befrugtningen ikke finder sted i livmoderen, men i æggelederne. Her er der helt klart tale om en fejl, som man burde have fanget i korrekturen.

Det er derimod ikke, som Rübner påstår, urigtigt, at p-piller kan være abortfremkaldende. Det er en mulighed, som ikke kan afvises.

Hans næste påstand om, at Billingsmetodens sikkerhed på 97 % (dokumenteret af WHO) forudsætter, at kvinden har en regelmæssig menstruationscyklus, kan blankt afvises. Rübner forveksler øjensynligt Billingsmetoden med fortidens kalendermetode, som mange endnu brugte i hans ungdom i 1960’erne, som han nostalgisk refererer til i begyndelsen af sit indlæg. Billingsmetoden, som også kaldes ovulationsmetoden, bygger på iagttagelser af cervixsekretet, som kan foretages helt uafhængigt af, om kvinden har regelmæssig cyklus eller ej.

Endvidere mener Rübner ikke, at Kirken anbefaler metoden som et alternativ til prævention. Det begrundes han bl.a. med en henvisning til § 2368 i katekismen, hvor man kan læse, at ægteparrets grunde til ikke at sætte børn i verden skal være legitime. Ergo, mener Rübner, kan metoden ikke være noget alternativ til de kendte præventionsmetoder, når den kun kan bruges i nødstilfælde.

Kættere og rettroende

Kommentar til K.O. nr.5.

Under overskriften Eftertanker har Lisbeth Rütz oversat og redigeret en spændende artikel om den kendte italienske kirkehistoriker Roberto de Mattei og hans synspunkter (bagsiden af Katolsk Orientering nr. 5).

Emnet er begrebet koncilerne, hvor der er blevet begået fejl. Først bliver der med gavmild hånd strøet med det absolutte begreb - ufejlbar. Kirken er ufejlbar selv om dens enkelte medlemmer begår fejl, og senere bliver det fastslået, at også traditionen er ufejlbar, ligesom vi ved, at Bibelen med ikke mindst Det Gamle Testamente er ufejlbar.

Hvis man definerer Kirken som værende den samlede mængde af troende, Gudsfolket, som tror på Jesus Kristus ifølge den apostolske trosbekendelse som Guds søn - den opstandne, så bevæger vi os ud over den synlige katolske Kirke, mens vi nok må se bort fra en del katolikker, som ikke vil skrive under på hele bekendelsen eller lever med en hel del ovetro indpodet dem som små af ”ikke helt ufejlbare fromme” søstre.

Tilbage til Roberto de Mattei, hvor han skriver: ”Hvis man husker Det fjerde Laterankoncil (1215), så er det for at have defineret, at uden for Kirken er der ingen frelse, en sandhed der siden er blevet en del

”Nogen carte blanche er der ikke tale om”, konstaterer han. Nej, så vist ikke. Det er faktisk det, hele problemstillingen katolsk set drejer sig om. Ved Rübner virkelig ikke, at Kirken betragter frugtbarheden som en gave fra Gud og derfor afviser enhver form for prævention? (Det står ellers i materialet) Og ved han ikke, at Billingsmetoden ikke er en præventionsmetode, men slet og ret et redskab, som sætter kvinden i stand til at konstatere, i hvilke perioder af sin cyklus hun kan blive gravid? Når Paul VI i *Humanae vitae* taler om ”ansvarsbevidst forældreskab”, præciserer han samtidig (10), at det er ægtefællernes pligt at ”forme deres handlinger efter Guds skaberplan.” Med andre ord: ægtefællerne skal have gode grunde til at bruge den viden om kvindens sikre perioder, som Billingsmetoden kan give dem, til bevidst at fravælge at sætte børn i verden.

Rübner slutter sit indlæg med en bemærkning om, at han intet har imod, at man orienterer unge mennesker om det katolske syn på ægteskabet. Det er unægteligt venligt af ham, men når han indledningsvis finder det helt i sin orden, at unge har seksuelt samkvem før ægteskabet, og efterfølgende med sin snak om prævention lægger et røgslør ud over, hvor Kirken står i spørgsmålet om ægteskab og seksualitet, kan man få sine tvivl om, hvorvidt det lige netop er det anliggende, der motiverer hans indlæg. Hans bekymring for, at de unge lader sig vie på rådhuset ved udsigten til at skulle bruge tid på at sætte sig ind i Kirkens lære, deler jeg ikke. Det vil i så fald være et ærligt valg - ærligere end at blive hængende i en Kirke, hvis tro og lære, man på forhånd har afskrevet som irrelevant.

Torben Riis, 4750 Lundby

af Kirkens ufejlbare tradition.”

Når man så læser biskop Hans Martensen og Oluf Bohns udmærkede oversættelse af koncilteksterne fra Andet Vatikanconcil, så står der: (Økumeni side 221-222)

”Hos vore adskilte brødre udføres der også ikke så få af den kristne religions hellige handlinger, som på forskellig vis i overensstemmelse med den enkelte kirkes eller menigheds forskellige situation uden tvivl virkelig kan skabe nådens liv og må siges at være i stand til at åbne adgangen til frelsens fællesskab.”

Herved er der en konflikt imellem de nævnte konciler, der kan skabe forvirring om, hvem der er rettroende, og hvem der er kætter?

Ole Dam, 2100 Østerbro

Læserbreve

Indsendte indlæg skal forsynes med navn, adresse og telefonnummer.

· Kun navn og postnr. offentliggøres i bladet.

· Max. grænse for læserbreve: 400 ord. (vi forbeholder os ret til at forkorte læserbreve over denne længde).

· Max. grænse for kommentarer 800 ord. KO bringer en kommentar pr. nummer.

· Læserbreve kan indsendes som e-mail til redaktion@katolskorientering.dk

Eller som brev til: Katolsk Orientering, redaktionen, Gl Kongevej 15, 1610 København V.

Katolsk Orientering bringer ikke læserbreve eller kommentarer som har været trykt i andre medier.

Brev til hovedbestyrelsen for DUK

Hermed begrundelse for personlig udmeldelse af DUK.

DUK er de unges organisation. Den er oprettet af unge, drevet af unge, ledet af unge og påvirket af unge. Jeg er ikke ung mere.

Gennem mine 15 år som medlem af DUK har jeg ofte, i hvert fald mere end én gang, været uenig med Hovedbestyrelsen i dennes dispositioner. Jeg har forsøgt via mit netværk, via årsmødet og via direkte dialog at gøre mine holdninger gældende til glæde for børne- og ungdomsarbejdet i Bispedømmet København. Jeg har medarbejdet, argumenteret og afstemt forventninger i takt med organisationens udvikling gennem tiden.

Nu falder det mig virkelig svært at se fremtiden for DUK. Fra mit synspunkt sidder vi nu med en organisation med en amputeret hovedbestyrelse, hvor formand og næstformand er så rædselsslagne for at gøre noget, at de vælger det værste, nemlig at gøre ingenting. Dette er ubetinget den største katastrofe i min tid som medlem af DUK.

Jeg tror ikke på, at den nuværende hovedbestyrelse er opgaven voksen. Jeg mener, at det er et generelt problem i Kirken herhjemme, at HR er et område med markant udviklingspotentiale. Næstekærlighed glemmes åbenbart i ansættelsesforhold. Jeg ville inderligt ønske, at nogen ville tage ansvaret på højere sted. Hovedbestyrelsen i DUK er så unge, at de ikke til fulde ved, hvad lederskab er, hvilket ansvar det kræver og hvilke muligheder de har. Og det værste ved dette er, at de der ved det, rådgiver den ikke, så beslutningerne kan træffes på et voksent grundlag.

Og jeg er der nu, hvor jeg tænker, at jeg er blevet for gammel til den her leg. Hvis DUK skal være de unges organisation, på de unges præmisser og ledet af unge uanset omkostningerne, så har jeg vist ikke noget at gøre der.

Nu handler det ikke om at smække med nogen døre, men om at trække sig, når tiden er inde. Jeg tror, tiden er kommet for min afsked med DUK. Jeg melder mig derfor ud af DUK.

Summasumarum, så melder jeg mig ud, fordi jeg er blevet for gammel til at være en del af en organisation, der bliver ledet af unge på ungdommens præmisser. Dette er bare dråben, der får bægret til at flyde over.

Rikke Uhloft von Zastrow, 4200 Slagelse

Oversætter søges

Pastoral-Centret søger en oversætter til bispedømmets nye firmelsesmateriale. Materialet skal oversættes fra tysk til friskt nudansk.

Løn efter aftale.

Læs mere på www.pastoral.dk → job

Ellen og Jørgen Jørgensens Fond

Til fordel for ensomme, syge eller gamle medlemmer af det romersk-katolske trossamfund i Danmark uddeles legat i august-september 2013.

Ansøgninger indeholdende navn, bopæl, alder samt kopi af årsopgørelse for 2012 skal være bestyrelsen i hænde senest 30. juni 2013.

Ansøgning stiles til: Katolsk Bispekontor
Gammel Kongevej 15
1610 København V.

Fang læserens opmærksomhed

Med en annonce i Katolsk Orientering, når dit budskab ud til mere end 10.000 katolske læsere.

Indryk en annonce som denne på 83 x 53 mm til kun 800,-

Skriv til roenne@katolskorientering.dk

ØMVALFART

Søndag den 2. juni 2013

“Giv I dem noget at spise”
(Luk. 9,13)

PROGRAM

- Kl. 09.00
Valfart fra Ry st. til Øm.
Mødested: Parkeringspladsen ved Ry Bådehavn.
- Kl. 11.00
Indledning og valfartsvandring fra Ømborgen.
- Kl. 12.30
Pause – Tilbedelse – Underholdning.
- Kl. 13.30
Biskoppen møder årets 1. kommunikanter.
- Kl. 13.00 – 14.00
Skriftemål i kirken
- Kl. 14.30
Højmesse ved biskop Kozon.

Katolsk Lejrcenter
Lindholmvej 11-13, Emborg
8680 Ry
www.omborgen.dk

Biskoppens kalender

Maj

- Lørdag 4. kl. 10.00: Firmelse, Aarhus, kl. 16.00: Firmelse, Vejle
- Søndag 5. kl. 10.00: Firmelse, Kolding, kl. 16.00: Firmelse, Aabenraa
- Mandag 6. kl. 15.00: Repræsentantskabsmøde, Kristeligt Dagblad
- Tirsdag 7. kl. 9.00: Messe for personalet på Gl. Kongevej, kl. 16.00: Møde i Pastoralrådets Forretningsudvalg
- Onsdag 8. kl. 16.00: Firmelse, Tønder
- Torsdag 9. kl. 10.00: Kr. Himmelfart, firmelse, Esbjerg
- Freitag 10.-søndag 12.: Danske Kirkedage, Aalborg
- Onsdag 15. kl. 14.30: Møde i Liturgikommissionen
- Torsdag 16. kl. 10.00: Møde i Præsteråd og Økonomisk Råd (fælles møde)
- Freitag 17. kl. 16.00: Firmelse, Sankt Therese
- Lørdag 18. kl. 10.00: Firmelse, Storkøbenhavn, Vor Frue Kirke, Nørregade, kl. 16.00: Firmelse, Lyngby
- Søndag 19. kl. 11.00: Pinsedag, messe, Domkirken
- Mandag 20. kl. 9.30: 2. pinsedag, Firmelse, Taastrup, kl. 12.00: Firmelse, Herlev
- Onsdag 22.: COMECE, Rom
- Lørdag 25. kl. 10.00: Firmelse, Birkerød, Helsingør, Hørsholm i Birkerød
- Søndag 26.: Valfart til Åsebakken
- Tirsdag 28. kl. 10.00: Møde i Biskoppeligt Råd
- Torsdag 30. kl. 18.30: Kristi Legems- og Blodsfest, Sankt Therese

Juni

- Lørdag 1. kl. 11.00: Firmelse, Horsens
- Søndag 2.: Øm Valfart
- Freitag 7. kl. 16.00: Møde i Pastoralrådets Forretningsudvalg
- Lørdag 8.-søndag 9.: Møde i Pastoralrådet, Magleås
- Onsdag 12. kl. 9.00: Messe for personalet på Gl. Kongevej

Bønnens Apostolat

Juni

- At et kulturmønster af dialog, lydhørhed og gensidig respekt må være fremherskende mellem alle folkeslag.

- At kristne kommuniteter, hvor sækulariseringen er stærkest, effektivt må fremme en ny evangelisering.

Det sker i bispedømmet

Maj

Lørdag 4. kl. 14.30-17.00: Voksenkatekese: "Bøn – At have hjertet for Gud" v/ Pater Paul Marx OMI. Sted: Menighedssalen, Bredgade 69 A, Kbh. Alle er velkomne. Det koster kr. 40,- pr. gang til materialer, kaffe og te mm. Messe kl. 17.00

Torsdag 9. kl. 20.00-23.00: Natkirke, Sakramentskirken, Nørrebrogade, for alle interesserede. Der er mulighed for tilbedelse, personlig forbøn, for at tale med en af medarbejderne, eller blot for at nyde stilheden og roen i kirkerummet. Man kan komme og gå som det passer. Aftenen slutter med sakramental velsignelse ca. 22.45.

Freitag 10. kl. 18.00-19.30: "Åben Dør". Personlig samtale og forbøn ved pastor Lars Messerschmidt m.fl. Jesu Hjerter Kirkes menighedslokaler, Stenosgade 4 A, København V. Inf. tlf.: 33 33 05 02 og www.forsoningsoghelbredelsesmesse.dk

Søndag 12. kl. 12.00-15.00: 'Loppemarkedet 2013' i Hørsholm for at støtte et projekt af Sankt Vincent Grupperne. Ubekåret indtægt bliver brugt til at bygge en ny bygning af et børnehjem for handicappede børn i Ba Ria i Vietnam drevet af 'The Congregation of the Lovers of the Holy Cross of Ba Ria'. (www.vincentgrupperne.dk). Der er også café hvor man kan nyde kaffe og kage. Sted: Sankt Hans Kirke, Marievej 6, 2970 Hørsholm

Mandag den 13.5. kl. 19.00-21.00: Foredrag. Tema: Skærsilden. Ved pastor Lars Messerschmidt m.fl. Jesu Hjerter Kirkes menighedsal, Stenosgade 4 B, København V. Inf. tlf. 33 33 05 02 og www.forsoningsoghelbredelsesmesse.dk

Onsdag 15. kl. 18.00-19.00: ACs generalforsamling. Sted: Sankt Andreas Bibliotek, Gl. Kongevej 15, Kbh. Kl. 20.00 præcis: "Bag lukkede døre" v/ Christian Monrad. Omvisning i Vor Frue Kirke/Domkirken, Nørregade 8, 1165 Kbh. K. (Hovedindgangen)

Mandag 20. kl. 19.00-20.00: Meditationsaften, derefter kaffe og te. Sted: Strandvejen 91, Kbh. Ø

Søndag 26.: Valfart til Åsebakken, se annonce

Juni

Lørdag 1. og søndag kl. 13.00-19.00: Kæmpe bogudsalg i Sankt Annæ Kirke. Pga. oprydning af Sankt Annæ Kirkes bibliotek inviteres alle til kæmpe bogudsalg af kirkens omkring 15.000 kristne og historiske bøger på mange forskellige europæiske sprog til fordelagtige priser – alt skal væk! Sted: Sankt Annæ Kirke, Hans Bogbinders Allé 4, 2. sal, 2300 København S. Pengene fra salget af bøgerne vil gå til renovering af kirkens bygninger.

Søndag 2.: Valfart til Øm, se annonce

Første og sidste onsdag i måneden kl. 17.30-19.30: Hjælp til misbrugere og pårørende ved den katolske organisation Cenacolo. Rådgivningen finder sted i Bredgade 69, Kbh. K. Tlf.: 51 53 41 60

Katolsk Orientering

Indlæg til Katolsk Orientering nr. 8, 2013, som udkommer **freitag den 24. maj** skal være redaktionen i hænde senest **mandag den 6. maj**

Venlig hilsen Redaktionen

Informationschef: Niels Messerschmidt (ansvarshavende)

Redaktør: Lisbeth Rütz

Layout: Margrethe Stenby

Annoncer og abonnement: Lisbeth Rønne
roenne@katolskorientering.dk

Medarbejdere i dette nr.: Birthe Mandrup Christensen, sr. Rut Maria Schmidt OSB, menighedsrådet i Holbæk, Lars Møller – Jensen, Christa Kløve Kranich, Elisabeth Kossmann, Marie Storm, Eva Nordentoft, Anna Vidal, Malene Fenger Grøndahl, Birgit Clausen, Manja Bjørk

Redaktion og annoncer:

Katolsk Orientering, Gammel Kongevej 15, 1610 København V, tlf.: 3355 6040 kl. 9-13 mandag-torsdag, Fax 3355 6041.

E-mail: redaktion@katolskorientering.dk, Giro 205-7042

Abonnementspris 500 kr. helårligt.

Alle katolske husstande kan få bladet tilsendt gratis

Udgiver Ansgarstiftelsen, Gammel Kongevej 15, DK 1610 København V

Tryk Greentech Rotaprint - Distribueret oplag 10.235
ISSN 0902-297X

Sankt Andreas Bibliotek og Antikvariat

Tirsdag og torsdag 10-12 og 13-16.45
Onsdag og fredag 10-12 og 13-16
Mandag lukket.

bibliotek@katolsk.dk
Tlf: 33 55 60 90

Kvindernes Dalumretræte

Mandag d. 26. august – fredag d. 30. august 2013

Danmarks Katolske Kvindeforening indbyder til retræte hos de gæstfrie Sankt Hedvigssøstre på Dalum Kloster, Dalumvej 105, 5250 Odense SV.

Retrætepræst er pastor Michal Bienkowski

Pris: 1.100 kr, hvoraf 300 kr er depositum, som skal betales ved tilmelding på bankkonto reg. nr. 7260 konto 1115743. Husk at anføre dit navn og adresse på indbetalingen.

Yderligere oplysninger og tilmelding inden 1. juli til Birgit Clausen, Teglvangsvej 64, 8543 Hornslet, tlf. 86 99 63 54
E-mail: clausen.birgit@gmail.com

Alle kvinder er velkomne.

Tak for venlig deltagelse og de smukke blomster ved læge

Anne Storms
begravelse
Familien

Netop udkommet!

Kim Høegh Bek: Udvalgte skrifter 1

Indhold:

Reference og prædikation

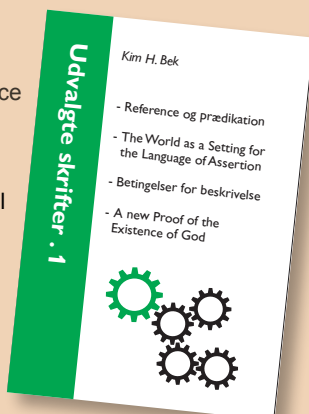
The World as a Setting for the Language of Assertion

Betingelse for beskrivelse

A New Proof of the Existence of God

Stor paperback, 258 sider
Kan fås ved henvendelse til forfatteren:

Kim Høegh Bek
mag.art et cand. jur
Maglekildevej 7, 1.1.
1853 Frederiksberg C.

GLADSAXE BEDEMANDSFORRETNING

SØBORG HOVEDGADE 94

Henrik Lundgren

DØGNVAGT
39 69 86 81

Afdelinger i Skovlunde, Ballerup, Herlev, Farum, Bispebjerg og Frederikssund

Jeg kommer gerne i Deres hjem for at træffe de nødvendige aftaler

Frederiksberg & Vanløse Ligkistemagasin

Jyllingevej 8 - 2720 Vanløse

38 71 75 01

Steen Jørgensen

Deres lokale bedemand siden 1940

Ring og aftal et møde enten i Deres hjem eller hos os. Vi træffes også aften, weekend og helligdage.

www.v-lm.dk

Organiseret bedemand, tilknyttet garantiordning, v/Steen Jørgensen

"For livet"

Jomfru Maria Procession i Esbjerg!

For 40 år siden indførtes fri abort i Danmark. Jomfru Maria er moder til Jesus, "livets kilde og ophav".

Lørdag d. 11. maj kl. 11.00 "går vi for livet".

Skt. Nikolaj Kirke, Kirkegade 58, Esbjerg
Kontakt 75 12 10 27 eller 24 60 23 08

KATOLSKE MENIGHEDSPLEJER

afholder ordinær generalforsamling

tirsdag den 21. maj kl. 19.30

i Sct. Ansgar Kirkes menighedssal, Bredgade 69A, 1260 København K. Dagsorden efter vedtægterne. Alle er velkomne, men kun medlemmer har stemmeret.

Yderligere information, herunder dagsordenens fulde ordlyd, kan fås ved kontakt med foreningens formand Steen Johansen, e-mail p.s.j@acirque.tv, eller tlf. 39 29 08 11

Valfart til Vor Frue af Aasebakken

Søndag den 26. maj 2013

Program

Kl. 9.15: Valfart gennem Rude skov
Kl. 10.30: Mulighed for skriftemål v/ Vor Frue Kloster

Kl. 11.30: Bispemesse

Kl. 12.30: Pause for spisning, leg og samvær. Den vietnamesiske gruppe serverer vietnamesiske specialiteter - overskuddet går til Valfarten. Kaffe, øl og vand kan købes hos spejderne. Lægmandsorganisationer fortæller om deres arbejde og sælger rosenkranse, bøger, andagtskort, ikoner, medaljoner m.m.
Kl. 15.00 Andagt med blomsterdans til Jomfru Maria

Dagens program slutter kl. 15.45, men folk kan blive på området så længe, de vil.

Transport: S-tog til Holte, hvor det tager ca. 20 minutter at gå i "løs formation" til Rudersdalsvej (over for Poppel Allé). Skovvalfarten, som starter kl. 9.15, går under sang og bøn gennem Rude skov til Høsterkøb. Vil du køre direkte til Høsterkøb, da går bus 197 fra såvel Holte st. som Birkerød st. til Magleås Kursuscenter. Der er bilparkering på Magleås.

Kastrup Begravelsesforretning

Telefon 32 55 55 55

Døgnvagt

Bedemand Michael Riis

Amagerbrogade 155

Dragør Begravelsesforretning · Telefon 32 53 06 29

Taastrup Begravelsesforretning · Telefon 43 99 19 19

Støtter mindre projekter

www.vincentgrupperne.dk

Martin Ryom

- en katolsk bedemand

T 39 29 60 08

Lykkesholms Allé 9A | 1902 Frederiksberg C

TELEFONLINE SOS FORBØN

Ønsker du forbøn, et lyttende øre, et ord fra Jesus og en velsignelse så ring: 75 18 18 08

Torsdag, fredag og lørdag kl. 20.00-23.00 hele året

Hjælp!

Mandlig læge fra Nigeria søger snarest et værelse og/ eller et job. Alt har interesse.

Tlf.: 91 66 60 56

E-mail: tonymekea@yahoo.com

MAGLEÅS KURSUSCENTER

FAMILIEUGEN 2013

Søndag den 7. juli - lørdag den 13. juli.

Familieugen henvender sig til familier af alle slags, store som små fællesskaber.

Tema: **Visioner for kirken og fremtiden**

50 år efter koncilet står vi som kristne overfor en udfordrende fremtid i kirken.

Familieugen sætter fokus på visioner, drømme og muligheder.

Udflugt, værksteder, grillaften mm.

Lederteam: Allen Courteau, sr. Hildegard Doods, Kirsten Poulsen, Felicity Pors, Camilla Janning, Pia Kelly.

Voksne kr. 1.980,- Børn 8-15 år kr. 1.085,- Børn 3-7 år kr. 550,-

MAGLEÅSUGEN 2013

Mandag den 5. august - søndag den 11. august.

En uge for seniorer i dejlige omgivelser.

Tema: **Koncilet - 50 år.**

Foredrag, musik, litteratur og kunst.

Samvær i troen men også udflugt, film og grillaften med gæster.

Lederteam: Lisbeth Poulsen og Bent Jensen.

Pris kr. 2.875,-

Tilmelding og yderligere oplysninger:

Sekretariatet, Magleås Kursuscenter

Høsterkøbvej 6, 3460 Birkerød

Tlf.: 45 81 07 15 - www.magleaas.dk

GUDS VILJE SKE SOM I HIMLEN SÅ OG PÅ JORDEN

Studiedage i at leve i

Den Guddommelige Vilje

Fr. Robert Young, OFM fra USA gæster atter Danmark. Med udgangspunkt i Jesu åbenbaringer til den italienske mystiker Luisa Piccarreta, fører Fr. Robert Young os dybere ind i den Guddommelige Viljes mysterium, og i hvordan vi forener vor vilje med Jesu vilje, så Guds Rige kan herske på jorden.

Retræten finder sted fra den 16.-18. august 2013

på Dalum Kloster. Information og tilmelding hos Pia Borgels, tlf. 31 23 79 97, mail: piamariabo@gmail.com

Se brochuren på www.denguddommeligelilje.dk

Benedikt XVI's liturgiske vision – quo vadis?

Om forbindelsen mellem liturgi og teologi i Kirken.

Tekst: Gideon Ertner

LITURGI Mange har forsøgt at påpege forskelle mellem pave Frans og pave Benedikt XVI. Som personer er de ganske vist forskellige, men teologisk er de tydeligvis meget tæt på hinanden. På ét punkt er der en vis forskel: Frans foretrækker enkel liturgisk klædedragt, hvor Benedikt tog fordums pragtfulde messeklæder frem fra gemmerne. Det var ikke fordi Benedikt yndede at tiltrække sig selv opmærksomhed ved pomp og pragt – alle, der har mødt ham, fortæller, at han ligesom Frans er særdeles ydmyg og besked. I sit forfatterskab henviser han derimod ofte til vigtigheden

af skønhed i fejringen af liturgien, fordi det peger hen mod Gud, som er ren skønhed. Derudover var det, som hans ceremonimester har forklaret, et led i at demonstrere den kontinuitet mellem nyt og gammelt, som han betonede i alle Kirkens forhold.

Koncilet - et paradigmeskift?

Ifølge en indflydelsesrig gren af katolsk teologi siden 2. Vatikankoncil repræsenterede koncilet noget afgørende nyt i Kirkens udvikling, et paradigmeskift: dialog med "verden" var nu vigtigere end trofasthed mod Kirkens nedarvede lære. Benedikt XVI modsatte sig denne tolkning af koncilet som et brud, der satte "koncilets Kirke" i et modsætningsforhold til Kirken inden koncilet, der blev præsenteret som

primitiv, "ude af trit". I sin juletale til Kurien i 2005 fastslog han, at koncilet ikke havde mandat til at ændre Kirken fundamentalt. Johannes XXIII havde i sin åbningstale ved koncilet understreget, at Kirkens lære var uforanderlig, og at koncilet blot skulle formidle den på en mere forståelig måde. Benedikt fastslog, at Kirken er den samme i går og i dag. Koncilsdokumenterne skal ikke fortolkes i modsætning til Kirkens tidligere lære, men i kontinuitet med den.

I manges øjne var den liturgireform, der fulgte i kølvandet på koncilet, et led i Kirkens paradigmeskift. Kirken har altid lært, at messen er en tilbedelseshandling, hvor Kristi sonoffer på Golgata gøres nærværende. Efter koncilet flyttedes fokus, og mange har nu en tendens til at se messen først og fremmest som et møde mellem de troende for at opbygge deres fællesskab og Eukaristien som et hyggemåltid. De traditionelle katolske (og ortodokse) midler til at understrege liturgiens mystik og hellighed – såsom brugen af røgelse,

kirkesang, smukke messeklæder, højtideligt sprog og komplekse ritualer – blev nedtonet og af mange anset for overtroiske, gammeldags eller bare upraktiske.

En mysteriefattig liturgi

I stedet udvikledes en mere enkel, letforståelig og mysteriefattig liturgi, med alteret flyttet ned blandt de troende og med minimal forskel mellem præst og menighed og mellem det hellige og det profane. Præsten står ikke længere vendt samme vej som menigheden, mod øst, mod den opgående sol som symbol på Kristus, som havde været den kristne bederetning siden urkirken. Han står vendt mod menigheden, som om messen var en samtale mellem præst og menighed snarere end deres fælles tilbedelse af Gud.

Alt dette var vel at mærke uden hold i hverken 2. Vatikankoncilts tekster eller de officielle anvisninger for den nye liturgi, der fx stadig går ud fra at præsten beder vendt samme vej *Fortsættes nedenunder* ▼

Adresselabel, flytning	Til Post Danmarks stregkode
	MASKINEL MAGASINPOST ID 42512 Afsender: Katolsk Orientering Katolsk Orientering · nr. 7 3. maj 2013 · 39. årgang

▲ *Fortsat fra oven* som menigheden. For Benedikt XVI var tanken om et brud i Kirkens liturgi såvel som hendes teologi absurd, for han kendte den intime forbindelse mellem dem. "Lex orandi, lex credendi", lyder en gammel teologisk tommelfingerregel: Kirkens liturgiske bøn er en målestok for hendes tro. Kontinuitet i Kirkens liturgi er derfor et vidnesbyrd om kontinuiteten i hendes lære.

Benedikt XVI's liturgiske bevægelse

Derfor ønskede Benedikt XVI en "ny liturgisk bevægelse" for at genoprette fornemmelsen af hellighed og skønhed i liturgien og ærefrygten for Gud. Han liberaliserede brugen af den tidligere liturgi for at tjene som pejlemærke for den nye. Ved sine egne messer søgte han at synliggøre kontinuiteten med fortiden med gregoriansk sang, latin og Kommunion givet knælende og direkte i munden. Han

havde tidligere påpeget det meningsløse i, at præsten og menigheden kigger på hinanden under messen, for messens fokus er hverken præsten eller menigheden, men Kristus. Han genindførte derfor krucifikset midt på alteret, som både han og menigheden kunne rette deres bønner imod.

Benedikt beordrede ikke alle til at fejre messen som han, men ønskede at stille et eksempel. Alligevel har lægfolk, præster og biskopper over hele verden ladet sig inspirere af ham, og den nye liturgiske bevægelse er nu en realitet. Ironisk nok var der ved messen i Skt. Ansgar 22. marts som taksigelse for Benedikt XVI's pontifikat forsvindende lidt at spore af hans liturgiske projekt: ingen gregoriansk sang, ingen latin, ingen knælende kommunionssuddeling. Kun på ét, men vigtigt, punkt gjorde indflydelsen sig gældende: krucifikset var påny centrum for messen, midt på alteret.

Vor nye pave ser ud til at have taget

noget mere af arven fra Benedikt trods sin mere enkle æstetik. Det er spændende at se, hvad han vil gøre eller ikke gøre for liturgien. Uanset hvad vil den nye liturgiske bevægelse leve videre, fordi den søger

at fremme den tilgang til liturgien, som Kirken altid har praktiseret og som har næret hendes tro i 2.000 år.

To katekismer om liturgi

Fra Youcat, Katolsk Ungdomskatekismus 2011

167 *Hvad er liturgi?*

Liturgi er Kirkens officielle gudstjeneste.

En liturgi er ikke nogen event, som lever af gode ideer og fantastiske sange. Man laver og opfinder ikke liturgi. Den er noget levende, som er vokset frem i troen gennem årtusinder. En gudstjeneste er en hellig, højtidelig begivenhed. Liturgien bliver spændende, når man mærker, at Gud selv er til stede i liturgiens hellige tegn og i dens værdifulde, ofte meget gamle bønner.

Fra Den Katolske Kirkes Katekismus 2006

Hvad betyder ordet liturgi?

1069 Ordet "liturgi" betyder oprindeligt "offentligt værk", "tjeneste på folkets vegne eller for folket". I den kristne tradition betyder det, at Guds folk tager del i "Guds værk". Gennem liturgien fortsætter Kristus, vor Forløser og Ypperstepræst, i sin Kirke, med den og ved den, sit forløsningsværk i os.

Bøn og liturgi

1073 Liturgien er også deltagelse i Kristi bøn, henvendt til Faderen i Helligånden. I den finder al kristen bøn sin kilde og sit mål. Ved liturgien bliver det indre menneske rodfæstet og grundfæstet i "den store kærlighed, Han elskede os med" (Ef. 2,4) i sin elskede søn. Det er det samme "forunderlige Guds værk", som leves og inderliggøres af al bøn, "altid ... i Ånden" (Ef 6,18)

Foto: Lisbeth Rütz

Katolsk Orientering

'Lad disse dage blive til din ære'

Selv om det danske og folkekirkelige fylder meget på Danske Kirkedage, var der masser af internationalt og tværkirkeligt perspektiv ved arrangementet i Aalborg.

Tekst: Malene Fenger - Grøndahl

KIRKEDAGE "Tag en fisk, skriv en bøn, hæng fisken i nettet", står der på et fiskenet pyntet med muslingskaller og drivtømmer. Neden for nettet ligger en kurv med papirfisk, klemmer og kuglepenne. Opfordringen til at skrive en bøn hænger på en væg lige inden for indgangen til spisesalen på Danske Kirkedage. Så det er ikke alle, der når at opdage den, inden de sætter kursen mod buffeten og en anden slags fisk, der frister mere, når frokostsulten

hersker. Alligevel fyldes nettet jævnt og roligt af fisk, der bærer bønner af mange slags på kroppene, og det er heller ikke kun den åndelige sult, der fylder de tusindvis af deltagere i Danske Kirkedage i Aalborg.

Centrum for arrangementet var Aalborg Kultur- og Kongrescenter, hvor en lang række kirkelige organisationer havde boder på 'Mulighedernes marked', og hvor dagens hovedtalere holdt foredrag. Men mange arrangementer var henlagt til kirker, torve og pladser i byen, bl.a. den lokale katolske kirke Sct. Mariæ.

Der var pilgrimsvandring, børneværksteder med ikon-fremstilling og trylleshows, og på havnefronten var der gospelkoncerter, spejderaktiviteter og rodeoshows. Og jo, det var svært ikke en enkelt gang at komme til at tænke på Jesus, der i vrede ryddede

tempelpladsen for boder og kræmmere. Men på den anden side var der bestemt mening med 'galskaben'. Selv da to folkekirkedage og direktøren for kultur- og kongrescenteret satte hinanden stævne i kulturcentrets forhal for at konkurrere i disciplinen flåning af fem pinsefisk, fik tilskuerne en fin lille introduktion til fiskens betydning i kristendommens tidlige historie og i Det Nye Testaments underberetninger. En tilhører bemærkede vittigt: "Ja, her er det de tre brød, der får de fem fisk..."

Blandt de prominente gæster på Kirkedage var kirkeminister Manu Sareen, der lørdag aften holdt møde med de ca. 1500 menighedsrådsmedlemmer fra Aalborg Stift, der var inviteret til at tage del i Kirkedagene. I det hele taget lod det sig ikke skjule, at Kirkedage for en stor dels vedkommende er folkekirkeligt forankret. Men det internationale og tværkirkelige perspektiv var også en rød tråd. Der var gæstetalere fra Norge, Jordan, Syrien, USA, Egypten, debat om kirkens vækst i Kina, foredrag om udviklingen i Myanmar og debat om 'Vor fælles tro – den økumeniske udfordring nu og fremover' med deltagelse af vores egen biskop Czeslaw Kozon.

Fredagens hovedtaler, den norske generalsekretær for Kirkernes Verdensråd, Olav Fyske Tveit talte under overskriften 'Livets Gud – led os til retfærdighed og fred' og sagde bl.a.: "Kristen solidaritet betyder, at man må følges ad i det landskab, man nu engang går i." I Kristi Himmelfarts-ferien var Aalborg forvandlet til et mangfoldigt landskab, hvor tusindvis af mennesker slog følgeskab. På nettet i spisehallen hang en fisk med påskriften: "Gud, lad disse dage blive til din ære."

Foto: Christian Roar Pedersen

Domprovst i Aalborg Niels Christian Kobbelgaard (th) overrækker biskop Czeslaw Kozon en Bibel som kirkedagsstafet. København skal være vært for Danske Kirkedage i 2016.

Åbner mulighed for kvindeligt diakonat

Tysk ærkebiskops udtalelse skaber forvirring om embedets karakter.

Tekst: Niels Messerschmidt

DIAKONI Ærkebiskoppen af Freiburg, Robert Zollitsch, formand for Den tyske Bispekonference, har udtalt sig positivt om oprettelsen af et 'diakonat' for kvinder. Det skete under afslutningen på en 4-dages konference, hvor flere hundrede katolske eksperter drøftede mulige reformer i Kirken.

Ifølge nyhedssitet thelocal.de afspejler Zollitschs udtalelse et årelangt ønske hos de tyske katolikkers centralkomité om at tillade kvindelige diakoner. I samme forbindelse udtalte ærkebiskoppen, at Den katolske Kirke er nødt til at reformere sig for at genvinde sin troværdighed og styrke.

Konferencen drøftede også muligheden for at tillade gengifte at bestride stillinger i kirkeligt regi, fx menighedsråd, og give dem mulighed for at modtage kommunion

og bodens sakramente. Deltagerne berørte desuden vanskelighederne, navnlig i det tidligere Østtyskland, med at få folk til at arbejde for katolske institutioner, fx hospitaler og børnehaver. I dag beskæftiger Kirken kun katolikker, men Zollitsch efterlyste arbejdstilladelser til også at omfatte ikke-katolikker og folk med "en anden livsstil".

Zollitsch' ønske om oprettelsen af et diakonat for kvinder blev dog hurtigt imødegået af flere af hans tyske kolleger. En talsmand for kardinal Reinhard Marx af München, som pave Frans har udpeget til at sidde i sit nye rådgivningsorgan, udtaler, at ordinerede kvindelige diakoner "ikke er på agendaen".

Formanden for Den tyske Bispekonference, ærkebiskop Robert Zollitsch, udtaler sig positivt om oprettelsen af et 'diakonat' for kvinder. Foto: Wikipedia.

Og biskop Rudolf Voderholzer af Regensburg har udtalt, at diakonembedet er uløseligt knyttet sammen med præste- og bispeembedet og ordinationens sakramente, og "traditionen om at kun mænd kan ordineres bygger på Bibelen".

Derimod er der bred enighed blandt de tyske biskopper om behovet for at kvinderne fremover kan og skal spille en større rolle i Kirkens liv og have mulighed for at indtage ledende stillinger i kirkelige organer – synspunkter, som også pave Frans støtter.

Kirkerne mødes

Kirkedagene i Aalborg

Læs mere side 6 og 7

Rwanda

Freds- og forsoningsarbejde

Læs mere side 4

Niels Stensen

p. Ziggelaar S.J. skriver om Niels Stensen. interview med Jakob Bek-Thomsen

Læs mere side 8 og 9

Kirken i Danmark

Med sang og bøn gennem Esbjerg

Læs mere på side 7

Kirken i Danmark

Børnedag i Odense, indbydelse til årets valfarter m.m.

Læs mere på side 10-11

KO mener

Lyspunkter – i visse dele af verden

Når vi fra tid til anden bliver mindet om, at kristendommen er i færd at slippe sit greb i Det gamle Kontinent, er det trods alt opløftende – set gennem katolske briller – at bladre i Vatikanets statistiske årbog. Den seneste udgave viser nemlig, at antallet af katolikker, gejstlige og munke er i vækst på verdensplan. Det gælder også antal præstestuderende og personer i det permanente diakonat.

Ved udgangen af 2011 var der 1,214 mia. katolikker i verden eller 1,5 % (18 mio.) flere end i 2010. Det svarer til 17,5 % af verdens befolkning.

Pave Frans fik overrakt den første kopi af 'Annuario Pontificio' den 13. maj. I den kan han læse, at katolikkers antal er vokset med 4,3 % i Afrika og 2 % i Asien, eller mere end befolkningsvæksten begge steder. I Europa og Amerika fulgte tilvæksten den regionale befolkningstilvækst på 0,3 %.

På verdensplan bor 48,8 % af katolikkerne nu i Amerika, 23,5 % i Europa, 16 % i Afrika, 10,9 % i Asien og 0,8 % i Stillehavsregionen.

Årbogen fortæller også paven, at Kirken fik 28 flere biskopper i 2011 (i alt 5.132); at præstestanden (verdens- og ordenspræster) voksede med 1.182 præster til 413.418, og at tilvæksten er sket over hele verden på nær Amerika, hvor tallet er næsten uændret, og Europa, hvor der er blevet 9 % færre præster de sidste ti år. I 2011 var ca. 41.000 tilknyttet det permanente diakonat og paven kan her glæde sig over en markant vækst på over 1.400 nye diakoner i 2011 (eller 40 % flere på ti år). Stort set alle (97,4 %) virker i Amerika og Europa.

Antallet af præstestuderende – til verdens- og ordenspræster – går den rigtige vej på verdensplan, fra 118.990 til 120.616 på ét år. I 2001-11 steg antallet af mænd, der forbereder sig til præstegeneringen, med 30,9 % i Afrika og 29,4 % i Asien. Derimod faldt antallet af kandidater i Europa med 21,7 %.

Det bør dog glæde Frans, at flere mænd får et ordenskald. Siden 2001 har der været 44,9 % flere ordenskald i Asien og 18,5 % i Afrika; det samme kan ikke siges om Stillehavsregionen, Europa og Amerika, der alle har oplevet et fald på hhv. 21,9, 18 og 3,6 % over ti år.

For nonnernes og søstrenes vedkommende har tiåret budt på en "markant nedgående tendens" med et fald på 10 % på verdensplan. Ikke engang stigningen i Afrika og Asien kunne afbøde den negative udvikling i andre regioner, og udviklingen er gået fra 792.000 ordensfolk i 2001 til ca. 713.000 i 2011.

Uanset hvilke overvejelser pave Frans måtte uddrage af 2012-udgaven af 'Annuario Pontificio' viser årbogen, at Den katolske Kirke trives og vokser i store dele af verden. Men den taler også sit tydelige sprog om, at det gamle kontinent og dele af Amerika måske bliver nye missionsområder for afrikanske og asiatiske missionærer. Hvem ved? Tanken er nærliggende.

NM

Europæisk resolution om religionsfrihed

Et vigtigt skridt i anerkendelse af individets religions- og samvittighedsfrihed.

Tekst: Niels Messerschmidt

RESOLUTION Europarådets forsamling har vedtaget en resolution om individets religions- og samvittighedsfrihed i det offentlige rum.

"Resolutionen er et vigtigt skridt i retten til samvittighedsnægtelse og en udvidet brug af den", siger Grégor Puppincq, direktør for NGO-organisationen European Centre for Law and Justice. "For første gang fastslås i et juridisk bindende dokument retten til samvittighedsnægtelse og samvittighedsfrihed omkring 'moralsk følsomme spørgsmål', herunder forældres grundlæggende ret til at undervise deres børn", siger han.

I resolution nr. 1928, der blev vedtaget af Europarådet den 24. april, opfordres EU's medlemsstater til at "give plads til religiøse anskuelser i det offentlige liv ved at garantere ytringsfriheden i spørgsmål omkring sygepleje, uddannelse og offentlig administration". Disse rettigheder gælder dog kun "under forudsætning af, at andres

ret til frihed mod diskriminering og adgang til juridisk bistand garanteres". Denne passus har fået nogle kritikere til at advare om, at retten til religionsfrihed kan risikere at blive betragtet som underordnet retten til fx abort og homoseksuelles rettigheder.

Europarådet vedtog resolutionen næsten enstemmigt med 148 stemmer for, tre imod og syv blanke stemmer. Op til afstemningen mødte forslaget hård modstand især fra delegerede fra Skandinavien. En delegeret mente, at "rapporten kræver, at religiøse rettigheder skal overordnes andre grundlæggende rettigheder [...]. Vi skal naturligvis respektere religiøse rettigheder, men de må ikke være en forhindring for individers juridiske rettigheder til abort og lighed, uanset om de er hetero- eller homoseksuelle".

Grégor Puppincq siger, at selv om han

godt kunne have ønsket sig en stærkere ordlyd i resolutionen, er den "bestemt ikke dårlig" og den "stadfæster kristnes ret til at opdrage deres børn, ytringsfriheden og retten til samvittighedsnægtelse".

Resolutionen er en opfølgning på en resolution, som Europarådet vedtog i 2011 – en resolution, der fokuserede på forfølgelsen af kristne i Mellemøsten. Dens formuleringer gentages i stærkere vendinger i resolution nr. 1928.

"Da disse rettigheder i så stor udstrækning tilsidesættes i Nordeuropa [...] er det vigtigt at tale om dem og anerkende dem". Grégor Puppincq nævner bestræbelser i Frankrig, Spanien, Tyskland og Rusland på at begrænse forældres ret til at opdrage deres børn samt deres brug af det offentlige skolevæsen til at fremme sekulære værdier.

Grégor Puppincq (i midten), direktør for NGO-organisationen European Centre for Law and Justice, mener, at Europarådets resolution nr. 1928 om individets religions- og samvittighedsfrihed i det offentlige rum, er et skridt i den rigtige retning. Foto: Kirke i Nød.

"Reform af kurien vil tage tid"

En reform af Kirkens centraladministration er ikke lige om hjørnet, siger højtstående embedsmand.

Tekst: Niels Messerschmidt

KURIEN Mens det er sikkert, at pave Frans vil reformere den romerske kurie, Kirkens centraladministration, er det fortsat usikkert hvad dette vil indebære og hvornår disse ændringer vil blive gennemført. Senest har der også verseret rygter om, at paven planlægger at lukke Vatikanbanken. Disse spekulationer fik næring i forbindelse med en messe med paven den 24. marts i huskapellet i Casa Santa Marta, hvor flere ansatte fra Vatikanbanken var til stede. I sin prædiken pointerede Frans, at Kirken ikke er en bureaukratisk organisation, men en "kærlighedshistorie", der må udledes af alle kristne.

"Jeg ved der er folk fra IOR [Vatikanbanken] til stede, så undskyld mig. Kontorer er nødvendige, men kun til et vist punkt", sagde paven i sin improviserede prædiken.

Vatikanets dagblad L'Osservatore Romano bragte fornylig et interview med

ærkebiskop og Vatikanstatens sostituto Angelo Becciu, der regnes som 'nummer tre' i Kirkens hierarki efter paven og statssekretæren, om pave Frans og den ventede reform af centraladministrationen. Ifølge Becciu skulle paven have stillet sig uforstående overfor rygterne om Vatikanbankens skæbne, sådan som flere italienske medier gengav det.

"Paven var overrasket over at blive tilskrevet udtalelser, han aldrig er fremkommet med, og som giver en forkert fremstilling af hans tanker", sagde ærkebiskoppen til avisen. "Hans henvisning var, motiveret af tilstedeværelsen af folk fra Vatikanets bank, ment som en alvorlig opfordring om aldrig at glemme Kirkens egentlige natur".

I interviewet maner ærkebiskop Becciu også til forsigtighed omkring spekulationerne om kuriens fremtid efter etableringen af pavens nye rådgivergrupper (se KO nr. 7), som mødes for første gang til efteråret. Gruppens officielle mandat er at rådgive pave Frans "i ledelsen af Den universelle Kirke og at udarbejde en plan til revidering af den apostoliske konstitution om Den romerske Kurie, Pastor Bonus".

"Det er egentlig lidt mærkeligt for Paven har endnu ikke haft møde med de udnævnte rådgivere, men alligevel fortsætter forskellige anbefalinger at strømme ind.

"Efter at have talt med Den hellige Fader kan jeg sige, at for øjeblikket er det definitivt for tidligt at komme med en formodning om kuriens fremtidige struktur", forklarer ærkebiskop Angelo Becciu, der regnes som 'nummer tre' i Kirkens hierarki.

Foto: revistaecclesia.com

Efter at have talt med Den hellige Fader kan jeg sige, at for øjeblikket er det definitivt for tidligt at komme med en formodning om kuriens fremtidige struktur", forklarer ærkebiskop Angelo Becciu, og pointerer: "Pave Frans lytter til alle, men han vil først og fremmest lytte til dem, han har udpeget som rådgivere".

Alle ledere og medlemmer af Vatikanstatens forskellige kongregationer og pavelige råd blev genindsat af pave Frans efter konklavet, donec aliter provideatur, "indtil andet bliver besluttet". Det viser pavens behov for at "tage den tid, han har brug for til bøn og refleksion" inden han træffer videre afgørelser, siger den italienske ærkebiskop, der har været sostituto siden maj 2011.

Den romerske kurie er Den katolske Kirkes centrale forvaltning med sæde dels i Vatikanstaten og dels i Rom. Curia betyder på middelalderlatin 'hof', og den romerske kurie var tidligere kendt netop som det pavelige hof.

Foruden at administrere Kirken fungerer kurien også som Vatikanstatens statsforvaltning. Den er vokset gennem årene på samme måde, som den offentlige forvaltning i andre stater er.

Kuriens indflydelse har også ændret sig med et højdepunkt i den sidste del af den tid, da paven havde verdslig magt i pavestaterne og i Rom. Dette endte i 1870 med foreningen af Italien, og situationen blev afklaret med Laterantraktaten af 1929, som regulerede forholdet mellem Vatikanstaten og Italien.

Pave Johannes Paul II iværksatte i 1989 den seneste reform af kurien med den apostoliske konstitution Pastor Bonus.

fakta

De kristne i Irak er på vej mod udslettelse

Esbjerg menighed planlægger oplysningskampagne.

Tekst: Benny Blumensaat

KRISTENFORFØLGELSER De kristne i Irak udgør en af de ældste kristne grupper i verden. I Irak var der i 2003 ca. 5 % af befolkningen der var kristne dvs. omkring 1.500.000.

De kristne lever hovedsagligt i Bagdad, Basra, Mosul, Erbil og Kirkuk og i assyriske byer.

Hovedparten af de irakiske kristne tilhører den østlige kirke hvis tilhængere hovedsagligt tilhører de assyriske kaldæiske, armenske ortodokse, syrisk-katolske, kaldæiske, syrisk-ortodokse kirker samt Østens Oldkirke, Østens assyriske kirke og den latinske kirke som de største kirker.

Efter invasionen i Irak i 2003 og Saddam Husseins fald er to tredjedele af de kristne flygtet. Den samme tendens ses i Egypten. Forfølgelsen breder sig til lande som Nigeria og Pakistan. I Egypten blev kristne for nylig angrebet og dræbt af muslimer. I Nigeria blev 19 kristne dræbt og 4500 sendt på flugt, da muslimske nomader angreb kristne.

Islamister forfølger i stigende grad kristne i Mellemøsten. Ekspert advarer om en situation på vej ud af kontrol. Peter Lodberg, lektor ved Aarhus universitet siger: "Vi har troet, at man bare kunne vælte totalitære regimer i Mellemøsten, så ville demokratiet vokse frem, som da man væltede nazisterne i Europa, og det demokratiske Tyskland voksede frem, men det er ikke det, der sker i Mellemøsten. Det har været en falsk analyse, fordi man ikke har medtaget den religiøse rolle i det politiske" slutter Lodberg.

Mange kristne i Irak håbede, at Saddams fald ville medvirke bedre forhold for kirken; men det modsatte har vist sig at

være tilfældet. Bølger af religiøs vold af muslimske ekstremister er resultatet, og angreb på kristne kirker siden 2003 er blevet almindeligt. 59 assyriske kirker er blevet bombet i Irak siden 2004. "Hvad er det, muslimerne gør?" spurgte broder Louis, hjælpepræst ved Vor Frue af Frelserens kirke, en assyriske katolske kirke i Bagdad, få minutter efter at kirken var blevet bombet. "Betyder det, at de vil have os kristne ud?" Tja, det gør det.

Vor Frue af Frelserens Kirke var én af fem kirker, som blev angrebet i Bagdad og Mosul i 2004 hvor i alt 11 mennesker blev dræbt og 55 såret.

Siden 2003 har Irak været i en krigssituation og verdenssamfundet reagerer ikke længere, de ser stiltiende til. Da bombemanden i Boston for nylig dræbte 3 og sårede op imod 200 reagerede verdenssamfundet og ikke mindst U.S.A. med nyhedsdækning af begivenhederne 24 timer i døgnet og med økonomisk indsamlinger til ofrene, men hvad med de kristne i Irak, hvorfor får de ingen opmærksomhed?

Irak bløder.

Der er udbredt frygt for, at en ny borgerkrig bryder løs. En organisation, der kalder sig "Al Quaeda i Irak" har været særdeles aktiv i Irak i de sidste måneder. Den har taget ansvaret for koordinerede bombeangreb i op til 13 større byer ad gangen med mange dræbte og sårede.

En søndag midt i oktober 2012 måtte en

menighed i det centrale Bagdad gemme sig i kirken efter gudstjenesten, mens der var ildkamp med maskingeværer lige uden for kirkens område. I juli måned 2012, da en børnegruppe kørte væk fra kirken var de meget tæt på to store bombeeksplosioner. Bomberne dræbte og sårede mange mennesker i det centrale Bagdad den dag. Børnene slap med livet i behold, men en del måtte modtage behandling efter den chokerende oplevelse. Det er sådan, livet leves af almindelig mennesker i dagens Irak.

Få dage efter skrev en anonym person i Bagdad til en kristen organisation: "Efter sidste uges vold er det ikke til at komme omkring i Bagdad. Det er simpelthen umuligt. Det er ikke til at beskrive denne ødelæggelse, der har ramt byen. Vi er vant til store problemer i vores dagligdag, men den vold vi har oplevet, er ufattelig, 12 bilbomber og 2 selvmordsbombere på motorcykel. Vi har ikke nogen sikkerhed overhovedet længere".

I Esbjerg findes omkring 100 kristne irakere, som sammen med Skt. Nikolaj Kirke, planlægger en oplysningskampagne for at få politikerne til at reagere på den ufattelige diskrimination og vold, de kristne udsættes for i Irak. De lande som var med til at invadere Irak, deriblandt Danmark og som har medvirket til en ny forfølgelse af de kristne, skylder nu at beskytte de irakiske kristne mod ethvert overgreb. Hvor er denne beskyttelse blevet af?

I Dohuk-provinsen i Irak giver dominikanerinder kristne og muslimske, arabiske og kurdiske børn fredsundervisning. Foto: Kirken i Nød.

Nyt mirakel tilskrives Johannes Paul IIs forbøn

Er den salige polske pave på vej til at blive helgenkåret?

VATIKANET "Santo subito!" – Gør ham til helgen nu! Dette råb genlød på Peterspladsen og kunne også læses på mange bannere, da der den 8. april 2005 blev der holdt en flere timer lang og storslået requiemmesse for netop afdøde Johannes Paul.

Den 1. maj 2011 blev Karol Józef Wojtyła saligkåret af Benedikt XVI og den folkekære polske pave bliver måske snart helgenkåret. Ifølge den anerkendte Vatikan-kender Andrea Tornielli fra avisen La Stampa kan det ske allerede i oktober i år. Et råd af medicinske eksperter under Kongregationen for Helgenkåring har tidligere på året anerkendt en uforklarlig helbredelse, der tilskrives den salige

Johannes Paul IIs forbøn. Et påstået "mirakel", der – hvis det anerkendes af teologerne og kardinalerne (hvilket det højst sandsynligt gør) – vil kunne give Wojtyła helgenstatus på rekordtid, blot otte år efter hans død.

I januar fremlagde sagens postulator, monsignore Slawomir Oder, den formodede mirakuløse helbredelse for Helgenkåringkongregationen til foreløbig vurdering.

Det påståede mirakel skal nu vurderes af teologer og Helgenkåringkongregationen før den endelige afgørelsen havner på pavens bord.

Den folkekære polske pave Johannes Paul II, der døde i 2005, bliver måske helgenkåret på rekordtid.

Tornielli gør sig også overvejelser over en mulig dato for Wojtyłas helgenkåring, og hævder, at den måske sker allerede i oktober i år. Mindedagen for den salige Johannes Paul II er den 22. oktober.

NM

Kort nyt

Benedikt XVI går i kloster

VATIKANET Pave emeritus Benedikt XVI vendte den 2. maj tilbage til Vatikanet for at installere sig i klosteret Mater Ecclesiae.

Johannes Paul II åbnede det klausurerede kloster i 1994 som et sted helliget til bøn for paven, hans embede og kardinalerne.

Udover Benedikt XVI vil klosteret huse de fire gudsviede kvinder, der har stået for den pavelige husholdning siden Benedikt blev pave i 2005, og hans personlige sekretær, ærkebiskop Georg Gänswein.

6 mio. følger paven på nettet

TWITTER Mere end seks mio. personer følger pave Frans' budskaber på Twitter. Da paven blev valgt 'arvede' han 3,3 mio. følgere fra Benedikt XVI (herunder også dem, der havde tilmeldt sig tjenesten under sede vacante-perioden).

Antallet af personer, der har tilmeldt sig den pavelige @Pontifex-konto, har været stødt stigende siden Benedikt udsendte sin første tweet den 12. december sidste år – i først omgang på otte sprog, siden er også latin kommet til.

I perioden fra pavevalget til i dag har den pavelige Twitterkonto fået yderligere 2,7 mio. følgere, eller ca. 60.000 nye hver dag.

Jordemødre vinder 'abort-retssag'

SKOTLAND To katolske jordemødre har fået nu rettens ord for at de godt må nægte at medvirke til abortfremmende indgreb. Jordemødrene, der arbejder på Southern General Hospital i Glasgow, havde anket en afgørelse fra februar, der afgjorde, at de ikke kunne nægte af samvittighedsgrunde med henvisning til landets abortlov fra 1967, fordi de ikke var direkte involverede i disse indgreb.

I den nye domsafsigelse har domstolen vurderet, "at retten til at nægte af samvittighedsgrunde ikke kun gælder de aktuelle medicinske eller kirurgiske indgreb, men også hele behandlingsforløbet op til dette".

Går i forbøn for Syriens befolkning

FORBØN Den nordiske Bispekonference har udsendt følgende erklæring:

"Situationen i Syrien bliver stadig mere kaotisk og stridighederne rammer fortsat flere uskyldige civile. For nylig blev to ortodokse ærkebiskopper bortført og deres chauffør dræbt. De kristne er særligt udsatte og mange af dem forlader landet. Vi, biskopperne i Den nordiske Bispekonference, opfordrer derfor alle troende i de nordiske lande til at bede for fred og retfærdighed i Syrien og gøre alt, hvad der er muligt for at hjælpe de nødlidende i Syrien og dem, som er tvunget til at flygte til andre lande. En del af disse flygtninge er allerede ankommet til vore lande, og det er vigtigt at vi modtager dem med åbne arme. Vi føler med Syriens befolkning og beder Gud om at hjælpe dem".

”Det vigtige er, at du lever efter kærlighedsbudskabet”

Benebikira-søstre hjælper med at hele sårene efter Rwandas borgerkrig.

Tekst og foto: Petra Berg Holbek

FREDSARBEJDE Fra universitetsbyen Butare i det sydvestlige Rwanda, til helligdommen for Vor Frue af Kibeho er der ca. 20 km. Turen foregår i en af de hvide minibusser, der transporterer mennesker på kryds og tværs af Rwanda. Fra vinduerne i bussen møder øjet frodige marker og skråninger, hvor der dyrkes majs, bananer og bønner. Rwanda er Afrikas tættest befolkede land. På et område på størrelse med Jylland lever der over ti millioner mennesker. Majoriteten lever af landbrug, så al landbrugsegnet jord er taget i brug.

Kibeho blev kendt i løbet af 1980-tallet, efter at tre skolepiger, Alphonsine, Nathalie, og Marie Claire, havde beskrevet hvor-

Kirken helliget Vor Frue af Kibeho set på afstand.

dan Jomfru Maria gentagne gange havde åbenbart sig for dem og opfordret til bøn, anger og omvendelse. De fortalte, at Jomfru Maria ønskede, at alle skulle bede for at forhindre en frygtelig krig og gengav en apokalyptisk vision af et Rwanda præget af vold, had og ødelæggelse, svømmende med lig. Denne vision er af mange blevet udlagt som et forvarsel om det folkemord, der hændte i Rwanda i 1994. I løbet af 100 dage, fra april til juli, dræbte medlemmer af majoritetsgruppen hutuer, medlemmer af minoritetsgruppen tutsier og moderate hutuer, mens verdenssamfundet så til uden at gribe ind. Omkring en million mennesker mistede livet, før oprørsarmeen RPF fik stoppet blodbadet i det såvel menneskelige, som økonomisk og moralsk ødelagte land.

På besøg hos Benebikira-søstre

Jeg er rejst til Kibeho for at besøge Benebikira-søstre, der driver en skole og et gæstehus på det område, hvor helligdommen ligger. Skolen, der i dag hedder Groupe Scolaire Mere du Verb, er faktisk den skole, som Alphonsine, Nathalie og Marie-Claire i sin tid var elever. Gæstehuset, Regina Pacis, tager sig af en del af den halve million pilgrimme, der hvert år besøger Kibeho.

Benebikira, der betyder Marias døtre, blev grundlagt af europæiske missionærer i 1919. Det var Rwandas første ”egen” nonneorden, og tanken var helt fra begyndelsen, at Benebikiras åndelighed og tjenende arbejde skulle tage afsæt i Rwandas egen kultur og tradition. I dag findes der omkring 400 Benebikira-søstre. Foruden i Rwanda findes Benebikira også i Uganda, Burundi, DR Congo samt i Rom. Benebikiras opgave har primært været undervisning og sygepleje,

og man driver i dag omkring 20 skoler på forskellige niveauer i Rwanda. Af de ca. 5.000 elever er 80 % piger.

Det er i april jeg besøger Kibeho, i det der kaldes Genocide Memorial Week. I denne uge er butikker, virksomheder og restauranter lukket om eftermiddagen, og folk mødes til foredrag, diskussioner og undervisning omkring folkemordet, men også for at fokusere på, hvordan mennesker i Rwanda skal kunne leve sammen og forsones, og ikke mindst forhindre, at historien gentager sig.

Søstre for fred

De 100 dage i 1994 indebar et totalt samfundskollaps. Skolelærere dræbte kolleger og elever, læger dræbte patienter og armeen dræbte civilbefolkningen. Også for Rwandas kristne var perioden dybt desillusionerende. Præster af så godt som alle trosretninger dræbte sognebørn eller blev dræbt af dem. Søstre og brødre af forskellige ordner dræbte flygtninge og hinanden. Alt, undtagen etnicitet, holdt op med at betyde noget.

I dette mørke er historien om Benebikira-søstre et strålende lys. I april 1994 kom hutumilitsen til moderhuset i Save og forlangte at søstre skulle dele sig op i hutuer og tutsier. Søstre, der vidste at tutsierne blandt dem ville blive ført væk for at blive slået ihjel, nægtede. Militisen stjal alt hvad søstre havde, skar vand- og elektricitetsledninger over og lovede at de ville komme tilbage med forstærkninger for at dræbe dem. Det lykkedes dog søstre at overleve i tre måneder, indtil de blev befriet af RPF.

Det lykkedes desuden søstre at gemme et stort antal flygtninge, blandt dem over 300 børn. Men det var ikke omkostningsfrit. 20 søstre blev myrdet i løbet af folkemordet, ligesom 20 børn der var blevet gemt hos ordenen.

Benebikira-søstre arbejder i dag aktivt for at bidrage til at hele sårene fra folkemordet og forsøger at medvirke til at skabe et samfund baseret på retfærdighed, forsoning og kærlighed. Som et led i denne bestræbelse kan fx. nævnes Ministry of Hope, Healing and Reconciliation, der har til opgave at bringe ofre og drabsmænd sammen for at hjælpe dem med at forsones sig med hinanden. Mange drabsmænd er blevet frigivet fra fængslet og er vendt tilbage til de byer, hvor de begik deres kriminelle handlinger. Nu forlanges det af de overlevende, at de skal leve side om side med mennesker, der slog deres familier ihjel. I Rwanda, der mangler en centralt styret socialrådgivning, er organisationer som Benebikira uundværlige, når der skal ydes traumarådgivning og konflikthåndtering.

Sammenholdet reddede dem

Da jeg besøger Regina Pacis, er vi kun tre gæster. I ugen omkring den 28. november, hvor årsdagen for den første Maria åbenbaring i Kibeho højtideligholdes, plejer ikke kun Regina Pacis 110 sengepladser at være optaget, men også andre gæstehuse i området må melde udsolgt.

Søster Mary Emilienne, der er ansvarlig for Regina Pacis restaurant tilbyder at fortælle mig om Benebikira-søstre og at vise

mig rundt på området. Vi taler sammen ude på gæstehusets terrasse, med Kibehos smukke, grønne bakker i baggrunden. Aftenen bliver gradvis køligere og der falder ro på i det omgivende landskab.

Søster Mary Emilienne er i slutningen af fyrrerne. Hun er eftertænkssom, men med et lyst sind. Hun bærer hvidt slør, og hendes ordensdragt består af en kortærmet lyseblå bluse og en halvlång nederdel i samme farve.

Jeg spørger hvorfor hun blev nonne, og hun smiler stort. ”Jeg elskede at bede, og jeg ville intet hellere end at bruge mit liv på det”. Hun viser mig et billede af sig selv som novice, og det er ikke vanskeligt at genkende den smilende pige på billedet i den voksne kvinde foran mig.

Jeg siger, at det som har fået mig til at tage turen

til Kibeho, er historien om Benebikira-søstrenes heldmod under folkemordet. Det viser sig, at søster Mary Emilienne var en af disse søstre, og at hendes liv blev reddet gennem søstrenes sammenhold. Hun fortæller, at nogle naboer kom med mad til dem om natten, og at de gik i det samme tøj i tre måneder. Med mellemrum kom militsens mænd tilbage, men det lykkedes at holde dem stangen med hjælp af penge. Hendes stemme er distanceret og afklaret, som om det er en anden hun taler om. Selv om jeg ved, at spørgsmålet er dumt bliver jeg nødt til at spørge: ”Var du ikke bange?” ”Selvfølgelig. Men vi bad hele tiden, det var det, som fik tiden til at gå”. Da de endelig blev befriet, rejste søster Mary Emilienne til hovedstaden Kigali for at lede efter sine forældre, men fandt intet spor af dem. Den dag i dag, ved hun ikke, hvad der er sket med dem. Vi taler om alle de mennesker, der mistede troen efter folkemordet. For søster Mary Emilienne var det lige modsat ”Jeg følte, at der var en mening med, at vi blev reddet. Det styrkede faktisk min tro, og min overbevisning om, at mit liv skulle bruges til noget godt.”

I den begyndende aftenslumring går vi hen imod den bygning, en tidligere sovesal, hvor skolepigen Alphonsine i november 1981 så jomfru Maria for første gang. Den tidligere sovesal er blevet lavet om til et lille kapel. I samme bygning som kapellet står en dør åben, og der strømmer lys og sang ud gennem døråbningen. Det er kirkekoret der

Søster Mary Emilienne viser et billede af sig selv fra 1988 på Regina Pacis terrasse.

øver, og det er som at høre englensyngende i den rolige, smukke aften.

Næste formiddag, før jeg skal forlade Kibeho igen, følger Søster Mary Emilienne mig op til sognekirken i nærheden, en murstenskonstruktion fra 1930’erne bygget på toppen af en stejl bakke. I april 1994 blev 5.000 mennesker, der havde søgt tilflugt i kirken, dræbt her. En del af kirken er blevet begravningsplads og mindested for en del af ofrene, og resten af kirken bruges stadigvæk som gudstjenesterum. Kun et år senere, i 1995, blev tusindvis af mennesker igen dræbt i Kibeho. Denne gang drejede det sig om RPF, der dræbte drabsmænd fra folkemordet, men også uskyldige hutuer; mænd, kvinder og børn.

Næste år er det tyve år siden folkemordet. Rwanda er i dag et land med stor fattigdom, men også et land i hurtig økonomisk vækst. Et land, hvis befolkning prøver at leve side om side, på trods af fortiden. Om det lykkes, vil tiden vise. At organisationer som Benebikira, der beskæftiger sig med traumarådgivning, forsoning og fremadrettede initiativer er livsnødvendige i dette arbejde, er der slet ikke tvivl om.

Jeg står sammen med søster Mary Emilienne og ser ud over bakkerne. Vi taler om religion, og hun siger: ”De fleste synes at jeg er mærkelig, men jeg synes ikke, at det er vigtigt om du er katolik eller protestant, eller kristen på en anden måde – det vigtige er at du lever efter kærlighedsbudskabet.”

Sognekirken i Kibeho, der stadigvæk bruges til gudstjeneste. Her døde omkring 5.000 mennesker, der havde søgt tilflugt i forbindelse med folkemordet i 1994.

”Jeg tror på Helligånden”

De nordiske biskoppers refleksioner om trosbekendelsen under Troens år, del VII.

Tekst: Biskop Czeslaw Kozon

CREDO Helligånden er nok den person i Treenigheden, som mange finder det vanskeligst at forholde sig til, forstå og forklare. Når vi taler om Fader og Søn bruger vi begreber, som vi kender fra vor egen menneskelige sammenhæng. En far er ophav til liv, og en søn det synlige bevis på livets videreførelse. Ikke mindst ved at Guds Søn blev menneske, er Gud blevet håndgribelig og nær for os.

Selv om vi således føler os fortrolige med Gud Fader og Gud Søn, kan vi takke Helligånden for, at det er sådan. ”Ingen kan sige: Jesus er Herre! undtagen ved Helligånden.” (1. Kor 12,3b). Jesus lovede, at Helligånden skulle lære disciplene alt og minde dem om alt, hvad han havde sagt til dem (jf. Joh 14,26). Han sagde også, at han endnu havde meget at sige disciplene, som de ikke kunne bære umiddelbart; men Sandhedens Ånd, der skulle komme, ville vejlede dem til hele sandheden (jf. Joh 16,13).

Helligånden er således den, der skal lære os Gud at kende. Dog er Helligånden ikke én, der kommer udefra for at give os denne indsigt. Han er tæt forbundet med de to andre personer i Treenigheden. Når vi i den nicænske trosbekendelse siger, at Helligånden udgår fra Faderen og Sønnen, udtrykker vi, at kærligheden mellem disse to er så stærk, at den manifesterer sig som en selvstændig person, uadskillelig fra dem, men med sin egen identitet.

Kærlighed er én af de stærkeste betegnelser for Helligånden. Kærlighed lærer os at se rigtigt. Lidt ironisk siger vi nogle gange, at kærlighed gør blind. Den ægte kærlighed, og ikke mindst Guds kærlighed giver os tværtimod klarsyn og indsigt. Kærlighed giver os også engagement for en sag samt mod og styrke til at overvinde det, der står i vejen.

For at tale om Helligånden har vi brug for symboler og billeder, der kan udtrykke vore tanker. I beretningen om Helligåndens nedsendelse pinedag (ApG 2,1-13) hører vi om to fænomener, der ledsager Helligåndens komme: Vindstødet (v. 2) og ildtungerne (v. 3). I den tidligere oversættelse stod der åndepust. Vindstød og åndedrag vidner om bevægelse, friskhed og opretholdende kraft. Helligånden gør det, vi tror på, levende og relevant, forhindrer at det stivner og bliver reduceret til læresætninger. Sørger for, at tro bliver relation, først og fremmest til

Kristus, dernæst til vore medmennesker.

Ildtungerne symboliserer lys, varme og kraft. Vi har brug for troens lys til at genkende og relatere til Ham, vi tror på, og til at forstå og gøre rede for, hvad vi tror om ham. Helligånden vil hjælpe os med at erkende Kristus som Herre, dvs. som Gud, og med at holde sammen på alt det, han lærer os. Vi kan heller ikke undvære troens varme, som gør os ivrige og brændende, giver os overskud til at vidne om troen og give den videre, lader os vise, at kærligheden er et uundværligt element i vort Gudsforhold og religiøse engagement. Helligånden gjorde, at disciplene pinedag fik munden på gled og turde stå frem og med iver bekende budskabet om den Opstandne, dvs. levende og relevante Kristus.

Helligånden supplerer det, vi med egne talenter og egen vilje kan tilegne os, det vi ved hjælp af vor fornuft kan erkende og vælge til. Et sted må fornuften give op, fordi vi ikke forstår eller ser nogen mening; men her kommer Ånden os så til hjælp, så vi erkender en større sammenhæng. I kraft af, at vi er Guds børn, ledsager Helligånden os fra begyndelsen. Dog begynder han på en særlig måde sit virke i os, når vi modtager firmelsen. Her går det i opfyldelse for hver enkelt af os, som disciplene erfarede den første pinedag.

Helligånden kommer som en gave til den enkelte, men gennemtrænger også Kirken

og holder sammen på den. Fordi Kirken består af mennesker, er den afhængig af menneskers indsats og sårbar overfor deres svigt. Helligånden bevirker, at det gode bliver vakt og fremmet og forhindrer, at svaghederne tager overhånd. Helligånden garanterer, at Kirken altid forkynder Kristi budskab uforkortet, og hjælper dens medlemmer med at forkynde og leve dette budskab autentisk og troværdigt. Dette kræver lydhørhed og åbenhed, de vigtigste forudsætninger for Helligåndens virke i Kirken og i hver enkelt af os. Derfor må tro på Helligånden også betyde villighed til at følge ham.

Foto: Omar Ingerslev.

Tag på byretræte i efteråret!

’Stilhed i støjen’ er emnet for bispedømmets halvdagsretræter.

FORDYBELSE Som led i bispedømmets fejring af Troens år afholdes i begyndelsen af efteråret halvdagsretræter i København, Odense og Vejle. Fokus for de tre retræter, der afholdes under overskriften ’Stilhed i støjen’, er glæden ved Jesus Kristus og hans Kirke.

Konceptet bag retræterne er udviklet af diakon Kaare Nielsen i samarbejde med de præster, som står for den praktiske gennemførelse af retræterne. Om den bagvedliggende idé siger Kaare: ”Normalt forbinder vi dét, at holde retræte med et sted i smukke og stille omgivelser. Det har naturligvis også sin berettigelse, men her har vi valgt noget nyt, at afholde retræten, hvor folk bor. Vi ønsker at stille skarpt på hvad det vil sige at leve i stilhed dér, hvor levet lives”.

Diakon Kaare Nielsen er ophavsmand til tre gratis byretræter til efteråret.

Foto: Kuno Arnkilde.

Retræterne holdes i:

* Sankt Norberts Kirke i Vejle lørdag den 31. august med pater Paul Marx, O.M.I.

* Jesu Hjerte Kirke i København lørdag den 21. september med pastor Niels Engelbrecht,

* Sankt Albani Kirke i Odense lørdag den 5. oktober (p.t. ubekendt).

Programmet:

Kl. 10.00 Kaffe, te, velkomst samt kort præsentation.

Kl. 10.30 Oplæg (10 min) til stille bøn (20 min).

Kl. 11.00 1. retræteoplæg

Kl. 11.45 Stilhed i byen

Kl. 13.00 Frokost

Kl. 13.45 Tidebøn

Kl. 14.00 2. retræteoplæg

Kl. 14.30 Stilhed i byen

Kl. 15.00 Sakramentet udstilles i kirken

Kl. 15.45 Sakramental velsignelse

Kl. 16.00 Pontifikalmesse med biskoppen.

Hele dagen vil der være mulighed for individuelle samtaler og/eller skriftemål.

Det koster ikke noget at deltage på retræten og der kræves ingen tilmelding; man møder bare op. Man skal dog selv sørge for sin frokost, men der vil blive serveret kaffe/te, frugt og småkager om eftermiddagen.

”Og medbring også gerne din egen bibel”, forklarer Kaare Nielsen, der opfordrer til, at man inviterer andre til arrangement, også gerne folk fra ikke-kirkelig sammenhæng, så arrangement også får et evangeliserende præg.

Åbykorset, som under Tronens år vandrer rundt i bispedømmets menigheder, vil være til stede under retræten, og deltagerne vil i slutningen af messen, der afslutter retrætedagen, få udleveret et kort med Åbykorset på.

NM

”Ekko” på tværs af jyske sognegrænser

Tre menigheder i det østjyske fandt sammen om fælles katekese.

Tekst: Kirsten Kjærulff

KATEKESE Som katolik kan man godt føle sig meget alene i den jyske diaspora. I de små menigheder kan det være svært at få tilslutning til voksenundervisning og andre initiativer af lignende art. Når sognepræsten i det enkelte sogn indbyder til undervisning, finder folk diverse undskyldninger frem, eller mener måske, de har nok i deres ”barnetro”.

I dette Troens år lægger Kirken ekstra vægt på nødvendigheden af, at vi videreudvikler vores tro, så at den modnes og bliver frugtbar både for vort eget liv og for andres. Vi har jo alle fået til opgave at videregive troens gave.

Derfor var vi nogle lægfolk fra Randers og Grenå menigheder, som så nogle muligheder i materialet Vær et ekko, som er en oversættelse af et studiekredsmateriale, der består af 11 lektioner, eminent godt tilrettelagt af Maryvale Institute og udgivet af Pastoral-Centret. Vi har nu i løbet af vinter- og forårsmånederne afholdt seks studiekredslørdage i det fine lille kirkecenter i Pindstrup på Djursland. Deltagerne kom fra Viborg, Randers og Grenå menigheder.

Vores studiekreds tog udgangspunkt i oplæg ud fra de enkelte lektioner. Vi begyndte kl. 9.30 med en kop kaffe og dagens første lektion. Kl. 12.00 var det tid til Angelusbøn

og derefter medbragt sammenskuds-frokost, (som erfaringsmæssigt altid er vældig festlig og hyggelig). Så fulgte eftermiddagens lektion med tid til en kaffepause. Kl. 15.00 sluttede vi dagen med vesper i den lille kirke.

Sognepræst pastor Dominique deltog i nogle af lørdagene, men det var lægfolk, som stod for oplæggene, nemlig Birgit og Helge Clausen og undertegnede.

Studiekredsen gav os et vældig godt overblik over Den katolske Kirkes vigtigste trossandheder. Materialet gav en solid indføring i, hvordan vi bruger Bibelen og Katekismen i trosformidlingen og i fordybelsen i vores egen tro, ligesom vi fik et dybere indblik i, hvordan trossandhederne kommer til udtryk i liturgi og gudstjeneste.

Sidst, men ikke mindst, betød udvekslingen af troserfaringer et fællesskab med trosfæller på tværs af sognegrænserne, et fællesskab, som i disse trængselstider styrker optimismen og glæden over vores tro.

Det bliver ikke sidste gang, vi laver et sådant samarbejde på tværs af sognegrænserne, og katolikker fra andre sogne er naturligvis også velkomne.

Indtryk fra kirkedagene

Danske Kirkedage er det største fælleskirkelige arrangement i Danmark. Det finder sted hvert tredje år med deltagere fra de fleste kirkesamfund i landet. I år fandt de 16. Kirkedage sted i Aalborg fra 9.-12. maj med over 250 programpunkter, herunder særlige programpunkter for børn og unge.

Tekst: Malene Fenger - Grøndahl

Tre blomster fra buketten

Meditativ dans, mobilkirke og Mellemøstens kristne. Katolsk Orientering var med

på Danske Kirkedage og plukkede tre blomster i den enorme og farvestrålende buket af foredrag, workshops, debatter, events, messer, pilgrimsvandring og koncerter, som var på programmet

Dans som et barn, flyv som en svane

Med runddans, meditation og Taizésang guidede to Sct. Joseph-søstre workshopdeltagerne på en både indre og ydre rejse gennem kendte og ukendte landskaber.

SPIRITUALITET "Kom og vær med - giv dig selv lov til at falde til ro og mærk hvordan Gud frigør dig." Sådan lød nogle af ordene i invitationen til en workshop i mediativ dans, som fandt sted på Kirkedagene. Bag workshoppen, som fandt sted i den katolske Sankt Mariæ Kirke i Aalborg, stod to Sankt Joseph-søstre, sr. Angela Rammé og sr. Susanne Hoyos. Sr. Angela er netop flyttet til Aarhus, hvor hun bor sammen med to andre Sct. Joseph-søstre, men har ellers i en årrække ledet retræter med mediativ dans på Sankt Joseph-søstrenes retrætecenter Stella Matutina i Kokkedal i Nordsjælland. Her

Meditativ dans

Foto: Malene Fenger - Grøndahl

bor og arbejder Susanne Hoyos som åndelig vejleder og retræteleder. De to søstre havde sat halvanden times program sammen med udgangspunkt i overskriften for Kirkedage 'Menneske, hvor er du?'. "Hvor er du, spørger Gud i Skabelsesberetningen, da han kalder på Adam. Gud kalder stadig, og også haven er et billede, vi stadig kan bruge. Gud har sat os i en have, som vi ikke altid husker at nyde og pleje og dyrke. Så vi vil invitere jer til at undersøge den have sammen med os," indledte Sr. Angela.

I løbet af halvanden time guidede de to søstre workshop-deltagerne på en rolig, dyb, men også befriende og forløsning rejse. Selv om workshoppen foregik i et ganske lille lokale i sognegården, nåede deltagerne vidt omkring. Via enkle runddans til både Bach-klaverstykker og irsk og israelsk musik bevægede deltagerne sig gennem frodige og afvekslende landskaber. Midtvejs i forløbet var der indlagt en meditationssession med Taizésang, læsning af Skabelsesberetningen i 1. Mosebog og meditation over spørgsmålene "I hvilken have har Gud sat mig? Hvad skal jeg dyrke og vogte?"

De afsluttende danse tematiserede sammenhængen mellem at tage imod og give - "vi må tage imod Guds fred og lade os opfylde af den for at kunne give den videre," som Sr. Angel udtrykte det - og deltagerne fulgte hendes anvisninger og sprang som børn og 'fløj' som svaner, inden alle til slut - med enkle bevægelser til - mediterede over Frans af Assisis børn "Herre, gør mig til et redskab for din fred".

Læs mere om Sankt Joseph-søstre og deres retrætecenter her: www.sanktjosephsoestrene.dk/vore-retraeter/

Ca. 1.500 kirkegængere var mødt frem til afslutningsgudstjenesten den 12. maj.

Peterskirken på hjul

Stilhed, småkager og stofblomster hører til standardudstyret, når diakon Kaare Nielsen kører ud med sin mobile version af Peterskirken. På Kirkedage var Mobilkirken trukket ned på havnen for at møde dem, der ikke allerede var velbevandrede i det kristne landskab.

EVANGELISERING "Hov, er det en kirke?," lyder det overrasket fra en midaldrende kvinde, der sammen med sin veninde har søgt ly for den silende regn. Først da de er trådt ind i den enkle skurvogn og ser ikonen og billedet af Aabykorset på væggen, opdager de, at det er et kirkerum de er trådt ind i. "Vi skulle lige finde et sted at søge ly for regnen," smiler kvinden undskyldende. "I er velkomne. Her er lunt, og I kan sidde i stilhed, tænde et lys eller skrive i bogen der, hvis der er noget, I ønsker, at vi skal bede for," siger Teresa Starzynski. Hun tog turen fra København til Aalborg for at hjælpe diakon Kaare Nielsen på Kirkedage.

Den Mobile Kirke, som på ydersiden er dekoreret med et billede af Peterskirken, består af en skurvogn, som på ganske kort tid kan stilles op og gøres klar til at møde troende, tvivlere og søgende. "I løbet af 15 minutter er alt stillet op og gjort klar. Vi skal bare stille klappbordet op udenfor og sætte kaffe og småkager frem. Det hele er forberedt hjemmefra," siger diakon Kaare Nielsen. Det var ham, der fik ideen til Mo-

bilkirken for over et år siden. Med biskoppens opbakning søgte han Bonifatiuswerk om støtte og fik 18.000 euro. I november sidste år indviede biskop Czeslaw Kozon vognen, og i december var den første gang i funktion på Gammeltorv i København, hvor Kaare Nielsen siden - med hjælp fra Teresa Starzynski og nogle få andre - har været til stede et par gange månedligt med den åbne invitation til stilhed, samtale eller forbøn.

I Aalborg har Kaare Nielsen valgt at placere vognen på Havnefronten sammen bl.a. Kirkens Korshærs salgsvogn og et økumenisk bønnetelt. "Mobilkirken skal være et supplement til den måde, vi i øvrigt er kirke på. Målet er at nå ud til mennesker, der ikke har fundet troen, og som ikke ellers vil opsøge en kirke," siger han. "Jeg satser ikke på at forkynde hele den kristne lære folk på fem minutter. Hvis et menneske får en god oplevelse af at være i et kirkerum, er jeg tilfreds," siger han. Imens har de to kvinder fået varmen, tændt et lys og er med et smil gået ud i solskinnet.

Den mobile kirke gør holdt ved havnen

Foto: Malene Fenger - Grøndahl

Krisen får kirkerne i Egypten til at stå sammen

Kristne i Egypten er udsat for stigende pres og frygter forfølgelse. Det er vores opgave at holde modet oppe hos de kristne, så de tør kæmpe for det gode i stedet for at sætte deres egen sikkerhed først. Det siger direktøren for den arabiske del af den kristne tv-kanal SAT7.

MEDIER Da en syrisk-ortodoks og en græsk-ortodoks biskop blev bortført af oprørere i det nordlige Syrien i slutningen af april i år, markerede den kristne satellit-tv-kanal SAT7 Arabisk hændelsen ved at fortælle om den i sine nyhedsudsendelser og ved at opfordre seerne til at bede for de to biskopper. Men bortførelsen blev også taget op i kanalens eneste politiske program, *Bridges*. Det fortæller George Makeen, der er programdirektør for aktualitetsprogrammerne SAT7: "Vi inviterede en syrisk-ortodoks præst, en muslimsk lærd og en protestantisk talsper-

son i studiet for at diskutere hændelsen og tale om, hvordan vi som troende fra forskellige kirkeretninger og trossamfund kan forebygge, at religionen bliver brugt til at politisere konflikten, sådan som det desværre er sket både i Syrien og i Egypten. Ved at samle debattører med forskellig baggrund forsøger vi at vise, at vi som kristne - og også som egyptere i det hele taget - kan stå sammen mod de kræfter, der trækker regionen i retning af diktatur og undertrykkelse," siger Makeen, da Katolsk Orientering møder ham ved Danske Kirkedage, hvor han er blandt hovedtalerne.

Fem kanaler, 15 millioner seere

Makeen er selv egypter og uddannet i teologi fra et evangelisk universitet. De seneste ti år har han arbejdet for SAT7, som i samme periode har haft stor succes og er vokset betydeligt. I dag sender SAT7 på fem kanaler til Mellemøsten og Nordafrika, heraf

en børnekanal. Programmerne, som sendes på arabisk, farsi og tyrkisk, menes at have tilsammen 15 millioner seere, heraf mange i Egypten. For George Makeen er det afgørende, at SAT7 er med til at samle regionens kristne. "Hvis Mellemøstens kristne skal opleve styrke og håb, må vi stå sammen. Vi bruger prædikanter og debattører fra alle de forskellige kirkesamfund i vores udsendelser. Selv om den koptiske kirke i Egypten, som er landets klart største kristne gruppe, selv har to tv-kanaler, samarbejder de med os, og vi har endda en koptisk biskop med i vores programmer," siger han.

Styrket samarbejde

Ifølge George Makeen er det tværkirkelige samarbejde i Egypten blevet styrket de seneste år som en direkte følge af omvæltningerne i regionen, fortæller han. "Det arabiske forår bragte håb til alle egyptere, og så de kristne. Men mange kristne var også bekymrede for, hvad der ville ske, for under det tidligere regime følte de en vis trykthed.

Efter revolutionen er alting usikkert, og vi ser diskrimination og forfølgelse af kristne. Det er bekymrende, men en af de gode ting, der er kommet ud af det er, at vi som kristne er blevet bedre til at se bort fra vores forskelligheder og stå sammen," siger han og tilføjer: "Vi skal sætte pris på hinandens styrker. Jeg har fx meget stor respekt for det arbejde, Caritas yder, og for Den katolske Kirkes sociale engagement i det hele taget. Jeg husker tydeligt et eksempel fra Luxor, hvor jeg arbejdede for nogle år siden. Der delte de evangeliske missionærer bibler ud til de fattige familier og gadebørn, mens Den katolske Kirke tog sig af gadebørnene, gav dem mad og lærte dem at læse."

Kæmp for det gode

Men frygten for forfølgelse kan få mange kristne egyptere til at lukke sig om sig selv og søge sikkerhed og stabilitet frem for demokrati og frihed, mener han. "Et af vores budskaber på SAT7 er, at vi

Med Maria gennem Esbjerg

Sankt Nikolaj menighed fejrede maj måned med sang og bøn i byens gader.

Tekst og foto: Lisbeth Rütz

ESBJERG Maj måned er Marias måned. Det fejrede Esbjerg menighed lørdag den 11. maj 2013 med en bønsvandring gennem byen. Godt 250 mennesker var der kommet fra menighederne i Aarhus, Aabenraa, Odense, Svendborg og Næstved. Forrest gik Søstrene af det Kostbare Blod fra Flensburg med bispeddømmets nye blodrelikvie af Johannes Paul II, og derefter kom den øvrige del af processionen med statuer af Vor Frue af La Vang i Vietnam og Vor Frue af Fatima i Portugal. Vandringen var en vandring for den livets kultur, som pave Johannes Paul II kæmpede for.

Processionen gjorde holdt på Torvet, hvor filippinske kvinder og vietnamesiske piger dansede blomsterdans til Vor Frues ære. Der blev bedt for de unge, der lige er blevet konfirmerede, for familierne i Esbjerg og for samarbejdet mellem de kristne kirker i byen. "Hver gang vi beder en bøn, berører vi hele menneskeheden. Det er vigtigt at være

en del af det verdensomspændende katolske fællesskab. Kærligheden og glæden ved livet er udgangspunktet for, at vi går her", sagde sognepræst ved Sankt Nikolaj Kirke i Esbjerg, Benny Blumensaat.

Efter processionen var der fællesspisning og samvær i præstegårdens have.

På vej gennem Esbjerg, forrest relikviet fra pave Johannes Paul II.

Filippinsk blomsterdans på torvet.

Vor Frue af Fatima og Vor Frue af La Vang bæres gennem byen.

som kristne må kæmpe for det gode, også selv om det kan koste os noget. Vi kan ikke nøjes med at lukke os inde i vores kirker og bede. Jesus har jo sagt, at vi ikke skal sætte vores lys under en skæppe, men lade det lyse for verden. Det har vi chancen for nu, hvor Egypten er under forvandling. Men frygten for det ukendte får nogle til at ønske sig tilbage til Mubaraks militærregime," siger han.

For at imødegå den romantisering af fortiden, som Makeen mener, finder sted blandt kristne, har SAT7 sendt programmer, hvor de mange eksempler på diskrimination og undertrykkelse af både kristne og muslimer under Mubaraks styre er blevet præsenteret for seerne. "At søge tilbage til fortiden, fordi den kan synes tryk, er det modsatte af det, Gud ønsker af os. Vi skal kæmpe for det gode, ikke for det sikre, og heldigvis er der mange egyptere, der har samme ønsker for fremtiden som os: at leve i et sekulært og demokratisk samfund, hvor

alle har rettigheder og nyder beskyttelse," siger han.

Et andet hjemland

George Makeen erkender, at det kan lyde barsk i seernes ører, at de skal stå frem og kæmpe på et tidspunkt, hvor kristne kirker angribes, og præster bortføres. Men der er intet alternativ, mener han.

Han henviser til Hebræerbrevets kapitel 11, hvor der står: "Disse troens mænd og kvinder, som her er nævnt, døde uden at få det, Gud har lovet; men de skimtede det forude og hilste det velkommen, og de levede deres liv på jorden som udlændinge og fremmede på gennemrejse. De, der gør det, viser, at de har et andet hjemland for øje. Hvis de havde ønsket det, kunne de have vendt tilbage til det, de kom fra. Men det tiltrak dem ikke; i stedet længtes de efter det himmelske hjemland. Og Gud skammer sig ikke ved at blive kaldt deres Gud, for han har beredt dem en hjemby."

"Vi kan også ønske os tilbage til tiden før

det arabiske forår, men det vil svare til, at hebræerne svigtede Jesus og vendte tilbage til trygheden i den gamle tro," siger han.

Læs og se mere: www.sat7.org

Foto: Malene Fenger - Grøndahl

Planlagt renovering skrinlagt

Situationen for Jesu Hjerter kirke med tilhørende bygninger fortsat uafklaret.

PROJEKT Den 31. juli sidste år overgav jesuitternes tyske provins ansvaret for betjeningen af Jesu Hjerter sogn til bispeddømmet. I forbindelse med overdragelsen af kirken og tilhørende bygninger til bispeddømmet blev der i efteråret nedsat en arbejdsgruppe, som skulle udarbejde forslag til en mulig, samlet anvendelse af bygningsmassen. Heri indgår udover kirken præsteboligen og skolebygningen på Stenosgade 4C samt for- og baghuset på Gammel Kongevej nr. 15 – førstnævnte huser bispekontoret, Pastoral-Centret, Katolsk Orientering, Sankt Andreas Bibliotek og Caritas, mens det meste af baghuset er lejet ud til en international skole.

Projektet forelå udarbejdet allerede sidste efterår, men bispekontoret anså det ikke for hensigtsmæssigt at informere om projektet før finansieringen af det storstilede projekt var på plads.

I den påtænkte plan indgik en uomgængelig og gennemgribende renovering af baghuset på Gammel Kongevej, der fremover skulle være sæde for Danmarks Unge Katolikker (DUK) og herudover rumme en række præsteboliger. Det var planen, at resten af bygningen fortsat skulle være udlejet til den internationale skole. For at binde bygningskomplekset sammen var der foreslået opførelsen af en overdækket glaspassage mellem de to bygninger. Det samlede projekt blev anslået til at ville beløbe sig til ca. 25 millioner kroner.

Udgiftsneutralt for bispeddømmet

Det var en klar forudsætning, at projektet ikke skulle finansieres via kirkeskatten eller andre midler fra Ansgarstiftelsen, men udelukkende gennem eksterne midler, som var stillet i udsigt til netop dette projekt, men som trods et oprindeligt tilsagn blev trukket tilbage. Det skulle således være udgiftsneutralt for bispeddømmet. I forlængelse heraf gav de tyske katolikkers Bonifatiuswerk og de tyske biskoppers Diaspora-Kommissariat tilsagn om at støtte projektet med hhv. 250.000 og 350.000 euro. Ved årsskiftet viste det sig imidlertid, at der ikke – som planlagt – kunne rejses den nødvendige kapital til realisering af projektet, hvorefter projektet blev indstillet. På grund af overvejelser om andre mulige løsninger blev de førnævnte velgørere først orienteret på et senere tidspunkt.

Jesuitterne forlader Stenosgade-komplekset i løbet af 2015, og senest da skal der foreligge en gennemarbejdet overdragelsesplan for hele bygningskomplekset eller dele heraf.

Med bortfaldet af de oprindeligt bevilligede midler, kan bispeddømmet derfor ikke engagere sig yderligere i projektet, som det indtil nu foreligger. Der arbejdes med alternative planer og deres finansiering, men herom foreligger der endnu ikke noget endegyldigt. Fast står blot, at det hidtidige projekt, som det foreligger, ikke vil blive gennemført.

NM

Tekst: Pater August Ziggelaar S.J.

TROSKRISE Niels Stensens Chaos-manuskript slutter i juli 1659. Som led i uddannelsen tog studerende gerne til udlandet for at læse videre der. På grund af svenskernes belejring af København kunne Niels Stensen først komme af sted hen imod slutningen af 1659. Han kom til Amsterdam, og påsken 1660 gjorde han der sin første opdagelse: ørespytkirtlens udgangskanal til mundhulen. Den har fået sit videnskabelige navn efter Stensen: ductus Stenonianus. Senere i året 1660 flyttede Niels Stensen til den hollandske universitetsby Leiden og lærte meget der. Han blev dog også påvirket af nye tankegange i Holland ud over sit fagområde, naturvidenskaben.

Blandt de kristne i Holland var den fremherskende konfession kalvinismen. I Danmark var Niels Stensen blevet opdraget og voksede op inden for den rent lutherske bekendelse. Konfronteret med nytænkningen begyndte Stensen først med kraftigt at forsvare sin fædrene tro. Men han havde også et åbent sind. Holland var et forholdsvis frisindet land, hvor man havde lov til at have afvigende meninger og overbevisninger. Nogle fremsatte helt nye opfattelser ikke alene inden for naturvidenskaben, men også om filosofi og om religion. Blandt dem var store lærde som filosofen Rene Descartes, som var katolik, og jøden Baruch Spinoza. Han blev venner med Spinoza og kunne lære af ham, at man kunne mene hvad som helst om Gud, bare man indordner sig i det menneskelige samfund.

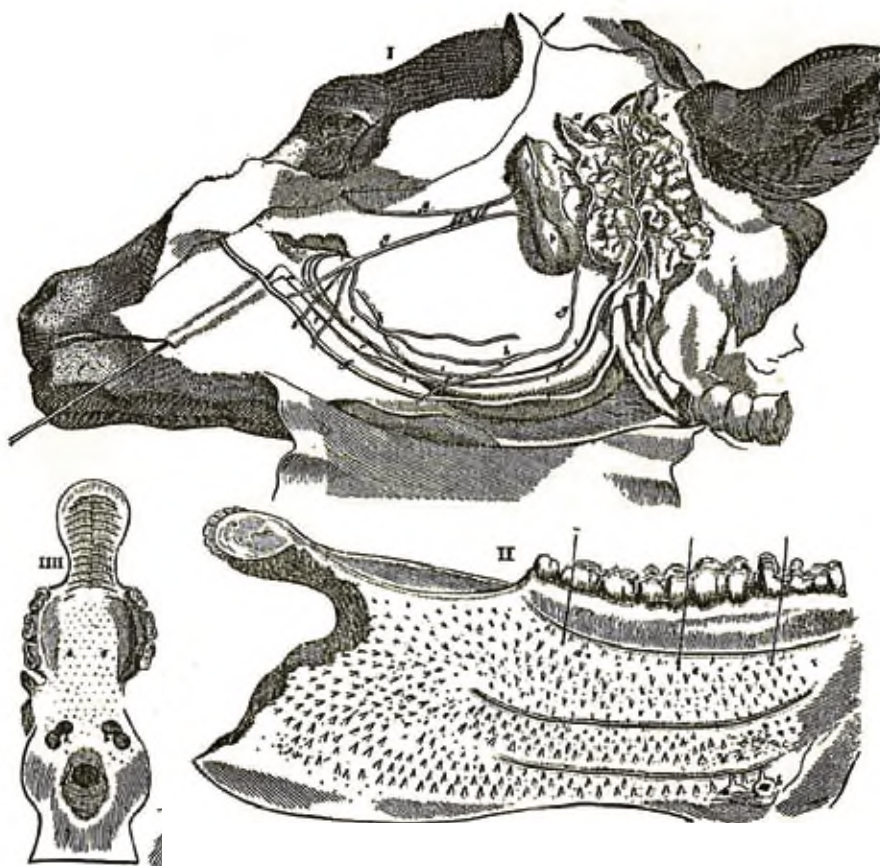
En vej tilbage til sandheden

Ti år ældre, i 1671, så Niels Stensen tilbage. Det han havde oplevet dengang, havde gjort dybt indtryk på Niels Stensen, så han også kom på afveje, ikke helt de samme, men dog i meget alvorlige vildfarelser, sagde han selv senere. En talsmand fortæller, at han meget senere skulle have erkendt, at han var kommet tæt på at blive ateist, altså på at fornægte Gud. Men næsten er ikke helt. En, der kun en overgang næsten blev ateist, blev aldrig ateist. Niels Stensen kom ikke så langt. Han blev ført tilbage, ikke fra vantro, men fra trostvivl. Niels Stensen fik sine anfægtelser om Gud og om troen, men han tilsluttede sig aldrig disse store lærdes nye opfattelser i denne henseende. Han opgav ikke sin lutherske tro helt, han fordybede sig bare ikke i den, fordi han var helt optaget af sin forskning.

Men netop den hjalp ham til at finde tilbage til sandheden. De moderne dybe ånder "vidste" så meget både om Gud, om verden og om naturen. Var det nu også sandt, alt sammen? Den unge Niels Stensen kunne

Personlig krise og glæde over Guds skaberværk

Uddrag af artikel om Niels Stensens vej fra naturvidenskaben til Gud.

Niels Stensen gjorde sin første opdagelse af spytkirtlens udgangskanal, da han boede hos sin professor i Amsterdam. Senere udgav professoren sig ud for selv at have gjort opdagelsen.

ikke bedømme de højt flyvende tanker. Men han var en skarpsindig iagttager inden for sit fag, anatomi. De moderne lærde udtalte sig også om Stensens fag. De havde høje og dybe tanker om menneskelegemets opbygning og fungeren. Hjertet, vidste de, bestod af et ganske særligt stof, der kunne opvarme blodet, så det steg til hjernen og frembragte der "livets ånd". Vi synes nu, at det er tåbeligt, men Stensen havde til at begynde med også her kun sine tvivl eller forbehold. Han benyttede sin faglige viden ved at undersøge et hjerte nøje, og det viste sig for hans øjne, at hjertet kun var en muskel som så mange andre. Hvis de store ånder kunne tage fejl i noget, som var så håndgribeligt, kunne man da stole på dem, når de talte om så dybsindige emner som Gud og sjælen? Det bidrog meget til at Niels Stensen blev fri for den overdrevne, blinde tillid til den tids moderne lærde.

Også på en helt anden måde holdt forsk-

ningen Stensen tilbage fra at komme længere bort fra Gud. De lærde nægtede måske ikke Guds eksistens, og at den Almægtige Gud engang havde skabt verden. Men de mente da, at Gud derefter ikke mere blandede sig og lod verden køre, ligesom en urmager gør, når han engang har fået et ur til at gå; der var ikke brug for Guds "eftersyn" eller snarere det, vi kalder Guds forsyn.

”De moderne dybe ånder ’vidste’ så meget både om Gud, om verden og om naturen. Var det nu også sandt, alt sammen?”

At hengive sig til Guds forsyn

Stensen gjorde sin første opdagelse af spytkirtlens udgangskanal, da han boede hos sin professor i Amsterdam. Senere udgav professoren sig ud for selv at have gjort opdagelsen. Hvem skulle man nu tro? Den unge student, der lige var dukket op fra udlandet, eller den højt respekterede professor? Hvis professoren fik ret, stod Niels Stensen som den, der havde stjålet sin professors opdagelse. Værre: Da havde han øvet plagiat ved at udgive professorens opdagelse for sin egen. Det ville ødelægge studentens gode rygte en gang for alle, inden han rigtigt var begyndt at opbygge sin karriere. I den nød vendte Niels Stensen sig til det, han havde lært i Danmark: at hengive sig til Guds forsyn. Da opstillede han den bøn, som er blevet kaldt Niels Stensens bøn:

Tag med på valfart til Rom og Firenze

Den 23. oktober i år er det 25 år siden Niels Stensen blev saligkåret af pave Johannes Paul II. Den gang var omkring tusinde danske pilgrimme var i Rom for at fejre begivenheden sammen med pilgrimme fra de tyske bispedømmer, hvor Niels Steensen havde virket.

For at fejre 25-års jubilæet inviterer de samme bispedømmer til en valfart til Rom og Firenze i dagene 20.-27. oktober.

Program og tilmelding hos domsakristan Ulla Elmquist på e-mail ue@sanktansgar.dk.

fakta

“Uden dit vink falder intet hår fra hovedet, intet blad fra træet, og ingen fugl fra luften, ej heller undslipper nogen tanke sindet, nogen lyd tungen eller nogen bevægelse hånden. Indtil nu har du ført mig ad veje, som var mig ukendte. Før du mig nu ad nådens sti, seende eller blind. Det er lettere for dig at føre mig derhen, hvor du vil, end det er for mig at give afkald på det, mine længsler drager mig mod.”

Således kom Niels Stensen godt ud af sine første kriser. Det er svært at sætte årstal på de enkelte skridt i Niels Stensens udvikling. Han har aldrig fremsat sine "meget alvorlige vildfarelser" på skrift. I sine offentliggørelser udtaler han sig aldrig imod gudstroen, tværtimod. Allerede fra 1662 ser vi ham i sine naturvidenskabelige skrifter skrive beundrende om Guds virke. Han har ikke skrevet om sine kriser, mens de stod på. Nok har han senere takket Gud for, at han kom godt igennem alt, mens andre af hans medstuderende gik moralsk til bunds i det fremmede.

Stensen blev anfægtet i sin gudstro. Det indebærer, at han var ved at miste troen, og at han ikke nogensinde har mistet troen. Stensen fristedes, så han var nær ved at blive gudsfornægter, men han blev det aldrig. At han blev ført tilbage til gudstroen, betyder, at han overvandt tvivlen, troskrisen. Fristelsen er ikke synd, trostvivl er ikke gudsfornægtelse. Stensens tale om anfægtelser udelukker ikke, at han holdt sig til sin lutherske tro, mere eller også mindre fast, helt indtil han kom til Firenze og blev der katolik.

I sit brev om sin konversion erklærer Stensen, at han altid, også under anfægtelserne i Holland, holdt fast ved sin fædrene tro. En periode med tvivl og anfægtelser kan i en sjæl gå sammen med en fastholden ved tro på Gud og tillid til hans forsyn. Vi kan dog læse os til meget i hans første naturvidenskabelige offentliggørelser. For at se Stensens anfægtelser i det rette perspektiv, bør vi ikke alene se på hans ydmyge bekendelser af sine egne svagheder, men også på, hvad han har skrevet om sin naturvidenskabelige forskning, den anden halvdel af hans person. Ellers forstår vi ham ikke rigtigt som den helstøbte personlighed, som han er.

Uddrag af pater Ziggelaars artikel 'Fra Niels Stensens udvikling: Personlig krise og glæde over Guds skaberværk'. Artiklen kan læses i sin helhed på www.Catholica.dk.

Pater, dr.phil. August Ziggelaar S.J. er en internationalt anerkendt Niels Stensens-forsker, blandt andet for sit arbejde med at udarbejde en fuldstændig udgave af Stensens Chaos-manuskript.

Foto: Lisbeth Rütz.

Hofmand og netværker

Ph. D-afhandling kaster nyt lys over Stensens liv i Firenze

Tekst: Lisbeth Rütz

INTERVIEW Niels Stensen var en dygtig netværker, og hans videnskabelige arbejde forstås bedre, når man ser det i sammenhæng med det naturvidenskabelige miljø i 1600-tallets Firenze, viser idehistorikeren Jakob Bek-Thomsen i sin Ph. D-afhandling "Nicolaus Steno and the making of an early modern career: Nature, knowledge and networks at the court of the Medici court 1650-1675". Her lægger han en ny brik til et mere nuanceret billede af Stensen.

Noget du gør meget ud af er jo at se på, hvordan Stensen plejer venskabskulturen ved Medici-hoffet

Ja, Stensen benyttede sig i høj grad af den jargon som hørte til patronage-kulturen; men der var ikke den bevidste karriereplanlægning hos ham, som man kunne se hos andre. Han beherskede høflighedskulturen og vidste, hvad den betød for at komme frem i verden. Nu havde han også nemt ved det, for han havde det jo med hjemmefra. Faderen var hofguldsmed, så han var født ind i overklassen. Omgangen med det Bartholinske dynasti var også med til at lære ham, hvordan man omgikkes hinanden. Han havde et veludviklet netværk og forstod at bruge sine forbindelser. I et brev fra 1661 (E6) omtaler Thomas Bartholin, hvordan han har overbragt kong Frederik III et eksemplar af Stensens *Observationes Anatomicae*.

Du har lagt vægt på at se Stensen skal ses i sammenhæng med sin tid og taler også om det anakronistiske syn, man har haft på ham.

Ingenting opstår af ingenting. Vi er alle sammen påvirkede af vores tid, og det var Stensen også. Jeg vil gerne give et bidrag til Stensen – forskningen, hvor fokus flyttes mere hen på de eksterne faktorer og hvor man kikker mere på det tidsbillede, han indgik i.

Indtil nu har man – overordnet set – haft en meget præsentistisk forståelse af Stensen. Det vil sige, at man har forstået ham meget ud fra ens egen tid, og det hænger måske sammen med, at mange uden historisk uddannelse har skrevet om ham. Hvad der er skrevet om ham er til dels anakronistisk historieskrivning. Men der findes selvfølgelig også meget god Stensen-forskning.

Der har været en tendens til en sammenblanding af videnskabshistoriske og videnskabsteoretiske synsvinkler på ham. Det sker for eksempel, når man tager ham til indtægt for at have arbejdet efter Karl Poppers metode og på den måde får Stensen til at gå i dialog med en filosof 300 år senere.

Man har meget fremstillet ham som et misforstået geni – som så genial at hans tanker simpelthen ikke kunne forstås af samtiden; men man forstår bedre hans videnskabelige produktion fra Firenze-tiden på baggrund af Cimento-akademiet – det er min anden store pointe.

Hvilken rolle spillede Cimento-akademiet for Stensen?

Jeg har lagt vægt på, hvad der i 1600-tallet gør Stensen i stand til at tænke som han gør. Derfor har jeg studeret Cimento-akademiet for ham. *Accademia del Cimento*, der eksisterede fra 1657 – 1667, udgav ved sin lukning "Saggi di naturali esperienze" (*Eksempler på naturfilosofiske eksperimenter*), der skulle bruges som gave til magthaverne i Europa og som eksempel på Medicierne evner og viden inden for naturfilosofi. Man har dagbogsoplysninger fra projektets start og slutning og det er dem, der har defineret vores afgrænsning af deres levetid. Det var grundlagt af Ferdinando II og Leopoldo de Medici, som også støttede det både finansielt og ved at deltage aktivt i

eksperimenterne.

At støtte naturvidenskaben indgik i høj grad i Medici-dynastiets imagepleje. For eksempel støttede Ferdinando II udviklingen af et barometer sammen med Galileis elev Evangelista Torricelli. Man samlede krystaller og mineraler og lavede udstillinger af kuriositeter. Stensen var ansat af hoffet. Han fik 25 scudi i løn fra hoffet og fri bolig stillet til rådighed, ved vi fra den berømte matematiker Vincenzo Viviani. Men han havde ikke de samme ambitioner som så mange andre om en karriere og fast stilling ved hoffet. Han var mere fokuseret på søgen efter viden.

Fra Francesco Redi, der var en meget berømt læge og poet i Firenze, ved vi, at Stensen var med til at fremvise eksperimenter for Medicierne om aftenen efter middagen. Det var en form for oplysende underholdning og en del af den etablerede hofkultur. Man arbejdede med alt fra pattedyr til insekter. For eksempel dissekerede man slanger, eller man skabte et vakuum, hvori man anbragte frøer, fugle og andre dyr der så sprængtes.

Har Stensen bidraget til Saggi eller er han nævnt dér?

Nej, han er ikke nævnt i Saggi; men man kan se en sammenhæng mellem Cimentos og Stensens måde at argumentere naturfilosofisk på. I Saggi går man bort fra det aristoteliske vidensideal, hvor årsagerne er de vigtigste og fineste former for viden og over til en vidensproduktion baseret på historiebegrebet. Modsat vores moderne og tidlige forståelse af *historie*, var *historia* i renæssancen også anvendt som et begreb for viden, der ikke er underlagt en årsagsafklaring. Her går man over til mere anvendelse af observationer og erfaringer som redskaber til indsamling af viden. Som jeg forstår Stensens tankemæssige udvikling, var han helt fra studietiden bekendt med forfattere der arbejdede med historiagenren. I min afhandling har jeg analyseret hans to værker *Elementorum Myologiae Specimen* (Dele af muskellærens elementer) og *De solido*

intra solidum contento (om faste legemer indlejret i andre faste legemer)

Hvilken rolle har Chaos-manuskriptet spillet for dig?

Chaos manuskriptet er vigtigt på flere forskellige planer – det er en unik kilde til studentertid i 1600-tallet, for gennem Stensens noter og boglister erfarer vi, hvad han tænker om mange forskellige ting. Personligt synes jeg, det var en fantastisk oplevelse at sidde med det originale Chaos manuskript i Firenze.

Hvorfor arbejdede Stensen med så mange forskellige emner?

Vidensproduktion foregik jo på en helt anden måde dengang. I 1600-tallet var der ikke skarpe grænser mellem de forskellige discipliner. Man kunne finde det besynderligt, at Stensen som anatom begyndte at arbejde med jordlag; men for Stensen og for andre var der ingen misforhold mellem disse ting. Det handlede jo om at afdække naturens mysterier.

Det var heller ikke problematisk for ham som naturvidenskabsmand at konvertere. Han skiftede blot fokus. Han havde jo hele tiden været religiøs. Resten af sit liv så han med glæde tilbage på tiden i Firenze. For eksempel skriver han den 28. oktober 1674 til Giovanni Pacichelli, der var katolsk teolog og pavelig embedsmand i Köln. Her skriver han netop om, hvor godt hans liv i Firenze var.

Bliver han omtalt af sine naturvidenskabelige kolleger?

Ja af mange og han omtales blandt andet af matematikeren Giovanni Alfonso Borelli. Han var nok det mest berømte af *Accademia del Cimento*s medlemmer og kendt som en meget besværlig herre med et hidsigt temperament. Borelli beskriver hoffets store beundring for Stensen i et brev til den berømte læge og "biolog" Marcello Malpighi (17. juli 1666), og det til trods for at Borelli ikke selv delte hoffets beundring for Stensen.

Vil du give en hjælpende hånd?

To af bispeddømmets spændende evangeliseringstiltag søger frivillige.

Tekst og foto: Niels Messerschmidt

ILDSJÆL Brænder du for at fortælle om din tro og synes du det er spændende at møde nye mennesker? Og kan du afse nogle timer hver måned i 'den gode sags tjeneste'? Så hører bispeddømmets evangeliseringstjeneste gerne fra dig.

To af de tiltag bispeddømmet har etableret for at nå ud med sit budskab til søgende og ikke-kirkevante mennesker – Natkirken og Mobilkirken – leder efter frivillige, som ser det som en spændende udfordring at være en del af Kirkens ansigt udadtil.

Natkirker er et forsøg på at svare på behovet for åndehuller i storbyen. I 1999 lagde Folkekirken ud. Vor Frue Kirke i København begyndte at holde åbent fredag aften med et program, hvor der altid var plads til sang, skriftlæsning, bøn og stilhed. Siden da er der kommet natkirker i de fleste større danske byer, og også Den katolske Kirke er kommet med.

Natkirken afholdes i Sakramentskirken

på Nørrebro den 2. torsdag i måneden. Du skal blandt andet hjælpe med at stille op (fra kl. 19.00), være til stede under Natkirken (kl. 20.00-23.00), og bagefter hjælpe med at pakke sammen. Natkirken giver dig chance for at komme i dialog med søgende mennesker omkring troen og Den katolske Kirke.

Kapel på to hjul

Mobilkirken er en skurvogn, der er indrettet som et lille kapel med bæk og en stor Kristus-ikon. Initiativet fungerer som et 'fordybelsens og stilhedens rum', hvor folk fra gaden kan komme ind og tænde et lys for en afdød eller meditere for en kort stund. Formålet er at byde folk ind i kirken på en ny måde. Tilbuddet henvender sig til folk, der har brug for at gå ind og tænde et lys eller få en snak.

Hver 1. og 3. torsdag i måneden er Mobilkirken opstillet på Gammel Torv ved Strøget. I tidsrummet kl. 20.00-22.00 skal du blandt andet hjælpe med at sørge for varm kaffe og te til nysgerrige, der ønsker at vide hvad vi katolikker tror på og hvorfor, eller blot ønsker at benytte det lille kapel til en personlig bøn.

Diakon Kaare Nielsen fra Evangeliserings-tjenesten forklarer: "For begges tjenesters vedkommende gælder at du skal være udstyret med store ører og en lille mund. Du skal først og fremmest være god til at lytte, have et åbent sind og være interesseret i at møde nye mennesker".

"Det er vores erfaring, at så godt som alle de folk, vi kommer i kontakt med er positive overfor disse tiltag", siger Kaare Nielsen, og han suppleres af Teresa Starzynski og Sarah Abels, der begge har hjulpet til

i Mobilkirken: "Vi kan på det kraftigste anbefale andre, som har lyst og evner, at være med i denne tjeneste, både for éns egen skyld, men også for de mennesker, som endnu ikke kender Gud, og måske aldrig selv kunne finde på, at komme i en etableret kirke. Det er jo netop det, Mobilkirken kan, nemlig at komme ud til folk – på gaden".

Er du interesseret i at hjælpe til i Natkirken eller Mobilkirken, kan du kontakte Kaare Nielsen på tlf. 60 94 94 10 eller e-mail kn@katolsk.dk.

Mobilkirken fungerer som et 'fordybelsens og stilhedens rum', hvor folk fra gaden kan komme ind og tænde et lys for en afdød eller meditere for en kort stund.

Velkommen på årets valfarter

Tiden for vore to årlige valfarter til Åsebakken og Øm nærmer sig.

VALFARTER Igen i år vil valfarterne – som det ofte sker – danne ramme om fejringen af to af vor tros store mysterier: Den hellige Treenighed, *søndag den 26. maj* på Åsebakken, og Den hellige Eukaristi ved fejringen af Kristi Legems- og Blods fest *søndag den 2. juni* på Øm.

Meningen med at tage på valfart er blandt andet at fejre vor tro – glæde os over den og blive styrket i den, ikke mindst sammen med andre. De to fester, vi skal fejre på valfarterne, rummer store mysterier, som forståelsesmæssigt overgår vor forstand. Samtidig udtrykker de dog også noget, som vi er meget fortrolige med og forventer os noget af, nemlig fællesskab og relation. I Treenigheden mærker vi trods ubegribeligheden, at Gud er fællesskab, og at vi som mennesker er skabt til fællesskab. I Eukaristien kommer Gud os nær i sin Søn og samler os også her til et fællesskab, der samtidig skaber Kirken og udtrykker dens fornemmeste gudstjeneste.

Der er altid grund til at tage på valfart og i det hele taget fejre de fester i Kirken, der falder for. Begge valfarter er med til at udtrykke vort fællesskab i bispedømmet og menighederne imellem. I år er der særlig grund til at bruge valfarterne til at markere ”Troens år.” Det er lykkedes at arrangere forskellige ting i menighederne, bl.a. med Åbykorsets vandring rundt i bispedømmet. Derudover har vi anset det for vigtigt, at sætte de ting, vi allerede foretager os, i lyset af ”Troens år.” Dette år er en ekstraordinær anledning til at tage nye emner fra vor tro og kristne praksis op. Dog drejer det sig i vid udstrækning om at gøre det, vi er vant til, med større indlevelse og opmærksomhed og tage ting op, man har glemt eller forsømmer. Bøn, deltagelse i messen, modtagelse af sakramenterne, ikke mindst skriftemålet, læsning i Bibelen og i år studium af Andet Vatikankoncilstekster, er på én gang noget fortroligt og indlysende samtidigt med, at det hele tiden kan intensiveres.

Valfarterne er kun et enkelt element i den sammenhæng. Valfart udtrykker opbrud og fornyelse. Naturligvis skal vort opbrud først og fremmest være åndeligt, at vi er parate til at flytte os fra noget vant, der enten gør os ligegyldige eller langsomt fører os væk fra Gud. Disse skridt kan vi tage hvor som helst. Valfarterne, der fører os til et fæl-

Meningen med at tage på valfart er blandt andet at fejre vor tro – glæde os over den og blive styrket i den, ikke mindst sammen med andre.

les mål, er dog med til at understrege, hvor vigtigt fællesskabet om troen er, at vi skal støtte hinanden og mødes i fælles glæde. Dette at mødes i fælles glæde er vigtigt. Alle har vi brug for opmuntring. Også denne opmuntring skal komme gennem det daglige liv med Gud og hjemme i menigheden; men også som bispedømme har vi brug for at hjælpe hinanden hermed.

Vore valfarter samler ikke længere så mange mennesker som tidligere. Nogle tager dem måske mere som en adspredelse. Et værdifuldt element er det for mange at mødes med venner og bekendte. Lad os dog også forsøge igen at gøre valfarterne til en trosmanifestation, der viser, at vi er ”stolte

af Kristi Kors,” glade for at tro på Gud og for at tilhøre hans Kirke.

Jeg opfordrer derfor også i år alle, der har mulighed for det, til at deltage i vore valfarter, så de både må blive en glædelig oplevelse, mens de står på, og en afspejling og styrkelse af vort engagement i troen.

København, den 3. maj, 2013
+Czeslaw

De er lys og salt i Odense

Da Sankt Albani menighed fik ti nye ministranter.

Tekst og foto: Lisbeth Rütz

ODENSE ”Nu vil jeg gerne optage Jer børn i ministranttjenesten. I skal tjene og det skal I gøre med stor respekt og glæde. Jeg henviser Jer til Jeres dåbspagt og til at I ved dåben blev ikklædt Kristus, som Paulus siger det. Det er derfor, I har hvidt tøj på. Nu skal I tjene menigheden, og oppe ved altret kommer I til at sidde ved siden af biskop, diakon og præst. Jesus er til stede her, når menigheden kommer for at tilbede Gud.

I er verdens lys. Med Jeres tjeneste skal I

synliggøre, at Jesus er til stede her, i Jeres familie og blandt Jeres venner. Derfor spørger jeg Jer: ”Vil du elske Gud tjene ham og gøre det han siger til dig. Han siger til dig, at du skal hjælpe præsten være et godt eksempel og vise respekt for andre. I dag beder vi Gud om, at Han vil styrke Jer i Jeres tjeneste.”

Sådan sagde p. Thomas Pulickiyil til de ti nye ministranter, der søndag den 5. maj blev indsat i ministranttjenesten ved Sankt Albani Kirke i Odense. Det skete ved en meget smuk ceremoni under en festlig børne- og ungdomsgudstjeneste med glade rytmer og sang. Ministranterne blev en efter en kaldt op til altret og fik et kors hængt om

Disciplene er lettede. Jesus er lige vågnet og de høje bølger har lagt sig.

halsen som tegn på deres nye værdighed.

Hvornår skal jeg overfalde ham?

”Du skal da ud og ha’ det sjovt med den der tegnebog kan jeg se. Kender du nogen? Ellers kan du bare følges med mig”

”Jeg troede ikke du ville hjælpe mig, for du ser så sej ud.”

”Hvorfor sover du Jesus? Kan du ikke se, vi er ved at gå under?”

Tre replikker fra eftermiddagens opførelser af den fortabte søn, den barmhjertige samaritan og Jesus, der stiller stormen på søen. Bibelens lignelser fik kød på, da børnene gik i krig med de små bibeldramaer. ”Hvornår skal jeg overfalde ham”, spurgte én af aktørerne i den barmhjertige samaritan, mens en anden gruppe øvede sig i at være de høje bølger, der skyllede ind over disciplenes båd, hvor Jesus lå og sov. I en tredje gruppe blev den grædende, fortabte søn hentet af politiet, mens en af hans nye venner stak af med tegnebogen.

Dagens arrangement var et af mange tegn på, at Odense DUK de sidste par år har været inde i en rivende udvikling. I DUK har rigtig mange børn fundet andre katolske kammerater ved at være med til katekese og diskussionsaftener om svære emner, fællesspisning, leg og samvær. Mange af menighedens unge har deltaget i DUK’s lederuddannelse og er nu aktive i menighedens ungdomsarbejde.

De ti nye ministranter.

Luk Maria ind i kirken igen

Et bønssinitiativ i Vesthimmerland.

Tekst: Ester Mikkelsen

BØN Når danskere har været på rejse i Sydeuropa har de ofte købt en rosenkrans, en krans med perler i en bestemt rækkefølge og et kors i et lille vedhæng. Perlerne kan være af glas, plastic eller måske udskåret træ som hver forestiller en lille rose. Kæden er dejlig at holde i hånden, og de har set folk gå med den i hænderne og lade perlerne glide mellem fingrene. I Danmark er det ikke almindeligt, så rosenkransen bliver lagt væk sammen med andre souvenirs fra rejsen, for mange mener, at rosenkransen er forbeholdt katolikker. Men det er ikke rigtigt. Den kan bedes af alle kristne.

Rosenkransen, i den form den har i dag, stammer fra middelalderen. Den består af en kæde med fem gange ti perler, adskilt af lidt anderledes perler, måske lidt større - de kaldes Fadervorperler - samt et lille vedhæng med et kors, tre sammenhængende perler og to Fadervorperler.

Ved reformationen blev Maria sammen med meget andet rensset ud af kirkerne, malerier blev kalket over, ikke noget med at ære Gudsmoder, kun juleaften og ved Mariæ bebudelse bliver Jomfru Maria nævnt.

Men kirkerne, de fine små middelalderkirker, er her stadig, som lysende punkter i landskabet, I Vesthimmerland er der 32. Da der blev talt og skrevet om, at der er for mange ubenyttede kirker, og at de måske skal lukkes eller sælges, tænkte jeg, NEJ, de skal da bruges, nu er det på tide at Jomfru Maria kommer ind i kirken igen.

Vi skal ikke tilbede Jomfru Maria, det gør katolikkerne heller ikke, men vi må bede til Jomfru Maria, bemærk forskellen.

Ved at bede rosenkransen ærer vi Guds Moder, hun er forbillede, en slags rollemodel i lydighed, ydmyghed og kærlighed.

I 12 år har jeg kendt og praktiseret denne bøn, og den glæde vil jeg gerne dele med andre.

Der kræves ikke nogen særlig teologisk kundskab, faktisk bliver kristentroen så enkel, så ligetil, at selv små børn kan lære og forstå den.

De smukke ord i rosenkransen er lette at lære udenad, og de mange gentagelser bevirker, at man kan meditere over den episode, eller tildragelse i Jesu liv, som hører til pågældende sted.

Det er Jesus Kristus der er midtpunktet i Rosenkransen.

Man fornemmer eller aner frelsens mysterium - dette, at Gud blev menneske, kom ind i vor fysiske verden, undfanget og født af Jomfru Maria, at Han levede og døde - for os - overvandt døden, opførte til himmels, sendte Helligånden, og - - - ja, alt dette ligger i de fire "mysterier", som Rosenkransen består af, Glædens, Lysets, Smertens og Herlighedens mysterier.

Alt dette vil jeg gerne dele med andre, og nu har vi fået lov at benytte Giver Kirke til rosenkransbøn sammen med alle, som vil

Giver Kirke er en romansk landsbykirke og blev bygget omkring 1100.

være med.

Stor tak til menighedsråd og præst.

Men man kan ikke klare det hele på én dag, så det bliver i dagene 10 - 14. juni 2013, kl. 10.00-12.00. Det er gratis, og alle er velkomne. Medbring din rosenkrans, hvis du har én, ellers får du en af mig.

Giver Kirke ligger ca. 5 km. nordøst for Aars, Viborg Stift. Adressen er Skivumvej 112.

Stor opbakning til Caritas' årlige fasteindsamling

Hjælp til nødlidende i det konfliktramte Mali.

Caritas har siden 1968 samlet ind til fattige og nødlidende i forbindelse med fasten. I år går hjælpen til det konfliktramte Mali.

Caritas har siden 1968 samlet ind til fattige og nødlidende i forbindelse med fasten. I 1968 blev der indsamlet godt 40.000 kroner til at

Tekst: Toke Nyborg, Caritas Danmark

INDSAMLING Fasten er forbi og dermed fasteindsamlingen, som Caritas hvert år gennemfører på vegne af bispedømmet København. Tak til alle som har støttet op om indsamlingen.

Fasteindsamlingen betyder blandt andet, at Caritas kan sende en kvart million kroner til Mali, hvor der er stort behov for hjælp. Caritas Internationalis vurderer, at op imod 400.000 maliere er flygtet til de omkringliggende nabolande eller til det sydlige Mali, siden konflikten brød ud for snart et år siden.

Samme med yderligere en halv million kroner, som Caritas Danmark har fået bevilliget af Danida til nødhjælpsindsatsen i Mali, kan Caritas nu sikre de flygtende familier tiltrængt hjælp.

Caritas Danmark er samtidig til stede i Niger, hvor 10.500 maliske flygtninge og lokale får hjælp.

Det endelige indsamlingsresultat vil blive offentliggjort senere på året, da der fortsat kommer bidrag fra sogne m.v.

bygge en sygeplejeskole i Uganda. Siden 2008 er fasteindsamlingen delvist gået til Katastrofefonden. Fonden gør det muligt for Caritas at yde hurtig nødhjælp.

I 1996 rundede det indsamlede beløb en million kroner hvor fasteindsamlingen har fundet sit leje. Et imponerende resultat der gør, at Caritas hvert år kan hjælpe mange tusinde fattige og nødlidende.

De sidste ti år har Caritas i forbindelse med fasten samlet ind til fattige og nødlidende i:

- 2012: Uganda
- 2011: Zimbabwe
- 2010: Bolivia
- 2009: Eritrea
- 2008: Nordøstindien
- 2007: Uganda, Niger og Thailand
- 2006: Niger, Uganda og Bolivia
- 2005: Tchad, Zimbabwe og Burma
- 2004: Uganda, Peru og Nordøstindien
- 2003: Afrika

fakta

Tillykke til de nye præster, Roberto og Daniel

Dobbelt præstevielse for fuld (guitar)musik.

ORDINATION Torsdag den 25. april var en festdag udover det sædvanlige, da biskop Czeslaw i spidsen for godt 30 præster og diakoner fra ind- og udland og en stuvende fuld domkirke præsteviiede Daniel Raga Jimenez og Roberto Oliverio.

Ligesom i oktober sidste år, da de to tidligere studerende fra præstekollegiet Redemptoris Mater i Vedbæk blev diakonviiede i domkirken, var mange medlemmer af Den neokatekumenale Vandring mødt frem og var gennem vandringens rytmiske sange, ledsaget af guitarer og klarinet, med til at sætte deres præg på dagen, ligesom de flotte indsatser fra domkirkens kor og organist Rolf Tönshoff.

I sin prædiken om præstens opgaver, dennes liv og tjeneste, pegede biskop Czeslaw på det vigtige i, at præsten er en integrerende og samlende figur i menigheden, at han "ikke er eksklusiv i sin tilgang til mennesker", og at han "skal respektere andres legitime fromhedsformer, give plads til dem og efter evne endda støtte dem samtidig med, at man ikke skal påtvinge andre sin egen spiritualitet".

Biskoppen henviste til kardinal Martini, der havde sammenfattet den gejstliges gerning i en kort leveregel, som jo egentlig gælder for enhver kristen; at man skal være ydmyg, venlig og sikker. "Ydmygheden skal placere os rigtigt over for Gud og over for vor tjeneste som præster

og status som kristne. Venligheden skal udtrykke, at vi er tilgængelige og generøse; mens sikkerheden skal vise, at vi selv ved, hvor vi står, og at andre også kan mærke det".

Czeslaw sluttede sin prædiken med at sige til Roberto og Daniel: "Om lidt bliver I for alvor gjort delagtige i Kristi præstedømme. I bliver for alvor hans tjenere, men også hans venner. Må Hans velsignelse ledsage jer i denne tjeneste, bevare jer i den og gennem den lade mange mennesker komme til troen og Kirken. Jeg ønsker for jer, at I som udtryk for jeres bevidsthed om værdien af jeres præstegerning må være ydmyge uden at være ængstelige, venlige uden at være overfladiske og sikre uden at være selvsikre [...]."

Roberto Oliverio og Daniel Jimenez Raga, der begge har læst teologi på det pavelige universitet Gregoriana i Rom, vil være tilknyttet de menigheder, hvor de tidligere har virket som diakon - for Roberts vedkommende Sct. Pauls menighed i Taastrup, mens Daniel Raga Jimenez vil være tilknyttet Sct. Andreas og Sct. Therese menigheder. NM

Biskop Czeslaw Kozon med de to nye præster, Daniel Jimenez Raga (tv.) og Robert Oliverio. Foto: Martin Ryom.

Det sker i Bispedømmet

Maj

Søndag 26.: Valfart til Åsebakken, se annonce

Torsdag 30. kl. 18.30: Kristi Legems- og Blods Fest i Sankt Therese Kirke, Bernstorffsvej 56, Hellerup, messe med biskoppen og procession i haven.

Fredag 31. kl. 18.00-19.30: "Åben Dør". Personlig samtale og forbøn ved pastor Lars Messerschmidt m.fl. Jesu Hjerter Kirkes menighedslokaler, Stenosgade 4 A, København V.
Info. tlf.: 33 33 05 02 og www.forsoningsoghelbredelsesmesse.dk

Juni

Lørdag 1. og søndag 2. kl. 13.00-19.00: Kæmpe bogudsalg i Sankt Annæ Kirke. Pga. op-rydning af Sankt Annæ Kirkes bibliotek inviteres alle til kæmpe bogudsalg af kirkens omkring 15.000 kristne og historiske bøger på mange forskellige europæiske sprog til fordelagtige priser – alt skal væk! Sted: Sankt Annæ Kirke, Hans Bogbinders Allé 4, 2. sal, 2300 Kbh. S. Pengene fra salget af bøgerne vil gå til renovering af kirkens bygninger.

Lørdag 1. kl. 14.30-17.00: Voksenkatekese: "Temperaturen på Kirken" v/ Andreas Rude. Sted: Menighedssalen, Bredgade 69 A, Kbh. Alle er velkomne. Det koster kr. 40,- pr. gang til materialer, kaffe og te mm. Messe kl. 17.00

Søndag 2.: Valfart til Øm, se annonce

Lørdag 8. kl. 12.00: Ælnoth har medlemsmøde på Sankt Andreas Bibliotek, Gl. Kongevej 15, København V. Fællesspisning - foreningen giver drikkevarerne, derefter kaffe. Dr. Jørgen Nybo Rasmussen fortæller om Haraldsted-valfarternes 100-årige historie. Alle er velkomne.

Torsdag 13. kl. 20.00-23.00: Natkirke, Sakramentskirken, Nørrebrogade, for alle interesserede. Der er mulighed for tilbedelse, personlig forbøn, for at tale med en af medarbejderne, eller blot for at nyde stilheden og roen i kirkerummet. Man kan komme og gå som det passer. Aftenen slutter med sakramental velsignelse ca. 22.45.

Lørdag 15. kl. 10.00-14.00: Loppemarked ved Skt Therese Kirke til fordel for Caritas, møbler, glas, bøger, legetøj mm. Cafébar, hjemmelavede kager, små italienske delikatesser mm. Gymnastiksalen, Rygaards Skole, Bernstorffsvej 56, Hellerup

Mandag 17. kl. 19.00-20.00: Meditationsaften, derefter kaffe og te. Sted: Strandvejen 91, Kbh. Ø

Fredag 28. kl. 19.00-ca. 21.30: Forsonings- og helbredelsesmesse ved pastor Lars Messerschmidt m.fl. Skriftemål fra kl. 18.00. Jesu Hjerter Kirke, Stenosgade 4, Kbh. V. Info 33 33 05 02 og www.forsoningsoghelbredelsesmesse.dk

August

Mandag 19. kl. 19.00-20.00: Meditationsaften, derefter kaffe og te. Sted: Strandvejen 91, Kbh. Ø

Første og sidste onsdag i måneden kl. 17.30-19.30: Hjælp til misbrugere og pårørende ved den katolske organisation Cenacolo. Rådgivningen finder sted Bredgade 69 A, Kbh. K. Tlf. 51 53 41 60

Liturgisk kalender 1. - 30. juni 2013

1. rød. Lørdag i 8. alm. uge. (IV Ps).

Justinus, martyr (†166)(m)

☞: SI 19,8.9.10.11

☞: Herrens forordninger er retskafne, de glæder hjertet.

L.: Sir 51,12b-20 Ev.: Mark 11,27-33

Bededag for præste- og ordenskald.

2. hvid. **KRISTI LEGEMS OG BLODS FEST** (h) (9. ALM. SØNDAG).

☞ *Gl. Sekvens ad lib. Cr. Euk. pf.*

1.L.: 1 Mos 14,18-20

☞: SI 110,1.2-3a.3bc-4

☞: Du er præst for evigt på Melkisedeks vis.

2.L.: 1 Kor 11,23-26

Sekv (*ad lib.*): Pris, o Sion, din forsoner

Ev.: Luk 9,11b-17.

Valfart til Øm

3. rød. Mandag i 9. alm. uge. (I Ps).

Karl Lwanga og lidelsesfæller, martyrer (†1886) (m)

☞: SI 112,1-2.3-4.5-6

☞: Lykkelig den, der frygter Herren. *Eller* Halleluja.

L.: Tob 1,3; 2,1b-8 Ev.: Mark 12,1-12.

4. grøn. Tirsdag i 9. alm. uge. (I Ps).

☞: SI 112,1-2.7-8-9

☞: Den retfærdiges hjerte er trygt i tillid til Herren.

Eller Halleluja.

L.: Tob 2,9-14 Ev.: Mark 12,13-17.

5. rød. Onsdag i 9. alm. uge. (I Ps).

Bonifatius, biskop og martyr (†754)(m)

☞: SI 25,2-3.4-5ab.6-7bc.8-9

☞: Jeg længes efter dig, Herre.

L.: Tob 3,1-13.16-17 Ev.: Mark 12,18-27.

6. grøn. Torsdag i 9. alm. uge. (I Ps).

Eller *hvid. Norbert*, biskop (†1134)

☞: SI 128,1-2.3-4-5

☞: Lykkelig hver den, der frygter Herren.

L.: Tob 6,10-11; 7,1.9-17; 8,4-9a

Ev.: Mark 12,28b-34

7. hvid. Fredag. **JESU HJERTE FEST** (h)

Gl. Cr. Sær. pf.

1.L.: Ez 34,11-16

☞: SI 23,1-3a.3b-4.5-6

☞: Herren er min hyrde, jeg lider ingen nød.

2.L.: Rom 5,5b-11

Ev.: Luk 15,3-7

International bededag for præsterne

2. vesper til Jesu Hjerter fest

8. hvid. Lørdag i 9. alm. uge. (I Ps).

Marias reneste hjerte (m)

Jomfru Marias pf.

☞: Tob 13,2.6b.c.d

☞: Lovet være Gud, som lever i evighed.

L.: Tob 12,1.5-15.20 Ev.: Luk 2,41-51

9. grøn. 10. ALM. SØNDAG. (II Ps).

☞ *Gl. Cr. Alm. S. pf.*

1.L.: 1 Kong 17,17-24;

☞: SI 30,2+4.5-6.11+12a+13b.

☞: Herre, jeg priser dig, for du har trukket mig op fra dybet.

2.L.: Gal 1,11-19. Ev.: Luk 7,11-17.

10. grøn. Mandag i 10. alm. uge. (II Ps).

☞: SI 34,2-3.4-5.6-7.8-9

☞: Smag og se, at Herren er god.

L.: 2 Kor 1,1-7 Ev.: Matt 5,1-12.

11. rød. Tirsdag i 10. alm. uge. (II Ps)

Barnabas, apostel (m)

☞: SI 119,129.130.131.132.133.135

☞: Herre, lad dit ansigt lyse over din tjener!

L.: ApG 11,21b-26; 13,1-3 Ev.: Matt 5,13-16.

Ad libitum:

☞: SI 98,1.2-3ab.3c-4.5-6

☞: For folkenes øjne har Herren åbenbaret sin retfærdighed.

Ev.: Matt 10,7-13

12. grøn. Onsdag i 10. alm. uge. (II Ps).

☞: SI 99,5.6.7.8.9

☞: Hellig er du, Herre, vor Gud.

L.: 2 Kor 3,4-11 Ev.: Matt 5,17-19.

13. hvid. Torsdag i 10. alm. uge. (II Ps).

Antonius af Padova, præst og kirkelærer (†1231) (m)

☞: SI 85,9ab-10.11-12.13-14

☞: Herrens herlighed skal bo i vort land.

L.: 2 Kor 3,15-4,1.3-6 Ev.: Matt 5,20-26.

14. grøn. Fredag i 10. alm. uge. (II Ps).

☞: SI 116,10-11.15-16.17-18

☞: Jeg bringer dig lovprisningsoffer til tak. *Eller* Halleluja.

L.: 2 Kor 4,7-15 Ev.: Matt 5,27-32

15. grøn. Lørdag i 10. alm. uge. (II Ps).

Eller *hvid. Gudsmoders lørdagsmesse.*

☞: SI 103,1-2.3-4.8-9.11-12

☞: Herren er barmhjertig og nådig.

L.: 2 Kor 5,14-21 Ev.: Matt 5,33-37.

16. grøn. 11. ALM. SØNDAG. (III Ps).

☞ *Gl. Cr. Alm. S. pf.*

1.L.: 2 Sam 12,7-10.13;

☞: SI 32,1-2.5.7.11;

☞: Herre, tilgiv mig min syndeskyld.

2.L.: Gal 2,16.19-21.

Ev.: Luk 7,36-8,3 eller 7,36-50.

17. grøn. Mandag i 11. alm. uge. (III Ps).

☞: SI 98,1.2-3ab.3cd-4

☞: Herren har kundgjort sin frelse.

L.: 2 Kor 6,1-10 Ev.: Matt 5,38-42.

Kollekt for Bonifatius Werk

18. grøn. Tirsdag i 11. alm. uge. (III Ps).

☞: SI 146,2.5-6.7.8-9a

☞: Min sjæl, lovpris Herren! *Eller* Halleluja.

L.: 2 Kor 8,1-9 Ev.: Matt 5,43-48.

19. grøn. Onsdag i 11. alm. uge. (III Ps).

Eller *hvid. Romuald*, abbed (†1029)

☞: SI 112,1-2.3-4-9

☞: Lykkelig den, der frygter Herren. *Eller* Halleluja.

L.: 2 Kor 9,6-11 Ev.: Matt 6,1-6.16-18.

20. grøn. Torsdag i 11. alm. uge. (III Ps).

☞: SI 111,1-2.3-4.7-8

☞: Herre, dine hænders gerninger er sandhed og ret. *Eller*: Halleluja.

L.: 2 Kor 11,1-11. Ev.: Matt 6,7-15.

21. hvid. Fredag i 11. alm. uge. (III Ps).

Aloysius Gonzaga, ordensmand (†1591) (m)

☞: SI 34,2-3.4-5.6-7

☞: Herren befrier de retfærdige fra alle deres trængsler.

L.: 2 Kor 11,18.21b-30. Ev.: Matt 6,19-23.

22. grøn. Lørdag i 11. alm. uge. (III Ps).

Eller *hvid. Paulinus af Nola*, biskop (†431)

☞: SI 119,2-3.4-5-6-7-8-9

☞: Min sjæl tørster efter dig, min Gud.

2.L.: Gal 3,26-29.

Ev.: Luk 9,18-24.

23. grøn. 12. ALM. SØNDAG. (IV Ps).

☞ *Gl. Cr. Alm. S. pf.*

1.L.: Zak 12,10-11; 13,1

☞: SI 63,2.3-4.5-6.8-9.

☞: Min sjæl tørster efter dig, min Gud.

2.L.: Gal 3,26-29.

Ev.: Luk 9,18-24.

1. vesper til Johannes Døber

24. hvid. Mandag. **JOHANNES DØBERS**

FØDSEL. Højtidens messe

Gl. Cr. Sær. pf.

1.L.: Es 49,1-6

☞: SI 139, 1-3.13-14.15-16a

☞: Jeg takker dig, fordi jeg er underfuldt skabt.

2.L.: ApG 13,22-26 v.: Luk 1,57-66.80

25. grøn. Tirsdag i 12. alm. uge. (IV Ps).

☞: SI 15,2-3a.3bc-4ab.5

☞: Herre, hvem kan være gæst i dit telt?

L.: 1 Mos 13,2.5-18. Ev.: Matt 7,6.12-14.

26. grøn. Onsdag i 12. alm. uge. (IV Ps).

☞: SI 105,1-2.3-4.6-7.8-9

☞: Evigt husker Herren på sin pagt. *Eller* Halleluja!

L.: 1 Mos 15,1-12.17-18. Ev.: Matt 7,15-20.

27. grøn. Torsdag i 12. alm. uge. (IV Ps).

Eller *hvid. Cyrillus af Alexandria*, biskop og kirkelærer (†444)

☞: SI 106,1-2.3-4a.4b-5

☞: Tak Herren, for han er god! *Eller* Halleluja!

L.: 1 Mos 16,1-12.15-16. Eller 1 Mos 16,6b-12.15-16. Ev.: Matt 7,21-29.

28. rød. Fredag i 12. alm. uge. (IV Ps).

Irenæus, biskop og martyr (†202) (m)

☞: SI 128,1-2.3.4-5

☞: Se, sådan velsignes den mand, der frygter Herren

L.: 1 Mos 17,1.9-10.15-22. Ev.: Matt 8,1-4.

29. grøn. Lørdag i 12. alm. uge. (IV Ps).

Eller *hvid. Gudsmoders lørdagsmesse.*

☞: Luk 1,46b-47.48-49.50+53.54-55

☞: Herren husker på sin barmhjertighed

L.: 1 Mos 18,1-15. Ev.: Matt 8,5-17.

Lørdag aften: Vigiliemesse

rod. PETER OG PAULUS, APOSTLE (h)

Gl. Cr. Sær. pf.

1.L.: ApG 3,1-10

☞: SI 19,2-3.4-5b

☞: Deres røst når ud til verdens ende.

2.L.: Gal 1,11-20 Ev.: Joh 21,1.15-19

1. vesper til Peter og Paulus, apostle

30. rød. Søndag. **PETER OG PAULUS, APOSTLE** (h)

Højtidens messe (13. ALM. SØNDAG).

☞ *Gl. Cr. Sær. pf.*

1.L.: ApG 12,1-11

☞: SI 34,2-3.4-5-6-7.8-9

☞: Herren befriede mig for al min frygt

2.L.: 2 Tim 4,6-8.17-18 Ev.: Matt 16,13-19

Tutto passa

To katolske kunstnere udstiller på Galleri Emmaus.

UDSTILLING Adi Holzer og Nis Schmidt udstiller begge på Galleri Emmaus i Haslev indtil den 19. juni. Udstillingens tema er altids forgængelighed og livets korthed.

"Få mestrer som Adi Holzer naturligt og uden tidslomme at få indarbejdet traditionelle kristne middelaldersymboler i et moderne udtryk", skriver Galleri Emmaus i sin pressemeddelelse om udstillingen. Adi Holzer er uddannet ved kunstakademiet i Wien 1960.

Nis Schmidts temaer beskrives således: "Fotografisk og ofte i den sort/hvide udgave med en enkelt afstikkende

farvetone skildres det levede liv, tilværelsens kontraster, døden og opstandelsen". Nis Schmidt er autodidakt og debuterede i 1961 på "Den Frie".

EMMAUS Galleri & Kursuscenter, Højskolevej 9, 4690 Haslev. Tlf.: 54 43 54 33. Åbningstider onsdag – søndag 13.00–17.00

Nis Schmidt: Post festum 2011

Adi Holzer: Tutto Passa

Ny bestyrelse i Ælnoth

Efter generalforsamlingen den 23. februar 2013 har den valgte bestyrelse endeligt konstitueret sig som følger:

Formand	Bent Irlov
Næstformand	Dr. Helge Clausen
Medlem	Dr. Jørgen Nybo Rasmussen
Sekretær	Lene Irlov
Suppleant 1.	Jacob Ulrich Løwe -kasserer
Suppleant 2.	Ruth Simonsen - webmaster

Børge Juulsgaard har valgt at trække sig fra bestyrelsen, ligeledes Margrethe Juulsgaard som webmaster.

Lene Irlov,
sekretær for Ælnoth, 4180 Sorø

Herlig tur med fordybelse i Nütschau

Fra den 30. april til 2. maj var de ældste katolske elever på Sankt Ansgars Skole i benediktinerklostret i Nütschau.

Vi fik en lille forsmag på munkelivet og deltog et døgn i alle tidebønner. Niels Engelbrecht fortalte os om fordybelse og retræte og vi havde nogle stillestunder hvor vi skulle tænke over vores liv.

Munkene var meget søde og gæstfrie og det var et dejligt sted at være og også meget lærerigt. Vi lærte meget om os selv, hinanden og vores tro.

Tak for en dejlig tur!!

Ronja W.Friis-Farsøe,
Sankt Ansgars Skole, Nørrebrogade

Endelig et forberedelseskursus!

Kommentar til debatten om bispedømmets ægteskabskursus

I nr. 4, 5 og 6 af KO har der været læserbreve imod bispedømmets nyetablerede ægteskabsforberedelseskursus - og nu er vi - et par der selv deltager i kurset - godt trætte af at høre på det! Det er - mildest talt - chokerende og ufatteligt læsning. Det er svært at vide hvor man skal starte med så uforståelige og vanvittige argumentationer imod forberedelsen. Derfor vil vi nøjes med her at argumentere for kurset: 1) præsten skal sikre sig, at parret er bekendt og indforstået med Kirkens lære om ægteskab og samliv - hvis parret ikke er det, kan det jo være lige meget med at blive gift i kirken - man siger jo ellers ja til noget man ikke går ind for! 2) Der er forberedelse til alle andre skelsættende handlinger i kirken - 1. kommunion, firmelse, præste- og ordensvielse m.v. - hvorfor skulle der så ikke være det til det livslange ægteskab?? 3) Der er blevet argumenteret for, at "konsekvensen af kurset kan være, at færre par vil indgå ægteskab" - så er det vist

heller ikke et ret seriøst par! Hvis sådan et kursus er "forhindring" nok for indgåelse af ægteskab, så klarer de vist heller ikke de virkelige udfordringer der kommer i løbet af et ægteskab! Kurset forløber over fire aftener og en enkelt kursusdag - hvis det er uoverkommeligt - eller for meget forlangt - for et par, hvordan ser fremtiden så ud for dem? Og til dem der mener kurset er "ude af trit med den virkelighed unge danskere lever i", og at Kirken i det hele taget har "manglende viden om de udfordringer som et ægteskab rejser" - så kunne det ikke være mere (vanvittigt og) forkert - og det sidste, nok så meget ulogisk argumentation! Lad et ungt par give jer - tydeligvis ældre mennesker - en lektion i, hvordan virkeligheden ser ud for unge danskere i dag, for det har I tydeligvis INGEN anelse om: der er INTET i dagens Danmark der forbereder en på ægteskabet - INTET! På ungdomskanalerne og i medierne generelt bliver vi pumpet fulde af ekstremere - glorificeret troløs, samvittighedsløs sex med hvem-som-helst, når-som-helst en masse, eller hovedløse romantiske

Om lex orandi, lex credendi

Kommentar til læserbrev af Paul Jørgensen i KO nr. 7.

I KO nr. 7 2013 finder Gideon Ertner det ironisk, at der ved en taksigelsesmesse for Benedikt XVI' tjeneste for Kirken, ikke var gregoriansk sang, ikke var latin og kommuniionsuddelingen ikke var knælende. Hans undren og ironi er ikke rimelig, for på den 81. Deutscher Katholikentag i Bamberg i 1966 holdt daværende professor Ratzinger et engageret foredrag om det korrekte i at anvende folkesproget. En central formulering var: "Die Sprache der Liturgie muss verständlich sein, das ist unwiderruflich wahr und Grundgesetz der Liturgie". Det sagde han selvfølgelig, fordi han kender sin Bibel og sin kirkehistorie. Når man drøfter sproget i liturgien, kan man med fordel tage udgangspunktet i Pinseunderet. Apostlene modtager Helligånden og dette gør dem i stand til at tale alle tungemål, og hvordan skulle de kunne gøre alle folkeslag til Jesu disciple, hvis de kun talte på aramæisk, deres oprindelige sprog? Vi ved ikke, hvilket sprog Pilatus brugte ved forhøret af Jesus.

Evangelisterne skriver, at Jesus og disciplene skærtorsdag spiser det jødiske påskemåltid. Påskemåltidet var og er netop et familiemåltid, og det er sædvanligvis også et hyggemåltid. Som bekendt er der flere fortællinger om måltider i evangelierne, disse måltider er tydeligvis som almindelige festmåltider. Man kan se på billederne i fx de romerske katakomber, at de første kristne fejrede nadver på almindelig romersk vis.

Jeg ved selvfølgelig, at der allerede tidligt var modstand mod det kristne fællesmåltid som sammenskudsgilde. Således skrev den Platon-inspirerede Clemens af Alexandria o. 200: „Om nogle drister sig til med fræk tunge at anvende ordet agape om sine tarvelige måltider, der lugter af fedt og sovs ... så trækker de logos' skønne og frelsebringende værk, den hellige kærlighed, ned, og drager spot over dette ord“. Denne Clemens blev med rette fjernet fra Kirkens martyrfortegnelse af pave

allerede i 1586 Sixtus V.

Ertner citerer den gamle tommelfingerregel: „lex orandi, lex credendi“. Det er vist ikke et dogmatisk udsagn, men kan da være vejledende. Og hvis vi ser på Kirkens oratio, bøn rundt om i Verden ser det ud til, at de troende alle steder med glæde i fællesskab beder i messens liturgi og gør det på folkesprogene!

Om de kristnes sammenkomster sagde Jesus: „Hvor to eller tre er forsamlede i mit navn, der er jeg midt iblandt dem“. Det kan vel ske på alle sprog?

Paul Jørgensen, 2300 Kbh. S.

Hvor er handlingsplanen?

Hver dag rapporterer medierne om forfulgte og flygtende kristne i muslimske lande, om nedbrændte kirker og kristne som presses ud fra deres erhverv. Her i Katolsk Orientering er disse fakta nu ved at blive synlige. Men i forbønner, prædikener og kollekt er ulykkerne stadig noget som ikke synes at eksistere. Den officielle indstilling lader til at være, at problemer ikke må nævnes, hvis de kan sættes i forbindelse med muslimer. Tankegangen i dette er, at da både kristne og muslimer siger at der kun er een Gud, så må det jo være den samme gud vi tilbeder. Altså er muslimer vore brødre i ånden og intet må siges eller gøres som de kan opleve som misbilligende.

Hvad mon vore egne kristne trosfæller i Syrien, Ægypten, Bosnien, Nigeria, Pakistan osv. osv. siger til den indstilling? Er det ikke på tide at disse mennesker nævnes specifikt ved søndagsmessen i vore forbønner, at man taler deres sag i prædiken og at kollekt nu og da går til støtte for dem? Vatikanet ser problemet og kirken i Tyskland ligeledes: <http://www.kathnews.de/kardinal-meisner-kritisiert-christenverfolgung>

Har vor kirke til hensigt at præsentere en handlingsplan for hjælpe- og beskyttelsesarbejde?

Civ. ing. Torben Caroc,
2920 Charlottenlund

programmer, sæson efter sæson, der handler om at finde den helt rigtige brudekjole og intet andet. Der er INTET i vores samfund længere, der forbereder unge mennesker på hvad et ægteskab egentlig er - og bl.a. skilsmissestatistikkerne taler deres helt tydelige sprog. Den ene af os er skilsmissebarn - og har længe været bange for at indgå ægteskab af ren og skær frygt for at ende i samme situation igen - at stå med en splittet familie og alt hvad det giver af livslang hjertesorg, vrede, mindreværdskomplekser m.m. Ægteskabet er en seriøs institution med virkelige og meget reelle konsekvenser - og det er ikke noget man må tage let på! At gå ind til det uforberedt er ikke bare godt dumt, men ligeud ondskabsfuldt overfor de eventuelle børn der måtte blive født ind i det! Det er ikke "mangel på respekt" og "slaveri", som det er blevet sagt (hvilket ufatteligt nonsens!), at have et obligatorisk forberedelseskursus - det er integritet og seriøsitet fra Kirkens side, og det står enhver frit at være medlem af Kirken eller ej og dermed at følge dens lære eller ej. Vi er et blandet par - den ene katolik og den anden erklæret ateist - og vi er lige glade for dette kursus og enige om nødvendigheden

af det - for det taler til FORNUFTEN! Om du er religiøs eller ateist, humanist eller agnostiker, så er fornuften her den forenende faktor. Og kurset er endda bare MINIMUM af hvad man kunne ønske sig af et forberedelsesprogram med de udfordringer vores moderne samfund giver os - jeg kender flere der er misundelige på os, og siger, de ville ønske de selv havde fået forberedelse til deres (nu forliste) ægteskaber - og selv Folkekirken er begyndt at udbyde disse kurser! Det siger lidt om, hvor meget i krise selve ægteskabsinstitutionen er... - og hvor meget der er brug for fokus på dette og på en gedigen forberedelse til det!

Så spørg jer selv, hvem det er I tjener, når I argumenterer imod kurset - for det er i hvert fald ikke Kirken, Gud og Hans folk - det er nedbrydende, destruktivt og i den grad forfejlet!

ENDELIG har vi et struktureret forberedelseskursus - Gud ske tak og lov for det! Alt andet er decideret uforsvarligt. Derfor: hold jer fra vores kursus, tak, og find noget reelt at beklage jer over!

Kasper R. Grolin, 2500 Valby og Miriam D. F. Russell, 1674 København V.

Kan man vælge mellem koncilerne?

I følge Ole Dam (KO nr. 7. s.13) må vi, som tilslutter os pavens ord om det andet Vatikanconcil "Der er ingen vej tilbage" (jf. side 1), have et problem med det 4. Laterankoncil (1215) som vedtog læren om, at uden for kirken er der ingen frelse. Hvordan kan det forenes, spørger Ole Dam, med koncilets dekret om økumeni, som mener, at "de adskilte kirker og kirkesamfund... ingenlunde er berøvet betydning og vægt i frelsens mysterium." (§ 3) Det synes ikke at have anfægtet koncilfædrene, som netop på dette sted i en fodnote henviser til det 4. Laterankoncil.

For at forstå hvad koncilfædrene i Laterankirken mente, må vi huske, at de stod midt i en af de værste kriser i den katolske kirkes historie i middelalderen. Manikæernes ældgamle hæresi som forkyndte, at den materielle verden er djævelens værk, var genoplivet og forbundet med en voldsom antiklerikal dimension. De tilbød en helt ny vej til den personlige frelse, et emne som optog folk meget dengang. De talrige billeder af dommedagen vidner om det. Albigenerne foreslog en rent åndelig vej til Paradiset og Kirken svarede med at fastsætte, at den eneste vej til frelsen går gennem kirken i dens jordiske struktur.

Det er pudsigt, at nogen anvender netop denne lære for at markere sin afstand fra den økumeniske bevægelse. Hvis der er noget, alle de kristne, uanset deres kirkelige tilhørsforhold er enige om, er det nødvendigheden af synlige kirkelige strukturer i denne verden som adgangsvej til Riget. Den dualistiske manikæisme findes ikke mere. Det er ikke alle som vil skrive under på Laterankoncilets formulering, men så finder de dens lære i Skriften, hvis de hellere vil bygge direkte på den.

Det er netop fordi vi er enige om, at vi har brug for synlige strukturer på vores vej mod Guds rige, at vi skændes om hvilken form de skal have. Vores medtroende i Folkekirken kunne måske tilslutte sig Laterankoncilets formulering om kirkens nødvendige rolle, men det må være før det 1. Vatikanconcil annekterede den med denne tilføjelse, at ordet kirke selvfølgelig betyder den romersk katolske.

I den omtalte prædiken sagde paven "Helligånden oprører os, fordi den bevæger os: den får os og Kirken til at bevæge sig fremad." Det var det der skete under det sidste koncil, da biskopperne valgte en ny formulering for at udtrykke forholdet mellem det romerske katolske trossamfund og Kristi kirke. Den sidstes grænsers er mere omfattende end den førstes (De Ecclesia § 8). Det er denne konstatering, som begrunder den passus af dekretet om økumeni, Ole Dam undrer sig over. De lærde diskuterer om trosbekendelsens oprindelige form var: Vi tror på Helligånden i Kirken. Sådan gik det ikke, men nu bekender vi, at den også kan virke uden for vores kirke. Det kan vi kun glæde os over, fordi vi til syvende og sidst er alle på vej mod det samme mål.

Jean-Pierre Duclos, 3600 Frederikssund

Oscar Romeros saligkåring

Det er en god nyhed som KO havde på forsiden i forrige nummer, at Oscar Romeros saligkåring sandsynligvis er på vej. Folket i Latinamerika har i årevis betragtet ham som helgen og det vil være rigtigt, at også resten af Kirken anerkender ham som sådan. Visse unøjagtigheder har dog indsneget sig i artiklen. Oscar Romero blev ikke myrdet i katedralen, men i et lille kapel ved et hospital i en hel anden del af San Salvador, hvor en lejermorder trådte ind og skød mens Romero fejrede messe. Sandhedskommissionen kom heller ikke frem til at det var daværende præsident, der stod bag, men derimod en tidligere officer i hæren, Roberto d'Aubuisson, der var en ledende kraft i dødspatroljerne, som hærgede landet. Roberto d'Aubuisson skabte det politiske parti Arena, der nogle år efter mordet fik magten, og som stadig er et af de ledende partier kræfter i landet.

Nik Bredholt, 1260 København K

En kulsort historie

I KO nr. 7 refereres under den dramatiske overskrift: "Sortklædte stormtropper og en branding-bevidst biskop" om en nylig byvandring i Aarhus anført af professor i teologi ved Århus Universitet Peter Lodberg. Under rundvandringen nåede man til Vor Frue Kirke, i middelalderen dominikanernes klosterkirke. Denne orden blev præsenteret som "i høj grad en byorden, som altså bl.a. holdt til i Aarhus. Her i Aarhus blev dominikanerne berygtet for deres meget aggressive forsøg på at hindre reformationen. De blev kaldt "Herrens hunde" og var en slags stormtropper til forsvar mod reformationen", forklarede Peter Lodberg ifølge referatet.

Da jeg som forsker i tiggerordnernes historie aldrig havde hørt om disse særligt aggressive aarhusianske sortebrødre, undersøgte jeg de relevante historiske kilder. Det viste sig, at hverken ældre eller nyere historikere kendte noget hertil. Hvad man virkelig ved om klostret på den tid er følgende: Den 11. december 1529 gav kong Frederik I biskop Ove Bille af Aarhus brev på, at hvis sortebrødrene forlod deres kloster, skulle Aarhus bispestol overtage det. Til gengæld overdrog Ove Bille klostrets kirkesølv til kongen i alt 100 lod, som han 7. januar 1530 fik kvittering for. Frederik I samlede jo penge ind til krigen mod Christian II. Om dominikanerne selv findes ikke et ord. Men Ove Bille var en trofast katolsk biskop, så hans handling var sikkert tænkt som en redningsaktion for dominikanerklostret. Efter at Christian III 1536 havde fået reformationen indført i Danmark, beordrede han 1541 klostret i Aarhus gjort til hospital, hvad det har været siden.

Det er altså en helt anden historie end den festlige legende om de "sortklædte stormtropper"!

Hvad biskop Jens Iversen Lange angår, så skyldes det især ham, at Aarhus i dag har en så prægtig domkirke. Det burde man være ham taknemmelig for i stedet for at udstille ham som en "branding-bevidst biskop". I denne begyndende renæssancetid var bygherrer af både slotte og herregårde mindst lige så betænkte som han på at fremhæve deres identitet og deres indsats

Hvad nutidens katolikker har brug for, er i hvert fald et objektivt og retfærdigt billede af vore katolske forfædres liv og historie, ikke diskriminerende og usande gyserhistorier.

Jørgen Nybo Rasmussen, 4000 Roskilde

Ælnoth-besøg i Mecklenburg

ÆLNOTH, den katolske historiske forening i Danmark, har i år afholdt den traditionelle Store Bededagsudflugt som en 2-dages tur til "Knud-Lavards-Mecklenburg". Vi havde hyret en minibuss, og kørte via Gedser-Rostock til det østlige område af Mecklenburg-Vorpommern, hvor vi så områdets første kristne mindesmærke: "Wartslaw-stenen", sat over Knud Lavards ven og nabo Wartslaw af Pommern. Vi besøgte også ruinerne af det nærliggende Stolpe Kloster, bygget af Wartslaws søn Ratibor omkring 1150. Så gik turen til Teterow, hvor Knud Lavard havde en befæstning fra 1127-1131, midt i de slaviske stammers område medens han var "konge" af abodriternes rige.

Efter ophold på et dejligt hotel, gik turen næste dag videre til stedet nord for Schwerin, hvor Niklot, som Knud Lavard kæmpede med i 1127, havde sin hovedborg. Endelig fik vi tid til et besøg i Bad Doberan klosterkirke, hvor dronning Margrethe Sambiria ligger begravet. Derefter, var der så kun sejlturen og køreturen hjem til Sjælland tilbage efter to oplevelsesrige dage.

Børge Juulsgaard, 4200 Slagelse

Læserbreve

Indsendte indlæg skal forsynes med navn, adresse og telefonnummer.

- Kun navn og postnr. offentliggøres i bladet.
- Max. grænse for læserbreve: 400 ord. (vi forbeholder os ret til at forkorte læserbreve over denne længde).
- Max. grænse for kommentarer 800 ord. KO bringer en kommentar pr. nummer.
- Læserbreve kan indsendes som e-mail til redaktion@katolskorientering.dk

Eller som brev til: Katolsk Orientering, redaktionen, Gl Kongevej 15, 1610 København V.

Katolsk Orientering bringer ikke læserbreve eller kommentarer som har været trykt i andre medier.

INTERN REVISOR SØGES

Har du godt kendskab til økonomiforvaltning og tid til en frivillig-opgave, har vi en opgave til dig.

Caritas har besluttet at tilknytte en intern revisor til at udfordre vores retningslinjer og procedurer for yderligere at styrke forvaltningen.

Læs mandat og jobbeskrivelse på www.caritas.dk

Yderligere oplysninger hos Caritas på tlf. 3818 0000

Ansøgning sendes til: caritas@caritas.dk
att. Christa Bonde,
bestyrelsesformand

Fang læserens opmærksomhed

Med en annonce i Katolsk Orientering, når dit budskab ud til mere end 10.000 katolske læsere.

Indryk en annonce som denne på 83 x 53 mm til kun 800,-

Skriv til roenne@katolskorientering.dk

Katolsk Orientering

Indlæg til Katolsk Orientering nr. 9, som udkommer **fredag den 21. juni 2013** skal være redaktionen i hænde senest **mandag den 3. juni 2013**

Indlæg til Katolsk Orientering nr. 10, som udkommer **fredag den 16. august 2013** skal være redaktionen i hænde senest **mandag den 29. juli 2013**
Venlig hilsen Redaktionen

Informationschef: Niels Messerschmidt (ansvarshavende)

Redaktør: Lisbeth Rütz

Layout: Margrethe Stenby

annoncer og abonnement: Lisbeth Rønne
roenne@katolskorientering.dk

Medarbejdere i dette nr.: Malene Fenger - Grøndahl, Benny Blumensaat, Petra Berg Holbek, p. August Ziggelaar S.J., Martin Ryom, Ester Mikkelsen, Toke Nyborg, Kirsten Kjærulff, George Pattison.

Redaktion og annoncer:

Katolsk Orientering, Gammel Kongevej 15, 1610 København V, tlf.: 3355 6040 kl. 9-13 mandag-torsdag, Fax 3355 6041.

E-mail: redaktion@katolskorientering.dk, Giro 205-7042

Abonnementspris 500 kr. helårligt.

Alle katolske husstande kan få bladet tilsendt gratis

Udgiver Ansgarstiftelsen, Gammel Kongevej 15, DK 1610 København V

Tryk Greentech Rotaprint - Distribueret oplag 10.081

ISSN 0902-297X

Sankt Andreas Bibliotek og Antikvariat

Tirsdag og torsdag 10-12 og 13-16.45
Onsdag og fredag 10-12 og 13-16
Mandag lukket.

bibliotek@katolsk.dk
Tlf: 33 55 60 90

ØMVALFART

Søndag den 2. juni 2013

"Giv I dem noget at spise"
(Luk. 9,13)

PROGRAM

- Kl. 09.00
Valfart fra Ry st. til Øm.
Mødested: Parkeringspladsen ved Ry Bådehavn.
- Kl. 11.00
Indledning og valfartsvandring fra Ømborgen.
- Kl. 12.30
Pause - Tilbedelse - Underholdning.
- Kl. 13.30
Biskoppen møder årets 1. kommunikanter.
- Kl. 13.00 - 14.00:
Skriftemål i kirken
- Kl. 14.30
Højmesse ved biskop Kozon.

Katolsk Lejrcenter
Lindholmvej 11-13, Emborg
8680 Ry
www.omborgen.dk

Biskoppens kalender

- Maj**
Lørdag 25. kl. 10.00: Firmelse, Birkerød, Helsingør, Hørsholm i Birkerød
Søndag 26.: Valfart til Åsebakken
Tirsdag 28. kl. 10.00: Møde i Biskoppeligt Råd
Onsdag 29. kl. 8.00: Messe, Karmel
Torsdag 30. kl. 18.30: Kristi Legems- og Blodsfest, Sankt Therese
- Juni**
Lørdag 1. kl. 11.00: Firmelse, Horsens
Søndag 2.: Øm Valfart
Fredag 7. kl. 16.00: Møde i Pastoralrådets Forretningsudvalg
Lørdag 8.-søndag 9.: Møde i Pastoralrådet, Magleås
Onsdag 12. kl. 9.00: Messe for personalet på Gl. Kongevej
Torsdag 27.-søndag 30.: Studieuge, Osnabrück

Bønnens Apostolat

Juni

- At et kulturmønster af dialog, lydhørhed og gensidig respekt må være fremherskende mellem alle folkeslag.

- At kristne kommuniteter, hvor sekulariseringen er stærkest, effektivt må fremme en ny evangelisering.

GLADSAXE BEDEMANDSFORRETNING

SØBORG HOVEDGADE 94

Henrik
Lundgren

DØGNVAGT
39 69 86 81

Afdelinger i Skovlunde, Ballerup, Herlev,
Farum, Bispebjerg
og Frederikssund

Jeg kommer gerne i Deres hjem for at træffe
de nødvendige aftaler

Frederiksberg & Vanløse Ligkistemagasin

Jyllingevej 8 - 2720 Vanløse
38 71 75 01

Steen Jørgensen

Deres lokale bedemand siden 1940

Ring og aftal et møde enten i Deres hjem eller hos os.
Vi træffes også aften, weekend og helligdage.

www.v-lm.dk

Organiseret bedemand, tilknyttet
garantiordning, v/Steen Jørgensen

Kvindernes Dalumretræte

Mandag d. 26. august - fredag d. 30. august 2013

Danmarks Katolske Kvindeforening indbyder til retræte hos de
gæstfrie Sankt Hedvigssøstre på Dalum Kloster, Dalumvej 105,
5250 Odense SV.

Retrætepræst er pastor Michal Bienkowski.

Pris: 1.100 kr.

Yderligere oplysninger og tilmelding inden 1. juli til Birgit
Clausen, Teglvangsvej 64, 8543 Hornslet, tlf. 86 99 63 54
E-mail: clausen.birgit@gmail.com

Alle kvinder er velkomne.

Valfart til Vor Frue af Aasebakken

TROENS ÅR

Søndag den 26. maj 2013
Den Hellige Treenigheds Fest

PROGRAM

- kl. 9.15: Valfart gennem Rude skov
Udgår fra skovbrynet på Rudersdalsvej
i Holte.
- kl. 10.30: Mulighed for skriftemål
v/Vor Frue Kloster
- kl. 11.30: Bispemesse
- kl. 12.30: Pause til spisning, leg, samvær
Den vietnamesiske gruppe serverer
specialiteter - overskuddet går til Valfarten.
Kaffe, øl og vand kan købes hos spejderne.
Lægmandsorganisationer fortæller om
deres arbejde.

kl. 15.00: Andagt

Dagens program slutter kl. 15.45, men man er
velkommen til at blive på området så længe man vil.

Transport: S-tog til Holte, hvorfra det tager ca. 20 minutter at
gå i "løs formation" til Rudersdalsvej (over for Poppel Allé).
Skovvalfarten, som starter kl. 9.15, går under sang og bøn
gennem Rude Skov til Høsterkøb. Vil du direkte til Høster-
køb, kør bus nr. 197 fra Holte st. via Høsterkøbvej til
Birkerød st. Afgang fra Holte st. kl. 9.14, 10.14, 11.14. Turen
tager 45 min.

Kastrup Begravelsesforretning

Telefon 32 55 55 55

Døgnvagt

Bedemand Michael Riis
Amagerbrogade 155

Dragør Begravelsesforretning · Telefon 32 53 06 29
Taastrup Begravelsesforretning · Telefon 43 99 19 19

Hjælp der gavner

www.vincentgrupperne.dk

Martin Ryom

- en katolsk bedemand

T 39 29 60 08

Lykkesholms Allé 9A | 1902 Frederiksberg C

- Arv og Testamenter
- Ægtepagter
- Familiesager
- Dødsboer
- Køb af ejendom i Danmark og udlandet.

Advokat Sandra Moll

Telefon: 31 35 35 60
Fax: 31 73 25 84

E-mail: sandra@moll.dk

TELEFONLINE SOS FORBØN

Ønsker du forbøn, et lyttende øre,
et ord fra Jesus og en velsignelse
så ring: 75 18 18 08

Torsdag, fredag
og lørdag kl. 20.00-23.00 hele året

Retræten for mænd

afholdes hos Sankt Hedvig Søstre på Dalum Kloster
Dalumvej 105, 5250 Odense SV

mandag den 29. juli til fredag den 3. august

Retræteleder: Pater Paul Marx, O.M.I
Pris: kr. 1.100,-

Tilmelding: Olaf Halladin. Tlf. 48 39 80 38
Eller e-mail: mo.halla@hotmail.com

Hjælp med at sikre Kirkens
beståen
- også når du er borte

Du kan støtte Kirken ved at betænke den i dit testa-
mente.

Arv til Kirken er fritaget for alle afgifter og går derfor
ubeskåret til Kirkens arbejde.

Læs mere på www.katolsk.dk eller ring til

Torben Møller
Katolsk Bispekontor
Telefon 33 55 60 11

katolsk orientering
www.katolskorientering.dk

En passioneret tænker

Søren Kierkegaard – en brobygger mellem sekularismen og troen.

Tekst: Dr. theol. George Pattison, professor i teologi på Christ Church, Oxford universitet

KIERKEGAARD Filosof eller teolog, eller endda skønlitterær forfatter. Kristen eller måske post-kristen. I 200-året for hans fødsel fortsætter debatten om hvordan man skal rubricere Søren Kierkegaard. Det tog næsten 50 år, før hans værker blev kendt udenfor Skandinavien, og siden har de øvet stor indflydelse. Navnlig i de tysktalende lande dannede elementer i hans tænkning grundlag for Heideggers eksistensfilosofi og Karl Barths m.fl. dialektiske teologi. Selv om Kierkegaards tænkning er farvet af en dansk lutherdom, har han indtaget en markant stilling inden for nyere katolsk

filosofi hos kendte skikkelser som Erich Przywara og Romano Guardini. For nylig udgav ærkebiskop Bruno Forte en lille bog med titlen *Fare Teologia Dopo Kierkegaard* ('At lave teologi efter Kierkegaard'); en titel, der antyder Kierkegaards bidrag til nogle af de væsentligste spørgsmål for teologien i dag. Men hvor førte Kierkegaards egen vej hen og hvordan bidrager han til forståelsen af troens rolle i dag?

Kierkegaards fødselsdag er blevet markeret med en festgudstjeneste i Københavns domkirke, forskningskonferencer i ind- og udlandet, og flere bogudgivelser. Ironisk nok kom Kierkegaard selv med satiriske udfald mod festlige sammenkomster til ære for afdøde forfattere og tænkere, der nok blev prist i skåltaler, mens de idéer, de levede og døde for, stort set blev forbigået. At Kierkegaards egen begravelse foregik i kirken, hvor også officielle mindehøjtidel-

ligheder over hans liv nu finder sted, er i sig selv bemærkelsesværdigt fordi mange i hans samtid fandt det upassende at give en mand, hvis liv sluttede med et skarpt angreb på den kirkelige institution, en kirkelig begravelse. Kierkegaard – der skrev nogle af de smukkeste betragtninger over det, at forberede sig til at modtage nadveren – ønskede på sit dødsleje at modtage nadveren af en lægmand (hvilket han vidste var umuligt) for at vise sin utilfredshed med den borgerliggjorte kristendom.

Hans seneste værker danner grundlag for to vidt forskellige tolkninger af den overordnede kurs i hans tænkning. Den ene er, at han var godt på vej mod en sekularisme, og at han måske ville være endt som en dansk Nietzsche. Det er den Kierkegaard, der appellerede til de sekulære og "Gud er død"-teologerne fra 1960'erne. Den anden tolkning er, at Kierkegaard netop rettede sin kritik mod den borgerliggjorte protestantiske kristendom, som var endt med at udviske den kritiske grænse mellem kirke

og samfund. At være dansk var at være luthersk kristen. Havde Kierkegaard levet længere, ville denne skuffelse måske have ledt ham til en mere katolsk form for kristendom og til opdagelsen af den katolske kristendoms modkulturelle dimension.

Men uanset hvad kan man ikke undervurdere Kierkegaards betydning i dag; han er en af de få tænkere i nyere tid, hvis arbejde var bestemt af en kristen dagsorden og hvis værker fortsat udgør et vigtigt referencepunkt for den sekulære verden. Han betragtes som ophavsmand til begrebet 'eksistentiel angst', den postmoderne ironi og hædres for sin store psykologiske indsigt. Og et forskningsseminar om Kierkegaard vil i dag typisk være tilbøjeligt til at inddrage sekulære moralfilosoffer som repræsentanter for det inderlige liv.

Denne divergens i Kierkegaards intellektuelle arv er ikke helt tilfældig. For han var en af de første kristne tænkere til virkelig at forstå – eksistentielt og intellektuelt – at kristendommen *Fortsættes nedenunder* ▼

Adresselabel, flytning	Til Post Danmarks strekcode
------------------------	-----------------------------

MASKINEL MAGASINPOST
ID 42512
Afsender: Katolsk Orientering
Katolsk Orientering · nr. 8
24. maj 2013 · 39. årgang

POST
PP
DANMARK

efter oplysningstiden og det 19. århundredes demokratiske revolutioner ikke længere var noget, enhver velmenende borger kunne falde tilbage på. Her møder vi dog et større svaghestegn i hans tænkning. På den ene side betragtede han mange aspekter af moderniteten med gru, og nogle af hans bemærkninger omkring moderne videnskab, kvinders frigørelse, demokrati og det 19. århundredes 'fremskridt' ligger tæt opad holdningerne i 'Syllabus Errorum' [dokument fra Pius IX, 1864, red.]. På den anden side synes han at have indset, at genindførelsen af enevældet var dømt til at mislykkes både intellektuelt og socialt. Vi kan ikke vende tilbage tiden før oplysningstiden gennem at påkalde os en autoritet, der havde mistet sin legitimitet. Kristendommen kan have vægtige forbehold og kritik mod modernitetens ideologier, men den er nødt til at acceptere den virkelighed, som er blevet kaldt modernitetens betingelser.

Denne erkendelse fører til flere karakteristiske træk ved Kierkegaards tænkning, begyndende med hans idé om den indirekte meddelelse. I den moderne verden, mente han, har folk vænnet sig til at tolke kristendommen som værende i overensstemmelse med en borgerlig livsstil, hvor evangeliets radikalitet er blevet undertrykt og glemt. Derfor må den kristne kommunikator i dag – ligesom Kierkegaards forbillede, Sokrates – begynde ved elevens udgangspunkt. Så når den moderne verden lovpriser individets frihed bør kristendommen tage sit udgangspunkt dér. Kristendommen bekymrer sig oprigtigt om menneskets frihed, selv når dets idé om hvad, som udgør sand frihed, afviger sig fra den moderne verdens idé om autonomi og valgfrihed.

Målet er da ifølge Kierkegaard at tage den moderne idé om frihed og vise, hvordan den kan uddybes til et punkt, hvor den erfarer sin

”Kierkegaard er en af de få tænkere i nyere tid, hvis arbejde var bestemt af en kristen dagsorden og hvis værker fortsat udgør et vigtigt referencepunkt for den sekulære verden”

afhængighed af Gud. Det belyste han ved at udforske holdningerne hos dem, der var fortalere for kunstnerisk og moralsk frihed, og ved at vise hvordan de i virkeligheden var drevet af fortvivlelse og selvhad. I Kierkegaards egne begreber om forskellige "eksistenstrin" har æstetikerens brug for at realisere de moralske og psykologiske behov for en indre etisk forpligtelse, som på sin side har brug for et grundlag, der bygger på tillid til Gud. Venskab og kærlighed er kun mulig når vi erkender, at individuel frihed ikke er alt, mens lidelse, død og livets 'begavelse' viser, at selv moralske værdier har brug for en dybere forankring.

Pointen er, at læseren selv må nå frem til denne erkendelse; den kan ikke 'læres'. Derfor blev subjektivitet for Kierkegaard det medium, hvor religionens fordringer måtte adresseres. Beviser for Guds eller sjælens objektive eksistens, eller Skriftens historiske gyldighed, betyder intet med mindre spørgsmålet om Gud griber os i vor eksistens' kerne. "Subjektivitet er sandheden", hævdede han, men tilføjede samtidig, at "subjektivitet er usandheden" i den betydning, at meget af det, der regnes for subjektiv frihed mere eller mindre bygger på et selvbedrag. Derfor var de teoretiske indvendinger, som anklagende kunne rettes mod kristendommen, i Kierkegaards øjne mest et udtryk for tvivlerens egeninteresse og var i grunden efterrationaliseringer for ikke at have med Gud at gøre. Men igen var hensigten ikke kun at undsige tvivleren, men at vise hvordan tvivl afspejler den moderne verdens "delte selv" og hvordan subjektets grundlæggende opgave ikke er

at besvare teoretiske spørgsmål, men at genoprette personens eller selvets enhed.

Alt dette betød, at Kierkegaard betragtede tro som noget, der krævede vilje og forpligtelse – udtrykket "troens spring" citeres ofte for at opsummere hans opfattelse af troen. Men der er aldrig tale om et tilfældigt eller umotiveret spring. For hele kernen i den kierkegaardske indirekte meddelelse er at vise, hvordan troen kan løse ellers uløselige spændinger i den menneskelige eksistens' kerne ved at "styrke det indre menneske".

Førte Kierkegaards indirekte meddelelse læserne til det punkt, hvor de begyndte at lede efter en sådan indre styrkelse, byggede hans rent religiøse værker videre på dette og udviklede det til at betone en grundlæggende taknemmelighed over livet, som udspringer af troen på Gud, behovet for en konstant forpligtelse til at udøve kærlighedens gerninger og behovet for det lidende discipelskab med den Ene, hvis kærlighed blev prøvet til det yderste ved at blive foragtet og forkastet af dem Han var kommet for at frelse. Denne model for religiøst liv hentede ikke kun inspiration fra samtidens lutherdom, men fra Frans af Sales, middelalderens mystik og et indgående studie af Skriften. Mens de fleste kommentatorer mener, at Kierkegaard til sidst gik for langt i sin betoning af behovet for lidelse, er det ikke desto mindre sandt, at Kierkegaard – ligesom Thérèse af Lisieux eller Charles de Foucauld – aldrig glemte, at lidelse og foragtelighed i sig selv er meningsløse, hvis de ikke leves i en ånd af taknemmelighed.

Nogle vil mene, at officielle fejring,

forskningskonferencer og bogmesser kun er overfladiske markeringer i så henseende. Men er de tegn på at Kierkegaard læses, er det godt – og med hensyn til teologi endnu bedre, hvis de er tegn på, at vi tager vor opgave som kristne alvorligt i en verden, der ikke længere respekterer Kirkens, øvrighedens eller Skriftens autoritet, og som har løsrevet sig fra sine egne definerende traditioner. Endnu bedre er det hvis Kierkegaard kan hjælpe nutidens kristne med at genfinde de åndelige traditioner, der nærer ens eget indre liv og som – skrev Kierkegaard i sin kommentar om liljerne og fuglene i Bjergprædiken – åbner en vej til stilhed, lydighed og glæde i, med og under modernitetens betingelse.

Artikel, der blev publiceret i *The Tablet* (www.thetablet.co) den 4. maj 2013, bringes her med tidsskriftets tilladelse. Redigeret af Niels Messerschmidt.

Katolsk Orientering

Præst suspenderet for at tilhøre frimurerorden

Frimureri er uforeneligt med kristen tro og praksis.

SUSPENSION Biskop Yves Boivineau af Annecy i det sydøstlige Frankrig har suspenderet en lokal præst, efter at han blev afsløret som et aktivt medlem af en frimurerorden, skriver dagbladet Le Figaro.

Den 43-årige Pascal Vesin blev optaget i frimurerordenen 'La Grand Orient de France' i 2001, fem år efter sin præstevielse. Præsten virkede i et sogn ved skisportsstedet Megeve i Alperne, og biskop Boivineau suspenderede ham efter ønske fra Vatikanet, oplyser sognet.

Den katolske Kirke har længe fordømt frimureriet. Troselærekongregationen gentog i 1983 denne fordømmelse i et dokument, hvori frimureriet omtales som "altid at være blevet betragtet som uforeneligt med Kirkens lære".

"Troende, der indmelder sig i en frimurerorden, begår en alvorlig synd og må ikke modtage Den hellige Kommunion", skriver Troselærekongregationen i dokumentet, der

er underskrevet af kardinal Joseph Ratzinger, den senere Benedikt XVI.

Ikke endegyldig suspension

De disciplinære skridt mod Pascal Vesin kommer efter at han nægtede at afsværge sig frimureriet. Præsten siger til Le Figaro, at han ikke ønsker at sætte frimureriet op mod Kirken, og tilføjer, at hans beslutning "var et udtryk for min fulde samvittighedsfrihed indenfor den katolske institution".

Bispedømmet har efterfølgende meddelt, at præstens suspension ikke er endegyldig og at den kan ophæves. Den beskriver suspensionen som en "lindrende" straf med henblik på at opmuntre Vesin til at vende tilbage til katolsk praksis.

Den franske præst Pascal Vesin har været medlem af en frimurerorden siden 2001.

Den katolske Kirke har længe modsat sig frimureriet især på grund af dets hemmelighedsfulde natur, dets religiøse indifferens og dets konspiratoriske historie mod Kirken.

I et brev fra Den amerikanske Bispekonference i 1985 kritiserede den daværende ærkebiskop af Boston, kardinal Bernard Law, frimureriets dedikation til en slags "naturalistisk" religion som "uforenelig med kristen tro og praksis".

NM

Pastoralrådsmøde

Bispedømmet på vej til at spise sin kassebeholdning op.

Læs mere side 4 og 5

Diakoni

Hjemløs og marginaliseret i Rom.

Læs mere side 6

Slut med fromme stråmænd

IOR's nye målsætning er transparens og bedre kommunikation.

Tekst. Lisbeth Rütz

BANKVÆSEN Nu er det slut med, at en mafioso diskret giver sin intetanende onkel, monsignor X, en sort dokumentmappe med 100.000 euro til katolske operavenners konto i IOR, skriver det tyske nyhedsbureau KNA.

"Vi fører en nul-tolerancepolitik hos kunder, men også hos ansatte, der på en eller anden måde skulle være involveret i hvidvask af penge", siger Ernst von Freyberg den 31. maj i et interview i Radio Vaticana. Von Freyberg tiltrådte den 15. februar sin stilling som præsident for IOR, populært kaldet Vatikanets bank.

I interviewet forsikrede von Freyberg, at Vatikanet vil arbejde for at leve op til internationalt gældende standarder for banketik. Indtil for nylig var den vigtigste informationskilde om Vatikanets bankforretninger italienske avisers spekulationer. Men i interviewet siger von Freyberg: "Vi skylder Kirken at være transparente og at give dem et ordentlig forklaring på det, vi laver." Von Freyberg fastslår i interviewet, at Vatikanets bank hidtil ikke har været hurtig nok til at

efterleve de skærpede standarder for banketik efter den 11. september. IOR har årligt et overskud på ca 55 millioner euro, der overføres til Vatikanet. Den største gevinst kommer fra kurssvingninger og renteindtægter. "Vi låner ikke penge ud, og vi laver ingen direkte investeringer, og vi spekulerer ikke", sagde von Freyberg, der i interviewet betoner, at bankens vigtigste anliggende er at sikre en ordentlig forrentning af kundernes indeståender.

Von Freyberg benægter i interviewet at IOR har anonyme konti, der kun er registreret med et nummer. "Siden 1996 har det teknisk set ikke kunnet lade sig gøre", siger von Freyberg, der på spørgsmålet om disse konti har eksisteret tidligere kun svarer: "De ville ikke kunne eksistere i dag".

På vej mod større åbenhed

Interviewet med von Freyberg kommer 10 dage efter den første rapport fra AIF. AIF er et tilsynsorgan med syv medarbejdere, der blev grundlagt af pave Benedikt i 2010 og begyndte sit arbejde i april 2011. AIF skal føre tilsyn med IOR og påse, at IOR følger internationale bankstandarder. I 2012 registrerede AIF seks mistænkelige transaktioner i IOR. I to af de seks transaktioner var der styrket mistanke om pengevask, og på det grundlag blev sagerne overgivet til nærmere efterforskning af Vatikanets myndigheder. Siden november ledes AIF af schweizeren René Brühlhart, populært kaldet "finansverdenens James Bond". Brühlhart er ekspert i bekæmpelse af pengevask og har

tidligere ledet FIU (Financial Intelligence Unit), i Lichtenstein. Der vil i fremtiden komme en årlig rapport fra AIF. Rapporten vil blive lagt ud på IOR's website, der ventes åbnet inden årets udgang.

I juli 2012 beklagede internationale pengevaskespecialister AIF's manglende kompetencer og manglende uafhængighed af IOR. Præsidenten for AIF, den italienske kuriekardinal Attilio Nicora, nedlagde derefter sin post i IOR. Rapporten besvarer ikke spørgsmålet om, hvorfor den italienske nationalbank endnu ikke betragter Vatikanet som en transparent samarbejdspartner, skriver KNA. I januar spærrede nationalbanken hæveautomaterne på Vatikanets territorium, fordi Vatikanet efter bankens opfattelse ikke levede op til de internationale regler.

I.O.R

IOR er en forkortelse for *Istituto di Opere Religiose* (Institut for religiøse organisationer). Det blev grundlagt den 27. juni 1942 af pave Pius XII. IOR's formål er at forvalte penge fra religiøse institutioner. IOR er ikke en egentlig bank. Den varetager ikke almindelige bankforretninger som udlån og er direkte underlagt paven.

F.I.U. er en forkortelse for *Financial Intelligence Unit*. Svarer herhjemme til Hvidvasksekretariatet under Statsadvokaturen for Særlig Økonomisk Kriminalitet.

fakta

Arabiske kristne

Om forholdet mellem Kirken og islam i Mellemøsten.

Læs mere side 8 og 9

Kirken i Danmark

Årets valfarter, nyt katolsk teolognetværk, korfestival på Amager og Katolsk historisk Arkiv.

Læs mere på side 10-13

KO mener

”En rig Kirke er en gammel, livløs Kirke”

”Evangeliet må forkyndes generøst og enkelt” – det understregede pave Frans for nylig i en prædiken. Fattigdom og lovprisning af Gud er kendetegn på en evangelisk og missionerende Kirke, sagde paven og advarede om at ”en rig Kirke er en gammel, livløs Kirke”.

”Skaf jer ikke guld eller sølv eller kobber i jeres bælder” (Matt 10,9). Pave Frans’ prædiken tog udgangspunkt i Jesu formaninger til disciplene. ”Herren ønsker at vor forkyndelse skal være enkel – så den giver plads til Guds Ord. Troede disciplene ikke på Guds Ord havde de måske handlet anderledes”. Om kernen i Jesu formaninger sagde pave Frans: ”I har fået det for intet, giv det for intet”, og tilføjede: ”Alt er nåde. Glemmer vi dette bærer vor forkyndelse, Evangeliet, ikke frugt”.

”Forkyndelse i evangelisk forstand udspringer af taknemmelighed over frelsens mysterium, som jeg har modtaget som gave og giver videre som gave. Sådan var det også i begyndelsen. Peter havde ingen bankkonto, og når han skulle betale skat sendte Herren ham ud på søen for at fange fisk og finde en mønt i fisken, så han kunne betale (Matt 17,24-27). Filip tænkte ikke, da han mødte dronning Kandakes hofmand: ’Hvor heldigt! Lad os opbygge en organisation til at understøtte Evangeliet...’ Nej! Filip handlede ikke med ham. Filip forkyndte det glade budskab, døbt ham og forlod ham igen”.

”Guds rige”, fortsatte paven, ”er en gratis gave”. Siden de første kristne menigheder har denne holdning været genstand for fristelse, konstaterede paven. ”Nemlig fristelsen til at søge styrke andre steder end i taknemmeligheden. Denne fristelse har altid været til stede i Kirken”, fortsatte Frans og citerede Benedikt XVI: ”Kirken vokser ikke gennem hvervning af proselytter, men gennem sin tiltrækningskraft”. Og denne tiltrækningskraft kommer fra vidnesbyrdet.

”Alt er nåde. Alt. Og hvad kendetegner en discipel, der lever i denne taknemmelighed? Pave Frans fremhævede to kendetegn. For det første fattigdom: Forkyndelsen af Evangeliet må følge fattigdommens vej. Nemlig vidnesbyrdet om, at jeg ikke ejer rigdom og at min eneste rigdom er den gave, jeg har modtaget af Gud. Denne taknemmelighed er vor rigdom!”

”Kirken”, tilføjede pave Frans, ”er ikke en slags NGO-organisation; den er noget andet og vigtigere, og er resultatet af taknemmelighed. Som det andet kendetegn pegede Frans på evnen til lovprisning: hvis en discipel ikke lever i denne lovprisning mister han evnen til at takke Gud. At lovprise Herren koster intet. Vi beder ikke om noget, vi lovpriser kun Herren.

Disciplenes kendetegn var deres fattigdom og deres lovprisning af Herren. Når en discipel forsøger at gøre Kirken rig og gøre den til en Kirke uden lovprisningens taknemmelighed, bliver den en gammel og livløs Kirke. Tankevækkende ord fra pave Frans’ mund i en tid, hvor økonomien fylder meget i manges bevidsthed – også i vort bispedømme (læs fx om Ansgarstiftelsens 2012-årsregnskab i dette nummer).

KOs læsere ønskes en god sommer!

Niels Messerschmidt

Kardinal ‘dybt’ bekymret over udviklingen inden for fosterkloning

Et gennembrud mener nogle. Etisk uforsvarligt mener andre.

Tekst: Niels Messerschmidt

FORSKNING Kardinal Seán O’Malley kalder nyheden om, at det er lykkedes et hold forskere at skabe embryonale stamceller gennem kloning af menneskelige fostre for et ”overgreb”, der ignorerer menneskets værdighed og værdi.

”Nyheden om, at forskere har udviklet en teknik til menneskekloning er dybt foruroligende på mange planer”, udtalte ærkebiskoppen af Boston, der står i spidsen for Den amerikanske Bispekonferences pro-life komité.

I 1997 lykkedes det skotske forskere at klonе fåret Dolly. Nu er det så lykkedes forskere i USA at klonе et menneskefoster. Det er sket ved, at forskerne fra Oregon National Primate research Center har indsat en hudcelle fra et menneske i et æg uden dna, hvorefter de har fået ægget til at udvikle sig som et rigtigt foster. Efterfølgende fik cellerne kun lov at vokse i fem dage, før forskerne stoppede klonet og brugte det til at lave stamceller ud fra.

Forskerne siger, at metoden kan helbrede mennesker med for eksempel dårligt hjerte eller en ødelagt ryggrad, og selv om kloningen indtil videre blot er på celleniveau, er det et

stort skridt inden for forskningen.

”Der er sket et gennembrud inden for dna-forskning, men vi er dog næppe dér, hvor der nu kan skabes menneskelige kloner”, udtaler professor Shoukhrat Mitalipov, der har stået i spidsen for forsøget.

Etisk forsvarlig stamcelleteknik findes allerede

Ifølge kardinal O’Malley er mere end 120 menneskelige fostre blevet skabt og ødelagt for at frembringe de seks embryonale stamcellelinjer. ”At skabe disse fostre er ensbetydende med at udsætte raske kvinder for procedurer, der kan bringe deres helbred og fertilitet i fare”, pointerer kardinalen.

O’Malley fremhæver videre, at det erklærede mål for forskningen, at producere genetisk ens stamceller til brug for medicinske, terapeutiske formål, ”allerede er blevet imødegået af videnskabelige fremskridt, som ikke lider af disse alvorlige moralske fejltagelser”.

Udvinningen af voksne stamceller, som ikke

giver anledning til de samme etiske bekymringer som brugen af menneskelige embryonale stamceller, bruges allerede i dag til at behandle og helbrede sygdomme, hvilket ifølge kardinalen unødvendiggør forskning inden for menneskelige embryonale stamceller.

Disse voksne stamceller udtages fra en persons eksisterende stamceller eller fra moderkagen eller navlestrengen umiddelbart efter fødslen. De findes desuden overalt i kroppen i alt menneskeligt væv, herunder knoglemarv, fedtceller og tænder.

Kardinal O’Malley siger, at den nye kloningsforskning ”vil blive taget op af dem, der ønsker at producere børn som ’kopier’ af andre mennesker”.

I 1997 lykkedes det forskere at klonе fåret Dolly – det første vellykkede forsøg på at klonе et dyr. Nu har forskere i USA haft held med at klonе et menneskefoster.

Paven langer ud mod ’økonomiens diktatur’

Pengene skal tjene og ikke herske, siger Frans.

Tekst: Niels Messerschmidt

ØKONOMI ”Det frie marked er blevet et tyranni, hvor mennesker kun bliver værdsat for deres evne til at forbruge”, advarede paven i en tale i midten af maj.

”Vi har skabt nye afgudsbilleder. Den gamle dans om guldkalven har fundet et nyt og hjerteløst udtryk i en pengekul og et økonomisk diktatur uden ansigt og uden plads til sande menneskelige mål”, sagde

paven og efterlyste en reform af det globale finansmarked med fokus på almenvellet. Ifølge Frans er der brug for en ”etisk” reform af systemet, og han opfordrer derfor verdens politiske ledere og finansverdens top til at tage ”modige skridt”.

”Jeg opfordrer dem til at møde denne udfordring med beslutsomhed og en bred horisont, og til at adressere de faktiske problemer. Penge skal tjene og ikke herske! Paven elsker alle, fattig som rig, men han er forpligtet til i Kristi navn at minde den rige om at hjælpe den fattige, respektere og støtte ham. Paven maner til uselvisk

solidaritet og etikens tilbagevenden i finans- og økonomiverden – til gavn for mennesker”, sagde Frans.

Pave Frans betragter den finansielle og økonomiske krise som symptom på en dybereliggende, antropologisk krise. Menneskeheden står ved et ”vendepunkt” i dets historie – trods mange fremskridt på fx det medicinske område og inden for kommunikation sker der tilbageskridt på mange livs-områder. Paven nævnte de voksende psykologiske og sjælelige problemer, stigende vold, fattigdom og vanskelige livsforhold selv i den rige del af verden.

’Etikken leder til Gud’

Pave Frans, der gentagne gange har betonet ’de fattiges kirke’ som sit ideal, advarede udtrykkeligt om en snigende desolidarisering i samfundet:

”I disse sammenhænge ses solidariteten, der er de fattiges rigdom, ofte som noget modproduktivt, som en modsætning til det finansielt og økonomisk fornuftige. Og mens indkomsterne stiger eksponentielt hos en mindre gruppe, mindsker de hos den store gruppe af fattige.”

Ifølge Frans skyldes denne ubalance en markedsliberalistisk ideologi, der har umuliggjort en effektiv statslig styring af økonomien.

”Etik er skræmmende! Den betragtes som modproduktiv fordi den relativiserer penge og magt, og den ses som en trussel fordi den afviser manipulation og den menneskelige persons underkastelse. Fordi etikken leder til Gud, der åbenbarer sig uden for magtens kategorier. Finans- og økonomifolk og politikere betragter Gud som noget u håndgribeligt, ja endda noget farligt, fordi Han kalder mennesker til at virkeliggøre sig selv og til at frigøre sig fra enhver form for slaveri”, sagde paven.

Pave Frans efterlyser en etisk reform af finans- og økonomiverden til gavn for almenvellet og især samfundets svageste. Foto: Wikipedia.

Vatikanet udstiller på kunstbiennalen i Venedig

Ønsker at komme i dialog med moderne kunstnere.

BIENNALE Efter flere års diskussioner og mindst ét tidligere forsøg vil Vatikanet åbne sin egen pavillon på kunstbiennalen i Venedig. Formand for Det pavelige Kulturråd, kardinal Gianfranco Ravasi, siger, at den sponsorfinansierede pavillon er en del af Vatikanets satsning på at indlede en dialog med moderne kunstnere. Udstillingen løber fra den 1. juni til den 24. november med Vatikanet som vært for en af de 88 pavilloner.

"På pavillonen vil vi ikke vise kunst til liturgisk eller sakral brug", forklarer Ravasi. I stedet ønsker man at genskabe relationen mellem kunst og tro, der tidligere har tjent hinanden, men de senere årtier har udviklet sig væk fra hinanden.

De udstillede værker på Vatikanets pavillon vil belyse troens og universets opståen ifølge de første elleve kapitler i Første Mosebog, og temaet vil være 'Skabelse, ødelæggelse og genfødsel'. Det italienske kunstnerkollektiv Studio Azzurro vil præsentere en interaktiv videoinstallation over skabelsestemaet, mens den tjekkiske fotograf Josef Koudelka udstiller 18 fotografier over temaet 'ødelæggelse', og maleren Lawrence Carroll udstiller værker,

der illustrerer 'genfødsel'.

Ved indgangen til udstillingen vil Vatikanet vise tre malerier af den nu afdøde italienske maler Tano Festa. Værkerne er en hyldest til Michelangelo og freskerne i Det Sixtinske kapel og forestiller Adams skabelse samt uddrivelsen af Paradisets have.

Chefen for Vatikanets museer og kurator

for udstillingen i Venedig, Antonio Paolucci, forklarer, at hensigten er at bygge en bro tilbage til tiden dengang store værker blev bestilt af og skabt til Kirken; værker, som op gennem historien er blevet værdsat af mennesker med vidt forskellig baggrund.

NM

Kunstnerkollektivet Studio Azzurro udstiller på Vatikanets pavillon. Her ses værket 'Spazio Risonanze', der blev vist på Auditorium Parco della Musica i Rom i 2008.

Pavelige encyklikaer om tro og fattigdom undervejs

Fattigdom bliver emnet for den første encyklika fra pave Frans' hånd.

RUNDSKRIVELSE I følge en italiensk biskop er pave emeritus Benedikt XVI ved at afslutte arbejdet med hvad der skulle have været en encyklika om troen. Desuden vil pave Frans i nær fremtid begynde arbejdet med at skrive en encyklika om fattigdom.

"Benedikt XVI er ved at færdiggøre arbejdet med en encyklika om troen, som vil blive underskrevet af pave Frans. I forlængelse heraf vil Frans skrive sin første encyklika om de fattige, *Beati pauperes*", skrev biskop Luigi Martella af bispedømmet Molfetta-Ruvo-Giovinazzo-Terlizzi på bispedømmets hjemmeside den 23. maj.

'Beati pauperes' er latin for 'Salige er de fattige', og biskop Martella tilføjer, at encyklikaen vil handle om fattigdom "ikke forstået i en ideologisk og politisk betydning,

men i evangelisk sammenhæng".

Biskop Martella fik kendskab til dette under sit møde med paven tidligere på måneden, da han og de italienske biskopper fra Puglia-regionen var i Rom i forbindelse deres et ad limena besøg.

I april sagde Vatikanets talsmand Federico Lombardi, at han "ikke ville udelukke" muligheden af, at pave Frans offentliggør sin første encyklika "i løbet af dette år".

Pave emeritus Benedikt XVI var i færd med at forberede en encyklika om troen, da han meddelte sin abdikation den 11. februar i år.

Skulle pave Frans bekendtgøre Benedikts encyklika om troen ville det ikke være første gang, at en pave har underskrevet et andens arbejde. Det siges, at 'Deus Caritas est' – Benedikts første encyklika – bygger på ufærdige arbejder fra pave Johannes Paul IIs hånd.

NM

"Beati pauperes" (Salige er de fattige) er titlen for pave Frans' encyklika, som forventes offentliggjort senere i år.

Foto: AFP/Getty Images.

Historisk verdensomspændende sakramental tilbedelse

Millioner af katolikker samlet i bøn søndag den 2. juni.

TROENS ÅR Som led i markeringen af Troens år var der forudset en simultan verdensomspændende sakramental tilbedelse. Denne begivenhed, den første af sin art i Kirkens historie, fandt sted søndag den 2. juni i tidsrummet kl. 17-18, hvor pave Frans

i Peterskirken stod i spidsen for den sakramentale tilbedelse.

Med initiativet ønskede paven at katolikkerne over hele verden skulle forene sig i tilbedelse af Det allerhelligste Sakramente som et enhedens tegn, og som et tegn på den dybe fromhed i Kirken for Eukaristien.

Mens de respektive bispedømmer havde mulighed for at organisere bøn- og tilbe-

delsestimen som de ønskede det, havde pave Frans valgt en bestemt bønssintention for hver halve time af den sakramentale tilbedelse. Den første var for Kirken og dens barmhjertighedsmission; den anden for de nødlidende, herunder dem, der er berørt af krig, arbejdsløshed, sygdom, immigranter og fanger.

I vort bispedømme deltog mere end en snes menigheder i den simultane, sakramentale tilbedelse.

NM

Kort nyt

Kardinal forlader landet

SKOTLAND Kardinal Keith Patrick O'Brien, tidligere ærkebiskop af St. Andrews og Edinburgh, har forladt landet for en længere periode med bøn, bod og refleksion.

Kardinalen trak sig i februar efter anklager om seksuelt grænseoverskridende adfærd mod tre unge præster i 1980'erne. Efter først at have nægtet anklagerne indrømmede O'Brien senere, at han "ikke har opretholdt den seksuelle adfærd, som man kunne forventede sig af mig som præst, ærkebiskop og kardinal".

Ønsker et stærkere Europa

ITALIEN Pave Frans understregede betydningen af 'et stærkt Europa' under et 50 minutter langt møde med den tyske forbundskansler Angela Merkel, hvor finanskrisen og dens følgevirkninger var hovedemnet.

Vatikanet siger, at samtalerne berørte "Europa som et værdifællesskab og dets ansvar i verden med et udtrykkeligt ønske om, at alle civile og religiøse grupper forpligter sig til at arbejde for en udvikling, der bygger på respekten for det enkelte menneskes værdighed og inspireret af principperne om subsidiaritet og solidaritet".

Ransagninger var ulovlige

BELGIEN Landets højesteret har afgjort, at det bevismateriale politiet beslaglagde under dets ransagning af flere af den katolske kirkes kontorer og kardinal Godfried Danneels lejlighed i 2010 ikke kan bruges som bevismateriale til at retsforfølge Kirken for at have dækket over præsters overgrebssager.

Afgørelse kom efter at lavere retsinstanser havde afsagt modstridende kendelser om lovligheden af ransagningerne, der også omfattede et besøg i katedralen i Mechelen for at undersøge om en afdød kardinals grav indeholdt belastende dokumenter, som rygte fejlagtigt påstod det.

De belgiske biskopper sad i møde i Bruxelles ærkebispedømmes hovedkvarter i forstanden Mechelen da politiet pludselig afbrød mødet, og de blev efterfølgende holdt i isolation i ni timer mens bygningerne blev gennemført for bevismateriale.

Præst saligkåret

ITALIEN Den katolske præst Giuseppe 'Pino' Puglisi (1937-1993), der blev myrdet af mafiaen, blev saligkåret i Palermo "lørdag den 25. maj. Det skete under en friluftsgudstjeneste med deltagelse af mere end 100.000 mennesker. Puglisi betragtes som et symbol i Kirkens kamp mod organiseret kriminalitet. I juni forrige år blev Puglisis martyrium godkendt af Vatikanet. Giuseppe Puglisi blev dræbt i Palermo den 15. september 1993 af en lejemor. Puglisi engagerede sig i at resocialisere kriminelle unge og kom derved i kriminelle organisationers søgelys.

Årsregnskab 2012: Bispedømmet bløder fortsat

Ansgarstiftelsens kassebeholdning kan være spist op om bare seks år.

Tekst: Niels Messerschmidt

ÅRSREGNSKAB Hvad skal der til for katolikkerne i bispedømmet forstår alvoren af den nuværende økonomiske situation og indser, at de selv er en væsentlig del af problemet – og løsningen? Det er nærliggende at spørge efter offentliggørelsen af Ansgarstiftelsens årsregnskab for 2012, der fortæller at bispedømmets økonomiske situation fortsat er kritisk.

Men først et tilbageblik: På pastoralrådsmødet i efteråret 2009 blev Ansgarstiftelsens budget for 2010 præsenteret med et forventet underskud på ca. 9 mio. kroner. Budgettet blev vedtaget af forretningsudvalget og præsterådet under forudsætning af, at der blev iværksat tiltag for at nedbringe det voksende underskud. Det resulterede i markante besparelser i det efterfølgende års budget samt fremlæggelsen af en økonomisk politik i forbindelse med forslag til et treårigt budget (2013-2015) for Ansgarstiftelsen, hvor udgifterne til administrationen er uændrede og tilskuddet til bispedømmets institutioner beskåret med 38 %.

I denne forbindelse sagde administrationschef Thomas Larsen, at det ikke var muligt at skære mere på de sidstnævnte områder, medmindre man ønsker at nedlægge funktioner og lukke institutioner. "Derimod har man hidtil ikke skåret i udgifterne til præsterne og i vedligeholdelsen af bygningsmassen. Som det fremgår af den økonomiske politik arbejder man også med frasalg af skoler, som Ansgarstiftelsen fortsat ejer, samt muligheden for sognesammenlægninger med kirkelukninger til følge", tilføjede han.

Ansgarstiftelsens regnskab for 2012 viser, at der fortsat er grund til bekymring til trods for at det i perioden 2010-2012 er lykkedes at holde indtægts- og udgiftssiden i ro. For nok er det lykkedes at stabilisere en akut, livstruende situation, men bispedømmet bløder fortsat og døjer med et årligt driftsunderskud på 3 mio. kroner. I perioden 2010-2012 er det akkumulerede underskud vokset til 15 mio. kroner, mens bestræbelserne på at øge indtægtssiden (især gennem et større kirkeskatteprovenu) endnu ikke har givet det ønskede resultat. Med andre ord: Fortsætter den økonomiske udvikling som hidtil er Ansgarstiftelsens disponible formue ('kassebeholdningen') spist op om

bare 5-6 år.

2012-regnskabet viser en lille stigning i de ordinære indtægter, hvilket primært skyldes lidt flere midler fra Tips & Lotto og diverse fonde. Resultatet af den ordinære drift blev et underskud på ca. 5 mio. kroner, men takket være finansielle indtægter og ekstraordinære poster i form af kursreguleringer (begge poster mindre end i 2011) endte årets resultat på -3,1 mio. kroner.

mio. kroner i 2015, eller at kirkeskatteindbetalingerne øges med 70 %. Som formuleret i den økonomiske politik tænkes det sket gennem en øget indsats for at engagere præsterne i kirkeskattespørgsmålet, gennem en øget indsats i forhold til de fremmedsprogede grupper i bispedømmet, og gennem et større lokalt engagement for at få flere til at tilmelde sig kirkeskatteordningen – alt sammen tiltag, der er i færd med at blive implementerede.

Ansgarstiftelsens årsregnskab				
Udvikling egenkapital og 'kassebeholdning' 2010-12				
	2010	2011	2012	2010-12
Egenkapital primo	217.630.479	184.199.817	181.088.159	
Årets resultat	-8.820.602	-4.174.752	-3.397.512	-16.392.866
Kursreguleringer	725.026	1.063.094	296.640	2.084.760
Regulering ejendomme m.v.	-25.335.086	0	-8.216.476	-33.551.562
Egenkapital ultimo	184.199.817	181.088.159	169.770.811	-47.859.668
Heraf ejendomsværdi	157.711.344	159.867.977	151.401.501	
Procent af egenkapital	85,6%	88,3%	89,2%	
Disponibel kapital 'kassebeholdning'	(31.307.163)			
	26.488.473	21.220.182	18.369.310	-12.937.853
Procent af egenkapital	14,4%	11,7%	10,8%	
Køb/salg ejendomme, netto	-3.276.886	2.156.633	250.000	-1.370.253

Set i lyset af de to foregående år betyder udviklingen, at bispedømmet er i færd med at nedspare, dvs. æde formuen op og altså ikke sparer op til morgendagens kirke. I lyset af denne udvikling vil bispedømmet – som foreskrevet i den økonomiske politik – være tvunget til fortsat at sælge ud af bygningsmassen alene for at dække det løbende driftsunderskud.

”Ansgarstiftelsens regnskab for 2012 viser, at der fortsat er grund til bekymring”

Hvad med kirkeskatten?

Et helt afgørende element i det 3-årige budget for 2013-2015 var at øge kirkeskatteprovenuet fra 12,6 mio. kroner (2011) til 21,4

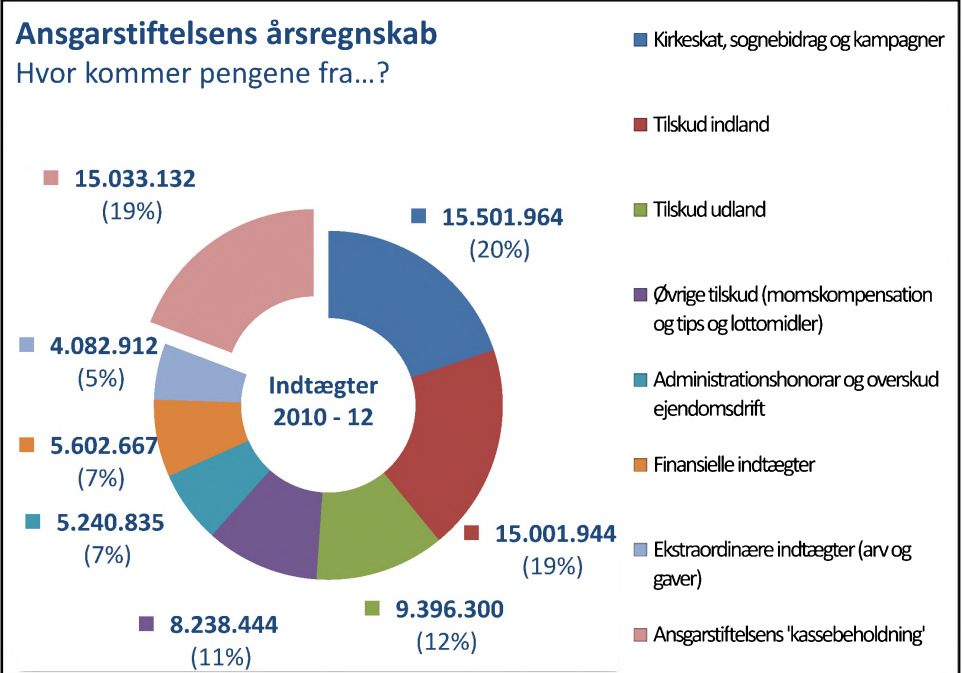
Frasalg, færre præster og kirkelukninger?

”Lykkes det ikke at få hævet kirkeskatteprovenuet til det ønskede niveau, må der tages helt andre og ganske markante midler i brug”, advarede bispedømmets økonom Stig Sørensen. Han medgav, at målet med at øge kirkeskatteprovenuet med 70 % er meget ambitiøst. ”Såfremt der ikke allerede i løbet af i år viser sig resultater, må strategien genovervejes”, forklarede han og nævnte; kirkelukninger og sognesammenlægninger, at sende præster hjem, at slanke administrationen og evt. nedlægge institutioner som konsekvensen af utilstrækkelige kirkeskatteindbetalinger.

Af årsregnskabet, der er tilgængeligt på www.katolsk.dk/2278, fremgår det, at man fortsat er langt fra at indfri dette mål. I 2012 var det samlede kirkeskatteprovenu på 12,7 mio. kroner, hvilket var en ganske beskedne stigning på 330.000 kr. (ca. 2 %) i forhold til 2011. Sidste år havde i alt 4.117 katolikker tegnet 1-års aftaler (en stigning på 148 personer), mens 1.472 havde tegnet 10-års aftale (to flere). Dette skal i øvrigt sammenholdes med en fremtidig ændret fordelingsprocent, hvor en større andel af kirkeskatten øremærkes til præsterne og fælles aktiviteter på bekostning af sognene. De har hidtil selv beholdt 70 % (i 2012), men denne andel nedsættes gradvist til 60 % i 2015. Dette vil – alt andet lige – få økonomiske konsekvenser for hvert sogn, medmindre det selv får gjort 'den samlede kage' større ved at øge kirkeskattebetalingen i sognet.

Øvrige udgifter

Som nævnt er der allerede sket en kraftig reduktion af udgifterne til administrationen og Ansgarstiftelsens tilskud til institutio-

Årsregnskabet viser, at den frivillige kirkeskatteindbetaling i 2012 kun steg med lidt over 2 % og at den fortsat kun udgør 20 % af Ansgarstiftelsens indtægter (og svarer stort set til 'kassebeholdningen'). Udover de i diagrammet angivne indtægtskilder tilvejebringer Ansgarstiftelsen gennem fundraising årligt ca. 9-10 mio. kroner. Disse beløb er øremærkede til byggeprojekter og -vedligeholdelse af den aldrende bygningsmasse – udgifter, som egentlig skulle dækkes af sognene/brugerne af kirken, der får disse faciliteter stillet vedlagsfrit til rådighed af Ansgarstiftelsen. Idet bispedømmet fremover ikke kan forvente at modtage større tilskud fra fonde end de gør i dag, øges presset på at øge indtægterne og reducere udgifterne yderligere.

Derimod har man endnu ikke skåret i udgifterne til præsterne og vedligeholdelsen af bygningsmassen.

Af regnskabet fremgår det, at lidt under halvdelen af Ansgarstiftelsens udgifter (45 %) går til præsterne, at dette område sidste år var underfinansieret med lidt 4,1 mio. kroner, og at disse udgifter i perioden 2010-2012 har været stødt stigende.

En anden stor udgiftspost i Ansgarstiftelsens regnskab er byggeprojekter, der i perioden 2010-2012 tegnede sig for ca. 30 mio. kroner; næsten 2/3 af disse udgifter blev finansierede gennem tilvejebragte midler, mens sognene selv bidrog med 20,1 % (heraf 3,5 % gennem indsamlinger). På grund af en aldrende bygningsmasse forventes dette område at udgøre en stigende udgiftspost i Ansgarstiftelsens regnskab.

Ansgarstiftelsens årsregnskab Resultat 2010-12, hovedtallene

	2010	2011	2012
Ordinære indtægter i alt	16.243.353	18.498.482	18.637.652
Ordinære udgifter i alt	-25.129.688	-23.304.527	-23.533.340
Resultat af ordinær drift	-8.886.335	-4.806.045	-4.895.688
Finansielle indtægter	1.665.908	2.567.200	1.369.559
Resultat, inkl. finansielle poster	-7.220.427	-2.238.845	-3.526.129
Ekstraordinære poster	-1.600.175	-872.813	425.257
Årets resultat i alt	-8.820.602	-3.111.658	-3.100.872
Akkumuleret underskud	-8.820.602	-11.932.260	-15.033.132

Som noget nyt optræder det samlede sogneregnskab for første gang som en del af Ansgarstiftelsens regnskab. De enkelte sogneregnskaber vil blive offentliggjort senere i år. Resultatet viser et stigende underskud, fra 0,28 mio. kroner i 2010 til 1,7 mio. kroner i 2012. Sammenholdt med den gradvist lavere fordelingsprocent i sognenes disfavør, og set i sammenhæng med den økonomiske politik i øvrigt, vil mange sogne herigennem finde et stærkt, men tvingende incitament til at styrke den lokale kirkeskatteindsats med henblik på at øge kirkeskatteindbetalingerne.

Mange bække små

En af konklusionerne på Ansgarstiftelsens 2012-årsregnskab må være, at bispedømmet materielt set har en større kirke end katolikkerne er villige til at betale for.

Sognenes årsregnskaber Resultat 2010 -12, hovedtallene

	2010	2011	2012
Ordinære indtægter	21.530.040	24.207.038	24.054.533
Ordinære udgifter	-23.192.533	-27.963.888	-26.756.232
Ordinært resultat	-1.662.493	-3.756.850	-2.701.699
Ekstraordinære poster	1.381.305	3.343.793	1.698.145
Årets resultat	-281.188	-413.057	-1.003.554
Akkumuleret underskud	-281.188	-694.245	-1.697.799
Egenkapital	38.796.926	38.714.092	38.042.220
Heraf ejendomme	32.358.887	32.716.539	33.326.184
	83,4%	84,5%	87,6%

Den senere tids megen opmærksomhed på bispedømmets økonomiske situation og bestræbelserne på at forankre kirkeskatteproblematikken lokalt har indtil videre ikke givet de ønskede resultater i form af (væsentligt) forøgede indtægter.

I ellefte time, mens bispedømmet er godt i gang med at æde sin egen formue op, er det relevant at spørge om katolikkerne helt har forstået, hvilke konsekvenser den manglende opbakning til kirkeskatteordningen vil have for bispedømmet og dets aktivitetsniveau på sigt. Det står klart og tydeligt beskrevet i den økonomiske politik. Betaler du ikke allerede kirkeskat, så se at blive tilmeldt ordningen. Og betaler du allerede, så overvej at betale lidt mere. I den sidste ende er dit bidrag med til at afgøre bispedømmets fremtid.

Diskussionsivrigt pastoralrådsmøde

Stor spørgelyst om især kirkeskat og sognesammenlægninger i Nordsjælland.

Tekst: Niels Messerschmidt. Fotos: Anton Dorph-Petersen

MØDE Bispedømmets økonomi og kirkeskatteproblematikken har været genstand for mange drøftelser i de senere år – også på forårets pastoralrådsmøde den 8.-9. juni. I sin almene orientering sagde biskoppen, at ”vi befinder os i en bevæget tid som bispedømme, og vi står overfor mange udfordringer”. Han hentydede til bl.a. til Ansgarstiftelsens økonomi og den personalemæssige situation med mange ældre præster; selv om mange nye præster er på vej, er situationen fortsat ”dyster”, fordi de unge præster ikke har den fornødne erfaring til umiddelbart at indtræde i ledende funktioner.

Biskoppen berørte den økonomiske situation og kaldte problemstillingen ”kompleks”, og at der må ”sættes massivt ind på flere områder for at det skal lykkes”. I den forbindelse vil han skabe et større engagement blandt præsterne omkring kirkeskatteproblematikken ved at indkalde til to præstemøder i efteråret.

I afslutningen på sin orientering berørte biskoppen meningsudvekslingerne på de sociale medier om præster fra den neokatekumenale vandring, der af nogle kritiseres for at være ”en kirke i kirken” og af andre for at være lukkede om bevægelsen og den katekese. Czeslaw indrømmede, at der er udfordringer, som bør adresseres, selv om han betegner samarbejdet mellem mange af dens præster og deres menigheder

som ”rigtigt godt”. Men biskoppen er ikke blind overfor kritikken mod bevægelsen, og han drøfter det jævnlige med de respektive præster og rektoren for præstekollegiet i Vedbæk.

Diskussionen fortsætter til efteråret

Også forretningsudvalgets formand, Henrik Ledertoug, berørte kirkeskatteproblematikken i sin beretning. ”Trods de hidtidige bestræbelser og tiltag overordnet set er det ikke lykkedes for alvor at få luft under vingerne på kirkeskattebetalingen i 2012. Det er dog forretningsudvalgets holdning, sådan som det også er beskrevet i den økonomiske politik, at det er på det lokale niveau ude i sognene, at der skal tages initiativ. I den forbindelse er det vigtigt at få præsterne til at støtte op om de lokale initiativer”, hed det i formandsberetningen og videre, at Bispeskontoret løbende vil ”evaluere på kirkeskatteindsatsen og dermed også følge op på de sogne, hvor der ikke er succes med kirkeskat. Det kan allerede ses, at der i nogle sogne er en forholdsvis stor vækst, men det er bekymrende, at der er mange steder, hvor det går tilbage. Senest er der skrevet til de fremmedsprogede grupper om afregning af kirkeskat”.

Fremlæggelsen af Ansgarstiftelsens 2012-regnskab var på pastoralrådsmødet opdelt i to dele og blev præsenteret hhv. om lørdagen og om søndagen. Det skete af pædagogiske hensyn for ikke bare at have orienterende karakter, men gav medlemmerne bedre tid til at udveksle erfaringer og stille spørgsmål til bispedømmets økonomi Stig Sørensen og administrationschef Thomas Larsen. Spørgelysten og erfaringsudvekslingen om

kirkeskatten var så stor, at det blev besluttet at gøre det til et selvstændigt punkt på næste pastoralrådsmøde.

I forbindelse med fremlæggelsen af Ansgarstiftelsens 2012-årsregnskab blev der omdelt en ny 4-farve kirkeskattebrochure, der tilsammen med bl.a. online-kirkeskatteforummet på katolsk.dk udgør nogle af de værktøjer, menighederne vil kunne bruge som hjælp til kirkeskatteopkrævningen.

Høring om sognesammenlægning

I forlængelse af Søstre af Det dyrebare Blods beslutning om at sætte Nordvanggaard i Birkerød til salg fra årsskiftet, har bispedømmet indledt drøftelser omkring en mulig fremtidig omstrukturering og præstelig betjening af menigheder i Nordsjælland. På mødet orienterede generalvikar Lars Messerschmidt om principperne for den nye sogneinddeling, der i videst muligt omfang søger at tage hensyn til de nye storkommuners grænser. Han orienterede også om de forudgående høringsrunder i respektive menigheder, organer m.m. og forklarede, at den nye sognestruktur skal træde i kraft ca. et halvt år inden menighedsrådsvalget i april 2014, så de berørte katolikker har mulighed for at opstille og lære de opstillede kandidater at kende.

Menighedsrådsformand for Skt. Hans Kirke i Hørsholm, Christa Stæger, kritiserede den forudgående proces for at have været ”ublid” og ”hård”, og at bispeskontoret havde tromlet beslutningen igennem uden at tage menighedens egne forslag med i overvejelserne. Overordnet set mente hun dog, at strukturforandring som sådan er ok og nødvendig, men hun efterlyste en overordnet pastoral – og ikke kun en økonomisk – begrundelse for sognesammenlægningen.

I forlængelse af den livlige debat konstaterede pastoralrådet ”nødvendigheden af en ny sogneinddeling i Nordsjælland, men anerkender samtidig at det er en svær situation for de sognebørn det vedrører. Sådanne store forandringer vil naturligvis have konsekvenser for både de enkelte sognebørn og

Selv om Erling Tiedemanns indlæg om Grundlovens § 69 berørte et alvorligt emne var der også plads til munter stemning.

menighederne, men pastoralrådet mener at bispeskontoret ved deres grundige arbejde og brug af objektive kriterier har skabt de bedst mulige forudsætninger for en velfungerende sognestruktur under de givne omstændigheder”.

Fra grundlov til skabelsestid

Forårets pastoralrådsmøde bød også på et (som altid) gennembearbejdet indlæg af Erling Tiedemann om perspektiverne i et diskussionsoplæg fra Danske Kirkes Råd omkring Grundlovens § 69 med udgangspunkt i spørgsmålet: Hvad ønsker vi som danske kirker, der skal være gældende lov, hvis eller når der i folketinget fremsættes et forslag om at opfylde Grundlovens § 69: ”De fra Folkekirken afvigende trossamfunds forhold ordnes nærmere ved lov”? Man kan læse mere om det spændende arbejde på Erling Tiedemanns blog www.relogpol.dk.

Det blev også til indlæg fra Michael Høier Clausen om Danmarks Unge Katolikker (DUK) og diakon Kaare Nielsen, der fortalte om sine erfaringer med mobilkirken og aktiviteterne under Troens år.

I forlængelse af sogneundersøgelsen fortalte flere arbejdsgrupper om de foreløbige (eller i nogle tilfælde: endelige) resultater af deres arbejde på dette og tidligere pastoralrådsmøder. Deres afrapportering kan læses på www.katolsk.dk/su2011.

Som afslutning på et diskussionslystent pastoralrådsmøde fik sognesekretær Ulla Pindborg fra Den hellige Families Kirke i Birkerød til at slå på trommen på det folkekirkelige arrangement ’Skabelsestid’ – en opfordring til at hylde skaberværket. Arrangementet finder sted den 29. september, og Ulla opfordrer katolske menigheder til at slutte op om dette initiativ.

Lørdag aften kunstneriske indslag med skønsang og højtlesning fra bogen 'En dansk sjæls eventyr' var lagt i kyndige hænder på Jørgen Ditlev, Eva Rungwald, Amalie Gravgaard og Kasper Stæger under ledelse af Hans Jensen fra bispeskontoret.

Ingen top-down hjælp her

Sant' Egidio fællesskabet bygger på venskabs kultur.

Tekst: Lisbeth Rütz

DIAKONI Om natten ligger de og sover så skjult som muligt på gader og stræder i deres soveposer. Om dagen ser vi dem sidde længere fremme på gaden med et tomt papbæger foran sig. Forhøret og marginaliserede mennesker er blevet mere synlige i gadebilledet – også i det velfriserede Danmark. Kan vi gøre noget ved det som kristne? Og kan vi hjælpe dem uden at der går hattedame i det?

Det spurgte forfatteren og retrætelederen Else Marie Kjerkegaard sig selv om. Og hun ledte efter svaret i Rom. I januar og februar i år var hun fem uger i Rom for at studere Comunità di Sant' Egidio. Allerede for tre år siden mødte hun fællesskabet ved en af dets aftenandagter i Santa Maria in Trastevere. Liturgiernes skønhed og spiritualiteten og engagementet hos dem, der var med, gjorde indtryk. Her blev det første lille frø sået.

Sant' Egidio-fællesskabet, der i år fejrer 45-års jubilæum, fødtes i det mytiske år 1968. Midt i en tid, hvor mange så mod øst

og blev grebet af marxismen og maoismen, gik Andrea Riccardi – endnu ikke fyldt tyve år – mod strømmen. Han samlede en lille gruppe unge studerende omkring sig. Man startede med at bede og meditere sammen, idet man var inspireret af Frans af Assisi og det fællesskab, som beskrives i Apostlenes Gerninger. Studenterne så den nød, der var lige uden for deres egen dør og begyndte at gå ud i Roms fattigkvarterer. I dag er det lille fællesskab blevet til en stor bevægelse med omkring 60.000 medlemmer i 73 lande.

Alt dette vidste Else Marie; men hvordan Sant' Egidio fællesskabet var organiseret og arbejdede i praksis, vidste hun ikke noget om. I januar tog hun så af sted lidt ud i det blå. I Sant' Egidios hovedkvarter i Rom blev hun ved et lykkeligt tilfælde præsenteret for Cecilia Pani, en gymnasielærer, der har arbejdet i fællesskabet, siden hun var 16, og som i dag er centralt placeret. Hun skaffede hende kontakt til andre frivillige, og Else Marie begyndte at arbejde i fællesskabets suppekøkken i Via Dandolo. Her kommer mellem 800 og 900 mennesker tre gange om ugen for at få et sundt og nærende måltid mad. Andre aftener tog hun ud sammen med

de frivillige i kvarterer omkring Termini, Piazza Venezia og Pantheon. Her oplevede hun en skjult verden, som turisterne normalt ikke ser, og her mødte hun hjemløse med mange forskellige nationale oprindelser og personlige baggrunde. Papkasser og primitive telte var deres natlige "hjem", og på den måde huttede de sig igennem fra dag til dag. Ikke mindst om vinteren var det svært. De frivillige fra Sant' Egidio kom med sandwich, frugt og en varm drik, snakkede med de hjemløse og hjalp dem med store og små praktiske problemer.

Forholdet mellem de frivillige og brugerne er helt ubureaukratisk. Første gang man kommer for at spise i suppekøkkenet, får man et plastikkort, som man af optællingsmæssige grunde skal vise frem, hver gang man kommer for at få en spisebillet. Ingen forlanger dokumentation for, at man er værdigt trængende, og der er ingen journalisering. En vigtig dag for fællesskabet er den årlige mindedag for posedamen Modesta. Hun blev syg; men ambulancen ville ikke tage hende med, fordi hun var for snavset. Derfor døde hun på gaden i 1983. Med en messe mindes Sant' Egidio på denne dag Modesta og alle de andre hjemløse, som døde på eller fra gaden.

En løs struktur

Struktur og målrettedhed var den bagage, Else Marie havde med sig efter et langt arbejdsliv i ministerier, styrelser og forskningsinstitutioner. Umiddelbart virkede fællesskabets løse og flydende struktur overraskende på hende. Vil man være med, erklærer man sin interesse for sagen og går ind i en gruppe. Der betales ikke kontingent men frivillige bidrag. Man begynder med at bede sammen for de fattige og finder så arbejdsopgaverne hen ad vejen.

Men hun opdagede, at det der i første omgang kunne virke som en svaghed faktisk er en af bevægelsens store styrker. Man giver ikke top-down hjælp, men prøver på at udvikle en venskabs og solidaritetens kultur. I fællesskabets beskedne hovedkvarter er der fuldtidsansatte på normale vilkår til fundraising, regnskab og den slags; men bortset fra det hviler Sant' Egidios arbejde udelukkende på frivillige, der giver noget

Else Marie Kjerkegaard. Foto: Lisbeth Rütz

af deres fritid til fællesskabet. Forholdet til Kirken er godt, og Sant' Egidio er anerkendt som kirkelig lægmandsforening. Præster kan arbejde i bevægelsen på lige fod med alle andre; men de kan ikke indtage ledende poster i den, og fællesskabet holder armslængde til det kirkelige hierarki.

Alle medlemmer over hele verden vælger hvert fjerde år en præsident og en valgforsamling, der derefter vælger et retningsgivende råd, som mødes en gang om måneden. Kvinder har i alle henseender de samme muligheder som mænd, og mænd og kvinder fordeler sig som regel ligeligt i de ledende organer.

Sant' Egidio-fællesskabet har et fast fodfæste i Kirken, men er samtidig økumenisk åbent. Fællesskabet har en stærk spiritualitet og er meget fleksibel over for de frivilliges forskellige grader af engagement og praktiske muligheder i hverdagen. Man er også meget aktiv på den internationale scene i dialog- og fredsarbejde. I og med at vi ser flere og flere herhjemme falde gennem maskerne i velfærdssamfundets sikkerhedsnet, kan en bevægelse, der erstatter det traditionelle klientforhold med venskabs kultur måske inspirere os.

Læs mere om Else Marie Kjerkegaards møde med Sant' Egidio på hjemmesiden www.livstegn.dk eller www.elsemariekjerkegaard.dk. Se Sant' Egidios hjemmeside www.santegidio.org/

Hjemløse med hunde på en af broerne over Tibern.

Er der gløder under asken?

Særnummer af Katolsk dialog & information handler om samtalens nødvendighed.

Tekst: Lisbeth Rütz

DEBAT Træthed, en ældet kultur og et oppustet bureaukratisk apparat. Det var tre af de ting, afdøde kardinal Martini pegede på som problemer i dagens kirke, da han den 8. august sidste år gav sit sidste interview til p. Georg Sporschill S.J. og Federica Radice.

Abbed Martin Werlen fra klostret Einsiedeln i Schweiz tager tråden op i et særnummer af tidsskriftet Katolsk dialog & information med titlen "Lad os sammen opdage gløden under asken". Særnummeret er en artikel, som udkom første gang i november sidste år. Werlen citerer fra interviewet med Martini: "Fader Karl Rahner brugte gerne billedet med gløden, der skjuler sig under asken. I Kirken i dag ser jeg så meget aske over gløden, så jeg tit føler mig afmægtig. Hvordan kan man få gløden frem fra asken, så den kan få

kærlighedens flamme til at blusse op igen?"

Werlen skriver på baggrund af, at Kirken taber tilslutning over alt i Europa. Tallene taler deres eget alvorlige sprog. Hele 20 % af befolkningen i Schweiz tilhører ikke noget trosfællesskab, og andelen vokser hele tiden.

Hvordan forklarer man denne misère? Skyldes den sekularisme og relativisme, eller skyldes den mangel på kirkelig evne til at nå ud til mennesker? Uenigheden om dette har ført til skyttegravskrige. Men Werlens løsning er at gå "den anden vej" – koncilets vej og dyrke samtalen. Selv har han sammen med sit klosterfællesskab dyrket samtalen både med den schweiziske distriktsforstander af Piusbroderskabet og med professor Hans Küng. Som benediktiner ønsker Werlen sig et ordensliv, der igen kan være et profetisk tegn i Kirken. Han taler om "mangel på modige skridt ud i fremtiden, på visioner, på kreativitet." (s. 18) i Kirken. Han foreslår, at vi lader os inspirere af Den ortodokse Kirke og viser større barmhjertighed over for mennesker,

hvis ægteskab er strandet. Han foreslår også en genoplivning af de synodale processer, sådan at kuriens detailstyring af bispesynoderne undgås.

"Når mange mennesker sætter lighedstegn mellem kirke og pave, biskopper, præster og måske også ordensfolk, så bliver det tydeligt, hvor lidt vi lever med den erkendelse, at alle døbt hører til kirken" (s. 15), skriver Werlen, der taler om nødvendigheden af at inddrage lægfolket i udnævnelsesprocessen af bispes. Et andet forslag er tanken om at finde mænd og kvinder, der i perioder på fem år kaldes ind for at være med i rådgivning af paven.

Artiklens røde tråd er opfattelsen af Det andet Vatikanconcil som en øjenåbner for forståelsen af rigdommen, dybden og dynamikken i Kirkens tradition. Spændingen mellem en stivnet traditionalisme og en dynamisk traditionsbevidsthed, hvor man som kirke stiller sig ind under forandringen (s.10) demonstreres med overraskende citater fra pave Benedikt. Eller som Johannes XXIII udtrykker det: "vi er ikke på jorden for at bevare et museum, men for at pleje en blomstrende have".

Tidsskriftet Katolsk dialog & information udkommer 4 gange årligt. Abonnement koster 200 kr. om året og kan tegnes ved henvendelse til kassereren Karlheinz Löhner mail kh.loehner@gmail.com

”Jeg tror på Den hellige katolske Kirke”

De nordiske biskoppers refleksioner om trosbekendelsen under Troens år, del VII.

Tekst: Biskop Czeslaw Kozon

CREDO Troen på Kirken indgår naturligt i trosbekendelsen efter omtalen og accepten af Den treenige Gud. Alligevel anfægtes Kirken ofte som noget, der kan vælges fra og erstattes med en anden sammenhæng, hvori mennesket kan leve sin tro på Gud. Da Kirken består af mennesker og agerer i en materiel verden og i afhængighed af jordiske strukturer, er den sårbar over for menneskelige svagheder og ambitioner og kan derfor også skuffe og frustrere. Derfor siger mange mennesker, at de tror på Gud, men ikke på Kirken.

For at overvinde denne vanskelighed er det vigtigt at erkende, at Kirken er mere, end det, vi ser og erfarer i tid og rum. Samtidig kan vi ikke undvære en kirke, der er synlig i tid og rum, alene af den grund, at vi selv opererer i tid og rum og derfor er afhængige af synlige tegn og strukturer. Troen på den treenige Gud er mere

grundlæggende end troen på Kirken; men troen på Gud er formidlet til os gennem Kirken og skal efter Kristi ønske leves i Kirken. I 2. Vatikankoncilts konstitution om liturgien siges der i nr. 2 om Kirken: ”(Kirkens) egenart er det jo at være både menneskelig og guddommelig, at være synlig og i besiddelse af usynlige goder, at være ivrig i gerning og fri til meditation, at være til stede i verden og dog på vej.”

At der er en uløselig sammenhæng mellem troen på Gud og troen på Kirken gjorde pave Benedikt XVI smukt rede for i sin prædiken på Olympiastadion i Berlin den 22. september 2011. Han tog udgangspunkt i Kristi sammenligning af sig selv med det sande vintræ (Joh 15), en lignelse som ikke umiddelbart taler om Kirken; men hvis vi sammenholder dette billede med andre steder i Det nye Testamente, så bliver identifikationen af Kristus med sin Kirke tydeligere, og det bliver også klart og uopgiveligt, at vi er afhængige af Kirken for at have fællesskab med Kristus. Da Saulus, før han blev Paulus, forfulgte de kristne, spurgte Kristus ”Hvorfor forfølger du mig?” (ApG 9,4). Videre siger Paulus om Kristus: ”Han er hovedet for legemet, kirken” (Kol 1,18)

I 1. Korintherbrev (12,27) siger han: ”I er Kristi legeme og hver især hans lemmer.”

Der er således en stærk analogi mellem Kirken som Kristi legeme, hvor vi er lemmer, og Kristus som det sande vintræ, som vi er grene på. Hvis vi ikke bliver i Kristus og dermed heller ikke i Kirken, kan vi intet gøre (jf. Joh 15,5b). Endnu mere positivt kan vi dog se på de løfter, Kristus giver til dem, der bliver i ham: ”Hver gren, som bærer frugt, den renses han (d.e. vingårdsmanden, Faderen) for at den skal bære mere frugt” (Joh 15,2b). Ikke blot kan vi ikke undvære Kirken; men i den har vi også mulighed for åndelig vækst og for at give et tydeligt fælles vidnesbyrd om Kristi kærlighed og sandhed.

I den apostolske trosbekendelse taler vi om kirken som hellig og katolsk. Hellig er den, fordi dens grundlægger, Kristus, er hellig, fordi den holdes sammen af Den hellige Ånd, fordi den består af mennesker, der er helliggjorte ved dåben, og fordi, den vil føre til hellighed, dvs. spore os ind på Guds måde at tænke på og virkeliggøre det, vi kalder hans rige. Kirken er katolsk, fordi den er altomfattende. Derfor vil den også forene, om end ikke gøre alle ens. Enhver forskellighed har dog rod i en enhed, ikke mindst i det religiøse univers, og Kirken

er derfor også ét med Kristus, som vi skal være ét med, og dermed ét i hans Kirke.

Troen på Gud er noget meget personligt, som kun vi selv kan tage stilling til og acceptere; men den er ikke noget privat. Vi har brug for andres hjælp til at tro og samtidig sendt til at formidle for andre. Selv om vi i høj grad er individualister, er vi også afhængige af et fællesskab, ikke et, vi selv har konstrueret, men et som Kristus den ene hyrde har grundlagt, for at det skal være den ene hjord, hans Kirke (jf. Joh 10,16b).

Foto: Omar Ingerslev.

Når ordene fortæller en historie

Bibel, pergament og salme er kærnedanske ord, men kom til os fra Mellemosten.

Tekst: sr. Rut Schmidt O.S.B.

BIBEL Dengang da Jesus og hans disciple vandrede rundt i Galilæa og Judæa talte de aramaisk. Det var det sprog, som havde afløst hebraisk som tale- og skriftsprog, men de har også i større eller mindre grad mestret græsk. Kunne man græsk, kunne man begå sig i hele Middelhavsområdet; Selv i Rom var det sproget, de dannede talte. Derfor blev de nytestamentlige skrifter affattet på græsk. Nogle af de nytestamentlige forfattere skrev et simpelt, men letflydende græsk. Det er tilfældet med Johannesevangeliet forfatter. Mens Paulus breve og ikke mindst Hebræerbrevet er langt vanskeligere at gå til, og derfor vanskelige at oversætte til et forståeligt dansk.

I modsætning til hebraisk og aramaisk er

Foto: Lisbeth Riitz

græsk et indoeuropæisk sprog. Det har sit eget alfabet; et alfabet, der med kristendommens udbredelse også kom til den slaviske verden, hvor det ændredes efter tidens og stedets behov. Det græske alfabet er et ”almindeligt” alfabet med konsonanter og vokaler. Uden at vi tænker over det, er der mange ord af græsk oprindelse i de vest-europæiske sprog f.eks. drengenavne som Filip og Alexander – og også et ord som salme. Det er så ”velintegreret” i det danske sprog, at de færreste tænker over, at det er et fremmedord. Men det er det. Oprindeligt stavedes det psalme. Hvad der er den korrekte gengivelse af det græske forlæg – og en stavemåde, der er bevaret i andre europæiske sprog som f.eks. engelsk, tysk og fransk.

Ord kan have en historie at fortælle, som nu ordet bibel. Det er også et fremmedord, der stammer fra græsk. Det er den samme rod, der går igen i bibliotek og bibliografi. Men ordet går endnu længere tilbage. Det går tilbage til den fönikiske by Byblos; en by hvis storhedstid var i det tredje årtusinde før Kristus, men som stadig eksisterede på Jesu tid. Der producerede man papyrus, som var det mest brugte skrivemateriale i Middelhavsområdet. Mod øst i Assyrien og Babylon brugte man lertavler. Der er fundet i tusindvis og atter tusindvis af sådanne tavler i kongelige paladser, templer og private huse. Materialet er noget nær uforgængeligt, så langt fra alt er dechifreret og udgivet. Det samme kan man ikke sige om papyrus. Det er derfor begrænset, hvad der er bevaret af skrifter fra Oldtiden. Vi kan ikke forvente at finde den skriftrulle, Jesus læste op af i synagogen i Nazareth (Luk.4,16ff), eller andre skrifter fra Jesu samtid. Datidens litteratur er kun bevaret som afskrifter af afskrifter.

I 2.Tim 4,13 finder vi følgende opfordring fra Paulus til Timotheus: ”Den kappe, jeg efterlod i Troas hos Karpos, skal du tage med, når du kommer; også bøgerne især dem på pergament”. En sætning som denne giver et øjebliksbillede af en travl apostels hverdag. Altid på farten kan han ikke have alt med sig; men bøger er vigtige. – Og så

er der ordene ”især dem på pergament”. Pergament blev et mere og mere brugt skrivemateriale i løbet af århundrederne før Kristi fødsel. Centrum for fremstillingen af pergament var byen Pergamon i Lilleasien. Pergament kunne bruges til bogruller, men også til bøger i vor forstand af ordet. Romerne brugte sammenklappelige trætavler beklædt med voks til at tage notater på. Det er dem, der er forbilledet for bogformen. De kristne tog formen til sig. De ældste bevarede kristne bibelmanuskripter er fra det 4 og 5. årh. e.Kr.. Manuskripterne hedder henholdsvis Codex Sinaiticus, Codex Vaticanus og Codex Alexandrinus, – codex det er det latinske ord for bog. De kristne var altså med på noderne.

Det er ikke tilfældigt, at jeg ovenfor nævner forbindelsen mellem ordet Bibel og ordet bibliotek. Læsekyndigheden var udbredt i Middelhavsområdet, og der fandtes store biblioteker, hvor man samlede tidens litteratur. Det var således tilfældet i f.eks. Alexandria og Pergamon. Da der var et stort læsekyndigt og købedygtigt publikum, var der også basis for en kommerciel

bogproduktion. Der var skrivestuer, hvor skrivere nedskrev bøger efter diktat. Det rummede naturligvis rige muligheder for fejlskrivninger. Skriveren kunne høre forkert. Han kunne skrive for langsomt, så han ikke fik det hele med, eller han kunne skrive det samme to gange. Det var og er derfor jødisk praksis, at skriveren sidder med det forlæg, der skal skrives af. Det giver mere ro. Det var og er i øvrigt ikke hvem som helst, der får lov til at skrive torahrullerne. Det er noget der kræver en særlig uddannelse. Også de fine illustrerede manuskripter fra Middelalderen er blevet til ved at en enkelt skriver sad med opgaven.

Tiderne ændrer sig. Da Paulus skrev sit nødråb til Timotheus om bøgerne på pergament, har han måttet vente længe på et svar. I dag ville han have sendt en e-mail eller en sms – og det han manglede ville have været det sidste nye computer software. Tiderne ændrer sig, men Guds ord består, for han er den samme i går, i dag og i morgen. Ordene kalder os, som de kaldte Paulus, til at følge den levende Gud: Fader, Søn og Helligånd.

Udkommer 21. juni

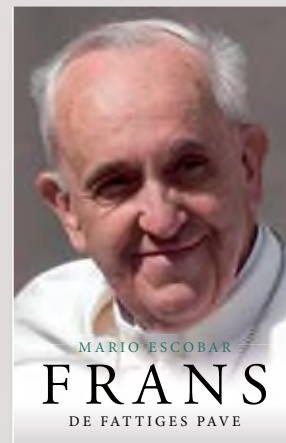
Frans – de fattiges pave

Jorge Mario Bergoglio har hjerte for de fattige, og han har det dårligt med pomp og pragt. At han har taget navn efter Frans af Assisi, har skabt forventninger om en ny vej for den katolske kirke.

Denne biografi tegner et nuanceret portræt af manden, der nu er overhoved for verdens 1,2 mia. katolikker. Mario Escobar skildrer pave Frans' opvækst i Argentina og analyserer betydningen af, at det for første gang er en jesuit, der er pave.

Forfatteren beskriver de mange udfordringer, den katolske kirke står overfor, og han giver sit bud på, hvordan pave Frans vil forholde sig til dem. Er han en fornyer, som sin navnebror fra Assisi?

Udgivet af Boedal i samarbejde med Katolsk Forlag.

Mario Escobar
Frans – de fattiges pave
208 sider • kr. 199,-

Boedal

Bestil bogen på tlf. 48 79 73 77 eller www.boedal.dk

”Religion er en bro mellem mennesker”

Père Elie Hachache hjælper libanesiske medkristne med at bevare kontakten til deres rødder.

Tekst og foto: Lisbeth Rütz

MARONITISKE KIRKE Jeg møder ham i Stenosgade, hvor han kommer tre – fire gange om året for at fejre messe for maronitiske kristne i Danmark. Père Elie er født og opvokset i Libanon, en kompliceret mosaik af et land med 18 forskellige godkendte religiøse grupper, ca. en halv million palæstinensiske flygtninge og ca. en million fordrevne fra borgerkrigen i Syrien. I dag er père Elie tilknyttet Notre Dame du Liban, et samlingssted for libanesiske kristne af den maronitiske ritus i Paris. Som mange libanesere taler han både fransk og arabisk flydende. ”Arabisk er det sprog, vi har fælles med muslimerne, og det er nødvendigt for mig at kende islam godt”, siger père Elie, der har studeret islamologi (*læren om islam*) og er godt inde i Koranen. ”De kristne fra Orienten lever deres tro blandt deres muslimske søskende, og det er et vidnesbyrd om gensidig forståelse og respekt. Vi viser den vestlige verden, at ikke alle arabere er muslimer. Den maronitiske kirke er en kirke, der befinder sig på alle

fem kontinenter. Maronitterne er orientalske kristne, og vores tilstedeværelse i Vesten viser Kirkens universalitet”, siger han.

Père Elie har arbejdet som præst i Frankrig i sytten år, i de seneste tre år som præst for maronitterne. Han har mange venner i de forskellige kirkesamfund.

”Jeg føler mig som præst for alle kristne i Danmark fra den orientalske ritus. Alle troende er Guds børn, og de forskellige former for kristen tro er en rigdom, som Gud giver os. Nogle af mine bedste venner er et protestantisk par, der ofte kommer for at bede med mig”, siger père Elie. Om sin egen rolle siger han: ”Jeg kommer her også for at skabe venskaber og styrke de sociale bånd. Jeg skal hjælpe mine landsmænd med at tilpasse sig den vestlige kultur uden at miste kontakten til deres egne rødder.”

Et tætpakket program

Père Elie er næsten konstant på farten. I udlandet besøger han libanesiske menigheder uden fastboende præst. I Frankrig arbejder han blandt de hjemløse og er ungdomspræst for maronitterne. Hans dagsprogram er altid tætpakket:

”Alle mine dage begynder tidligt om morgenen ved sekstiden med bøn og meditation, så jeg er klar til at møde dagen. Så

læser jeg messe, og det er i centrum af min dag. Jeg spiser morgenmad sammen med de hjemløse og taler så med de unge, der har brug for min hjælp. Efter middagsbønnen mødes jeg med par og familier. Efter aftenbønnen er jeg sammen med de hjemløse. Vi spiser sammen. Nogle meget energiske unge studerende giver deres tid og deres energi til det arbejde. Behovet er stort for hjælp; men vi stoler på, at Gud hjælper os med at finde de nødvendige midler.

At være sammen med de hjemløse – det er at leve og tage imod Evangeliet, for mange af dem vidner om kærlighed og broderskab og mange af dem åbner vores øjne for, hvad der tæller her i livet. Jeg kommer altid sent

Hvem er maronitterne?

Maronitterne er disciple af den hellige eremit Maron (død omkring 430) der levede i Syriens bjerge. Hans disciple grundlagde den maronitiske kirke. Da Syrien blev invaderet af muslimer i det 7. århundrede, flygtede de ud i de libanesiske bjerge. Det maronitiske patriarkat blev grundlagt i 685 og har altid været tæt knyttet til klostervæsenet. Den første patriark skal have været Johannes Maron, der døde i 707. Maronitterne er unerede med Rom, men har deres egen liturgi, teologi og spiritualitet. I modsætning til andre syrisk-sprogede kirker er den maronitiske kirke altid forblevet uneret med Rom.

Overhoved for den maronitiske kirke i dag er msgr. Bechara Boutros al-Rahi, der efterfulgte Nasrallah Boutros Sfeir i 2011 som den 77. patriark. I Mellemøsten findes de maronitiske kristne hovedsageligt i Libanon, hvor der er ca. 800.000 troende. Her repræsenterer de den største kristne fraktion. I diasporaen skønnes der at være mere end tre millioner maronitter. Kirkens patriark har titlen maronitisk patriark af Antiokia og hele Østen. Hans residens er i Bkerké i Libanon. Maronitterne er stærkt repræsenterede i Latinamerika og Frankrig. Ca 50 % af deres præster er gifte. Man må gifte sig indtil præstevielsen. Bisper tages sædvanligvis fra klostrene.

fakta

I Danmark bor der mellem 10. og 15.000 arabiske kristne. Hvem er de? Hvor kommer de fra? Hvad betyder deres baggrund for dem, og hvilke bidrag kan de give Kirken i Danmark? Det vil K.O. forsøge at belyse ved en række artikler.

Tema

hjem ved et-tiden.”

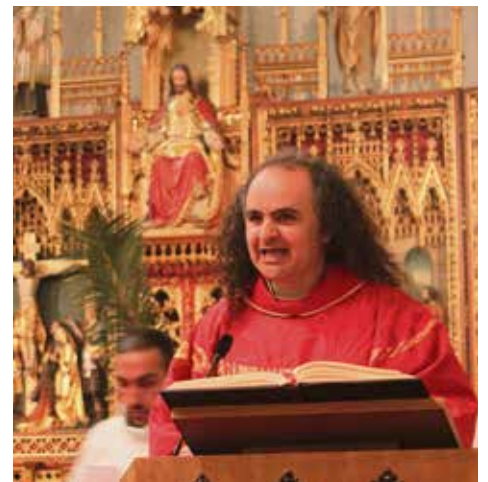
Père Elies første besøg i Danmark var den 6. oktober sidste år, og det er meningen, at han i fremtiden skal besøge de libanesiske kristne ved de store højtider. Hver gang han er i Danmark, kommer han som regel et par dage i forvejen. Mange søger ham for åndelig vejledning og for at komme til skrifte. Til de maronitiske messer i Stenosgade kommer kristne fra hele Mellemøsten, især fra Libanon, Irak og Ægypten.

En maronitisk messe er opbygget nogenlunde som efter den latinske ritus, men virker selvfølgelig lidt fremmedartet. Guds-tjenestesproget er arabisk; men kirken har ikke glemt sine syriske rødder, så derfor er nogle bønner og nadverens indstiftelsesord altid på syrisk. Da jeg er med til pinsemessen, velsigner père Elie en masse små flasker med vand, som de troende så kan tage med hjem til brug ved særlige lejligheder.

Læs mere om maronitiske messer i Danmark på Facebook under gruppen kristne fra Mellemøsten på arabisk)

Père Elie med et af menighedens børn.

Père Elie i Jesu Hjerter Kirke.

”Vi skal prøve på at sætte os ind i deres situation”

Det kristne mindretal i Irak får for lidt støtte fra Vesten.

Tekst og foto: Lisbeth Rütz

KALDÆERE ”Danskerne ved alt muligt om islam. Men mange gange ved de ikke, at der findes kristne samfund i de muslimske lande. Alle os der sidder her er vokset op i Irak. I gamle dage var muslimer og kristne gode naboer; men i dag er det helt anderledes. Efter Saddam Husseins fald i 2003 er muslimerne blevet mere og mere ekstremistiske. Før i tiden var der mange kristne i Bagdad og også i Sydirak – men nu er de væk næsten alle sammen. De er flygtet ud af landet eller op til Nordirak. Det bliver meget svært at vende udviklingen. Vi savner i høj grad støtte fra Vesten. Det virker, som om Danmark har opgivet at hjælpe de kristne i Irak. Al støtten går til lande, hvor islam blomstrer,” siger Rafid. Han er en af de mange irakere, der siden

Saddams fald er flygtet til Danmark. Hans far kom til Danmark i 2000. han selv kom to år senere. I dag er det meste af hans familie spredt over Tyskland, USA og Tyrkiet. Han er aktivt medlem af menigheden i Esbjerg, hvor der er ca. 20 kaldæiske familier.

”Hvis vi ruller tiden lidt tilbage, ja så kan vi se, at vi kristne har en lang historie i Irak. I Nordirak er der stadigvæk mange byer, hvor der næsten udelukkende er kristne. Ude i samfundet snakker de kristne arabisk; men de har også deres eget sprog og snakker assyrisk sammen.

I dag er det en meget intolerant udgave af islam, vi ser i Irak. Ekstremismen blomstrer. De kan ikke tåle andre religioner – ja muslimerne er også i indbyrdes strid. De er præget af Saudi-Arabien.”

Hvad kan der gøres for at hjælpe de kristne i Irak?

Vi skal give de kristne i Irak mere opmærksomhed og prøve at sætte os ind i deres situation. Og skal der investeres

langsigtet i fredsbærende initiativer. Det bør være sådan, at en del af hjælpen til Irak øremærkes til at hjælpe de kristne mindretal”, siger Rafid.

Maj måned i år har været den værste, siden amerikanske styrker forlod Irak for lidt mere end et år siden. I maj måned blev

963 civile dræbt og 2.191 sårede i flg. FN. 532 af de dræbte omkom i Bagdad.

Læs mere om irakiske kristne i Danmark i første nummer efter sommerferien (KO nr. 10, 16. august).

En gruppe kaldæiske kristne i Esbjerg. Fra venstre mod højre: Majed Poles Azizo, Sabah Azizo, Sarkis Paulus Caromi, Christina Rafid Kajo, Rafid Kajo, Jandark Saiid og Klara Majed Poles.

”Ikke bedre inden for en overskuelig fremtid”

Interview med generalsekretær for dansk Europamission, Henrik Ertner Rasmussen.

Tekst: Lisbeth Rütz

IRAK Hvordan er situationen for de kristne i Irak lige nu?

Situationen som helhed for kristne irakere er rædselsfuld. Mange oplever, at

deres familier bliver truet på livet. Unge piger bliver ofte bortført for at få løsepenge. Det er sket, at de bagefter har fået beskeden tak for pengene – kom og find liget. Andre flygter, fordi de er bange for naboer eller fordi de har fået et familiemedlem myrdet.

Det mest sikre sted i landet er det kurdiske selvstyreområde. Her er der rimelig fredeligt. Der er en ret tolerant regering, der ser de kristne som en ressource, fordi de er

En kaldæisk kirke i den kurdiske landsby Hermash. Foto: Henrik Ertner-Rasmussen

forholdsvist veluddannede og driftige folk. De har derfor givet kristne en ret gæstfri modtagelse. Mange kristne har slået sig ned i forstaden Ankawa ved Erbil, Kurdistans hovedstad.

I Kurdistan er der sammenlignet med Bagdad en rimelig økonomisk udvikling. Der er olieindtægter; men man slås med centralregeringen i Bagdad om de indtægter. Zonen er en slags bufferområde til Tyrkiet og Iran.

Har man startkapital med, giver det nogle muligheder. Nystartede virksomheder har skattefrihed de første fem år. Andre har ikke været så heldige at kunne starte virksomhed, så de har boet under kummerlige forhold.

En del kristne flygtede til Jordan og Syrien, da der var fred der, karakteristisk nok ikke til flygtningelejre, for de prøver på at undgå tæt kontakt til muslimer, som de ikke kender og stoler på.

Hvilke muligheder ser du for forbedring af situationen?

”Det ser ikke ud til at blive meget bedre inden for overskuelig fremtid, for der er spændinger mellem forskellige muslimske fraktioner. Der er mange års bitterhed bag disse spændinger, og det vil tage årtier at få det redt ud. Alle disse ting er især blusset op, efter at amerikanerne har trukket sig ud. Så jeg tror, området vil være ustabil de næste mange år. Det har været foreslået at oprette en sikkerhedszone for de kristne i de kristnes historiske område på Ninivesletten. Mange i middelklassen vil gerne have at de kristne bliver. Generelt er det bedst for økonomien,

Irak

Irak er beliggende i Mellemøsten, grænser op til den Persiske Golf mellem Iran og Kuwait.

Hovedstad: Bagdad

Areal: 437,367 kvadratkilometer.

Irak har grænser til Iran, Kuwait, Tyrkiet, Syrien og Saudiarabien.

Valuta: Irakisk dinar. 1000 dinar er ca. 5,25 kroner.

Befolkning: 31,13 millioner (2011 anslået)

Etnisk sammensætning:

75-80% arabere, 15-20% kurdere, 5 % assyrere, turkmenere eller andet.

Religion: 97 % muslimer (Shia 60-65%, Sunni 32-37%), 3% kristne eller andet.

Sprog: Arabisk. Kurdiske er også et officielt sprog i kurdiske dele af landet.

Styreform: Parlamentarisk demokrati.

Kilde CIA The world Factbook

fakta

og de kristne er generelt veluddannede. En sikkerhedszone vil dog potentielt isolere de kristne, og mange kristne ledere mener at det betyder slut på den kristne indflydelse på samfundet generelt. Der er mange ingeniører, handelsfolk og videnskabsfolk imellem dem. Men dele af det kirkelige hierarki har ikke støttet planen.”

Fredskonferencer

Hvilken rolle kan de religiøse ledere spille i fredsarbejdet?

FREDSARBEJDE På en række internationale konferencer er det mange gange blevet diskuteret, hvad der kan gøres for at sikre fredelig sameksistens mellem de religiøse grupper i Irak. Der har været enighed om, at den generelle lovløshed i landet gør det nemmere at agere for al-Qaeda og andre sekteriske, ekstremistiske grupper.

I januar 2011 var der en konference i København. Den blev arrangeret i et samarbejde mellem organisationen Foundation for Relief and Reconciliation in the Middle East, Københavns Stift, Institut for Menneskerettigheder og Udenrigsministeriet. Otte højtplacerede shia- og sunnimuslimske og kristne ledere blev på mødet enige om en fælles erklæring med 13 punkter, der blandt andet anbefalede kriminalisering af vold og hate speech mod anderledes troende, kamp for social retfærdighed, og bekæmpelse af administrativ og økonomisk korrupsion. Man drøftede på konferencen, hvad man

kunne gøre for at standse voldsspiralen og sikre de religiøse mindretal. En af konferencens deltagere, Sheikh Dr. Abdul Latif Humayem, havde før konferencen taget initiativ til en fatwa mod forfølgelser af religiøse mindretal i landet. Fatwaen blev udstedt den 4.1. 2011 af en række højtstående, religiøse ledere i Iraqi Olama & Intellectuals Group, ”det høje råd for udstedelse af fatwaer”. Den erklærer blandt andet, at islams budskab er fred, kærlighed og broderskab.

De kristne bør blive i landet, var der enighed om på konferencen. ”Vi har vores rødder her. De må ikke rykkes op. Den rigtige løsning er at blive her – ikke at emigrere”, sagde en af mødedeltagerne, Junadem Canna, kristen leder og medlem af det irakiske parlament. Foundation for Relief and Reconciliation in the Middle East ledes af den anglikanske præst, Canon Andrew White. Han var i 2007 og 2008 leder for en irakisk delegation med muslimer og kristne, som besøgte Danmark. Københavns Stift var vært for forsoningskonferencen både i 2008 og i 2011.

LR

Sheikh Dr. Abdul Latif Humayem og sognepræst ved den anglikanske kirke i Bagdad, Canon Andrew White ved konferencen i København i 2011. Foto: Lisbeth Rütz.

Gave til Pastoral Centret

Nye materialer til børnekatekese finansieres ved gave fra lukket forening.

BØRNEHAVER Foreningen af katolske børnehaver lukker og slukker. Den startede i 1984 på initiativ fra sr. Cecilie, der på det tidspunkt ledede Mariasøstrenes børnehaver i Vejle. Hun fik samlet de katolske børnehaver, der på det tidspunkt fandtes i Vejle, Kolding, Esbjerg, Horsens, Silkeborg, Svendborg, Nyborg, Birkerød og Roskilde. Senere kom Nykøbing Falster til. Sr. Cecilie var foreningens forkvinde, indtil hun forlod posten som leder af Mariasøstrenes børnehaver i Svendborg. Herefter overtog Ulla Roed posten som forkvinde. Pastor Jan Ophoff har hele tiden repræsenteret institutionernes bestyrelser i foreningen. Margrethe Mørck var biskoppens konsulent. Denne post overtog Eva Worsøe, da Margrethe holdt som leder i Silkeborg. Senere overtog Susanne Hoyos posten; men da Ulla Roed forlod børnehaven for at gå på efterløn, blev hun biskoppens konsulent. Posten som forkvinde blev herefter overdraget til Kjerstine Roed Jensen, der i dag er leder af børnehaven i Kolding.

Foreningen startede med at hedde ”Fore-

ningen af katolske børnehaver”; men da Vejle etablerede en katolsk vuggestue, der også gerne ville være med i foreningen, blev navnet ændret til ”Foreningen af katolske daginstitutioner”.

Foreningen har gennem årene afholdt studieture til Belgien, Wien, Prag, Trier samt Vadstena ligesom der ved årsmødet altid var et foredrag indlagt.

I takt med at institutionerne fik ikke katolske ledere og børnehaver blev nedlagt samt at flere af børnehaverne blev overtaget af de katolske skoler, blev interessen for foreningen mindre og mindre. Det blev derfor på et ekstraordinært møde sidste år vedtaget at nedlægge foreningen.

Der er i dag katolske børnehaver sammen med skolerne i Kolding, Vejle, Horsens, Fredericia, Nykøbing Falster samt Roskilde. Børnehaven i Esbjerg er en selvejende børnehaver.

I foreningens vedtægter står der, at ved foreningens eventuelle nedlæggelse, skal de tiloversblevne midler bruges til børnekatekese.

Hver af de institutioner, der var medlem ved nedlæggelsen, har modtaget Sigurds børnebibel med DVD og korset ”Den opstandne Kristus”, der er fremstillet i El Salvador af teolog og kunstner Fernando. De resterende midler – knap 26.000 kr. er overdraget til Pastoral Centret, hvor de skal bruges til materialer til børnekatekese.

Biskoppens konsulent for børnehaver, Ulla Roed, der her ses overdrage checken til Marcelino Gauguin fra Pastoral-Centret, har en idé om, at der evt. kunne fremstilles en slags malebog med de illustrationer, der tager udgangspunkt i søndagens tekst.

Kristusbærerne i Slagelse

I procession gennem byens gader.

Tekst og foto: Lisbeth Rütz

SLAGELSE I Slagelse menighed fejrede menigheden Kristi Legemsfest ved en procession gennem byens gågade efter messen. "I bliver alle sammen kaldt Christoffer i dag for et øjeblik. Og hvis du er en pige, bliver du kaldt Maria. Alle jer, der er døbt, vandrer i dag sammen med Jesus gennem byen og er med til at bære Kristus ud til andre mennesker. Men kan Jesus ikke

selv gå – hvorfor skal vi bære ham, spørger I måske? Jo, Jesus kan alt. Men han ønsker at bruge rigtig gode venner. Han inviterer os til at være Kristoffer og Maria, der bærer Jesus ud i byen. Og så er det måske ikke det allervigtigste, at alle straks omvender sig, nej det vigtigste er, at de får lov til at opleve, at Jesus er til stede i brødets skikkelse," sagde p. Michal Bienkowski søndag den 2. juni. Efter messen gik menigheden i procession gennem gågaden og sluttede med sakramental velsignelse i kirken. På opfordring af pave Frans deltog mere end 20 katolske menigheder i Danmark samme dag i den verdensomspændende eukaristiske tilbedelse fra kl. 17.00 – 18.00.

Processionen på vej hen over Schweizerpladsen. I baggrunden ses Sankt Mikkels Kirke.

Processionen på vej gennem gågaden. Forrest strør børnene blomster ud.

TØNDER

Søster Ingrid (til venstre) og søster Lydia (til højre) fra Hellig Kors Kirke i Tønder glæder sig daglig over det smukke, nye gitterhegn omkring kirkens have. Hegnet er designet og produceret specielt til kirken af elever i metal fra EUC Syd som led i deres uddannelse. Hver sektion i hegnet indeholder et kors, lige som hver stolpe afsluttes foroven med et kors. Hegnet skiller kirkens have fra en grusvej, der hører til Tønder Kulturhus.

Foto: EUC Syd.

Mæt på mange måder

Indtryk fra årets Ømvalfart.

Tekst: Pernille Aagaard

ØMVALFART "Giv I dem noget at spise". Ordene fra Luk. 9,13 begynder fortællingen om bespisningen af 5000 mænd (med tilhørende kvinder og børn) med fem brød og to fisk. På Øm-valfarten den 2. juni var vi ikke 5000+ – snarere omkring 500; men valfartens tema "Giv dem noget at spise" skabte sammenhæng i dagen.

Øm-valfarten var i år også fejringen af Kristi Legems og Blods fest, så biskoppen - bærende monstransen med Kristi Legeme - gik bag den snoede række af bedende vandrere gennem skov og mark omkring Ømborgen.

I pausen var græsplænen ved Ømborgen fyldt med glade mennesker, der spiste egen medbragte mad – og hinandens.

I pausen kunne man også besøge Caritas' stand og blive husket på, at vi også har ansvar for de mennesker i verden, der

Kim Doan Nguyen var en af de ca. 20 førstekomunikanter, der fik særlig lejlighed til at snakke med deres biskop. Foto: Pernille Aagaard.

hverken mættes af Guds ord eller mad.

I pausen fik Jesu Legeme og Blod også en konkret betydning, da biskoppen hilste på årets førstekomunikanter. En af dem var Kim Doan Nguyen. "Jeg er 10 år", fortalte Kim, mens han ventede på, at biskoppen skulle komme. "Og jeg går i 3 a, spiller computer, klaver og guitar – og går til svømning." Og at dømme ud fra det glade smil havde Kim været rigtig glad for sin førstekomunien og festen bagefter.

Og til sidst i messen kunne vi sammen modtage den hellige kommunion og opleve endnu et måltid i fællesskab – med Gud og med hinanden – så alle sidst på dagen kunne drage smil havde Kim været rigtig glad for sin førstekomunien og festen bagefter.

Processionen på vej gennem skoven. Foto: Johnny Taltavull Rønved.

Illustrationer: N.P. Dahlerup

Fællesskab og sammenhæng

De sjællandske menigheder mødtes på Åsebakken.

VALFART Mange indledte som sædvanligt valfarten til Åsebakken den 26. maj med den traditionelle vandring med bøn og salmesang gennem skoven. Der blev efterhånden godt fyldt op på plænerne på Åsebakken, og godt 700 deltog i messen, selv om vejret ikke viste sig fra sin bedste side og paraplyerne et par gange måtte tages i

brug. Med udgangspunkt i at valfarten foregik på Den hellige Treenigheds Fest, var valfartens overordnede tema fællesskab – både på det ydre, organisatoriske, men også på det mere subtile teologiske plan. Biskop Czeslaw talte om Kirken som et fællesskab, der skal forene mange forskelligheder uden at enheden såres. Han beskrev Den hellige Treenigheds Fest som en fællesskabets fest, der ikke handler om et verdensfjernt og akademisk anliggende, men har noget at gøre med grundlaget for, hvordan tingene hænger sammen i vores eget liv.

Mange benyttede det hyggelige samvær efter messen til at hilse på kryds og tværs af menighederne og gå på opdagelse i det katolske univers, der kunne mødes i boder med Caritas, Sankt Vincentgrupperne, Tro og Lys og Focolare. Ved klostret solgte nonnerne lys og rosenkranser.

Nogle af DUK's ildsjæle havde været i det kreative hjørne og lavet skattejagt til børnene med billeder af pave Frans. Bogstaverne bag på billederne dannede til sidst teksten "Jeg tror, vi tror" – DUK's årstema. LR

Åsebakken 2013

En social ildsjæl

MINDEORD Tidligere formand for Katolsk Medie Forum, Annette Madsen, Næstved, døde lørdag den 11. maj efter et svært sygeleje.

Annette var født i Canada, men havde boet på Sydsjælland siden først i 70'erne.

Efter i en årrække at have siddet i bestyrelsen for Katolsk Radio- og Fjernsyns Forbund, nu Katolsk Medie Forum, blev hun næstformand 2003. Da vi måtte have ny formand 2010, var vi lykkelige over, at hun ville påtage sig jobbet, som hun beholdt til april i år.

Annette var meget musikalsk, var med i Næstved Koret og var organist ved Vor Frue Kirke. Hun havde tillidsposter i flere, især katolske organisationer. Vor Frue menighedsråd, sognerepræsentant for Caritas, Missio og DUK. Endvidere Dialogforum ved DR P4 Næstved.

Da dronningen i fjor holdt haveselskab

i Fredensborg for sociale ildsjæle, deltog hun som en af repræsentanterne for Caritas. Hun var lykkelig og bæret over at have været med.

Annette var en ildsjæl, et sødt og varmt menneske. Hun var altid positiv, i enkelte situationer kunne det være lige lovlig meget! Hun vil blive savnet af os alle.

Requiescat in pace!

Niels M. Uldall,

Næstformand for Katolsk Medie Forum

Vi mindes med taknemmelighed

MINDEORD Caritas' sognerepræsentant i Næstved, Annette Madsen, afgik lørdag aften den 11. maj ved døden. Det skete efter længere tids kræftsygdom.

I marts besøgte jeg hende på Sygehuset i Næstved. Helbredet var svækket, men alligevel var hun stærkt opsat på at høre, hvordan det gik i Caritas, hvordan det gik mig og min familie, som hun kendte fra vores tid i Næstved. Typisk for Annette, så drejede det sig om alt andet end hende selv! Sammen kunne vi også dele glæden og trygheden i troen på Gud – udgangspunktet for hendes liv og virke.

Annette har i mange år trofast støttet og tjent Caritas og Kirken med alt, hvad hun har haft mulighed for.

Hun var ikke bleg for at lade sin røst høre, selvom det nogen gange kunne være med bævende stemme, at hun tog ordet og udtrykte sig på sit "canadisk-dansk". Stærkest udtrykte Annette sig gennem den konkrete tjeneste og omsorg for mennesker.

Ting blev gjort og sat i værk på Annettes måde – også til fordel for Caritas: Fairtrade bruncher, kirkekoncerter, indsamling af briller og frimærker osv. Den mangeårige lærer var med og så mulighederne, hvor andre måske først og fremmest så problemer og begrænsninger!

Lad os mindes Annette med glæde og taknemmelighed over det, hun har fået lov at betyde for bl.a. Caritas. Lad samtidig vore tanker og bønner gå til hendes nærmeste.

Æret være Annettes minde.

Jann Sjursen,

Generalsekretær, Caritas Danmark

Tjeneste og omsorg for andre

MINDEORD Jac Adams blev født den 14. september 1928 i byen Meerle i Belgien (Flandern). I 1948 indtrådte han i redemptoristordenen og blev præsteviet den 15. september 1955. Det var hans store ønske at blive missionær i Afrika; men det lod sig ikke gøre af helbredsgrunde. I stedet kom han til Danmark til Skt. Annæ Kirke. Her virkede han fra 1957 til 1972 som skiftevis sognepræst og andenpræst. Der er stadig nogle i menigheden, der mindes p. Jac og p. Hubers gode samarbejde gennem alle årene.

Efter nogle år med socialt arbejde bl.a. på Kofods Skole, blev han af biskop Martensen opfordret til atter at påtage sig sognearbejde. Det blev i Sakramentskirken på Nørrebro, hvor han tiltrådte som sognepræst den 11. november 1986 og virkede her til 1997.

Her var der helt nye opgaver at igangsætte: 'suppekøkken' i samarbejde med Blå-

gårdskirken, tilberedt af gratis kød og smør fra EU's overskudslager, det skulle 'bare' hentes på et lager i dybfrossen stand, og det var ikke så få kilo smør og halve okser, som p. Jac kørte i sin beskedne bil. Det lykkedes også at få etableret en genbrugsbutik med medarbejdere fra begge sogne. Det var aldrig et problem at skaffe de fornødne frivillige hjælpere.

Ud over sognearbejdet, havde missionsarbejdet hans store bevågenhed, og han indsamlede bidrag forskellige steder fra. Modtageren i Afrika var p. Jacobs ven og præstkollega, p. Roger Ampe. Ældre medlemmer af Skt. Annæ menighed husker sikkert de forskellige 'aktioner': Ambulance til Congo, 'djellabaer' af strikkede firkanter, syet sammen til en slags slag; de skulle varme de afrikanske børn i de kolde nætter. Masser af indsamlet tøj blev sendt til Congo med skib. For at få endnu flere projekter i

gang andre steder i verden var p. Jac i 1959 medstifter af Sankt Vincentgrupperne og var i mange år medlem af bestyrelsen.

Fra 1992 og til dato var p. Jac præst for foreningen Tro og Lys.

Pater Jac blev begravet den 27. maj 2013 på Sundby Kirkegård.

Kirsten Szarafin

17 præster på udflugt

Turen gik til Limfjordsøen Egholm.

Tekst og foto: pastor Jude Kulas

UDFLUGT Mandag den 27. maj var alle præster fra Jylland og Fyn inviteret til præstemøde. Denne gang var turen kommet til Aalborg, og præsterne mødte talstærkt op. Hele 17 deltagere blev det til. Sådan mødes præsterne nemlig hver måned, taler og griner sammen, og deler de sorger, bekymringer og glæder vi hver dag oplever i vore egne sogne. Præstemødet er hver gang en bekræftelse af, at nok går vi og passer os

selv og tager vare på en enkelt menighed i det daglige, men vi er sammen om at være Kirke, sammen om at udføre den tjeneste som bispedømmet med rette forventer af os. Når vi kender hinanden godt, er det også nemmere at bede om hjælp eller gribe telefonen, hvis noget synes svært.

Således samledes vi i Sct. Mariæ Kirke i Aalborg, hilste på hinanden og drøftede aktiviteter i de forskellige sogne. Men dér skulle vi ikke blive siddende hele dagen for programmet lå fast; klokken 12.30 sejlede færgen og vi skulle med. Pastor Benny bekymrede sig om søsygepiller, men droppede idéen igen, da han så at færgelejet, hvor vi skulle i land, lå lige ovre på den anden side. Skibskaptajnen lukkede bommen og tre minutter senere var vi i land på øen Egholm. Her spiste vi på restaurant Kronborg, og mon ikke det har været nødvendigt at indkøbe nye forsyninger af softice efter vores besøg, for der blev gået hårdt

til maskinen, mens snak og latter bredte sig i lokalet.

Uden for restauranten ventede der os et sjældent syn – en traktor med en vogn spændt for, hvorpå vi præster skulle sidde. Første skridt gik op på en ølkasse, så videre op på en trappe, og 1-2-3 var vi alle oppe på ladet. Traktoren satte i gear, og vi bumlede derudaf. Vejret var med os, og sådan så vi Egholms landskab glide forbi, mens guiden fortalte om tyske soldater, der skændtes under krigen – så meget at den ene slog den anden ihjel med en spade, og pludselig var tyskernes mandskab halveret på øen.

Når mennesker mødes på en anden måde end de er vant til, så sker der noget. Man ser hinanden i et nyt lys. Man ser nye muligheder og afprøver sine meningers mod. Sytten katolske præster sad vi på et lad efter en traktor. Vi sad tæt og bumlede i takt med vognen over gruset på den lille ø. Visionerne blev lange, og horisonterne blev brede, for sammenholdet blandt os brødre er tæt. Opstemte og med gode minder i bagagen blev det mandag eftermiddag tid til at skulle hjem til vores menigheder. Næste præstemøde er i Aabenraa. På gensyn!

Præsterne får deres egen arbejdsmiljørepræsentant

Skal arbejde for at forbedre arbejdsmiljøet.

ARBEJDSMILJØ Folkekirkens præster har haft det i mange år. Nu får bispedømmets præster, diakoner og pastoralassistenter det også – en arbejdsmiljørepræsentant i form af pastor Christian Noval.

På baggrund af kontrolbesøg fra Arbejdstilsynet tidligere i år, blandt andet i en række menigheder, er Ansgarstiftelsen som arbejdsgiver blevet pålagt at etablere en arbejdsmiljøorganisation, ligesom det også gælder for præster og øvrige medarbejdere i Folkekirken.

Arbejdsmiljøorganisationen skal rådgive ledelsen omkring arbejdsmiljøet, herunder det fysiske og psykiske arbejdsmiljø, og hvordan arbejdet kan blive tilrettelagt på den bedste måde. Til det formål skal der udarbejdes en arbejdspladsvurdering (APV) for alle medarbejdere.

Arbejdsmiljøorganisationen skal mødes mindst fire gange om året, samt når der sker noget, der kræver særlig behandling. Som følge heraf blev der tidligere på året gennemført valg til arbejdsmiljørepræsentant for præsterne, diakonerne og pastoralassistenterne, hvor pastor Christian Noval blev valgt med 18 af i alt 45 afgivne stemmer.

Som arbejdsmiljørepræsentant vil pastor Christian Noval i august gennemføre den obligatoriske arbejdsmiljøuddannelse. Uddannelsen varer tre dage, eller hvad der svarer til 22 timer. Udover de tre dage skal han lave en praktisk opgave, der kobler kurssets indhold sammen med arbejdsmiljørepræsentantens arbejde i arbejdsmiljøorganisationen.

NM

Pastor Christian Noval er valgt til arbejdsmiljørepræsentant for bispedømmets præster, diakoner og pastoralassistenter.

Vagtskifte i Katolsk Historisk Arkiv

Katolsk Historisk Arkiv er blevet sammenlagt med Sankt Andreas Bibliotek.

Tekst: Kate Toft Madsen, Sankt Andreas Bibliotek

ARKIVER I det stille skete der et vagtskifte den 1. april. For snart to år siden holdt kirkehistorikeren Jørgen Nybo Rasmussen op som bispedømmets arkivar og ansvarlig for Katolsk Historisk Arkiv, et hverv som han varetog frivilligt for bispedømmet i over 20 år. Siden har posten været vakant. Men nu er det ændret.

Siden 2010 har Katolsk Historisk Arkiv ligget i stueetagen på Gammel Kongevej 15, i lokaler som ligger i forlængelse af Sankt Andreas Bibliotek. Nu bliver de to institutioner sammenlagt organisatorisk, og som bibliotekets leder får jeg også det daglige ansvar for arkivet. Bibliotekets bestyrelse får det overordnede ansvar.

Flere har spurgt om dette er en opgave, jeg påtager mig frivilligt, og det er det. Som en der er uddannet indenfor vidensorganisation har det faktisk været lidt anstrengende at bo

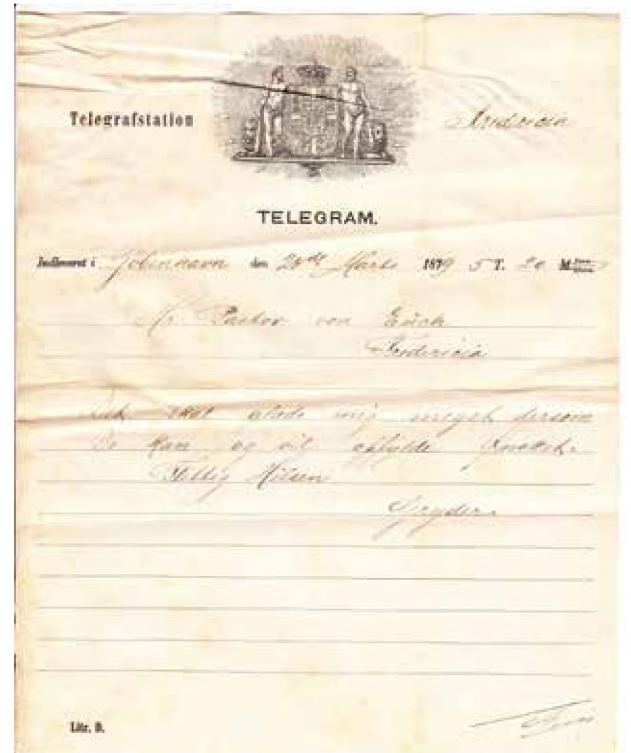
dør om dør med et arkiv, der stille og roligt sander til, uden at have bemyndigelse til at gribe ind. Det har jeg nu, og jeg glæder mig til opgaven. I udlandet er det ganske almindeligt at ansætte bibliotekarer i de biskoppelige arkiver, og arbejdet i arkivet flugter med det projekt om forbedring af bispedømmets dokumenthåndtering, som jeg indgår i sammen med biskoppens sekretær, Nina Aubertin.

Helt alene om arbejdet i arkivet bliver jeg ikke. Formanden for bestyrelsen, Helge Clausen har lovet at give et nap med, og at bistå med sin kirkehistoriske viden. Biskopkontorets arkivar, Keld Dahlwad, får ansvaret for påpladssætning af arkivalier fra biskopkontoret. En forudsætning for at arbejdet kan lykkes er dog brugen af frivillig arbejdskraft. Heldigvis har flere allerede meldt sig under fanerne: Erik von Achen er i gang med at ordne en ny aflevering fra franciskanerne i Roskilde som Keld Holbeck er kommet med; Hanne Gregersen har taget fat i *auxiliarernes* arkiv; sr. Anna Maria Kjellegaard har påtaget sig den store opgave at ordne biskop Hans Martensens papirer; og Elisabeth Benedikt-Leth er i gang

med at sortere andagtskort, et arbejde som forhåbentlig vil udmønte sig i en hjemmeside om andagtskort i 2014.

På sigt vil der i samarbejde med biskopkontoret blive udarbejdet retningslinjer for sognenes håndtering af arkivalier, herunder deponering i Historisk Arkiv. Jeg er allerede blevet kontaktet af en sognepræst, som ville høre om vi tog imod arkivalier, og det gør vi naturligvis. Jeg ville dog være meget taknemmelig, hvis sognene inden aflevering sorterer dubletter fra, og sætter materialet i kronologisk rækkefølge.

Folk som kunne tænke sig at være frivillige i arkivet er meget velkomne til at kontakte mig. Det er ikke altid at jeg lige med et samme kan finde en opgave til dig, men hen af vejen plejer det at lykkes. Jeg lægger vægt på at opgaven både gør nytte og at den interesserer den frivillige.

Det skal glæde mig meget, dersom De kan og vil opfylde ønsket. Flittig hilsen Gryder står der i et telegram, som daværende sognepræst i Fredericia, Johannes von Euch modtog fra apostolisk præfekt Hermann Grüder 24. marts 1879. Men hvad ønskede Grüder af von Euch? Måske findes svaret i Katolsk Historisk Arkiv.

En stor indsats for økumenien

MINDEORD Oluf Bohn blev født i 1927 og døde den 3. juni 2013. Det blev til et langt liv med en solid indsats både som gymnasielærer, foredragsholder, oversætter og engageret medlem af Den katolske Kirke. Han blev cand.mag. ved Københavns Universitet med fagene historie og græsk kultur (oldtidkundskab) i 1953. Fra da af og frem til han gik på pension i 1993 var han først og fremmest lærer ved gymnasierne i Esbjerg, Horsens og Århus (Viby). Indimellem varetog han også undervisning på Esbjerg Seminarium og Esbjerg Højskole, i historie på Århus Universitet og så gennem hele sin voksentilværelse en lang række foredrag i sine fag og om katolske emner.

Hans elever/kursister/tilhørere kunne altid glæde sig over en velforberedt og

omhyggelig tilrettelagt undervisning, som blev givet af en lærer, der viste respekt over for sine elever. Han kunne lytte, og dermed var vejen til en god debat åben. Han havde på sine arbejdspladser ry for at være en dygtig og menneskevenlig lærer. Undertegnede har i flere sammenhænge i 1950'erne oplevet hans engagerede undervisning på DUK's sommerskoler på Ømborgen. Der var altid noget at tænke over i det, han havde valgt at sige noget om.

Det andet Vatikankoncil (1962-65) betød meget for ham. Pave Johannes XXIII havde i sin åbningstale i 1962 peget på, at kirken skulle blive "Kirken for de fattige", og alle kristne skulle genforenes i troen. Selve kirkemødets tema var tilnærmelse til den moderne verden. Oluf Bohn var optaget af pavens fremhævelse af lægfolket. Vi hører

alle til Guds Folk. Og frelsen er for alle kristne – og både jøder og andre ikke-kristne skulle tages alvorligt. Det var nye toner fra Den katolske Kirke, og Oluf Bohn lyttede til dem og nyoversatte eller opdaterede sammen med Biskop Hans Martensen kirkemødets tekster til brug for læsere i Danmark omkring årtusindeskiftet. Det var et krævende arbejde og de to forfatters teologiske og historiske sagkundskab resulterede i et særdeles kompetent stykke arbejde, som kan læses i værket *Det andet Vatikankoncil*, som er en af de væsentlige katolske bogudgivelser i de sidste 50 år. På en måde blev bogen en opsummering af det, som de, teologen og litteraturmanden Hans Martensen og historikeren Oluf Bohn, kunne efterlade af livserfaring og kundskab ud fra deres tro og engagement. Også i praksis ydede de begge en stor indsats i det økumeniske arbejde. Oluf Bohn var bl.a.

med i arbejdet på Det økumeniske Center i Århus. Deres samarbejde blev en gave til os andre. Og tak for det. Nu er også Oluf Bohn død – Guds fred være med ham.

Walter Dalland

Katolske teologer i Norden danner nyt netværk

Der er brug for en stærkere katolsk teologisk stemme i Norden, som kan udvikle et nutidigt sprog for den katolske tro. Det mener en gruppe teologer fra Norge, Sverige og Danmark, og der har de nu etableret et netværk under navnet 'Nordisk Akademi for Katolsk Teologi'.

Tekst og foto: Malene Fenger-Grøndahl

TEOLOGI "For første gang siden Reformationen får katolske teologer en stemme i Norden. Det er et meget væsentligt skridt, I tager i dag, og jeg vil støtte op om jeres arbejde så godt, jeg kan." Så klart lød budskabet fra biskop Bernt Eidsvig fra Oslo katolske bispedømme, da han indledte en messe på det dominikanernes romerske universitet, Angelicum. På universitetet var en række katolske teologer og andre katolske skandinaviske akademikere samlet i tre dage i maj for at danne et netværk.

Netværket er blevet til på initiativ af den danske dominikaner og præst, Jesper Fich, og den norske teolog og katolik Øystein

Lund, der til daglig er professor i Det gamle Testamente på Menighetsfakultetet i Oslo. Ideen med netværket er at samle de flere og flere katolikker i Norden der er uddannet inden for et luthersk præget universitetssystem, så de kan støtte og inspirere hinanden, forklarer Øystein Lund: "De fleste af os underviser og forsker til daglig i miljøer, som er præget af protestantisk-luthersk teologi, og det er ikke noget problem som sådan. Vi har et fint samarbejde med vores kolleger. Men som katolikker har vi nogle andre interesser og tilgange til stoffet, og det er oplagt for os at belyse andre sider af teologien end den, som der er mest fokus på," siger han. Øystein

Lund er ligesom en række af netværkets andre norske medlemmer konverteret til Den katolske Kirke under eller efter sine teologiske studier, og han oplyser, at der formodentlig er flere konverteringer på vej blandt uddannede teologer i Norge.

Fra Danmark deltog ph.d. i teologi Jakob Egeris Thorsen, der til daglig underviser på Aarhus Universitet. Han er også konverteret som voksen og oplever det som en stor glæde, at der nu er etableret et fælles nordisk netværk af katolske teologer og andre katolske akademikere med teologisk interesse: "Det her er jo kun første skridt, og formodentlig vil offentligheden ikke mærke så meget til det i første omgang. Men jeg er sikker på, at vi med tiden vil opleve, at der vokser et nyt sprog for katolsk tro og teologi frem, så vi kan tydeliggøre, at katolsk teologi ikke i første omgang handler om kondomer og abort," siger han.

At netværkets første møde fandt sted i Rom, var der to årsager til, forklarer en af initiativtagerne, Jesper Fich: "For det første var det

et mål i sig selv, at flere af deltagere kan få en pavelig godkendelse af den uddannelse. Det er vigtigt, også fordi det viser, at Vatikanet har respekt for det akademiske niveau på vores universiteter i Norden. For det andet kunne vi i Rom få glæde af den undervisning og forskning, der foregår på dominikanernes universitet, hvor gruppen i tre fulde dage havde møder og forelæsninger med adskillige fremragende teologer."

Gruppen af nordiske katolske teologer mødte pave Frans på Peterspladsen under deres besøg i Rom.

”Musikken forener os”

Hele verden mødtes for at synge i Sankt Annæ Kirke.

Tekst og foto: Lisbeth Rütz

Et filippinsk kor synger ”I’ve decided to follow Jesus”.

KORMUSIK Den der synger beder dobbelt, siger den hellige Augustin, og alle der var til stede i Sankt Annæ Kirke på Amager den 1. juni måtte give ham ret. Ved et stort og yderst vellykket kortræf arrangeret af Danish Catholic International Communities Music Ministeries, viste katolske kor fra Storkøbenhavn og Helsingør, hvad de duede til, og det var ikke så lidt. Musikken var på så højt et energiniveau og med en sådan intensitet, at taget gang på gang var ved at løfte sig ved de taktfaste klapsalver.

77-årige father Eamon fra Irland lagde ud

med ”Jerusalem”, som han selv akkompagnerede, og herefter fulgte mange forskellige kor, bl.a. koret fra den franske menighed, det engelske kor fra Vor Frue Menighed i Herlev, koret fra den italienske menighed, det dansk – polske kor fra Sankt Annæ Kirke og det dansk – ugandiske katolske kor. Korsangen varierede meget i stil og var på alle mulige sprog; men en fællesnævner for hele arrangementet var, at ”musikken forener os”, som værterne Peter Naidas og Elena Custura udtrykte det.

En duo fra det italienske kor i Jesu Hjerter Kirke.

Søster Tarsylla fra Maria Immaculata Søstrene på Amager dirigerer det dansk-polske kor.

Liturgisk kalender 1. - 31. juli 2013

JULI

1. *grøn*. Mandag i 13. alm. uge. (I Ps).
 V: SI 103,1-2.3-4.8-9.10-11
 R: Herren er barmhjertig og nådig.
 L.: 1 Mos 18,16-33. Ev.: Matt 8,18-22.
2. *grøn*. Tirsdag i 13. alm. uge. (I Ps).
 V: SI 26,2-3.9-10.11-12
 R: Herre, jeg har din godhed for øje.
 L.: 1 Mos 19,15-29. Ev.: Matt 8,23-27.
3. *rod*. Onsdag THOMAS, apostel (f) Gl.Ap.pf
 V: SI 117,1-2
 R: Gå ud i al verden og forkynd evangeliet!
 L.: Ef 2,19-22. Ev.: Joh 20,24-29
4. *grøn*. Torsdag i 13. alm. uge. (I Ps).
 Eller *hvid*. **Elisabeth af Portugal** (†1336)
 V: SI 116,1-2.3-4.5-6.8-9
 R: Jeg kan vandre for Herrens ansigt i de levendes land.
 L.: 1 Mos 22,1-19. Ev.: Matt 9,1-8.
5. *grøn*. Fredag i 13. alm. uge. (I Ps).
 Eller *hvid*. **Antonius Maria Zacharia**, præst (†1539)
 V: SI 106,1-2.3-4a.4b-5.
 R: Tak Herren, for han er god.
 L.: 1 Mos 23,1-4.19; 24,1-8.62-67. Ev.: Matt 9,9-13.
6. *grøn*. Lørdag i 13. alm. uge. (I Ps).
 Eller *rod*. **Maria Goretti**, jomfru og martyr (†1902)
 Eller *hvid*. **Gudsmoders lørdagsmesse**.
 V: SI 135,1-2.3-4.5-6
 R: Lovpris Herren, for han er god.
 L.: 1 Mos 27,1-5.15-29. Ev.: Matt 9,14-17.
Bededag for præste- og ordenskald.
7. *grøn*. **14. ALM. SØNDAG**. (II Ps).
 ✠ Gl. Cr. Alm.S.pf.
 1.L.: Es 66,10-14c;
 V: SI 66,1-3a.4-5.6-7a.16+20.
 R: Bryd ud i jubelråb for Gud, hele jorden.
 2.L.: Gal 6,14-18.
 Ev.: Luk 10,1-12.17-20 eller 10,1-9.
8. *grøn*. Mandag i 14. alm. uge. (II Ps).
 Eller *rod*. **Augustin Zhao Rong**, præst (†1815), og **lidelsesfæller**, martyrer (†1648-1939)
 V: SI 91,1-2.3-4.14-15ab
 R: Min Gud, jeg stoler på dig.
 L.: 1 Mos 28,10-22a. Ev.: Matt 9,18-26.
9. *rod*. Tirsdag i 14. alm. uge. (II Ps).
Villehad, martyr (†1572) (m)
 V: SI 17,1.2-3.6-7.8+15
 R: I retfærdighed skal jeg skue dit ansigt, Herre.
 L.: 1 Mos 32,23-33. Ev.: Matt 9,32-38.

10. *rod*. Onsdag KNUD KONGE, martyr, kongeriget Danmarks værnehelgen (†1086) (f)
 Gl.Mart.pf.
 L.: 2 Krøn 24,18-22 eller 2 Kor 9,6-15
 V: SI 31.3cd-4.6+8ab. 16bc-17
 R: Fader! I dine hænder betror jeg min ånd.
 Ev.: Matt 10,34-39
- På Færøerne og i Grønland:**
rod. **Knud Konge**, martyr (†1086) (m)
11. *hvid*. Torsdag. BENEDIKT, abbed, værnehelgen for Europa (†547)(f)
 Gl.Helg.pf
 V: SI 34,2-3.4-5.6-7.8-9.10-11.
 R: Jeg vil love Herren til hver en tid.
 Eller: Smag og se, at Herren er god.
 L.: Ordspr 2,1-9. Ev.: Matt 19,27-29
12. *grøn*. Fredag i 14. alm. uge. (II Ps).
 Eller *hvid*. **Kjeld**, præst (†1150)
 V: SI 37,3-4.18-19.27-28b.39-40
 R: Retfærdiges frelse kommer fra Herren.
 L.: 1 Mos 46,1-7.28-30. Ev.: Matt 10,16-23.
13. *grøn*. Lørdag i 14. alm. uge. (II Ps).
 Eller *hvid*. **Henrik** (†1024)
 Eller *hvid*. **Gudsmoders lørdagsmesse**.
 V: SI 105,1-2.3-4.6-7
 R: I, der søger Gud, skal få nyt mod.
 L.: 1 Mos 49,29-33; 50,15-26a. Ev.: Matt 10,24-33.
14. *grøn*. 15. ALM. SØNDAG. (III Ps).
 ✠ Gl. Cr. Alm.S.pf.
 1.L.: 5 Mos 30,10-14;
 V: SI 69,14+17.30-31.33-34. 36ab+37.
 R: I som er ydmyge, skal søge Gud, og I skal få nyt mod.
 2.L.: Kol 1,15-20. Ev.: Luk 10,25-37.
15. *hvid*. Mandag i 15. alm. uge. (III Ps).
Bonaventura, biskop og kirkelærer (†1274) (m)
 V: SI 124,1-3.4.6-7-8
 R: Vi har vor hjælp i Herrens navn.
 L.: 2 Mos 1,8-14.22. Ev.: Matt 10,34-11,1.
16. *grøn*. Tirsdag i 15. alm. uge. (III Ps).
 Eller *hvid*. **Vor Frue af Karmel**
 V: SI 69,3.14.30-31.33-34
 R: I ydmyge, søg Gud, og I skal få nyt mod.
 L.: 2 Mos 2,1-15a. Ev.: Matt 11,20-24.
17. *grøn*. Onsdag i 15. alm. uge. (III Ps).
 V: SI 103,1-2.3-4.6-7
 R: Herren er barmhjertig og nådig.
 L.: 2 Mos 3,1-6.9-12. Ev.: Matt 11,25-27.

18. *grøn*. Torsdag i 15. alm. uge. (III Ps).
 V: SI 105,1+5.8-9.24-25.26-27
 R: Evigt husker Herren på sin pagt. Eller Halleluja.
 L.: 2 Mos 3,13-20. Ev.: Matt 11,28-30.
19. *grøn*. Fredag i 15. alm. uge. (III Ps).
 Eller *rod*. **Apollinaris**, biskop og martyr (†75)
 V: SI 116,12-13.15-16.17-18
 R: Jeg løfter frelsens bæger og påkalder Herrens navn.
 Eller Halleluja.
 L.: 2 Mos 11,10-12,14. Ev.: Matt 12,1-8.
20. *grøn*. Lørdag i 15. alm. uge. (III Ps).
 Eller *hvid*. **Torlak**, biskop (†1193)
 Eller *hvid*. **Gudsmoders lørdagsmesse**.
 V: SI 136,1+23-24.10-12.13-15
 R: Hans trofasthed varer til evig tid. Eller Halleluja.
 L.: 2 Mos 12,37-42. Ev.: Matt 12,14-21.
21. *grøn*. **16. ALM. SØNDAG**. (IV Ps).
 ✠ Gl. Cr. Alm.S.pf.
 1.L.: 1 Mos 18,1-10a;
 V: SI 15,2-3a.3b-4b.5.
 R: Herre, hvem kan gæste dit telt?
 2.L.: Kol 1,24-28. Ev.: Luk 10,38-42.
22. *hvid*. Mandag i 16. alm. uge. (IV Ps).
Maria Magdalene (m)
 L.: Højs 3, 1-4a eller 2 Kor 5,14-17
 V: SI 63,2.3-4.5-6.8-9
 R: Min sjæl tørster efter dig, min Gud.
 Ev.: Joh 20,1-2.11-18
23. *hvid*. Tirsdag BIRGITTA, værnehelgen for Europa (†1373)(f) Gl.Helg.pf.
 L.: Jud 8,2-8 eller 2 Tim 5,3-10
 V: SI 9,1-2.10-15
 R: Smag og se, at Herren er god
 Ev.: Luk 2,36-38 eller Matt 5,13-17
24. *grøn*. Onsdag i 16. alm. uge. (IV Ps).
 Eller *hvid*. **Charbel Makhluf**, præst (†1898)
 V: SI 78,18-19.23-24.25-26.27-28
 R: Herren gav dem brød fra himlen.
 L.: 2 Mos 16,1-5.9-15. Ev.: Matt 13,1-9.
25. *rod*. Torsdag JAKOB, apostel (f)
 Gl.Ap.pf.
 V: SI 126,1-2ab.2cd-3.4-5.6
 R: De, som sår med gråd, skal høste med frydesang.
 L.: 2 Kor 4,7-15. Ev.: Matt 20,20-28

26. *hvid*. Fredag i 16. alm. uge. (IV Ps).
Den hellige Joakim og den hellige Anna, Jomfru Marias forældre (m)
 V: SI 19,8.9.10.11
 R: Herre, du har det evige livs ord.
 L.: 2 Mos 20,1-17. Ev.: Matt 13,18-23.
27. *grøn*. Lørdag i 16. alm. uge. (IV Ps).
 Eller *hvid*. **Gudsmoders lørdagsmesse**.
 V: SI 50,1-2.5-6.14-15
 R: Du skal bringe takoffer til Gud.
 L.: 2 Mos 24,3-8. Ev.: Matt 13,24-30.
28. *grøn*. 17. ALM. SØNDAG. (I Ps).
 ✠ Gl. Cr. Alm.S.pf.
 1.L.: 1 Mos 18,20-32;
 V: SI 138,1-2a.2bc-3.6-7ab.7c-8.
 R: Den dag, jeg råbte, svarede du mig.
 2.L.: Kol 2,12-14. Ev.: Luk 11,1-13.
29. *rod*. Mandag i 17. alm. uge. (I Ps).
Olav, martyr (†1030) (m)
 V: SI 106,19-20.21-22.23
 R: Tak Herren, for han er god.
 L.: 2 Mos 32,15-24.30-34. Ev.: Matt 13,31-35.
- På Færøerne og i Grønland**
rod. **OLAV**, martyr (†1030)
 Gl.Cr.Mart.pf(h)
 1.L.: Visd 10,10-14
 V: SI 31,2-3a.3bc-4.6+8ab.16bc-17
 R: Fader! I dine hænder betror jeg min ånd.
 2.L.: Jak 1,2-4.12. Ev.: Matt 16,24-28
30. *grøn*. Tirsdag i 17. alm. uge. (I Ps).
 Eller *hvid*. **Peter Chrysologus**, biskop og kirkelærer (†451)
 V: SI 103,6-7.8-9.10-11.12-13
 R: Herren er barmhjertig og nådig.
 L.: 2 Mos 33,7-11; 34,4b.5-9.28. Ev.: Matt 13,36-43.
31. *hvid*. Onsdag i 17. alm. uge. (I Ps).
Ignatius af Loyola, præst (†1556) (m)
 V: SI 99,5.6.7.9
 R: Hellig er du, Herre vor Gud.
 L.: 2 Mos 34,29-35. Ev.: Matt 13,44-46.

Liturgisk kalender 1. - 31. august 2013

AUGUST

1. *hvid*. Torsdag i 17. alm. uge. (I Ps).
Alfons Maria de' Liguori, biskop og kirkelærer (†1787)(m)
 V: Sl 84,3.4.5-6a+8a.11
 R: Hvor er din bolig vidunderlig, Hærskarers Herre!
 L.: 2 Mos 40,16-21.34-38. Ev.: Matt 13,47-53.

2. *grøn*. Fredag i 17. alm. uge. (I Ps).
 Eller *hvid*. **Eusebius af Vercelli**, biskop (†371)
 Eller *hvid*. **Peter Julian Eymard**, præst (†1868)
 V: Sl 81,3-4.5-6ab.10-11ab
 R: Bryd ud i jubel for Gud, vor styrke.
 L.: 3 Mos 23,1.4-11.15-16.27.34b-37.
 Ev.: Matt 13,54-58.

3. *grøn*. Lørdag i 17. alm. uge. (I Ps).
 Eller *hvid*. **Gudsmoders lørdagsmesse**.
 V: Sl 67,2-3.5.7-8
 R: Folkene skal takke dig, Gud, alle folkene skal takke dig.
 L.: 3 Mos 25,1.8-17. Ev.: Matt 14,1-12.

Bededag for præste- og ordenskald.

4. *grøn*. **18. ALM. SØNDAG**. (II Ps).
 ✠ *Gl. Cr. Alm.S.pf.*
 1.L.: Præd 1,2; 2,21-23;
 V: Sl 95,1-2.6-7ab.7c-9.
 R: Når I i dag lytter til hans røst, forhærd ej jeres hjerte.
 Eller: Sl 90,3-4.5-6.12-13.14+17.
 R: Herre, du har været vor bolig i slægt efter slægt.
 2.L.: Kol 3,1-5.9-11. Ev.: Luk 12,13-21.

5. *grøn*. Mandag i 18. alm. uge. (II Ps).
 Eller *hvid*. **Kirkevielsesfest for kirken Santa Maria Maggiore**
 V: Sl 81,12-13.14-15.16-17
 R: Bryd ud i jubel for Gud, vor styrke.
 L.: 4 Mos 11,4b-15. Ev.: Matt 14,13-21.

6. *hvid*. Tirsdag HERRENS FORKLARELSE (f)
Gl. Særl.pf
 L.: Dan 7,9-10.13-14 eller 2. Pet 1, 16-19
 V: Sl 97,1-2.5-6.8-9
 R: Herren er konge, den Højeste over hele jorden
 Ev.: Luk 9,28-36

7. *grøn*. Onsdag i 18. alm. uge. (II Ps).
 Eller *rod*. **Xystus II**, pave, og lidelsesfæller, martyrer (†258)
 Eller *hvid*. **Cajetan**, præst (†1547)
 V: Sl 106,6-7a.13-14.21-22.23
 R: Husk mig, Herre, i nåde mod dit folk.
 L.: 4 Mos 13,1-2.25-14.1.26-29.34-35.
 Ev.: Matt 15,21-28.

8. *hvid*. Torsdag i 18. alm. uge. (II Ps).
Dominikus, præst (†1221) (m)
 V: Sl 95,1-2.6-7.8-9
 R: Om I dog i dag ville lytte til Herrens stemme.
 Gør ikke jeres hjerter hårde!
 L.: 4 Mos 20,1-13. Ev.: Matt 16,13-23.

9. *rod*. Fredag THERESA BENEDICTA AF KORSET, jomfru og martyr, værnehelgen for Europa (Edith Stein) (†1942) (f)
Gl.Mart.pf
 V: Sl 45,11-12.14-15.16-17
 R: Se brudgommen er der, gå Kristus Herren i møde
 L.: Hos 2,16b,17b.21-22. Ev.: Matt 25,1-13

10. *rod*. Lørdag LAURENTIUS, diakon og martyr (†259)(f) *Gl.Mart.pf.*
 V: Sl 112,1-2.5-6.7-8-9
 R: Salig den, der ynkes og låner ud!
 L.: 2 Kor 9,6-10. Ev.: Joh 12,24-26

11. *grøn*. **19. ALM. SØNDAG**. (III Ps).
 ✠ *Gl. Cr. Alm.S.pf.*
 1.L.: Visd 18,6-9;
 V: Sl 33,1+12.18-19.20+22.
 R: Lykkeligt det folk, Gud udvalgte sig til ejendom.
 2.L.: Hebr 11, 1-2.8-19 eller 11,1-2.8-12.
 Ev.: Luk 12,32-48 eller 12, 35-40.

12. *grøn*. Mandag i 19. alm. uge. (III Ps). Eller *hvid*.
 Johanne Franciska Chantal, ordenssøster (†1641)
 V: Sl 147,12-13.14-15.19-20
 R: Jerusalem, lovsyng Herren! Eller Halleluja!
 L.: 5 Mos 10,12-22. Ev.: Matt 17,22-27.

13. *grøn*. Tirsdag i 19. alm. uge. (III Ps).
 Eller *rod*. **Pontianus**, pave, og Hippolyt, præst, martyrer (†3. årh.)
 V: 5 Mos 32,3-4a.7.8.9+12
 R: Herrens del blev hans folk.
 L.: 5 Mos 31,1-18. Ev.: Matt 18,1-5.10.12-14.

14. *rod*. Onsdag i 19. alm. uge. (III Ps).
Maximilian Maria Kolbe, præst og martyr (†1941)(m)
 V: Sl 66,1-3a.5+8.16-17
 R: Lovet være Gud, som holder mig i live.
 L.: 5 Mos 34,1-12. Ev.: Matt 18,15-20.

15. *grøn*. Torsdag i 19. alm. uge. (III Ps).
 V: Sl 114,1-2.3-4.5-6
 R: Halleluja!
 L.: Jos 3,7-10a.11.13-17. Ev.: Matt 18,21-19,1.

16. *grøn*. Fredag i 19. alm. uge. (III Ps).
 Eller *hvid*. **Stefan af Ungarn** (†1038)
 V: Sl 136,1-3.16-18.21-22+24
 R: Hans trofasthed varer til evig tid. Eller Halleluja!
 L.: Jos 24,1-13. Ev.: Matt 19,3-12.

17. *grøn*. Lørdag i 19. alm. uge. (III Ps).
 Eller *hvid*. **Gudsmoders lørdagsmesse**.
 V: Sl 16,1-2a+5.7-8-11
 R: Herre, du er min tilmålte del.
 L.: Jos 24,14-29. Ev.: Matt 19,13-15.

Lørdag aften hvid JOMFRU MARIAS OPTAGELSE I HIMLEN (h) Vigiliemesse.
Gl.Cr.Særl.pf.
 1.L.: 1 Krøn 15,3-4.15-16;16,1-2
 V: Sl 132,6-7.9-10.13-14
 R: Herre, bryd op til dit hvilested sammen med din magtfulde ark.
 2.L.: 1 Kor 15,54b-57. Ev.: Luk 11,27-28

18. *hvid*. Søndag **JOMFRU MARIAS OPTAGELSE I HIMLEN** (h)
 Højtidens messe (20. ALM.SØNDAG)
 ✠ *Gl. Cr.Særl.pf.*
 1.L.: Åb 11,19a; 12,1-6a.10ab
 V: Sl 45,10.11-12.16
 R: Dronningen står ved din højre side, smykket med ofriguld.
 2.L.: 1 Kor 15,20-26. Ev.: Luk 1,39-56
Kirketælling

19. *grøn*. Mandag i 20. alm. uge. (IV Ps).
 Eller *hvid*. **Johannes Eudes**, præst (†1680)
 V: Sl 106,34-35.36-37.39-40.43-44
 R: Husk os, Herre, i nåde mod dit folk.
 L.: Dom 2,11-19. Ev.: Matt 19,16-22.

20. *hvid*. Tirsdag i 20. alm. uge. (IV Ps).
Bernhard, abbed og kirkelærer (†1153)(m)
 V: Sl 85,9.11-12.13-14
 R: Herren taler fred til sit folk.
 L.: Dom 6,11-24a. Ev.: Matt 19,23-30.

21. *hvid*. Onsdag i 20. alm. uge. (IV Ps).
Pius X, pave (†1914) (m)
 V: Sl 21, 2-3.4-5.6-7
 R: Herre, over din styrke glæder kongen sig.
 L.: Dom 9,6-15. Ev.: Matt 20,1-16

22. *hvid*. Torsdag i 20. alm. uge. (IV Ps).
Jomfru Maria, vor Dronning (m)
 V: Sl 40,5.7.8-9.10
 R: Se, jeg kommer, Herre, for at gøre din vilje.
 L.: Dom 11,29-39a. Ev.: Matt 22,1-14.

23. *grøn*. Fredag i 20. alm. uge. (IV Ps).
 Eller *hvid*. **Rosa af Lima**, jomfru (†1617)
 V: Sl 146,5-6ab.6c-7ab.7c-8.9-10
 R: Pris Herren, min sjæl! Eller Halleluja!
 L.: Rut 1,1.3-6.14b-16.22. Ev.: Matt 22,34-40.

24. *rod*. Lørdag **BARTHOLOMÆUS**, apostel (f)
Gl.Ap.pf.
 V: Sl 145,10-11.12-13ab.17-18
 R: Dine hellige, Herre, kundgør dit riges strålende herlighed.
 L.: Åb 21,9b-14. Ev.: Joh 1,45-51

25. *grøn*. **21. ALM. SØNDAG**. (I Ps).
 ✠ *Gl. Cr. Alm.S.pf.*
 1.L.: Es 66,18-21;
 V: Sl 117,1.2.
 R: Gå ud i al verden og forkynd evangeliet.
 Eller: Halleluja!
 2.L.: Hebr 12, 5-7.11-13. Ev.: Luk 13,22-30.
Kollekt for Caritas Danmark

26. *grøn*. Mandag i 21. alm. uge. (I Ps).
 V: Sl 149,1-2.3-4.5-6a+9b
 R: Herren glæder sig over sit folk. Eller Halleluja!
 L.: 1 Tess 1,1-5.8b-10. Ev.: Matt 23,13-22.

27. *hvid*. Tirsdag i 21. alm. uge. (I Ps).
Monika (†387) (m)
 V: Sl 139,1-3.4-6
 R: Herre, du ransager mig og kender mig.
 L.: 1 Tess 2,1-8. Ev.: Matt 23,23-26.

28. *hvid*. Onsdag i 21. alm. uge. (I Ps).
Augustin, biskop og kirkelærer (†430) (m)
 V: Sl 139,7-8.9-10.11-12
 R: Herre, du ransager mig og kender mig.
 L.: 1 Tess 2,9-13. Ev.: Matt 23,27-32.

29. *rod*. Torsdag i 21. alm. uge. (I Ps).
Johannes Døberens Martyrium (m)
 V: Sl 90,3-4.12-13.14+17
 R: Mæt os med din godhed, så vi kan juble og glæde os.
 L.: 1 Tess 3,7-13. Ev.: Mark 6,17-29

Ad libitum læsninger til Johannes Døbers Martyrium:
 V: Sl 71,1-2.3-4a.5-6ab.15ab+17
 R: Min mund skal vidne om din retfærdighed.
 L.: Jer 1,17-19. Ev.: Mark 6,17-29

30. *grøn*. Fredag i 21. alm. uge. (I Ps).
 V: Sl 97,1+2b.5-6.10.11-12
 R: I retfærdige, glæd jer i Herren
 L.: 1 Tess 4,1-8. Ev.: Matt 25,1-13.

31. *grøn*. Lørdag i 21. alm. uge. (I Ps).
 Eller *hvid*. **Gudsmoders lørdagsmesse**.
 V: Sl 98,1.7-8.9
 R: Herren kommer for at holde dom over folkene med retskaffenhed.
 L.: 1 Tess 4,9-11. Ev.: Matt 25,14-30.

Katolsk Orientering

Indlæg til Katolsk Orientering nr. 10, 2013, som udkommer **fredag den 16. august** skal være redaktionen i hænde senest **mandag den 29. juli**

Indlæg til Katolsk Orientering nr.11, 2013, som udkommer **fredag den 30. august** skal være redaktionen i hænde senest **mandag den 12. august**

Venlig hilsen redaktionen

Læserbreve

Indsendte indlæg skal forsynes med navn, adresse og telefonnummer.

- Kun navn og postnr. offentliggøres i bladet.
- Max. grænse for læserbreve: 400 ord. (vi forbeholder os ret til at forkorte læserbreve over denne længde).
- Max. grænse for kommentarer 800 ord. KO bringer en kommentar pr. nummer.
- Læserbreve kan indsendes som e-mail til redaktion@katolskorientering.dk

Eller som brev til: Katolsk Orientering, redaktionen, Gl Kongevej 15, 1610 København V.

Katolsk Orientering bringer ikke læserbreve eller kommentarer som har været trykt i andre medier.

Redaktionen ønsker alle vore læsere en god sommer

Informationschef: Niels Messerschmidt (ansvarshavende)
Redaktør: Lisbeth Rütz
Layout: Margrethe Stenby
Annoncer og abonnement: Lisbeth Rønne
roenne@katolskorientering.dk

Medarbejdere i dette nr.: Sr. Rut Schmidt, Malene Fenger-Grøndahl, Kate Toft Madsen, Walter Dalland, p. Jude Kulas, Jann Sjursen, Niels M. Uldall, Kirsten Szarafin, Malene Fenger – Grøndahl, Pernille Aagaard, Johnny Taltavull Rønved, Henrik Ertner–Rasmussen, N.P. Dahlerup, Anton Dorph-Petersen.

Redaktion og annoncer:
 Katolsk Orientering, Gammel Kongevej 15, 1610 København V, tlf.: 3355 6040 kl. 9-13 mandag-torsdag, Fax 3355 6041.
 E-mail: redaktion@katolskorientering.dk, Giro 205-7042
 Abonnementspris 500 kr. helårligt.
 Alle katolske husstande kan få bladet tilsendt gratis

Udgiver Ansgarstiftelsen, Gammel Kongevej 15, DK 1610 København V
Tryk Greentech Rotaprint - Distribueret oplag 10.120
 ISSN 0902-297X

Det sker i bispedømmet

Juni

Fredag den 28.6. kl. 19.00-ca. 21.30: Forsonings- og helbredelsesmesse. Jesu Hjerte Kirke, Stenosgade 4, København V. Ved pastor Lars Messerschmidt m.fl. Skriftemål fra kl. 18.00. Inf. tlf. 33 33 05 02 og www.forsoningsoghelbredelsesmesse.dk

Juli

Lørdag 20. kl. 17.00-21.00: Night-fever. Aftenen begynder med en messe efterfulgt af tilbedelse, slutter med komplet. Nightfever-aftenen er præget af bøn, sang og samtaler. Alle kan blive så længe, de vil. Sted: Sankt Ansgar Kirke, Bredgade, Kbh.

August

Fredag 16.-søndag 18.: Retræte med fr. Robert Young, USA. Tema: Guds Vilje ske som i Himlen så og på jorden. Sted: Dalum Kloster, Dalumvej 105, Odense SV. Info og tilmelding: Pia Borgels, tlf.: 31 23 79 97 eller piamariabo@gmail.com eller www.denguddommeligevilje.dk.

Mandag 19. kl. 19.00-20.00: Meditationsaften, derefter kaffe og te. Sted: Strandvejen 91, Kbh. Ø

September

Lørdag 14. kl. 11.00-16.00: Sakramentskirken holder loppe-marked til fordel for Caritas i gården ved siden af kirken. Indgang gennem porten Nørrebrogade 27, Kbh. N

Første og sidste onsdag i måneden kl.17.30-19.30: Hjælp til misbrugere og pårørende ved den katolske organisation Cenacolo. Rådgivningen finder sted i Bredgade 69 A, Kbh. K. Tlf.: 51 53 41 60

Sankt Andreas Bibliotek og Antikvariat

Lukket i juli måned

bibliotek@katolsk.dk
Tlf: 33 55 60 90

Næste år i Jerusalem.....

Pilgrimsrejse til Det hellige land

18. - 27. marts 2014

Rejsen til Det hellige Land i fastetiden 2014 byder på besøg ved brønden i Sichem, Siloams Dam i Jerusalem og Lazarus grav i Betania, samt besøg i Nazareth, Bethlehem, Jesu dåbssted og meget andet.

Rejseleder: Ulla Elmquist.

Mail: ulla.elmquist@gmail.com

Præster på rejsen er: Jan Ophoff og Herbert Krawczyk

Teknisk rejsearrangør: FELIX rejser. Pris: ca 13.975,-

Myretuen

ved Bastrup Sø og Ganløse Eged

Det ideelle sted til FAMILIEFESTER og LEJRSKOLER og SOMMERFERIER. (Bademuligheder i Buresø). Plads til 40 personer. Køkken med bl. a. industriopvaskemaskine. Dejlig stor grund.

Læs mere på www.myretuen-bastrup.dk
Udlejning: Børge Morthorst, tlf.: 22 700 798
E-mail: mail@myretuen-bastrup.dk

Lejlighed til leje

Centralt i Helsingør nær Sct. Vincent Kirke og 10 min. gang til Helsingør Station.
4 vær. 122 kvm 1.sal. Leje pr. måned kr. 7.700,- excl. forbrug. 3 mdr. depositum. 1 måneds leje. **Billetmrk.:** Lejlighed Katolsk Orientering, Gl. Kongevej 15, 1610 København V

Bønnens Apostolat

Juli

- At verdensungdomsdagen i Brasilien må opmuntre alle unge kristne til at blive evangeliets disciple og missionærer.

- At hele Asien må åbne sine døre for evangeliets budbringere.

August

- At forældre og lærere må hjælpe den ny generation til at vokse op med en god samvittighed og et liv som er i overensstemmelse med den.

- At de lokale kirker i Afrika, på grundlag af evangeliets budskab på fremme opbygningen af fred og retfærdighed.

GLADSAXE BEDEMANDSFORRETNING

SØBORG HOVEDGADE 94

Henrik
Lundgren

DØGNVAGT
39 69 86 81

Afdelinger i Skovlunde, Ballerup, Herlev,
Farum, Bispebjerg
og Frederikssund

Jeg kommer gerne i Deres hjem for at træffe
de nødvendige aftaler

Frederiksberg & Vanløse Ligkistemagasin

Jyllingevej 8 - 2720 Vanløse
38 71 75 01

Steen Jørgensen

Deres lokale bedemand siden 1940
Ring og aftal et møde enten i Deres hjem eller hos os.
Vi træffes også aften, weekend og helligdage.

www.v-lm.dk
Organiseret bedemand, tilknyttet
garantiordning, v/Steen Jørgensen

2013 er 100' året for beslutningen om Valfart til Knud Lavards Kapelruin i Haraldsted. Danmarks ældste Valfart,

som i år afholdes den 7. juli v/ pastor Torsten Jortzick

Valfarten begynder kl. 13.00 med en andagt i Haraldsted Kirke, samlet går vi til kapelruinen, hvor der er messe kl. 14.00.

Derefter er der sammenkomst i og omkring Knud Lavard Huset, hvor der serveres kaffe og kage. Vin, vand og pølser kan købes.

Valfarten afsluttes med en andagt kl. 17.30

Biskoppens kalender

Juni

Torsdag 27.-lørdag 29.: Studieuge, Osnabrück

Juli

Tirsdag 2.-tirsdag 9.: Nuuk, Grønland
Lørdag 13. kl. 11.00: Sct. Benedicts Fest, Mariavall, Skåne
Søndag 14. kl. 11.00: Messe, Domkirken
Mandag 15.-onsdag 31.: Verdensungdomsdagene, (WYD)
Rio de Janeiro

August

Søndag 4. kl. 11.00: Messe, Domkirken
Lørdag 10.: Polsk Valfart, Pindstrup
Fredag 16.-lørdag 17.: PSP-møde, Oslo
Onsdag 21 kl.15.00: Møde i Danske Kirkers Råd
Torsdag 22 kl. 10.00: præsidiemøde - NBK, København
Lørdag 24.: vietnamesisk valfart, Øm
Søndag 25 kl. 10.00: Messe, Sankt Nikolaj Kirke, Esbjerg
Onsdag 28. kl. 10.00: Møde i Økonomisk Råd
Lørdag 31.: Byretræte, Vejle

Fang læserens opmærksomhed

Med en annonce i Katolsk Orientering, når dit budskab ud til mere end 10.000 katolske læsere.

Indryk en annonce som denne på 83 x 53 mm til kun 800,-

Skriv til roenne@katolskorientering.dk

Kastrup Begravelsesforretning

Telefon 32 55 55 55

Døgnvagt

Bedemand Michael Riis
Amagerbrogade 155

Dragør Begravelsesforretning · Telefon 32 53 06 29
Taastrup Begravelsesforretning · Telefon 43 99 19 19

Støtter nødlidende

www.vincentgrupperne.dk

Martin Ryom

- en katolsk bedemand

T 39 29 60 08

Lykkesholms Allé 9A | 1902 Frederiksberg C

TELEFONLINE SOS FORBØN

Ønsker du forbøn, et lyttende øre,
et ord fra Jesus og en velsignelse
så ring: 75 18 18 08

Torsdag, fredag
og lørdag kl. 20.00-23.00 hele året

Min kære mand,
vores far, bror, svigerfar og morfar

Alfred Kristian Jensen

* 5. juni 1934 † 18. maj 2013

er stille sovet ind

Familien

Begravelsen har fundet sted

katolsk orientering

www.katolskorientering.dk

MAGLEÅS

KURSUSCENTER

MAGLEÅSUGEN 2013

Mandag den 5. august - søndag den 11. august.
En uge for seniorer i dejlige omgivelser.

Tema: **Koncilet - 50 år.**

Foredrag, musik, litteratur og kunst.
Samvær i troen men også udflugt, film og grillaften med gæster.

Lederteam: Lisbeth Poulsen og Bent Jensen.
Pris kr. 2.875,-

Tilmelding og yderligere oplysninger:

Sekretariatet, Magleås Kursuscenter
Høsterkøbvej 6, 3460 Birkerød
Tlf.: 45 81 07 15 - www.magleaas.dk

Demografi sætter ikke en stopper for kulturkampene

Vatikanets statistiske årbog for 2013, der belyser udviklingen blandt verdens katolikker i 2011, bekræfter ikke overraskende forskydningen af katolicismens centrum fra Europa og Nordamerika til den sydlige halvkugle.

Tekst: John L. Allen Jr., korrespondent og forfatter

UDVIKLING Annuario'en – eller årbogen – viser, at antallet af katolikker i verden (i alt ca. 1,2 mia.) i 2011 fulgte den generelle befolkningstilvækst. Der er dog store regionale forskelle; mens der blev 4,3 % flere katolikker i Afrika og 2 % i Asien (det dobbelte af befolkningstilvæksten begge steder), var tallet 0,3 % i Europa. Ifølge det

amerikanske Center for the Study of Global Christianity ligger den katolske tros demografiske centrum nu i Timbuktu, Mali, og i 2100 vil den være flyttet endnu længere mod syd til Sokoto i Nigeria.

På min foredragsturne har katolikker i Nordamerika og Europa været nysgerrige efter at vide mere om denne udvikling, og de stiller ofte to ret interessante spørgsmål:

* Er opblomstringen af 'det globale syd' et skift væk fra emner primært associeret med Vesten, navnlig 'kulturkampene' omkring prævention, homoseksuelles rettigheder, abort osv.?

*Bliver Kirken mindre politisk når katolicismen i stadig højere grad formes af kulturer udenfor den europæiske arv af kirkelig/statslig sammenvævning?

Filippinerne er et godt sted at lede efter svarene, især i lyset af det netop afholdte kongresvalg, hvor en kontroversiel lov om statslig støtte til uddeling af prævention spillede en fremtrædende rolle. På baggrund af dette er det mest overbevisende svar nok et 'nej' til begge spørgsmål.

Filippinerne er en god katolsk strømpil af fire grunde:

For det første er det en demografisk smeltedigel. Det er verdens tredjestørste katolske land med 75,3 mio. troende (anslået 105 mio. i 2050). For det andet er kardinal Luis Antonio 'Chito' Tagle af Manila den mest karismatiske prælat i Asien, og med sine kun 55 år vil han være virksom i mange år. For det tredje nyder Kirken forsat betydelig social goodwill blandt andet på grund af dens rolle under den folkelige opstand mod Ferdinando Marcos' regime.

For det fjerde er der en voksende filippinsk diaspora, der bringer landets erfaringer og mentalitet til andre katolske kulturer. Et bevis for dette: Der findes anslået 1,5 mio. katolikker i Saudi Arabien, hvoraf 1,2 mio. er filippinske gæstarbejdere.

At beskrive situationen på Filippinerne synes måske ikke ligefrem at være opskriften på en våbenhvile i kampene om seksualmoral eller for en mindre politisk Kirke.

Blandt de mest omstridte emner i filippinsk politik i dag har været den nye omdiskuterede sundhedslov med vægt på ansvarligt forældreskab og offentlig støtte til kampagner for gravitetsbeskyttelse – en lov, der har været længe undervejs og som blev vedtaget sidste år. Kort fortalt sikrer den adgang til prævention og familieplanlægning, herunder statsstøttet omdeling af kondomer, spiraler og p-piller. Præsident Benigno Aquino III underskrev loven i december sidste år, og landets sundhedsmyndigheder udsendte

Fortsættes nedenunder ▼

Adresselabel, flytning	Til Post Danmarks strekcode
------------------------	-----------------------------

MASKINEL MAGASINPOST
ID 42512
Afsender: Katolsk Orientering
Katolsk Orientering · nr. 9
21. juni 2013 · 39. årgang

POST
PP
DANMARK

retningslinjer for dens implementering i marts i år. Kritikere af loven, især religiøse grupper, har indgivet flere klager til landets højesteret. Kritikken retter sig mod tre grundlæggende områder: loven underminerer forfatningens forudsætninger om familien som den grundlæggende sociale enhed; den fremmer abort, som dog fortsat er ulovlig; og den griber ind i religionsfriheden ved at anvende offentlige midler til at fremme tiltag, som mange filippinere modsætter sig på baggrund af deres religiøse tro.

I midten af marts udstedte højesteret et midlertidigt forbud mod at føre loven ud i livet, og der bliver en høringsrunde den 18. juni.

Selv uden den nye lov er filippinerne ikke immune over for kulturelle konflikter, som en vestlig livsstil giver anledning til. Under kongresvalget deltog partiet Ang Ladlad, som blev dannet for at tale de lesbiske, bøssers, biseksuelle og transpersoners sag. Den kønsskifteopererede spidskandidat Bemz Benedito talte varmt for udkastet til en anti-diskriminationslov fremsat af fortalere for homoseksuelles rettigheder – hvilket mødte stærk modstand fra Den katolske Kirke.

Selv om partiet ikke vandt nok stemmer til en plads i kongressen, svor dets ledere at ville fortsætte kampen. Stærke internationale NGO-organisationer som Amnesty International og en række 'Pro-Choice'-grupper bruger mange ressourcer på Filippinerne som de betragter som brohoved for at ændre mentalitet i den tredje verden.

Den katolske Kirke spiller en aktiv rolle i disse kampe i en grad, der rent faktisk kan virke skurrende efter vestlige standarder om adskillelse mellem stat og kirke.

Fx opfordrede en kirkefinansieret valgkampagne i landets næstestørste by Cebu

kirkegængerne til at underskrive en opfordring om kun at støtte kandidater, der modsætter sig den sundhedslov. Bispedømmerne Bacolod og Kabankalan uddelte stemmesedler med billeder af 'Pro-Life' kandidater og opfordrede katolikker til at stemme på dem. Ærkebispedømmet Lipa havde udarbejdet en liste over foretrukne kandidater baseret på deres holdninger til sundhedsloven og til abort, skilsmisse og miljøet.

Mest iøjnefaldende var en plakat ophængt på facaden af katedralen i Bacolod, som viste billeder af kandidater, der var modstandere af den nye sundhedslov. De blev præsenteret under overskriften 'Team Life' mens tilhængere, der havde stemt for loven, blev rubricerede som 'Team Death'.

For at være ærlig lever filippinske katolikker i et nabolag, hvor religiøse aktører opmuntres til at engagere sig i politik. Fx er tilhængerne af Iglesia ni Cristo, den største indfødte kristne denomination i landet med anslået ca. 27 mio. tilhængere, kendt for at stemme i flok på kandidater, som kirkens ledelse har godkendt. Målinger antyder, at 70-85 % rent faktisk gør det, hvilket gør Iglesia ni Cristo til en magtfuld politisk faktor.

Over hele den tredje verden har religiøse grupper tendens til at spille en meget direkte rolle i politik – ved at stille sig bag kandidater, tale for eller imod bestemte love, ja endda tillade gejstlige midlertidigt at optræde som statsoverhoveder eller parlamentsformænd. Det skyldes til dels, at i lande, der egentlig er etparti-stater eller hvor den politiske klasse opfattes som korrupt, har kirkerne tendens til at være det eneste sted, hvor civilsamfundet kan finde sin røst.

Det er desuden grundlæggende statskundskab, at sociale bevægelser synes at

være politisk mest aktive når de har udsigt til at vinde.

Denne tommelfingerregel hjælper fx til at forklare hvorfor amerikanske biskopper synes at være mere aggressive i kulturkampene end deres europæiske kolleger: Emner som abort og homoseksuelles rettigheder er i højere grad afgjorte i Europa. Under sidste efterårs synode i Rom illustrerede biskop Kieran Conry af Arundel og Brighton dette ved at forklare hvorfor hans bispedømme ikke modsatte sig den engelske 'lighedslav' i 2006: "Vi ønsker ikke at kæmpe kampe vi sandsynligvis vil tabe".

I de fleste tredjeverdenslande er situationen en anden. Religiøse grupper kræver respekt, og det sociale klima er modtageligt for traditionel moral, hvilket gør kirkeledere mere tilbøjelige til at tro at de er på den vindende side.

Tre advarsler er på sin plads.

For det første er traditionel seksualmoral kun en del af billedet om forholdet mellem tro og politik i den tredje verden. Katolikker i Afrika, Asien og Latinamerika synes også – set med vestlige øjne – at have progressive holdninger til mange andre emner som økonomi, miljøet, internationale relationer, krig og fred osv.

For det andet er præventionen og homoseksuelles rettigheder sjældent det første, de fleste katolikker i den tredje verden nævner, når man spørger til deres prioriteringer. Normalt nævner de fattigdom og vold (ærkebiskop Gabriel Mbilingi af Lubango i Angola opfordrede fornylig EU til at gøre mere for at bekæmpe multinationale firmaers skatteunddragelse, der årligt anslås at koste fattige lande mellem 725 og 810 mia. dollar).

For det tredje er modstanden mod den nye sundhedslov ikke den eneste måde hvorpå

Den katolske Kirke på Filippinerne har blandet sig i folkeafstemninger. Katolikker gik også i spidsen for en fri og retfærdig afstemning, herunder et initiativ fra bispedømmet i Pasig, hvor muslimer, katolikker og andre kristne sammen fungerede som valgobservatører ved afstemningsstederne. Normalt har de religiøse aktivister i "det globale syd" tendens til at befinde sig i de pro-demokratiske bestræbelsers frontlinje.

Enhver, der tror (eller måske håber) at opblomstringen af en global Kirke betyder afslutningen på kulturkampene eller at katolicismen spiller en solid rolle i disse konflikter, vil sandsynligvis nok blive skuffet.

Artikel, der er publiceret på National Catholic Reporters hjemmeside (ncronline.org) den 17. maj 2013, bringes her med forfatterens tilladelse. Redigeret og oversat af Niels Messerschmidt.

Den katolske Kirke markerede sig aktivt i den nylige valgkamp på Filippinerne.

Katolsk Orientering

Maria Hjerte Abbedi lukker

Søstrene forlader bispedømmet og ønsker samtidig at udtræde af cistercienserordenen.

Tekst: Niels Messerschmidt

SOSTRUP Et af Danmarks få nonneklostre – Maria Hjerte Abbedi på Sostrup Slot på Djursland – lukker. Beslutningen blev kendt i begyndelsen af juli og indebærer, at de enkelte søstre bliver løst fra deres tilhørsforhold til Maria Hjerte Abbedi og dermed også til cistercienserordenen som sådan. Denne proces er i skrivende stund endnu ikke afsluttet. Tilbage står bl.a. at afklare de juridiske forhold omkring ejerskabet – noget som bispedømmet er i færd med at afklare på vegne af ordenens generalabbed.

Det forlyder at søstrene har til hensigt at etablere en ny orden i et andet land.

Kongregationen for Det gudviede Liv i Rom, der fører det overordnede tilsyn med ordenssamfundene, har efter en apostolisk visitats tidligere (i juni 2011) suspenderet moder Theresa Brenninkmeijer som leder af klostret og udnævnt generalabbeden for cistercienserordenen, Mauro Giuseppe Lepori, til pavelig kommissær for klostret, dvs. til midlertidig leder af klostret. Denne suspension er siden blevet prøvet ved forskellige retsinstanser i Rom, som alle har givet kongregationen medhold.

Civil og kirkelig undersøgelse

I 2010 anmoder biskop Czeslaw Kozon og moder Theresa om en apostolisk visitation af klostret for at afklare en mangeårig kritik og påstande om abbedissens ledelsesstil. En tidligere nonne fremsatte lignende kritik i en bog fra 2009. Heri omtales blandt andet abbedissens rolle i en ældre nonnes død. Østjyllands Politi besluttede efterfølgende at undersøge omstændighederne bag den ældre nonnes død, men fandt ikke grundlag for at rejse sigtelse mod abbedissen.

I november 2010 afsluttede Vatikanet sin undersøgelse, men man har ikke offentliggjort rapportens indhold.

Uafklarede juridiske forhold

I kølvandet på søstrenes beslutning om at forlade landet mangler fortsat afklaring af en række juridiske forhold. Således huser Sostrup kloster flere familier, der bor til leje i nogle af bygningerne. Disse modtog i midten af juli måned en opsigelse, men efter at der er opstået tvivl om den juridiske gyldighed, er opsigelserne nu blevet annullerede. Det oplyser generalvikar Lars Messerschmidt, der af generalabbeden i Rom er blevet bedt om at udrede disse og andre forhold.

Til lokalavisen Norddjurs udtalte generalvikaren den 23.

juli, at man endnu ikke har gjort sig tanker om, hvad der skal ske med Sostrup kloster: ”Det er kommet meget pludseligt. I sidste ende er det ordensledelsen i Rom, der skal komme med bud på, om bygningerne skal sælges eller fx bruges til et andet kloster”, siger han og tilføjer: ”Sostrup har været et åndeligt hjem, hvor der er blevet holdt mange retræter og kurser. Man kunne have et håb om, at stedet fortsat kunne have en religiøs betydning”.

Sostrup slot, hvis historie går tilbage til 1300-tallet, blev i 1960 købt af cistercienserordenen. Det har siden undergået en gennemgribende restauration, ferielejligheder er blevet indrettet i de tidligere avslænger, det nye kloster blev indviet i 1992. Herefter har det også fungeret som refugium og retrætested.

I 1998 opnåede det som det første danske kloster siden reformationen status som abbedi.

Foto: Wikipedia.org

Pavebiografi

Første biografi på dansk om pave Frans.
Læs anmeldelsen side 8

Prædike, men hvordan?

Gregers Mærsk-Kristensen funderer over prædikekunsten.

Læs mere side 11

Sognesammenlægninger i Nordsjælland

Hvad sker der nu?

Læs mere side 12-13

'Trossamba' i Rio

Op imod tre millioner deltog i den afsluttende friluftsmesse på Verdensungdomsdagen i Rio de Janeiro.

Tekst: Niels Messerschmidt

TROSFESTIVAL Verdensungdomsdagen (VUD) i Rio de Janeiro, Brasilien, sluttede for mindre end en måned siden. I dagene 23.-28. juli var den sydamerikanske metropol præget af de mange tilreisende unge, der var kommet fra nær og fjern for

at fejre deres tro sammen med pave Frans – den første pave fra det sydamerikanske kontinent.

Verdensungdomsdagen kulminerede med friluftsmessen søndag den 28. juli på den berømte Copacabana strand, hvor anslået op mod tre millioner deltog. I sin prædiken opfordrede

Fortsættes på side 4

Pave Frans kom, så og sejrede i Rio de Janeiro. Foto: L'Osservatore romano

Annonce:

PREP er for alle par, der gerne vil have et bedre samliv med større glæde og færre konflikter - det vil også være en gave til jeres børn!

Pris: 1000 kroner pr. par
inkl. forplejning & materialer

Kurset afholdes i København september & oktober 2013

Se mere på www.caritas.dk

KO mener

”Vær frimodige. Jeg har overvundet verden”

Mere end halvvejs inde i Troens år opfordrer pave Frans os til at være frimodige i vor forkyndelse af det glade budskab.

Med ordene: ”Gå ud, frygt ikke, og tjen. Hvis I følger disse tre ting vil I opleve, at når I evangeliserer vil I selv blive evangeliserede; den, der giver troens glæde videre, vil selv modtage glæde”, sendte han de mange pilgrimme hjem fra Verdensungdomsdagen.

Også i sit budskab til Verdensmissionsdagen, der markeres den 20. oktober i år, nævner han, at troen ikke er forbeholdt de få: ”Alle skal have mulighed for at erfare glæden ved at være elsket af Gud, vor frelses glæde”.

Troens gave er altså ikke noget, vi må holde for os selv. Styrken af vor tro måles både på det personlige og fælles plan i vor evne til at give den videre, at udbrede og leve den i næstekærlighed, og vidne om den for de mennesker, vi møder og for vore nærmeste.

Både som menighed og individer er vi kaldede til at følge Jesu befaling om at ”gå hen og gør alle folkeslag til mine disciple”. Evangelisering er ikke noget sekundært ved det kristne liv, men er dybt rodfæstet i det, sådan som paven selv understreger det i sit budskab: ”Vi er alle kaldede til at gå ud på gader og stræder, for sammen med vore brødre og søstre at forkynde og vidne om vor tro på Kristus, og være budbringere for hans glade budskab”.

”Troen er en flamme, der brænder kraftigere jo mere den deles. Vær frimodige. Jeg har overvundet verden deles og gives videre for at alle kan lære Jesus at kende, elske og forkynde ham som livets og historiens Herre”.

Men er en sådan forkyndelse ikke et angreb på den personlige frihed?

Nej, mener Frans og henviser til Paul VIs rundskrivelse Evangelii Nuntiandi (om evangelisering i den moderne verden): ”Det vil være forkert at påtvinge vore brødre noget. Men at give dem kendskab til sandheden i det glade budskab og frelsen ved Jesus Kristus, med fuldstændig klarhed og under hensyntagen til de frie muligheder, en sådan forkyndelse rummer, er en anerkendelse af denne frihed”.

Vi befinder os i dag i en krisetid, der påvirker mange dele af vor tilværelse. Ikke kun de økonomiske og finansielle aspekter, adgangen til fødevarer eller miljøet, men også de områder, der har med livets dybere mening at gøre og de grundlæggende værdier, som former vort liv. Netop derfor, og helt i tråd med intentionerne bag Troens år, er det bydende nødvendigt for os kristne, at vi har modet til at være en stemme midt i verdens mørke.

Jesus sagde til sine disciple midt i trængslerne: ”Vær frimodige. Jeg har overvundet verden”. Måtte vor tro derfor være det lys, der leder vore skridt i alle dele af vort sociale og vort personlige liv, så det glade budskab må være til gavn og håb for vor næste.

Fortsat god sommer!

Niels Messerschmidt

Hilser nye EU-retningslinjer om religionsfrihed velkommen

’Værktøjsæt’ skal beskytte individuelle troende såvel som religiøse samfund.

RELIGIONSFRIHED Kommissionen for de katolske bispekonferencer i EU (COMECE) hilser vedtagelsen i EU’s ministerråd for udenrigsanliggender af nye EU-retningslinjer til styrkelse og beskyttelse af religions- og trosfrihed velkommen. Disse retningslinjer udstyrer ansatte i EU’s udenrigstjeneste, EU-delegationer, -repræsentationer og ambassader med et sæt operationelle værktøjer til brug i forbindelse med tredjeverdenslande. Retningslinjerne sigter på at beskytte individuelle troende såvel som religiøse samfund.

Ifølge COMECE kalder de systematiske og stigende overgreb på religionsfriheden i visse dele af verden på resolut handling og mere effektive foranstaltninger. Derfor har COMECE gennem flere år gjort sig til talsmand for at EU gør mere for at beskytte

religionsfriheden. I 2010 udgav de et memorandum med 11 anbefalinger omkring religionsfrihed, efterfulgt af konferencer i EU-parlamentet omkring religiøs forfølgelse. I april 2012 var de medarrangører af et dialogseminar om religionsfrihed i EU-kommissionen.

De europæiske kirker har opfordret EU’s udenrigstjeneste til at udvikle et ’værktøjsæt’, der indeholder foranstaltninger og redskaber til at imødegå overgreb på religionsfriheden, ligesom de har tilbudt deres ekspertise på området.

Visse spørgsmål kræver større præcisering

Selv om de nye retningslinjer indeholder visse konkrete værktøjer (fx implementeringen af ytringsfriheden), er de nye retningslinjer ifølge COMECE stadig forholdsvis generelle, og visse spørgsmål kræver en større præcisering (fx retten til uddannelse). Derfor mener COMECE, at

en fremtidig revision af retningslinjerne omkring religionsfrihed bør følge EU-parlamentets anbefalinger fra 13. juni omkring følgende aspekter:

- En styrkelse af religionsfrihedens kollektive dimension. EU’s institutioner bør sikre, at man ikke anlægger en individualistisk fortolkning af denne grundlæggende rettighed, men at den bredes ud til også at inkludere dens sociale og institutionelle dimension;

- Anerkendelsen af forældres fulde ret til at opdrage deres børn efter deres egne religiøse holdninger i henhold til international lovgivning

- En mere afbalanceret tilgang til princippet om ikke-forskelsbehandling under hensyntagen til, hvad applikeringen af dette princip har på religionsfriheden. NM

Personlig hilsen fra paven i anledning af Eid

Men gensidig respekt bygger ikke på en envejsproces, understreger pave Frans.

DIALOG Pave Frans udsendte den 2. august en personlig hilsen til muslimer i forbindelse med deres Eid al-Fitr-fest, der markerer afslutningen på fastemånedens Ramadan. Pavens budskab er ”som udtryk for agtelse og venskab med alle muslimer”, hedder det blandt andet.

De årlige budskaber ved ramadanens

afslutning udsendes normalt af Det pavelige råd for den interreligiøse dialog; sidste gang en pave sendte en personlig hilsen i denne anledning var i 1991, da den salige Johannes Paul II skrev til muslimerne efter afslutningen på den 1. Golfkrig.

”Kristne og muslimer er kaldet til at respektere hinandens religioner, deres lære, symboler og værdier”, skriver pave Frans. ”Dets religiøse ledere og dets bedesteder har krav på en særlig respekt. Hvor smertelige er angreb mod et af disse steder!”

I budskabet, der fokuserer på at fremme gensidig respekt gennem undervisning, understreges betydningen af ”at opdrage vore unge til at tænke og tale respektfuld om hinandens religioner og deres tilhængere, og undgå at latterliggøre eller nedgøre deres overbevisninger og religiøse skikke”.

Paven siger, at uddannelse spiller en vigtig rolle for hvordan muslimer og kristne forstår hinanden, og han understreger, at en sådan forståelse må bygge på et grundlag af gensidig respekt, som ”ikke er en envejsproces”.

NM

Fra konflikt til fællesskab

Katolsk-luthersk dialogdokument offentliggjort.

Tekst: Niels Messerschmidt

ØKUMENI En arbejdsgruppe bestående af repræsentanter fra Den katolske og Den evangeliske-lutherske Kirke har offentliggjort et dialogdokument i anledning af markeringen af 500-året for reformationen i 2017.

Dokumentet, der bærer titlen ’Fra konflikt til fællesskab’, forsøger at gå bag om de eksisterende teologiske og historiske forskelle mellem de to kirkesamfund for i lyset af 500-året at pege på dét, man har til fælles. Sigtet med dokumentet er også at belyse det fælles ansvar for kirkesplittelsen i det 16. århundrede og belyse udfordringerne med

at lægge disse erfaringer bag sig. For kun gennem forsoning kan de to kirkesamfund tegne et fælles vidnesbyrd i ver-

’From Conflict to Communion’ kan downloades fra Det lutherske Verdensforbunds hjemmeside, www.lutheranworld.org.

den, hedder det i dokumentet.

’Fra konflikt til fællesskab’ diskuterer baggrunden for Martin Luthers 95 teser og den bagvedliggende teologi ved at beskæftige sig indgående med Luthers tanker om retfærdiggørelse, Eukaristien, embedet, samt forholdet mellem Den hellige Skrift og Kirkens tradition.

’Ecclesia semper reformanda’

Det nye dialogdokument blev præsenteret af kardinal Kurt Koch, formand for Det pavelige råd for kristen enhed, og biskop Mounib Younan, præsident for Det lutherske Verdensforbund, på et pressemøde den 17. juni. Ifølge monsignore Matthias Türk fra det pavelige råd gennemsyrrer især tre hovedtanker dokumentet: ”Glæden over det genfundne fællesskab; at bede om tilgivelse for den uret, de to kirkesamfund har begået mod hinanden, og de videre skridt på den økumeniske vej mod et fælles vidnesbyrd”.

Matthias Türk, der står i spidsen for de lutherske-katolske relationer i det pavelige råd, siger om betydningen af dialogdokumentet for fælles markeringen af reformationen:

”Det er en meget vigtig milepæl efter så

mange århundrede med konflikt og misforståelse, som endda har resulteret i krige mellem nationer og borgerkrige [...] Det er den første gang reformationsjubilæet bliver markeret på en fælles, økumenisk måde. Som generalsekretæren for Det lutherske Verdensforbund, Martin Junge, har udtrykt det, lægger man op til en international, økumenisk markering af jubilæet, og det kalder på et fælles vidnesbyrd”.

”Fra katolsk side er vor overbevisning ’Ecclesia semper reformanda’ – at Kirkens liv til stadighed må reformeres, til alle tider, så på begge sider har vi denne fælles intention om reform [...] I dokumentet forsøger vi at klarlægge hovedtemaerne i Martin Luthers teologi i lyset af vor egen økumeniske dialog og vise, at mange af Martin Luthers idéer har været anliggende for hele Kirken og vigtige elementer til Kirkens fornyelse”.

Dialogdokumentet er opstået efter tre år med intensive og ”frugtbar” drøftelser, siger Türk. Til sidst herskede der ”stor overensstemmelse i de fælles udsagn. Hvad angår fremskridtene på det økumeniske område nærer man store forhåbninger til det nye dokument”.

”Dette dokument kan danne grundlag for alle former for økumenisk dialog [...] med andre partnere, fordi den adresserer de grundlæggende intentioner, der er nødvendige for en reform af Kirken og også belyser vort eget forhold til Gud”, tilføjer han.

Credo – et nyt katolsk magasin

Skal give et løft i det katolske medielandskab, håber udgiverne.

TYSKLAND Torsdag den 20. juni så et nyt katolsk magasin dagens lys. Det skete, da Credo udkom i et millionoplæg. Det tyske magasin udsendes i anledning af Troens år og bag udgivelsen står prominente folk som journalist og forfatter Peter Seewald (kendt for en række interviewbøger med Benedikt XVI) og biskop Gregor Maria Hanke af Eichstätt, Bayern, i samarbejde med Vatikanets dagblad L'Osservatore Romano.

Magasinet blev udsendt om torsdagen sammen med det tyske ugeblad Zeit og avisen Süddeutsche Zeitung, og den efterfølgende mandag med avisen Frankfurter Allgemeine Zeitung.

Credo finansieres udelukkende gennem donationer, oplyser Peter Seewald. ”Vi håber magasinet vil give et løft i det katolske medielandskab”, siger han og tilføjer: ”I sit mediarbejde må Den katolske Kirke blive bedre til at nå ud til dem, der næsten aldrig kommer i kirke. Credo har en tydelig katolsk profil og rummer en katolsk bredde og åbenhed, hvilket burde appellere til alle”.

Det første nummer af Credo indeholder et interview med den tyske forbundskansler Angela Merkel, en samtale med kardinal Kurt Koch, præsident for Det pavelige Råd for fremme af kristen enhed, samt et udførligt portræt af den nye pave Frans. Man finder også ’fakta’ om Jesus Kristus og en række personlige vidnesbyrd fra personer, der fortæller om deres tro.

Det 84 sider store og gennemillustrerede magasin kan læses gratis på www.credomagazin.de. NM

’Hvor er Gud?’ står på forsiden af Credo. Det søger det nye katolske magasin at give svaret på.

Kort nyt

18 mia. kr i erstatning

EJENDOM Siden kommunismens fald har kirkerne i det tidligere Tjekkoslaviet kæmpet for at få udbetalt erstatning for ejendomme beslaglagt af staten i perioden 1948-1989.

Tjekkiet har afgjort, at staten skal udbetale erstatning til de berørte kirkesamfund – en erstatning på i alt 18 mia. kroner, som vil blive udbetalt over en 30-årig periode. Samtidig vil den tjekiske stat gradvist nedtrappe sine bidrag til kirker og trossamfund, så de ophører i 2030. I dag modtager trossamfundene et årligt tilskud på 1,5 mia. tjekiske koruna (ca. 0,45 mia. kroner).

Afgørelsen berører 16 trossamfund, der vil få overdraget jord og ejendom til en samlet værdi af 75 mia. tjekiske koruna (ca. 22 mia. kroner). Heraf vil Den katolske Kirke i landet få udbetalt størstedelen af den samlede kompensation.

Prædik mere levende!

OPRÅB Præsters prædikener er ofte ret ”farveløse og kedelige”, og der er brug for at peppe dem op med Bibelens ”konfliktstof”. Det mener kardinal Gianfranco Ravasi, formand for det pavelige kulturråd.

Kardinal Ravasi siger, at prædikerne i kirkerne efterhånden er blevet så formalistiske og kedelige, at de ender med at blive ”irrelevante” for menighedens medlemmer, der er vant til fjernsynets og internettets spænding og umiddelbarhed.

Han fremhæver det sociale medie Twitter som er en effektiv måde at sprede Guds ord på: ”Trosformidlingen sker ikke kun gennem prædikerne. Det kan også ske gennem de 140 tegn, man råder over i en Twitter-besked”.

Afviser stævning mod Ratzinger

DOMSTOL Den internationale straffedomstol i Haag afviser at rejse tiltale mod Benedikt XVI for ’Vatikanledelsens’ påståede meddelagtighed i overgrebssagerne i Den katolske Kirke i USA.

Domstolen i Haag fastslår, at ”domstolen ikke har bemyndigelse i dette anliggende” efter at have modtaget en appel via en domstol i New York.

Vatikanets advokat Jeffrey Lena kalder klagen ”et latterligt offentligt stunt og et misbrug af internationale retsprocesser”.

Skt. Josef skal nævnes

LITURGI Den hellige Josefs navn skal indføjes i de eukaristiske bønner i den latinske ritus. Det har Kongregationen for gudstjenesten og sakramentsordningen besluttet. Det gælder for de eukaristiske bønner nr. II, III og IV. Hans navn blev indføjet i det romerske missale (nr. I) af den salige Johannes XXIII.

Dekretet blev formelt udfærdiget den 1. maj (på festen for Josef, arbejderen) og angiver, at den latinske ordlyd for den hellige Josefs navn skal følge umiddelbart efter at Guds moder, Maria er nævnt.

Biskop emeritus af Reykjavík, Johannes Gijsen, er død

Johannes Gijsen var i mere ti år biskop af bispedømmet Reykjavík.

Foto: Bispedømmet Roermond

DØDSFALD Hans excellence biskop Johannes Gijsen, der i mere end ti år var biskop af Reykjavík, døde mandag den 24. juni, 80 år gammel.

Biskop Johannes Gijsen blev født den 7. oktober 1931 i Oeffelt i Holland. Efter sin præstevielse studerede han historie og teologi, og han erhvervede sig en doktorgrad i kirkehistorie.

Pave Paul VI udnævnte ham til biskop af Roermond i 1972 og dette embede bestred han frem til 1993, hvor han måtte trække sig af helbredsmæssige årsager. Efter en længere rekonvalescensperiode udnævnte Johannes Paul II ham den 13. oktober 1995

til administrator af bispedømmet Reykjavík (det eneste katolske bispedømme på Island), og den 24. maj 1996 blev han indsat som biskop af Reykjavík. Biskop Gijsen bestred dette embede frem til den 30. oktober 2007.

De sidste år levede biskop Johannes Gijsen i byen Sittard i Holland, hvor han døde mandag den 24. juni efter længere tids sygdom.

Biskop Gijsen blev begravet fra domkirken i Roermond lørdag den 29. juni.

Han hvile i fred!

NM

Åbenhjertige drøftelser mellem paven og ærkebiskop Welby

Første møde mellem de to kirkeoverhoveder.

Tekst: Niels Messerschmidt

ØKUMENI Pave Frans og Justin Welby, ærkebiskop af Canterbury og den anglikanske kirkes overhoved, lovede hinanden på et møde i Vatikanet den 14. juni at fortsætte tilnærmelserne mellem de to kirkesamfund.

”De historiske relationer mellem den anglikanske og den katolske kirke er langvarige og komplekse, men ikke uden smerte”, sagde pave Frans til ærkebiskop Welby. Men, fortsatte han, ”tætte venskabelige bånd har gjort det muligt for os at blive på vejen, også når problemer i vor teologiske dialog har vist sig større end vi i starten havde forudsat det”.

I de senere år har den katolske-anglikanske dialog – men også internt i den anglikanske kirke – forsøgt at takle spørgsmål som fx vielse af kvindelige præster (og biskopper) og kirkelig velsignelse af homoseksuelle forhold.

Som svar på henvendelser fra anglikanske grupper, der ønskede at indgå i den katolske kirkes fællesskab, men samtidig bevare deres anglikanske spiritualitet og liturgiske arv, oprettede Benedikt XVI i 2009 personlige ordinariater for disse grupper. I den forbindelse takkede pave Frans anglikanerne for ”oprigtigt at prøve at forstå” pave Benedikts bestemmelser. De anglikanske ordinariater, sagde han, ”vil sikre at de spirituelle, liturgiske og pastorale traditio-

ner, der udgør den anglikanske arv, bedre kan blive kendt og værdsat i den katolske verden”.

Et fælles kristent vidnesbyrd

På trods af nye udfordringer, fortsatte paven, anerkender katolikkerne og anglikanerne deres fælles forpligtelse til at arbejde sammen for den enhed, Kristus ønskede ved at forkynde Evangeliet, forsvare de kristne værdier, tjene de fattige og tale deres sag.

Pave Frans tilføjede, at et fælles vidnesbyrd om de kristne værdier især er vigtigt i dag ”i en verden, som til tider synes at sætte spørgsmål ved selve samfundets grundlag, fx respekten for det menneskelige livs ukrænkelighed og betydningen af familien som en institution, der bygger på ægteskabet – noget du selv har kritiseret for nylig”, sagde paven og henviste til ærkebiskoppens kritik af et britisk lovforslag om at godkende homoseksuelle ægteskaber i begyndelsen af måneden.

Ligesom pave Frans er ærkebiskop Welby en hård kritiker af de moderne finansielle og økonomiske strukturer, der sætter profit over det menneskelige gode.

”Vi deler mange synspunkter” omkring økonomi, social retfærdighed og fred, sagde pave Frans til Welby: ”Som du selv har bemærket det, medbringer vi kristne fred og nåde som en skat, der tilbydes verden; men disse gaver bærer kun frugt når vi kristne lever og arbejder sammen i harmoni”. Ærkebiskop Welby fortalte paven, at han

i mange år har hentet inspiration ”i den omfattende katolske sociallære” og at han har arbejdet med ”dens implikationer sammen med katolske grupper”. ”Vi må elske dem, der forsøger at sætte sig op imod os”, sagde ærkebiskoppen, ”og navnlig elske alle, der er kørt ud på et sidespor – endda også hele nationer – på grund den nuværende krise”. ”Selv mens vi taler”, sagde han, ”lider vore brødre og søstre i Kristus på grund af vold, undertrykkelse og krig, dårlig regeringsledelse og uretfærdige økonomiske systemer. Hvis vi ikke taler deres sag i Kristi navn, hvem gør så?”

Pave Frans og ærkebiskop Welby er enige om at de to kirkesamfund skal arbejde sammen for at forsvare de kristne værdier i samfundet. Foto: L'Osservatore romano

Fortsat fra forsiden ► pave Frans de unge til selv at blive missionærer og give troen videre:

”Gå hen og gør alle folkeslagene til mine disciple”. Med disse ord taler Jesus til hver eneste af os, idet han siger: ”Det er dejligt at deltage på Verdensungdomsdagen og leve troen sammen med unge mennesker fra hele verden. Men nu må I vende hjem og dele denne erfaring med andre”. Jesus beder jer om at være missionærer!”, sagde paven.

Ved samme lejlighed blev det meddelt, at næste Verdensungdomsdag vil blive afholdt i 2016 i den polske by Krakow. Der var udbredt tilfredshed over, at næste udgave af VUD vender tilbage til dens grundlægger, den salige Johannes Paul IIs fædreland. Desuden falder næste VUD sammen med 30-året for afholdelsen af den første officielle VUD i 1986 i Rom.

Et arrangement med paveligt præg

Da pave Frans rejste til Rio de Janeiro den 23. juli videreførte han en tradition som den salige pave Johannes Paul II begyndte i Buenos Aires i 1987, nemlig at samle hundredtusinder af unge katolikker fra hele verden til en række intense dage med katekese og fejring af troen.

Fra byer i Sydamerika til byer i Europa, Asien og Nordamerika, og tilbage igen, har hver eneste Verdensungdomsdag med paven i spidsen på hver sin måde afspejlet den kultur og mangfoldighed, det pågældende værtsland er udtryk for. Til VUDs historie hører også de aftryk, de tre forskellige paver – på grund af deres forskellige personlighed og personlige præferencer – har sat på Den katolske Kirkes største ungdomsarrangement siden 1986.

Verdensungdomsdagene er blevet en så vigtig del af Den katolske Kirkes liv

i nyere tid, at det er svært at forestille sig hvor innovativ den salige Johannes Paul II var, da han udtænkte idéen. Den polske pave ønskede at invitere unge katolikker til at deltage i fejringen af Palmesøndag i Vatikanet under FN's ’ungdomsår’ i 1985, og embedsmænd fra Vatikanet blev mildest talt forbløffede over, at omkring 250.000 unge dukkede op på Peterspladsen; de havde regnet med omkring 60.000 unge ville tage imod pavens opfordring.

Det var den salige Johannes Paul IIs tanke, at et sådan ungdomstræf skulle være med til at bekræfte den afgørende rolle, som ungdommen spiller i fornyelse af Kirken. Det skulle senere vise sig at holde stik, og den salige pave prioriterede siden disse arrangementer særligt højt. På et ikonisk billede fra Verdensungdomsdagen i 1995 i Manila på Filippinerne ses Johannes Paul II støttende sig til sin stok efter at have brækket benet og efter at have gennemgået en hofteoperation otte måneder tidligere. Selv et svækket helbred kunne ikke sætte en stopper for pavens deltagelse!

Under sin sidste Verdensungdomsdag i Toronto, Canada, i 2002 beskrev den da skrøbelige 82-årig Johannes Paul sig selv som ”gammel”, men han så bedre ud og lød bedre end han havde gjort det i måneder, og han udviste en særlig kemi for at gå i spænd med de unge.

Den tyske pave Benedikt XVI arvede fra Johannes Paul fejringen af VUD i Köln i 2005, og med ham blev disse møder tilført en form for seriositet omkring det kristne kald. Benedikts kærlighed for Den katolske Kirkes ungdom udmøntede sig i en gensidig tillid, hvor oplæring i Kirkens grundlæggende læresætninger og traditioner stod i centrum.

Det var også under Benedikts pontifikat,

Foto: L'Osservatore romano
Pave Frans besøger en ’favela’, et slumkvarter i udkanten af Rio.

at vigiliemessen lørdag aften forvandlede sig fra at være møde til at blive en massebevægelse, hvor hundredtusinder af unge, stille og hengivent, knælede på jorden foran Det allerhelligste Sakramente.

At give troen videre

Pave Frans arvede Verdensungdomsdagen i Rio efter pave Benedikt, der havde valgt temaet: ”Gå hen og gør alle folkeslagene til mine disciple!”; et tema helt på linje med Frans’ egen pastorat. Som han understregede det flere gange under sit ophold i Brasilien, ligger der implicit i denne opfordring en bevægelse og en handling; at de unges erfaring om glæden ved at dele troen ikke kun er forbeholdt dem selv, en lille gruppe i deres sogn, deres religiøse bevægelse eller menighed.

”Det vil svare til at fjerne ilten fra en flamme, der brænder kraftigt”, sagde pave Frans. ”Troen er en flamme, der brænder

kraftigere, jo mere den deles og gives videre, for at alle kan lære Jesus at kende, elske og forkynde ham som livets og historiens Herre”, og han tilføjede:

”Gå ud, frygt ikke, og tjen. Hvis I følger disse tre ting vil I opleve, at når I evangeliserer, vil I selv blive evangeliserede; den, der giver troens glæde videre, vil selv modtage glæde. Kære unge. Når I vender hjem skal I ikke være bange for at være generøse med Kristus, at vidne om hans Evangelium”.

Pave Frans’ deltagelse på Verdensungdomsdagen i Rio de Janeiro var blevet imødeset med spænding, for allerede i sit korte pontifikat har Frans vist sig som en mester udi kommunikationens kunst – at tale fra hjerte til hjerte. Pavens første større internationale kirkelige arrangement var blot med til at forstærke dette indtryk.

Pave Frans kom, så og sejrede i Brasilien.

VUD Lasse og jeg var de to første i lufthavnen fra vores rejsegruppe. Allerede der var vores VUD begyndt. Vi ankom til Belo Horizonte den 14. juli og blev varmt modtaget af vores værtsfamilier. Vi kom helt under huden på den brasilianske kultur både mht. mad, dans og deres åbenhjertighed mod os gæster fra det kolde nord. Vi blev meget overraskede over den brasilianske måde at være katolik på. De unge brasilianere mødtes normalt ved kirken bare for at hænge ud sammen med deres venner.

På trods af vores sproglige udfordringer havde vi en forståelse for vores familier, da deres varme og venlighed bare skinnede igennem, så vi nærmest ikke opdagede besværet ved at kommunikere. Vi blev inviteret med til en traditionel høstfest, hvor vi blev klædt ud som cowboys og malkepiger. Lige ud af det blå var vores missionsuge i Belo Horizonte færdig og endte i et stort tårefældnings kapløb mellem de frivillige i sognet og danskerne. Herfra skal der lyde en stor og hjertelig tak til de frivillige i Belo Horizonte, der leverede en fantastisk indsats, som vandt genklang i den danske gruppe.

I Rio overnattede vi i Ipanema, en af de mest berømte strande i Rio. Vores opholdssted var lige ved siden af en kirke, hvor vi havde katekese både med en engelsk og en ghanesisk biskop. De leverede begge en flot prædiken og svarede bagefter på en masse spørgsmål fra de unge. Den 26. juli holdt den danske biskop Czeslaw Kozon en katekese for os danskere. Han afsluttede med en dansk messe, hvorefter han var

Ind under huden på Brasilien

Lasse Noval og Thorbjørn Hinge fortæller om VUD i Brasilien.

sammen med os resten af dagen, da vi fulgte korsvejen på Copacabana strand, hvor han nød selskabet med de danske deltagere. Copacabana strand var et fantastisk syn, da den var fyldt med 3 mio. unge pilgrimme fra hele verden til pavemessen. Folk stod pakkede omkring vejen, da paven ankom, og der lød et kæmpe jubelbrøl da han kørte forbi. Som ung dansker var det også spændende og meget sjovt at opleve, når de brasilianske deltagere konstant tog billeder

af os. Man kunne næsten ikke stå i 5 min. uden at der kom én og prikkede én på skulderen.

Den sidste uge stod i turismens tegn. Vi fik mulighed for at se mere af Brasiliens

Lasse Noval, Kim Tai Nguyen og Thorbjørn Hinge. Foto: DUK

natur og skønhed. Vi tog bussen til Ubatuba, der var et fantastisk smukt sted. Her fik vi oplevet lækker strand med en lokal by og lokal mad. Det var rigtig dejligt afslappende efter en uge med mennesker konstant omkring én. Her var der en masse aktiviteter såsom surfing og kajak. Den sidste del af ugen stod i storbyens tegn. Sao Paulo stod for døren. Her fik vi masser af muligheder for at shoppe tøj, sko og souvenirs. De tre uger sluttede med en messe i et jesuitisk kapel, hvor vi også tog afsked med hinanden, og igen var det svært at holde tårerne tilbage. Men smilet var også med, da der var knyttet venskabsbånd mellem Danmark og kloden.

Alt i alt når vi ser tilbage på de 3 uger var VUD en fantastisk oplevelse, som man ikke skal snyde sig selv for, hvis man kan tage med på næste VUD.

Med på turen til Rio var den danske og vietnamesiske DUK-gruppe. Foto: DUK

”Jeg tror på de helliges samfund”

De nordiske biskoppers refleksioner om trosbekendelsen i Troens år, del VIII.

Tekst: Gerhard Schwenzer SS.CC., biskop emeritus af Oslo

CREDO Trosbekendelsen betegner Kirken som de helliges samfund.

Ord som ”helgen” eller ”hellighed” forekommer ikke længere i dagligt sprogbrug. Hos mange fremkalder de en bismag af sødladen fromhed og selvgodt snæversyn.

Men sådan har det ikke altid været. Bibelen anvender ordet ”hellig” på to forskellige måder. På den ene side siger den, at Gud er den eneste hellige. Denne betydning har vi overtaget i liturgien, når vi synger Gloria: ”Thi Du alene er Hellig!” Ingen kan sammenlignes med Gud. Han er den uendelige himmels og jords Skaber, mens vi bare er hans skabninger, til og med syndere. Men Bibelen lærer os også, at denne hellige Gud har udvalgt sig et folk, og i dette folk vil han være nærværende i verden og give alle mennesker del i sit guddommelige liv. Derfor siger han til dem, han har udvalgt: ”Vær hellig fordi jeg er hellig!” Gud helliggør sit folk ved at lade dem få del i sin egen hellighed. Guds folk er helligt, fordi det tilhører ham. Menneskets utilstrækkelighed, dets svagheder og forsømmelser, dets synd og skyld, ændrer ikke noget som helst ved

denne grundlæggende hellighed.

Paulus, som selv har erfaret denne kendsgerning, stiler sine breve til ”til alle de hellige i Jesus Kristus, jer der bor i Filippi”, til ”alle Guds elskede i Rom, som er kaldet til at være hellige”, ”til Guds menighed i Korinth, dem, der er helliget ved Jesus Kristus”, eller ”alle de hellige i hele Akaja”.

Her er der ikke tale om såkaldte kanoniserede helgener, altså mennesker som Kirken officielt har helgenkåret. Når Det nye Testamente taler om helgener taler det om mennesker som dig og mig; som ved, hvor lidt hellige vi er. Og alligevel betegner Guds ord os som hellige. Hvordan skal vi forstå dette? Det er indlysende nok, at vi ikke kaldes hellige fordi vi er fuldkomne eller ulastelige, eller på grund af store bedrifter, en uangribelig livsstil eller en høj etisk standard. Pointen er, at vi netop ikke er det på grund af det! Paulus revser de samme mennesker han betegner som hellige. Blandt dem findes stridigheder, utroskab, svig og alle former for umoralsk adfærd. Apostlen truer endda med at komme og irettesætte menighedens medlemmer. Men alligevel kalder han dem hellige.

Hellige er mennesker, mænd og kvinder, gamle og unge, gifte og ugifte, lærde og ulærde, der er blevet berørt af Jesus Kristus, hans budskab og gerninger. Det er mennesker, der alle har dette til fælles: ved Jesus Kristus og ved Helligånden er de blevet Guds elskede børn.

Det er Gud selv, som gennem sin enbårne

Søn, Jesus Kristus, gør os hellige. I nåde har Han taget imod os. Han gør os hellige ved at lade sin Hellige Ånd bo i os på trods af vor afmagt, vor skrøbelighed og vor synd. Det er denne Hellige Ånd som skænker os tro, håb og kærlighed. Idet han bor i os, har vi del i det guddommelige liv og er blevet Guds barn. Den treenige Gud er al helligheds giver og kilde. Det er derfor ham vi takker fordi han har kaldet os ind i de helliges samfund.

Men der findes også en anden betydning af ordet ”hellig”. Vi kender alle kirkelige godkendte helgener; de som står i den liturgiske kalender og som vi fejrer med egne fester og kirkelige højtider. Vi har et særligt Alle Helgeners litani, som navngiver i hvert fald nogle af de mange helgener. Disse er tydelige kendetegn på, at Guds nåde er virksomhedsfuld, og at han bruger mennesker i sin frelsesplan. Præfationen til Alle Helgeners litaniet siger således: ”Du herliggøres i de helliges forsamling, og når du kroner deres fortjenester, kroner du dine egne gaver”.

Det er altså Gud vi først og fremmest ærer i helgenerne. De er og forbliver vore brødre og søstre, også i den forstand, at de har erfaret den menneskelige afmagt og skrøbelighed. De er vore brødre og søstre fordi Jesus Kristus har taget imod dem og givet dem sin Hellige Ånd; på samme måde som vi ved dåbens sakramente er blevet Guds barn og Helligåndens tempel. Alle er kaldede til hellighed. Det er ikke kun forbeholdt nogle få. Vejen dertil kan være vanskelig, men de som allerede har nået målet, hjælper os ved deres forbøn, så vi

Foto: Oslo bispedømme

også engang kan nå dertil.

Vi er altså alle kaldede af Gud til et liv i hellighed. Vi skal være transparente for hans glade budskab. Guds hellige Ånd bor jo i vore hjerter. For at vise os, hvordan vi i vor tid og i vore konkrete omgivelser skal leve som Guds elskede børn, giver Gud os konkrete forbilleder i helgenernes skarer. Fordi vi er hellige skal vi også stræbe efter at blive hellige – ikke i morgen eller om nogle år. Nej, vi skal begynde i dag. På den måde kan vi alle være med til at sætte et tegn i verden, give verden et håb, fordi Gud ønsker at alle mennesker, uden undtagelse, skal blive hans hellige børn.

Encyklika om troen fra to pavers hånd

Tekst: Niels Messerschmidt

Den 5. juli blev pave Frans' første encyklika Lumen fidei (Troens lys) offentliggjort.

TROEN Den 5. juli blev pave Frans' første encyklika Lumen fidei (Troens lys) offentliggjort.

I begyndelsen af Lumen fidei gør pave Frans opmærksom på, at størstedelen af teksten stammer fra pave Benedikt XVI's hånd, og at han blot har redigeret teksten og er kommet med få tilføjelser, således at encyklikaen i hovedtræk er Benedikts værk.

Den 84 sider lange encyklika har fire kapitler og en indledning, og er en teologisk meditation over den kristne tro. I indledningen beskrives troen som det lys, der oplyser alle aspekter af den menneskelige tilværelse. Gennem troen opdager vi, at Guds kærlighed er vort livs fundament og derfor gør os i stand til at leve livet i tillid. Kristus beskriver det sande lys, der oplyser alle mennesker.

I det første kapitel beskrives den kristne tro ud fra 1 Joh 4,16: ”Og vi kender og tror på den kærlighed, som Gud har til os”. Her fremhæves det, at tro er at have tillid til Gud og turde overgive sig til Hans barmhjertige kærlighed. Med henvisning til Augustin beskrives den kristne tro som ”troen på en fuldkommen kærlighed, der kan forvandle verden og føre historien fremad” (nr. 15).

I kapitlet diskuteres også forholdet mellem tro som noget individuelt og noget fælles, og om troens kirkelige dimension (nr. 22).

Forholdet mellem tro, sandhed og fornuft Andet kapitel belyser spørgsmål som forholdet mellem tro og sandhed, respektive tro og fornuft. Det fremhæves, at tro, sandhed og kærlighed er intimt forbundne. I en tid, der ofte prøver at reducere sandheden til et spørgsmål om tekniske fremskridt og udelukkende kvantitative forhold, eller som ligger under for en holdning af relativisme og fragmentering, udspringer den kristne tro af et mere komplet sandhedsbegreb, som også omfatter spørgsmål om det moralske sande og om livets mening. Troen får os til at indse, at sandheden og kærligheden er vævet sammen. Kun den, der erkender, at verden har sit grundlag i en guddommelig kærlighed, kan forstå tilværelsen på en retfærdig måde (nr. 23-27). Det siges videre, at selv den, der ikke tror på Gud, alligevel kan anlægge et sådant syn på tilværelsen, fordi alle bestræbelser på at virkeliggøre det sande og det gode implicerer en stræben efter Gud (nr. 35).

Kapitel to rummer en mere dybtgående refleksion over forholdet mellem tro og fornuft. Med henvisning til Johannes Paul II's encyklika Fides et ratio (Tro og fornuft) fra 1998 beskrives tro og fornuft som hinandens supplement – begge har i forhold til hinanden og begge mister ved at blive isolerede fra hinanden.

Troen forudsætter et 'jeg' og et 'du'

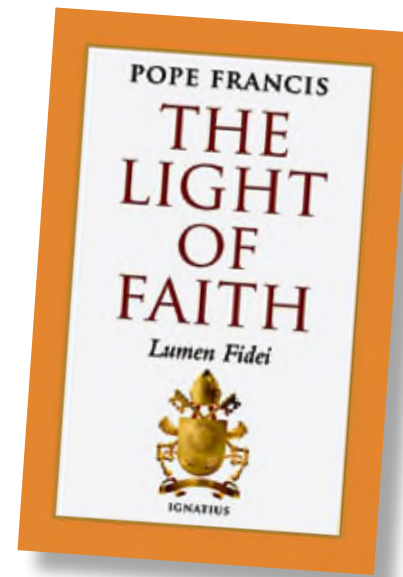
I kapitel tre belyses Kirkens trosformidling og troens sakramentale karakter. Kirken er troens moder, hedder det; hun er det fællesskab, der giver troen videre (nr. 37). Med udgangspunkt i den tyske filosof Martin Bubers ’jeg-du’-filosofi belyses

herefter troens dialogiske karakter. Troen er aldrig noget rent individuelt, men hører hjemme i et fællesskab og forudsætter både et ’jeg’ og et ’du’ (nr. 39). I et længere afsnit beskrives den kristne tro ud fra troens to grundlæggende sakramenter, dåben og eukaristien.

Fjerde kapitel handler om troens fuldkommengørelse i det himmelske Jerusalem. Med henvisning til Hebræerbrevet tales om troen som en vandring gennem verden mod vort himmelske mål. Samtidig siges det, at troen ikke er en flugt fra verden, idet mennesket står til ansvar overfor Gud, om hvordan det forvalter skaberværket og sit kald. I kapitlet behandles også spørgsmålet om trosformidlingen til børn og familiens betydning i denne sammenhæng.

Sidste kapitel i Lumen fidei berører spørgsmålet om menneskelig lidelse og navnlig fattigdom. Moder Teresa af Calcutta fremhæves som et eksempel på, hvad den

kristne tro kan inspirere til. Encyklikaen afsluttes med af et afsnit om Jomfru Maria som troens forbillede.

Annonce:

Meddelelse til medlemmer, der har 10-års kontrakt med procent-sats.

Send kopi af din årsopgørelse fra 2012 til:

Den katolske Kirke i Danmark

Gl. Kongevej 15
1610 København V

att.: Lilian Munch Jakobsen

eller til: lj@katolsk.dk

Tekst: Gert Ryom-Hansen

LÆGORDENER På en af sine vandringer møder Den hellige Frans handelsmanden Luchasio.

Luchasio var usædvanlig gavmild overfor de fattige. Han gav husly til pilgrimme og hjalp enker og forældreløse.

Efter det skelsættende møde med helgenen ønskede han sammen med sin kone Bona Donna at leve et enkelt kristent liv inspireret af Frans og hans medbrødre, og som følge heraf gav Frans familien en enkel regel at leve efter.

En del ligesindede samlede sig omkring den lille familie, og sammen fulgte de nu den leveregel, som Frans havde skrevet til dette nye fællesskab i den franciskanske ordensfamilie.

I 1221 udfærdigede kardinal Hugolino og Frans den endelige ordensregel for den tredje franciskanske orden.

På vejen med Frans af Assisi

BLOG Daniel Majholm er viceskoleleder på Sankt Ansgars Skole på Nørrebro og blogger om især franciskansk spiritualitet i "På vejen med Frans af Assisi".

Her kan man blandt andet læse om den hellige Bonaventura, en stor franciskansk teolog. På et kort kan man se, hvor der var franciskanerklostre i Danmark før reformationen. På bloggen kan man også læse om sekularfranciskanernes historie i Danmark efter 1849. Den første profesafleggelse efter reformationen i Danmark var i 1874. Alle sociale lag var fra starten repræsenterede hos sekularfranciskanerne. De første mange år blev bevægelsen ledet af biskop Johannes von Euch, der dog ikke selv var medlem. I den første medlemsfortegnelse står mændene under deres stillingsbetegnelse som saddelmager, spillelærer, direktør, cigarmager og sporvognskonduktør. Kvinderne er opført som jomfru, hustru eller enke.

Bloggen fortæller om kendte danske sekularfranciskanere. Mogens Ballin, var et fyrtårn i Den katolske Kirke herhjemme og en af forfatteren Johannes Jørgensens allerbedste venner. En anden af mange adelige medlemmer var Erikke Rosenørn-Lehn, der oversatte Det Nye Testamente fra Vulgata til dansk. Hun var mangeårig veninde med malerinden Sophie Holten.

Der er eller har været fraterniteter i København, Maribo, Nakskov, Odense, Aalborg, Aarhus, Roskilde, Svendborg og Randers.

Fra den 23. – 25. august 1985 holdt den danske sekularorden sit første nationalkapitel siden reformationen.

Læs mere på
<http://vejenmedfrans.blogspot.dk/>

fakta

Et liv i nutiden med rødder i 1200-tallet

Den franciskanske lægorden arbejder på at opbygge en broderskabets kultur og dele troen med andre.

Samtidig afbildning af den hellige Frans Af Assisi i Sacro Speco ved Subiaco nær Rom.

Reglen er senere hen blevet tilpasset tidens krav. Således er den nuværende regel godkendt af pave Paul VI.

Der er tre ordener i den franciskanske familie.

1. Første orden består af mindrebrødre eller observanter, af konventualere og kapucinere.
2. Anden orden består af forskellige grene af klarissesøstre.
3. Tredje orden består af adskillige mandlige og kvindelige kongregationer og af en sekularorden for præster og lægfolk. Alle er de ligeværdige i den franciskanske ordensfamilie.

”For franciskanere er det afgørende i den franciskanske vision - manden Frans fra den lille italienske flække Assisi. En stor personlighed, speciel og enestående, men alligevel én man kunne møde på gaden.”

I denne familie har sekularordenen status af en selvstændig orden med egen generalminister, som har plads på lige fod med generalministrene fra de andre grene af den franciskanske orden. At sekularordenen virkelig deltager på lige fod med de andre grene kan man læse ud af den omstændighed, at formandskabet for sammenslutningen af franciskanske ordener i 1997 blev varetaget

af generalministeren for sekularordenen.

I Danmark er der omkring 30 medlemmer af sekularordenen (i meget gamle dage kaldet den 3. orden – tertiarerne - og senere hen den franciskanske lægorden).

Man mødes i fraterniteter, hvor man beder sammen, læser i Bibelen og studerer den hellige Frans' forbillede.

At have et kald

Til hverdag beder man hver for sig, gerne tidebønner eller andre faste bønner. Mange medlemmer af ordenen er involveret i karitativt arbejde, socialt arbejde, sygeplejearbejde eller i undervisningsarbejde.

Ligesom i andre ordener i Den katolske Kirke er der en prøvetid, inden man optages. Derefter vil der som regel gå et årstid før man aflægger endelig profes.

Mange ser deres rolle som franciskanere i en af de tre grene, som det at have et specielt kald inden for Den katolske Kirke.

Et kald der efter min mening kræver, at man bl.a. forsøger

- At give Gud første prioritet - ikke Kirken, ikke bestemte fromhedsøvelser, ikke regler eller ritualer, forbud og påbud, men Gud *selv*. Denne indfaldsvinkel betyder ikke, at man vender sig mod Kirken, med fromhedsøvelser osv., men at man i særlig grad vægter bøn, evangelium, erfaringsmæssig tro og - tro mod Frans - mødet med Gud i nadveren.

- Det betyder også, at man ønsker at leve i lydighed over for Gud og i lydighed over for Kirken. Hvis Frans ikke havde været lydør over for både Gud og Kirke, havde vi ikke haft en franciskanerorden.

- Og når Guds stemme i mit øre og Kirkens stemme ikke er overens, da at gå i dialog med Kirken.

- Man skal også forsøge at udvikle, hvad vi forstår ved åndelig fattigdom, hvis tydeligste eksponent er ydmyghed.

- Og man skal være med til at opbygge et broderskab, at leve troen med andre; både når det er let, og når det bestemt ikke er så ligetil.

- Og så er det vigtigt at prioritere indsatsen for andre i vores kristne liv.

- Og man skal være åben over for mennesker, retfærdig og favnende, og stå på de fattiges og undertrykkes side.

- Og så er det vigtigt, at insistere på retfærdighed i verden som i Kirken, på åbenhed og uselvhøjtidelighed og respekt for ethvert menneske.

- Det er i det hele taget vigtigt at vise respekt og ærbødighed for alt det skabte.

Det franciskanske kald drejer sig dybest set om: at identificere sig med den fattige Jesus på korset.

Hold romantiske ideer på afstand

Der eksisterer en Franciskus-romantik, som er knyttet til et sødladent Franciskus-billede. En romantik, der til dels er hentet i Fioretti, eller måske allermost i fantasien. For mange er en franciskanerbroder i sin kutte noget af det mest inspirerende på denne jord.

Der ligger en fare i at give efter for denne romantik.

For alle franciskanere er det vigtigt at holde denne romantiske forestilling på afstand og ikke give efter for den.

At være franciskaner er ikke at varme sin sjæl ved at fortælle de mange søde historier om Frans, men at bekymre sig om sin sjæl ved at bekymre sig for andre mennesker.

Der var engang en franciskanersøster, som sagde: "Under mit noviciat lærte jeg, at det der karakteriserede vores franciskanske orden var: kærlighed, glæde, enkelthed, fattigdom, ydmyghed, en kristocentrisk indfaldsvinkel osv. Imidlertid har jeg opdaget, sagde søsteren, at alle andre grupper af ordensfolk sammen med lægfolk og også ikke-katolikker, siger nøjagtigt det samme. Det drejer sig faktisk kun om de kristne dyder. Hvorfor i alverden skal vi så være franciskanere – hvorfor ikke bare forsøge at være gode kristne?"

For franciskanere er det afgørende i den franciskanske vision - manden Frans fra den lille italienske flække Assisi. En stor personlighed, speciel og enestående, men alligevel én man kunne møde på gaden. At være franciskaner er at holde af denne person, som Leo, Rufino, Angelo og andre af hans samtidige gjorde. De fulgte ham ikke, fordi de ville efterligne hans måde at være på, eller fordi de fandt hans ideer interessante, nej de fulgte ham, fordi han var Frans, og de kunne ikke gøre andet end at være hans venner. *Fortsættes på næste side ►*

Fortsat fra forrige side ►

Kernen i kristendommen er personen Jesus.

For at forstå ham – ikke kun med hovedet, men med hjertet og med hele vort væsen – og for at vokse i ham, har vi brug for andre menneskers hjælp. Vore forældre, lærere, gode venner, søstre og præster.

Kristendommens historie er rig på skikkelser, som har hjulpet mennesker på deres vej til Gud.

Kristus er vejen, sandheden og livet.

Hvis Jesus er vores eneste vej til Faderen, er Frans en person som hjælper os med at finde vejen. Frans er ikke en parallel vej eller en vej på Vejen, men han er vores rejsefælle.

Hvis Jesus er sandheden og livet, er Frans ikke en reduceret udgave af sandheden og livet, men han er en ydmyg person, der med iver søger sandheden.

Hvis Jesus er vores eneste mester, er Frans ikke en anden mester eller lærer, men han er en discipel sammen med os.

Kristi person er vores eneste vej til Gud. På denne vej har han givet os en fantastisk vejviser i personen Frans af Assisi. Det er også en guide, som giver os en kæmpe udfordring, men hans udfordring er ikke noget nyt, eller noget som føjes til. Frans tolker Jesu udfordring til os med en friskhed og en livskraft, som har et greb om os, og som er stærkere end nogen anden tolkning.

Sekularfranciskanerne er simpelthen grebet af Frans' vision!

Læs mere om den franciskanske sekularorden på www.franciskansk.dk.

Sekularfranciskanerne i Danmark

WEBSITE Der er godt 30 sekularfranciskanere i Danmark og ca. 450.000 i hele verden, kan man læse på de danske sekularfranciskaneres hjemmeside, der fortæller om Frans af Assisi, den franciskanske ordensfamilie, franciskansk spiritualitet og livsførelse. Hjemmesiden fortæller også den spændende historie om, hvorfor franciskanerne har taget taukorset til sig. På hjemmesiden kan man også læse om, hvordan man kommer i kontakt med de danske lægfranciskanere.

Læs mere på www.franciskansk.dk.

Sekularfranciskanerne i verden

WEBSITE OFS eller Ordo Franciscanus Saecularis er den verdensomspændende organisation af sekularfranciskanere. Her kan man på italiensk, engelsk, spansk og fransk læse om YouFra – sekularfranciskanernes ungdomsorganisation og om FI Franciscans International, en NGO-organisation, der ser sig som talsmand for de mest sårbare og arbejder for retfærdighed og fattigdomsbekæmpelse.

Læs mere på www.ciofs.org/portal/.

fakta

”Det er vigtigt at turde sige hvad man mener”

Bispedømmets nye ægteskabsundervisning lægger op til diskussion og dialog, mener Jonas Alberg og Cecilia Nguyen fra Svendborg.

Tekst: Niels Messerschmidt.

Foto: Kim Kjærgaard Sørensen

ÆGTESKAB ”Vi synes godt om opdelingen, hvor præsten tager sig af de åndelige aspekter og den kirkelige forståelse af ægteskabet som ramme for det familiære samliv, mens lægfolk belyser de mere praktiske orienterede og hverdagsagtige problemstillinger”, forklarer Jonas Alberg og Cecilia Nguyen om det nye undervisningsforløb, som bispedømmet introducerede sidste år.

Jonas og Cecilia deltog tidligere i år på den obligatoriske kursusdag, hvor flere af de i alt otte moduler i undervisningsforløbet blev gennemgået, og parret er blandt de første vordende ægtefolk, som snart at have færdiggjort hele forløbet.

”I begyndelsen var vore forventninger til hele forløbet: ’Hvad er nu det for noget?’ Men efter at have læst den fyldige information på www.vivilgiftes.katolsk.dk og bestilt undervisningshæftet fra Pastoral-Centret, følte vi os godt klædt på til de forskellige emner”, forklarer Jonas. Parret tog sideløbende kontakt til deres sognepræst, pastor Ngoc Tuyen Nguyen, som gennem en række samtaler gav dem større klarhed omkring Kirkens holdning og støtte til ægteskabet.

Jonas konverterede undervejs i forløbet og modtog 30 timers undervisning af pastor Nguyen, ”så jeg var ret velbevandret i den katolske tro, og faktisk oplevede jeg på kursusdagen, at jeg vidste mere om Kirkens lære end mange af de deltagere, der havde været katolik fra barnsben af”.

Øvelser og krisekommunikation

Ikke ulig flere af deltagerne har Jonas og Cecilia boet sammen i længere tid, inden de traf beslutningen om at gifte sig. Derfor var flere af modulerne ikke så relevante for dem – ”men det er naturligvis altid spændende at høre om andres holdning og erfaringer på området. Det er vigtigt at turde sige hvad man mener”, siger Jonas.

På kursusdagen holdt advokat Nicole Emer Moritzen og hendes mand et oplæg om udfordringerne ved at være gift med en ikke-katolik – noget mange af deltagerne selv kunne relatere sig til. Desuden var der blandt de elleve par mange med en udenlandsk partner, hvilket får Cecilia og Jonas at efterlyse, at ægteskabsmaterialet bliver oversat til andre sprog, fx engelsk.

Parterapeut og cand.psych. Peter Damgaard-Hansen gav en indføring i ’kroppens teologi’ og parrene gennemgik en række praktiske øvelser: ”Øvelserne fungerede godt, men da vi allerede havde boet sammen i nogle år, kendte vi allerede vores reaktionsmønstre og holdninger. Men for par, der ikke er så fortrolige med hinanden, tror vi øvelserne har stor værdi”, forklarer Cecilia.

Begge roser ægteskabsmaterialet, navnlig øvelserne, for at lægge op til diskussion og dialog, og herigennem fremme ens egen stillingtagen til ofte komplekse problemstillinger.

”Vi så dog gerne, at undervisningsmaterialet indeholdt flere øvelser og overvejelser omkring hvordan man kommunikerer i kriser – noget alle kommer til at opleve før eller siden i ægteskabet”, siger Jonas, der også efterlyser flere øvelser på kursusdagen samt øvelser, der lægger op til en større interaktivitet med de andre par.

Logistisk set er det godt med at afsætte en hel lørdag, fordi man kan nå at komme gennem meget de otte timer, dagen varer, mener Cecilia og Jonas: ”På den måde

virker forløbet ikke så uoverskueligt, når man står foran at skulle begynde”.

”Vi oplever, at vi har fået større udbytte af kurset og vore samtaler med pastor Nguyen, fordi vi allerede inden kursusdagen havde sat os ind i de respektive moduler og havde haft tid til at drøfte dem indbyrdes”, forklarer Jonas, der dog gerne så, at der gik en rød tråd mellem de forskellige præsentationer, så de på kursusdagen opleves som en helhed fx i måden emnerne behandles emnet på.

”Det virkede for os, som de forskellige oplægsholdere mest talte ud fra deres egen erfaring og ikke så meget ud fra, hvad Kirken mener på de respektive områder. Men det ændrer sig sikkert, når ægteskabsforløbet finder sin endelige form. I hvert fald har vi været glade for forløbet og føler os langt bedre rustet til indgå ægteskab og stifte familie”, slutter parret fra Svendborg.

Otte skridt mod ægteskabet

Det nye ægteskabsmateriale er tænkt som et samlet forløb bestående af otte moduler, der hver især behandler vigtige emner som parret skal have gennemgået for at kunne blive viet i en katolsk kirke. I forløbet indgår også en hel undervisningsdag (en lørdag), hvor parret møder andre par til gruppearbejde og udveksling af synspunkter/erfaringer.

Undervisningsmaterialet rummer også øvelser, hvor parret skal perspektivere indholdet af det pågældende modul til deres egen hverdag og, så at sige, ’tvinge’ dem til at konfrontere hinanden med ting og situationer, som kunne give anledning til problemer i ægteskabet.

fakta

Cecilia Nguyen og Jonas Alberg har haft stort udbytte af bispedømmets ægteskabsundervisning.

En amerikansk bønnebog

Ny, tværkirkelig bønnebog med uhæmmet politisering af liturgien.

Tekst: Sebastian Olden-Jørgensen

BØN Bønnebogen *Komme dit rige. Bøn til alle tider* er en moppedreng: 544 sider i pænt stort format (17 x 24 cm). Den er smukt lavet i solidt udstyr, som antageligvis kan holde til at blive brugt dagligt. Den er

Komme dit rige. Bøn til alle tider, red. af Shane Claiborne, Jonathan Wilson-Hartgrove & Enuma Okoro, oversat af Benjamin Dalton, Boedal Forlag 2013, 544 sider, kr. 299.

tænkt som en tværkirkelig mini-tidebog, hvis ophavsmænd har samlet en serie "greatest hits" fra forskellige kirkelige traditioner med det formål at få dem til at "svinge sammen" (forordet).

Selv om bogen kan benyttes til individuel bøn, er den skrevet med henblik på små fællesskaber, der samles morgen, middag og aften. *Morgenbønnen* er den mest omfattende med varierende bibellæsninger, vekselsang (salmerne), sang, forbønner og læsestof, der knytter sig til den enkelte dag i året. Den vil være knap en halv time. *Middagsbønnen* er noget kortere, ca. 10 minutter, og er ens hver eneste dag året igennem. Dens hovedbestanddele er "Herre, gør mig til et redskab for din fred" (tilskrevet Frans af Assisi), stille meditation, saligprisningerne, Anima Christi ("Kristi rene, skønne sjæl" *Lovsang*, nr. 343) og en gensidig fredshilsen. *Aftenbønnen* er der syv af, en for hver dag i ugen, og den tager godt et kvarter. Den består af syndsbeholdelse, en lystændingsceremoni, en slags forkortet trosbekendelse og en bibelsk lovsang (f.eks. Magnificat).

Amerikansk friskhed

Disse tidebønner indrammes af en længere indledning, som forklarer, hvad det hele drejer sig om, og hvordan man gør. Hver måned indledes også med en generel be-

tragtning og afsluttes med nogle forslag til aktiviteter. Her er mange gode betragtninger, men også en amerikansk "friskhed", som kan skurre i ørerne. Indledningen, betragtningerne og en række faktabokse fordelt i bogen har nærmest karakter af manifest for den frikirkelige-pinsekirkelige-evangelikale strømning, som bogen udspringer af. Mere præcist er bogen udtryk for den såkaldte "new monasticism", der kan beskrives som en slags protestantisk genopdagelse af en række elementer fra klassisk katolsk og ortodoks kristendom: liturgi, klosterliv, helgener, faste, ritualer, eukaristi og det universelle kirkelige fællesskab. Det ses også i et afsluttende afsnit med "bønner ved særlige anledninger", som er en broget blanding af velsignelser (f.eks. af et hjem), bønner (f.eks. ved drab i nabolaget, meget amerikansk!), ritualer (f.eks. aflæggelse af cølibatsløfte) og en slags fælles kommunionbøn.

Inspirationen fra katolske gudstjenesteformer og ritualer er tydelig, men ikke dominerende. Der er tale om en meget selvstændig og meget amerikansk syntese af mange elementer. Det kommer særlig tydeligt frem i det læsestof, der knytter sig til de enkelte datoer.

Nogle gange er der tale om traditionelle småbiografier og betragtninger knyttet til bibelske figurer og helgener, men man møder også skikkelser som borgerrettsforkæmperen Martin Luther King, gendøbermartyren

Dirk Willems, jødernes redningsmand Oskar Schindler og den sociale aktivist Dorothy Day. Der er også en solid amerikansk slagside i de begivenheder, der løbende mindes og dermed indskrives i kirkeåret: Kampen mod slaveriet og borgerrettighedsbevægelsen fylder godt, og det gør Anden Verdenskrig, Den kolde Krig og konflikterne i Mellemøsten også. Det danske forlag har erstattet noget af det alt for amerikanske stof med tilsvarende dansk, men ikke i større omfang.

Katolsk i ny indpakning

Komme dit rige er således en frimodig kombination af konservativ teologi, traditionel kristen moral, spirituelle godbidder fra hele kirkehistorien og et politisk og socialt ståsted et godt stykke ude på den amerikanske venstrefløj. For en dansk læser vil horisonten virke lidt fremmed eller – som det danske forord lægger op til – som en øjenåbner. Fra katolsk side kan det være forfriskende at møde så meget "katolsk stof" i en ny og uvant indpakning, men man forbløffes også over den uhæmmede politisering af liturgien, som kommer til udtryk i morgenbønnerne. Snarere end en traditionel tidebog, som kan fungere som fælles referenceramme i større kirkelige sammenhænge, er der tale om en andagtsbog med en ganske bestemt åndelig profil. Det er både bogens styrke og dens svaghed.

Bergoglio for begyndere

Mario Escobars bog giver et kort og godt overblik over pavens liv, men indeholder for lidt nyt, for meget fyld og for mange fejl.

Tekst: Elisabeth Alster

BIOGRAFI Forlaget Boedal har i samarbejde med Katolsk Forlag været hurtigt ude med en dansk oversættelse af en bog om den nye pave. Frans – de fattiges pave giver først og fremmest et forholdsvist kort, men ret godt overblik over Jorge Mario Bergoglios liv. Hovedtrækkene er ikke nye for læsere, der fulgte med i medierne efter hans valg til pave. Man får repeteret historierne om hans trykke, men

sygdomsplagede middelklasseopvækst i en italiensk indvandrerfamilie i Buenos Aires, hans kaldshistorie og valg af jesuiterordenen, hans brede og grundige uddannelse som kemiker, humanist og teolog, hans rolle under diktaturet og hans kirkelige karriere. Forfatteren, spanske Mario Escobar, sætter kendsgerningerne i perspektiv ved at vise, hvordan forskellige begivenheder i Bergoglios liv har været med til at forme ham.

Escobars fremstilling bekræfter indtrykket af pave Frans som en mand med en beskedent livsstil, høj arbejdsmoral og stor omsorg for de fattige. Han tog med offentlig transport, afslog invitationer fra de rige og magtfulde og valgte at bo i en lille lejlighed i stedet for ærkebiskoppens luksuriøse embedsbolig.

Det biografiske stof fylder dog kun omtrent en tredjedel af bogen. Forfatteren er historiker, og han bruger bogens anden del på baggrundsstof om jesuitternes og pavevalgenes historie. Nogle af oplysningerne er spændende og relevante, men andre er mest fyld, der er beregnet til at få teksten op i boglængde. I bogens sidste tredjedel diskuterer Escobar de udfordringer, som pave Frans står overfor. De fleste af dem er ikke nye for læsere, der følger med i kirkelige nyheder og debatter: pædofiliskandalen, Vatikanets administration, sociale spørgsmål som abort og homoseksuelle ægteskaber, interreligiøs dialog, faldende medlems- og præstetal og brugen af moderne kommunikationsmidler. Her kommer forfatterens egne holdninger og forventninger til udtryk: Ifølge Escobar stod Benedikt XVI i vejen for modernisering, mens Frans "er den første pave, der hører til i det 21. århundrede."

Ud over den store mængde historiske stof viser forfatterens baggrund som historiker

sig også ved, at han angiver kilder til stort set alle oplysninger. Bogen bygger hovedsageligt på internetkilder samt den eneste bog om Bergoglio fra før pavevalget, *El jesuita: conversaciones con el cardenal Jorge Bergoglio s.j.* fra 2010. Der mangler dog kildeangivelser til stemmefordelingen ved konklavet i 2005, hvor Bergoglio skal være blevet nummer to efter Ratzinger. Her er det svært at gennemskue, hvad der er fakta, og hvad der er rygter og spekulation.

Bogen er lettilgængelig og henvender sig til et bredt publikum. Af hensyn til læsere uden det store kendskab til Den katolske Kirke er den danske udgave forsynet med udmærkede ordforklaringer af katolske termer som pontifikat, camerlengo og motu proprio. En af bogens største styrker er citaterne af Bergoglio selv. Dem måtte der gerne have været endnu flere af, for de giver et godt indtryk af hans personlighed og prioriteter.

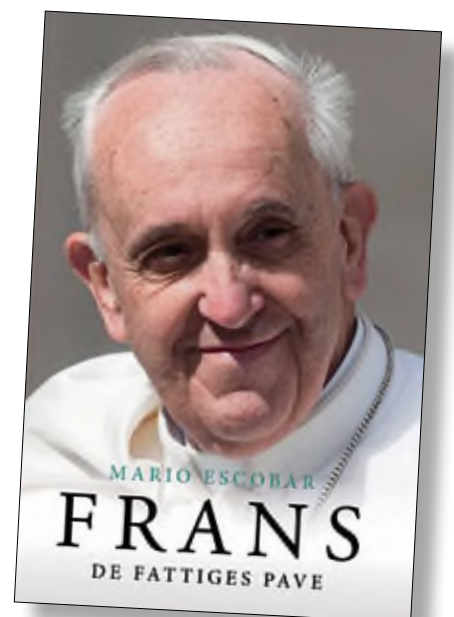
En anden positiv ting er kapitlet om bøn til sidst i bogen. Det er et af de emner, som medierne som regel ikke beskæftiger sig med, men Escobar understreger, at bøn er nøglen til at forstå pave Frans. Kronologien over Bergoglios liv og listen over hans kirkelige embeder og udgivelser bagerst i bogen hører også til blandt Frans – de fattiges paves styrker.

Desværre har bogen også en række svagheder. Den bærer selvfølgelig præg af at være skrevet meget hurtigt umiddelbart efter pavevalget og er derfor allerede forældet. Det er simpelthen mere interessant at følge med i, hvad pave Frans rent faktisk gør nu, end det er at læse Escobars forudsigelser af, hvad han måske vil gøre.

Bogen er skæmmet af ærgerlige sjuskefejl, som kunne være undgået ved en omgang faktatjek og korrekturlæsning. Tarcisio Bertone (hvis fornavn staves forkert på hele to måder) omtales som "Benedikt XVI's sekretær", hvilket jo er et helt andet job end "statssekretær", som er hans rigtige titel.

Der står også, at "Jesuitterne er en mindre orden i Den katolske Kirke", selvom de som bekendt er den største mandlige orden. Og det kan selvfølgelig heller ikke passe, at "40 procent af verdens katolikker, hvilket svarer til omkring 200 millioner, lever i Latinamerika", når der et andet sted i bogen står, at der er 1,2 milliard katolikker i verden.

Bogens største problem er dog, at den på kun 200 korte sider prøver at være både en biografi, en historiebog og et essay om kirkens problemer. Resultatet virker ret ujævnt. Måske ville det have været mere interessant med en oversættelse af *El jesuita* forsynet med et efterord. Man må håbe, at der kommer en bedre bog om den nye pave på dansk på et tidspunkt, men indtil da opsummerer Frans – de fattiges pave det, man vidste om ham i foråret 2013.

Mario Escobar: Frans - de fattiges pave
Oversat af Anette Broberg Knudsen
Boedal 2013
208 sider, paperback
Kr. 199,00.

Annonce:

TAK

En hjertelig tak til alle, der i pater Jac Adams intention støttede Redemptoristernes Afrika-projekt gennem Vincentgrupperne

Redemptoristerne
ved Skt. Annæ Kirke, København S

Meddelelse

Angående særnummeret af abbed Werlen, "Lad os sammen opdage gløden under asken", udsendt af "Katolsk dialog & information" og anmeldt i sidste nummer af *Katolsk Orientering* kan det oplyses, at særnummeret kan erhverves for 50,- kr. ved henvendelse til Karlheinz Löhner: kh.loehner@gmail.com eller ved at ringe til 41588447. Det tilsendes efter anmodning med vedlagt girokort.

Far og mor må gerne kikke med over skulderen

Gedigent nyt katekesesystem fra Katolsk Forlag.

Tekst: Lisbeth Rütz

KATEKESE For første gang i mange år har vi nu et helt igennem danskproduceret undervisningsmateriale til undervisning af børn og unge. Materialet udkom den 12. august på Katolsk Forlag. Bag produktionen af materialet står tre erfarne kateketer, Kirsten Kjærulff, Sebastian Olden-Jørgensen og Torben Riis.

Materialet er blevet til i et samarbejde mellem de tre i arbejdsgruppen; men i det store og hele er det Sebastian Olden-Jørgensen, der står bag kateketens bog om

Fadervor for ca. 5– 8 årige, mens Torben Riis tager sig af elevens bog. I materialet til firmanderne har Torben Riis hovedansvaret for ”Jeg tror – din bog om at være katolik”, mens Kirsten Kjærulff har skrevet ”Guds venner – din bog om helgener”.

Materialet tager udgangspunkt i den udviskning af kristne værdier og det massive traditionstab, der er sket gennem snart mange år i Danmark. I indledningen til ”Fadervor – kateketens bog” skriver Sebastian Olden-Jørgensen: ”Kateketen kan møde børn, der helt bogstaveligt hverken kan gøre korstegn eller bede Fadervor, børn der egentlig ikke skal katekiseres, men evangeliseres.

Long Huu Nguyen har illustreret bogen om Fadervor. Her lignelsen om den fortabte søn

Det nytter i den sammenhæng ikke at pege fingre ad forældrene, for de ved ofte slet ikke,

hvordan de skal give børnene den religiøse opdragelse, de egentlig ønsker at give dem.”(s.5)

Men hvad er så en religiøs opdragelse? Ja, her er materialets forfattere enige med vor nationalskjald i, at ”Vor tro er ej på hvad som helst, man kristendom kan nævne”. Til katolsk børnelærdom hører nogle grundtekster. For første kommunionens børnene er det Fadervor og Hil dig Maria, for formynderne er det de to trosbekendelser.

Erfaren kateket er god at gæste, viser kateketens bog til Fadervormaterialet. Som alle pædagoger ved forfatterne, at undervisning tit er improvisationens kunst. Man skal ikke være for bundet af sin timeplan, men tværtimod ”gribe de gyldne lejligheder, der byder sig, når børnene stiller spørgsmål” (s.7).

Indledningen til Fadervor indeholder en række lavpraktiske tips og pædagogiske overvejelser om, hvordan man kan formidle budskabet på en måde, der tager hensyn til børnenes alder og engagerer dem.

Long Huu Nguyen har til elevbogen i Fadervormaterialet lavet en række tegninger, der spiller fint sammen med teksten og kan bruges til at snakke videre om dagens tema.

Straks fra begyndelsen af materialet inddrages centrale bibelske tekster, så eleven gradvist kommer til at kende vigtige skikkelser i Bibelen. Guds frelsesplan er den røde tråd, der binder det hele sammen. I firmelsesmaterialet går det løs med de svære problemstillinger. Hvad betyder for eksem-

pel Treenighed/synd/frelse/fortabelse og så videre? Her har Torben Riis lavet en tegneserie, der skal få firmanderne til at reflektere lidt over, hvad de svære begreber betyder. Det sker ved at lade tegneseriefigurerne Filip og Sofie kommenterer de mange snublesten på vejen. For eksempel – hvorfor skal det lige gå ud over os, at de første mennesker gjorde oprør mod Gud? Og var det ikke synd for Jesus, at han skulle korsfæstes?

Tingene hænger sammen i en helhed. Vores katolske børnelærdom kan ikke reduceres til en opremssning af en række trossandheder – den er også en livsstil. ”Morallæren handler om alt, hvad vi tænker, siger og gør i vores liv”, siger ”Jeg tror – din bog om at være katolik” (s.70). Og her gør materialet meget for at slå fast, at social- og morallære ikke bare er sådan et slags uforpligtende appendiks, men en fast del af hele pakken. Her som i andre afsnit er der meget at hente – også for far og mor, når de kikker med over skulderen.

Store dele af materialet er allerede gennemprøvet i forfatternes sogne. Til ”Jeg tror, din bog om at være katolik” har Torben Riis lavet en kort undervisningsvejledning, som kan downloades fra Katolsk Forlags hjemmeside www.katolsk.dk. Forfatterne har ambitioner om at komme i dialog med brugerne af materialet og går derfor i luften med en ny hjemmeside www.katolskmagasin.dk per 1. januar. Her vil der være plads til ris og ros og spørgsmål fra både kateketer og elever.

Et prøveeksemplar af alle fire bøger udsendes i august til samtlige katolske menigheder i Danmark. De to bøger til førstekomunion kommer hver til at koste 40 kr. – de to bøger til firmelse hver 50 kr. Udgivelsen støttes af Bente og Christian West.

”Jeg tror, vi tror”

Drama, teambuilding, natløb, ømpiade og bibelhistorie på Ømlejr med tempo og højt humør.

Tekst: Sekretariatsmedarbejder Michael Høier Clausen DUK

SOMMERLEJRE DUKs årstema, der er inspireret af ”Troens år”, har været flittigt brugt på årets sommerlejr på Øm.

Det begyndte den 30. juni med de 7- 10 åriges mikrolejr - 40 deltagere, der tilbragte en fantastisk uge med messe, morgenbøn, aftenbøn og aktiviteter i et højt tempo hele ugen. Skabelsesberetningen var i fokus med blandt andet bønner, der udførtes som små dramastykker. Teambuilding var ligeledes et vigtigt punkt på lejren med roning i kanoer, bål, samarbejdsøvelser mm. Deltagerne var på både dag- og natløb og der blev også tid til kreative værksteder samt selvfølgelig en god gang vandkamp i sommervarmen. Børnene havde en rigtig god uge - de blev udfordret og flyttede sig også både trosmæssigt og socialt.

Den 6. juli blev Ømborgen invaderet af børnelejren (10-12 år), hvor der hver dag blev benyttet en bibelhistorie i relation til trosbekendelsen. Lejrpræst Daniel J. Raga holdt messe med dialogprædiken, som deltagerne var glade for og engagerede sig i. Børnelejren var heldig med vejret og kunne holde flere af morgen- og aftenbønnerne udendørs. Lederne på lejren forsøgte at

inkorporere ”tro som tillid” gennem hele ugen og der var masser af sjov, brevkasse med ”Asbjørn og Gertud”, samt Ømpiade med både morsomme og sportslige konkurrencer. Fredag var der festaften med brylluppet i Kanaan som tema.

Midilejrens deltagere på 12-14 år kom derefter på Øm den 13. juli. Også her var vejret generelt fint, og der blev holdt udendørs messe med syngende procession med Moses’ kaldelse som tema. De glade deltagere vandrede til ”Egypten sammen med Moses” ned til bunden af Øms græsplæne. Herudover stod ugen på såvel det eftertænksomme, som det adspredende og det underholdende. Der var oplæg ved p. Gregers Mærsk-Kristensen og Fabian Ryom om årstemaet, men der var også tid til besserwizzer, lanciers, Ømpiade, stjerneløb, 2 x natløb og meget mere - deltagerne blev virkelig udfordret på både tanke og fysik.

Familielejren med hele 79 personer på Øm havde også en dejlig uge, hvor der var aktiviteter for både børn og voksne. Den daglige katekse var delvis aldersopdelt med oplæg og lege. De mindste havde babysalmesang og kirkerytmik, hvilket vakte stor jubel for alle. Endvidere blev der produceret små dramastykker omkring bøn og bibelhistorier, rosenkrans og bønnebøger. Rosenkransen fik en særlig rolle ved en af ugens morgenbønner, idet de bedende på Øms græsplæne placeredes i Rosenkransens form set fra luften. Trods de

Midi 1-lejren på Øm. Foto: DUK.

mange aktiviteter fik deltagerne dog også sluppet af og havde en formidabel uge på Øm.

I skrivende stund er de 16-18 åriges juniorlejr i fuld gang på Øm. Sommerens lejr afsluttes med maxilejr fra den 3.-10. august – et nyt koncept for de 14-16 årige,

hvor Ømborgen bliver fuldt belagt med både deltagere og ledere.

Vi vender tilbage i næste nummer af KO med spændende nyheder om disse 2 lejre. Hos DUK glæder vi os til at et gensyn med sommerens deltagere og andre interesserede på efterårets DUK weekender:

Maxi/juniorweekend (14- 17 år) på Øm: 13. – 15. september
Ungdomsweekend (over 18 år) på Øm: 27. – 29. september
Katolsk Lederuddannelse (17-30 år) på Øm: 11. – 16. oktober
Børneweekend (7-12 år) på Myretuen: 25. - 27. oktober
Midiweekend (12-14 år) på Øm: 8. – 10. november

Meld dig til allerede nu på www.duk.dk - så du er sikker på at komme med!!!

”Der er din mand”

Mødet på broen.

Tekst og foto: Lisbeth Rütz

LISIEUX ”Der er ham, jeg har gjort rede til dig”. Denne stemme hører den 26-årige kniplerske Zélie Guérin, da hun en forårsdag i 1858 krydser Saint-Leonard-broen i Alençon og ser den 35-årige urmager Louis Martin. Få måneder efter gifter de sig. Både Zélie og Louis var dybt religiøse og brændte

i en ung alder for at gå i kloster. Louis ville være karteuser, men blev ikke optaget på grund af for dårlige latinkundskaber. Zélie følte sig kaldet til klosteret, men blev afvist hos Sankt Vincent søstre.

I ægteskabet fødes der ni børn. De fire af dem dør som spæde, men fem piger overlever og ender alle med at gå i kloster. Den sidst fødte er Thérèse – senere kendt som Thérèse af Lisieux (født 1873).

Zélie var en dygtig forretningskvinde, der havde mere end tyve kniplersker i sit brød. Vi kender både hende og Louis gennem de

tusindvis af breve, hun efterlod sig. I Alençon, en charmerende, lidt støvet fransk provinsby, ligger deres fælles hjem, som i dag er

Familien Martins hjem indtil Zélies død i november 1877. Bygningen til venstre med kuppel er det kapel, der blev bygget i forlængelse af huset i 1920

Thérèse af Lisieux

I Alençon og Lisieux fortæller en række steder om Thérèses korte liv

museum. Man går ind i hjemmet gennem moderne udstillingslokaler, hvor gulnede familie billeder hænger i monterne ved siden af Louis' urmagerværktøj og Zélies spindelvævstynde kniplinger. Citater fra deres korrespondance er blæst op på væggene. Rummene er som en levende, stemningsfuld kulisser, der fører os tilbage til klunketiden. På vej gennem hjemmet lyser skiftende spots i stuerne. Forskellige stemmer læser i de strategisk anbragte højtalere citater op fra Zélies korrespondance, der

fortæller om dagligdagen med børn, arbejde, husholdning, årstidernes gang - kort sagt familieliv i 1860-erne og 70-erne. Gennem familiens køkken går turen op ad den knirkende trappe, som Thérèse skriver om i ”En sjæls historie”. På første sal ser man i en af stuerne skrivebordet, som Zélie styrede sine forretninger fra. En glasvæg skiller kapellet fra Louis' og Zélies soveværelse. Her står vuggen ved siden af den seng, Zélie fødte sine ni børn i, og her døde hun som 45-årig i 1877 af brystkræft.

Den trygge rede

Les Buissonnets.

Tekst og foto: Lisbeth Rütz

LISIEUX Følger man Den blå streg i fortovet i Lisieux, kommer man til alle de

centrale steder i Thérèses barndom. Man kunne begynde ved Les Buissonnets. Her flytter Louis efter Zélies død ind sammen med sine fem piger, for her kan han være tættere på sin familie.

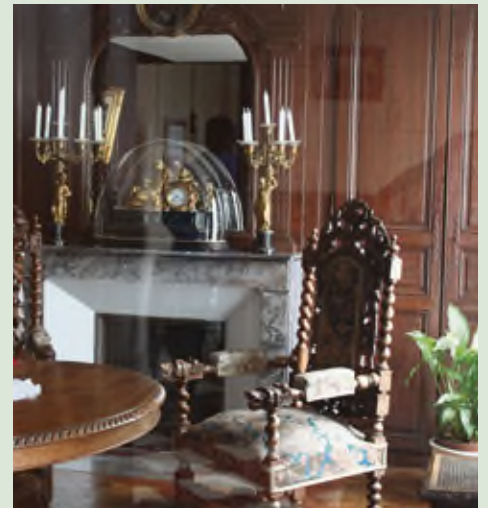
Da yndlingssøsteren Pauline som den første går i kloster i 1883, går Thérèse i chok. Hun bliver ramt af ”en mærkelig sygdom” og ligger syg i mange dage i Maries og Paulines værelse – i dag kaldet la chambre du sourire. På kommoden ses ”la Vierge du sourire” – den smilende jomfru. Hende ser Therese, da hun vågner op- ”aldrig havde jeg set noget så smukt, hendes ansigt udstrålede en sådan godhed og en ubeskrivelig ømhed”, skriver hun om synet.

Thérèses skrivebord og krucifikset hvor hun bad for Pranzini.

Inde i huset i det tidligere køkken møder man til højre kaminen, hvor Thérèse har en vigtig oplevelse julenat 1886. Det hypersensitive barn, der siden sin mors død har trukket sig ind i sig selv, oplever med et slag en pludselig modning og bliver voksen på en nat. Hun oplever, at Jesus gør hende til en sjælefisker, der skal arbejde på syndernes omvendelse. I pinsen 1887 fortæller Thérèse som 14-årig faderen, at hun vil træde ind i Carmel.

På første sal står dukkestellet, skolebøgerne og kjolen til den første kommunion ved siden af krucifikset, hvor Thérèse bad for den tredobbelte morder Henri Pranzini. Thérèse bad intenst for hans omvendelse. Dagen efter Pranzinis henrettelse den 31. august 1887, læser hun, at han kort før henrettelsen havde kysset det krucifiks, som fængselspræsten rakte ham. Det tolker hun som et tegn på, at hendes bønner er blevet hørt.

Lige ved siden af kaminen i det tidligere køkken ser man bag en glasrude familiens spisestue. Her spiste Thérèse sit sidste måltid på Les Buissonnets den 8. april 1888. 9. april 1888 træder hun ind i klosteret, hvor hun dør ni år senere den 30. september 1897.

”Jeg dør ikke, jeg går ind i livet”

Thérèses sidste år.

Tekst og foto: Lisbeth Rütz

LISIEUX Trængslen er stor ved morgenmessen i Carmel. Lokale og pilgrimme fra hele verden sidder i den lille klosterkirke. Bag gitteret i sidekapellet ses en glaskiste med en voksfigur af Thérèse, som hun så ud efter sin død. Glaskisten står ovenpå skrinet med hendes jordiske rester.

Klostret ligger nogle få hundrede meter fra barndomshjemmet Les Buissonnets. Her indtrådte Thérèse som kun 15-årig i 1888

efter at have fået dispensation af biskoppen af Bayeux. Her havde hendes to søstre Pauline og Marie allerede taget sløret. I 1894 trådte søsteren Celine ind her, og året efter kom kusinen Marie Guérin til. Som ordensnavn tog Thérèse navnet Thérèse de l'enfant Jesus (Thérèse af Jesusbarnet).

Thérèse dør efter lang tids sygdom af tuberkulose som 24-årig i 1897. Hendes to søstre, mère Agnes (Pauline) og soeur Geneviève (Céline) var de sidste dage hos hende i infirmeriet. Sådan beskriver Agnes hendes sidste øjeblikke: Thérèse sagde:

”Jeg fortryder ikke, jeg har overgivet mig til kærligheden, tværtimod!” Og lidt senere sagde hun insisterende: ”Åh nej, det fortryder jeg ikke. Tværtimod.” Lidt senere igen sagde hun: ”Jeg ville aldrig have troet,

De røde sedler fylder godt i kurvene foran skrinet med de jordiske rester af Zélie og Louis Martin i Basilique Sainte Thérèse i Lisieux. På sedlerne har pilgrimme fra hele verden skrevet deres bøn intentioner.

Den mest søgte valfartskirke i Frankrig efter basilikaen i Lourdes er Basilique de Sainte Thérèse. Byggeriet blev afsluttet i 1954. Skriften over indgangen er meget passende: ”Enhver, som ophøjer sig selv, skal ydmyges, og den, der ydmyger sig selv, skal ophøjes” (Lukas 18,14)

at det var muligt at lide sådan. Jeg kan kun forklare det ved den brændende længsel, som jeg har haft efter at frelse sjæle.”

Hen imod kl. fem; jeg var da alene sammen med hende, forandrede hendes ansigt sig pludseligt, og jeg forstod, at døds kampen var begyndt.

Da kommunitetet kom ind i infirmeriet, modtog hun alle søstrene med et blidt smil. Hun holdt sit krucifiks op for sig og betragtede det konstant.

I mere end to timer fyldte en frygtelig rallen hendes brystkasse. Hendes ansigt var opsvulmet, hendes hænder violette, hun

havde iskolde fødder og rystede hele tiden på alle sine lemmer.

Ifølge mère Agnes er Thérèses sidste ord: ”Åh! Jeg elsker Ham!”

”Min Gud, jeg elsker dig.” Hun fortæller videre: ”Pludselig, efter at have udtalt disse ord, faldt hun blidt bagover, med hovedet vendt mod højre. Vor Mor lod hurtigt infirmeriets klokke ringe for at kalde kommunitetet sammen.

”Åbn alle dørene”, sagde hun på samme tid. Disse ord havde noget højtideligt over sig og fik mig til at tænke på, at i Himlen sagde den gode Gud det også til sine engle.”

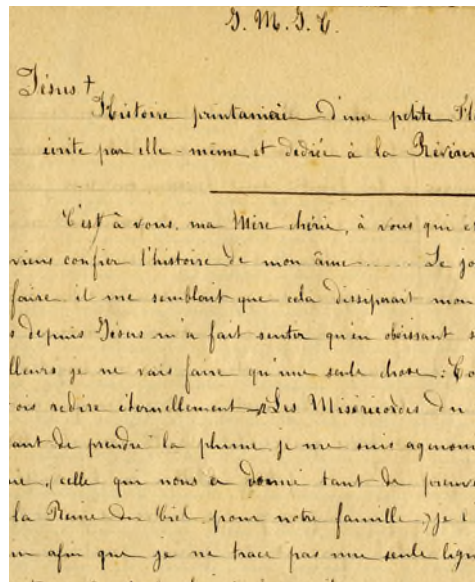
”En sjæls historie”

Tekst: Lisbeth Rütz

LISIEUX Thérèse har selv beskrevet sin barndom og sine åndelige erfaringer fra klosterlivet i ”En sjæls historie”. Udadtill fremstår ”En sjæls historie” som et helstøbt værk; men i virkeligheden er det sammenflettet af tre forskellige manuskripter kaldet A-, B- og C-manuskriptet. I begyndelsen af året 1895 sad Thérèse sammen med sine søstre i klosteret og talte om deres fælles barndom. Da Marie beklagede, at de ikke havde alle disse familieminder på skrift, bestemte Pauline, der nu var priorinde og i klosteret hed Agnes, at Thérèse skulle skrive dem ned.

”En sjæls historie” blev redigeret af Pauline efter Thérèses død. Manuskript A hedder ”En lille hvid blomsts historie” og er skrevet til Pauline fra 1895 – 1896. Manuskript B er stilet til Thérèses ældste søster, Marie af det hellige Hjerte, og blev skrevet på tre dage mellem 13. og 16. september 1896. Her beskriver Thérèse på ti tætskrevne sider sin åndelige udvikling hen mod det, hun kaldte « la petite voie », den lille vej. Manuskript C er skrevet til Carmels priorinde moder Marie de Gonzague. Det begynder 3. juni 1897 og slutter tidligt i juli 1897. Efter Thérèses død sammenfletter Pauline de tre manuskripter til 11 kapitler med tilføjelse af det 12. kapitel om hendes død.

Den 30. september 1898 et år efter Thérèses død udkommer « Histoire d'une âme » (en sjæls historie), Thérèses selvbiografi i 2000 eksemplarer. Søstre nærede store betænkeligheder ved at investere så mange penge i udgivelsen; men i 1915 var bogen allerede solgt i 164.000 eksemplarer. Thérèse blev saligkåret i 1923 og helgenkåret i 1925 af pave Pius XI kun 25 år efter sin død.

Sankt Thérèses håndskrift. Her i indledningen til A – manuskriptet, som begynder i januar 1895.

Gunnar, kardinalen og prædiken på søndag

Der findes ingen standardmenigheder; men desværre holdes der mange standardprædikener.

Tekst: P. Gregers Mærsk Christensen

RETORIK ”Så lukkede han (Jesus) bogen, gav den til tjeneren og satte sig, og alle i synagogen rettede spændt øjnene mod ham (...) Alle gav de ham deres bifald og undrede sig over de nådefulde ord, som udgik af hans mund...” Luk. 4

”I vinduet sad en ung mand, der hed Eutykos. Da Paulus talte så længe, faldt han i søvn, og overmandet af søvnen styrtede han ned fra anden sal. Da man løftede ham op, var han død.”

Apost. G. 20

Gunnar

”Sådan noget teologisk l***,” havde han bramfrit sagt, idet han altså gjorde brug af et latrinært ord, som det ikke ville være spor passende at gengive i nærværende fromme publikation. For anonymitetens skyld vil jeg her kalde manden Gunnar.

Gunnar var en lille rund mand. Han var lige så bred, som han var høj. Han var næsten nemmere at hoppe over end at gå udenom. Venlig var han som regel. Men Gunnar var også i perioder en notorisk drunker. Han havde en rødsprængt hud og en ikke alt for overdådig hårpragt.

Jeg selv var nyuddannet præst i Folkekirken og havde lige fået mit første embede som sognepræst for godt 5000 sjæle i Københavns nordvest kvarter. Nervøs var jeg. Jeg ville gøre ting så perfekt som overhovedet muligt. Og jeg brugte hele lørdage på at skrive prædikener, der både var teologisk holdbare, lærde og helst også vedkommende.

Tredje søndag i sognet, da var det, at det skete. Jeg mødte Gunnar ved udgangen. Han gav mig hånden, kiggede mig direkte i øjnene og sagde, så alle kunne høre det: ”Her holder jeg mig ædru een gang om ugen. Og det er om søndagen, så jeg kan komme til gudstjeneste. Og så kommer jeg herhen og skal høre på sådan noget teologisk l***.” Nok så vigtigt, så tilføjede han: ”Præst, tal til mig! Tal til mig, Gunnar. Hvis ikke du har talt til mig, så har du ikke talt til nogen!”

Gunnar havde fuldstændig ret. Havde jeg ikke talt til ham, så havde jeg ikke talt til nogen! Lige siden har jeg øvet mig på tale til alle denne verdens Gunnar’er. Ikke at prædikenen nødvendigvis bliver, som Gunnar vil gerne have, at den skal være. Men så at han kan forstå den, få noget ud af den og forhåbentlig derigennem vokse i tro og indsigt i sit forhold til Jesus.

Kardinalen

”Grå, kedelig og uden kraft og smag” er det teologiske sprog, som mange prædikanter i dag gør brug af. For de mange, der nok går til messe, men som også er vant til den spænding og begejstring, som nettet og fjernsynet tilbyder, er vore dages prædikener blevet irrelevante og meningsløse.”

Det er ikke en trodsig teenager, der har sagt dette. Nej, det er formanden for Det pavelige Råd for Kultur, kardinal Ravasi, der står bag denne opsang. Under en konference i Rom i 2011 appellerede han til præsterne

om at gøre deres kedelige og farveløse prædikener mere levende.

Kardinal Ravasi slår fast, at den elektroniske informationsstrøm kræver, at vi som prædikanter bliver mere overbevisende og skarpe i replikken. Vi må blive bedre til at skære ind til benet. Og vi må i langt højere grad gøre brug af fortællinger og kraftige farver.

Kardinalen, der selv er aktiv på de elektroniske medier, minder os om, at trosformidling ikke alene finder sted igennem prædikener. Det kan også gøres igennem en 140 tegns meddelelse på Twitter. Og er man mikroblogger på Twitter, så ved man, at man er tvunget at få det primære sagt kort og kontant.

Biblen er fyldt med historier, symboler og billeder, som ifølge kardinal Ravasi burde appellere til alle de i kirkebænkene, der er børn af fjernsyn og internet. Kardinalen opfordrer derfor prædikanter til i langt højere grad at gøre brug af Bibelens grafiske og dramatiske billedbrug, dens intriger og farverigdom, når vi skal forkynde for det moderne menneske af i dag.

Differentierede prædikener

Det kan kardinal Ravasi have ret i. Men der er også en anden udfordring, som bliver stadig mere tydelig. Og det er forskelligheden! For at blive i internet- og fjernsynssproget, så må jeg som prædikant tage højde for det faktum, at lige så mange kanaler, der er på mit fjernsyn, mindst lige så mange forskellige slags mennesker er der, der skal prædikes til på søndag her på Lolland-Falster.

Der er de brede DR1-kirkegængere. Der er kirkegængere, der hygger sig med TV-2Charlie. Der er de begavede DR2-kirkegængere. Der er de mandlige kirkegængere, der følger sporten på 6’eren. Der er de unge MTV-kirkegængere. Der er de kulturelle DRK-kirkegængere. Og der er kirkegængere, der følger deres hjemlands TV-kanaler på deres eget sprog.

Alle disse forskellige kirkegængere med deres indbyrdes vidt forskellige baggrunde, vaner, evner og historier skal der prædikes til. Prædiken er den eneste trosundervisning flertallet af katolikker får i løbet af ugen. Derfor er det vigtigt, at vi når ud til alle, og at vi får talt også til den ovennævnte Gunnar, uanset hvilken fjernsynskanal han måtte se.

I årevis har man talt om differentieret undervisning i folkeskolen. Men vi har ikke på samme måde talt om differentieret prædikenkunst, skønt behovet i lyset af vore menigheders sammensætning må være mindst lige så stort.

Jesus

Den stakkels Eutekes faldt i søvn, fordi Paulus prædikede så længe. Det blev hans død.

Når man gang på gang ser og oplever, hvor forudsigelig katolske prædikener form, indhold og udførelse oftest er, så skal man ikke undre sig over, at så mange falder mentalt i søvn søndag formiddag under messen. Denne søvn fører måske ikke til en fysisk død. Men den kan – og det er endnu

Foto: DUK

værre – føre til åndelig død.

Også på dette område må vi turde lade os inspirere af Jesus. For forudsigelighed, hvad angår indhold, form og udførelse, var ikke ligefrem det, der kendetegnede Jesu måde at prædike på.

Som ingen anden kunne Jesus fange vidt forskellige menneskers fantasi og forestillingskraft. Og han kunne derigennem løfte dem op til en større og fælles erkendelse. Han kunne provokere, vække anstød, høste bifald og få folk til at undre sig.

Helt fysisk, så gjorde Jesus brug af mange forskelligartede prædikestole. Han gjorde selvfølgelig brug af den traditionelle i synagogen. Men bjerget var også hans prædikestol. Det samme var båden. Det samme var hans plads ved bordet i den fordømtes og foragtedes hus. Og det samme var tempelpladsen i Jerusalem. Med andre ord, så mødte Jesus folk der, hvor de var. Han var ikke bange for at gå udenfor de traditionelle former og rammer.

For os, der er vant til, at en prædiken er noget, der former sig som en monolog, er det endvidere i allerhøjeste grad bemærkelsesværdigt, at når han prædikede, så var Jesus ikke bange for at gå i dialog med folk og indoptage deres reaktioner – positive såvel som negative – i sine prædikener og således adressere en problemstilling, som var kommet op lige i den situation.

Dertil kommer, at han gjorde brug af stort set alle litterære genrer. Og han gik ikke af vejen for fysisk at illustrere sine pointer. Han hiver således gerne et lille barn ind foran dem for at tale om, hvem der er den mindste, og hvem der er den største. Og han bruger en mønt til at illustrere, hvem vi skylder skat til, og hvem vi skylder vort hjerte til.

I alt dette er der meget, vi som prædikanter kan lære af Jesus.

Præstens forberedelse

Jeg tror, at det var teologen Karl Barth, der sagde, at vi driver teologi, fordi der skal prædikes på søndag. Forberedelse – især teologiske studier – skal der til.

Som udgangspunkt forkynder vi til kloge og kompetente mennesker. Mange har beskæftiget sig et helt liv med tro og åndelige og moralske spørgsmål. Og mange har endda en akademisk grad bag sig. De kan ikke forvente, at vi som præster og diakoner ved ret meget om forsikringer, økonomi, havearbejde og sligt. Men hvad det teologiske angår, og hvad angår Kirkens lære, der har de ret til at forvente, at vi som forkyndere kan vort stof.

Med til forberedelsen hører også konstant at gøre sig bekendt med sin tid og med, hvad der rører sig blandt de mennesker, som det er blevet min opgave at forkynde evangeliet til. Der er ingen standardmenigheder! Der findes derimod alt for mange standardprædikener, der blevet fundet på nettet, i en prædikenvej- Fortsættes næste side ►

Fortsat fra side 11 ► ledning eller i en kasse eller på en computer, som jeg havde med fra mit sidste sogn!

Dernæst – og vigtigst af alt – så skal og må forberedelsen af prædikenen være båret af bøn. Dermed er også sagt, at prædikenen skal og må være båret af Guds Ånd. ”Det er frygteligt at falde i den levende Guds hænder,” står der i Hebræerbrevet. Men som det vist nok er Graham Greene, der siger et sted, så er det endnu frygteligere at falde ud af den levende Guds hænder!

At forberede en prædiken er at gå ind for Guds ansigt og spørge: ”Hvad vil du, Gud, have at jeg skal forkynde og sige ud fra netop denne tekst på søndag til de konkrete mennesker, som jeg er iblandt?”

Det kan være en frygtelig oplevelse, fordi man som udgangspunkt ikke ved, hvorhen den levende Gud på søndag vil tage mig, min prædiken og folks reaktion på denne.

Men endnu frygteligere ville det være, hvis ikke jeg, min prædiken og folks reaktion var og er i den levende Guds hånd. Da ville jeg allerhøjest få min forfængelighed plejet. Da ville folk i bedste fald få nogle behageligheder, tomme klicher og et par kønne salmer at gå hjem på. Intet liv, kun støv ville der komme ud af det.

Som menighed skal man kunne forvente, at præsten og diakonen har forberedt sig ordentligt. Men skal det kunne lade sig gøre, så må bispedømme og menigheder også give præster og diakoner den fornødne tid til at forberede prædikenerne og til løbende kritisk (især med kritik fra andre) at arbejde med – og forbedre – deres prædikener teologisk, åndeligt og retorisk.

Kun således kan vi følge kardinalens opfordring og som prædikanter blive bedre til skære ind til benet, blive mere skarpe i replikken og i højere grad lære at gøre brug af Bibelens grafiske og dramatiske billedbrug, dens intriger og farverigdom.

Menighedens forberedelser

Et budskab er først formidlet, når det er modtaget. Men at budskabet modtages er ikke blot prædikantens opgave. Det er også den enkelte katoliks opgave. Også hvad det angår, handler det i høj grad om forberedelse.

Læs derfor dagens bibelske tekster hjemmefra. Gerne et par dage i forvejen. Bed over teksterne. Dyk ned i teksternes grafiske og dramatiske billedbrug. Skab dine egne billeder ud fra teksten. Og forhold dig til, hvad du synes, der er budskabet i disse

tekster. Har du børn, så gennemgå en eller flere af teksterne sammen med dem aftenen i forvejen. Tal med dem om teksterne og forklar, hvad de går ud på.

Vi kender alle sammen travlheden med de praktiske ting, umiddelbart før en messe begynder. Men er der nogen, der tager hånd om den mere åndelige forberedelse? I min tantes sogn mødes en gruppe mennesker en time før gudstjenesten for at bede for prædikanten og for de, der måtte komme til messe. Måske ville det være god ide, hvis alle sogne havde sådan en forbønsgruppe.

Bedes skal der i hvert fald! Bed for præsten, at Gud ved sin Helligånd må inspirere ham. Har han problemer med sproget, så bed så meget desto mere for ham. Irritation fører ikke til noget godt. Bed også for menigheden. Bed særligt for børnene og for dem, der har svært ved at høre og forstå. Bed for, at Helligånden må komme over - og virke i - hele menigheden, og for, at alle må gå hjem med en klar fornemmelse for, hvad Gud havde at sige til os netop denne søndag.

Sten og duer

Vi skal som menighed og som prædikanter forberede os vel. Vel skal vi det! Men hvad

angår prædikenen, så må vi også være opmærksomme på, at vi har at gøre med et mysterium, der et langt stykke af vejen er hinsides vores kontrol og evner.

Jeg har ofte kæmpet hele lørdage med en prædiken og følt den aldrig faldt på plads. Da jeg gik over i kirken til messen om søndagen, har jeg følt, at jeg billedligt talt kun havde en pose tunge sten at komme med i min sæk. Men da jeg åbnede sækken, så lettede stenene på magisk vis som duer.

Andre gange er prædikenen kommet ganske let til mig. Og da jeg gik over for at fejre messe, følte jeg, at havde en flok duer med i min sæk. Men da jeg åbnede op for sækken, så var det ikke duer, der kom ud, men sten! Sten, der faldt ubehjælpsomt og tungt til jorden.

Jeg ved ikke, hvad der gør forskellen mellem sten og duer. Et blik? Et nys? En uudtrykt og ubevidst længsel eller hunger? En ringende mobiltelefon? At det var for varmt? For koldt? En pludselig begejstring? Jeg ved det ikke!

Men jeg ved, at det er Helligånden, der gør forskellen. Og jeg ved, at der skal prædikes for Gunnar!

Mindeord om Axel Frederiksen

MINDEORD Direktør Axel Frederiksen, Dansk Oliekompagni, er død, 63 år. Axel Frederiksen blev uddannet inden for regnskabsvæsen, organisation samt erhvervs og skatteret. Efter en kort årrække i reklamebranchen blev han i 1974 ansat i Dansk Olie Kompagni.

I 1979 overtog han posten som administrerende direktør efter sin far, Sven Frederiksen. Herefter udviklede han det i forvejen særdeles velkonsoliderede firma til også at omfatte finansiell virksomhed.

I 1984 overtog Axel Frederiksen Dansk Olie Kompagni sammen med sine fire søskende. I den kommende tid gik firmaet ind i byggebranchen. Via en række datterselskaber opførte Dansk Olie Kompagni som bygherre et stort antal ejer og lejeboliger. Under Axel Frederiksen's lederskab kom virksomheden i 00'erne i samarbejde med arkitekten Bjarke Ingels til at stå for væsentlige dele af byggeriet i Ørestaden. Det begyndte med VM-Husene,

derefter VM-Bjerget, som i 2009 fik 5 internationale priser, og til sidst 8tallet, som bl.a. fik prisen Scandinavian Green Roof Award og World Architecture Festivals pris for verdens bedste boligbyggeri i 2011.

Ud over Axel Frederiksen's erhvervs mæssigt aktive liv var han i over 20 år formand for den katolske stiftelse Hoffmanns Minde, der drev et plejehjem og i fællesskab med Samvirkende Menighedsplejer driver Valby Omsorgscenter. I fritiden var han en ivrig badmintonspiller og en rutineret skiløber, når han da ikke – som det store familiemenneske han var – nød livet i sit sommerhus på Ordrup Næs sammen med sine nærmeste.

I 2008 kom krisen. Den var svær for alle i byggebranchen, men det lykkedes Axel Frederiksen at bringe virksomheden igennem vanskelighederne og ud på den anden side. Krisen havde dog taget hårdt på ham, og hans sidste år var præget af svær sygdom. Han efterlader sig en hustru og tre voksne børn fra et tidligere ægteskab.

Bisættelsen fandt sted mandag den 22. juli kl. 12.00 fra Vor Frue Kirke i Herlev.

Henrik Lundgren

Mindeord

Tanker ved p. Jac Adams død.

MINDEORD Ja, han var en af de første præster jeg lærte at kende efter at jeg konverterede til Den katolske Kirke i 1984. Det skulle senere vise sig, på grund af min tidligere veninde, at pater Jac og jeg blev meget gode venner. I en del år holdt Sankt Joseph Søstre på Primulavej i Brønshøj ’åbent hus’ tirsdag aften, først med messe i deres lille kapel og derefter almindeligt samvær. Der kom altid forskellige præster, men jeg syntes at de tirsdage, hvor pater Jac kom, var noget ganske særligt for mig, fordi vi som sagt var blevet meget gode venner. Det resulterede tit i gensidige drillerier, mange gange til morskab for alle den aften. Det skete også, når jeg vidste, at han havde en travl dag om onsdagen, så jeg tilbød som regel, om jeg ikke skulle køre ham hjem. Under denne tur fik vi som regel en lang og fortrolig samtale, og inden den var omme, var han hjemme – jo hurtigt gik det, når man var i bil.

Efter at pater Jac var blevet sognepræst

ved Sakramentskirken kontaktede han mig med henblik på om jeg kunne hjælpe ham med en begravelse (da de faste ministranter som regel gik i skole på dette tidspunkt). Endvidere var han nogle år også fast præst på Magleås påskerefugium, og der ville han gerne have min hjælp. Det sagde jeg som regel ’ja’ til, da der altid var nok af ministranter ved min sognekirke ved påsketid.

Jo, han var et dejligt menneske, altid opofrende sig selv til fordel for sine medmennesker, en præst med liv og sjæl,

Der er mange mennesker som vil huske ham for alt det han gjorde for os.

Nu er han gået forud for os til det himmelske rige, og må Gud sige; ’Du gode tjener – du har været tro over lidt, jeg vil sætte dig over meget – gå ind i din Herres glæde’.

Kære Jac Adams, hjertelig tak for alt hvad du har givet mig. Det vil jeg gemme som et kært minde.

RIP

Jørgen Johannes Maria Frans Larsen
2730 Herlev

En professionel tigger er død

MINDEORD Caritas’ formand og generalsekretær fra 1982 til 1998, Anne Lise Timmermann, er afdød ved døden i en alder af 85 år (født 1927). En stærk kvinde, der har sat sine spor inden for især dansk nødhjælp og inden for Den katolske Kirke, har fundet fred efter længere tids sygdom.

Allerede før sin død var Anne-Lise Timmermann lidt af en legende! Både i Udenrigsministeriet og i Caritas-netværket har jeg gang på gang mødt mennesker, der har spurgt til og fortalt om Anne-Lise Timmermann og hendes ukuelige kampvilje på fattige og nødstedtes vegne. En kamp, der blev ført med åben pande – både i Udenrigsministeriet på Asiatisk Plads og i regeringskontorer i lande, hvor praktiske løsninger skulle findes hurtigt for menneskers skyld.

Anne Lise Timmermann har karakteriseret sin egen livsopgave som den at være ”en professionel tigger på de fattiges vegne”. Anne Lise Timmermann blev oprindeligt uddannet som sygeplejerske, og det var på den baggrund, at hun i 1956 i forbindelse med opstanden i Ungarn blev udsendt af Røde Kors til Østrig. Her opbyggedes lejre for ungarske flygtninge.

Ved siden af gerningen som sygeplejerske kom arbejdet for Caritas, Den katolske Kirkes humanitære organisation, til at fylde mere og mere. Pastor Ballin havde stiftet Caritas i Danmark i 1947, og Anne Lise Timmermann blev Pastor Ballins højre hånd. Derfor var det også helt naturligt, at det blev Timmermann, der tog over som formand for Caritas i 1982, da Pastor Ballin døde.

Anne Lise Timmermann satte mange projekter i søen og rejste gerne selv ud for at få tingene på plads til en hjælpeindsats. Det skete med banebrydende indsats i Kina og i Østeuropa samt med fødevarerhjælp til Sibirien og husly til burmesiske flygtninge i Thailand, blot for at nævne nogle få eksempler. Caritas var under Anne Lise Timmermann en energisk nødhjælpsorganisation, og hendes ledelse fortsatte frem til 1998, hvor hun gik på pension som 70-årig.

Kontaktnettets var stort både i og uden for Den katolske Kirke. Inden for Kirken havde Anne Lise Timmermann således i 10 år sæde i det pavelige råd, Cor Unum, og igennem 17 år ydede hun en stor indsats i ICMC, den internationale katolske migrationskommission. I det hjemlige var især hun stærkt engageret i Dansk Flygtningehjælps arbejde.

Anne Lise Timmermann blev anerkendt og

dekoreret for sin indsats med flere ordener, heriblandt Pavestolens St. Gregorius den Stores Orden og Dannebrogordenen.

Ære være Anne Lise Timmermanns minde.

Jann Sjørnsen

Generalsekretær for Caritas Danmark

Anne Lise Timmermann hilser på den salige pave Johannes Paul II

Omstrukturering af sognene i Nordsjælland

Birkerød og Hørsholm nedlægges som selvstændige menigheder per 7. oktober.

Tekst: Lisbeth Rütz

SOGNEINDELING Nu begynder konturerne af det nye sognelandskab i Nordsjælland at aftegne sig. Indledningen til omstruktureringen af sognene startede formelt sidste år, da biskop Czeslaw indkaldte præsterne i Nordsjælland til orienteringsmøde den 27 november.

Menighederne blev informeret på et tilsvarende møde den 5. december. Baggrunden for ændringerne var som bekendt, at Nordvanggård i Birkerød skulle sælges. Den katolske menighed i Birkerød ville derfor komme til at stå uden kirke og menighedsfaciliteter. I Sankt Hans Kirke i Hørsholm ville en stor tagreparation komme til at koste mindst to millioner kroner og dermed blive så kostbar, at den ikke ville kunne finansieres hverken af menighedens eller bispeddømmets midler. Det måtte derfor forudses, at de to menigheder ville blive sammenlagt med de resterende tre katolske menigheder i Nordsjælland.

Generalvikar Lars Messerschmidt lavede herefter et oplæg, som blev sendt til høring i biskoppeligt råd, og behandlet på præsterådsmødet. Oplægget blev også forelagt Pastoralrådet på dets møde i juni, lige som situationen blev drøftet med præster og menighedsråd og menigheder.

Katolikkerne i Nordsjælland fordeles fremover på tre menigheder i stedet for de nuværende fem

Princippet for den nye sogneinddeling, der endnu ikke er faldet helt på plads for Hørsholms vedkommende, er blandt andet en vurdering af transportmuligheder, afstande og hvilke centre, folk naturligt

søger til i det daglige liv - for eksempel offentlige institutioner, indkøbscentre o. lign, skrives der i oplægget.

I det store og hele følger menighedsområderne grænserne ude i samfundet - det vil sige de nye storkommuners grænser, så man på den måde nemt kan vide, hvilket sogn man tilhører. Grænsen mellem Hillerød og Roskilde er blevet ændret, således at den nye storkommune Frederikssund bortset fra Skibby (postnr. 4050) lægges til menigheden i Hillerød.

Princippet er ifølge oplægget udarbejdet efter såkaldt objektive kriterier - dvs. uden særligt hensyn til enkelte menighedsrådsmedlemmers eller præsters ønsker, men med mulighed for at imødekomme de enkelte medlemmers ønsker ved bispeddømmets egne regler om sognebåndsløsning.

I Hørsholm menighed vil der den 15. september være et menighedsmøde i forbindelse med messen. Baggrunden for mødet er, at nogle medlemmer af menighedsrådet, da planen for hele Nordsjælland blev drøftet, gav udtryk for at menigheden skulle tilsluttes Helsingør. Biskoppen har derfor ønsket at høre medlemmerne i Hørsholm, inden den endelige beslutning tages.

Birkerød og Hørsholm menigheder ophører med at eksistere som selvstændige enheder ved biskoppeligt dekret mandag den 7. oktober. Fra samme dag indgår medlemmerne af menighedsrådene i de nedlagte menigheder i menighedsrådene for de nydannede menigheder.

Ordningen træder altså i kraft et halvt år før menighedsrådsvalg den 6.4. 2014, hvilket skulle give mulighed for at opstille og kende nye kandidater til menighedsrådet.

Der vil være menighedsrådsmøder i Hørsholm og Birkerød henholdsvis den 24. og den 26. september, hvor økonomiske og

praktiske ting i forbindelse med lukningen af kirken vil blive drøftede. Generalvikar Lars Messerschmidt og administrationschef Thomas Larsen vil deltage i møderne. Nordvanggård har været udbudt til salg siden årsskiftet, og det samme vil efter nedlægningen ske med Sankt Hans Kirke i Hørsholm. Der er p.t. 519 medlemmer i Hørsholm og 598 i Birkerød.

Sankt Hans Kirke i Hørsholm

Den helliges Families Kapel i Birkerød

De gik i sang og bøn gennem skoven

Biskop Czeslaw prædikede til årets benediktinske valfart i Skåne.

Tekst: Lisbeth Rütz

Foto: Lars Ekblad

VALFART Dyrene kikkede nysgerrigt på, da et langt pilgrimstog bevægede sig gennem skovens svalende skygger på vej mod Mariavallklostret i Skåne lørdag den 13. juli. 'Med Den hellige Benedikt, Europas værnehelgen, for fred og enhed' var mottoet på den benediktinske valfart til Mariavall. Valfarten startede med en bønsvandring,

Biskop Czeslaw på vej ind i Mariavall klosterkirke sammen med p. Ingmar Svanteson O.S.B.

hvor man i sang og bøn gik de godt seks kilometer fra Fågeltofta Kirke gennem skoven til klostret. På Mariavall blev pilgrimene modtaget af biskop Czeslaw,

der fejrede messen sammen med p. Ingmar Svanteson O.S.B. I sin prædiken fandt biskop Czeslaw kilden til det benediktinske liv i messens tre læsninger. Første læsning var Ordsprogenes Bog 3,1 -9, hvis budskab er, at den der selv vil lære andre mennesker visdom, må selv være præget af den. Anden læsning af Kolossenserbrevet 3,12-17 giver et billede af, hvad der må præge den, der lever i klostret, nemlig at den som lever i klostret skal iføre sig: "inderlig barmhjertighed, godhed, ydmyghed, mildhed, tålmodighed" for at kunne føre andre mennesker til Gud. Evangeliet Matt. 19,27-29 viser hen

Efter messen mødtes valfartsdeltagerne til hyggeligt samvær foran klostret

til slutmålet, det evige liv, som er en genoprettelse af det, der blev skadet af synden.

Biskop Czeslaw mindede om, at benediktinerne har påvirket hele den europæiske kultur socialt, kulturelt og kunstnerisk i mange århundreder, men at alt beror på menneskets personlige omvendelse og søgen efter Gud.

Dagen sluttede på afslappet vis med picnic i det grønne foran klostret. Mariavall Kloster blev indviet i 1991 og er et benediktinerindekloster, der ligger nord for Ystad i Skåne. Det blev ophøjet til abbedi i 2007.

Det sker i bispeddømmet

August

Fredag 16.-søndag 18.: Retræte med fr. Robert Young, USA. Tema: Guds Vilje ske som i Himlen så og på jorden. Sted: Dalum Kloster, Dalumvej 105, Odense SV. Info og tilmelding: Pia Borgels, tlf.: 31 23 79 97, piamariabo@gmail.com eller www.denguddommelige-vilje.dk.

Mandag 19. kl. 19.00-20.00: Meditationsaften, derefter kaffe og te. Sted: Strandvejen 91, Kbh. Ø

Søndag 25. kl. 10.00-15.00: Løppe/sommermarked ved Skt. Antoni kirke, Frederikssundsvej 225, 2700 Brønshøj. Overskuddet går delvist til Caritas og til pater Tantholdt Hansens arbejde i Peru. Salg af glas, bøger, tøj, legetøj, mad og m.m. Der er også boder til børnene.

September

Lørdag 7. kl. 14.30: Voksenkatekese. Tema: Trossamfund og civilstat - hvor hører Kirken hjemme i denne virkelighed? v/Erling Tiedemann. Sted: Sankt Ansgar Kirkes menigheds-sal, Bredgade 69, Kbh. Kr. 40,- til materialer, kaffe og te. Sluttes med messe kl. 17.00. Alle er velkomne.

Torsdag 12. kl. 20.00-23.00: Natkirke, Sakramentskirken, Nørrebrogade, Kbh. for alle interesserede. Der er mulighed for tilbedelse, personlig forbøn, for at tale med en af medarbejderne, eller blot for at nyde stilheden og roen i kirkerummet. Man kan komme og gå som det passer. Aftenen slutter med sakramental velsignelse ca. 22.45.

Fredag 13. kl. 18.00-19.30: "Åben Dør". Personlig samtale og forbøn v/pastor Lars Messerschmidt m.fl. Sted: Jesu Hjerter Kirkes menighedslokaler, Stenogsgade, Kbh. Inf. tlf. 33 33 05 02 og www.forsoningsoghelbredelsesmesse.dk

Lørdag 14. kl. 11.00-16.00: Sakramentskirken holder loppemarked til fordel for Caritas i gården ved siden af kirken. Indgang gennem porten Nørrebrogade 27, Kbh. N

Lør-søn 14 - 15. Bob Canton, kommer igen til Esbjerg. Der vil være bøn, lovsang, tilbedelse, helbredelsestjeneste med personlig forbøn. Oversættelse til dansk. Sted: Sankt Nikolaj Kirke, Kirkegade 58, Esbjerg. Oplysninger: P. Benny Blumensaat tlf. 75 12 10 27, Maria Truelsens tlf. 24 60 23 08. Der er ingen entre, men der samles penge ind til rejseudgifter, honorar, mm.

Første og sidste onsdag i måneden kl. 17.30-19.30: Hjælp til misbrugere og pårørende ved den katolske organisation Cenacolo. Rådgivningen finder sted i Bredgade 69 A, Kbh. K. Tlf.: 51 53 41 60

Skt. Thomas fællesskabet inviterer til eukaristi, lovprisning og katekese. Sted: Oratoriet, Vor Frue Kirke, Ryesgade 26, Aarhus C. Info: p. Herbert, SJ 87 30 70 42 eller 24 27 86 89, eller Jan Zieleskiewicz 50 29 13 57, e-mail: johny.zet@gmail.com
Datoer i august og september: onsdage kl. 19.00 den 21/8, 28/8, 11/9, 18/9 og 25/9.

Skt. Thomas fællesskabet inviterer til tilbedelse hvor Sakramentet bliver udstillet. Intentionen er forbøn for de syge. Sted: Vor Frue Kirke, Ryesgade 26, Aarhus C.
Datoer i efteråret: fredage kl. 19.00-24.00 den 30/8, 27/9 og 1/11

Messe med forbøn for de syge afholdes hver den 1. onsdag i måneden fra kl. 19.00-21.00 Sted: Vor Frue Kirke, Ryesgade 26. 8000 Århus C.

Datoer i efteråret: 4/9, 2/10, 6/11 og 4/12

Valfart til Haraldsted

Sidste års Haraldstedvalfart var ingen 'succes', Man havde afholdt den på en 'forkert' dag (sidste søndag i august) og på samme dag var vejret ikke gunstigt, så den yderst beskedne pilgrimsskare fejrede valfartsmessen i gården ved Knud-Lavard-huset.

I år vendte vi tilbage til den traditionelle dag: første søndag i juli. Egentlig burde det være sidste søndag i juni, idet Knud Lavards skrindæggelsesdag er den 25. juni, men sidste junisøndag er i vort bispedømme altid optaget af den store fest fra den 29. juni: festen for apostlene Peter og Paul, som hos os gudskelov skal fejres på en søndag.

Altså: Søndag den 7. juli kort før kl. 13.00, i strålende solskin, mødtes pilgrimmene ved Haraldsted Kirke, både dem, der kom i bil og dem, der siden om formiddagen havde været på vej til fods fra Skt. Bendts Kirke i Ringsted. Kl. 13.00 indledtes andagten i kirken, som næsten var fyldt til sidste plads. Sognepræsten fra Skt. Knuds kirke i Ringsted, pastor Torsten Jortzick, under hvilken Haraldsted-området tilhører, åbnede andagten med en inspirerende indledning på et dejligt dansk med en stemmeføring som fyldte den gamle middelalderkirke og som var en tyskfødt præst værdig.

Efter andagten holdt man en lille pause på kirkepladsen. Følgende korte sætning tjener til fremme af forståelsen: Et toilet/hundrede pilgrimme. Da alle var klar, begyndte processionen til kapelruinen. I stilhed, dog med en 'station' undervejs, hvor en lille andagt fandt sted.

Ankommet til kapelruinen begyndte valfartsmessen. Pastor Jortzick i koncelebration med sognepræsten fra Roskilde og med valfartens gamle forkæmper, pastor Dietrich Timmermann, - sidstnævnte dog siddende i en stol ved kapelvæggen og med en flot hat, afpasset den bagende sol, netop hjemkommet efter et halvt års strabads sygdom, tilbragt på de fleste af Sjællands sygehuse.

Efter messen blev det hellige sakramente i procession bragt til Knud Lavard huset, hvorefter pilgrimmene forsamledes i haven, hvor de traditionelle pølser med rødvin, kold hvidvin, vand og kaffe ventede på os, - og vi på dem.

En afsluttende kort andagt i huskapellet var planlagt; men af hensyn til pastor Timmermann blev 'altret' opstillet i hans stue på det sted, hvor dørene kan åbnes ud mod engen, hvor klokkestablen med klokken fra Vidsomsdøtrenes tidligere kapel indledningsvis gav lyd fra sig. På mere end én måde var det fint, for vi var, selv på dette fremrykkede tidspunkt, mange flere end kapellet havde kunnet rumme.

Tak til pastor Torsten for fine gudstjenester og til Knud Lavard husets beboere og deres medhjælpere, som sørgede for det praktiske. Det er klart, at jeg, efter at have ledet denne valfart gennem mere end tyve år, gør mig mine tanker. Jeg savner Ringsted-delen: i Skt. Bendts og Skt. Knud Lavards kirker. Men alt behøver ikke at være som det altid har været, og ved dagens afslutning sagde jeg til mig selv: "So kann man es auch machen!"

P. Stephen Holm smmass, 4180 Sorø

Haraldstedvalfarten 7.7. 2013

Haraldsted valfarten 2013 var en succes. P. Torsten Jortzick med Ringsted og Køge menigheder viste, hvordan et samarbejde med Ælnoth kan forløbe til alles tilfredshed.

Ælnoth tog sig af bl.a. af transport af deltagere fra Ringsted station og retur samt efter messen den hyggelige sammenkomst i og ved Sankt Knud Lavards Hus, hvor der blev serveret kaffe med kage, og hvor man kunne købe pølser med brød og diverse drikkevarer.

Dr. Jørgen Nybo holdt i Haraldsted kirke i anledning af, at det i år er 100-året for beslutningen om at genoptage valfarterne til Haraldsted, et informativt historisk foredrag om Knud Lavards endeligt og efterfølgende helgenkåring, og om valfartens historiske udvikling fra middelalderen til vor tid.

Efterfølgende var der vandring i strålende sol fra Haraldsted Kirke til Kapelruinen, hvor p. Torsten holdt en meget højtidelig messe.

Efter den afslappende sammenkomst afsluttedes valfarten med en andagt.

Vi var omkring 75 deltagere, og p. Timmermann, som stadig er syg, deltog i festlighederne samt andagten.

Vi takker p. Torsten for en meget vellykket valfart og håber på, at endnu flere vil slutte op om valfarten til næste år.

Bent og Lene Irlov, 4180 Sorø

Omtale af udsendelse på DR2

Onsdag d. 19. juni viste DR2 udsendelsen "Pavens børn taler ud", hvor det blev påstået, at Vatikanet – og i særdeleshed den tidligere pave – var fuldt informeret om flere af de værste seksuelle overgreb, som katolske præster havde påført børn.

Jeg kan ikke vide om påstandene er korrekte, men som katolik blev man stærkt påvirket af udsendelsen, også fordi DR2 normalt er et yderst seriøst medie.

Umiddelbart efter udsendelsen kontaktede jeg redaktøren af katolsk.dk og Katolsk Orientering for at sikre mig, at udsendelsen ville blive omtalt i vore katolske medier – og naturligvis kommenteret.

Svaret var, at udsendelsen ikke ville blive omtalt.

Jeg ved ikke hvis beslutning det er, men enhver med forstand på pressedækning vil vide, at tavshed og fortielser ikke er vejen for en kirke, der i forvejen har været hårdt ramt af de mange angreb om seksuelle overgreb. Jeg troede, at den danske katolske kirke havde lært af sine tidligere fejl, hvor man fortiede de mange angreb, og netop nu var klar til at være åben og kommenterende.

Kirkens ønske om at tie DR2-udsendelsen ihjel er forkert og beskæmmende – og dybt skuffende for os lægfolk, der næsten dagligt skal forsvare vores kirke. Det bliver sværere og sværere.

Christian Guldager, 3460 Birkerød

Kære Christian,

Du trækker fronterne hårdt op, når du kobler afvisningen af dét, ikke at omtale udsendelsen, med at Kirken ønsker "at tie DR2-udsendelsen ihjel". Infotjenesten/Katolsk Orientering kommenterer normalt ikke udsendelser i medierne, når det – som det her var tilfældet – drejer sig om internationale overgrebsager. Disse er ofte partsindlæg i et større sagskompleks og for en udeforstående kan det være svært at finde hoved og hale i, hvad der er rigtigt og forkert i de pågældende sager. Og rent praktisk ville det også være et større arbejde at efterprøve alle de påstande, der rejses i udsendelsen. Det synes jeg man gør klogest i at overlade til politiet og retsmyndighederne. Men når en domsafsigelse foreligger, er der intet til hinder for, at Katolsk Orientering kommenterer og perspektiverer denne kendelse, men altså ikke før.

Påstanden om, at Vatikanet og den tidligere pave skulle være fuldt informeret om flere af de værste seksuelle overgreb, er naturligvis rystende, hvis den er sand. Med til billedet hører i øvrigt (hvilket ikke blev nævnt i udsendelsen), at menneskerettighedsdomstolen i Haag samme uge som udsendelsen blev vist på DR2, afviste at rejse tiltale mod den tidligere pave for 'Vatikanledelsens' påståede meddelagtighed i overgrebsagerne i Den katolske Kirke i USA.

Med venlig hilsen

Niels Messerschmidt, ansv. redaktør for KO

Næring af troen mangler

Jeg slutter gerne dagen inden jeg sover med at læse noget der gør mig glad, d. v. s. styrker min tro og giver den næring.

Det kan være Henry Nouwen "Den fortabte søn vender hjem" eller Christopher Jamison "At finde et helligt rum" eller Mester Echarde eller et godt gammelt nummer af Levende Vand. Dette blot for at nævne nogle eksempler.

I går aftes nærlæste jeg "Katolsk Orientering. Det gør jeg altid når det udkommer; men da jeg i går aftes lagde mig til at sove, var det ikke med en glad følelse. Der manglede, hvad jeg vil kalde næring af troen. Der er i verden mange problemer ofte knyttet til penge, men som i dagens tekst siger Jesus, at vi ikke skal bekymre os.

Hvis I i redaktionen, af jeres i øvrigt udmærkede blad, kan følge mig i noget af det, jeg har anført, vil det glæde mig. Og jeg ser også fremover hen til at holde og læse Katolsk Orientering

Med venlig hilsen

Henriette Chartier Lund

2100 København Ø

Vi modtager gerne forslag fra læserne om stof, der kan medvirke til at opbygge og styrke troen hos læserne.

Med venlig hilsen redaktionen

Sagde han virkelig det?

På Katolsk Orientering nr. 7s forside citeres pave Frans for at kritisere de katolikker, som stadig nærer hengivenhed for den Kirke, som de kendte før koncilet. Hvis det ellers er korrekt oversat, så kan det forekomme ubarmhjertigt indtil det hensynsløse at betegne disse mennesker som stædige, og som nogle, der forsøger på at tæmme Helligånden, hvad mennesker næppe kan.

Med al respekt for paven, så er det jo ikke alt fra hans mund, som er ufejlbart, ligesom det næppe er sandsynligt, at alt, hvad vi har oplevet i Kirken siden koncilet, kan tilskrives Helligånden.

Hvis det ikke desto mindre skulle være tilfældet, så må man nok trøste sig med den nu afdøde kloge kardinal i Paris, Jean-Marie Lustiger, som sagde:

De, som har oplevet 1950'erne og Concilet, er i dag som sårede. De står stadig dér på slagmarken; Gud elsker dem helt afgjort for deres trofasthed, men de har ingen efterkommere. Det er en forfærdelig prøvelse på sterilitet og død.

Kirsten og Ole Dam, 2100 Kbh. Ø

Pastor Benny inviterer til fest

Søndag d. 25. august fylder jeg 60 år og d. 4. september har jeg været præst i 20 år. I disse anledninger vil jeg gerne invitere menighederne i Skt. Nikolaj kirke, Esbjerg, Hellig Kors kirke i Tønder samt alle venner og bekendte ud over det ganske land der måtte ønske at deltage, til festmesse med biskop biskop Czeslaw Kozon søndag d. 25. august kl. 10.00 i Kirkegade 58, Esbjerg, med efterfølgende spisning og fest i haven. Det vil glæde mig rigtig meget at se jer alle.

Jeres pastor Benny Blumensaat

Sankt Nikolaj Kirke, Kirkegade 58, 6700 Esbjerg

Læserbreve

Indsendte indlæg skal forsynes med navn, adresse og telefonnummer.

- Kun navn og postnr. offentliggøres i bladet.
- Max. grænse for læserbreve: 400 ord. (vi forbeholder os ret til at forkorte læserbreve over denne længde).
- Max. grænse for kommentarer 800 ord. KO bringer en kommentar pr. nummer.
- Læserbreve kan indsendes som e-mail til redaktion@katolskoriering.dk

Eller som brev til: Katolsk Orientering, redaktionen, GI Kongevej 15, 1610 København V.

Katolsk Orientering bringer ikke læserbreve eller kommentarer som har været trykt i andre medier.

Katolsk Orientering

Katolsk Orientering nr. 11 udkommer 30. august

Indlæg til Katolsk Orientering nr. 12, som udkommer **fredag den 20. september 2013** skal være redaktionen i hænde senest **mandag den 2. september 2013**

Venlig hilsen Redaktionen

Informationschef: Niels Messerschmidt (ansvarshavende)

Redaktør: Lisbeth Rütz

Layout: Margrethe Stenby

Annoncer og abonnement: Lisbeth Rønne roenne@katolskoriering.dk

Medarbejdere i dette nr.:

Gert Ryom-Hansen, Sebastian Olden - Jørgensen, Elisabeth Alster, Kim Kjærgaard Sørensen, Michael Høier Clausen, Lonh Hue Nguyen, p. Gregers Mærsk Christensen, Henrik Lundgren, Jann Sjursen, Lasse Noval, Thorbjørn Hinge, Lars Ekblad, Jørgen Larsen

Redaktion og annoncer:

Katolsk Orientering, Gammel Kongevej 15, 1610 København V, tlf.: 3355 6040 kl. 9-13 mandag-torsdag, Fax 3355 6041.

E-mail: redaktion@katolskoriering.dk, Giro 205-7042

Abonnementspris 510 kr. helårligt.

Alle katolske husstande kan få bladet tilsendt gratis

Udgiver Ansgarstiftelsen, Gammel Kongevej 15, DK 1610 København V

Tryk Greentech Rotaprint - Distribueret oplag 10.145

ISSN 0902-297X

Sankt Andreas Bibliotek og Antikvariat

Tirsdag og torsdag 10-12 og 13-16.45
Onsdag og fredag 10-12 og 13-16
Mandag lukket.

bibliotek@katolsk.dk
Tlf: 33 55 60 90

Frederiksberg & Vanløse Ligkistemagasin

Jyllingevej 8 - 2720 Vanløse
38 71 75 01

Steen Jørgensen

Deres lokale bedemand siden 1940
Ring og aftal et møde enten i Deres hjem eller hos os.
Vi træffes også aften, weekend og helligdage.

www.v-lm.dk

Organiseret bedemand, tilknyttet
garantiordning, v/Steen Jørgensen

Kastrup Begravelsesforretning

Telefon 32 55 55 55

Døgnvagt

Bedemand Michael Riis

Amagerbrogade 155

Dragør Begravelsesforretning · Telefon 32 53 06 29

Taastrup Begravelsesforretning · Telefon 43 99 19 19

NIELS STEENSENS GYMNASIUM SØGER AFDELINGSINSPEKTØR

Vores afdelingsinspektør i grundskolen er blevet skoleder, og vi søger derfor ny afdelingsinspektør pr. 1. november eller snarest derefter.

Niels Steensens Gymnasium er en katolsk privatskole med ca. 600 elever fra 6. klasse til 3.g. Skolen er en del af et netværk af jesuiterskoler med mere end 2. mio. elever over hele verden, og skolens undervisning og øvrige aktiviteter er præget af det ignatianske dannelsessyn. Et dannelsessyn opkaldt efter Ignatius af Loyola (1491-1556), grundlæggeren af den katolske jesuiterorden som lagde fundamentet for en moderne pædagogik, der vægter refleksion og bygger bro mellem videnskab og religion.

Skolen har en stærk international profil med kontakter og udveksling med skoler i mange lande (Kina, Frankrig, Tyskland og USA). Niels Steensens Gymnasium indgår desuden i tæt dialog og samarbejde med 11 britiske jesuiterkoler, hvilket bl.a. betyder udveksling, fælles ledermøder og efteruddannelse af skolernes personale.

VI TILBYDER EN SKOLE MED

- en høj faglighed
- dygtige og engagerede medarbejdere
- en international atmosfære med mange elever og lærere med international baggrund
- et syn på dannelse, hvor elever prægtes til personligt ansvar og medmenneskelighed
- et velfungerende samarbejde mellem elever, forældre, lærere og ledelse baseret på dialog og gensidig respekt

VI SØGER EN AFDELINGSINSPEKTØR DER

- Har erfaring med pædagogisk udviklingsarbejde og glæder sig til at arbejde med skolens pædagogiske udvikling
- Har dokumenterede stærke administrative evner og gerne erfaring med lærerløn timerregnskab og eksamensplanlægning
- Kan være ansvarlig for en velfungerende kontakt til elever, forældre og medarbejdere i grundskoleafdelingen
- Ser en spændende udfordring i at rekruttere elever til en privatskole
- Er god til at kommunikere skriftligt og mundtligt
- Har gode samarbejdsevner
- Kan identificere sig med skolens værdigrundlag

Afdelingsinspektøren refererer til rektor og er rektors stedfortræder i forhold til grundskolen

Løn: efter forhandling indenfor det fastsatte løninterval i overenskomsten.

Undervisning: et til to hold alt efter de konkrete omstændigheder det pågældende skoleår.

Ansøgningen stiles til styrelsen for Niels Steensens Gymnasium og sendes til

rektor Lise Baadsgaard Jepsen, jp@nsg.dk

Yderligere oplysninger kan fås ved henvendelse til rektor Lise Baadsgaard Jepsen, 39 16 23 51.

Ansøgningen skal være skolen i hænde senest d. 15. september 2013

Ansættelse sker i henhold til gældende overenskomst.

Læs mere om skolen på www.nsg.dk

Hjælp med at sikre Kirkens beståen - også når du er borte

Du kan støtte Kirken ved at betænke den i dit testamente.

Arv til Kirken er fritaget for alle afgifter og går derfor ubeskåret til Kirkens arbejde.

Læs mere på www.katolsk.dk eller ring til

Torben Møller
Katolsk Bispekontor
Telefon 33 55 60 11

TELEFONLINE SOS FORBØN

Ønsker du forbøn, et lyttende øre,
et ord fra Jesus og en velsignelse
så ring: **75 18 18 08**

Torsdag, fredag
og lørdag kl. 20.00-23.00 hele året

Pilgrimsrejse til Medjugorje

Den 27. september - 4. oktober 2013

Pris: 5.400 kr. - fly fra Kastrup.

Privat indkvartering på pensionat.

Præst: Benny Blumensaat

Oplysninger og tilmelding: Maria Truelsen

Tlf.: 24 60 23 08, e-mail: mariatruelsen@mail.tele.dk

STIFTELSEN MARIAHJEMMET

yder støtte til unge, danske katolikker under uddannelse, dels som stipendium, dels som rentefri lån.

År 2013-skemaet kan rekvireres på stiftelsen Mariahjemmets hjemmeside: www.mariahjettet.dk

Skemaet skal indsendes inden **tirsdag den 1. oktober 2013** til bestyrelsens formand Pia Kelly, Søndergårdsvej 17, 2870 Dyssegård med påtegning fra 2013 af sognepræst eller anden gejstlig myndighed.

Alle ansøgere med korrekt udfyldt skema får skriftligt svar inden udgangen af oktober måned 2013

Lensbaron og lensbaronesse STAMPE CHARISIUS LEGAT

yder legatstøtte til katolske kvinder og/eller børnerige katolske familier i meget svære og vanskelige økonomiske kår.

Legatportion kan søges ved henvendelse inden **tirsdag den 1. oktober 2013** med fyldige oplysninger og påtegning fra 2013 af sognepræst eller anden gejstlig myndighed.

Ansøgning sendes til bestyrelsens formand Pia Kelly, Søndergårdsvej 17, 2870 Dyssegård.

Alle ansøgere med korrekt udfyldt ansøgning får skriftligt svar inden udgangen af oktober måned 2013

DUK søger ny Udviklingskonsulent

Brænder du for børne- og ungdomsarbejde og er du proaktiv, udadvendt og god til at motivere og udvikle folk omkring dig? Så er det måske dig der skal være ny udviklingskonsulent hos DUK...

Som udviklingskonsulent hos DUK kommer du til at få en nøglerolle i en organisation i stor udvikling. Du får en spændende og fleksibel hverdag med stor kontakthøjde, og frihed til i høj grad selv at planlægge dine opgaver, i tæt samarbejde med hovedbestyrelsen og dine kollegaer.

Hvis det lyder som noget for dig, kan du se resten af opslaget på www.duk.dk

Ansøgningen skal være os i hænde senest 23. august, per mail til job@duk.dk. Samtaler vil blive afholdt umiddelbart herefter.

Vi glæder os til at høre fra dig.

Ubeskåret støtte

www.vincentgrupperne.dk

Martin Ryom

- en katolsk bedemand

T 39 29 60 08

Lykkesholms Allé 9A | 1902 Frederiksberg C

- Arv og Testamenter
- Ægtepagter
- Familiesager
- Dødsboer
- Køb af ejendom i Danmark og udlandet.

Advokat Sandra Moll

Telefon: 31 35 35 60
Fax: 31 73 25 84
E-mail: sandra@moll.dk

Vor elskede mor,
mormor, oldemor og svigermor

Grethe E. Andersen

★ 3. oktober 1925 † 20. juni 2013

Familien

Begravelsen har fundet sted

Bob Canton kommer til Esbjerg

Lørdag den 14. kl. 10.30-søndag den 15. september kl. 15.30

Bob Canton, internationalt katolsk evangelist og kendt for sin kraftfulde bøn for helbredelse, kommer igen til Esbjerg. De som mødte ham i 2012 oplevede hans solide og levende undervisning og ikke mindst de mange helbredelser, der fandt sted under hans møder.

Der vil være bøn, lovsang, tilbedelse, personlig forbøn og undervisning i "Åndelig krigsførelse"

Der er oversættelse til dansk hele weekenden. Medbring mad. Der vil kunne købes kaffe/vand i løbet af dagen.

Sted: Skt. Nikolaj Kirke, Kirkegade 58, Esbjerg.
Oplysninger: Pastor Benny Blumensaat, 75 12 10 27 eller Maria Truelsen, 24 60 23 08. **Pris:** Ingen entre, vi samler penge ind til rejseudgifter, honorar m.m.

Biskoppens kalender

August

Fredag 16.- mandag 19.: PSP-møde Oslo

Onsdag 21. kl. 15.00: Møde i Danske Kirkers Råd

Torsdag 22. kl. 10.00: Præsidiemøde-NBK, København

Lørdag 24.: Vietnamesisk velfart, Øm

Søndag 25. kl. 10.00: Messe, Sankt Nikolaj Kirke, Esbjerg

Tirsdag 27. kl. 10.00: Kirkeskattemøde for præster, Taastrup

Onsdag 28. kl. 10.00: Møde i Økonomisk Råd

Fredag 30. kl. 10.00: Kirkeskattemøde for præster, Vejle

Lørdag 31: Byretræte, Vejle

Johannes og Frans: to af samme slags - om pavelig kontinuitet

En specialist i interreligiøs dialog forklarer hvad de har til fælles.

Tekst: John Borelli*

PAVER Halvtreds år efter Johannes XXIII's død begynder sammenligninger at dukke op mellem ham og den nuværende pave.

Efter offentligheden har lært ham at kende som pave Frans har Jorge Mario Bergoglio en større lighed med Angelo Giuseppe Roncalli (Johannes XXIII) end nogen anden pave i nyere tid. Begge var 76 år da de blev valgt. Roncalli fyldte 77 mindre end en måned efter sit valg og nåede kun at

virke i 54 måneder; alligevel opnåede den gode pave at ændre katolikkers og andres syn på Kirken.

Tre måneder inde i sit pontifikat forbløfede Roncalli kardinalerne ved at indkalde til et økumenisk koncil – hvilket kun er sket 20 gange tidligere i historien. Og hans 2. Vatikankoncil var med til at forny Den katolske Kirke og rette katolikkers opmærksomhed mod emner som social retfærdighed og dialogen med andre trossamfund.

Pave Frans, der fylder 77 i december, er selv rundet af tanker om social retfærdighed og dialog, og formet af koncilets lære og principper. Manden, der siges at have fået næstflest stemmer ved

pavevalget i 2005, repræsenterer – ligesom Johannes XXIII – et kursskifte i forhold til sin forgænger. Pave Benedikt var netop fyldt 78, da han blev valgt, men hans pontifikat vurderes allerede som en fortsættelse af den kurs, som Johannes Paul II's lange pontifikat udstak.

Roncalli signalerede store forandringer, da han valgte navnet 'Johannes' og dermed brød 175 års tradition med pavenavne som Pius, Leo, Gregor og Benedikt. Bergoglio brød to store traditioner ved at være den første jesuit til at bestride Petersemetet og med sit valg af navnet 'Frans'. For ingen pave før ham turde vælge samme navn som den elskede 1300-tals helgen, der æres for sin fattigdom, ydmyghed og tjenestevillighed.

Talsmand for dialogens vej

Da Johannes XXIII fortalte om sit ønske at indkalde til et koncil, ønskede han, at koncilet skulle være "en opfordring til adskilte trossamfund om igen at søge enheden, så-

dan som mange sjæle verden over i disse dage længes efter" (L'Osservatore Romano, den 26. januar 1959). Pave Johannes ønskede de kristnes enhed. I 1960 tilføjede han "noget for jøderne" til dette initiativ, og i 1964, efter hans død, besluttede koncilsfædrene at inkludere den interreligiøse dialog med især muslimerne til dette nye og vigtige dialogarbejde om forsoning.

Den 22. marts 2013, ni dage inde i sit pontifikat, meddelte pave Frans det diplomatiske korps akkrediteret Vatikanet, hvor meget han "værdsatte tilstedeværelsen af de mange civile og religiøse ledere fra den islamiske verden" under sin indsættelse. Han fremsatte ønsket om at "styrke dialogen med de forskellige religioner", og her tænkte han "især på dialogen med islam".

Hans forbillede, den hellige Frans af Assisi, var dialogens mand, der ignorerede pave Innocent III's opfordring om at støtte det 5. korstog ved at distancere sig fra de kirkelige autoriteter, der fulgte med

Fortsættes nedenunder ▼

Adresselabel, flytning	Til Post Danmarks stregkode
------------------------	-----------------------------

MASKINEL MAGASINPOST
ID 42512
Afsender: Katolsk Orientering
Katolsk Orientering · nr. 10
16. august 2013 · 39. årgang

POST
PP
DANMARK

korstogshæren, og passere de militære frontlinjer for at holde et flerdagsmøde med sultan Malik al-Kamil.

Efter Frans' udnævnelse har journalister og andre entusiaster nærlæst den hidtil eneste bog udgivet af den nye pave, *Sobre el Cielo y la Tierra* (Om himlen og jorden) – en dialogbog med videnskabsmanden og professor Abraham Skorka, rektor på et rabbinerseminarium og rabbiner for en menighed i Buenos Aires. Til tidsskriftet *The Tablet* siger rabbi Skorka om pave Frans: "Jeg tror han vil ændre alt, hvad han mener der er brug for at ændre", og tilføjer: "Han er ikke en person, der påtager sig denne rolle på en passiv måde. Han står ikke stille når han ved, at der er ting, der skal gøres".

På samme måde handlede Johannes XXIII, der stadig er elsket af de katolikker, der husker koncilets fødselsveer og den efterfølgende tid. Som den første pave dedikerede han en encyklika, *Pacem in Terris*, til "alle mennesker af god vilje". Encyklikaen udkom lige efter Cubakrisen og betonedede menneskets værdighed – et filosofisk princip, der også appellerede til ateister (og et teologisk princip anerkendt af de troende) – til at omfatte alle menneskelige forhold, herunder også forholdet mellem nationerne til gavn for verdensfreden.

Samtaler med andre kristne trossamfund

Dialogen med andre, troende, agnostikere og ateister, kom nu på Kirkens dagsorden og blev værdsat som noget essentielt for det katolske liv. Pave Frans havde efter sin indsættelse private samtaler med den økumeniske patriark Bartholomæus I, overhovedet for Den ortodokse Kirke. Det var det uventet, at patriarken af Konstantinopel ville deltage i indsættelsen af biskoppen

Pave Frans har i sine første 100 dage gjort sig til talsmand for dialogen med andre trossamfund, kristne såvel som ikke kristne. Foto: L'Osservatore romano.

af Rom. Den armenske Kirkes overhoved, Karekin II, deltog også i indsættelsesmes- sen sammen med andre økumeniske ledere. To måneder senere, da Den koptiske Kirkes overhoved, pave Tawadros II, ankom på et officielt besøg i Vatikanet, stod pave Frans i døren for at modtage patriarken af Alexandria. Ifølge kilder skulle det være første gang, at noget sådan skete.

Patriark Bartholomæus og pave Frans vil på deres møde i marts sikkert have drøftet, hvordan man kan lede vidtstrakte kristne samfund. De fremsatte også ønsket om at sammen at erindre 50-årsjubilæet (i januar 2014) for det historiske møde mellem patriark Athenagoras og pave Paul VI, Johannes XXIII's efterfølger, i Jerusalem. Frans har allerede vist, at han synes om sådanne offentlige markeringer.

Historier og vidnesbyrd om hans tid som ærkebiskop af Buenos Aires cirkulerede hurtigt i kølvandet på hans valg. Især én med, at han under et stort møde skulle have knælet ned og være blevet velsignet af den evangeliske tv-prædikant Luis Palau. Han har desuden en positiv tilgang til katolsk-jødiske relationer, hvilket tydeligt fremgår

af hans førnævnte bog og af jødiske leders udsagn. Og det billede, som omverden så af pave Frans skærtorsdag, hvor han bøjede sig ned og vaskede en indsat muslimsk kvindes fødder, udsendte et tydeligt signal om, at han ikke kun ønsker tjene medlemmer af andre religioner, men alle, der lever i magtens og velstandens periferi.

I sin samtalebog med rabbi Skorka genkalder Bergoglio en episode fra dengang han var 5-6 år og fulgtes med sin bedstemor, og to kvinder fra Frelsens Hær gik forbi dem. Han spurgte hende om de var nonner. "Nej", svarede hun, "de er protestanter, men er gode mennesker". Selv om Bergoglio var opdraget med, at alle protestanter kom i helvede, huskede han tilbage på denne episode i sin tid som ærkebiskop for Buenos Aires og priste sin bedstemors "visdom af ægte religion"

Stor social bevidsthed

Johannes XXIII voksede op under fattige kår i en landsby nær Bergamo, Italien, og glemte aldrig sine rødder. Hans chauffør smuglede ham ud af Vatikanet for at overraske en nær ven, der lå på et hospital

i Rom. Pave Johannes syntes at befinde sig bedst under private samtaler og komme med opmuntringer under enkle og ydmyge former i modsætning til den pragt, der omgav paveembedet. Han vidste hvordan han skulle udøve den pavelige autoritet, men foretrak at stole på sine medbrødre, biskopperne, til at de tog et medansvar for koncilet og engagere den moderne verden.

Pave Frans har de samme præferencer. Han går ikke så meget op i det ceremonielle og foretrækker en enkel liturgisk stil. Han udtrykker sig bedst i sine daglige prædikener. Han glædede de kardinaler, der stemte på ham, ved at oprette et nyt kollegialt organ med otte kardinaler til at bistå ham med de store beslutninger. Pave Frans minder os mest om Johannes XXIII gennem sine tiltag for at genindføre rådslagning og kollegialitet i hele Kirken. Han har flere gange beklaget sig over gejstliges overdrevne fokus på karrieren og kæder det sammen med klerikalisme. Historierne om, at han levede et enkelt og beskedent liv som biskop i Argentina viser, at Frans brænder for den katolske sociallære, og til et internationalt møde for ordenssøstre sagde han den 8. maj: "En teoretisk fattigdom er til ingen nytte for os". Der er meget mere at kunne lide pave Frans for, navnlig hvis han fortsætter på den nuværende kurs med at omsætte 2. Vatikankoncils initiativer i praksis.

* John Borelli arbejder som rådgiver for Georgetown universitets institut for interreligiøse initiativer. Han har i 16 år været tilknyttet Den amerikanske Bispekonferences afdeling for økumeniske og interreligiøse anliggender, og har fungeret som rådgiver for Det pavelige Råd for interreligiøs dialog. Artiklen, der har været bragt i *The Tablet* den 15. juni, bringes her med bladets tilladelse. Oversat og redigeret af Niels Messerschmidt.

Katolsk Orientering

Mildere toner mellem LCWR og Vatikanet

Amerikanske ordenssøstre positive efter møde med Vatikanets repræsentant.

Tekst: Niels Messerschmidt

DRØFTELSE Den amerikanske paraplyorganisation for ordenssøstre, Leadership Conference for Women Religious (LCWR), anklaget af Rom for at fremme synspunkter, der afviger fra Kirkens officielle lære og for ikke at skænke etiske spørgsmål om abort og aktiv dødsbistand nok opmærksomhed, har reageret på disse anklager og de første samtaler med Vatikanets repræsentant med et kortfattet og forsonlig erklæring den 19. august.

Efter deres årsmøde, som strakte sig over fire dage, udtrykker ledelsen bag paraplyorganisationen sig positive over for de indledende samtaler med Seattles ærkebiskop J. Peter Sartain. Han står i spidsen for en delegation, som Vatikanet har udpeget til at overvåge reformprocessen af LCWR. I pressemeddelelsen hedder det:

"Mødet med ærkebiskop Sartain har muliggjort en dybtgående og ærlig meningsudveksling [...] Selv om vi fortsat er usikre på, hvordan samarbejdet med den biskopelige delegation vil udvikle sig, er vi fortsat fulde af håb om, at fortsatte drøftelser af en sådan dybde vil bane vej for en løsning på situationen, der sikrer LCWR's integritet og er til gavn for hele Kirken".

Det er fortsat uklart om ordenssøstrenes forsigtige udmelding vil være nok til at formilde det kirkelige hierarkis vrede.

I en kort, offentlig kommentar siger ærkebiskop J. Peter Sartain, at han ankom til mødet som "en broder og en ven". Thomas Reese fra avisen National Catholic Reporter noterer sig, at tonen i ærkebiskoppens udtalelse er langt mindre konfronterende end tidligere.

"Tingene kunne have været meget værre efter deres møde, og det synes tydeligvis ikke at være tilfældet", bemærker Thomas Reese og tilføjer: "Efter ordenssøstrenes pressemeddelelse at dømme synes fronterne at være opblødede, hvilket er godt nyt. Det virker som om begge parter under mødet har lyttet til og forsøgt at forstå hinandens synspunkter".

Omfattende visitats

I begyndelsen af 2008 meddelte Vatikanet, at man havde til hensigt at gennemføre en visitats af de omkring 350 kvindelige ordenskommuniteter i USA med henblik på at undersøge deres spiritualitet og praksis, mission og ledelse, samt deres økonomi. Undersøgelsen skulle også afdække ordenssøstrenes loyalitet over for Kirkens lære omkring spørgsmål som ordinering af kvindelige præster, homoseksualitet og Kirkens rolle i frelsen.

Den omfattende visitation strakte sig over næsten tre år og i denne periode er der gennemført en bred undersøgelse af mere end 350 kvindelige ordenssamfund. Et markant fald i antallet af ordenskald og teologiske synspunkter hos visse af ordenssamfundenes ledere var nogle af grundene til, at Vatikanet annoncerede

den apostoliske visitation af kvindelige ordenssamfund i USA.

Mere end 47.000 medlemmer

Amerikanske nonner er i offentligheden kendt for at have opbygget og i mange år at drevet det netværk af katolske skoler og hospitaler, som regnes blandt de største private institutioner i verden.

Det er også velkendt, at der gennem mange år tid har været spændinger mellem den mere konservative fløj af amerikanske ordenssøstre og en mere progressiv fløj, der offentligt er kommet med synspunkter i modstrid med Kirkens lære.

Leadership Conference of Women Religious har omkring 1.500 medlemmer og paraplyorganisationen repræsenterer godt 80 procent af cirka 59.000 katolske ordenssøstre i USA.

Leadership Conference of Women Religious' præsident, søster Florence Deacon OSF, har tidligere talt om "alvorlige uoverensstemmelser" med Vatikanet. Nu lyder der mere positive toner fra begge sider. Foto: padrecasados.org.

Vi har brug for bøn

Beretning fra Birgitta-klosteret i Weert.

Læs mere på side 5

Børn og unge

DUK's Ømlejre og rejsen til VUD.

Læs mere side 6 og 7

Medier

Katolsk Medie Forum ændrer profil

Læs mere side 7.

Reform vil decentralisere kirkelige beslutningsprocesser

Det forudsiger et medlem af pavelig rådgivergruppe.

VATIKANET De kommende reformer i Vatikanet vil give kurien et mere internationalt ansigt, men dens sammensætning vil ikke ske ud fra bestemte geografiske kriterier. Det siger én af de otte kardinaler, som pave Frans har udpeget til medlem af den rådgivergruppe, der skal vejlede ham omkring en reform af Vatikanets administration og dens arbejdsgange.

Under et besøg i Toronto i Canada fortalte kardinal Oswald Gracias af Mumbai, at de otte kardinaler allerede har konfereret med hinanden, og at alle komitéens medlemmer har haft private samtaler med pave Frans. Gruppens formelle drøftelser begynder i

oktober; men den indiske kardinal forventer at mødes med de andre kardinaler inden da.

"Vi har talt om den italienske dominans [i kurien, red.]", siger kardinal Gracias. Han forklarer, at prælaterne ønsker, at Vatikanet mere kommer til at afspejle den universelle Kirke. "Selv er jeg ikke særlig optaget af eller overdrevet bekymret, hvad angår den nationale sammensætning. I disse drøftelser er det vigtigt ikke at anlægge en form for snæversynet horisont".

Kardinal Gracias forudsiger, at Kirken vil bevæge sig mod større decentralisering i beslutningsprocessen ved at lægge mere ansvar ud til de nationale bispekonferencer. Han tilføjer, at bispekonferencerne bliver nødt til at "være mere ansvarlige" ved at påtage sig flere opgaver. I dag, bemærker han, kigger de fleste bispekonferencer mod Rom for at søge vejledning i stedet for at træffe deres egne beslutninger.

Den indiske kardinal siger til avisen Catholic Register, at pave Frans vurderer alle reformforslag i lyset af deres værdi i forhold til evangelisering. Han afslører, at paven har bedt alle medlemmerne af den

otte mand store komité om at genlæse pave Paul VI's encyklika om evangelisering, *Evangelii Nuntiandi*. NM

Annonce:

INVITATION TIL CARITAS' ÅRSMØDE!

Vær med når Caritas holder årsmøde lørdag 6.-7. september!

For første gang åbner Caritas en del af årsmødet op for alle. Den åbne del finder sted på Magleås kursuscenter i Birkerød lørdag d. 7. september kl 14-18:

- National koordinator Mia Toldam Korgaard taler om familiens vilkår i Danmark og Caritas' samlivskurser.
- Generalsekretær Jann Sjørnsen fortæller om arbejdet og situationen i Zimbabwe.
- Næstformand Andreas Rude ser på Pave Frans ud fra et Caritas perspektiv

Deltagelse er gratis. Af hensyn til traktement er tilmeldning ønskelig (ssm@caritas.dk) Se mere på caritas.dk

KO mener

De kristne betaler prisen for 'foråret'

De blodige begivenheder i Egypten den 14. august har rystet og chokeret hele verden. Op imod 700 mennesker meldes dræbt og tusindvis sårede efter det egyptiske politi og sikkerhedsstyrker rykkede ind og ryddede Mursi-tilhængeres demonstrationslejr i Kairo. Udover at have forårsaget store menneskelige tragedier har begivenheden også skubbet landet nærmere en borgerkrig og har forværret spændingerne mellem landets religiøse grupper. I kølvandet på det blodigste døgn i Egyptens nyere historie har Mursi-tilhængere som hævnakt angrebet mere end 50 kirker over hele landet, nedbrændt flere af dem, ødelagt kristne skoler og hundredvis af kristne hjem og butikker.

Mursi-tilhængernes taktik er historisk set et velkendt fænomen: At gøre et mindretal til syndebugge – i dette tilfælde ikke helt uden grund, vil nogle mene; mange kristne deltog i græsrodsbevægelsen Ta-marod, der krævede Mohamed Mursis afgang, og kopternes nyvalgte patriark Tawadros II poserede sammen med andre religiøse ledere, da militærets øverstbefalende på tv meddelte, at militæret havde afsat den demokratisk valgte præsident.

Selv om Tawadros sympati-tilkendegivelse efterfølgende har vist sig uheldig, var det forståeligt nok, at kopterne støttede Mursi-regeringens fald. Under Mursis ledelse fik landet en shariabaseret grundlov, der gjorde religiøse mindretal til andenrangs borgere, og under hans embedsperiode skete der en foruroligende stigning i vold og hadefulde ytringer mod kristne. Blandt tilhængerne af det muslimske broderskab har det været en udbredt holdning, at landets kristne var med i den sammensværgelse, der bragte Mursi og regering til fald. Og Tawadros' optræden på tv var kun med til at cementere dette.

Som en leder i den norske avis Dagen fremhævede det, var det naturligvis for meget forlangt af Mursi, at han i sin korte præsidentperiode skulle være i stand til at løse landets store økonomiske problemer og at opbygge et stabilt demokrati. På den anden side hører det med til billedet, at han nåede langt i sine bestræbelser på at opbygge et religiøst styre og herigennem splitte befolkningen yderligere.

De kristne har boet i Egypten siden det 1. århundrede og de har i mange århundreder levet fredeligt sammen med de andre trosamfund i landet. Ca. 90 % af de koptiske kristne lever fortsat i Egypten og er i dag det største kristne samfund i Mellemøsten.

Den seneste tids angreb på kristne kirker og private ejendom afføder naturligvis stor frygt blandt kristne i hele Mellemøsten. At gøre kristne til syndebugge for landets interne problemer, sådan som mange tilhængere af det muslimske broderskab ønsker det, er en livsfarlig strategi og kan risikere at kaste Egypten ud i en borgerkrig. Det internationale samfund må ikke blot fordømme overgangsregeringens hårde fremfærd mod Mursi-tilhængerne i skarpe vendinger men må i endnu højere grad sende et stærkt politisk signal til de muslimske ledere, om at verdenssamfundet ikke vil tolerere den omsiggribende forfølgelse af kristne. Ellers risikerer de kristne i Egypten at lide samme skæbne som deres trosfæller i Irak og Syrien. *NM*

"Den karismatiske bevægelse fornyer os!"

Pave Frans omtaler bevægelsen positivt.

Tekst: Niels Messerschmidt

LATINAMERIKA I takt med at Den katolske Kirke mister medlemmer i regionen med flest katolikker i verden, giver den karismatiske bevægelse grund til håb, ikke blot som et værn mod konkurrencen fra de pentekostale bevægelser, men også fordi den er med til at højne moralen blandt katolikkerne i regionen. Det skriver journalisten Francis X. Rocca i en kommentar til pave Frans' positive accept af de nye strømninger, som især knytter sig til Kirken i Latinamerika.

Selv om den karismatiske bevægelse er under 50 år gammel, siges den at have taget i mere end 120 mio. katolikker i 238 lande i følge en 2012-rapport fra International Catholic Charismatic Renewal Services. Bevægelsen, der begyndte i USA, siges at vokse hurtigt i Asien og i Afrika, men har fortsat den største koncentration i Latinamerika, hvor 16 procent af katolikkerne betegner sig som karismatikere.

En af den karismatiske bevægelses pionerer, jesuitten Edward Dougherty, forklarer til Catholic News Service om baggrunden for, hvorfor mange latinamerikanske katolikker i de senere årtier har forladt Kirken til fordel for pentekostale bevægelser.

"Disse bevægelser er bedre til at tale om folks spirituelle behov", forklarer pater Dougherty. "Og ofte er deres kirker og bedesteder mere tilgængelige end katolske kirker, ligesom deres præster er flittigere til at besøge folk i deres hjem end katolske præster er det".

Desuden udbreder visse pentekostale bevægelser en velstandsteologi, hvilket har en indlysende appel i et land som Brasilien, der – trods den seneste tids økonomiske vækst – fortsat har et beskedent bruttonationalprodukt.

Ifølge det amerikanske Pew forskningsinstitut vokser de pentekostale bevægelser fortsat i Brasilien; fra at udgøre 6 % af landets befolkning i 1991 til 13 % i 2010. I samme periode er antallet af katolikker faldet fra 83 til 65 %, og en nylig undersøgelse af den pentekostale bevægelse i landet har vist, at 45 % er konverteret fra katolicismen.

Afgørende med en stærk katolsk identitet

Selv om den katolske karismatiske fornyelse har stærke økumeniske rødder, fungerer den også som en motor til at fastholde eller vinde de katolikker tilbage, der måtte være fristet af det protestantiske alternativ, skriver Francis X. Rocca.

Ligesom den pentekostale bevægelse lægger den karismatiske katolicisme vægt på Helligånden, helbredelse og tungetale, og spredes via dør-til-dør evangelisering. Men den vigtige rolle, den tillægger Jomfru Maria og Eukaristien sikrer, at den karismatiske bevægelse har en klar katolsk identitet.

Bevægelsen tilskynder også til et socialt engagement og henter inspiration fra Kirkens grundlæggelse, den første pinse, hvor Jesu bad disciple om at gå ud at forkynde og hjælpe de trængende.

Ifølge Francis X. Rocca har en stærk katolsk identitet været afgørende for at den

karismatiske bevægelse er blevet accepteret af Kirkens ledelse i Latinamerika, idet mange biskopper til at begynde med var skeptiske over for bevægelsen på grund af dens uvante tilbudsformer og fordi den i store træk var båret frem af lægfolk.

Paven ændrer standpunkt

En af de tidligere skeptikere var den argentinske ærkebiskop Jorge Mario Bergoglio, den nuværende pave Frans.

"Tilbage i slutningen af 1970'erne og i begyndelsen af 1980'erne talte jeg ikke med karismatikere", fortalte paven til journalister i flyet på vej tilbage fra Verdensungdomsdagen i Rio den 28. juli. "Når jeg dengang omtalte dem, sagde jeg: 'Disse folk blander den liturgiske fejring sammen med sambalektioner!'"

"Det fortryder jeg nu", sagde han. "Nu mener jeg at denne bevægelse gør meget godt for Kirken, overordnet set".

"Jeg mente tidligere, at den karismatiske fornyelse primært forhindrede folk i at gå over til de pentekostale bevægelser", tilføjede paven. "Nej! Den gør også stor nytte for Kirken. Den fornyer os!".

På vej hjem fra Verdensungdomsdagen i Rio fortalte pave Frans til journalister om bord i flyet, at den karismatiske bevægelse er med til at forny Den katolske Kirke. Foto: L'osservatore Romano

Hvad ønsker Kristus af sin Kirke?

Kardinal Prospero Grech opfordrede til kirkelig enhed op til konklavet.

Tekst: Niels Messerschmidt

VATIKANET Den maltesiske kardinal Prospero Grech holdt 'åbningstalen' for forårets konklave, hvor de stemmeberettigede kardinaler valgte pave Frans. Talen, der nu er offentliggjort i L'Osservatore Romano, peger på vigtigheden af at bevare den katolske tro i dens helhed, nødvendigheden af at anerkende de fejl, gejstlige har begået, og behovet for at styrke enheden i Kirken.

Kardinal Prospero Grech var med sine 87 år for gammel til at stemme på konklavet; men de 115 kardinaler under 80 år bad ham følge med dem ind i Det Sixtinske Kapel og give sine refleksioner over "hvad Kristus ønsker af sin kirke" inden dørene blev lukkede og stemmeafgivelsen kunne begynde. Grech, der er ekspert i de tidlige kirkefædre, fortalte kardinalerne, at Kirken er kaldet til at forkynde Guds rige og den gode nyhed om frelse gennem Kristus. "Det gør Kirken ved at forkynde Evangeliet uden omsvøb og uden at udvande Ordet", sagde han.

Trusler mod Kirken og dens lære

Kardinalen advarede mod den holdning hos nogle katolikker, at dåb og deltagelse i det sakramentale liv ikke er strengt nødvendige,

idet Andet Vatikankoncil anerkendte muligheden af frelse også for dem uden for Kirkens fællesskab.

Mange katolikker, tilføjede han, kender ikke Kirkens lære; ikke blot er de uvidende om og mangler interesse for Den katolske Kirkes lære, men mange er også uvidende om selve kristendommens grundlag.

Ifølge kardinal Grech er Den katolske Kirkes enhed blandt andet truet af splittelser "mellem de ultra-traditionalistiske og de ultra-progressive fløje, mellem præster, der gør oprør mod deres lydighed og dem, der ikke vil anerkende tidens tegn". Sådanne splittelser, mener han, er ikke kun ødelæggende for Kirken, men strider også imod Guds vilje.

Mange katolikker synes at mene, at "fremskridt i Kirken måles på graden af den frihed, som opnås på det seksuelle område".

På spørgsmålet om det obligatoriske præstecelibat i Kirken efter den latinske rite, mente Grech, er det er rigtigt, at visse kirkelige discipliner over tid kan ændre sig, men "ikke enhver forandring er ensbetydende med fremskridt. Her må man skelne mellem om fremskridtene forøger eller udvisker Kirkens hellighed".

Som eksempel på sidstnævnte pegede kardinal Grech på overgrebsagerne i Kirken, hvor især præsters seksuelle overgreb havde skadet Kirkens anseelse såvel blandt katolikker som i offentligheden.

Må reagere prompte på overgreb

Endelig pegede kardinal Prospero Grech på de forfølgelser, Kirken møder, ikke kun i mange dele af verden, men også i medierne. "Forfølgelse er en del af Kirkens liv", sagde han, men tilføjede: "Medierne offentliggør også frygtelige, sande historier om præsters seksuelle overgreb. I disse tilfælde er Kirken nødt til at ydmyge sig overfor Gud og mennesket og forsøge at rive dette onde op med rod for enhver pris".

"Kun gennem en håndfast indsats mod disse overgrebspræster og på vegne af ofrene", fortsatte han, "kan Kirken genvinde sin troværdighed. Mange mennesker er i dag ude af stand til at komme til tro på Kristus fordi hans ansigt er blevet forvansket eller gemt bag en institution, der mangler gennemsigtighed", tilføjede han.

'Hvad ønsker Kristus af sin Kirke?' var emnet for den maltesiske kardinal Prospero Grechs åbningstale til konklavet i marts. Foto: di-ve.com

Mere end en snes kirker angrebet i Egypten

Volden mod kristne eskalerer i det store muslimske land.

MELLEMØSTEN Pave Frans bad under messen på Festen for Jomfru Marias optagelse i Himlen for fred i det uroplagede Egypten, hvor mere end 500 demonstranter og politifolk dagen forinden, den 14. august, blev dræbt og næsten 3.700 sårede, efter at egyptisk politi og sikkerhedsstyrker ryddede flere protestlejre i Cairo, med tilhængere af den afsatte præsident Mohamed Mursi.

Paven omtalte ”de smertefulde nyheder”, der kommer fra Egypten, i slutningen af fri-luftmessen på pladsen foran Castel Gandolfo. Han bad de titusinder af fremmødte om sammen med ham at bede for fred, dialog og forsoning i landet og ”for alle voldens ofre, deres familier og alle, der lider”.

Hævner sig på kristne kirker

I kølvandet på det egyptiske politis og sikkerhedsstyrkernes rydning af protestlejrene blev mere end en snes kirker i Cairo og omegn angrebet og forsøgt sat i brand. Ifølge talsmanden for Den katolske Kirke i Egypten, fader Rafic Greiche, drejede det sig om syv koptisk-katolske kirker, femten koptisk-ortodokse og én protestantisk kirke. Dagen efter, den 15. august, meldes om 52 kirker, der er blevet stormet af muslimer og sat i brand.

Rafic Greiche havde ugen forinden udtalt til nyhedstjenesten CatholicCulture.org, at de kristne i landet lever i konstant frygt for at blive udsat for vold, og han kritiserede samtidig de vestlige medier for at undlade at rapportere om den stigende vold mod kristne i Egypten.

”Volden mod de kristne afspejler desværre en udbredt holdning blandt tilhængerne af Det muslimske Broderskab, nemlig at de kristne i landet var en del af den sammensværgelse, der førte til afsættelsen af præsident Mursi og hans regering”, nævnte han.

Forsvarer den hårde fremfærd

Selv om det egyptiske politis og sikkerhedsstyrkernes hårde fremfærd møder kraftig fordømmelse fra international side, forsvarer den af Den koptisk-katolske Kirke i landet.

”Hæren forsøgte at opløse det muslimske broderskabs sit-in demonstrationer, men det

resulterede i, at de [broderskabet] drog ud og satte ild til betydningsfulde bygninger, herunder mange kirker”, udtalte fader Hani Bakhom Kiroulos, en talsmand for Den koptisk-katolske Kirke til Catholic News Service.

”Dette er ikke kun et problem for de kristne, men også for de moderate muslimer. Vi står overfor en gruppe af terrorister, der forsøger at sætte hele landet i brand, og det er vi nødt til at stå sammen om”, sagde han.

Talsmanden klandrer desuden de vestlige medier for at have tegnet et fordrejet billede af konflikten i Egypten som værende politisk, når den ”først og fremmest drejer sig om voldelige handlinger begået af en lille minoritet af Egyptens 82,5 mio. indbyggere”.

Ifølge Kiroulos gør sikkerhedsstyrkerne deres bedste, men ”situationen er urolig”. De ønsker ifølge talsmanden ”ikke at angribe eller dræbe landsmænd, men de er nødt til at stoppe folk, som møder dem med våben”.

’Vil ikke acceptere en islamisk stat’

Dagen efter rømningen af protestlejrene udtalte den koptisk-katolske biskop Kyrillos William af Assiut i det centrale Egypten til Vatikanets radio, at militærstyrets handling og reaktionen fra Det muslimske broderskab var forventelig, ”fordi Egypten ikke vil acceptere en islamisk stat”. ”Fler-tallet”, sagde han, ”ønsker at adskille stat og religion”.

Biskoppen havde selv de efterfølgende hævnangreb tæt inde på livet: ”Demonstranterne satte ild til adskillige kirker, heriblandt en af vores – den, der tilhører det franciskanske konvent i Assiut”, sagde han. ”De kravlede over muren og trængte ind på området, satte ild til bilerne på gårdspladsen, satte ild til en souvenirbod og satte herefter ild til kirken efter at have skændet den ved at kaste tabernaklet ned på jorden”.

De satte også ild til en

koptisk-ortodoks kirke og en adventistkirke i byen, fortalte biskoppen, der nævner at muslimske ekstremister også har sat ild til mindst hundrede kristne hjem og forretninger, én skole og et konvent.

Kiroulos siger, at Den koptisk-katolske Kirke opfordrer folk til at forholde sig i ro, at undgå at besvare volden og så vente på, at den aktuelle situation går over.

”Det er mit håb, at de kirkelige ledere i landet nedsætter en fælles kommission, der skal forsvare og værne om de kristne steder”, udtaler han til Catholic News Service og tilføjer, at han allerede har været i kontakt med politiet og repræsentanter for hæren for at forklare dem Den koptisk-katolske Kirkes behov.

Har pligt til at beskytte

Flere egyptere har kritiseret de kristne ledere for at bakke op om militærets afsættelse af den demokratisk valgte præsident Mursi. Således sås patriark Tawadros II og Egyptens storimam sheik Ahmed el-Tayeb sammen med hærchefen general Abdel Fattah al-Sisi under hans tv-optræden, hvor han meddelte, at hæren havde afsat præsidenten og hans regering. Den koptisk-katolske Kirke benægter dog, at man bakker op om militærets indgriben.

”Vi støttede ikke militærkuppet – tværtimod støttede militæret folkets ønske, og Kirken er en del af folket”, udtaler sekretæren for den koptisk-katolske patriark Ibrahim Isaac Sedrak.

”Som egyptiske koptiske katolikker beder vi hverken om hjælp eller beskyttelse fra udlandet, kun fra vor egen regering og militæret. Det er vores ret, og det er myndighedernes pligt at yde det bedste, de kan”.

NM

Mere end 500 blev dræbt og tusindvis sårede da egyptisk politi og sikkerhedsstyrker ryddede flere protestlejre i Cairo med tilhængere af den afsatte præsident Mursi. Foto: Al Jazeera.

Afviser retssag mod Den hellige Stol

Domsafsigelse omkring Vatikanets rolle i overgrebsager.

JURA USA's appeldomstol har den 12. august afvist et sagsanlæg om påståede seksuelle overgreb begået af en katolsk præst mod en mindreårig i Oregon i 1965.

Afvisningen af retssagen ’John V. Doe mod Den hellige Stol’ markerer afslutningen på en proces, der begyndte i 2002.

Advokat Jeffrey S. Lena, rådgiver for Den hellige Stol, offentliggjorde i 2011

dokumentation fra Vatikanet om sagen, som indikerede, at Vatikanet først var blevet informeret om sagen et år efter at overgrebet var blevet rapporteret, og at præsten herefter var blevet laiceret på få uger.

”Afvisningen af sagen – som ikke er resultatet af et forlig eller involverer betaling fra Vatikanets side – er indgået på frivillig opfordring fra sagsøgerens [overgrebsofferet, red.] egne advokater, der stod overfor en forestående deadline til at besvare Pavestolens appelret vedrørende sagen”, siger Jeffrey S. Lena og tilføjer, at retssagen ”aldrig skulle være blevet begæret i første omgang”.

Et stridende punkt i denne og tilsvarende sager om Vatikanets rolle i præsters seksuelle overgreb er og har været, om præster og ordensfolk kan betragtes som værende

ansat af eller havende et ansættelsesforhold under Den hellige Stol – noget Vatikanets jurister benægter på det kraftigste, og som afgørelsen i den amerikanske appeldomstol nu også bekræfter.

NM

Kort nyt

Stadig flere katolikker

ASIEN Antallet af katolikker på Filippinerne er vokset med otte procent siden 2010. Det viser en statistik udarbejdet af landets katolske bispekonference, der viser, at der i dag er knapt 76,2 mio. katolikker på Filippinerne sammenlignet med 70,4 mio. i 2010 – det år, hvor man gennemførte den første måling.

Tilvæksten i den katolske befolkning skal ses i lyset af den generelle befolkningstilvækst i landet, hvor andelen af katolikker (79 procent) set i forhold til befolkningen som helhed er uforandret.

Skal imødegå pengevask

VATIKANET Pave Frans har udsendt et motu proprio om ”forebyggelse og imødegåelse af hvidvaskning af penge, finansiering af terrorisme og spredning af masseødelæggelsesvåben”.

I henhold til de skridt Benedikt XVI tog med sit motu proprio af 30. december 2010 til forebyggelse og imødegåelse af illegale aktiviteter på finans- og valutaområdet, bekræfter det nye motu proprio Vatikanets bestræbelser på området.

Dokumentet udvider også tilsynsmulighederne for Vatikanets økonomiske informationsmyndighed, efter anbefaling fra Moneyval – en kommission i Europarådet, der arbejder mod international hvidvaskning og terrorfinansiering.

Patriarks navn optræder på dødsliste

EGYPTEN Den koptisk-ortodokse patriark Tawadros IIs navn optræder på en dødsliste, der blev fundet i en moske i Cairo den 7. august. På listen optræder også fremtrædende personer som præsident Adly Mansour og general Abdel Fattah al-Sisi, den nuværende forsvarsminister og hærchef.

Det koptisk-ortodokse Kirke mærker de voksende konflikter i landet, der balancerer på randen af borgerkrig efter afsættelsen af præsident Mursi. Bl.a. er San Marco-katedralen i Cairo blevet overmalet med trusler om at ’Egypten vil forblive islamisk’, og i begyndelse af juli måtte Tawadros II aflyse sin ugentlige katekese, der normalt holdes i katedralen, af sikkerhedshensyn.

Ny pavelig almisseuddeler

VATIKANET Pave Frans har udpeget den polske præst Konrad Krajewski til sin nye almisseuddeler; den person, der uddeler almisser til fattige og trængende på vegne af paven.

Op til sin udnævnelse var Krajewski en af pavens ceremonimestre. Han studerede i Rom i 1990’erne og blev på Johannes Paul IIs opfordring ansat i Vatikanets kontor for pavelige liturgiske fejring.

Krajewski siger, at han blev ”inspireret af Moder Teresa” til at uddele mad til fattige og trængende – det sker i samarbejde med nonner, som arbejder for Schweizergården og på Vatikanets varelager.

”Jeg tror på syndernes forladelse”

De nordiske biskoppers refleksioner om trosbekendelsen i Troens år, del IX.

Tekst: Teemu Sippo SCJ, biskop af Helsinki

CREDO Lige siden Kirkens fødsel har Guds tilgivelse af synderen været betragtet som et centralt trosanliggende. Herom siger Den katolske Kirkes Katekismus: ”Dåben er syndsforladelsens første og vigtigste sakramente, fordi den forener os med Kristus, død for vore synder og opstanden til vor retfærdiggørelse, for at også vi ’skal leve et nyt liv’ (Rom 6,4)”. Kristus døde på korset for os syndere, så dem, der tror på ham, skal frelles. I indstiftelsen af Eukaristien hedder det: ”... dette er kalken med mit blod, den nye og evige pagts blod, som udbydes for jer og for de mange til syndernes forladelse”. I Evangelierne læser vi om Jesu gerninger: han helbredte syge, befriede folk fra det ondes magt, fra syndens og dødens lænker. Hans gerninger, der viste hans guddommelige magt, forbløffede folk. Mange ser lignelsen om den fortabte søn i Lukasevangeliets (kapitel 15) som et slags mini-Evangelium, der opsummerer de gode nyheder. Den barmhjertige fader i lignelsen løber hen og falder sin søn om halsen og kysser ham trods sønnens fysiske og moralske udsvævende liv. Og faderen arrangerer en stor fest for at fejre, at den fortabte søn er vendt tilbage. Med henvisning til lignelsen om den fortabte søn

siger den hellige Augustin, at Gud tilgiver en angrende synder hurtigere end en moder kan redde sit barn ud af ilden.

I århundreder har Kirkens lære om Guds tilgivelse af syndere været et befriende og glædeligt budskab. Men spørgsmålet er hvordan mennesket tager imod dette budskab. Mange, ja, de fleste mennesker synes at være ligeglade. Det skyldes, at mange ikke længere kender Gud og at begrebet synd som overtrædelse af Guds bud er blevet udvisket. Hvis der ikke findes en Gud, findes der heller ingen synd! Men det reducerer ikke den kendsgerning, at mennesker oplever skyld og at deres samvittighed plager dem, når de har gjort sig skyldige i en synd. Selv om der ofte gøres forsøg på at sløre forskellen mellem godt og ondt, gælder etiske normer fortsat. At forbyde sig mod eller se bort fra disse normer kan give anledning til hård kritik, fordømmelse og skyld. Derfor stiller man det grundlæggende spørgsmål: ”Hvordan håndterer jeg den lidelse, der udspringer af min skyld?” Et menneske kan prøve at forsone sig for sine forkerte handlinger, hvilket er meget vigtigt. Det kan have held med det, men ofte kun til en vis grænse, fordi forsoning ikke altid er mulig. Typisk forsvarer mennesket sig ved at afvise sin skyld. Det kan pege på andre og lade dem påtage sig skylden ved at sige, ”ikke mig, men dem!” Mennesket kan også skyde skylden på omstændighederne, den gængse holdning eller noget i sin fortid som grund for sine forkerte handlinger. Men i sidste

ende kan mennesket ikke løbe fra sit ansvar.

Kun en oprigtig anger, ”Jeg har gjort noget forkert, jeg er skyldig”, kan skabe en forandring hos den, der lider af skyld. Kirkens forkyndelse og trosbekendelsens sætning om syndernes forladelse er derfor altid relevant, også for mennesker i dag. Kirken opfordrer derfor altid mennesker til at bekende deres synd, at modtage troen på Gud og, ligesom apostlen Paulus, at ”forlige sig med Gud” (2 Kor 5,20). Gud alene kan tilgive syndere og udfri os fra skylden, uanset hvor alvorlig vor brøde end måtte være. Bønner og gode gerninger kan hjælpe mennesket med at forny sit hjerte og sig selv.

I Kirkens liturgi spiller angeren og Guds tilgivelse, omvendelse og det nye liv alle en væsentlig rolle. Ved messens begyndelse, ligesom i bodens liturgi, bekender de troende deres skyld til Gud og til hinanden. Hvor finder man noget tilsvarende? Herefter uddeler præsten Guds velsignelse. Desuden medfører fejringen af Eukaristien en forsoningsfest og syndernes tilgivelse.

Bodens sakramente er derfor en stor nådegave, som Kristus har skænket sin Kirke til syndernes forladelse, navnlig de mere alvorlige. I henhold til tankegangen i Kirkens barndom, hvor dåbens sakramente indebærer at blive døbt med vand, indebærer bodens sakramente at blive døbt med tårer. Kristus gav apostlene fuldmagt til at tilgive syndere. Som apostlenes efterfølgere er biskopperne de faktiske vogtere af dette sakramente, og som biskoppens medarbejdere er det præsterne, der uddeler syndernes tilgivelse på vegne af

Gud. Ligesom den fortabte søn modtager den angrende person på ny Gud Faders kærlighed. Omvendelse, syndsbekendelse og tilgivelsen givet af en skriftefader giver én stor glæde og fred i hjertet, og vækker taknemmelighed og kærlighed til Gud. At bekende ens synder kan også gøre én mere tilgivende, mere barmhjertig og mere forstående over for andre. Udover at genoprette vort forhold til Gud kan bodens sakramente – og det har det som sit formål – skabe en atmosfære af harmoni og godhed blandt mennesker. Alt dette er vi kaldet til i Troens år.

Foto: Helsinki bispedømme

Der var engang et koncil

Debatbog fra foreningen VEOK leder efter løsninger på krisen i Kirken

Tekst: Lisbeth Rütz

DEBATBOG ”Måtte Gud velsigne jer og forbavse jer”, skriver Jean-Pierre Duclos i ”Der var engang et koncil”, som foreningen VEOK udgiver i anledning af sidste års 50-års jubilæum for åbningen af Det Andet Vatikankoncil.

Duclos kommenterer med citatet fra Askov Højskoles afdøde forstander Knud Hansen klimaet de sidste år under Pius XII, hvor alt i den iltfattede katolske ghetto oplevedes som gråt i gråt (p.46)

Mange oplevede på den baggrund konciliet som Kirkens nye pinse. Det blev, som Duclos skriver, et helt anderledes koncil – væsensforskelligt fra de 20 forudgående, som handlede om dogmatiske afgrænsninger og kikkede indad, mens dette koncil slog dørene op ud til verden. Forandringens vinde blæste – til tider med orkanstyrke. Men hvordan ser vi på konciliet i dag? Det prøver ”Der var engang et koncil” at belyse. Den oprindelige plan om at samle en række beretninger fra ældre danske katolikker om deres oplevelse af tiden efter konciliet måtte opgives, da mange sprang fra. En ny synsvinkel blev valgt, og i den foreliggende bog ses konciliet både med samtidens og eftertidens øjne. To indlæg kommer fra Bertil Frosell og Martin Knudsen, som begge er født efter konciliet, mens tre andre indlæg kommer fra Jean-Pierre Duclos, Kaare Rübner Jørgensen og Carly Majholm, alle ældre

danske katolikker, der selv har kendt den førkonciliære kirke.

Endelig er to amerikanske indlæg fra ordenssøsteren Nancy Sylvester og journalisten og forfatteren Robert Blair Kaiser kommet med. Blair fortæller meget levende om, hvordan han selv som ung journalist oplevede konciliet, mens Nancy Sylvester giver et indblik i de dramatiske ændringer, som er sket i mange ordenssøstres liv siden konciliet.

Konciliet ses i bogen både gennem reformkatolske og traditionalistiske briller. Pave Benedikt har under sit pontifikat talt meget om ”kontinuitetens hermeneutik” og lagt vægt på at fortolke konciliet og dets dokumenter i lyset af Kirkens tradition. De fleste af kapitelforfatterne ser derimod konciliet som et brud med fortiden. For Rübner-Jørgensen betød konciliet større tolerance, frihed og selvstændiggørelse af lægfolket. Oluf Bohn og Duclos siger mere forsigtigt, at der til en vis grad var tale om et brud og peger på koncilsdokumenternes udtalelser om forholdet til jødedommen, andre kristne kirker og lægfolket.

Martin Knudsen fra det traditionalistiske Petersbroderskab taler i kapitlet ”Det andet Vatikankoncil – et uafsluttet kapitel i nyere kirkehistorie” om en falsk kontinuitetens hermeneutik, der bunder i en autoritetskrise i Kirken. En ydre lydighed over for kirkelige myndigheder dækker i virkeligheden over en reel diskontinuitet. Når Kirkens ubrudte magisterium ikke fungerer som rettesnor for kontinuiteten, og forståelsen af kirkens hierarkiske struktur amputeres, så ender det med: ”en oplevelse af troen som en tom struktur af magt og påbud, en uudholdelig

ydre moraliserende instans”(55).

Som eksempel på vanskelighederne med at finde en officiel måde at tolke konciliet på nævner Martin Knudsen Johannes Paul II’s pontifikat, der ses som ”et helhjertet, men blindt ideologisk forsøg på at forsone de to reelt modstående positioner, nemlig radikal fornyelse og traditionel kontinuitet, i et kunstigt, selvgjort og uvirkeligt drømmebillede af kirkens faktiske tilstand.”(s.53).

Kirken er i demokratisk underskud, og gejstligheden bremser for udvikling, mener flere af bidragsyderne. Ensretning og centralisering i Vatikanets stivnede magtapparat er en stærk udfordring til lægfolket, som bør skride til handling: ”Det er jo vores kirke den nuværende pave (*Benedikt XVI*) og hans romerske kurie, støttet af traditionsbundne biskopper, er ved at køre i sæk.”(s.92), skriver Kaare Rübner-Jørgensen.

Eller som Carly Majholm skriver: ”Gejstligheden har i denne forbindelse totalt glemt, at dens opgave er at tjene menighederne, og at lægfolket godt kan klare sig som kirke uden en gejstlighed.” (s. 96). Som mulige løsninger på nogle af de nuværende problemer peges på basismenigheder hvor menighederne overtager ansvaret for sognene og selv udpeger deres præster eller lægmandsstyrede, lokale synoder med ledelsesopgaver og –ansvar.

En mere positiv vurdering af de synlige, kirkelige strukturer giver juristen Bertil Frosell i sit indlæg om kirkerettens nødvendighed som værn mod vilkårlig magtudøvelse. Frosell retter en stærk kritik mod det, han ser som kirkeretligt forfald i den efterkonciliære kirke med katastrofale håndteringer af de mange misbrugssager og vilkårlighed i håndteringen af ægteskabssager. Forfaldet skyldes ifølge

Frosell den naive 1968-inspirerede optimisme, der undervurderede af det ondes reelle eksistens.

”Der var engang et koncil” levner ikke meget plads for optimisme med hensyn til Kirkens fremtid i Vesteuropa. Løsningerne synes ikke inden for rækkevidde, og afstandene mellem parterne virker nærmest uovervindelige. Men bogen, som er forsynet med et nyttigt register med ordforklaringer, anbefales til læsning suppleret med Stig Holstings lille skrift ”Efterkonciliære strømninger i Den katolske Kirke i Danmark 1965-1990”. For overblik over koncilerne henvises til Helge Clausens ”21 konciler. De økumeniske konciler i Den katolske Kirke”.

Der var engang et koncil. Erindringsglimt og betragtninger over Det andet Vatikankoncil og tiden derefter. Udgivet af ”Vi er også kirken”. Pris 110 i Katolsk Infobutik i Aarhus, www.katolskinfobutik.dk.

Tekst: Malene Fenger-Grøndahl

SPIRITUALITET ”Da jeg fortalte mine forældre, at jeg havde besluttet at blive nonne, var det meget svært for dem at forstå. Det er det stadig, tror jeg. Men jeg er holdt op med at forklare og forsøge at give svar på deres spørgsmål. For den slags kan ikke rigtig forklares. Det er en personlig beslutning, som ikke kan forklares med almindelige argumenter. Så nu håber jeg, at mit smil og min glæde er en form for svar, for jeg tror ikke, at der findes nogen bedre forklaring.” Søster Yvette smiler et beskedent smil og rødmer let. Hun kigger lidt ned i bordet, mens smilet breder sig i hendes ansigt, og hun skæver til Sr. Olga Maria, der er abedisse på Maria Hart-klosteret i den hollandske by Weert.

Ligesom de øvrige nonner på klosteret, som har aflagt de evige løfter, bærer abbedissen den karakteristiske ’krone’ med et hvidt kors og fem røde mærker, der symboliserer Kristi sår. Søster Yvette bærer samme grå dragt som de øvrige, men på hovedet har hun blot et enkelt hvidt tørklæde. Kronen får hun først på, når hun om formodentlig 5-6 år har aflagt de evige løfter. ”Det er en stor beslutning, og jeg synes, at det er en god ide, at processen er forholdsvis lang. Når man træder ind i klosteret, er man novice i 1½ år, og så aflægges man de midlertidige løfter. Derefter er der et antal perioder à et år, typisk fem, før vi aflægges de endelige løfter. Jeg har været her to år og har aflagt de midlertidige løfter,” siger Yvette og smiler genert til sin abedisse, som nikker opmuntrende.

På overfladen var alt godt

Yvette er i begyndelsen af 20’erne og er vokset op i en sekulær, ikke-religiøs familie i den hollandske industriby Eindhoven. Hendes forældre gav hende ingen religiøs opdragelse, så det lå ikke i kortene, at Yvette ville afbryde sine universitetsstudier for at blive nonne i en katolsk orden, som ikke har nogen større udbredelse i Holland. Men allerede i løbet af gymnasietiden oplevede Yvette, at en længsel voksede i hende, og hun blev mere og mere optaget af at følge den og finde ud af, hvilken vej hun skulle gå i livet.

”Noget i mit hjerte voksede, og jeg blev klar over, at jeg måtte finde den vej, Gud ønsker, at jeg skal leve. Det var svært for, på overfladen var alt godt. Jeg begyndte på universitetet og var glad for studierne. Det gik fint, og jeg var ikke ulykkelig. Så da jeg besluttede at lægge det liv bag mig, var det ikke en flugt fra noget, men et ja til den vej, Gud ønskede, at jeg skulle gå,” siger søster Yvette og smiler endnu et af sine generte smil.

’Moderne mennesker har brug for bøn’

Stress og depression ville nok ikke være så udbredt, hvis moderne mennesker kunne bede. For i bønner er du ikke selv i centrum, siger Yvette, der lever som Birgitta-søster i et lille kloster i den hollandske by Weert.

Sr. Olga Maria og sr. Yvette

Internationalt søsterfællesskab

Vi sidder i det lille bibliotek på Birgittinerklosteret Maria Hart (Mariae hjerte) i Weert, en mindre provinsby med under 100.000 indbyggere inklusive opland. Der har ligget et kloster her siden 1300-tallet, men efter reformationen blev det lukket ned, og først i 1843 flyttede Birgitta-søstrene ind her. I dag bor her ti søstre, fire fra Polen, to fra Mexico, to fra Filippinerne, en fra Indien og så søster Yvette fra Holland.

”Vi er meget internationale, og vi er meget knyttet til vores moderhus i Rom,” forklarer abedissen Maria Olga. Hun taler italiensk, og Yvette oversætter til engelsk. Italiensk er det sprog, de kommunikerer bedst på, da de begge har boet i ordenens moderhus i Rom i en periode og der lærte en del italiensk. Maria Olgas engelsk er derimod ikke så stærkt, og hendes modersmål, polsk, forstår Yvette ikke. Omvendt taler Maria Olga ikke flydende hollandsk, selv om hun har lært sig en del i løbet af sine syv år i Weert.

En tilfældig adresse

Maria Olgas vej til klosteret i Weert er meget anderledes end Sr. Yvettes, for abedissen voksede op i en katolsk familie, hvor troen fyldte meget, og allerede som ung teenager vidste hun, at hun ønskede at blive nonne.

Som 19-årig trådte hun ind i Birgittinerordenen i et kloster i Jasna Gora i Polen kun en times transport fra sin fødeby. At det blev Birgittinerordenen var ikke oplagt, fortæller Maria Olga: ”Jeg kendte ikke til Birgittinerne, selv om jeg var vokset op ret tæt på et af deres klostre. Men jeg følte en stærk trang til at følge Jesus, og som 16-årig fandt jeg tilfældigt en adresse på et kloster. Jeg beholdt adressen i to år, mens mit kald voksede. Da jeg følte mig stærk nok, opsøgte jeg adressen. Jeg havde aldrig set en Birgitta-søster før, men da jeg trådte ind i klosteret, var det som at komme hjem. Nu er der gået 15 år, og ikke et eneste sekund har jeg været i tvivl om, at det er her, jeg hører til,” siger søster Maria Olga.

Søster Yvette kendte heller ikke til Birgittinerne, før hun stødte på deres motto ’Unity in mission’. ”Jeg tog ikke en liste over nonneordener og krydsede af, før jeg besluttede mig. Da jeg læste Birgitta-søstrenes motto første gang, vidste jeg, at det korresponderede fuldstændig med min kærlighed til Jesus og mit ønske om at opnå enhed med ham – både som en indre proces, men også ved at udleve missionen ved at sprede budskabet om Kristi kærlighed,” siger hun.

”Da jeg havde været her på klosteret et par dage som gæst, havde jeg besluttet mig. Men jeg ventede længe med at fortælle mine forældre noget. Jeg vidste, at det ville blive svært, men jeg blev alligevel overrasket over, hvor hårdt det var,” siger søster Yvette med tårer i øjnene. ”I den periode indså jeg, at Guds gave også er at styrke os i troen, når vi har brug for det,” siger hun.

Frygter ikke at flytte

Men hvordan har søster Yvette det med udsigten til at leve resten af sit liv i en kontemplativ orden, hvor hendes vigtigste arbejde er

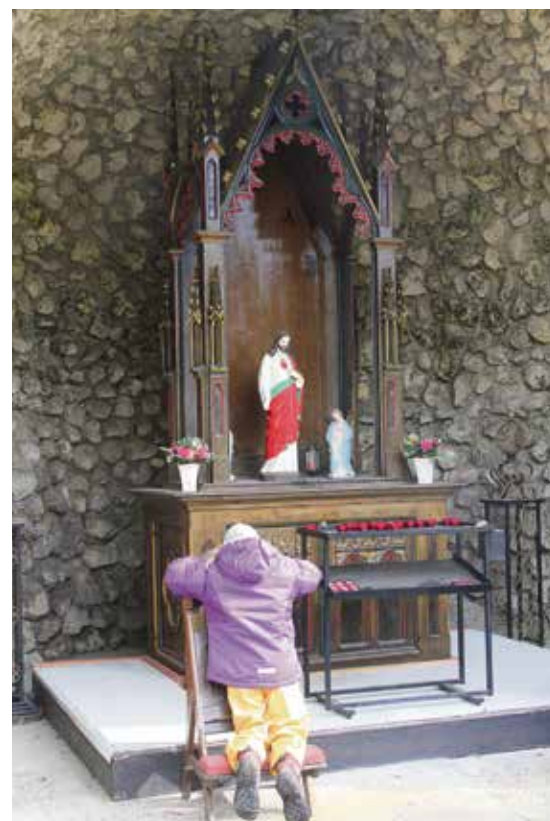
at bede, og hvor hun kan blive sendt til et hvilket som helst af ordenens klostre i fx Sverige, Danmark, Filippinerne, USA eller Mexico, når ordenslederen i Rom mener, at det er nødvendigt? ”Vi er jo tæt forbundne i ordenen, så jeg tror, at jeg vil føle mig hjemme overalt. Jeg frygter ikke, at jeg skal flytte en dag. Jeg tænker på det som endnu en mulighed for at sige ja til Jesus og endnu en chance for at sprede det gode budskab,” siger søster Yvette.

Hun tilføjer, at Birgitta-søstrene ganske vist er en kontemplativ orden, men også er åben mod det omgivende samfund, ikke mindst på grund af deres kald om at være gæstfri. Derfor har de fleste af ordenens klostre et gæstehus tilknyttet, hvor der kommer både katolikker og ikke-katolikker, troende og søgende mennesker. I Weert er der denne nat tre cykelturister fra Brasilien, som har indkvarteret sig spontant på grund af det dårlige vejr. Ifølge søster Yvette kommer der ofte unge mennesker, som leder efter ro i en ellers travl hverdag. Det finder de hos søstrene, hvor dagene følger en ganske bestemt rytme, inddelt efter de daglige bønner. Søstrene har nok at lave, for udover bøn og messe er der de praktiske gøremål forbundet med at drive gæstehus. ”Vi deles om opgaverne, og vi har en turnusordning, så vi efter tur arbejder i køkkenet, med rengøring osv. Vi skal udvikle os både åndeligt og i forhold til verdslige gøremål,” siger Yvette.

Bøn er som åndedræt

”Jeg tror, at mange mennesker oplever stress og depression, fordi de har svært ved at finde ro. De oplever, at de selv skal kunne alt og klare alt. Vi beder for verden hver dag, og vores bøn er jo forbundet direkte til livet, som det leves nu. Så vi tager også alle de mennesker med i vores bøn, som har svært ved at klare presset i det moderne liv. Jeg tror, at det bedste, vi kan give dem, er bøn. I bønner er man ikke selv i centrum, så måske er det præcis, hvad moderne mennesker mangler mest: at kunne bede,” siger søster Yvette.

Søster Maria Olga nikker og tilføjer: ”Præcis. Bønner er som kroppens åndedræt, og hvis åndedrættet dør bort, er der intet liv.”

En lille gæst beder i haven ved et lille kapel, der er lavet som en kopi af grotten i Lourdes.

Klosteret i Weert set fra havesiden.

Jeg fik opfyldt min drøm

Beretning fra DUK's rejse til VUD i Brasilien.

Tekst: Susanne Camilla Zieniewicz

Foto: DUK

VUD Mine forestillinger om rejsen til Brasilien startede for mange år siden, ja faktisk har det været min drøm siden 3.-4. klasse at sætte foden på det sydamerikanske kontinent og møde den brasilianske kultur.

Da det blev offentliggjort, at VUD 2013 ville blive i Brasilien, var der ingen tvivl om, at så skulle der spares penge sammen, så jeg kunne få opfyldt mit livs drøm. Når det så oven i købet skete gennem Den katolske Kirke, så kunne det kun blive godt!

Jeg mødte op i Kastrup Lufthavn søndag den 14. juli, hvor jeg så en del smilende, selvsikre katolikker, som kendte hinanden i forvejen, og nogle lidt mere "usikre", men også spændte personer, som for første gang skulle ud på oplevelser med DUK. Selv havde jeg været på DUK's lejre før og kendte størstedelen; men blandt de nye mennesker mødte jeg også ikke-katolske deltagere, som havde deres egne personlige mål og forestillinger om denne rejse.

Da vi ankom til Rio De Janeiro efter den lange rejse i fly, skulle vi køre i bus i otte timer for at komme til Belo Horizonte - men al den rejsetid kunne godt betale sig, for i Belo Horizonte blev vi modtaget med den største glæde, varme og kærlighed.

Vi mødte op i et sogn, og efter at vi havde spist vores første brasilianske måltid

(morgenmad), blev vi delt op i to grupper, der skulle tilbringe ugen i to forskellige sogne. Vi blev fordelt to og to i familierne. Jeg skulle bo sammen med Mai Ly, som jeg kendte i forvejen, og vi blev hentet af vores "søster" Carolina Oliveira, som til vores held var engelsklærer, hvad der gjorde kommunikationen lidt nemmere!

Dage med sang og glæde

Ugen i Belo Horizonte var fuld af sang og glæde. Her fik vi de første indtryk af brasiliansk kultur. Vi lærte begrebet "Brazilian time", der handlede om, at brasilianerne giver sig god tid, og ingen bliver sure, hvis der opstår flere timers forsinkelser, for er der mødepligt kl. otte, er det ikke overraskende at se folk storme ind 1-2 timer senere.

I Belo Horizonte, hvor vi var blevet forberedt på Verdensungdomsdagene i Rio de Janeiro, havde vi haft masser af messer med sang, dans og glæde, som havde ført os alle sammen tættere på hinanden - både vores katolske gruppe fra Danmark, men også brasilianerne. Den sidste dag mødte alle familierne op i sognet ligesom første dag i ugen, og alle havde noget at sige... Jeg ville ønske, at den kærlighed og glæde, som vi var blevet modtaget med denne fantastiske uge, var en epidemi, som vi kunne tage med hjem til Danmark og smitte resten af befolkningen med.

Mødet med pave Frans i Rio de Janeiro

Så kom dagen, hvor rejsen skulle gå til Rio De Janeiro. Her ville VUD starte for alvor, og mødet med paven var lige om hjørnet. Dagene i Rio De Janeiro startede med en katekese om morgenen, hvor forskellige nationer var samlet i de omkringliggende kirker. Under katekeserne var der for eksempel mulighed for at stille spørgsmål, som for det meste gik meget på etik. Spørgsmålene blev besvaret af en biskop, som svarede på Kirkens vegne.

En glad dansk deltager Daniel Ebert, fremtidig præstestuderende som nyder øjeblikket i Rio.

Danske og brasilianske venner på Copacabana-stranden i Rio.

Da vi endelig skulle møde paven, gik vi et godt stykke langs stranden op mod scenen, hvor alteret var. Jo tættere man kom, desto flere mennesker var der og vi blev nødt til at finde os en plads, så der gik ikke længe, før vi stoppede op. Jeg ville selv helt op foran alteret, og sammen med Alina gik vi frem, indtil vi nåede vores mål. Så landede helikopteren med paven, og han skulle nu køre op på scenen. Folk stod ved vejen og vinke, græd, smilede og råbte "Viva o papa!"

Sammen med Alina havde vi kun et lille dansk flag med, da resten af den danske gruppe var blevet siddende med det store dannebrog flag langt væk fra alteret. Vi forsøgte at vifte højt med det, og når kameraet drejede hen på folkemængden, hvor vi stod, jubledede folk og hævdede flagene højt op!

Da det første møde med Pave Frans var forbi, gik vi i mørket langs Copacabana fyldt med Guds glæde og klar til næste møde med paven. Vi blev standset af mennesker fra andre verdensdele. De ville tage billeder af os, og pludselig var alle nærmest forenede til én stor familie.

I Rio de Janeiro var der regnvejre hele ugen. Det prægede humøret, og man var tappet for energi, men alligevel var der noget, der holdt liv i én, og man deltog aktivt i alle arrangementer, for der var jo kun en lille uge med mange frivillige oplevelser, så tiden skulle udnyttes fuldt ud.

Ferie i Ubatuba og São Paulo

Den sidste uge gik til Ubatuba og São Paulo. I Ubatuba var vi på en "ferie" i den forstand, at der var meget fritid og afslapning, og

programmet var meget selvstyret. Der var mulighed for surfing og vandreture eller afslapning i swimmingpoolen.

Da vi ankom til São Paulo, som svinger mellem at være verdens 3.-5. største by mht. indbyggertallet, skulle vi bo på hotel i to dage. Dagene gik med shopping i storbyen, fællesspisning og dans på sambabar.

Da jeg efter tre flyvture kom hjem til Aalborg, var stemningen meget mærkelig. Jeg lå i min seng og kunne ikke sove, selvom rejsen var meget udmattende. Klokken var 16 i Brasilien, og jeg skulle nu til at vende min døgnrytme igen. Jeg lå og reflekterede over de tre uger der var gået, og først der begyndte alt at trænge ind. I Brasilien skete tingene bare; men først hjemme i Danmark tænkte jeg over, hvad det egentlig var der var foregået. Jeg lå med mange blandede tanker og følelser. Faktisk vidste jeg ikke, om jeg glædede mig til at skulle hjem til familien i Danmark igen.

Efter en så social, følelsesmæssig og spirituel rejse var det meget mærkeligt at vende hjem til lille stille Danmark. I Brasilien havde der været kommunikation uafbrudt, og nogle gange kunne man trænge til lidt "luft" og til at "være lidt alene med sig selv", og det kom man så til herhjemme.

Denne uforglemmelige tur, som ikke kan genfortælles sådan, at modtageren får den samme oplevelse af stemningen, vil altid forblive i mit hjerte, og selvfølgelig en del gode minder, videoer, billeder og gode venskaber både på tværs af kontinenterne, men også fra Danmark!

Vi ses igen i Krakow 2016!

Gør jer klar til Krakow!

Fællesskabet om troen var stærkere end alle de kulturelle barrierer, der skilte.

Tekst: Maria Thanh Thanh Tran

VUD Jeg må indrømme, at Verdensungdomsdagen (VUD) ikke var noget, jeg havde forestillet mig at tage med til. En spirituel rejse med sovepose og liggeunderlag lød bestemt ikke som noget, jeg ville have lyst til at opleve. Men hvilken ret har jeg til at dømme? For blot to år siden, havde jeg ingen idé om, hvad VUD egentlig handlede om; men af ren nysgerrighed spurgte jeg ind til det. Efter den sidste i Madrid holdt vi i Sct. Albani DUK i Odense et ungdomsmøde, hvor deltagerne kunne give deres beretninger om turen. Der blevet vist en masse billeder, men man kunne mærke på deltagerne, at de udover den formelle introduktion, ikke kunne sætte så mange ord på deres egen oplevelse af turen. Det var

nok manglen på ord, der overtalte mig til at tage af sted. Nysgerrigheden efter hvad der tog pusten fra deltagerne, i det forrige VUD og opfordring fra tidligere deltagere var lige det skub, jeg havde brug for. Så jeg pakkede kufferten og var klar med et åbent sind, parat til nye eventyr og til at møde nye mennesker.

Allerede dagen før afrejsen til det store Brasilien, havde jeg bange anelser. Nervøsiteten lå i at skulle møde en ny udfordring i form af kulturelle og sproglige barrierer; men i det mindste var man ikke alene om det. Et problem for mig var dog, at jeg følte, at jeg ikke rigtig kendte nogen i forvejen. Jeg har ikke været på Øm-lejr før og har heller ikke deltaget i særlig mange fællesaktiviteter i DUK på landsplan. Det gik først op for mig, da jeg endelig mødte op i Københavns Lufthavn, at jeg ikke var den eneste, der skulle ud på sin første rejse i troens navn.

I Brasilien fløj tiden af sted. Ingen dage

lignede hinanden og det var lige med at holde fingeren på pulsen, for ikke at blive blæst omkuld af alle de indtryk man fik. Brasilien kan tage vejret fra dig på mange måder. Den venlige befolkning, den gode mad og den vidunderlige natur er blot en brøkdel af, hvad landet kan byde på. Tit havde jeg følelsen af, at hvis man rakte hånden langt nok ud, ville man være i stand til at prikke hul på et lærred, for alting virkede så uvirkeligt og den fornemmelse var stærkest i mig, da jeg stod til pavemessen. Vi stod tæt omringet af folk fra andre nationer og vi så og oplevede alle sammen det samme. Både danskere såvel som brasilianere. Trods vores forskelligheder og vores manglende sproglige forståelse for hinanden har vi alligevel aldrig kunne forstå hinanden bedre som i det øjeblik, der skulle gives

fredshilsen. Vi var lykkelige over at kunne dele øjeblikket med andre og ønskede som katolikker kun hinanden det bedste.

Jeg kan fortælle, hvad det vil sige at være en pilgrim per definition, men ikke min oplevelse af at være det. Afliv alle fordomme og rygter om VUD. Prøv, mærk og oplev, hvad det vil sige at være en pilgrim. Der ligger mere i det, end hvad man tror, så pak tasken og gør jer klar til Krakow!

I Belo Horizonte vandrede den danske gruppe op ad et bjerg i fælles rosenkransbøn. Oppe på bjerget var der dansk/portugisisk messe med p. Walter fra Nuuk. Ved det store kors på toppen af bjerget plantede deltagerne det danske flag.

”Vi har brug for et mentalt generationsskifte”

Katolsk Medie Forum ønsker større synlighed og en ny kurs.

Tekst og foto: Niels Messerschmidt

FORENING I disse uger modtager samtlige menighedsråd i bispedømmet en henvendelse fra den katolske interesseorganisation Katolsk Medie Forum (KMF). Det sker som led i en proces, der har til hensigt at ændre foreningens profil, struktur og opgaveprioritering. KMF håber, tilbagemeldingerne vil vise, om der er resonans mellem foreningens formål og de ønsker på medieområdet, katolikker måtte have, så foreningen bliver bedre til at gøre sin indflydelse gældende i de samarbejdsfora, hvor den er repræsenteret.

”Katolsk Medie Forum? Hvad er det?” vil mange sikkert spørge. Og det er netop en af vore største udfordringer; at vi ikke er synlige nok i det katolske bagland”, forklarer Svenning Ravn, der tidligere i år overtog formandsposten i den katolske interesseorganisation.

”Vi må indrømme, at KMF i de senere år har haft tendens til at lukke sig om sig selv og mest har prioriteret udvalgsarbejdet. Derfor kender mange i bispedømmet os ikke eller vort formål”, erkender han. ”Vi har derfor brug for et mentalt generationsskifte og en mere proaktiv kurs, hvis foreningen

forsat skal have sin berettigelse”.

En af de ældste katolske foreninger

KMF blev stiftet i 1931, og siden dens start har motivationen været at værne om de kristne kulturelle værdier i medier, at støtte katolikker, der arbejder med elektroniske medier, og at samarbejde med andre lytter- og seerorganisationer om retten til relevant og saglig information i medierne.

Foreningen arbejder for at kristendom, herunder naturligvis vort katolske særkende og vore skikke, og andet trosstof bliver prioriteret og behandlet lødigt i medierne. ”Og vi holder øje med, at medierne opfører sig etisk forsvarligt og påtaler fx over for DR og TV2, når dette ikke er tilfældet”, forklarer Svenning Ravn og nævner som eksempel DRs mangelfulde dækning af påsken sidste år og senest DRs kanalomlægning, hvor trosstoffet blev overflyttet fra hovedkanalen DR1 til nichekanalen DRK, og hvor flere af DR-radios trosprogrammer enten fik reduceret deres sendetid eller helt lukkede.

”Vi advarede allerede inden kanalomlægningen om, at når trosstoffet i den grad bliver sat ud på et sidespor, vil det betyde en markant nedgang i seertal. Det viste sig at holde stik”, forklarer Svenning Ravn og henviser til en undersøgelse fra DR Medieforskning, der viser, at seertallet ikke blot er faldet fra 42.000 til 17.000

i forbindelsen med kanalomlægningen i februar i år. Tre måneder senere er seertallet faldet yderligere til 16.000.

”Kan det passe, at noget så væsentligt og definerende for dansk kultur og identitet sådan bare stille og roligt forsvinder ud af medie billedet?” siger Svenning Ravn

På den baggrund mener han, ligesom mange andre, at der er hårdt brug for seer- og lytterforeninger som KMF der her en kristen mediepolitik og våger over udviklingen i medierne.

”Men vi er som sagt nødt til at blive bedre til at fortælle om os selv. For folk kan jo ikke vælge en ting til eller fra, hvis de ikke ved, at den findes. Og så vil vi også blive mere proaktive og gennem dialog med medierne styrke indsatsen for at synliggøre vort katolske særkende i stedet for bare efterfølgende at harcelere over en manglende dækning”.

Flere unge efterlyses

Et af målene med den kampagne, KMF nu igangsætter, er at man i løbet af det kommende år fordobler antal medlemmer fra de nuværende 200 betalende medlemmer, blandt andet så en forbedret økonomi kan danne platform for nye og mere synlige aktiviteter. Et andet mål er at få flere sognerepræsentanter, så foreningens virke bliver bedre forankret

blandt de katolske græsrodder, også blandt de fremmedsprogede grupper.

Endelig peger Svenning Ravn på et helt afgørende forhold for foreningens fremtid:

”Det unge har jo det største medieforbrug”, forklarer han og nævner, at et vigtigt kommende tiltag derfor bliver at styrke kontakten til Danmarks Unge Katolikker (DUK). Ønsket er dels at komme i dialog med dem om, hvad de ønsker KMF kan og skal gøre for dem, dels at finde unge med interesse for mediearbejdet.

Selv om KMF står overfor store udfordringer, er Svenning Ravn fuld af optimisme og klar til at smøge ærmerne op.

”Vi må smede mens jernet er varmt, og vi arbejder målrettet på, at den nye organisation er på plads i løbet af næste forår”.

”Jeg er typen, der – når jeg først brænder for en sag – også går 100 % ind i det”, siger Katolsk Medie Forums nye formand, Svenning Ravn, om de opgaver, som venter forude.

Tro, spiritualitet og demokrati

Årets to sidste DUK sommerlejre på Øm havde mange deltagere, der oplevede fællesskab i en kontekst af et meget varieret program med spændende elementer relaterende til DUKs årstema: ”Jeg tror, vi tror”.

Tekst: Thomas Høier Clausen

Foto: DUK

ØMLEJR Den 27. juli blev Ømborgen indtaget af 42 entusiastiske 16-18 årige, der fik en uforglemmelig oplevelse på Øm. Lejrpræst, p. Daniel Nørgaard fik en travl og vedkommende uge sammen med deltagerne, da man havde valgt at afholde messe hver dag med fokus på tro og spiritualitet. Der var i det hele taget i den grad fokus på det kateketiske, idet ”Jeg tror, vi tror” blev handlet ikke kun i messen, men også i de daglige morgen- og aftenbønner.

Et af ugens højdepunkter, var vågenatten, hvor man inddeltes i mindre grupper. Grupperne skulle gennem forskellige stationer i kirken på Øm (”Marias rene hjerte”), og der blev bedt gennem hele natten. ”Deltagerne var meget glade for

den meditative stemning, som vågenatten giver”, udtaler lejrchef Christian Elveberg.

Med lidt omskifteligt vejr fik deltagerne et uforglemmeligt dagløb, der var opbygget omkring de syv kardinaldyder. Herudover bød ugen på flere oplæg om troens år. Der blev fx behandlet *Marias åbenbaringer* og emnet *tilgivelse* – her særligt processen i at tilgive.

Desuden havde lejren fra mandag til onsdag besøg af sr. Anna-Maria Kjellegaard, OSB fra Aasebakken. Udover et glimrende oplæg fra hendes side, var det godt for deltagerne at kunne mødes med og tale med en benediktinersøster.

I ugens varierede program var der også sangworkshop ved Eva Strømberg og en dansesession med salsaguruen, *Miguel*, fra Horsens.

Juniorlejren fik en formidabel uge, som de vil huske i mange år, og heldigvis vil mange deltagere gerne selv give nogle af de oplevelser, de selv har fået, videre til andre unge og børn. De har derfor tænkt sig at tilmelde sig DUKs ”Katolsk Lederuddannelse”, som man kan begynde på, når man er 16 år gammel. Det finder næste gang sted i efterårsferien på Øm.

Lørdag d. 3. august fik maxilejren sin ild-dåb i DUKs historie. I erkendelse af den store interesse for DUKs sommerlejre for teenagerne, valgte DUKs Hovedbestyrelse at lave en ny aldersopdeling inden for sommerlejrene – maxilejr for de 14-16 årige søsattes. Man

må sige, at dette var en god idé. Lejren blev fuldstændig overtegnet og 56 glade deltagere blev indrulleret til en uge med bl.a. temaet tro og demokrati. Deltagerne skulle således udnævne en regering og have medindflydelse og medansvar for hele ugen. ”Tro handler også om at tage ansvar”, fik deltagerne at vide.

DUKs årstema kom bl.a. til orde med tematiske oplæg, hvor man hver dag havde en bestemt helgen som gennemgående emne i dagens program. Der var oplæg af maxilejrens præst, p. Christian Noval, om Frans af Assisi - at engagere sig trosmæssigt i andre mennesker var et af oplæggets vigtige budskaber. Et andet oplæg om den hellige Dominicus fandt også deltagernes interesse – det var spændende at høre om, hvordan man forsvare sin tro og hvad tro i det hele taget vil sige. Ikke at forglemme

blev der ved en kollekt til fordel for Caritas indsamlet hele 900 kr., hvilket er flot for nogle deltagere, der har fået besked på kun at tage ”lidt lommepege med”.

Gruppen af deltagere fungerede meget fint og de fik meget hjem i bagagen. ”De fik oplevet et kirkeligt fællesskab, der er levende, som ikke alle har til hverdag”, fortalte p. Christian Noval. ”Det er fint, at den aldersmæssige spredning ikke er for stor”, tilføjede han.

Maxilejr er således et koncept, der er kommet for at blive!

Hos DUK glæder vi os til et gensyn med sommerens deltagere og andre interesserede på efterårets DUK weekender:

Maxi/juniorweekend (14- 17 år) på Øm:	13.-15 september (venteliste!!!)
Ungdomsweekend (over 18 år) på Øm:	27. – 29. september
Katolsk Lederuddannelse (17-30 år) på Øm:	11. – 16. oktober
Børnweekend (7-12 år) på Myretuen:	25. - 27. oktober
Midiweekend (12-14år) på Øm:	8. – 10. november

Meld dig til allerede nu på www.duk.dk – så du er sikker på at komme med!!!

Feliks Wojtaszewski in memoriam

MINDEORD Den 15. juni 2013 afdøde Feliks Wojtaszewski, Haderslev, ved døden efter forudgående sygdom i en alder af 75 år.

Med rette kan man om Feliks sige, at han var ét med menigheden ved Skt. Marie Kirke i Haderslev. I ikke mindre end 39 år tjente han Kirken som menighedsrådsformand og var dermed den længst siddende menighedsrådsformand i Den katolske Kirke i Danmark overhovedet. Altid lå menighedens og Kirkens tarv ham for øje, hvad enten det drejede sig om alle de praktiske forberedelser til den hellige messe, eller det drejede sig om kontakter til hans store netværk af lokale håndværkere, som forestod reparations- og vedligeholdelsesarbejder i kirken eller menighedslokalerne. At Feliks som uddannet mekaniker også var til stor hjælp ved vedligeholdelsen af skiftende præsters biler, giver sig selv.

Feliks' flid, venlighed og hjælpsomhed samt ikke mindst hans pligtopfyldende gerning og bestandige loyalitet over for Kirken havde sin naturlige baggrund i hans grundfaste katolske tro, som han medbragte fra sit fødeland Polen. Til Danmark kom han med sin familie i kølvandet på 2. verdenskrig, og efter skiftende ophold i bl.a. København og Thisted slog han sig endelig ned i Haderslev.

På baggrund af Feliks' mangeårige enestående arbejde for Kirken og hans dybe tro, som reflekteredes i hans eksemplariske katolske levevis, var det ikke spor

mærkværdigt, at han blev indstillet til at modtage en pavelig orden. Desværre nåede han ikke at modtage denne udmærkelse, før han døde.

Tabet af Feliks Wojtaszewski er til stor sorg for hele menigheden, som altid med stor taknemmelighed vil holde hans minde i ære.

Requiescat in pace!

Jan Zalewski, Præst for Skt. Marie Kirkes menighed, Haderslev. Jørn Arpe Munksgaard Medlem af Skt. Marie Kirkes menighed, Haderslev

Foto: Privat

"Omfattet af Guds kærlighed"

Svensk karmelit præsteviet i Sankt Josefs Karmel i Hillerød.

PRÆSTEVIELSE Danske og svenske venner fra Den katolske Kirke og Svenska Kyrkan fyldte klosterkirken i Sankt Josefs Karmel ved Hillerød til sidste plads, da br. Clemens af Sankt Gabriel fra karmelittklostret i Norraby den 10. august blev præsteviet ved en meget smuk messe.

Det var biskop Anders Arborelius fjerde præstevielser i år og en særlig glædelig begivenhed for biskop Anders, der selv er karmelit. "Broder Clemens har en gedigen uddannelse. Nogle dages stilhed i Karmel i Norraby overbeviste ham om at gå videre ad den vej, og vi brødre kan bevidne, at han på en troværdig måde har levet sig ind i Karmels spiritualitet, der omfatter to timers daglig, indre bøn og fordybelse i åndelig læsning", sagde prior i Norraby, br. Martin i sin lille tale, hvor han på kommunitetets vegne anbefalede br. Clemens til præstevielser i Den katolske Kirke.

"Som karmelitpræst skal du hjælpe mennesker til at se, hvor stor en glæde det er i hvert eneste øjeblik af sit liv at vide sig omfattet af Guds kærlighed. Bliv i min kærlighed – så enkelt er det. Denne enkelhed kan hjælpe os mennesker til at forstå vor værdighed som Guds børn. Som Kristi sendebud og som præst i Den katolske Kirke vil du møde mange mennesker, som længes efter Kristus. Vi skal lære at tage imod denne virkelighed, selv om det kan

være svært at forstå, hvor inderligt elskede vi er. Kristus har i hvert eneste øjeblik sin kærlighedsfulde opmærksomhed rettet på os", sagde biskop Anders i sin prædiken.

Br. Clemens er født i Askim i Sverige i 1971 og blev ordineret i Svenska Kyrkan i 1999. I 2005 konverterede han til Den katolske Kirke. Efter konversionen arbejdede han som ungdomssekretær i Sct. Lars Forsamling i Uppsala. I 2008 trådte han ind i Karmel. Efter to års teologiske studier i Belgien aflagde han i år de evige løfter som karmelit.

Br. Clemens er efter sin præstevielser rejst til Rom, hvor han skal supplere sin teologiske uddannelse med et års studier ved Gregoriana Universitetet. Han regner med næste år at være definitivt tilbage i Norraby i klostret. LR

Foto: Lisbeth Rütz

Jesus holdt ferie i Tønder

Hellig Kors Kirke markerede troens år.

Foto: Sara Kannenberg

TØNDER "Jesus kommer til Jer i sommerferien og holder ferie i Tønder". Med disse ord overgav p. Pjotr Rypulak fra Aabenraa den 30. juni en kopi af Åby-korset til menigheden ved Hellig Kors Kirke i Tønder, kan man læse om i en lille reportage, som dagbladet "Der Nordschleswiger" bragte den 4. juli.

Reportagen fortæller om historien bag Åby-korset og dets vandring mellem de katolske menigheder i Danmark i anledning af troens år. Sr. Lydia fortæller til der Nordschleswiger, at hun synes bedre om fremstillingen af Jesus som den opstandne sejrherre over døden end Hellig Kors Kirkes eget krucifiks, der fremstiller den

lidende Kristus. I flg. artiklen finder hun det fascinerende, at "allerede i vikingetiden troede mennesker på det, Jesus gjorde på korset – med åbne arme at vise en dør til himlen".

"Troens år var en dejlig opgave for mig. Folk var meget opmærksomme og interesserede og gav udtryk for, at de ville komme til at savne korset", fortæller sr. Lydia til KO. Hun fortalte menigheden om korsets historie og holdt de seks uger korset var i Tønder, små andagter foran korset. Man brugte hæftet "Stolt af Jesu Kristi kors", der sammen med forskellige bønnekort er blevet sendt til alle landets menigheder som led i markeringen af Troens år, og der blev sunget salmer fra Lovsang som tematisk har med korset at gøre.

LR

Underholdning med bispeddømmets troubadour

Seniordag i Sct. Michaels menighed Kolding.

Tekst og foto: Leo Roed

MENIGHEDSLIV Vi har i mange år taget de "ældre" i menigheden med på en udflugt i bus, til en attraktion i Danmark med medbragt frokost, og afsluttende middag i menighedssalen; men i erkendelse af, at mange af de ældre ikke længere deltog på grund af alderens medfølgende skavanker for kroppen, ville vi i år prøve et helt nyt koncept.

Vi indbød skriftligt de ældre fra 60 år til et arrangement i menighedssalen og tilbød samtidig afhentning af dem, der ikke selv havde mulighed for transport.

Der meldte sig 25 mennesker imellem 60 og 91 år, og glædeligt var det, at der var en del "nye" med i forhold til tidligere udflugter.

Vi samledes i kirken fredag kl. 15 til en messe. Efterfølgende var der kaffe med flere af deltagerne hjemmebagte vidunderkringle og småkager i menighedslokalet, og da bispeddømmet råder over sin egen troubadour i Hans Jensens skikkelse, havde vi arrangeret ham til at underholde med sang, guitar-spil og oplæsning fra sin egen bog "En dansk sjæls eventyr".

Den efterfølgende middag bestod af laksetartar med hjertebrød, efterfulgt af gammeldags oksesteg, glaserede løg samt broccolisalat, hertil naturligvis hvide kartofler og en god brun sovs.

Kl. ca. 20.30 drog alle hjem og gav udtryk for at det havde været en god dag.

Også Hans Jensen, der havde taget sin kone Käte med til Kolding, gav udtryk for en god oplevelse, som han gerne gentager i andre menigheder.

Vandring i samtale mod enhed

Kirkevandring i Aalborg.

ØKUMENI ”Mod enhed vi vandrer, med samtale når vi dertil”. Det er målsætningen for den økumeniske kirkevandring i Aalborg. Temaet for årets kirkevandring er ”At vi alle må blive ét”. I år går man på nye veje og stier for at nå ud med budskabet om enhed til mange mennesker, fortæller indbydelsen. I 2010 genoptog vi traditionen med kirkevandring i Aalborg, siger koordinator Benthe Volpi. Både frikirker, folkekirker og Den katolske Kirke i Aalborg deltager i vandringen.

Kl. 19.00 den 1. september mødes man i Vesterkær Kirke på Skydebanevej 2 for at vandre videre til Sankt Mariæ Kirke, Kastetvej 1 for at slutte i Vor Frelsers Kirke, Annebergvej 2.

Vandringen mellem kirkerne vil give mulighed for både stilhed og fordybelse, men også samtale og fællesskab. Der

vil blive en andagt i hver kirke af ca. 20 minutters varighed, og der indsamles kollekt til at dække nogle af udgifterne ved kirkevandringen og til fordel for Kirkens

Korshær i Aalborg.

For nærmere oplysninger: kontakt koordinator og kontaktperson: Benthe Volpi, volpi@stofanet.dk – tlf. 98 13 60 40

Kirkevandringen i 2011. Forrest med korset går p. Mikolaj og bagved Jude Kulas, sognepræst i Sankt Mariæ Kirke.

Kirke i øjenhøjde

Kirkerne i Aarhus er med i festugen.

Tekst: Ole Madsen

ØKUMENI Når Aarhus Festuge går i gang, sker der et væld af aktiviteter rundt omkring i Aarhus midtby. Ved Vor Frue Kirke i Aarhus afholdes Festkirken som en del af Festugen. Festkirkens formål er mangfoldigt at fortolke og formidle evangeliet på en nutidig og relevant måde, så kirke, kristendom og tro møder de tusindevis af festugegæster i øjenhøjde. På græsplænen ved Vor Frue Kirke opstiller vi et telt, og vi hænger et banner i træerne ud mod det meget befærdede Klostertorv, så vi kan vise, at også kirke og kristendom har noget at gøre med Aarhus Festuge. Hvert enkelt besøgende får i løbet af Festkirkens arrangementer ugen igennem mulighed for

at reflektere over, hvad kirke og kristendom har at gøre med Aarhus Festuge.

Festkirken åbnes fredag den 30. august kl. 19.00 med 'Sans Troen', der er en tværkirkelig gudstjeneste, hvor der både deltager ortodokse, katolikker og folkekirkelige. Gudstjenesten har fokus på så at sige at 'sans troen'. Malene Fenger-Grøndah er katolik, og hun står for en refleksion over et maleri, der forestiller Jesus, som bærer tværbjælken til korset - efterfulgt af ofrene ved en jordskælvs katastrofe i Colombia i Sydamerika. Robert Johannes Ulrich er ortodoks, og han står for en aftenbøn, som mange ortodokse beder før natten. Til bønningen indgår ikoner, røgelse og stearinlys. Ole Madsen er folkekirkelig, og han står for et indslag, hvor det hele, sansende menneske ses i forhold til kristendom. Vi bruger bl.a. stearinlys og salt.

Se mere på Festkirkens hjemmeside: www.festkirken.dk og Festkirkens facebookside: www.facebook.com/Festkirken.

Tovholder på Festkirken 2013 er cand. theol. Ole Madsen og Nanna Jensen olemadsensmail@gmail.com, tlf. 2589 4190 og nanna_jensen_43@hotmail.com

Bispedømmets nye firmelsesmateriale

Tekst: Eva Maria Nielsen

Nu kan de katolske menigheder bruge et supermoderne materiale i undervisningen af det næste hold firmander. YOUCAT Firmelsesbog udkommer i september.

YOUCAT er blevet et stærkt katolsk brand verden over. I 2012 udkom den danske version af ungdomskatekismen. Oversættelsen var et fælles projekt, hvor mange unge fra bispedømmet deltog. Dermed blev YOUCAT de unges egen bog, som de har taget til sig, fordi de var med i tilblivelsesprocessen. Det tog ikke lang tid, og forskellige kateketer efterlyste et nyt firmelsesmateriale, særligt et specifikt materiale til at undervise med YOUCAT i hånden. Pastoral-Centrets medarbejdere tog udfordringen til sig og har i de seneste måneder arbejdet for at imødegå dette behov.

Nu udkommer så YOUCAT firmelsesbog. Materialet bygger på YOUCAT og er

skræddersyet til firmandundervisningen.

Ligesom YOUCAT er indholdet, sproget og layoutet i top. YOUCAT firmelsesbog taler klart med et forkyndende sprog; men materialet har netop også de unge for øje, som ikke er kirkevante. Målet er, at alle kan være med. Det friske og nutidige sprog tager udgangspunkt i de unges verden.

”Viden formidles ikke kun ved at terpe lektier. De unge samler viden om troen, når de oplever den, fejrer den, som når de læser og hører om den”, siger Joke Bos, Pastoral-Centrets medarbejder.

”YOUCAT Firmelsesbogens lærermateriale byder på forskellige aktiviteter. Det er en god ide, at variere undervisningen så meget som muligt og bruge alle sanser. Lugte, smage, føle høre og se – det er vigtigt at skabe plads til oplevelser med sanser, og faktisk er det Den katolske Kirkes varemærke. Materialets udgivelse er delvist finansieret af Bonifatiuswerk i Tyskland. Pastoralcentret er glade for, at materialet nu er færdigt, for vi er her jo for at lette kateketernes

arbejde og støtte dem med nemme og gode ideer, der er lige til at gå til. Blandt andet sørger vi for at lave en masse værktøjer som kateketerne kan downloade fra vores hjemmeside”, siger Pastoralcentrets leder, Marcelino Gauguin.

Bogen, som udkommer i september, kan forudbestilles til en introduktionspris på kun 49,-. De første kapitler af bogen kan downloades via <http://bit.ly/YOUCAT-firmelse> eller ved at scanne QR-koden med en smartphone eller en tablet.

Det sker i bispedømmet

August

Fredag 30. kl. 19.00-24.00: Skt. Thomas Fællesskabet inviterer til tilbedelse hvor Sakramentet udstilles. Intentionen er at bede for den messe, som afholdes 1. onsdag i måneden med forbøn for de syge. Sted: Vor Frue Kirke, Ryesgade 26, Aarhus C.

September

Lørdag 7. kl. 14.30: Voksenkatekese: Tema: Trossamfund og civilstat – hvor hører Kirken hjemme i denne virkelighed? v/Erling Tiedemann. Sted: Sankt Ansgar Kirkes menighedssal, Bredgade 69, Kbh. Kr. 40,- til materialer, kaffe og te. Sluttes med messe kl. 17.00. Alle er velkomne.

Torsdag 12. kl. 19.30: Aristoteles: ”fast pensum i middelalderen” v/Bernadette Preben-Hansen. (AC & Golden Days Copenhagen). Sted: Sankt Andreas Bibliotek, Gl. Kongevej 15, Kbh.

Torsdag 12. kl. 20.00-23.00: Natkirke, Sakramentskirken, Nørrebrogade, Kbh. for alle interesserede. Der er mulighed for tilbedelse, personlig forbøn, for at tale med en af medarbejderne, eller blot for at nyde stilheden og roen i kirkerummet. Man kan komme og gå som det passer. Aftenen slutter med sakramental velsignelse ca. 22.45.

Fredag 13. kl. 18.00-19.30: ”Aben Dør”. Personlig samtale og forbøn v/pastor Lars Messerschmidt m.fl. Sted: Jesu Hjerter Kirkes menighedslokaler, Stenogade, Kbh. Inf. tlf. 33 33 05 02 og www.forsoningsoghelbredelsesmesse.dk

Lørdag 14. kl. 11.00-16.00: Sakramentskirken holder loppemarked til fordel for Caritas i gården ved siden af kirken. Indgang gennem porten Nørrebrogade 27, Kbh. N

Mandag 16. kl. 19.00-20.00: Meditationsaften, derefter kaffe og te. Sted: Strandvejen 91, Kbh. Ø

Fredag 27. kl. 19.00-ca. 21.30: Forsonings- og helbredelsesmesse, Jesu Hjerter Kirke, Stenogade, Kbh. v/pastor Lars Messerschmidt m.fl. Skriftemål fra kl. 18.00. Inf.: 33 33 05 02 og www.forsoningsoghelbredelsesmesse.dk

Fredag 27. kl. 19.00-24.00: Skt. Thomas Fællesskabet inviterer til tilbedelse hvor Sakramentet udstilles. Intentionen er at bede for den messe, som afholdes 1. onsdag i måneden med forbøn for de syge. Sted: Vor Frue Kirke, Ryesgade 26, Aarhus C.

Oktober

Lørdag 5. kl. 14.30: Voksenkatekese: Tema: Kejser Konstatin og kristendommen. 1700-året for Milano Ediktet. v/Helge Clausen. Sted: Sankt Ansgar Kirkes menighedssal, Bredgade 69, Kbh. Kr. 40,- til materialer, kaffe og te. Sluttes med messe kl. 17.00. Alle er velkomne.

Første og sidste onsdag i måneden kl. 17.30–19.30: Hjælp til misbrugere og pårørende ved den katolske organisation Cenacolo. Rådgivningen finder sted i Bredgade 69 A, Kbh. K. Tlf.: 51 53 41 60

Skt. Thomas Fællesskabet inviterer til eukaristi, lovprisning og katekese. Sted: Oratoriet, Vor Frue Kirke, Ryesgade 26, Aarhus C. Info: p. Herbert, SJ 87 30 70 42 eller 24 27 86 89, eller Jan Zieleskiewicz 50 29 13 57, e-mail: johny.zet@gmail.com Datoer i august og september: onsdage kl. 19.00 den 21/8, 28/8, 11/9, 18/9 og 25/9.

Messe med forbøn for de syge afholdes hver den 1. onsdag i måneden fra kl. 19.00-21.00 Sted: Vor Frue Kirke, Ryesgade 26. 8000 Aarhus C. Datoer i efteråret: 4/9, 21/10, 6/11 og 4/12

Send "Den store stilhed" i dansk TV

På SV2 har man i sommer genudsendt en udsendelses-række på 3 å en time, der hedder "The Big Silence". Den store stilhed.

Mange husker sikkert "40 dage i kloster", som blev sendt på DR for ca. seks år siden. Efterfølgende havde vi i Danmark besøg af benediktinermunken Christopher Jamison, og hans bøger "At finde lykkens vej" og "At finde et helligt rum" udkom på Boedal.

"Den store stilhed" er også Jamisons projekt og minder om "40 dage i kloster" på den måde, at her er fem almindelige mennesker (tre kvinder og to mænd) inviteret til at bruge 2 uger på at finde den ro i sjælen, som er så sjælden hos nutidens mennesker. Det er helt klart Christopher Jamisons mission at hjælpe moderne, fortravlede mennesker til den fordybelse og fred, som han ved findes i den kristne, kontemplative tradition. En beundringsværdig mission, synes jeg.

For mig har "Den store Stilhed" været et dybt bevægende vidnesbyrd om, hvad denne kristne tradition formår. Også hos ikke-troende mennesker. Gud kommer alle fem deltagere i møde på måder, som de bestemt ikke havde regnet med, men som permanent ændrer dem og deres liv. Faktisk er serien – især de midterste afsnit – regulære tårepersere.

Jeg har skrevet til DR Kontakt og bedt dem sende "Den store stilhed". Helst på DR2, for så bliver den set af flere mennesker end hvis den sendes på DR K, og jeg vil meget opfordre til, at flere mennesker vil gøre det samme. Så er der måske en chance for, at man på DR tager dette alvorligt.

Britta Felsager, 2605 Brøndby

Åbent brev til Biskop Czeslaw Kozon. "Enden er nær"

Du har i din embedsperiode haft flere alvorlige sager, skandaler, politiundersøgelser, rapporter, suspensioner.

Du har fået ryddet op i misforhold, men der er en særdeles alvorlig sag tilbage ... kirkeskatten!!

Efter disse ord vil cirka 80 % af læserne, hvis de da får bladet, springe læserbrevet over!

Hvem betaler kirkeskat? Det må være lig med kirkegangsprocenten, på godt 20 %. I årevis har der været mange tiltag, for at kirkebidragene kunne øges. På trods af dette er der ikke sket noget væsentligt. Hvorfor? Er det den manglende vilje, eller manglende forståelse af alvoren?

Den økonomiske situation er dystert, hvad gør vi? I enhver forening betaler man sit bidrag, ellers er man ikke medlem. Betaler man ikke kirkeskat i Folkekirken, er man ikke medlem.

Hvorfor ikke det samme i Den katolske Kirke? Overvej om det ikke kunne være en idé at sende brev til ikke betalende katolikker, at de skal betale – ellers er man ekskommuniceret.

For de godt 8000 betalende katolikker, må bidragene fordobles, hvis Kirken skal overleve, eller fastholde niveauet. Jeg er klar over, at det ikke er politisk korrekthed, der præger dette brev, men provokation kan vel skabe en debat?!

Måske kan man sige som det lyder i Evangeliet: "Enden er nær". Det er den økonomiske situation i Den katolske Kirke, bispedømmet København.

Klaus Aarup, 8541 Skodstrup

Man sendte menighederne i chok

"Folket" har talt, folket har valgt – i hvert fald menighederne i Hørsholm og Birkerød (Nordvanggaard), som både mundtligt og skriftligt er blevet påmindet om at betale kirkeskat, men som i vid udstrækning har ignoreret opfordringerne, og da Kirken samtidigt er i underskud i enhver henseende – også økonomisk – har man valgt at lukke begge sognekirker.

Til det sidste havde vi håbet på et mirakel. Dette er i skrivende stund udeblevet. Vi havde regnet med at beholde vores sognekirker henover jul og nyt år, sådan havde vi forstået det – og måske endda til hen på foråret, håbede mange. Så sprang bomben: Som lyn fra en klar himmel blev det fra prædikestolen først i august meddelt, at kirkerne ville lukke ved udgangen af september, sidste messe 6. oktober. Hvorfor dette uanstændigt, voldsomt hurtige skridt? På grund af valget til de nye menighedsråd i foråret, fik vi nu forklaret, har man af "teknikalitet" valgt at fremskynde lukningerne – og dermed sendt menighederne i chok. End ikke de trofaste søstre i Nordvanggaard er der blevet taget hensyn til. Hvad skal der blive af dem? Hvor skal de bo? Hvad skal de tage sig til? Hvad med menighederne, som om godt en måned så brat står uden præst og kirke?

Den udeblevne kirkeskat er et meget, meget stort og ubegribeligt problem på landsplan. Men bispedømmet har – brutalt, opleves det - knust drømmen om i hvert fald at holde den sidste jul og indgangen til det nye år i vores sognekirke. Og hvad kommer det til at betyde for vores kærlighed til – og loyalitet over for - Kirken?

Lukkethed og mangel på kommunikation er alarmerende og har karakteriseret Kirken i alt for mange år. Katolsk orientering – hvor bliver den af?

Maja Arthy, 3460 Birkerød

Liturgisk kalender 1. - 30. september 2013

1. grøn. 22. ALM. SØNDAG. (II Ps).

✠ *Gl. Cr. Alm.S.pf.*

1.L.: Sir 3,17-18.20.28-29;

☞ SI 68,4-5ac.6-7ab.10-11.

☞ I din godhed skaffede du bolig for de hjælpeløse, Gud.

2.L.: Hebr 12,18-19.22-24a.

Ev.: Luk 14,1.7-14.

2. grøn. Mandag i 22. alm. uge. (II Ps).

☞ SI 96,1+3.4-5.11-12.13

☞ Herren kommer for at holde dom over jorden.

L.: 1 Tess 4,13-18. **Ev.:** Luk 4,16-30.

3. hvid. Tirsdag i 22. alm. uge. (II Ps).

Gregor den Store, pave og kirkelærer (†604) (m)

☞ SI 27,1.4.13-14

☞ Jeg stoler på, at jeg skal se Herrens godhed i de levendes land.

L.: 1 Tess 5,1-6.9-11. **Ev.:** Luk 4,31-37.

4. grøn. Onsdag i 22. alm. uge. (II Ps).

☞ SI 52,10.11

☞ Jeg stoler på din trofasthed, Herre, for evigt og altid.

L.: Kol 1,1-8. **Ev.:** Luk 4,38-44.

5. grøn. Torsdag i 22. alm. uge. (II Ps).

☞ SI 98,2-3ab.3cd-4.5-6

☞ Herren har kundgjort sin frelse.

L.: Kol 1,9-14. **Ev.:** Luk 5,1-11.

6. grøn. Fredag i 22. alm. uge. (II Ps).

☞ SI 100,2.3.4.5

☞ Træd frem for Herren under jubel!

L.: Kol 1,15-20. **Ev.:** Luk 5,33-39.

7. grøn. Lørdag i 22. alm. uge. (II Ps).

Eller *hvid. Gudsmoders lørdagsmesse.*

☞ SI 54,3-4.6+8

☞ Se, Gud er min hjælper.

L.: Kol 1,21-23. **Ev.:** Luk 6,1-5.

Bededag for præste- og ordenskald.

I Domkirken

ÅRS DAGEN FOR DOMKIRKENS KONSEKRATION (h)

I.vesper til Kirkevielse

I andre kirker

hvid ÅRS DAGEN FOR DOMKIRKENS KONSEKRATION (f)

Læsninger fra søndagen i Domkirken, hvor der vælges enten 1. eller 2. Læsning

8. hvid. Søndag. (23. Alm. SØNDAG)

I Domkirken:

ÅRS DAGEN FOR DOMKIRKENS KONSEKRATION (h)

✠ *Gl.Cr.SærI.pf.*

1.L.: 1 Kong 8,22-23.27-30

☞ SI 84,3.4.5+10.11

☞ Hvor er din bolig vidunderlig, Hærskarers Herre!

2.L.: 1 Kor 3,9b-11.16-17

Ev.: Joh 2,13-22 eller Joh 4,19-24

2.vesper til Kirkevielse

I andre kirker:

grøn. 23. ALM. SØNDAG. (III Ps).

✠ *Gl. Cr. Alm.S.pf.*

1.L.: Visd 9,13-18b;

☞ SI 90,3-4.5-6.12-13.14+17.

☞ Herre, du har været vor bolig i slægt efter slægt.

2.L.: Filem 9b-10.12-17.

Ev.: Luk 14,25-33.

9. grøn. Mandag i 23. alm. uge. (III Ps).

Eller *hvid. Peter Claver*, præst (†1654)

☞ SI 62,6-7.9

☞ Hos Gud er min hjælp og min ære.

L.: Kol 1,24-2,3. **Ev.:** Luk 6,6-11.

10. grøn. Tirsdag i 23. alm. uge. (III Ps).

☞ SI 145,1-2.8-9.10-11

☞ Herren er god mod alle.

L.: Kol 2,6-15. **Ev.:** Luk 6,12-19.

11. grøn. Onsdag i 23. alm. uge. (III Ps).

☞ SI 145,2-3.10-11.12-13

☞ Herren er god mod alle.

L.: Kol 3,1-11. **Ev.:** Luk 6,20-26.

12. grøn. Torsdag i 23. alm. uge. (III Ps).

Eller *hvid. Jomfru Marias hellige navn*

☞ SI 150,1-2.3-4.5-6

☞ Alt, hvad der ændrer, skal lovprise Herren!

Eller Halleluja!

L.: Kol 3,12-17. **Ev.:** Luk 6,27-38.

13. hvid. Fredag i 23. alm. uge. (III Ps).

Johannes Chrysostomos, biskop og kirkelærer (†407)(m)

☞ SI 16,1-2a+5.7-8.11

☞ Herre, du er min tilmålte del.

L.: 1 Tim 1,1-2.12-14. **Ev.:** Luk 6,39-42.

14. rød. Lørdag DET HELLIGE KORS' OPHØJELSE (f)

Gl.SærI.pf. eller Pass.pf.

1.L.: 4 Mos 21,4-9 eller Fil 2,6-11

☞ SI 78,1-2.34-35.36-37.38

☞ Glem ikke Guds gerninger, men hold hans befalinger.

Ev.: Joh 3,3-17

15. grøn. 24. ALM. SØNDAG. (IV Ps).

✠ *Gl. Cr. Alm.S.pf.*

1.L.: 2 Mos 32,7-11.13-14;

☞ SI 51,3-4.12-13.17+19.

☞ Jeg vil bryde op og gå til min far.

2.L.: 1 Tim 1,12-17.

Ev.: Luk 15,1-32 eller 15,1-10.

16. rød. Mandag i 24. alm. uge. (IV Ps).

Cornelius, pave (†253), og **Cyprian**, biskop, (†258), martyrer (m)

☞ SI 28,2.7.8-9

☞ Lovet være Herren, for han har hørt min tryglen.

L.: 1 Tim 2,1-8. **Ev.:** Luk 7,1-10.

17. grøn. Tirsdag i 24. alm. uge. (IV Ps).

Eller *hvid. Robert Bellarmine*, biskop og kirkelærer (†1621)

☞ SI 101,1-2ab.2cd-3ab.5.6

☞ Med oprigtigt hjerte vil jeg færdes i mit hus.

L.: 1 Tim 3,1-13. **Ev.:** Luk 7,11-17.

18. grøn. Onsdag i 24. alm. uge. (IV Ps).

☞ SI 111,1-2.3-4.5-6

☞ Herrens gerninger er store. Eller Halleluja.

L.: 1 Tim 3,14-16. **Ev.:** Luk 7,31-35.

19. grøn. Torsdag i 24. alm. uge. (IV Ps).

Eller *rød. Januarius*, biskop og martyr (†305)

☞ SI 111,7-8.9.10

☞ Herrens gerninger er store. Eller Halleluja!

L.: 1 Tim 4,12-16. **Ev.:** Luk 7,36-50.

20. rød. Fredag i 24. alm. uge. (IV Ps).

Andreas Kim Taegon, præst, og **Paulus Chong**

Hasang og lidelsesfæller, martyrer (†19.årh.) (m)

☞ SI 49,6-7.8-10.17-18.19-20

☞ Salige er de fattige i ånden, for Himmeriget er deres.

L.: 1 Tim 6,2c-12. **Ev.:** Luk 8,1-3.

21. rød. Lørdag MATTÆUS, apostel og evangelist (f)

Gl.Ap.pf.

L.: Ef 4,1-7.11-13

☞ SI 19,2-3.4-5ab

☞ Deres tale er nået til jorderigs ende.

Ev.: Matt 9,9-13

22. grøn. 25. ALM. SØNDAG. (I Ps).

✠ *Gl. Cr. Alm.S.pf.*

1.L.: Amos 8,4-7;

☞ SI 113,1-2.4-6.7-8.

☞ Lovpris Herren, som løfter den fattige fra skarnet.

Eller: Halleluja!

2.L.: 1 Tim 2,1-8.

Ev.: Luk 16,1-13 eller 16,10-13.

Kollekt for Katolsk Menighedspleje.

23. hvid. Mandag i 25. alm. uge. (I Ps).

Pius de Pietrelcina, præst, (Padre Pio) (†1968) (m)

☞ SI 126,1-2b.2c-3.4-5.6

☞ Herren har gjort store ting mod os.

L.: Ezra 1,1-6. **Ev.:** Luk 8,16-18.

24. grøn. Tirsdag i 25. alm. uge. (I Ps).

☞ SI 122,1-2.3-4a.4b-5

☞ Lad os drage til Herrens hus!

L.: Ezra 6,7-8.12b.14-20. **Ev.:** Luk 8,19-21.

25. grøn. Onsdag i 25. alm. uge. (I Ps).

☞ Tob 13,1b-2.3-4a.4bcde.5.6.

☞ Lovet være Gud, som lever i evighed.

L.: Ezra 9,5-9. **Ev.:** Luk 9,1-6.

I konsekrede kirker undtagen Domkirken:

1.vesper til Kirkevielsesfest

26. hvid. Torsdag KIRKEVIELSESFEST

Alt som 8. september i Domkirken

I andre kirker – også i Domkirken

26. grøn. Torsdag i 25. alm. uge. (I Ps)

Eller *rød. Cosmas og Damian*, martyrer (†3.årh.)

☞ SI 149,1-2.3-4.5-6a+9b

☞ Herren glæder sig over sit folk eller Halleluja!

L.: Hagg 1,1-8. **Ev.:** Luk 9,7-9.

27. hvid. Fredag i 25. alm. uge. (I Ps).

Vincent af Paul, præst (†1660) (m)

☞ SI 43,1.2.3.4.

☞ Vent på Gud, for jeg skal takke ham på ny.

L.: Hagg 1,15b-2,9. **Ev.:** Luk 9,18-22.

28. grøn. Lørdag i 25. alm. uge. (I Ps).

Eller *rød. Wenceslaus*, martyr (†929)

Eller *rød. Laurentius Ruiz og lidelsesfæller*, martyrer (†omkr.1635)

Eller *hvid. Gudsmoders lørdagsmesse.*

☞ Jer 31,10.11-12b.13

☞ Herren vogter os som hyrden sin hjord.

L.: Zak 2,5-9.14-15a. **Ev.:** Luk 9,43b-45.

(Lioba, abbedisse (†780), kan fejres)

29. grøn. 26. ALM. SØNDAG. (II Ps).

✠ *Gl. Cr. Alm.S.pf.*

1.L.: Amos 6,1a.4-7;

☞ SI 146,7

Sankt Andreas Bibliotek og Antikvariat

Tirsdag og torsdag 10-12 og 13-16.45
Onsdag og fredag 10-12 og 13-16
Mandag lukket.

bibliotek@katolsk.dk
Tlf: 33 55 60 90

Pilgrimsrejse til Medjugorje

Den 27. september - 4. oktober 2013
Pris: 5.400 kr. - fly fra Kastrup.
Privat indkvartering på pensionat.
Præst: Benny Blumensaat

Oplysninger og tilmelding: Maria Truelsen
Tlf.: 24 60 23 08, e-mail: mariatruelsen@mail.tele.dk

Frederiksberg & Vanløse Ligkistemagasin

Jyllingevej 8 - 2720 Vanløse
38 71 75 01

Steen Jørgensen

Deres lokale bedemand siden 1940
Ring og aftal et møde enten i Deres hjem eller hos os.
Vi træffes også aften, weekend og helligdage.

www.v-lm.dk

Organiseret bedemand, tilknyttet
garantiordning, v/ Steen Jørgensen

Kastrup Begravelsesforretning

Telefon 32 55 55 55

Døgnvagt

Bedemand Michael Riis

Amagerbrogade 155

Dragør Begravelsesforretning · Telefon 32 53 06 29
Taastrup Begravelsesforretning · Telefon 43 99 19 19

Støtter mindre projekter

www.vincentgrupperne.dk

Bispedømmets hjemmeside: www.katolsk.dk

Læserbreve

Indsendte indlæg skal forsynes med navn, adresse og telefonnummer.

- Kun navn og postnr. offentliggøres i bladet.
- Max. grænse for læserbreve: 400 ord. (vi forbeholder os ret til at forkorte læserbreve over denne længde).
- Max. grænse for kommentarer 800 ord. KO bringer en kommentar pr. nummer.
- Læserbreve kan indsendes som e-mail til redaktion@katolskorientering.dk

Eller som brev til: Katolsk Orientering, redaktionen, Gl Kongevej 15, 1610 København V.

Katolsk Orientering bringer ikke læserbreve eller kommentarer som har været trykt i andre medier.

Katolsk Orientering

Indlæg til Katolsk Orientering nr. 12, 2013, som udkommer **fredag den 20. september** skal være redaktionen i hænde senest **mandag den 2. september**

Indlæg til Katolsk Orientering nr. 13, 2013, som udkommer **fredag den 4 oktober** skal være redaktionen i hænde senest **mandag den 16 september**

Venlig hilsen Redaktionen

Informationschef: Niels Messerschmidt (ansvarshavende)

Redaktør: Lisbeth Rütz

Layout: Margrethe Stenby

Annoncer og abonnement: Lisbeth Rønne
roenne@katolskorientering.dk

Medarbejdere i dette nr.:

Malene Fenger-Grøndahl, Michael Høier Clausen, Ole Madsen, Jan Zalewski, Jørn Arpe Munksgaard, Maria Thanh, Leo Roed, Susanne Zieniewicz, Sara Kannenberg, Eva Maria Nielsen, sr. Rut Schmidt O.S.B.

Redaktion og annoncer:

Katolsk Orientering, Gammel Kongevej 15, 1610 København V, tlf.: 3355 6040 kl. 9-13 mandag-torsdag, Fax 3355 6041.

E-mail: redaktion@katolskorientering.dk, Giro 205-7042
Abonnementspris 510 kr. helårligt.

Alle katolske husstande kan få bladet tilsendt gratis

Udgiver Ansgarstiftelsen, Gammel Kongevej 15, DK 1610 København V

Tryk Greentech Rotaprint - Distribueret oplag 10.145
ISSN 0902-297X

TELEFONLINE SOS FORBØN

Ønsker du forbøn, et lyttende øre,
et ord fra Jesus og en velsignelse
så ring: **75 18 18 08**

Torsdag, fredag
og lørdag kl. 20.00-23.00 hele året

En Katolsk Håndværker

Tømrer-murermester Keld Erik Johnsen udfører Håndværksarbejde overalt på Lolland Falster, Sydsjælland og Københavnsområdet.

Vi har mere end 30 år erfaring inden for håndværksfaget med blandt andet renoveringsopgaver på Katolske kirker, menighedsbygninger og skoler samt nybygnings- og renoveringsopgaver for privatkunder.

Vi er medlem af Dansk Byggeri og Nyk. F. Murerlaug.

Kontakt os for et uforpligtende møde.

Tømrer-murermester Keld Erik Johnsen
Ankervej 12, 4800 Nykøbing F. Tlf 54.43.99.08

Post@keldjohnsen.dk
www.keldjohnsen.dk

Bob Canton kommer til Esbjerg

Lørdag den 14. kl. 10.30-søndag den 15. september kl. 15.30

Bob Canton, internationalt katolsk evangelist og kendt for sin kraftfulde bøn for helbredelse, kommer igen til Esbjerg. De som mødte ham i 2012 oplevede hans solide og levende undervisning og ikke mindst de mange helbredelser, der fandt sted under hans møder.

Der vil være bøn, lovsang, tilbedelse, personlig forbøn og undervisning i "Åndelig krigsførelse"

Der er oversættelse til dansk hele weekenden. Medbring mad. Der vil kunne købes kaffe/vand i løbet af dagen.

Sted: Skt. Nikolaj Kirke, Kirkegade 58, Esbjerg.
Oplysninger: Pastor Benny Blumensaat, 75 12 10 27 eller Maria Truelsen, 24 60 23 08

Pris: Ingen éntre, vi samler penge ind til rejseudgifter, honorar m.m.

Vil du være med til at sikre, at der også er en katolsk kirke i Danmark til vores børn og børnebørn?

katolsk.dk/stoet_kirken/

Martin Ryom

- en katolsk bedemand

T 39 29 60 08

Lykkesholms Allé 9A | 1902 Frederiksberg C

Vor elskede hustru, mor og svigermor

Johanne Jepsen

★29.februar 1932 †9. august 2013

Johannes, Philip og Ingrid

Begravelsen har fundet sted

Biskoppens kalender

August

Fredag 30. kl. 10.00: Kirkeskattemøde for præster, Vejle
Lørdag 31: Byretræte, Vejle

September

Torsdag 5. kl. 10.00: Møde i Biskoppeligt Råd
Fredag 6. kl. 17.00: Caritas Årsmøde, Magleås
Lørdag 7.: Tamilsk valfart
Onsdag 11. kl. 10.00: Møde i Præsterådet
Lørdag 14.: Afsked med søstrene af det dyrebare blod, Bornholm
Søndag 15.- onsdag 18.: NBK Plenarforsamling, Tromsø
Lørdag 21.: Byretræte, København
Tirsdag 24. kl. 14.00: Møde i Dansk Selskab for Kirkeret
Mandag 30.: Præsteretræte, Magleås

Bønnens Apostolat

September

- At vor tids mennesker, som ofte er overvældet af støj, må genopdage værdien af stilhed og lytte til Guds og deres medmenneskers stemmer.

- At kristne som lider under forfølgelse mange steder i verden, ved deres vidnesbyrd må være profeter om Kristi kærlighed.

Troens år og den kristne dialog

Troens år peger frem mod fejringen af reformationsjubilæet i 2017.

Tekst: sr. Rut Schmidt O.S.B.

TROENS ÅR Den 11-10-2012 udråbte Pave Benedikt XVI (f.1927) ”Troens år”. Hverken tema eller dato var en tilfældighed. Den 11. oktober 1962 begyndte nemlig 2. Vatikankoncil; et koncil der på mange måder revolutionerede Kirken. Den mest mærkbare ændring var nok, at det blev tilladt at fejre messen på de lokale sprog. Samtidig blev Bibelen og bibellæsning en langt mere integreret del af katolsk praksis. Jeg har engang hørt en historie om en ung kvinde, der indtrådte i et kloster medbringende en Bibel, som blev konfiskeret, - og som hun ikke fik tilbage, da hun udtrådte. Historien afspejler en førkonciliar holdning. Kirken var hierarkisk: Øverst paven, så biskopperne

og hele præsteskrabet og nederst lægfolket. Lægfolket, de overværede messen. Måske forstod de latin, måske ikke. Måske havde de en messebog, så de kunne følge messens forløb, måske ikke. En anden sandfærdig historie illustrerer lægfolkets rolle som tilskuere. Den fortæller om en præst, der allerede før konciliet havde for skik at læse messen højt. En dag blev det for meget for en flok fromme kvinder. De bad som sædvanligt rosenkrans, men blev forstyrret af hans tale, derfor bad de pastoren læse stille – hvorpå han tog kalk m.m. og gik ud i sakristiet og læste sin messe færdig. Efter konciliet blev lægfolket medinddraget i liturgien. De var og er en del af det vandrende Gudsfolk. De er medfejrende, og de kan modtage kommunionen stående, så at sige ansigt til ansigt med deres Herre og Frelser. I konstitutionen *Lumen Gentium* kan man således læse: ”Ved betegnelsen

lægfolk forstås her alle kristne ..., der ved dåben er blevet indlemmet i Kristus, gjort til Guds folk og hver på sin måde delagtige i Kristi præstelige, profetiske og kongelige embede, og således i forhold til deres andel udøver hele det kristne folks mission i Kirken og i verden” (LG* 31).

Troens år og koncilets hovedanliggende

Da jeg første gang hørte om ”Troens år”, tænkte jeg: Det er da et underligt diffust emne. Men desto mere jeg har tænkt over det, desto klarere står det for mig, at netop i lyset af 2. Vatikankoncil kan det ikke være anderledes. Concilets hovedanliggende var jo at gøre troen levende for alle mennesker, for at citere den salige Johannes XXIII (1881-1963): ”Det som frem for alt interesserer konciliet er, at den kristne læres hellige arv formidles videre i den mest effektive form. En sådan doktrin involverer hele mennesket, der består af sjæl og legeme. Til os, der lever på denne jord, siger

den, at vi skal gå som pilgrimme frem mod vores himmelske fædreland...”. Denne pilgrimsvandring kan være vanskelig, for Guds ord mødes ofte af ligegyldighed eller fjendskab. I vores sekulariserede del af verden er ligegyldigheden en udtalt fare, men også en stadig mere aggressiv ateisme. I den store verden forekommer der ofte kristenforfølgelser; så mange, at kristne er den mest forfulgte religiøse gruppe i verden af i dag.

Den vesterlandske kristenhed lever i en verden, hvor alt er relativt. Der er ingen højeste norm, intet højeste gode. Det er det menneskelige ego, der er i centrum – ikke næsten og slet ikke Vorherre. Det er en problemstilling, der er fælles for alle kirker og kirkesamfund. Derfor er det godt, at de kan tale sammen; dele erfaringer og tanker om fremtiden. Verden er blevet lille. Det er således karakteristisk, at pavevalget i marts var en mediebegivenhed, der transmitteredes til alverdens lande også til ikke- *Fortsættes nedenunder* ▼

Adresselabel, flytning	Til Post Danmarks strejkode
------------------------	-----------------------------

MASKINEL MAGASINPOST
ID 42512
Afsender: Katolsk Orientering
Katolsk Orientering · nr. 11
30. august 2013 · 39. årgang

POST
PP
DANMARK

katolske. Da pave Frans (f.1936) blev indsat i sit embede tirsdag den 19. marts 2013, var der naturligvis mange gæster fra nær og fjern – og det var ikke udelukkende katolikker. Der var repræsentanter fra mange forskellige kirker og kirkesamfund foruden ikke-kristne trossamfund som jøder og muslimer. Dagen efter mødtes paven særskilt med disse gæster. Mødet fandt sted i en hjertelig atmosfære og i sin tale trak paven en linje tilbage til 2. Vatikankoncil, idet han citerede Johannes XXIII, der i sin åbningstale sagde: ”Den katolske Kirke betragter det som sin pligt at arbejde aktivt for opfyldelsen af det store enhedens mysterium, som Jesus Kristus bad så inderligt om til sin himmelske Fader forud for sit store offer; den viden, at hun er intenst forbundet med den bøn, giver anledning til uendelig fred og glæde”. Her ses menneskeheden som en enhed. Vi er alle Guds børn, skabte i Guds billede, og vi er alle på vej til det himmelske Jerusalem (LG* 2).

Katolikkerne fejrer også reformationsjubilæet

I årene efter 2. Vatikankoncil har paverne besøgt alle kontinenter og mange forskellige lande. I den forbindelse har de besøgt ikke bare katolske kirker og klostre, men også andre kirker foruden synagoger og moskeer. Det var også tilfældet, da pave Benedikt XVI i 2011 besøgte Tyskland. Under dette besøg mødtes han med de lutherske biskopper i Erfurt i den bygning, hvor reformatoren Martin Luther (1483-1546) havde levet som munk. Ved det møde fremhævede pave Benedikt Luthers kamp for at finde en nådig gud som noget evigt aktuelt. Det er blevet kritiseret fra protestantisk side, at der ikke kom noget konkret ud af mødet i Erfurt. Men ved at

tale som han gjorde, gik paven – i stedet for at fæstne sig ved forskellighederne – til sagens kerne. Det centrale for al kristentro er og bliver jo forholdet til den levende Gud. Når man sætter Kristus i centrum kan vi – vore forskelligheder til trods – ikke bare bede for hinanden men med hinanden. Et sådant fællesskab repræsenterer noget dybt og ægte, der overskrider tidens og stedets begrænsninger.

Lucas Cranach: Martin Luther.

Da Martin Luther i 1517 opslog sine teser i Wittenberg var det ikke for at splitte Den hellige almindelige Kirke, tværtimod. Han ville blot gøre op med nogle konkrete misbrug. De var foranlediget af en meget aggressiv afladshandel. Den var blevet en pengemaskine, hvor anger og bod spillede

en underordnet rolle. Mange år senere skrev Luther i fortalen til den latinske udgave af sine værker. ”Jeg var til at begynde med alene og bestemt helt uskikket og alt for ulærd til at behandle så store ting. For ved et tilfælde, uden min vilje eller hensigt er jeg gerådet i denne strid. Gud er mit vidne!”. Det er kun langsomt, at det går op for ham, at bruddet med Rom er uundgåeligt. Endnu i 1518, da han udgiver en kommenteret udgave af tesoerne, indledes udgaven med et brev til paven, hvor der blandt andet står: ”Allerhelligste Fader, udstrakt for eders Helligheds fødder tilbyder jeg mig med alt, hvad jeg er og har... sig ja, sig nej... eders stemme vil jeg erkende som Kristi stemme...” Sproget er blomstrende, sådan var det skik at skrive dengang. Men sprogbrugen og selve det, at han skriver til paven, viser hans forbundethed med den tradition, som han var vokset op i.

Egentlig er det først i 1519 i forbindelse med disputationen med Johann Eck (1486-1543), at det går op for Luther, at hans tanker er uforenelige med traditionen. Under forberedelserne til disputationen læste han en række pavelige dekretter, og til en ven skriver han: ”... jeg er ... ikke sikker på, om paven er Antikrist selv eller en af hans apostle; så skrækkeligt bliver Kristus, dvs. sandheden, korsfæstet af ham i dekretterne”. Under selve disputationen, der fandt sted i Leipzig, fik modparten ham til at godkende flere sætninger, der stammede

fra den kætterdømte Johann Hus (ca.1370-1415), og dermed faldt han selv under den samme dom. I 1521 blev han lyst i rigens akt dvs. han var fredløs i den tysk-romerske kejsers magtområde. Det betød imidlertid blot, at han ikke kunne forlade Sachsen, hvor han nød kurfyrstens beskyttelse.

Andre før Luther havde også gjort op med deres samtids misbrug. Men Luther mødte ikke nogen lydørhed i Rom. Dette i forening med fyrsters og byers interesse i det rige kirkegods gjorde, at det, der var ment som oplæg til en videnskabelig diskussion, endte med at blive reformationens startskud. Men havde Luther oplevet 2. Vatikankoncil, så var det næppe gået, som det gik. Gudstjenester på folkesproget og bibellæsning var reformatorkens hovedanliggender, og i øvrigt noget der lå i forlængelse af tidens religiøse strømninger. Tiggermunkene havde længe prædikeret på de lokale sprog og ved siden af den officielle latinske Bibel (Vulgata) fandtes et væld af oversættelser. Den katolske Kirke og de protestantiske kirkesamfund har hver deres profil, hver deres tradition, og forskellene skal på ingen måde forklejnes. Det er frem for alt embedssynet, der skiller. Men vi læser i den samme Bibel, bekender troen med de samme ord, og vi synger mange af de samme salmer, - og ikke mindst vi er alle døbt i den treenige Guds navn, som der står skrevet i Paulus brev til menigheden i Efesus: ”...ligesom I jo også blev kaldet til ét håb, én Herre, én dåb; én Gud og alles fader, som er over alle, gennem alle og i alle” (Ef.4,4bf.). Derfor giver det god mening, at Den katolske Kirke i Tyskland er medinddraget i fejringen af Reformationsjubilæet i 2017.

*LG: *Koncildokumentet Lumen Gentium*

Katolsk Orientering

Farvel til Bertone, goddag til Parolin

Længe ventet udskiftning i statssekretariatets top.

VATIKANET Pave Frans meddelte lørdag den 31. august, at han har udnævnt den 58-årige ærkebiskop Pietro Parolin til ny statssekretær for Vatikanet. Han afløser kardinal Tarcisio Bertone, der har bestridt embedet siden 2006. Pietro Parolin kommer fra en stilling som apostolisk nuntius i Venezuela.

Den nye statssekretær er født i 1955 i Schiavon i det nordlige Italien. Han blev præsteviet i 1980, har erhvervet en doktorgrad i kirkeret, er uddannet på Vatikanets diplomatskole og taler italiensk, engelsk, fransk og spansk. Han har arbejdet i Vatikanets diplomatiske korps siden 1986, først som apostolisk nuntius i Nigeria, siden i Mexico. I 2002 blev Parolin udnævnt til undersekretær for afdelingen for relationerne med andre stater i Vatikanets statssekretariat i Rom – svarende til en viceudenrigsminister. I denne rolle havde han ansvaret for Vatikanets diplomatiske relationer til Spanien, Andorra, Italien og San Marino. Fra 2009 og frem til sin udnævnelse fungerede han som apostolisk nuntius i Venezuela.

Som pavens nærmeste medarbejder får ærkebiskop Parolin det administrative ansvar for pavens centrale sekretariat, for koordineringen af den romerske kurie og for Vatikanets diplomati. Ved førstkommende lejlighed vil Pietro Parolin formentlig blive kreeret til kardinal og figurere øverst på listen over de nye kardinaler.

Udnævnelsen af ærkebiskop Parolin er overraskende i lyset af hans relativt unge alder. Dette til trods er han en af Vatikanets mest erfarne diplomater. Som viceudenrigsminister var han med til at præge Den hellige Stols politik i perioden 2002-9. Han var forhandlingsleder i Vatikanets samtaler med Israel og Vietnam, og under Benedikt XVI's pontifikat arbejdede han på at styrke relationerne til de politiske ledere i Beijing.

Pietro Parolin blev i 2009 udnævnt til nuntius og samtidig viet til ærkebiskop. Han regnes for at have et bredt netværk inden for den romerske kurie.

Den nye statssekretær er en af Vatikanets mest erfarne diplomater. Foto: Corriere della Sera.

Den nye paves hidtil vigtigste udnævnelse har længe været imødeset med spænding. Den tidligere statssekretær kardinal Bertones syv år lange embedstid har været præget af gentagne komplikationer som følge af en manglende koordination mellem statssekretariatet og de forskellige kontorer i kurien.

Udover udnævnelsen af Parolin har pave Frans også truffet andre personalemæssige dispositioner. Han har bekræftet flere kuriemedarbejdere i deres stillinger, blandt dem ærkebiskop Georg Gänswein, indenrigsminister Giovanni Angelo Becciu, udenrigsminister Dominique Mamberti samt hans viceministre Peter Wells og Antoine Camilleri. Paven havde efter sit valg bekræftet de ledende kuriemedarbejdere provisorisk i deres embeder "indtil videre".

NM

Nordiske valfarter

Beretninger fra Trondheim og Vadstena.
Læs mere side 6-8

Farvel til Rønne

Søstrene forlader Bornholm.
Læs anmeldelsen side 10

Spot på Niels Stensen

Ny børnebog og seminar markerer jubilæet.

Læs mere side 11

Bøn om fred i Domkirken

Domkirken holdt fredsmesse og aftenbøn til fordel for konflikten i Syrien.

SYRIEN Over hele verden blev der lørdag den 7. september bedt for fred i Syrien. Det skete på opfordring fra Pave Frans. Paven har markeret et stærkt engagement i forhold til den humanitære katastrofe, der udspiller sig i Syrien og nabolandene.

I domkirken i København blev der således holdt både en fredsmesse og en aftenbøn, hvor bøn for fred i Syrien og Mellemøsten var hovedtemaet. Sognepræst Niels Engelbrecht ledte begge og talte med udgangspunkt i profeten Esajas og Saligprisningerne hos Matthæus, om at se lyset i mørket, og hvor vigtigt håbet er for mennesker, og at vejen til fred ikke går gennem mere vold og krig, men gennem

saligprisningernes vægt på at flytte fokus fra sig selv til de andre, sådan som paven fremhæver i sin opfordring til faste og bøn for Syrien.

Aftenbønnen havde Caritas Danmark som medindbyder, og generalsekretær Jann Sjursen kom i den forbindelse med en særlig appel:

"Vi kan snart tallene udenad i forhold til den humanitære katastrofe i Syrien og nabolandene. Og de taler selvfølgelig deres eget sprog. Men mennesket er ikke bare et tal – eller en ud af mange. Heller ikke de mennesker, der er på flugt. Ethvert menneske er unikt og uendelig meget værd, fordi det er skabt af Gud. Derfor skal vi hjælpe og bringe håb til Syrien gennem en konkret hjælp og gennem forbøn. Alle kræfter må nemlig tages i brug for at skabe fred".

NM

Caritas Danmarks generalsekretær Jann Sjursen appellerede til at man yder konkret hjælp til ofrene for konflikten i Syrien. Foto: Christian Noval.

Moderne barbari

Kirsten Krog skriver om den norske digter Knut Odegård.

Læs mere side 16

KO mener

Administrator og statsmand

Pave Frans' udnævnelse af ærkebiskop Pietro Parolin til ny statssekretær er hans hidtil vigtigste udnævnelse og giver et hint om den retning og omfanget af de reformer, han vil gennemføre i Vatikanets administration.

Selv om statssekretæren ikke har beføjelser til at træffe afgørelser på det doktrinære område, er han dog pavens stedfortræder under dennes sygdom. Desuden er det ham, der slår tonen an i centraladministrationen ligesom han er involveret i alt fra budgetplanlægning og udnævnelse af biskopper til Vatikanets diplomatiske relationer med over 170 lande.

Udnævnelse af Parolin til denne betydningsfulde post synes at give et fingerpeg om det aftryk, pave Frans ønsker at sætte med sit pontifikat, ifølge Vatikaneksperten John Allen.

For det første synes pave Frans ikke fast besluttet på at ville afvikle de bureaukratiske strukturer i Vatikanet, men snarere at få dem til at fungere efter hensigten. Hvis Frans virkelig ønsker at endevende Vatikanets administration ville han næppe vælge en erfaren Vatikan-diplomat og en italiensk gejstlig til ny statssekretær – hvilket tydeligt viser, at paven ønsker en vis kontinuitet i kurien.

Udnævnelsen af Parolin viser, at paven, der selv kommer 'udefra', har indset nødvendigheden at have opbakning 'indefra' systemet for at kunne gennemføre sine reformer. I det lys synes Frans' kommende reformer ikke at være en fuldstændig afvisning af de hidtidige måder at gøre tingene på, men snarere et ønske om at 'nulstille' kurien.

Ved at udnævne en erfaren diplomat signalerer Frans desuden, at han ikke ønsker at slække på Kirkens politiske og kulturelle indflydelse, mens han løser de interne problemer i kurien. Med Parolin har han ikke kun ansat en administrator men i ligeså høj grad en statsmand.

For det tredje har Frans med sit valg af Parolin også bekræftet sit pontifikats moderate og pragmatiske karakter. Parolin fremstår som grundlæggende ikke-ideologisk og et klassisk produkt af Vatikanets diplomatiske korps, kendt og værdsat for dets fleksibilitet og realisme.

Det er sigende, at ærkebiskop Parolin i sine fire år som nuntius i Venezuela, som faldt sammen med den sidste del af præsident Hugo Chávez' regeringstid, aldrig krydsede klinger med den magtfulde socialist som mange af landets biskopper gjorde det. I stedet foretrak han det stille diplomati bag kulisserne.

At blive udnævnt til statssekretær er et ganske prestigefyldt embede. Der var dem, der helt tilbage i 2006 sammenkædede Parolins navn med et endnu mere betydningsfuldt embede. Nogle spekulerede på om han mon var den 'Petrus Romanus', som den irske reformator og helgen Malachy (1095-1148) omtalte i sin profeti om pavedømmet som 'den sidste pave'. ('Pietro' er 'Peter' på italiensk.)

Uanset om ærkebiskop Parolin engang måtte blive valgt til pave og således opfylde Malachys profeti synes valget af denne Peter at være et godt og klogt træk fra pave Frans' side. NM

Pave Frans og Vor Frue af Fátima

Paven indvier verden til Jomfru Maria i oktober.

Tekst: Niels Messerschmidt

VATIKANET Som led i Troens år vil den berømte statue af Vor Frue af Fátima ankomme til Rom lørdag den 12. oktober, og den efterfølgende dag vil pave Frans, under en messe på Peterspladsen, indvie verden til Jomfru Marias ubesmittede Hjerter. Hermed fortsætter paven en tradition, der blev indstiftet af Pius XII og videreført af den sa-

Den verdensberømte statue af Vor Frue af Fátima vil befinde sig på Peterspladsen, når pave Frans indvier verden til Jomfru Marias ubesmittede Hjerter søndag den 13. oktober

lige Johannes Paul II Initiativet viser pavens store hengivenhed for Guds Moder, Jomfru Maria.

Den originale statue af Vor Frue af Fátima, der indeholder den kugle som ramte den salige Johannes Paul II (*under attentatforsøget på Peterspladsen den 13. maj 1981*), i sin krone, ankommer til Peterspladsen lørdag eftermiddag, hvor pave Frans personligt tager imod statuen.

Det er tiende gang på knap hundrede år, at Mariastatuen forlader sin plads i Åbenbaringskapellet i Fátima, Portugal. Lørdag aften føres statuen til sanktuarieret Madonna del Divino Amore i Rom, hvor en bønnevigilie finder sted. Søndag morgen, den 13. oktober, returnerer statuen til Peterspladsen, hvor pave Frans, efter at have bedt rosenkransen, vil celebrere messen og indvie verden til Jomfru Marias ubesmittede Hjerter.

Viderefører en tradition

Den første af disse konsekrationer, eller indvielser, fandt sted under Pius XII's pontifikat. Den 13. oktober 1942, under Anden Verdenskrig, indviede paven verden til Jomfru Marias ubesmittede Hjerter. Det skete over radioen på portugisisk, hvor han især nævnte Rusland i henhold til de instruktioner, de tre hyrdebørn modtog af Vor Frue under åbenbaringerne i Fátima. En anden indvielse fandt sted den 25. marts 1984, hvor den salige Johannes Paul II indviede verden i lyset af den europæiske missilkrise.

Vor Frue af Fátima-statuen var også i

Vatikanet den 8. oktober 2000, da den salige Johannes Paul II indviede det nye årtusinde til Jomfru Marias ære, hvilket skete under overværelse af ca. 1.500 biskopper fra hele verden. Hans ord – fremsat elleve måneder før angrebet på World Trade Center i New York – blev ikke forstået på daværende tidspunkt. Paven sagde, at verden stod på en skillevej og kunne vælge at forvandle sig til en blomstrende have eller til en ruinhob.

Pave Frans og Jomfru Maria

Pave Frans omtalte statuen af Vor Frue af Fátima i sin første Angelus søndag den 17. marts med henvisning til de kopier af den berømte Maria-statue, der findes rundt omkring i verden: "Jeg var netop blevet biskop i 1992, da statuen af Vor Frue af Fátima ankom til Buenos Aires og der blev holdt en stor messe for de syge. Jeg lyttede til skriftemål ved denne messe ...", sagde paven og fortsatte med at fortælle om en ældre kvinde, der kom til skrifte hos ham og overraskede ham ved sin tros enkelthed, da hun sagde: "Hvis Gud ikke tilgiver alle ting ville verden ikke kunne eksistere".

En måned senere fortalte den daværende patriark af Lissabon, kardinal José Policarpo, at pave Frans havde bedt ham om at indvie sit pontifikat til Vor Frue af Fátima: "Pave Frans spurgte mig to gange, om jeg ikke ville indvie hans nye embede til Vor Frue af Fátima". Kardinal Policarpo indvilligede, og konsekrationen skete den 13. maj i år – på 96-årsdagen for da Vor Frue åbenbarede sig for første gang til hyrdebørnene Lucia, Francisco og Jacinta.

Seks millioner syrere på flugt

Katolikker i Danmark viser stor solidaritet med Syrien.

Tekst: Toke F. Nyborg, kommunikationskoordinator / Caritas

NØDHJÆLP Borgerkrigen i Syrien fortsætter med at eskalere, og hver tredje syrer er nu på flugt:

"Det er den værste tænkelige humanitære katastrofe, som udspiller sig i Syrien lige nu", siger Caritas' humanitære koordinator Dolores Halpin Bachmann om krigen, der har varet i mere end to år. Mens to millioner syrere allerede er flygtet til nabolandene, har FN beregnet antallet af mennesker på flugt inden for Syriens grænser til lidt over fire millioner. Borgerkrigen i Syrien betegnes af flere som den største humanitære katastrofe i årtier.

Fælles indsats hjælper halv million

Det internationale Caritas-netværk har fra starten mobiliseret en omfattende nødhjælpsindsats overfor de syriske flygtninge

i Jordan, Libanon, Tyrkiet og inde i selve Syrien, hvor Caritas-organisationer som kun få internationale nødhjælpsorganisationer, kan operere. Afhængig af de flygtende familiers situation og særlige behov støttes de med fødevarer, tæpper, lagener, varmeapparater, hygiejniske artikler, sundheds-tjenester og psykologhjælp, skolemateriale og lektiehjælp, vinterklargøring af telte og tilskud til husleje.

Knap 300.000 syriske flygtninge modtager hjælp af Caritas-netværket. Det viser en ny opgørelse fra Caritas Internationalis. Nødhjælpsarbejdet muliggøres af en stor indsats fra frivillige og de kirkeligt-drevne skoler, klinikker og hospitaler i de tre lande samt faglig og finansiel støtte fra Caritas-organisationer verden over.

Caritas Danmark deltager

Caritas Danmark har fra starten bakket op om netværkets humanitære indsats og hjælper via Caritas Jordan foreløbig 32.500 flygtninge og lokale udover støtten til den

fælles Caritas-nødhjælpsindsats inde i Syrien, hvor 11.200 flygtninge har modtaget nødhjælp i form af tøj, tæpper og elektriske varmeapparater. Også Caritas Libanon har lanceret en nødhjælpsindsats med støtte fra internationale Caritas-organisationer herunder Caritas Danmark.

Katolikker trodser indsamlingstendens

Caritas Danmarks samlede støtte til den syriske krise er nu oppe på 10.335.000 kroner. 585.000 kroner kommer fra private, mens de resterende midler kommer fra Danida.

Det vidner om stor solidaritet blandt katolikker i Danmark, hvor der er en tendens til, at pengene bliver i lommen, når det gælder indsamlinger til Syrien:

"Det er både glædeligt og imponerende at se, hvordan danske katolikker forstøtter med at støtte Caritas' humanitære indsats overfor syriske flygtninge," siger formanden for Caritas, Christa Bonde.

Caritas iværksætter indsamling

Mens muligheden for en amerikansk ledet militæraktion mod Assad og hans styre vil kunne forværre situationen for civilbefolkningen, vurderer FN at hver anden syrer vil opholde sig i flygtningelejre inden udgangen af december i år, hvis konflikten fortsætter. Det er mere end 10 mio. mennesker!

De flygtende familier har akut brug for hjælp i form af mad, tøj, husly, lægehjælp og medicin. Mange, særligt børnene, har brug for psykisk førstehjælp efter mere end to års krig og konflikt. Caritas fortsætter derfor indsamlingen til støtte for ofrene i Syrien og har blandt andet indgået et samarbejde med Folkekirkens Nødhjælp, Danmission og Kristeligt Dagblad. Samarbejdet skal sætte fokus på den humanitære katastrofe i Syrien og rejse midler til det fortsatte nødhjælpsarbejde.

Du kan læse mere på vores hjemmeside, www.caritas.dk, hvor du også kan begynde din helt egen indsamling til fordel for Syrien.

Caritas siger på forhånd tak for hjælpen.

Trosspring udretter mirakler

Indtryk fra familiekongres i Østrig.

Tekst og foto: Jes og Ligaya Pedersen, SLF koordinaterer*

KONGRES Den internationale katolsk kristne bevægelse 'Couples for Christ Foundation for Family and Life' (CFC-FFL) afholder hvert år en europæisk kongres. I år var det i Wien og under sloganet 'Leap of Faith works Wonders' (Trosspring udretter mirakler).

At have troen på Gud til at tage springet var i hvert fald det, der motiverede ni unge filippinske au pair-piger fra Danmark til at drage af sted til Østrig i dagene 19.-21. juli. De deltog sammen med godt 250 unge fra hele Europa i alderen 19-29 år i kongressen.

Her er indtryk fra et af vore unge medlemmer, Maria Roxas:

"Hvor skal jeg begynde med at fortælle om vores utrolige oplevelser under ESC (European Singles Congress) i Wien, Østrig? Vi startede allerede sidste år, da vi hørte om kongressen fra vore koordinaterer, der opfordrede os til at begynde at spare

sammen til kongressen. Det var ikke nemt, da vi som au pairs ikke får løn, men kun lomme penge. Det lykkedes imidlertid og allerede i maj købte vi flybilletterne og betalte kongresgebyret samt overnatning. Og så drog vi ellers spændte af sted til Wien.

Vi ankom trætte til den østrigske hovedstad, for vi havde været tidligt oppe samme morgen. Alligevel var vi fyldt til bristepunktet af spænding og forventning. Og vi blev ikke skuffede! Hver eneste session var fantastisk! Hver eneste lovprisning af Herren i sang og dans ubeskrivelig. Hvert eneste foredrag, hver eneste konkurrence, workshop, rosenkrans, højmesse, mødet med andre delegerede fra alle samfundslag – og sådan kunne jeg blive ved.

Ja! Det er umuligt i ord at forklare essensen fra kongressen. Troen er en gave, troen er svaret, og vi er nødt til at besvare kaldet; ikke på grund af løftet om belønning eller velsignelse, men simpelthen fordi vi er motiverede af Guds kærlighed, fordi Han elsker os over alt andet. Dette var temaet i et af foredragene, som jeg virkelig bed mærke i.

Større fokus på ordenssøstre

Nyt stort stipendium vil belyse søstrenes arbejde og virke.

Tekst: Niels Messerschmidt

ORDENSLIV Den private filantropiske fond Conrad N. Hilton Foundation har bevilliget 2,3 mio. dollar (ca. 12,9 mio. kroner) til et treårigt projekt, hvor det amerikanske katolske forlagshus National Catholic Reporter Publishing Co. vil lancere et projekt, der skal give katolske ordenssøstre verden over en stærkere stemme i medierne.

Med stipendiet vil NCR opbygge et netværk af redaktører og reportere. Disse

skal ikke kun skabe større synlighed om ordenssøstre og deres arbejde, men skal også styrke samarbejdet med søstrene, så de selv bidrager med reportager om deres virke og de udfordringer, de møder. Målet er at hjælpe ordenssøstre til at blive bedre kommunikatører.

"Vi har altid støttet ordenssøstrenes arbejde, og jeg ser stipendiet som en opmuntring til at vi fortsætter med at fortælle deres historier", siger NCRs bestyrelsesformand, Annette E. Lomont. "Med projekt", forklarer hun, "håber vi at kunne realisere Conrad N. Hiltons hensigt, sådan som han gav udtryk for det i sit testamente, at hans fond skulle støtte ordenssøstre, der giver deres kærlighed og livsværk til menneskeheds bedste".

Ordenssøstrenes arbejde får ikke nok omtale i medierne. Det skal et amerikansk projekt nu rette op på. Foto: Johannes Simon, Pfarrbriefservice.de.

SFL, en forkortelse for 'Singles for Family and Life' er en verdensomspændende organisation under (CFC-FFL) – en mainstream katolsk-kristen karismatisk organisation, der blandt andet har til formål at bringe troen tilbage til familier, hvor den er gået tabt.

Organisationen startede i Filippinerne, det eneste katolske land i Asien, i 1981 og har siden spredt sig til resten af verden.

Arrangørerne forventer omkring 300 delegerede på næste års kongres i København. Kongressen afholdes en weekend i juli.

Læs mere på CFC-FFLs hjemmeside www.cfcffl.org.

fakta

På den anden side var der forskellige præsentationer og konkurrencer, som vi havde forberedt os til hjemmefra. Vi vandt ganske vist ingen af dem, men alene det at overvinde sin generthed, stå på en scene foran et stort publikum (især fordi jeg hverken er særlig god til at synge og danse) var en præstation i sig selv og havde stor virkning på mig. Som sagt vandt vi ikke; men vi havde det store privilegium at bidrage til underholdningen og stemningen. Og vi deltog i konkurrencerne, og det var det vigtigste for os på grund af det teamwork vi deltog i og var en del af.

Vi vil gerne opfordre andre til at deltage i den årlige kongres, der i 2014 afholdes i København. Må Gud velsigne alle de frivillige bag kulisserne, der fik hele arrangementet stablet på benene og fik det til at køre".

* koordinaterer for unge kristne singler; fortrinsvis filippinske au pair-piger.

Velgørerorganisation skal have ny præsident

Bonifatiuswerks præsident fratræder sin stilling efter 15 år.

TYSKLAND Præsidenten for Bonifatiuswerk der deutschen Katholiken, Georg Freiherr von und zu Brenken, fratræder af helbreds mæssige grunde sin stilling den 15. september. Indtil en ny præsident er blevet valgt på Bonifatiuswerks generalforsamling den 4. november i Stuttgart vil vicepræsidenten Hermann Fränkert-Fechter stå i spidsen for den tyske velgørerorganisation.

Baron Georg Freiherr von und zu Brenken har været præsident for Bonifatiuswerk siden 1998. Han indtrådte i dens bestyrelse i 1997 og blev i 1995 udnævnt til vicepræsident. Som præsident har han især lagt stor vægt på børne- og ungdomsarbejdet i diasporaen, dvs. i Norden og i de baltiske lande. Blandt de vigtigste byggeprojekter i hans præsidentperiode var genopbygningen af Helfta-klostret i Eisleben samt det største kirkebyggeri efter murens fald, Propsteikirken i Leipzig.

I Skandinavien har Bonifatiuswerk under hans ledelse stået for oprettelsen af nye klosterfællesskaber, ligesom han også har prioriteret pastorale og evangeliserende projekter højt i såvel Tyskland som i diasporaen.

Georg Freiherr von und zu Brenken modtog i 2009 den pavelige Sylvesterorden, der tildeles lægfolk for deres store og uegennyttige arbejde for Den katolske Kirke.

Hans efterfølger vælges på den kommende generalforsamling blandt bestyrelsens tolv medlemmer, 27 bispeddømmerepræsentanter og 27 gejstlige. Præsidenten skal undtagelsesvis vælges for en treårig periode, mens vicepræsidenten og seks medlemmer af bestyrelsen vælges for en seksårig periode.

NM

Den 72-årige baron Georg Freiherr von und zu Brenken stopper som præsident for Bonifatiuswerk. Foto: Bonifatiuswerk.

Har brug for større omtale

"Det arbejde, disse ordenssøstre udfører, er et af de områder i Kirkens liv som får mindst omtale", forklarer NCRs forelægger Tom Fox. "Det er virkelig en stimulerende udfordring at bringe deres historier og stemmer frem i lyset, så folk får større kendskab til dem. Det sker også i lyset af, at vor globale kirke er under forandring", fortsætter Fox.

NCR har planer om at åbne en hjemmeside, der er helliget ordenssøstrenes historier og stemme, og om at offentliggøre dele af hjemmesidens indhold på andre af NCRs medieportaler. Den nye hjemmeside vil desuden fungere som et ressourcested for ordenssøstre. Kilde: NCR/Signum.se.

Tag godt imod girokortet fra KO

Alle katolske husholdninger vil med udgangen af september modtage et girokort til brug for frivillig indbetaling til Katolsk Orientering. Beløbet er i år kr. 255,- for andet halvår. Beløbet er fuldt fradragsberettiget, hvis Ansgarstiftelsen har dit CPR-nummer.

KO er taknemmelig for ethvert beløb – stort som lille. Der er hårdt brug for det.

Med venlig hilsen fra redaktionen

”Jeg tror på kødets opstandelse”

De nordiske biskoppers refleksioner om trosbekendelsen i Troens år, del X.

Tekst: Msgr. Berislav Grgić, biskop-prælat af Tromsø

CREDO Der er en forbindelse mellem det, der dør og det, der vokser og bliver høstet.

Som kristne tror vi på kødets opstandelse. Og hvis legemet bliver oprejst fra de døde må det have eksisteret før. ”Jeg tror på Jesus Kristus, Guds enbårne Søn, Vor Herre, som er undfanget ved Helligånden” – fra da af havde han et legeme, han var et menneske, og det blev synligt for alle efter ni måneder – ”født af Jomfru Maria”. Apostlen Johannes erklærer: ”Og Ordet blev kød [menneske] og tog bolig iblandt os” (Joh 1,14). Senere kan han skrive om ”det, som var fra begyndelsen, det som vi har hørt, det, som vi har set med vore øjne, det, som vi betragtede og vore hænder” (1 Joh 1,1).

De fire evangelister vidner om en mand ved navn Josef af Arimatæa: ”Han gik til Pilatus og bad om at måtte få Jesu legeme, og Pilatus befalede, at det skulle udleveres.

Så tog Josef Jesu legeme og svøbte det i et rent lagen og lagde det i den nye grav, som han havde ladet hugge ud i klippen til sig selv. Og han væltede en stor sten for indgangen til graven og gik” (Matt 27,58-60). Men ifølge trosbekendelsen blev Jesus ikke i graven. ”Han opstod på den tredje dag fra de døde”. Har han stadig et legeme? Mindst én ting er sikker: Graven var tom. Det døde legeme var forsvundet. Kødets opstandelse!

Efter opstandelsen var det ikke let at forstå, hvad der var sket. Lukas fortæller: ”Mens de talte om dette, stod han midt iblandt dem, og han siger til dem: ‘Fred være med jer!’ De blev bange og forfærdede og troede, det var en ånd, de så. Men han sagde til dem: ‘Hvorfor er I rystede, og hvorfor kommer der tvivl i jeres hjerte? Se på mine hænder og fødder – det er mig. Føl på mig og se; en ånd har ikke kød og knogler, som I ser, jeg har’. Da han havde sagt det, viste han dem sine hænder og fødder. Og da de af bare glæde stadig ikke kunne tro, men undrede sig, spurgte han dem: ‘Har I noget at spise her?’ De gav ham et stykke stegt fisk, og det tog han og spiste,

mens de så det”. (Luk 24,36-43). Det var den Jesus de kendte. Han har åbenbaret sig som et helt menneske, som et menneske af ”kød og blod”, med hænder og fødder, og med sårmerker efter at være korsfæstet.

Paulus skriver: ”Kristus som førstegrøden, dernæst, når han kommer, de, som hører Kristus til” (1 Kor 15,23). Førstegrøden giver vished om en stor høst. Der er en forbindelse mellem det, der er dødt og det, der lever og bliver høstet, men som samtidig er noget helt nyt og anderledes. ”Således er det også med de dodes opstandelse. Hvad der bliver sået i forgængelighed, opstår i uforgængelighed. Hvad der bliver sået i vanære, opstår i herlighed. Hvad der bliver sået i svaghed, opstår i kraft. Der bliver sået et sjæleligt legeme, der opstår et åndeligt legeme. Når der findes et sjæleligt legeme, findes der også et åndeligt legeme” (1 Kor 15,42-44).

Vi takker også Paulus for denne sentens: ”Se, jeg siger jer en hemmelighed: Vi skal ikke alle sove hen, men vi skal alle forvandles, i ét nu, på et øjeblik, ved den sidste basun; for basunen skal lyde, og de døde skal opstå som uforgængelige, og vi skal forvandles. For dette forgængelige skal iklædes uforgængelighed, og dette dødelige skal iklædes udødelighed” (1 Kor 15,51-53).

Når præster holder messe for de afdøde, beder de (midt i smerten) med stor glæde: ”Thi for dine troende, Herre, forandres livet kun, det berøves dem ikke, og når denne vor jordiske bolig brydes ned, står der et evigt hjem beredt til os i Himlen” (De afdødes præfation). Vi kristne – du og jeg og os alle – tror på kødets opstandelse.

Amen.

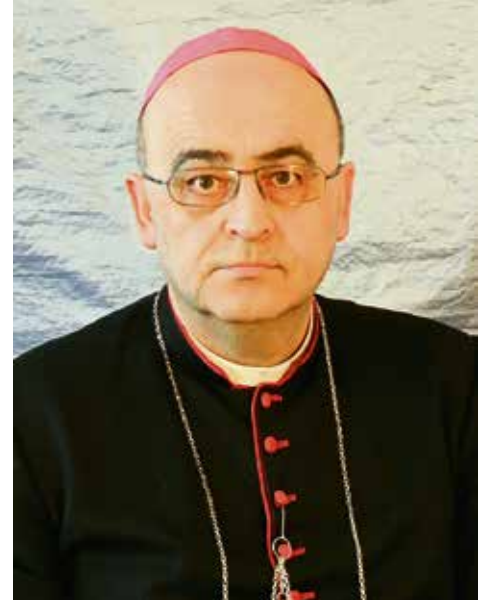

Foto: Katolsk.no.

Årsmøde for alle prætestuderende og kandidater til ordenslivet i Norden.

Tekst: Jan Hansen og Kasper Baadsgaard, prætestuderende

NORDEN Til trods for at Skandinavien er blandt de mest sekulære områder i verden, klarer Den katolske Kirke sig efter omstændighederne ganske fint! Man kunne sikkert uden tvivl finde adskillige grunde til at betvivle denne påstand; men på ét område er det dog sandt: Antallet af kald til præste- og ordensliv ligger på et godt niveau.

Kirken i Norden har, set i forhold til den samlede befolkning, ganske få medlemmer, men dette har ikke umiddelbart nogen negativ effekt på dét vokseværk som i øjeblikket sker sig på kaldsområdet, hvor Kirken i langt højere grad end tidligere bliver betragtet som en entitet i samfundet, der ikke helt kan ignoreres.

Det britiske katolske tidsskrift *The Tablet* beskrev tilbage i januar 2013, hvordan Den katolske Kirke i de nordiske lande fortsætter med at vokse, og særligt i forhold til dens relativt lille skare af troende stadig er i stand til at tiltrække relativt flere kandidater til præste- og ordenslivet end andre steder i Europa. Kirkens vokseværk kan derfor tydeligt ses ud fra, at flere unge mænd og kvinder i øjeblikket ét eller andet sted i Norden er i færd med at følge deres kald til at tjene Gud og Kirken.

Procession gennem Oslos gader

Et årligt møde for alle prætestuderende og kandidater til ordenslivet i Norden, kaldet PSP – Pro Scandiae Populis (For Skandinaviens Folk) – fandt medio august sted i Oslo. PSP søger at udbygge og støtte netværket blandt de unge som forbereder sig til at virke i Norden, og til trods for at vi kun var knap 30 præste- og ordenskandidater til stede, viste det dog med al tydelighed, at vi ikke nødvendigvis behøver at frygte for Kirkens fremtidige virke, for der findes stadig unge mænd og kvinder som er klar

Gud interesserer sig også for Skandinavien

De nordiske præste- og ordenskandidater sammen med biskop Czeslaw i Oslo Domkirke.

til at give deres liv til Gud, og til at hjælpe andre til at finde Gud i deres liv.

Mødet blev afholdt på Mariaholm, som er Norges svar på Øm-borgen her i bispedømmet, og foruden et godt selskab bød det også på et foredrag af den norsk-amerikanske teolog Erik Andvik om ’Kroppens teologi’, som i Skandinavien ser ud til at vinde indpas hos flere og flere. En Maria-procession gennem Oslos gader var endvidere med til at gøre Kirken synlig i det norske gadebillede, og viste, at Den katolske Kirke ikke ligger gemt nede i katakomberne, men at den fuldt ud stadig er at finde visse steder i Norden.

At finde Gud i Skandinavien

PSP-mødet giver os dels en mulighed for at gense venner og stifte nye bekendtskaber med studerende fra de øvrige nordiske lande, og dels en styrkelse af båndene mellem præster og ordensfolk på tværs af landegrænserne. Særligt er møderne med til at tydeliggøre, hvor meget vi trods alt har til fælles med øvrige landes kandidater,

fordi vi sprogligt og kulturelt står hinanden meget nær.

Taget i betragtning, at Kirken er så småt repræsenteret i de skandinaviske lande, er der et stort behov for at de, der virker som præster, munke og nonner, lærer hinanden at kende, men også finder en støtte og en opmuntring i at der er andre i samme situation som én selv, nemlig at skulle være et tegn på noget der går hinsides denne verdens fysiske realiteter, midt i en verden der ser ud til at have glemt Gud.

Dét i sig selv at skulle tjene Gud kan være udfordrende, hvis ens familie, venner og bekendte alt andet end deler ens tro på Gud. Netop gennem PSPs årlige møder, hvor muligheden for at dele kaldserfaringer, bekræfter én i at dét at give sit liv for Gud og for andre mennesker i dagens Skandinavien, måske trods alt ikke er helt så tosset en idé.

Selvom man kunne mene, at Skandinavien til tider kan virke som et gudsforladt sted, så er de mange præste- og ordenskald samt lægfolkets deltagelse i Kirkens liv, ikke mindst et tegn på at, Gud ikke helt har glemt os selvom vi befinder os helt heroppe

i Norden. Han interesserer sig i allerhøjeste grad for hvad der foregår i vores samfund, og for, at vi i Kirken er med til at minde det skandinaviske folk om, at Gud altså stadig interesserer sig for deres liv.

Pro Scandiae Populis – For Skandinaviens folk

De prætestuderende og ordenskandidaterne i de nordiske lande havde i en årrække lejlighed til at mødes på initiativ af den tyske teolog, præst og ven af Skandinavien, Helmut Holzapfel (1914-84). Det førte siden til dannelsen af et nordisk forum for præstekandidater og ordenskandidater med navnet Pro Scandiae Populis (PSP).

Under de nordiske biskoppers ’ad limina’-besøg i 1982 var PSP til stede i Rom, og holdt et uformelt møde med biskopperne. Den 8. oktober fik kandidaterne sammen med Helmut Holzapfel lov at deltage i slutningen af biskoppernes audiens med pave Johannes Paul II.

Den nordiske Bispekonference vedtog på deres møde i marts 1983 at indgå et tættere samarbejde med PSP og besluttede, at en af biskopperne fremover skulle deltage på dets årlige møde. Beslutningen blev fulgt op med udnævnelsen af biskop Brandenburg som bispekonferencens kontaktperson til PSP. I dag varetager biskop Czeslaw Kozon denne funktion.

Et resultat af de tættere bånd med Den nordiske Bispekonference var udarbejdelsen af en fælles praktikordning for de nordiske prætestuderende. Efter flere møder mellem biskop Brandenburg, repræsentanter for PSP og rektorerne for præsteseminarerne i Skandinavien blev de endelige retningslinjer godkendt af Den nordiske Bispekonference i oktober 1984.

PSPs nuværende formand er Bjørn Tao Nguyen, prætestuderende fra Oslos bispedømme, mens Jan Hansen, prætestuderende fra bispedømmet København er dets næstformand.

”Kirken må gerne stille krav”

Det nye ægteskabsmateriale er med til at berige og perspektivere samtalerne med præsten.

Tekst: Niels Messerschmidt.

UNDERVISNING I juli-nummeret af Sct. Norberts menighedsblad skrev sognepræst Jan Ophoff i sin leder: ”Det med at turde stille krav er et problem, vi præster og forældre slås med”. Hans ord var møntet på bispedømmets nye ægteskabsundervisning og den kritik nogle havde rettet mod den for både at være obligatorisk og strække sig over et halvt år.

Han skrev videre: ”det nye ægteskabskursus, som i vort bispedømme – mange år efter andre bispedømmer verden over – blev sat i gang for et halvt år siden, blev af en del forældre modtaget med kritik og stor skepsis: ’Det vil jage vore unge ud af Kirken. Nu vil de ikke længere giftes i Kirken’, lød flere dystre spådomme”. Hertil konkluderede han at disse spådomme ”heldigvis [er] gjort til skamme”.

Katolsk Orientering har bedt pater Ophoff om at uddybe dette:

”Indtil nu har jeg kun haft tre par til samtale efter det nye ægteskabsforløb, så mine erfaringer er naturligvis begrænsede”, forklarer han og tilføjer: ”Efter dets introduktion blev der udtrykt skepsis fra fortrinsvis ældre katolikker, blandt andet gennem læserbreve i Katolsk Orientering og Kristeligt Dagblad. Min erfaring er derimod, at de vordende ægtepar har taget godt imod det nye tiltag”.

Jan Ophoff blev tidligere i år kontaktet af et ungt par fra menigheden, der var blevet gift kort inden det nye kursusforløb var blevet introduceret: ”De bad om lov til at deltage i den obligatoriske kursusdag, et centralt element i ægteskabsundervisningen, fordi de følte sig ’snydt’ for dette i deres eget forløb. Det gav jeg dem lov til og de fortalte efterfølgende, at det havde været en udbytterig dag”. Det samme gjorde to andre par fra menigheden, der også deltog på kursusdagen i Esbjerg.

Statistikken taler sit tydelige sprog

Men er der egentlig behov for ægteskabsundervisning? Det korte svar er ’ja’; skilsmissestatistikken i Danmark taler sit tydelige sprog. I 2010 var der 31.000 vielser, men også ca. 14.500 skilsmisser. Selv om der ikke foreligger opgørelser over, hvor mange katolske ægteskaber går i opløsning, tyder intet på, at forholdene skulle være meget anderledes hos os.

”Det understreger jo blot behovet for at indføre en egentlig ægteskabsforberedelse. Og formålet med bispedømmets nye undervisningsforløb er jo netop at hjælpe parret til at forstå, at deres indbyrdes kærlighed er en gave for livet, men også en opgave, de i fællesskab skal værne om”, pointerer Jan Ophoff, der ikke forstår hvorfor det obligatoriske forløb skulle ’jage vore unge ud af Kirken’. Ligeledes forstår han heller ikke dem, der kritiserer forløbet for at være obligatorisk:

”Vi stilles i dag overfor stigende krav i samfundet, fx i skolen og på arbejdet. Det ligger i tiden at stille krav, så hvorfor må Kirken ikke også gøre det? Det er jo helt

legitimt at sige, at man selv må yde noget, hvis man ønsker at opnå noget. Dette forhold gælder naturligvis også, hvis man ønsker at blive gift i en katolsk kirke”.

Katolikker mangler viden

Et generelt problem, som det nye ægteskabsforløb nok adresserer, men ikke løser, er mange katolikkers manglende grundviden om den katolske tro og praksis – noget Jan Ophoff især har bemærket i blandede forhold, hvor den ene er katolik.

”Under mine samtaler fremstår katolikken ofte som ’den svage part’ hvad angår baggrundviden om sit religiøse tilhørsforhold. For nogle er disse samtaler måske endda deres første kontakt med Den katolske Kirke efter flere års pause fra katolsk praksis, og de har derfor tit store huller i deres viden om Kirkens liv og lære”, forklarer han: ”Desuden er de tit mere lukkede overfor dele af undervisningsforløbet end deres ikke-katolske modpart”.

Et vanskeligt emne

Evalueringen af de første erfaringer med det nye forløb peger bl.a. på, at såvel undervisere og deltagere på weekendkurset finder, at modulet om familieplanlægning og prævention det vanskeligst tilgængelige emne i forløbet. Det kan der være mange grunde til, men det er ikke ukendt, at man-

”Det ligger i tiden at stille krav, så hvorfor må Kirken ikke også gøre det? Det er jo helt legitimt at sige, at man selv må yde noget, hvis man ønsker at opnå noget”

ge katolikker ikke efterlever Kirkens lære på området. Selv er Jan Ophoff lettet over at kunne overlade behandlingen af dette emne, når det gælder gennemgang af præventionsmetoderne til lægfolk.

”Personligt synes jeg emnet optager for

De vordende ægtepar er glade for bispedømmets nye undervisningsforløb, siger pater Jan Ophoff.

Foto: Anton Dorph-Petersen.

De første erfaringer om forløbet

Gruppen bag udarbejdelsen af ægteskabsundervisningen, ’ægteskabsgruppen’, har tidligere i år gennemført en spørgeskemaundersøgelse på hhv. dansk og engelsk om hele undervisningsforløbet, dvs. både kursusdagen og samtalerne med præsterne eller lægfolkene.

Ud af i alt 85 par har lidt over halvdelen (45 par) besvaret skemaet. Formålet med undersøgelsen har været at udtrække en lære af det første forløb med henblik på at forbedre undervisningsforløbet.

Sprogbarrieren har været en stor udfordring enkelte steder. Ægteskabsgruppen regner med, at nogle af kursusdagene i 2014 vil blive afholdt på engelsk, ligesom en engelsk oversættelse af materialet forventes klar til den tid.

Ét af de store spørgsmål var, om et seks måneders forberedelsesforløb var for længe, og hertil er responsen, at der er det ikke og at parrene under alle omstændigheder ville have meldt sig hos præsten seks måneder forinden.

Generelt har ca. 60 % været godt tilfredse med kursusdagen, mens 18 % syntes, den var spild af tid.

To tredjedel betegnede samtalerne med deres præst som en ”behagelig oplevelse”, mens ca. halvdelen betegnede dem som en god hjælp til at forberede sig til ægteskabet. 13 % syntes det var spild af tid.

56 % synes, at øvelserne i undervisningsmaterialet hjalp dem til at forberede sig bedre til ægteskabet, mens en tredjedel fandt øvelserne overflødige.

Ægteskabsgruppen fremhæver, at der mange steder blev givet positiv feedback mht. muligheden for at drøfte enkelte problemstillinger med andre par.

Generelt var der god feedback, når undervisernes personlige erfaringer omkring deres eget ægteskab blev inddraget i undervisningen.

I undersøgelsen kan man også se en evaluering af de enkelte moduler. I og med at de forskellige par har deltaget med vidt forskellige forudsætninger, har resultaterne omkring tilfredshed med modulerne været spredt over hele skalaen 1–6, oplyser ægteskabsgruppen.

NM

meget plads i materialet, og som præst finder jeg det vigtigere at betone ægteskabets sakramentale karakter. For at kunne forstå Kirkens lære om ægteskabets uopløselighed, familieplanlægning, prævention må man først få kendskab til kirkens tanker og argumenter. Her har præsten en stor andel i at forklare det. De praktiske aspekter ved det ægteskabelige samliv, prævention mm. synes jeg, at lægfolk er bedre egnede til at undervise i. For mig er det vigtigste, at udbyttet af undervisningen resulterer i, at parret, eller i hvert fald den katolske part, får et stærkere tilhørsforhold til Den katolske Kirke og at den er et sted for bøn og tilgivelse”.

”Samfundet har ændret sig meget siden offentliggørelsen af encyklikaen Humanae Vitae, og personligt tror jeg, at mange præster er glade for, at de med det nye forløb ikke længere er alene om at undervise i Kirkens seksuallære. Virkeligheden er jo

den, hvilket jeg også har oplevet gennem mine 40 år som præst, at det i dag er de færreste katolikker, der helt efterlever Kirkens seksuallære, ligesom par typisk allerede bor sammen, når de henvender sig til en præst for at blive gift. Uanset hvad man som præst så måtte mene om denne udvikling er det noget, man er nødt til at tage højde for i undervisningen”.

Adspurgt om det nuværende ægteskabsmateriale er det pater Ophoffs umiddelbare vurdering, at deltagerne er glade for materialet. ”Det er let at gå til, og man kommer godt rundt i krogene, hvilket er med til at berige og perspektive de samtaler, vi har sammen. Jeg så dog gerne, at der stod noget mere om vielsesliturgien til belysning af ægteskabets sakramentale dimension, ligesom materialet også gerne måtte findes i for eksempel en engelsk version af hensyn til de fremmedsprogede katolikker i bispedømmet”, slutter Jan Ophoff.

Katekismen om ægteskabsforberedelse

Ægteskabsforberedelsen er af største betydning for, at brudefolkene ja-ord må være en fri og ansvarlig akt, og for at ægtepagten kan bygge på solid og varig menneskelig og kristen grund:

Forældrenes og familiernes eksempel og den af dem givne opdragelse er den bedste vej for denne forberedelse.

Sjælesørgernes og det kristne fællesskabs rolle som Guds familie er uundværlig i videregivelsen af de menneskelige og kristne værdier i ægteskabet og familien, og dette så meget mere som mange unge i vor tid kender til erfaringen af brudte hjem, der ikke længere tilstrækkeligt sikrer denne indføring: [1632]

Olavfejring i Trondheim

En beretning om Den hellige Olav og Olsok.

Tekst foto: Else Dupont

NORGE Hvorfor 'fejrer' hele Norge – på Olavsmessedagen i Den katolske Kirke – Olsok hvert år den 29. juli?

Lad mig starte med lidt fra begyndelsen, hvor Olav (II) Den Helliges 'rigtige' navn var Olav Haraldsson. Først senere kom han til at hedde kong Olav II af Norge fra 1015-1028

Olav Haraldsson blev født i år 963 i Ringerike, der ligger lidt sydvest for Oslo

Glade søstre fra Tautra.

og døde under slaget ved Stiklestad 29. juli i år 1030. Han ligger nu begravet i eller måske uden for Nidarosdomen i Trondheim. Kirken er Norges vigtigste kirke og landets nationalhelligdom: Den er nu også et meget vigtigt pilgrimsmål for mange af Europas pilgrimme.

Før reformationen i 1536, var Kirken katolsk med tilhørende katolsk bispesæde i

bispegården; men efter reformationen, kom den under København (Christian III) helt frem til år 1814, hvor vi som bekendt måtte afgive Norge til Sverige. Norge fik nu sin egen grundlov – efter et møde på Eidsvoll nord for Oslo i maj 1814 – og dermed endnu en festdag, der fejres stort i hele Norge, nemlig den 17. maj. I dag fungerer kirken som en luthersk kirke og ligger i øvrigt lige over for den katolske domkirke St. Olav.

Historien om Olav Haraldsson og hans endeligt

Under et af Olav Haraldssons mange 'vikingetogter' til Holland, Frankrig og England blev han boende i et år hos Richard II, der i øvrigt havde norske aner, og fik konvertitundervisning i den katolske tro, sammen med alle sine hærmænd. Herefter blev han døbt til den kristne tro i Rouen, Frankrig.

Senere, i år 995, blev han igen døbt i England og det er nok disse dåb og hans nu stigende interesse for den katolske tro, der blev hovedårsagen til hans død i Stiklestad år 1030. På hjemturen fra England til Norge, hvor der nu var oprør imod Håkon Jarl, medbringer han fire biskopper og nogle præster og 220 kristne hærmænd, for nu skal Norges gøres kristent.

Han mente, at bare under én konge, kunne Norge blive ét samlet land. Det gik også godt i det meste af Sydnorge, men i Midtnorge – Trøndelag, hvor bl.a. Stiklestad ligger – blev det ret vanskeligt sådan at 'lovgive' sig til alle de sociale og kulturelle ændringer, der nu skulle ske...

Olavs hårde fremfærd for – med både straf og belønning – at 'tvangsmissionere' Norge til at blive et kristent land, gav ham rigtigt mange modstandere hos landets stormænd, og da Knud den Store senere selv kom op til Norge, for at modtage Håkon Jarl (som han havde kaldt hjem til Norge for at være hans Jarl) måtte Kong Olav drage i landflygtighed i Rusland via Sverige.

Denne Håkon Jarl druknede dog på vejen hjem til Norge under et skibsforslis i 1029. Den tidligere konge af Norge, Olav Haraldsson, øjnede nu en chance for at

vende tilbage til Norge og genvinde sit rige. Men på denne rejse tilbage til landet, fra Sverige og ind i Norge – via Stiklestad – blev han mødt af en stor bondehær fra både Norge og Island, og det var under dette slag, at han faldt den 29. juli 1030.

Allerede året efter – 3. august 1031 – blev Olav Haraldsson erklæret 'hellig'. Hans legeme blev gravet op og skrinlagt under alteret i Nidaros Domkirken; men efter reformationen, ødelagde de danske (!) myndigheder skrinet, og Olav den Hellige ligger nu i en ukendt grav i eller uden for Nidarosdomen...

Efter Olavs død bredte dyrkelsen af ham sig hurtigt til store dele af verdenen. Der blev bygget olavkirker over alt og ikke bare i Norden.

Efter Maria er Olav den Hellige den helgen i nordisk middelalderkunst, der oftest ses afbildet (med en krone og en økse), herefter kommer St. Jakob (med sin muslingeskal)

Siden er Olsok blevet en af Norges vigtigste festdage, der trods reformationen i 1536, er fortsat helt op til vore dage på grund af Olav den Helliges position i den norske historie

Olsok 2013

I år – 2013 – deltog jeg igen i den fire dage lange fejring af Olsok under ledelse af biskop Bernt Ivar Eidsvig. Det var nogle meget velorganiserede Olsokfestdage – en stor oplevelse af de positive, så STOR TAK til menigheden i St. Olav for de mange timers forarbejde til alles glæde.

I år deltog der en del pilgrimme fra Oslo, Porsgrun og Skien, samt nonner fra Bergen, Tautra og Tiller Klostre. Der var munke fra Munkeby Mariakloster, og naturligvis deltog en stor del af menigheden fra St. Olavs Kirke, Trondheim.

Fredag den 26. juli aften startede Olsokfestdagene med en votivmesse (messe til ære for en helgen) samt velsignelse af de mange gaver til kirkens fremtidige Olsokfejring

"Sett ut fra Olavs ungdom og krigerske bakgrunn er det lett å fastslå at han en gang for nok så nøyaktig ett tusen år siden opplevde en omvendelse", sagde Biskop Bernt Eidsvig i sin prædiken under åbningen af årets Olsokfejring.

Biskoppen velsignede de nye messehagler og processionsfanen, som herefter blev taget i brug for første gang søndag den 28. juli under processionen til Stiklestad Kirke.

Gaverne bestod bl.a. af tre flotte nye messehagler, to dalmatikaer, en korkåbe, et velum, samt den nye processionsfane, der alle var blevet skænket til fejringen af Olsokfestdage i St. Olav Domkirke af et meget gavmildt ægtepar fra menigheden.

Den røde farve symboliserer helgenkongens martyrium, og Olavssymbolet – en økse og en krone – går igen flere steder på alle gaverne.

Procession til pontifikalmesse med diakonvielse i Stiklestads kirke.

Statuen af Sankt Olav på domkirkens facade var pyntet i anledning af Olsok.

Ikke siden Sigrud Undset donerede messehagler til det katolske St. Olavs kapel i Stiklestad, havde man modtaget en så flot gave til en bestemt anledning.

Messen sluttede med den smukke salme "Be for oss St. Olav", en salme, der blev sunget mange gange under festdagene.

Efter messen, fortalte Sr. Anne Elizabeth Sweet (OCSO) fra Tautra Mariakloster, på en meget levende måde, om pilgrimssalmer, som bøn for vores egen pilgrimsvandring. Derefter var der socialt samvær med spisning i menighedslokalerne lige under kirken. Kirken ligger lige ned til Nidelven, der løber igennem Trondheim og videre ud i Trondheimsfjorden.

Munkeby – Europas nordligste kloster

Lørdag den 27. juli, kørte vi alle i samlet trop på en klostertur – næsten 80 km op nord for Trondheim mod Stiklestad, for at besøge munkene i Europas nordligste kloster – Munkeby Maria Kloster.

For tiden bor her fire cisterciensermunke i et nyt, næsten færdigbygget, meget afsi-

desliggende kloster – i et område mellem marker og fjelde – ganske tæt ved pilgrimsvejen op til Stiklestad og lige ved de gamle klosterruiner, der husede cisterciensermunke allerede på Olav den Hellige tid.

I 2008, pinsedag, kom der fire cisterciensermunke op fra klostret Cîteaux i Frankrig, og de startede så genopbygningen af det nuværende kloster med stor hjælp fra bl.a. befolkningen omkring Munkeby, Den katolske Kirke, Norge og Bonifatiuswerk, Tyskland, der støtter rigtig mange katolske projekter i Norden.

På klostret fejrede vi en udendørs pontifikalmesse uden for klosteret på Munkeby, herefter var der rundvisning til de områder, der er færdigbyggede, munkenes klosterhave og til de mange kalve, som leverer mælken til munkenes ostefremstilling – og sidst, men ikke mindst, så var der salg af oste. Vi kom i to store busser, så ikke alle nåede at få en ost med hjem, før der var udsolgt.

Munkene er selvforsynende med alle former for mejeriprodukter og lever fortrinsvis af at fremstille og sælge den kendte Munkebyost i et tæt samarbejde med de omkringliggende bondegårde.

Efter besøget hos munkene, kørte vi atter lidt sydover ned til øen Tautra, der

Søstre i procession på vej mod kirken i Stiklestad.

udenfor. Taget har også klart glas over den flotte trækonstruktion i klosterkirken.

Nonnerne lever af en meget stor sæbefremstilling, som sælges i et utal af butikker, samt fra deres egen butik i klostrets besøgscenter.

Meget medieglade, sociale og meget snakkende, amerikansktalende søstre (snakkende, i forhold til nogle af de andre cisterciensnonner jeg har mødt, der prøver at leve efter Benedikts regel), og har du et amerikansk pas, er du meget velkommen, som volontør eller på retræte, ellers er der næsten altid 'optaget' – da de afholder mange kurser etc. etc. for folk fra over there, hvor de oprindeligt kommer fra (Mississippi Abbedi, USA)

Kommer man 'lige' forbi klostret, holder der altid en bus eller to fyldt med turister. Søstrene guider kyndigt rundt og fortæller muntert om de gamle klosterruiner og det nybyggede Maria Kloster.

en lille afslutningsceremoni (Olavslitaniet) både inde i det meget lille kapel og udenfor i heden i dette flotte solskinsvejr. Herefter gik alle ned fra højen igen og ind i 'heden' til en fællesmiddag i kulturhuset – en lokal Olsoksuppe med kalve-, okse- og lammekød og hele, kogte kartofler. Lige nedenfor St. Olavskapellet, ligger skuepladsen, hvor der hver aften fra kl. 23:00 i Olsokugen, bliver opført en dramatisk fremstilling af det, der skete i den sidste tid frem til kongen Olav den Helliges fald på Stiklestad – "Spelet om Heilag Olav" er til minde om slaget og helgenkongen og havde urpremiere 29. juli 1954.

Vandring med Olav til Kristus

På selve Olsokdagen, den 29. juli, havde St. Olavs Domkirke arrangeret en katolsk "Vandring med Olav til Kristus" om formiddagen.

Midt på dagen, var der et spændende Olsok foredrag. Det blev holdt af den 89 årige præst Olav Müller SS. CC. (Picpusordenen) om "Hellig Olav som lovgiver", et meget interessant indlæg fortalt af en meget vidende mand..

Herefter gik vi alle over på den anden side af vejen til Nidarosdomen, der i disse dage var smykket med 2 kranser på et par af statuerne på facaden.

Den ene krans var, som vanligt den 25. juli, hængt op på statuen af St. Jakob ('ham' med muslingeskallen) og den anden krans, var i – også i dagens anledning, den 29. juli, hængt op på 'Den Hellige St. Olavs statue.

Nu kunne vi alle deltage i dagens store Olsokmesse i Nidarosdomen, en pontifikalmesse, med deltagelse af de tre biskopper: nuntius (Pavens ambassadør i de Nordiske lande) ærkebiskop Henryk Józef Nowacki, biskop Berislav Grgić, Tromsø og biskop Bernt Ivar Eidsvig Can. reg. Oslo.

Meget festligt og meget, meget farverigt at opleve, med alle disse nye rober i denne enorme og mørke kirke, der hurtigt var blevet fyldt op med kirkegængere og velduftende skyer af røgelse.

Messen sluttede igen med salmen "Be for oss St. Olav" – herefter gik alle rundt og gav hinanden et klem og sagde tillykke!

Den katolske kirke i Trondheim afsluttede de fire dages Olsokfestligheder med en lidt mindre pontifikalvesper ved Biskop Bernt Ivar Eidsvig på den anden side af gaden i vores egen St. Olav Domkirke og til sidst igen... igen... socialt samvær og spising af lækker mad, en masse kager tilført en god

del snak og latter...

Ja, nu er der blevet meget at tænke tilbage på – mange, mange positive indtryk og oplevelser arrangeret af en meget aktiv menighed i Trondheim. En menighed der vokser og vokser, så der er ikke noget at sige til, at de nu går i gang med at bygge en ny og meget større St. Olav Domkirke – lige over pladsen, hvor den nuværende kirke er.

Bemærkede i øvrigt, at der var rigtig mange 'norske', nordmænd i menigheden. Altså var der flest medlemmer af menigheden, der ikke var født uden for Norges grænser.

Pilgrims bøn

Vi vandrer på hellige stier, merket av Guds skaperglede.

Vi vandrer til hellige steder, merket av Guds Ånd til liv.

Vi vandrer i hellige møter, merket av Kristi nærvær.

Gud, la oss våge oppbrudd, hjelp oss å gå din vei.

Fra indvielsen af Nidaros Pilgrimsgård 2008

Biskoppen af Oslo, msgr. Bernt Eidsvig sammen med biskoppen af Tromsø, msgr. Berislav Grgić.

ligger i Trondheimsfjorden. Her besøgte vi først de gamle klosterruiner fra ca. 1207 på Tautra, hvor en af søstre muntert fortalte lidt om fortiden og om "Gale Mathias", den berygtede, danske abbed, der pantsatte næsten alt, så klostret lige efter reformationen blev lagt ind under kronen af Christian III. Herefter gik turen til øens 'Klostergård', hvor vi indtog et beskedent måltid med laks ad libitum..

Dagen sluttede med vesper hos de otte amerikanske cisterciensnonner i klosterkirken ved Tautra Mariakloster – et meget flot, nybygget og prisbelønnet byggeri. Klosteret blev færdigbygget juli 2006 og fik fra starten af sr. Gilcris som priorinde

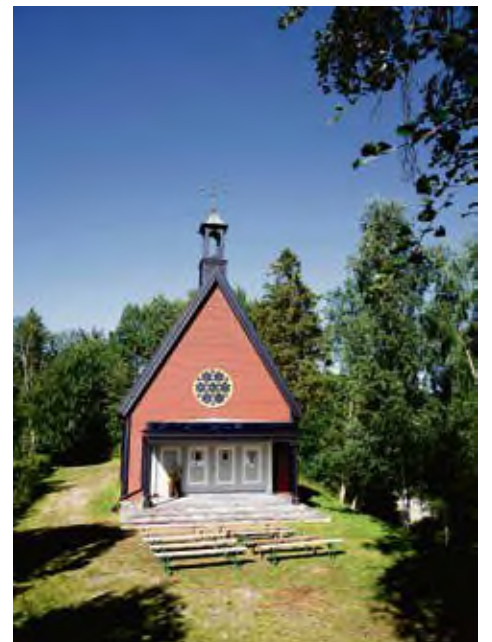
Alle vægge mod vest er af glas fra gulv til loft – så det virker næsten som at sidde

Messe i Stiklestad

Søndag, 28. juli, gik turen så til Stiklestad, hvor der var pontifikalmesse med diakonvielse i Stiklestads kirke.

Processionen med alle deltagerne startede næsten udenfor Stiklestad. Den gik helt ind til Stiklestad kirke, hvor messen blev holdt. Her var der også en diakonvielse af en tidligere luthersk præst, Egil Mogstad. Efter flere års studium, ønskede han nu at blive viet til katolsk præst. En flot og meget rørende oplevelse i den – heldigvis – meget kølige, gamle kirke, hvor der naturligvis ikke var en eneste ledig plads.

Efter messen og vielsen, gik hele den farverige procession videre op til det gamle, højtliggende St. Olavs kapel. Det er bygget i 1930 over stedet, hvor Olav Den Hellige mistede livet 29. juli. Her blev der afholdt

Sankt Olavs Kapel i Stiklestad. Her døde Olav den Hellige den 29. juli 1030.

”Vi må ikke kapitulere over for lidelsens gåde”

Biskop Anders Arborelius i processionen på vej ind til messen.

Biskop Anders Arborelius opfordrede til solidaritet med Syrien på stiftets valfart.

Tekst og foto: Lisbeth Rütz

VALFART Helt i den hellige Birgittas ånd fremhævede biskop Anders Arborelius i sin prædiken på stiftsvalfarten i Vadstena Kirkens rolle som en profetisk stemme i tiden. I sin prædiken kom biskoppen ind på konflikten i Syrien:

”Vi kan aldrig forklare lidelsens gåde; men vi ved, at Kristus gennem sit kors har

taget vor lidelse på sig, og at han lider med os og i os. Når vi tænker på den lidelse, som dræber mennesker i Syrien og andre steder, så må vi huske, at den Korsfæstede lider med og for alle dem, der nu er så udsatte. Vi kan føle os helt magtesløse over for al den frygtindgydende lidelse, som kommer så tæt på os i vores globale mediealder; men vi må aldrig give op. Gennem vor bøn kan vi støtte dem, der nu lider i Syrien, og vi kan altid gøre noget konkret for dem der lider, hvad enten de er langt borte eller lever hos os. Vi må ikke kapitulere over for lidelsen og blive afstumpede. Derfor er Caritas så

vigtig for os katolikker. Det er både udtryk for vor solidaritet med mennesker i Syrien og andre lande i nød og et udtryk for vor daglige omsorg over for dem, der behøver os i vor nærhed. Jesus kom med glædesbud, med kærlighed og ømhed til de fangne, de blinde og de undertrykte. Inderst inde ved vi alle, hvad Jesus forventer sig af os og hvilken glæde det er for ham og for os selv, når vi virkelig gør den drøm, han har med os og vil leve som ham, tale som ham, handle som ham, elske som ham. Han vil helt enkelt genkende noget af sig selv i os. Og den glæde må vi unde ham.”

Biskop Anders fremhævede det vigtige i at fremvise Kirken som et troværdigt og sandt fællesskab, et ægte alternativ til tidens individualisme.

”Netop fordi vi katolikker i Sverige kommer fra så mange forskellige lande og forskellige sociale baggrunde, kan vi vidne om troens forenende kraft og om den uovervindelige kraft som den hellige ånd er. Vi må forsøge at formidle dette budskab til mennesker i Sverige i dag, som ofte hænger fast i ensomhed og isolation

Vi katolikker må forsøge at blive endnu bedre til at dele den troens sandhed som Kirken har fået lov til at forvalte og den kærlighedens kraft, som vi alle bærer i os og den håbets dynamik, som sejrer trods alle vanskeligheder og barrierer.”

Ca. 2.000 deltog i messen, der foregik i gården på Vadstena Slot. Vadstena, hvis navn hænger uløseligt sammen med den hellige Birgitta, er i dag både et åndeligt og økumenisk centrum i Sverige. Siden 2003, hvor 700-året for den hellige Birgittas fødsel blev fejret med stor festivitas, har bispedømmet Stockholm holdt valfart her hvert andet år. De mange sprog, man hørte omkring sig, og den brogede flok af valfartsdeltagere fra hele verden gjorde valfarten til en meget international oplevelse. Hele dagen summede det af katolsk aktivitet. Det katolske torv fungerede som udstillingsvindue for de mange katolske bevægelser og institutioner i Sverige. Efter messen var der tilbedelse hos birgittasøstrene, og vesperbønnen i Klosterkyrkan fungerede som en fin afrunding på dagen.

To søstre fra benediktinerklostret Omberg i nærheden af Vadstena.

Den svenske profetinde

Birgitta var en af 1300-tallets mest indflydelsesrige kvinder.

BIRGITTA var af fornem æt og beslægtet med både den svenske konge Erik den Hellige og den danske konge Knud den Hellige. Hun blev født i 1303 i Finsta ved Uppsala i Uppland i Sverige. Allerede som barn havde hun flere religiøse syner, hvor hun så sig kronet af jomfru Maria og så, hvordan Kristus blev pint og døde på korset.

Som 14-årig blev hun giftet bort til den fire år ældre Ulf Gudmarsson, og de bosatte sig på Ulvåsa gård i Østergötland. I ægteskabet, der efter alt at dømme var lykkeligt, fødtes der otte børn, fire sønner og fire døtre. De børn, hun måske var mest knyttet til, var datteren Katarina, der blev den første priorinde for birgittinerklostret i Vadstena og Karl, ”tåresønnen”, der på grund af sit udsvævende liv gav hende mange bekymringer.

Manden Ulfs død i 1344 betyder et nyt vendepunkt i Birgittas liv. Som enke fik hun en åbenbaring om at hun skulle blive Kristi brud og Hans talerør – en profetisk røst i tiden. I alt modtog hun ca. 700 syner, som hun dikterede til skiftende skriftefædre. De

udkom i 1492 i en trykt udgave under titlen Revelationes celestes (himmelske åbenbaringer), som blev oversat til nutidssvensk fra 1957–59 af Hjalmar Sundén. Birgittas åbenbaringer er meget praktiske og konkrete. Dels påpeger de misforhold i samtiden, dels indeholder de detaljerede anvisninger til, hvordan den nye birgittinerordens klostre skal indrettes.

Birgitta så det som sin opgave gennem sine politisk-profetiske skrifter at hele splittelsen i Kirken og få paven til at vende tilbage til Rom fra Avignon. I 1349 rejste hun til Rom for at få pavens godkendelse af sin nye klosterorden. Dens regel – Regula Sancti Salvatoris – var blevet hende åbenbaret af Kristus selv.

I 1370 var pave Gregorius IX tilbage i Rom, og birgittinerordenen blev godkendt. I billedkunsten afbildes Birgitta i den gifte kvindes dragt med hovedlin. Hendes attributter er bogen og pennen, der bruges til at nedskrive hendes åbenbaringer.

Træskulptur af Den hellige Birgitta i Klosterkyrkan i Vadstena. Birgitta fremstilles her i ekstase med blikket vendt mod himlen og hænderne strakt frem.

Birgittas relikvier

En helgen bliver til.

VADSTENA Efter Birgittas død er hendes jordiske rester kommet til at ligge i dette skrin i Klosterkyrkan kaldet Blåkyrkan sammen med nogle af de mennesker der betød allermost for hende, nemlig datteren Katarina, der blev den første leder af det nye Birgittakloster i Vadstena og skriftefæderen Petrus Olavi. Men vejen dertil var lang og dramatisk

Den 23. juli 1373 dør Birgitta 70 år gammel under morgenmessen i Rom. Det sker kort tid efter en lang og udmattende pilgrimsrejse til det hellige land. Fem dage tidligere har hun i en åbenbaring fået vished om sin egen dødsdato. Da hun mærker døden nærmede sig, beder hun om at blive lagt på et træbord, fordi hun vil dø på træ som sin herre og mester. Hun dør i Casa di Santa Brigida – i dag moderhus for Elisabeth Hesselblads gren af ordenen. Sønnen Birger og datteren Katarina fører hendes kiste hjem til Sverige under en lang rejse fuld af strabadser. Den 4. juli 1374 er kisten fremme i Vadstena, og hun begravnes i Klosterkyrkan, som hun aldrig nåede at se færdig.

Relikvieskrinet med Birgittas jordiske rester i Klosterkyrkan i Vadstena.

Birgitta skrinlægges i 1393 i et træskrin beklædt med rødt fløj, efter at pave Bonifatius IX har helgenkåret hende i 1391. Men allerede i 1412 bliver der fremstillet et nyt 90 kg tungt sølvskrin til hende. Det bliver dog smeltet om i 1572, da staten fattes penge. Relikvierne fra Birgitta og Katarina bliver gemt i klostret; men skrinet bliver røvet og ført til Polen af kong Sigismund, hvorfra kong Karl X Gustav i 1656 fører det tilbage som krigsbytte. Men først langt senere kommer skrinet til ære og værdighed igen. I dag ligger her 23 skeletdele fra Birgitta, datteren Katarina og Birgittas skriftefar Petrus Olavi. Sølvbeslagene på kisten er efter al sandsynlighed fra forskellige adelsslægter, som havde støttet Birgitta.

”Åndelig dovenskab er menneskehedens største problem”

Martin Herbst, tidligere Moonmedlem og nu sognepræst i Folkekirken, er p.t. bogaktuel med ”Sunde og syge fællesskaber” – en bog der tager afsæt i hans erfaringer fra Moonbevægelsen.

Tekst: Lisbeth Rütz

INTERVIEW Hvad gør et fællesskab sygt, og hvor går grænsen mellem sunde og syge fællesskaber?

Grundlæggende går grænsen mellem sunde og syge fællesskaber ikke mellem ’os’ og ’de andre’. Den går ned igennem hvert enkelt menneskes hjerte. Et fællesskab bliver sygt, når det glemmer sin begrænsning og udgiver sig for at være en totalitet. Det kan ske ved, at man guddommeliggør lederen. Det kan ske ved, at man tager patent på sandheden. Og det kan ske ved, at fællesskabet som helhed gør sig immun over for selvkritik. Disse tendenser forekommer i ’fast’ form i besluttede sekter. I ’flydende’ form kan de imidlertid være til sted i utallige sammenhænge. Kristendommen minder os om, at Gud er den højeste autoritet og at vi, som Paulus udtrykker det, erkender ’stykkevis’ og derfor altid er på vej. I den forstand rummer kristendommen et livgivende korrektiv til usunde fællesskaber.

Hvilken rolle spiller det for din bog, at du har været med i Moonbevægelsen?

Når jeg taler om fællesskabets usunde tendenser, tager jeg afsæt i min egen erfaring. Mit ’empiriske’ materiale er baseret på de tyve år, jeg var aktiv som medlem og leder i Moon-bevægelsen. På denne måde er mine personlige erfaringer selve forudsætningen for, at bogen kunne komme til verden. Når det så er sagt, er det en af mine vigtigste pointer, at de usunde tendenser ikke kun befinder sig bag sekternes lukkede murer. Ligesom synden ikke respekterer grænser, således med mekanismerne i det usunde fællesskab. De kan udfolde sig på direktiongangen, cykelholdet, pengeinstituttet, militæret, familien eller for den sags skyld i Folkekirken. Min bog har et dobbelt sigte: Dels henvender den sig til mennesker, der har personlige erfaringer med besluttede sekteriske miljøer. Dels er den en generel opfordring til selvransagelse.

Hvorfor bruger du redskaber fra filosofien og dit fag teologien når du beskriver grænsen mellem det sunde og det syge fællesskab?

Vi lever i en tid, hvor det forventes at vægtige udsagn legitimeres af den videnskabelige metode. Den kræver for det første, at forskeren bevarer en værdineutral afstand til sit forskningsområde. For det andet fordrer den en genstandsliggørelse af det, man studerer. Endelig indebærer genstandsliggørelsen, at man måler og vejer sine resultater i overensstemmelse med anerkendte kriterier. Enhver kan se, hvor berettiget en

sådan tilgang er, når det gælder ting, kroppe og maskiner. Man kan vi sige det samme, når temaet er tanker, ånd og mennesker? Det vil jeg godt sætte spørgsmålstegn ved. Hvis sociologen og psykologen benytter sig af en traditionel videnskabelig tilgang til at forske i et usundt fællesskab som Moon-bevægelsen, kan vedkommende let komme til den konklusion, at lederen var psykopat og medlemmerne hjernevaskede. Men Moon var ikke psykopat, og jeg var ikke hjernevasket. Havde det bare været så enkelt! Hvis vi skal forstå det usunde fællesskab ved roden, skal vi et spadestik dybere, end den videnskabelige metode tillader. Det er her, teologien og filosofien kommer ind i billedet. De reducer ikke mennesket til en genstand, man kan måle og veje. De fordrer ikke en kølig afstand til ens interessefelt. Frem for alt prøver de at beskrive menneskets eksistentielle ’utilstand’. Dermed inspirerer de den enkelte til at afsløre det usunde i sig selv, før det manifesterer sig i ødelæggende tankemønstre og adfærd. Teologien og filosofien rummer en skattekasse af indsigter, der er uvurderlig, når det drejer sig om at forstå forskellen på sunde og syge fællesskaber.

Du gør åndelig dovenskab til den helt store synder. Hvorfor er den så farlig?

Efter min mening er åndelig dovenskab menneskehedens største problem. Åndelig dovenskab eller *akedia*, som ørkenfædrene benævnte den, er ikke det samme som fysisk ugidelighed eller mental slaphed. Man kan være hyperaktiv og superintelligent og stadig være åndelig doven. Åndelig dovenskab udspringer af, at man har mistet forbindelsen til Guds kærlighed. Det medfører

et forskruet selvforhold, hvor man både glemmer sin gudgivne storhed og begrænsning. I det første tilfælde fører det til falsk ydmyghed eller underdanighed. I det andet tilfælde bærer det frugt i falsk stolthed eller hovmod. I begge tilfælde angribes hjertet ved roden, og der gives grønt lys for fællesskaber, der er alt andet end sunde. I Danmark har vi ’Janteloven’. Janteloven siger, ’du skal ikke tro, du er noget’. Det er ikke særligt opbyggeligt. Nu har vi tillige fået en anden lov. Den kan vi kalde X-faktorloven. X-faktorloven siger, ’du skal tro, du er alt.’ Det er Janteloven vendt på vrangen. På denne måde har jantelovsagtige fællesskaber og Thomas Blachman det til fælles, at de eksemplificerer åndelig dovenskab på nationalt plan. Når man giver efter for åndelig dovenskab, kan det få katastrofale følger. Tænk på Naziregimet, der opstod på grund af omverdens ligegyldighed og Hitlers overdimensionerede selvforståelse. Eller tænk på mange områder i verden, der er præget af folkets apati og ledernes manglende erkendelse af egen begrænsning. Det vanskelige ved åndelig dovenskab er, at den forstår at skjule sig, så ingen kan finde den. Den optræder i ledtog med imponerende flid, mentale anstrengelser og mangen en god undskyldning. Det kender jeg fra mit eget liv. Jeg håber min bog kan hjælpe til, at vi får øjnene op for et problem, der er ødelæggende for sunde fællesskaber, og som i for lang tid har været overset eller glemt.

Martin Herbst: Sunde og syge fællesskaber. 238 sider. Pris: 218. Udkommet på forlaget Alfa.

FÅ 3 NUMRE AF CARITAS NYT GRATIS OG VIND ET WEEKENDOPHOLD!

Caritas Nyt vil ikke længere blive delt ud i kirkerne. Hvis du fremover ønsker at få tilsendt bladet, bedes du udfylde og indsende kuponen – porto er betalt.

Når du har modtaget tre numre af Caritas Nyt, vil du blive kontaktet af Caritas med henblik på at fortsætte eller opsigte dit abonnement. Bladet udkommer 5 gange om året og koster 100 kroner pr. år.

Vinderen bliver udtrukket d. 1/11-13 og får direkte besked. Du kan læse mere om præmien på www.caritas.dk.

Ja, tak! Jeg vil gerne have tre numre af Caritas Nyt gratis!

Ja, tak! Jeg vil gerne modtage Caritas' nyhedsmail!

NAVN: _____

ADRESSE: _____

POST NR & BY: _____

EMAIL: _____

Gammel kongevej 15, 3. sal 1610 København V

CARITAS DANMARK
+++ 23814 +++
0893 Sjælland USF B

”Nu må menigheden selv til at smøge ærmerne op”

De sidste søstre forlader Bornholm.

Tekst: Lisbeth Rütz

ORDENSLIV I næsten 100 år stod de for menighedsarbejde, besøgte syge og underviste børn på Bornholm. Men nu er det slut. Den 14. september fejrede menigheden på Bornholm afskedsmesse sammen med de sidste søstre, sr. Carina og sr. Ansvera, og den 19. september rejste søstrene tilbage til deres tyske moderhus i Neuenbeken. Her bor godt 90 søstre, og en af sr. Carinas og sr. Ansveras kommende opgaver bliver at være med til at passe de mange gamle og svagelige søstre.

Søstrenes og de katolske menigheders hi-

storie på Bornholm hænger sammen. I begyndelsen af 1900-tallet strømmede polske og ukrainske sæsonarbejdere til Bornholm for at arbejde hos bønderne, på silderøgerierne og med at anlægge jernbane. Men da Den første Verdenskrig satte en stopper for deres ønske om at vende tilbage, blev der behov for en permanent katolsk tilstedeværelse på øen.

I slutningen af 1800-tallet skød nye, udadvendte ordener op som paddehatte ude i det katolske Europa. Biskop von Euch bad én af dem – missions søstrene af det dyrebare blod – om at komme til menigheden på Bornholm, og det sagde de ja til.

Søster Carina og søster Ansvera foran Lourdes-grotten i søstrenes have. Foto: Bornholms Tidende.

Eleverne på søstrenes pigeskole samlet i skolegården i 1927. Søster Alfonsa ledede den børnehaven, der var tilknyttet skolen. Frk. Ellen Ramberg spillede klaver til morgensang, og søstrene Carolina og Esperanza underviste i regning, dansk, historie og tysk. Foto: Rønne Byarkiv.

Det skrev vi om søstrene i 1916:

RØNNE ”Søstrene af det hellige Blod er i de første Dage af August rejst til Bornholm efter i nogen Tid i København at have sat sig ind i det danske Sprog, den danske Sygepleje og Madlavning. I Krystalgade her i Byen har de nu indrettet et lille Kapel,

som mod slutningen af Maanednen skal indvies til Jesu helligste Hjerte. Lægerne i Rønne har alle med stor Venlighed og Forekommenhed taget imod Søstrenes Besøg, saa der er Haab om, at de nok vil faa god Lejlighed til at øve barmhjertig Søstergerning her i Byen og dens Omegn.”

Nordisk Ugeblad for katolske Kristne. 64. Aargang. Søndag den 20. August 1916.

Søstrenes kapel i Lille Madsegade 1919. Denne artikel bygger på materiale fra Katolsk historisk Arkiv (korrespondance mellem søstrene og skiftende biskopper)

Missionen på Bornholm

I et brev den 28.12. 1915 skriver generalpriorinde moder Paula fra klosteret Heilig-Blut i Holland til biskop Johannes von Euch: ”Den højærværdige provincial for dominikanerne og den højærværdige pater Nielen i Rønne har spurgt os, om vi sammen med deres orden er parate til at medvirke til grundlæggelsen af en mission på Bornholm. Efter hvad vi har erfaret fra de ærværdige patres, er der udsigt til dér at kunne bidrage til sjælens frelse og udbredelsen af den hellige kirke, og vi har derfor besluttet os for dette foretagende”. (*min oversættelse*).

Missions søstrene var en udadvendt, apostolsk orden, som skulle forkynde det glade budskab gennem praktisk menighedsarbejde, sygepleje og katekese. De kom i 1916 til Bornholm, og samme år blev øen et sogn.

I Rønne købte søstrene 1917 – 18 ejendommen ”Hotel Rønne” på hjørnet af Kirkepladsen og Vimmelskaftet og indrettede den til skole med op til 80 elever. Skolen blev lukket i 1932.

Lange, sirligt opstillede kolonner i søstrenes årlige rapporter til biskoppen fortæller om et højt aktivitetsniveau i kommunitetet. Søstrene passede syge på øens karantæne-station, havde privat sygepleje, gav sprog-

timer og underviste på deres skole. ”Vor Pigeskole bliver besøgt af 63 Børn. Disse undervises i 7 klasser af 4 Søstre og 1 dansk Frøken.” fortæller beretningen fra 1925.

Det var nu ikke altid lige nemt. I et brev den 26.6.1922 fra Heilig-Blut skriver søster Alexandra, generalpriorindens stedfortræder, til biskop von Euch: ”I håbet om at de Ofre som måtte bringes for Rønne også ville bære frugt til gavn for udbredelsen af Kristi rige, det vil sige ny vækst for Den katolske Kirke, sendte vi gerne Søstre til Skole og Sygepleje. Indtil nu har det dog vist sig, at Danmark, særligt Bornholm, ikke er noget taknemmeligt arbejdsområde, mens vi i andre Egne med samme kræfter kunne udfylde vigtigere poster.” Forholdet til Folkekirken var anstrengt, og brevet taler om ”de ejendommelige Forhold på Bornholm”, hvor søstrene ikke må give bibelundervisning i deres skole. Flere gange var søstrene tæt på at smide håndklædet i ringen. Brevet siger direkte, at

”Folket ikke er modent til at vende tilbage til den sande Kirke”. Derfor søgte søstrene i Rom om tilladelse til at lukke kommunitetet. Men von Euchs efterfølger, biskop Brems, overtalte søstrene til at fortsætte.

Alt har sin stund under Himlen

I dag er der et fint forhold til Folkekirken. I snart mange år har søstrene været dem, bornholmerne gik til for at få mere at vide om Den katolske Kirke. Mange konfirmander har gennem årene besøgt dem, og det er med et vist vemod, at søster sr. Ansvera og sr. Carina nu lukker og slukker på Bornholm. Men som sr. Ansvera siger det: ”Alt har sin stund under himlen. Der var tunge timer og der var dejlige timer; men nu starter noget nyt. Sådan er det bare.”

”Nu må menigheden selv til at smøge ærmerne op; men heldigvis har vi et godt menighedsråd her. Vi er i gang med at lave lister så vi kan uddelegere opgaverne”, siger sr. Carina. Både hun og sr. Ansvera er gamle i gårde på Bornholm, hvor sr. Carina har boet i 17 år og Ansvera i 32. Sr. Carina kom til Bornholm fra Nordvanggaard, hvor hun hjalp til som ”altnuligkvinde” fra 1986 – 1990 på plejehjemmet og i spisestuen. På Bornholm har hun gennem alle årene været pastoralassistent. Sr. Ansvera var sygehjælper på Nordvanggaard. På Bornholm blev hun husmoderen, der sørgede for hus og have og tog mod gæster.

Nu glæder de sig begge til at komme til at bo på et stort kloster med mange nye medsøstre.

Første børnebog om Stensen på dansk

Katolsk Forlag på banen igen.

BIOGRAFI Skal Niels Stensen jubilæet kun være en voksenbegivenhed med valfarter, kloge foredrag og lærde seminarer? Nej, mente en flok energiske mennesker i Tyskland, og derfor markeres Stensenjubilæet nu også med et tilbud rettet specielt mod børn og unge. Niels Engelmanns bog "Niels Stensen mellem to verdener, et liv i det 17. århundrede", er nu udkommet på Katolsk Forlag frisk oversat fra tysk af Kirsten Kjærulff.

Som efterskriften siger det, er bogen meget mere end en helgenbeskrivelse. Den er også historien om et modsætningsfyldt menneske og en fascinerende biografi om en stor naturvidenskabsmand. I bogen følger vi Niels Stensen fra hans tidlige barndom gennem studieårene i Holland med hans første anatomiske opdagelser, mødet med den hollandske filosof Spinoza, den lykkelige tid ved Mediciernes hof, konversionen, den kortvarige ansættelse ved Christian V's hof, præstevielsen og de sidste år som biskop i Schwerin.

"Jeg synes, bogen er en meget fin levnedbeskrivelse for unge mennesker, og den giver et rigtig godt indblik i Niels Stensens personlighed. Dens budskab er, at tro og videnskab ikke står i modsætning til hinanden" siger Kirsten Kjærulff, der p.t. også er bogaktuel med en bog om helgener for børn på Katolsk Forlag. Kirsten Kjærulff, der elsker at sidde og pusle med sproguan-

cer, har oversat bogen til et friskt og mundret dansk. De fleste katolikker kender hende fra „spørg om troen“, da Torben Riis redigerede KO eller fra talrige indlæg på Kristeligt Dagblads portal www.kristendom.dk. Tusinder af folkekirkedanskere har været med på hendes rejser til Bingen eller hørt på et af hendes foredrag om den berømte middelalderhelgen.

Bogen, der henvender sig til børn fra 10 år, er udstyret med fine akvareller af Martin Illman. Det er midler fra Frans von Sales Stiftung, ærkebispedømmet Hamburg og katolske fonde, der har gjort det muligt at trykke bogen i 1000 eksemplarer. 600 eksemplarer uddeles til katolske skoler herhjemme, 200 sendes til sognene, mens de sidste 200 kan købes hos Katolsk Forlag til 95 kr. Se mere på www.katolskforlag.dk.

LR.

De første 25 år som saligkåret fejres med seminar og festmesse

Fællesarrangement den 23. november.

Tekst: Biblioteksleder Kate Toft Madsen

JUBILÆUM I år er det 25 år siden, Niels Stensen (1638-86) blev saligkåret ved en stor festmesse i Peterskirken i Rom. Det bliver markeret med en valfart (omtalt i Katolsk Orientering, 2013:4, s.12); men også herhjemme skal jubilæet markeres. Derfor er Sankt Ansgars menighed, Sankt Andreas Bibliotek og Academicum Catholicum gået sammen om et arrangement bestående af et seminar, en festmesse i Sankt Ansgars Kirke og en efterfølgende reception. For at kunne gøre lidt mere ud af det er fejringen rykket to dage frem til lørdag den 23. november.

Seminaret finder sted kl.13.00-16.45 i Sankt Ansgars Kirkes menighedslokale, Bredgade 69, København. Det er lykkedes os at få fat i to yngre forskere, som vil holde oplæg for os. Den ene er Jakob Bek-Thomsen, der blev ph.d. sidste år fra Aarhus Universitet på en afhandling om Stensens forskningskarriere ved Medicihoffet i Firenze. Her var Stensen medlem af det prestigefulde lærde selskab Accademia del Cimento, som også var støttet af Medici'erne. Han vil tale om Stensens videnskab, sådan som det ser ud i netop denne bredere sammenhæng af fyrster og videnskabelige venner og kolleger.

Seminarets andet bidrag drejer sig også om videnskabsmanden Niels Stensen, men med fokus på medicinsk etik. Det stammer fra dr.theol. Frank Sobiech, der netop er ved

at lægge sidste hånd på en bog på tysk om Niels Stensen og medicinsk etik. Men hos os vil han holde sit oplæg på engelsk.

Seminaret slutter med en paneldiskussion om Stensens aktualitet og relevans i dag med deltagelse af biskop Czeslaw Kozon, pastor Niels Engelbrecht, Sebastian Olden-Jørgensen, m.fl. I forbindelse med seminaret vil der kunne købes Stensen-litteratur, andagtskort og frimærker (medbring kontanter!).

Efter seminaret vil der være pontifikalmesse med biskop Czeslaw Kozon, kl.17.00 i Sankt Ansgars Kirke, Bredgade 64, og efter messen er der reception i menighedslokalet. Seminaret såvel som festmessen og receptionen er gratis og åbent for alle.

PhD Jakob Bek-Thomsen fra Aarhus Universitet taler på symposiet om den betydning Cimento Akademiet fik på Stensens studier.

Rugbrødsarbejderen

Dietrich Timmermann sled landevejene tynde i Mecklenburg.

PORTRÆT Om Stensen er der skrevet både lærd og tykt i de 25 år der er gået siden saligkåringen. Men Dietrich Timmermann, Sankt Ansgar Kirkes navnkundige sognepræst gennem mange år, har om nogen gjort rugbrødsarbejdet for at gøre Stensen kendt for danske katolikker.

Engagementet i Amnestys kirkegruppe gjorde ham interesseret i kirkerne bag jerntæppet, og i kraft af sit store netværk fik han flere år før murens fald i 1989 forbindelser til præster i DDR – blandt andre til hjælpbiskop Norbert Werbs i Schwerin. Allerede i 1990 arrangerede Timmermann den første tur til Schwerin. Det blev siden til mange ture, alle med overskriften "Rejse fra København, Niels Steensens fødeby, til Schwerin, byen hvor han døde". I Schwerin besøgte man menigheden i Sankt Anna Kirche hvor danske og østtyske katolikker fejrede messen sammen og lærte hinanden at kende. "I de første mange år var pater Knud Åge Nielsen altid med, og jeg husker hans smukke prædiken i slotskirken den sidste gang han var med," mindes sakristan ved Sankt Ansgars Kirke, Ulla Elmquist,

der har været med på mange af rejserne. Siden har Lene og Bent Irlov været nogle af de faste hjælpere og medarrangører.

Mange danske katolikker har gode minder fra Timmermanns Schwerinture. Her var der plads til alle, både mainstreamkatolikken og de økumenisk interesserede fra Folkekirken. Timmermann bragte mennesker sammen og havde noget historisk at sige om hver en krog af Schwerin.

Sit kendskab til østtyske kirkeforhold uddybede Timmermann også ved besøg hos sin søster sr. Lydia Timmermann der sammen med sr. Ingrid Frings boede i et lille søsterkommunitet i Eisenach de første år efter murens fald.

Den historiske interesse har Timmermann med hjemmefra. Faderen Otto Heinrich Timmermann var uddannet protestantisk teolog og meget kunsthistorisk interesseret. Efter sin konversion arbejdede han som journalist, blandt andet ved l'Osservatore Romano i Rom, hvor familien boede nogle år. Siden boede familien i mange år i Friederichsstadt, hvor Timmermann voksede op sammen med syv søskende. Han har bevaret tætte bånd til stedet og tit læst messe i Sankt Knuds Kirke, byens katolske kirke.

LR

Dietrich Timmermann hilser på pave Johannes Paul II under valfarten til Stensens saligkåring i 1988. Foto: Felici Rom.

Hvad siger han os i dag?

Seminar om Niels Stensen i Pindstrup.

Tekst: Helge Clausen

SEMINAR Overdragelsen af Åbykorset fra Sct. Clemens menighed i Grenå til Jesu Hjerter menighed i Randers markeres med et arrangement lørdag den 12. oktober i Sct. Michaels Kirke i Pindstrup kl. 10-15:30. Her vil Helge Clausen holde et foredrag om den salige Niels Steensen og hans betydning for vor tid. Han skriver:

"I år markerer vi 25-året for saligkåringen af Niels Steensen (1638-1686), hvis korte liv var præget af store begivenheder: Hans medicinske og geologiske opdagelser gjorde ham til en berømt videnskabsmand, som stadig huskes. Som konvertit til Den katolske Kirke vakte han forundring i det protestantiske Europa, men blev et forbillede for mange. Hans møjsommelige arbejde i Kirkens tjeneste som præst og biskop gjorde ham til en sand Guds tjener.

Hvad kan han sige os i vor tid?"

Arrangementet afsluttes med, at Åbykorset bliver overdraget til repræsentanter fra Jesu Hjerter menighed i Randers.

Pris: 50 kr., som dækker formiddagskaffe/the og kaffe/the om eftermiddagen. Frokost: medbring noget til at sætte på buffeten.

Yderligere oplysninger fås hos Birgit Clausen, tlf. 86 99 63 54, e-mail: clausen.birgit@gmail.com.

Alle er velkomne!

Sct. Michaels kirke, Pindstrup. Foto: Jerzy S. Maniecki.

På den økonomiske skolebænk

Præstens centrale rolle i kirkeskattebetalingen belyst på to regionsmøder.

Tekst: Niels Messerschmidt.

KIRKESKAT Sognepræsterne og præster med ansvaret for den præstelige betjening på fremmede sprog sad sidste måned på skolebænken for at lære mere om bispedømmets økonomi og deres rolle i at få øget kirkeskatteindbetalingerne i menighederne. Det skete på arrangementer i henholdsvis Taastrup og Vejle.

Biskoppen understregede i sin velkomst vigtigheden af, at der i hver menighed og sproggruppe gøres en indsats med holdningspåvirkning for at få øget kirkeskattebetalingen, dels ved at få flere til at betale og dels ved at de, der betaler i forvejen, betaler lidt mere. Også her er præsten en nøgleperson, og det er i erkendelse heraf, at præsterne var blevet indkaldt til det obligatoriske møde.

En gul og en hvid seddel

Mødeleder, pastor Niels Engelbrecht, indledte mødet med at uddele en gul seddel om kirkens økonomi med spørgsmål om, hvordan de forskellige kirkelige udgifter finansieres i de lande, præsterne kommer fra, og hvem der er ansvarlig for at få de nødvendige midler ind.

Præsterne blev bedt om at drøfte disse spørgsmål to og to. Herefter blev der i plenum talt om hovedtrækkene i ordningerne i de forskellige lande for at belyse de forskelle og ligheder, der er i vilkårene. Trods de forskellige vilkår er et fælles grundvilkår, at ansvaret for at fremskaffe de nødvendige midler ligger hos menighederne.

Efter at bispedømmets økonomiske situation var blevet gennemgået blev der uddelt en seddel med spørgsmål om, hvordan hver enkelt menighed/sproggruppe varetager sit ansvar: Hvilke tiltag er der gjort, hvem er ansvarlig, hvordan vil der blive fulgt op, hvordan ser præsterne deres egen rolle, er der initiativer, der kan understøtte det lokale arbejde og er der tvivlsspørgsmål?

Efter en meget kort runde, to og to som sidst, gik man over til en samtale i plenum. De mest omtalte initiativer, der var taget lokalt var: omtale af emnet ved kirkekaffen eller særlige menighedsarrangementer, kampagne på hjemmeside og i kirkeblad, opslag, opfordringer ved samtaler i forbindelse med kirkelige handlinger (dåb, 1. kommunion m.m.), nedsættelse af kirke-

skatteudvalg, udsendelse af direkte henvendelser (brev eller mail), omtale fra prædikestolen. Nogle steder havde man gjort brug af husbesøg. Nogle følte en vis ulyst til alt for direkte at gå ind og tale om penge i samtaler med menighedsmedlemmer, fx ved dåb og 1.kommunion. Flere fremhævede, at der stadig hersker stor uvidenhed på området og at mere oplysning er nødvendig.

At sætte sig lokale mål

Efter frokost fortalte Christel Helleshøj, menighedsrådsformand i Skt Mariæ, Frederiksberg, om, hvordan de havde grebet sagen an og havde øget provenuet med 18 % i fjerde kvartal i forhold til året før. Det affødte en livlig diskussion i plenum, og Niels Engelbrecht samlede nogle centrale problemstillinger op: Der skal gøres en indsats i de geografiske menigheder, og der er i høj grad udfordringer i de udenlandske grupper med at få folk registreret og få dem til at betale. Her er det vigtigt, at samarbejdet mellem præst og menighed fungerer godt.

Niels Engelbrecht rådede præsterne til at sætte sig mål lokalt og følge op på dem. Når vi målene, og hvad skal vi gøre, hvis ikke vi når dem?

”I virkeligheden bruger vi alt for få penge i bispedømmet. Omsætningen er mindre end i en større katolsk skole. Vi har en fælles opgave, og du er en del af dette projekt. Vi kan ikke finde én fælles opskrift, men vi kan lære af hinanden”, konkluderede han.

Til sidst gennemgik administrationschef Thomas Larsen det materiale, der foreligger vedrørende kirkeskatten og opfordrede herunder til at oprette sig som bruger på ”kirkeskatteforum” på katolsk.dk. Her ligger der allerede en del inspiration, og det vil være et godt sted for erfaringsudveksling.

Præsterne på skolebænken – her i Skt. Pauls menighedssal i Taastrup.
Foto: Pastor Marcos Romero Bernùs.

Ved Jordanflodens bredder

Fællesskabets dag i menigheden i Høje Taastrup.

SOGNEDAG Nu kommer efteråret, og så er det tid til undervisning for børnene igen. Det fejrede Taastrup Menighed søndag den 1. september med sognedag for små og store i menigheden. En Jordanflod af mange meter blå velour med kunstfærdige små papirfisk oven på løb op til kirkens alter, hvor børnene efter messen gik igennem et stort bassin som et billede på dåben i Jordanfloden. Bagefter fik de en hvid t-shirt på som symbol på deres dåbsdragt.

”Ved vores barnedåb fik vi festtøj på, og vi fik et dåbslys som tegn på, at vi holder os vågne og venter på Kristus, der kommer. Det prøver vi at huske på vores menighedsdag. Tit forstår børnene måske ikke helt, hvad der foregår i kirken, så meningen med sognedagen er at lave nogle kateketiske

børneaktiviteter og i det hele taget gøre den til fællesskabets dag”, fortæller sognepræst p. Samuele Lando.

Det summede af aktivitet hele eftermiddagen i kirke og menighedslokaler. Menigheden spiste sammen, og den lokale katolske spejdergruppe bagte snobrød. Børnene løste opgaver om kirken og troen og fik et fint lille kirkepas med plads til stempler hver gang, de kommer i kirken. Dagen sluttede med, at børnene fik overrakt et lys til minde om deres dåb.

Omkring 30 frivillige havde flere dage før sognedagen knoklet med de mange praktiske opgaver i forberedelsen.

Sognedagen i Høje Taastrup er efterhånden blevet en fast tradition, som flere og flere støtter op om. ”For mig som sognepræst er det også en god mulighed for at komme i kontakt med medlemmerne i menigheden”, siger Samuele Lando.

Børnene er på vej gennem ”Jordanfloden”, som symboliserer deres dåb
Foto: Øivind Kjærstad.

Kom til Skt. Annæ Dag

Ny årlig sognefest i Sankt Annæ menighed på Amager.

Tekst og foto: Anette Hansen

SOGNEFEST Vi er glade for at meddele, at Skt. Annæ Kirke arrangerer en festlig sogneweekend kaldet ”Skt. Annæ Dag”. Skt. Annæ Kirke er opkaldt efter Sankt Anna, der var mor til Jomfru Maria og bedstemor til Jesus. For at fejre og ære hende i erindring og taksigelse og for at fejre vores fællesskab vil en årlig sognefest blive introduceret i den første weekend i oktober 2013. I år vil den begivenhed finder sted lørdag den 5. oktober kl. 12.00-21.00 og søndag den 6. kl. 9.00-21.00. Skt. Annæ Dag er en sognefest, der involverer de tre sproggrupper i vores kirke, nemlig den danske, engelske og polske gruppe. Denne dag vil også markere lanceringen af den af Skat godkendte redemptoristiske velgørenhedsorganisation, kaldet ”Better World Denmark” (BWD). Biskop Czeslaw Kozon har sagt ja til at deltage under lanceringen af både Skt. Annæ Dag og Better World Denmark (betterworld.dk).

Sankt Annæ Dag, som vil være et samlingspunkt for alle kirkens sognebørn på tværs af alle nationaliteter, vil byde på en masse spændende og underholdende aktiviteter, såsom tværkulturel musik og dans, mad og drikke, kunststilling fremført af en berømt maler og katolsk præst fra Indien, P. Biju Madathikunnel, C.Ss.R., åbning af en genbrugsforretning, loppemarked, børne- og ungdomsaktiviteter, sport, lotteri, bogudsalg og meget mere. Der er også

åndelige aktiviteter, messe og sakramental tilbedelse, familiemesse og internationalt gospelkor. Overskuddet fra Skt. Annæ Dag vil blive doneret til velgørenhed gennem Better World Denmark.

Kom og vær med til at fejre glæden ved fællesskab og kristen enhed! Vi ser frem til at byde jer alle velkomne til denne store sognefest den 5-6. oktober.

Skt. Annæ Kirke ligger på Dronning Elisabeths Allé 3 på Amager. Bus 5 A kører lige til døren.

Det sker i Bispedømmet

September

Søndag 22. Kollekt for Katolske Menighedsplejer

Fredag 27. kl. 19.00-ca. 21.30: Forsonings- og helbredelsesmesse, Jesu Hjerte Kirke, Stenosgade, Kbh. v/pastor Lars Messerschmidt m.fl. Skriftemål fra kl. 18.00. Inf.: 33 33 05 02 og www.forsoningsoghelbredelsesmesse.dk

Fredag 27. kl. 19.00-24.00: Skt. Thomas Fællesskabet inviterer til tilbedelse hvor Sakramentet udstilles. Intentionen er at bede for den messe, som afholdes 1. onsdag i måneden med forbøn for de syge. Sted: Vor Frue Kirke, Ryesgade 26, Aarhus C.

Søndag 29. kl. 12.00-17.00: Katolsk Menighedspleje afholder Mikkels-marked i Sankt Ansgar Kirkes Menighedslokaler, Bredgade 69. Kbh.

Oktober

Lørdag 5. kl. 14.30: Voksenkatekese: Tema: Kejser Konstatin og kristendommern. 1700-året for Milano Ediktet. v/ Helge Clausen. Sted: Sankt Ansgar Kirkes menighedssal, Bredgade 69, Kbh. Kr. 40,- til materialer, kaffe og te. Slut-ter med messe kl. 17.00. Alle er velkomne.

Søndag 6. kl. 16.00: Foredrag ved Fr. John Hunwicke, England, i anledningen af 50-året for 2. Vatikanconcils dokument om liturgien: Hvordan lader vi liturgien ændre os? Hør hvad koncilet lærer os om liturgien og om den indvirkning den bør have i vores liv som kristne. Sted: Jesu Hjerte Kirkes menighedssal, Stenosgade 4A, Kbh. V.

Torsdag 10. kl. 20.00-23.00: Natkirke, Sakramentskirken, Nørrebrogade, Kbh. for alle interesserede. Der er mulighed for tilbedelse, personlig forbøn, for at tale med en af medarbejderne, eller blot for at nyde stilheden og roen i kirkerummet. Man kan komme og gå som det passer. Aftenen slutter med sakramental velsignelse ca. 22.45.

Fredag 11. kl. 18.00-19.30: "Åben Dør". Personlig samtale og forbøn v/pastor Lars Messerschmidt m.fl. Sted: Jesu Hjerte Kirkes menighedslokaler, Stenosgade, Kbh. Inf. tf. 33 33 05 02 og www.forsoningsoghelbredelsesmesse.dk

Lørdag 12. oktober kl. 10.00-15.30: Seminar i Pindstrup. Tema: Niels Stensen og overdragelse af Åbykorset fra Sct. Clemens menighed, Grenå til Jesu Hjerte menighed, Randers. Sted: Sct. Michaels Kirke, Kastrupvej 1, Pindstrup, 8550 Ryomgård

Torsdag 17. kl. 19.30: Eugenio Pacelli as nuncio in Germany 1917-29 and his archives in the Vatican Secret Archives (foredrag på engelsk, diskussion på dansk), v/ Kirsi Salonen (Turku, Finland). Sted: Sankt Andreas Bibliotek, Gl. Kongevej 15, Kbh.

Første og sidste onsdag i måneden kl. 17.30-19.30: Hjælp til misbrugere og pårørende ved den katolske organisation Cenacolo. Rådgivningen finder sted i Bredgade 69 A, Kbh. K. Tlf.: 51 53 41 60

Skt. Thomas Fællesskabet inviterer til eukaristi, lovprisning og katekese. Sted: Oratoriet, Vor Frue Kirke, Ryesgade 26, Aarhus C. Info: p. Herbert, SJ 87 30 70 42 eller 24 27 86 89, eller Jan Zieleskiewicz 50 29 13 57, e-mail: johny.zet@gmail.com

Datoer i september og oktober: onsdage kl. 19.00 den 25/9, 9/10, 16/10, 23/10 og 30/10.

Messe med forbøn for de syge afholdes hver den 1. onsdag i måneden fra kl. 19.00-21.00 Sted: Vor Frue Kirke, Ryesgade 26. 8000 Aarhus C.

Datoer i efteråret: 2/10, 6/11 og 4/12

Det årlige konvertitkursus v/sr. Anna-Mirijam Kascher cps, afholdes hver torsdag kl. 19.30. Sted: Sankt Ansgar Kirkes menighedssal, Bredgade 69 A, Kbh. K. Info: www.katolskorientering.dk

Liturgisk kalender 1. - 31. oktober 2013

1. *hvid.* Tirsdag i 26. alm. uge. (II Ps).

Therese af Jesusbarnet (af Lisieux), jomfru og kirkelærer (†1897) (m)
 V: SI 87,1-3.4-5.6-7
 R: Gud er med os.
 L.: Zak 8,20-23. Ev.: Luk 9,51-56.

2. *hvid.* Onsdag i 26. alm. uge. (II Ps).
De hellige værneengle (m)

Englenes. pf.
 V: SI 137,1-2.3.4-5.6
 R: Gid min tunge må klæbe til ganen, hvis ikke jeg husker på dig.
 L.: Neh 2,1-8. Ev.: Matt 18,1-5.10

Ad libitum læsninger:

V: SI 91,1-2.3-4.5-6.10-11
 R: Han byder sine engle at vogte på dig på alle dine veje.
 L.: 2 Mos 23,20-23. Ev.: Matt 18,1-5.10

3. *grøn.* Torsdag i 26. alm. uge. (II Ps).

V: SI 19,8.9.10.11
 R: Herrens forordninger er retskafne, de glæder hjertet.
 L.: Neh 8,1-4a.5-6.7b-12. Ev.: Luk 10,1-12.

4. *hvid.* Fredag i 26. alm. uge. (II Ps).

Frans af Assisi (†1226) (m)
 V: SI 79,1-2.3-4.5+8.9
 R: For dit navns ære, befri os, Herre.
 L.: Bar 1,15-22. Ev.: Luk 10,13-16.

5. *grøn.* Lørdag i 26. alm. uge. (II Ps).

Eller *hvid.* **Gudsmoders lørdagsmesse.**
 V: SI 69,33-34.35-36b.36c-37
 R: Herren hører på de fattige.
 L.: Bar 4,5-12.27-29. Ev.: Luk 10,17-24.

Bededag for præste- og ordenskald.

6. *grøn.* **27. ALM. SØNDAG.** (III Ps).

✠ *Gl. Cr. Alm.S.pf.*
1.L.: Hab 1,2-3; 2,2-4;
 V: SI 95,1-2.7-7ab.7c-9.
 R: Om I dog i dag ville lytte til Herren! Gör ikke jeres hjerter hårde!
2.L.: 2 Tim 1,6-8.13-14.
 Ev.: Luk 17,5-10.

7. *hvid.* Mandag i 27. alm. uge. (III Ps).

Vor Frue af Rosenkransen (m)
 V: Jon 2,3.4.5.8
 R: Du løftede mig op af graven.
 L.: Jon 1,1-2,1.11. Ev.: Luk 10,25-37.

8. *grøn.* Tirsdag i 27. alm. uge. (III Ps).

V: SI 130,1-2.3-4.7-8
 R: Hvis du vogtede på skyld, Herre, hvem kunne da bestå?
 L.: Jon 3,1-10. Ev.: Luk 10,38-42.

9. *grøn.* Onsdag i 27. alm. uge. (III Ps).

Eller *rod.* **Dionysius**, biskop, og **lidelsesfæller**, martyrer (†268)
 Eller *hvid.* **Johannes Leonardi**, præst (†1609)
 V: SI 86,3-4.5-6.9-10
 R: Herre, du er barmhjertig og rig på nåde.
 L.: Jon 4,1-11. Ev.: Luk 11,1-4.

10. *grøn.* Torsdag i 27. alm. uge. (III Ps).

V: SI 1,1-2.3.4+6
 R: Lykkelig den mand, der tager sin tilflugt til Herren
 L.: Mal 3,13-20a. Ev.: Luk 11,5-13.

11. *grøn.* Fredag i 27. alm. uge. (III Ps).

V: SI 9,2-3.6+16.8-9
 R: Herren dommer verden med retfærdighed.
 L.: Joel 1,13-15; 2,1-2. Ev.: Luk 11,15-26.

12. *grøn.* Lørdag i 27. alm. uge. (III Ps).

Eller *hvid.* **Gudsmoders lørdagsmesse.**
 V: SI 97,1-2.5-6.11-12
 R: I retfærdige, glæd jer i Herren.
 L.: Joel 4,12-21. Ev.: Luk 11,27-28.

13. *grøn.* **28. ALM. SØNDAG.** (IV Ps).

✠ *Gl. Cr. Alm.S.pf.*
1.L.: 2 Kong 5,14-17;
 V: SI 98,1.2-3ab.3cd-4.
 R: Herren har kundgjort sin frelse for folkenes øjne.
2.L.: 2 Tim 2,8-13. Ev.: Luk 17,11-19.

14. *grøn.* Mandag i 28. alm. uge. (IV Ps).

Eller *rod.* **Callistus I**, pave og martyr (†222)
 V: SI 98,1.2-3b.3c-4
 R: Herren har kundgjort sin frelse.
 L.: Rom 1,1-7. Ev.: Luk 11,29-32.

15. *hvid.* Tirsdag i 28. alm. uge. (IV Ps).

Teresa af Jesus, (af Avila) jomfru og kirkelærer (†1582) (m)
 V: SI 19,2-3.4-5b
 R: Himlen fortæller om Guds herlighed.
 L.: Rom 1,16-25. Ev.: Luk 11,37-41.

16. *grøn.* Onsdag i 28. alm. uge. (IV Ps).

Eller *hvid.* **Hedvig**, ordenssøster (†1243)
 Eller *hvid.* **Margrethe Maria Alacoque**, jomfru (†1690)
 V: SI 62,2-3.6-7.9

R: Herre, du vil gengælde enhver efter hans gerninger.

L.: Rom 2,1-11. Ev.: Luk 11,42-46.

17. *rod.* Torsdag i 28. alm. uge. (IV Ps).

Ignatius af Antiochia, biskop og martyr (†107) (m)
 V: SI 130,1-2.3-4.5-6b
 R: Hos Herren er der troskab, hos ham er der altid udfrielse.
 L.: Rom 3,21-30a. Ev.: Luk 11,47-54.

18. *rod.* Fredag LUKAS, evangelist (f)

Gl.Ap.pf.II
 V: SI 145,10-11.12-13ab.17-18
 R: Dine fromme, Herre, skal kundgøre dit riges strålende herlighed!
 L.: 2 Tim 4,10-17b. Ev.: Luk 10,1-9

19. *grøn.* Lørdag i 28. alm. uge. (IV Ps).

Eller *rod.* **Jean de Brébeuf** og **Isaac Jogues**, præster, og **lidelsesfæller**, martyrer (†1647)
 Eller *hvid.* **Paul af Korsset**, præst (†1775)
 Eller *hvid.* **Gudsmoders lørdagsmesse.**
 V: SI 105,6-7.8-9.42-43
 R: Evtigt husker Herren på sin pagt Eller Halleluja!
 L.: Rom 4,13.16-18. Ev.: Luk 12,8-12.

20. *grøn.* **29. ALM. SØNDAG.** (I Ps).

✠ *Gl. Cr. Alm.S.pf.*
1.L.: 2 Mos 17,8-13;
 V: SI 121,1-2.3-4.5-6.7-8.
 R: Vor hjælp kommer fra Herren, himlens og jordens skaber.
2.L.: 2 Tim 3,14-4,2.
 Ev.: Luk 18,1-8.

Kollekt for verdensmissionen.

21. *grøn.* Mandag i 29. alm. uge. (I Ps).

V: Luk 1,69-70.71-72.73-75
 R: Lovet være Herren, Israels Gud, for han har besøgt sit folk.
 L.: Rom 4,20-25. Ev.: Luk 12,13-21.

22. *grøn.* Tirsdag i 29. alm. uge. (I Ps).

Eller *hvid.* **Johannes Paul II**, pave († 2005)
 V: SI 40,7-8a.8b-9.10.17
 R: Se, jeg er kommet, Herre, for at gøre din vilje.
 L.: Rom 5,12.15b.17-19.20b-21. Ev.: Luk 12,35-38.

Hvis Johannes Paul II fejres, kan følgende læsninger anvendes:

V: SI. 96,1-2a.2b-3.7-8a.10
 R: Kundgør Herrens under blandt alle folkeslag.
 L.: Es. 52,7-10. Ev.: Joh 21,15-17

23. *grøn.* Onsdag i 29. alm. uge. (I Ps).

Eller *hvid.* **Johannes af Capestrano**, præst (†1456)
 V: SI 124 1-3.4-6.7-8
 R: Vi har vor hjælp i Herrens navn.
 L.: Rom 6,12-18. Ev.: Luk 12,39-48.

24. *grøn.* Torsdag i 29. alm. uge. (I Ps).

Eller *hvid.* **Antonius Maria Claret**, biskop (†1870)
 V: SI 1,1-2.3.4+6
 R: Lykkelig den mand, der tager sin tilflugt til Herren.
 L.: Rom 6,19-23. Ev.: Luk 12,49-53.

25. *grøn.* Fredag i 29. alm. uge. (I Ps).

V: SI 119,66.68.76.77.93.94
 R: Lær mig dine love, Herre!
 L.: Rom 7,18-25a. Ev.: Luk 12,54-59.

26. *grøn.* Lørdag i 29. alm. uge. (I Ps).

Eller *hvid.* **Gudsmoders lørdagsmesse.**
 V: SI 24,1-2.3-4b.5-6
 R: Sådan er den slægt, som søger dit ansigt, Herre.
 L.: Rom 8,1-11. Ev.: Luk 13,1-9.

27. *grøn.* **30. ALM. SØNDAG.** (II Ps).

✠ *Gl. Cr. Alm.S.pf.*
1.L.: Sir 35,15b-17.20-22a;
 V: SI 34,2-3.17-18.19+23.
 R: Den hjælpeløse råbte, og Herren hørte ham.
2.L.: 2 Tim 4, 6-8.16-18.
 Ev.: Luk 18,9-14.

28. *rod.* Mandag SIMON OG JUDAS, apostle (f)

Gl.Ap.pf.
 L.: Ef 2,19-22
 V: SI 19,2-3.4-5ab
 R: Deres tale er nået til jorderigs ende.
 Ev.: Luk 6,12-19

29. *grøn.* Tirsdag i 30. alm. uge. (II Ps).

V: SI 126,1-2b.2c-3.4-5.6
 R: Herren har gjort store ting mod os.
 L.: Rom 8,18-25. Ev.: Luk 13,18-21.

30. *grøn.* Onsdag i 30. alm. uge. (II Ps).

Eller *hvid.* **Thøger**, præst (fca. 1050)
 V: SI 13,4-5.6
 R: Herre, jeg stoler på din trofasthed.
 L.: Rom 8,26-30. Ev.: Luk 13,22-30.

31. *grøn.* Torsdag i 30. alm. uge. (II Ps).

V: SI 109,21-22.26-27.30-31
 R: Frels mig i din trofasthed, Herre.
 L.: Rom 8,31b-39. Ev.: Luk 13,31-35.

Mindeord om John Rosenberg

Tidligere viceinspektør på Katolsk Centralskole/Sankt Ansgars Skole er stille sovet ind.

John kom fra en lærerstilling på Skt. Knuds Skole og var ansat på Sankt Ansgars Skole fra 1968, først som lærer, siden som viceinspektør, for at bruge sine sidste erhvervsaktive år på skolen som lærer.

John opnåede at fejre 40 års jubilæum i det katolske skolesystem.

John var i den grad en uvurderlig del af Sankt Ansgars Skoles kultur og historie.

Vi vil huske John som en dygtig lærer og pædagog. En troværdig advokat for eleverne, morsom, hjælpsom og en loyal kollega. Han vil blive savnet, ikke mindst ved skolens træf for gamle elever første torsdag i november, hvor John trofast mødte op hvert år for at møde sine tidligere elever.

Ved skolens højtider kunne vi altid få øje på John på kirkebænken. Helt til sin død fulgte John med i Sankt Ansgars Skoles liv og kom ofte både formelt og uformelt på besøg, altid med en lun og kærlig bemærkning. Vores tanker går til Johns familie.

Æret være hans minde!

Tidl. skoleleder Kirsten Hanberg og nuværende skoleleder Kirsten Poulsen

Årsmøde i Caritas

Organisationen ønsker at styrke sin folkelige forankring.

Tekst: Caritas

ÅRSMØDE Caritas holdt den 6.-7. september sit årsmøde på Magleås. Biskop Czeslaw Kozon deltog på mødets første dag. I sin tale var biskoppen meget optaget af situationen omkring Syrien, og udtrykte glæde over, at Caritas-netværket er aktivt involveret – Caritas Danmark især i Jordan.

Årsmødet var præget af både orienteringer om Caritas' arbejde og konkrete drøftelser af, hvordan det skal se ud i fremtiden. Formanden Christa Bonde slog til lyd for, at Caritas fremover skal styrke sin folkelige forankring gennem en stærkere tilknytning til Kirken og katolikerne i bispedømmet samt andre, der deler Caritas' værdier. På bestyrelsens vegne lagde Christa Bonde også op til en debat om formen på årsmødet – ja, måske endog at flytte det fra Magleås for at rykke ud i landet og åbne årsmødet endnu mere op. Allerede i år havde man åbnet årsmødet op ved at gøre den sidste del af årsmødet åbent for alle. Det bragte yderligere tyve deltagere til Magleås ud over de 35, der deltog i årsmødet.

Caritas' årsmøde blev brugt til at påbegynde en planlægning af fem regionale møder i dette efterår. Her vil sognene blive inviteret til et møde om det nationale arbejde med henblik på at udvikle det lokalt.

På økonomisiden kunne generalsekretær Jann Sjurson konstatere, at omsætningen i 2012 nåede op på over 64 millioner kroner.

Årsmødet blev gæstet af Simon Gjedde fra Foreningen af Katolske Skoler i Danmark. Han roste samarbejdet med Caritas og glædede sig over, at det er blevet styrket. Næstformanden i Danmarks Unge Katoliker, Rasmus Arbirk Larsen, udtrykte håb om, at det i praksis bliver til mere samarbejde med Caritas i fremtiden.

Næstformanden i Caritas Danmark, Andreas Rude, rundede årsmøde af med et foredrag om pave Frans og perspektiver for hans pontifikat set med Caritas øjne. Andreas Rude afsluttede sit meget interessante foredrag med at sige, "at det aldrig har været kedeligt at være katolik. Men i øjeblikket er det særligt spændende".

Og ingen tvivl om, at mange i Caritas finder, at de fattiges pave er til stor inspiration. Således var der mange, der afsluttede årsmødet med at tage til Domkirken for at deltage i bøn for fred i Syrien.

Foto: Christian Noval.

Kloster Nütschau

Ikke langt fra den danske grænse (ved Bad Oldesloe) ligger der et Benediktinerkloster, der ved et besøg åbenbarer en skønhed og et åndeligt miljø, som desværre ikke findes tilsvarende i vores religiøst og åndeligt forarmede land. Det er ikke et traditionelt kloster med smuk sang af de 15 munke, der mere eller mindre opholder sig i deres klausur, men et kloster, hvor alle besøgende, katoliker eller protestanter kan deltage aktivt ved f.eks. at synge med afvekslende med munkene i tidebønnerne, og hvor munkene færdes blandt gæsterne, hvoraf der findes en del grupper i alle aldre, i disse varme sommerdage delvis i deres civile påklædning. Der er selvfølgelig mulighed for personlige samtaler med en munk, hvoraf de fleste er præster, og hvis man kommer som enkeltgæst og opholder sig i "Stille Bereich", der ligger i tilknytning til den meget smukke kirke fra 1975 (klosteret blev indrettet i et gammelt herresæde i 1951) er der umiddelbar tilgang til bøn og personlig andagt i kirken, der er åben hele døgnet.

Klosteret ligger omgivet af skov og søer, der indbyder til korte eller længere spadsereture. Det er omtalt i "Katolsk lommebog", hvor man kan orientere sig om de nødvendige praktiske oplysninger.

John Birger Sørensen, 5270 Odense N.

Fællesskabstilbud til udviklingshæmmede mennesker

Er du udviklingshæmmede? Har du en ven, der er det? Så er du/I velkomne i Tro og Lys. Det kan blive et livslangt fællesskab for dig og os. Mennesker med alle slags tro eller ingen er velkomne. For mødetider – se www.trooglys.dk Vi glæder os meget til at se dig!

Tro og lys er en international, økumenisk bevægelse, og vi mødes en gang om måneden. Hvis du er ung – ca. 17 år eller yngre, mødes vi i gruppen i Bethlehemskirken. Hvis du er over ca. 17 år, mødes vi i Vesterbrogruppen. Din familie og dine venner er også velkomne. For mødetider se www.trooglys.dk.

Simon Gough

Retræte på Dalum Kloster

Kvindernes retræte 2013 blev afholdt sidst i august på Dalum kloster i dejligt sommervej og med pastor Bienkowski, Slagelse som leder. Der var fuldt hus i det gæstfri kloster, og det blev en meget fin retræte.

Pastor Bienkowski gav nogle fine og interessante meditationer over Jesu 7 ord på korset, set i relation til Skabelsens 7 dage. Det var for de fleste deltagere nye tanker, der åbnede store horisonter.

Rammerne var de bedst tænkelige:

Kirken, hvor vi holdt messe og bad laudes, vesper og komplet og havde mulighed for stille bøn når som helst. Retræten foregik i stilhed, der gav fred og fordybelse.

Vi var meget taknemmelige over for Hedvigstræne, der sørgede så godt for os på deres dejlige sted – og over for Birgit Clausen, der havde gjort det store arbejde med at forberede det hele rent praktisk og bl.a. havde lavet et hefte med alle tidebønnerne til retræten. Så det hele kørte faktisk på skinner!

Vi var også meget taknemmelige over for pastor Bienkowski, der ledte retræten så fint og gjorde denne retræte i Troens år til noget særligt.

Hanne Wegener, 7100 Vejle

Fællesskab mellem Den lutherske og katolske Kirke

Jeg læser med interesse i K.O. nr. 10 s. 2 artiklen "Fra konflikt til fællesskab", som i glade og optimistiske vendinger henviser til "Det nye dialogdokument", hvor der bl.a. tales om "glæden over det genfundne fællesskab; at bede om tilgivelse for den uret, de to kirkesamfund har begået imod hinanden, og de videre skridt på den økumeniske vej mod et fælles vidnesbyrd."

Der citeres også det gamle kampråb "ecclesia semper reformanda est", dvs. om en kirke, der til stadighed må reformeres, hvilket Den katolske Kirke i følge artiklen erkender sit behov for. Mit spørgsmål er det enkle: Vil det kunne tænkes, at en sådan up-to-date reformation indbefatter villighed til fra katolsk side at ændre på nogle af de katolske læresætninger? Den katolske Kirkes lære er jo tilgængelig og har været uforandret gennem hele Kirkens historie; men

skal ønsket om "semper reformanda" forstås derhen, at selve den katolske lære også ville kunne reformeres som håbefuldt udløber af dialogdokumentet – eller er det kun en reformation i det ydre, i adfærd, i forretningsgange, i fælles arrangementer og hvad véd jeg?

Jeg håber, jeg har formuleret mig klart nok og vil være taknemlig for et klart svar (hvis et sådant er muligt), da vi er flere, der er mere end akademisk interesseret i at få afdækket problemstillingen, altså om læren skal forblive, som den altid har været – eller om den står foran en reformation og forandring, i det mindste på nogle punkter?

Jørn Nielsen, 4700 Næstved

Sørgelig læsning

Det er sørgelig læsning i juni nummeret af Katolsk Orientering vedrørende bispeddømmets dårlige økonomi. Nedsikringer og lukning af kirker bliver følgen. Det er jo ikke det vi ønsker. Vi ønsker en kirke, som kan handle udadtil og have en passende aktivitet, en dynamisk kirke. En forudsætning herfor er, at vi katoliker vil være med til at betale.

Der er i 2012 ca. 40.400 katoliker, heraf under 16 år ca. 6.700. Katoliker over 16 år udgør således ca. 33.700. Den indkomne kirkeskat i 2012 er på ca. 15.500.000 kr. eller gennemsnitlig 460 kr. pr. år for katoliker over 16 år..

I året 2012 er der i bispeddømmet et underskud på 3.100.000 kr. Dette kunne nedbringes ved at hver af ovennævnte bidrog med 92 kr. yderligere årligt. Det er jo ikke store tal der er tale om, HVIS ALLE BETALER. Desværre er det sådan at kun ca. 20 % eller ca. 7-8000 betaler kirkeskat. Jeg vil foreslå, at bispeddømmet udsender et girokort til samtlige medlemmer på 100 kr., hvor betaling samtidig gælder som tilmelding til kirkebidragsordningen for et år for de, der ikke er tilmeldt denne.

Det akkumulerede underskud vil jeg foreslå helt eller delvist bortskaffes ved udsendelse af et andet girokort til redning af bispeddømmets økonomi, samtidig med at man holder udgifterne strengt i ave. I det jeg håber, bispeddømmet vil gøre noget ved det, ønsker jeg alle!

God betalingslyst, Gud elsker en glad giver.

Jakob Heise, 3480 Fredensborg

Sankt Andreas Bibliotek og Antikvariat

Tirsdag og torsdag 10-12 og 13-16.45
Onsdag og fredag 10-12 og 13-16
Mandag lukket.

bibliotek@katolsk.dk
Tlf: 33 55 60 90

Direktør Frederik Wilhelm Krafts Legat

Direktør Frederik Wilhelm Krafts Legat yder støtte til den katolske kirkes arbejde i Danmark, blandt andet:

- Skoler
- Karitative foreninger
- Andre initiativer til styrkelse af katolske tro og identitet

Ansøgninger til Krafts Legat til uddeling i 2014 skal være bestyrelsen i hænde **senest den 15. november 2013**.

Ansøgningerne skal indeholde projektbeskrivelse, budget samt CVR-nr eller CPR-nr. Da alle tildelinger overføres elektronisk, skal ansøgningen også indeholde bankoplysninger.

Fondens adresse er:
Krafts Legat
Formand Andreas Rude
Rosenvængets Sideallé 3, 3. th.
2100 København Ø.

Ansøgningerne vil blive samlet behandlet på bestyrelsens møde i december, hvorefter ansøgerne får direkte besked.

TELEFONLINE SOS FORBØN

Ønsker du forbøn, et lyttende øre, et ord fra Jesus og en velsignelse så ring: **75 18 18 08**

Torsdag, fredag og lørdag kl. 20.00-23.00 hele året

Læserbreve

Indsendte indlæg skal forsynes med navn, adresse og telefonnummer.

- Kun navn og postnr. offentliggøres i bladet.
- Max. grænse for læserbreve: 400 ord. (vi forbeholder os ret til at forkorte læserbreve over denne længde).
- Max. grænse for kommentarer 800 ord. KO bringer en kommentar pr. nummer.
- Læserbreve kan indsendes som e-mail til redaktion@katolskorientering.dk

Eller som brev til: Katolsk Orientering, redaktionen, Gl Kongevej 15, 1610 København V.

Katolsk Orientering bringer ikke læserbreve eller kommentarer som har været trykt i andre medier.

Informationschef: Niels Messerschmidt (ansvarshavende)

Redaktør: Lisbeth Rütz

Layout: Margrethe Stenby

Annoncer og abonnement: Lisbeth Rønne
roenne@katolskorientering.dk

Medarbejdere i dette nr.:

Jes og Ligaya Pedersen, Jan Hansen, Kasper Baadsgaard, Anton Dorph -Petersen, Else Dupont, Kate Toft Madsen, Helge Clausen, Kirsten Hanberg, Kirsten Poulsen, Øivind Kjærstad, Kirsten Krog, Jerzy S. Maniecki, Christian Noval

Redaktion og annoncer:

Katolsk Orientering, Gammel Kongevej 15, 1610 København V, tlf.: 3355 6040 kl. 9-13 mandag-torsdag, Fax 3355 6041.

E-mail: redaktion@katolskorientering.dk, Giro 205-7042
Abonnementspris 510 kr. helårligt.

Alle katolske husstande kan få bladet tilsendt gratis
Udgiver Ansgarstiftelsen, Gammel Kongevej 15, DK 1610 København V

Tryk Greentech Rotaprint - Distribueret oplag 10.180
ISSN 0902-297X

Frederiksberg & Vanløse Ligkistemagasin

Jyllingevej 8 - 2720 Vanløse
38 71 75 01

Steen Jørgensen

Deres lokale bedemand siden 1940
Ring og aftal et møde enten i Deres hjem eller hos os.
Vi træffes også aften, weekend og helligdage.

www.v-lm.dk
Organiseret bedemand, tilknyttet
garantiordning, v/Steen Jørgensen

MIKKELS-MARKED

I år afholder Katolsk Menighedspleje Mikkels-marked søndag den 29. september kl. 12.00-17.00 i Sankt Ansgar Kirkes menighedslokaler, Bredgade 69, Kbh. K.

Entre: 10 kr. for voksne, 5 kr. for børn. Lodtrækning på billetten hver time. På markedet er der bogantikvariat, loppetov, fiskedam og restaurant m.m. Kl. 14.00 underholder Hardy Macko på flygel.

KATOLSK MENIGHEDSPLEJE
– yder hjælp, hvor der er et behov!

Katolsk Menighedspleje, Bredgade 69 A, kld.
1260 København K
Kontakt: katolskmenighedspleje@mail.dk
Tlf. 39 29 08 11 (Steen Johansen)

Biskoppens kalender

September

Lørdag 21.: Byretræte, København
Tirsdag 24. kl. 14.00: Møde i Dansk Selskab for Kirkeret

Oktober

Mandag 30/9-fredag 4/10: Præsteretræte, Magleås
Lørdag 5.: Byretræte, Odense
Torsdag 10. kl. 10.00: Møde i Biskoppeligt Råd
Onsdag 30. kl. 10.00: Møde i Økonomisk Råd

R. I. P.

Vores kære mor, farmor, mormor og oldemor

Daphne Elizabeth Gammeltoft

★ 27. oktober 1919 † 23. august 2013

Peter - Marie - Sophie
Anna, Pernille, Troels, Mathias,
Karen, Johan, Iacob og Simon
og oldebørn

Bisættelsen har fundet sted

Bønnens Apostolat

Oktober

- At de som føler sig så knust af livet at de ønsker at slutte det, må føle nærheden af Guds kærlighed.

- At fejringen af Verdensmissionsdagen må gøre alle kristne bevidste om, at vi ikke alene er modtagere, men også forkyndere af Evangeliet.

Kastrup Begravelsesforretning

Telefon 32 55 55 55

Døgnvagt

Bedemand Michael Riis

Amagerbrogade 155

Dragør Begravelsesforretning · Telefon 32 53 06 29
Taastrup Begravelsesforretning · Telefon 43 99 19 19

Hjælp der gavner

www.vincentgrupperne.dk

Martin Ryom

- en katolsk bedemand

T 39 29 60 08

Lykkesholms Allé 9A | 1902 Frederiksberg C

- Arv og Testamenter
- Ægtepagter
- Familiesager
- Dødsboer
- Køb af ejendom i Danmark og udlandet.

Advokat Sandra Moll

Telefon: 31 35 35 60

Fax: 31 73 25 84

E-mail: sandra@moll.dk

Hjælp med at sikre Kirkens beståen - også når du er borte

Du kan støtte Kirken ved at betænke den i dit testamente.

Arv til Kirken er fritaget for alle afgifter og går derfor ubeskåret til Kirkens arbejde.

Læs mere på www.katolsk.dk eller ring til

Torben Møller
Katolsk Bispekontor
Telefon 33 55 60 11

Bispedømmets hjemmeside: www.katolsk.dk

Katolsk Orientering

Katolsk Orientering nr. 13 udkommer 4. oktober

Indlæg til Katolsk Orientering nr. 14, som udkommer **fredag den 18. oktober 2013** skal være redaktionen i hænde senest **mandag den 30. september 2013**

Indlæg til Katolsk Orientering nr. 15, som udkommer **fredag den 8. november 2013** skal være redaktionen i hænde senest **mandag den 21. oktober 2013**

Venlig hilsen Redaktionen

Abortmodstand som digt

Han skriver på nynorsk, har udgivet 14 digtsamlinger og er efterhånden oversat til 30 sprog.

Tekst: Kirsten Krog

ABORT Den norske, katolske forfatter Knut Ødegård, som er grundlægger af websiden www.neitilsortering.no, kommer i sin digtning gang på gang pinefuldt tæt på menneskets virkelighed – også når den ikke synes at tåle dagens lys. Tilsyneladende kan det lykkes ham at berøre selv højest kontroversielle emner, uden at det for alvor støder an mod tidens politiske korrekthed. At det lykkes for ham skyldes sandsynligvis, at han ikke skriver propagandistisk. Han slår selv fast, at hans ærinde hverken er propagandistens eller apologetens, men poetens, og at han skriver livet, som han erfare det. Han skriver altså, hvad man kan

kalde erfaringsdigte, og beskriver her sin og livets erfaring uden at skjule noget. Han beskriver virkeligheden sandfærdigt og ofte aldeles usminket.

Et emne, som dukker op flere gange i hans forfatterskab, er spørgsmålet om fri abort. Og i dette 40-året for den fri aborts legalisering kan det være på sin plads at bringe uddrag fra nogle af disse digte.

Trods Knut Ødegårds erfaringsstil kan det alligevel undre, at forkæmpere for den frie abort ikke er kommet op af stolene, og at han ikke er sat udenfor det gode litterære selskab, når han bliver så direkte, som han bliver i digtcyklussen *Missa*:

"Hvorfor er Guds ansigt skjult / for os, som under tykke lag af støv? Vi hører profetens ord men ikke / den dybe rumlen af den himmelske storm, et fjernt / lynnedslag og bjerge der ryster / i profetens røst: Guds / hellige vrede – for vi vogter ikke templet

/ mod Jerusalems fjender, vi spiller strip-poker / og sælger det hellige faderskab overfor vore børn, de / som er skabte i Guds billede, [...] mens templet bliver skændet og fostre / tages ud af moderliv og laves til vellugtende salve / på yppige kvindebryster under det tyndeste silke. / For vi hører ikke Gudssproget som vibrerer / i profetens ord, [...] Døden og dommen / er uden ende ved dette forsømmelsens hav."

Nådens hær

Disse åbenlyse domsord tages imidlertid, som al den menneskets elendighed, han berører i digtcyklussen, ind i messens rum og omfavnes og opløses så at sige i nådens hav. Det er dog værd at bemærke, at når det ovenstående udmunder i et:

"Derfor / siger Herren, Hærskarernes Gud, har jeg elsket dig / så meget, at jeg gav dig min enbårne Søn [...]. Vi så en due / over Hans hoved, Hans øjne var fulde af al vor længsel / og al vor udeladelses pine", så er det netop sagt til dem, som

"endnu venter på et glimt af Guds ansigt. Det er / verdens udstødte, de som er syge af synd. / [...] De hudløse, de fattige".

Knut Ødegård tager altså intet af abortens alvor bort, men beskriver den som en konsekvens af, at vi ikke "har vogtet templet", hvilket både kan tolkes som vort eget hjerte – Helligåndens tempel – og som Kirken. Med andre ord henvender digtets domsord sig måske ikke først og fremmest til dem, som foretager aborterne, men til os kristne, der så at sige har sovet i timen. Vi har ikke "vogtet templet" og vi har ikke hørt Guds hellige vrede i profetens ord. Guds vrede er over abortens synd, men nåden er ligeså fuldt til stede, der hvor vi ser og erkender vor synd – og bliver "De hudløse, de fattige". Meget klarere kan det vel egentlig ikke siges.

Når vi fravælger "det perfekte"

Også i digtsamlingen *Det blomstra* så sinnssjukt tages abortsspørgsmålet op, endda flere gange. *Fortsættes nedenunder* ▼

Adresselabel, flytning

Til Post Danmarks strekcode

MASKINEL MAGASINPOST
ID 42512
Afsender: Katolsk Orientering
Katolsk Orientering · nr. 12
20. september 2013 · 39. årgang

POST
PP
DANMARK

Her er der imidlertid ikke tale om egentlige domsord, men en mere implicit fremstilling af, hvilket konsekvenser den fri abort har, og hvad vi går glip af i vort forsøg på at fravælge alt det, som ikke er "perfekt".

I digtet *Om syner*, røster beskriver digter-jeg 'et Jens sine oplevelser med datteren Mette, som er svært skizofren. Mette lever i en gruopvækkende virkelighed af mord og død, som hun i sin sygelige fantasi ikke blot forestiller sig, men netop oplever som virkelighed. Mod slutningen af digtet skriver digter-jeg 'et:

"Min datter lider af den vrangforestilling at hun ikke er noget / værd. Hun er bange for at være et foster / som skal aborteres bort pga. genetiske fejl."

Selvom det ikke siges eksplicit, er der igen tvivl om, at forfatteren her henleder opmærksomheden på den byrde handicappede og syge må bære på i et samfund, der sorterer mennesker fra, som ikke passer ind i samfundsnormen. Det er således ikke blot dem, der må lade livet, inden de rigtig har fået lov til at møde det, som er tabere i et sådant samfund, det er også dem, som er "sluppet udenom kontrollen" og har fået lov til at leve, men som må leve med oplevelsen af at være uønsket, netop fordi man skaffer andre – som dem selv – af vejen før fødslen.

De mindste

En anden vinkel på abortens problematik kommer frem i digtet *Dei mindste* fra samme digtsamling. Her møder digter-jeg 'et et Downs syndrom par, som i digtets titel kaldes "De mindste". Allerede i titlen kommer Knut Ødegårds holdning til disse – så ofte frasorterede – altså til udtryk. For begrebet "de mindste" henviser til Jesu ord om, at "Alt, hvad I har gjort mod en af disse mine mindste brødre, det har I gjort

mod mig" (Matt. 25, 40b). Så alvorligt er det altså og så langt vover Ødegård at gå i sit opgør med aborttilhængerne. Indirekte omskriver han dette ord fra Bibelen til: "Når I slår Downs syndrom børnene ihjel, slår I mig ihjel". Digtet har imidlertid også en anden vinkel på dette, at vi fravælger nogle mennesker på grund af deres handicaps. I digtet er digter-jeg 'et i nedtrykt sindstilstand på vej hjem fra et seminar om

"dystre statistikker for livets udsigter / på planeten Tellus og hele solsystemet i ubalance",

da han møder disse to mennesker med Downs syndrom. I dem møder han imidlertid den umiddelbare glæde ved livet og genfinder glæden og håber for fremtiden:

"De sagde det sådan, med deres smukke, runde munde, / og jeg vidste da, at så længe disse to / går hånd i hånd og slentre rundt på vejene her oppe på højen, / da går Tellus i sin trygge bane omkring solen med sit lys, elliptisk / som deres mongolide øjne, som deres munde, som deres / hoveder, trygt elliptisk omkring solen. Og da, tænkte jeg idiotisk, / da kommer isbjørnen til at overleve i de arktiske isbræer. // Velsign, ja velsign / disse mindste, de som holder alt liv oppe".

Med andre ord, ved at sortere dem fra, som ikke lever op til vore krav om effektivitet og produktivitet, vælger vi også det fra, som de står for – den rene væren. Ved at sætte standarder for "det værdige liv" overser vi det, som virkelig betyder noget her i livet, og vi går dermed vores egen undergang i møde.

Downsbørnene og Jesusbarnet

Et tredje digt i digtsamlingen *Det blomstra* så sinnssjukt – digtet *Tranene drog forbi* (Márjá og Juháνας' ferd) – sidestiller disse

Downsbørn med Jesusbarnet. Digtet er en moderne gendigtning af juleevangeliet, hvor sceneriet foregår i Nordnorge i en moderne kontekst. Mod slutningen, da digtets Maria og Josef – her Márjá og Juháνας – når frem, og det lille drengebarn bliver født, viser det sig, at det har Downs syndrom. Da de ikke har været til kontrol inden fødslen, er det ikke blevet opdaget, at drengen fejler noget, og underforstået, har de ikke fået muligheden for at vælge ham fra. Det er da også sygeplejersken Hildegunns beklagende kommentar efter fødslen. Men som digtet siger, er barnet "En julegave til folket", og faderens reaktion på sygeplejerskens beklagelser er også et "Ja tak og pris i evighed da [...], så går han ind og løfter dette barn op. Min søn, siger han, du min søn. Du min søn, velkommen". Hvordan skal denne passage i digtet læses? Jeg læser det som en måde at anskueliggøre,

at Jesus ved inkarnationen blev én af os, og altså også det lille Downs barn, som vi hver dag vælger at skaffe af vejen – og ved at sige nej til et sådant barn, siger vi dermed i virkeligheden nej til Jesus. Men faderen i digtet gør noget andet, han tager sit lille barn til sig og byder det velkomment, og der er ingen tvivl om, at Knut Ødegård med dette og de øvrige digte med en aborttematik vil opfordre læserne til at gøre det samme.

I en tid, hvor det er blevet en selvfølge for menneskeret at få foretaget abort – især, når der er tale om et barn med et handicap – og hvor mange kristne efterhånden har resigneret i kampen for det ufødte liv, er en røst som Knut Ødegårds vigtigere end nogensinde, og det er vigtigt, at vi hører, hvad han siger og igen begynder at tage kampen op mod det, han kalder "det moderne barbari".

Den norske digter Knut Ødegård.

Katolsk Orientering

Congolesisk nonne modtager fornem FN-pris

Hjælper voldsramte kvinder og piger i det borgerkrigshærgede land.

Tekst: Niels Messerschmidt

AFRIKA Den congolesiske nonne, søster Angélique Namaika, har modtaget Nansenprisen 2013 for sit arbejde blandt voldtægts-ofre i det nordøstlige Congo. Hun modtog prisen for at have udvist "stort mod og for at være en urokkelig støtte" for ofrene for den væbnede konflikt i det centralafrikanske land. Nansenprisen er en årlig international udmærkelse, som gives til organisationer eller enkeltpersoner for deres indsats for flygtningesagen. Prisen uddeles af FN's Flygtningehøjkommissariat (UNHCR).

Søster Angélique's 'Center for reintegration og udvikling' i Dangu har siden 2003 hjulpet over 2.000 kvinder og piger, der har været bortført og voldtaget af oprørshære, navnlig af Herrens Modstandshær (LRA) under ledelse af den berygtede Joseph Kony. Centret hjælper i øjeblikket 150 personer.

Den katolske nonne modtog Nansenprisen i forbindelse med et arrangement på UNHCR's hovedkontor i Geneve den 30. september, og rejste derefter til Rom for at mødes med paven. Ifølge BBC bad hun pave Frans om at tilgive oprørslederen Joseph Kony, som Den internationale Straffedomstol har udstedt arrestordre mod for at have begået krigsforbrydelser.

"Jeg ønsker at paven griber ind så vi atter kan få fred i vores land", forklarer søster Angélique.

Har grædt af fortvivlelse

Søster Angélique har brugt de sidste ti år på at hjælpe voldsramte kvinder ved forskellige indtægtsgivende aktiviteter, så kvinderne kan tilbydes kompetencegivende kurser, læseundervisning og psykosocial rådgivning. Centrets drift finansierer hun blandt andet ved at sælge afgrøder, hun selv har dyrket, så kvinderne fx kan lære at sy.

"Jeg har også en ovn derhjemme og bager brød hver dag, som jeg sælger. Disse penge er også med til at betale for aktiviteterne på centret", forklarer Angélique til BBC, som udover arbejdet på centret også cykler rundt for at besøge dem, hun hjælper i Dangu og de nærliggende landsbyer.

Det kom som "en stor overraskelse" for søster Angélique, at hun skulle modtage

Søster Angélique Namaika i færd med at undervise centrets kvinder og piger.
Foto: unagencies.shokesu.com.

den fornemme pris. For som hun siger: "Jeg har tit følt, at jeg ikke gjorde alverden ... Men jeg er ovenud lykkelig, især fordi jeg tit har følt mig alene med mine aktiviteter – nogle gange har jeg grædt af fortvivlelse, men nu ved jeg, at jeg ikke er alene".

"Det er vanskeligt at forestille sig hvor meget de kvinder og piger, der har været mishandlet af LRA, har lidt. De vil være mærket for livet. Med Nansenprisen bliver det muligt at give flere fordrevne i Danguområdet mulighed for at skabe sig en ny tilværelse", siger søster Angélique Namaika i en pressemeddelelse.

UNHCR og organisationen 'Internal Displacement Monitoring Centre' har i fællesskab udgivet en rapport om følgerne af oprørshærens LRAs aktiviteter i Congo. Heri anslås det, at op imod 320.000 personer siden 2008 er blevet drevet på flugt i landets nordøstlige Orientale-region som følge af oprørshærens hærgen.

"Mentaliteten i Mellemøsten må ændre sig radikalt"

*Kristen leder uden illusioner for
Kirkens fremtid i Mellemøsten.*

SYRIEN Krigen i Syrien var fra starten af ingen religionskrig. Den var et skrig efter lighed, frihed og demokratisering; men jo længere krigen varer, jo mere vil hadet mellem konfessionerne blusse op. Krigen har udviklet sig til en konflikt mellem to forskellige grene af islam, sunnitterne og alawit-

terne; men den er også blevet til en konflikt mellem det muslimske flertal og de kristne. Det udtaler Flavien Joseph Melki i et interview med organisationen Hjælp til kristne i nød. Melki er ærkebiskop emeritus i den syrisk-antiochenske kirke, der er uneret med Rom. Regionale magter som Iran og Saudi-Arabien spiller en stor rolle i konflikten i Syrien, fordi de har modstridende interesser. Allerede da Assads far var ved magten, blev Syrien og Iran forbundsfæller, og i lang tid har det socialistiske Baath-parti fået våben fra deres nære allierede Rusland. For nabolandet Libanon kan situationen få næsten uoverskuelige konsekvenser. Den shiitiske Hisbollah-milits støtter Assad, mens sunnitterne kæmper mod ham. Saudi-Arabien blander sig også i konflikten og støtter sunnitterne mod Assad med både penge og våben, siger Melki.

"Der er ikke demokrati i noget arabisk og islamisk land. Dette begreb er simpelthen fremmed for regionen. I hele det moderne Syriens historie har Assad-regimet været det, der respekterede mindretallene mest. Vi kan sige at kristne i de sidste 40 år har

nydt frihed og lighed i Syrien, fordi det syriske Baath-parti, et ikke-religiøst parti, aldrig blander sig i religionsanliggender og respekterer enhver trosretning. Den foretrækker ikke nogen religion frem for andre. Og det er der formentlig nogle lande, der ikke bryder sig om", siger Melki.

De arabiske muslimske lande er endnu ikke kommet så langt, at de kan holde stat og religion adskilte. Mentaliteten i Mellemøsten må ændres radikalt; men først i fremtidige generationer kan man gøre sig håb om at bekæmpe analfabetisme og uvidenhed og gøre det muligt for muslimer at konvertere til kristendommen, mener Melki, der ser uden illusioner på kristnes fremtid i Syrien.

"Kristne er de oprindelige beboere i dette land. De var der længe før Islam og forlader landet med tungt hjerte. Men på grund af vold, krig og fattigdom tvinges de til at forlade landet. Dog, så længe vi hyrder er ansvarlige for de kristne, opfordrer vi de unge til ikke at forlade deres hjemegn, fordi vi endnu har en religiøs mission at opfylde."

LR

Farvel til Bornholm

Da søstrene tog afsked.

Læs mere side 6

Glæd dig til...

...katolsk kulturnat og Sankt Annæ Dag.

Læs mere side 7

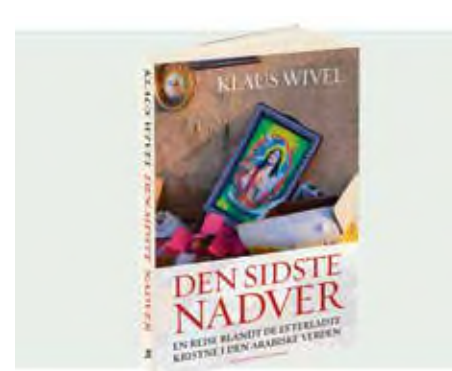
Johannes Paul II og sr. Faustyna

De er kommet tættere på os.

Læs mere side 5

Den sidste nadver

Ny bog om kristne i Mellemøsten.

Læs mere side 8-9

KO mener

'Men størst af alt er kærligheden'

Kirken er nødt til at finde en ny balance mellem sin insisteren på moralske belæringer og at forkynde Evangeliet på en missionerende måde. Det siger pave Frans i et langt interview i det italienske jesuitter-tidsskrift *Civiltà Cattolica*. "Ellers vil selv Kirkens moralske bygningsværk sandsynligvis falde samme som et korthus, miste sin friskhed og Evangeliets duft", påpeger han.

I interviewet forbereder paven katolikkerne på en omfattende reform af den kirkelige institution, bl.a. gennem sine udtalelser om at "Kirkens dogmatiske og moralske belæringer er ikke alle ækvivalente" og at "tænke sammen med Kirken" ikke kun vil sige at tænke med hierarkiet. "Kirken [er] ... Guds folk, hyrder og folk sammen. Kirken er totaliteten af Guds folk".

Pave Frans antyder også hvordan han tænker sig reformen grebet an – med udgangspunkt i hans erfaringer som jesuitternes provincial og senere som ærkebiskop af Buenos Aires, hvor han på nærmeste hold blev konfronteret med sekularismen og den evangeliske protestantismes fremmarch. Han indrømmer således, at han som ung provincial med sin autoritære ledelsesform lavede mange fejl, og at han har lært af sine fejltagelser: "Jeg er altid på vagt overfor forhastede beslutninger", siger han nu. "En viis dømmekraft kan løse livets naturlige tvetydigheder og hjælpe med at finde frem til de mest hensigtsmæssige løsninger, som ikke altid er dem der umiddelbart virker store og stærke".

Med sin beslutning om at udpege en rådgivergruppe på otte kardinaler viser pave Frans, at han i sit reformarbejde vægter samråd og samarbejde højt. Han taler i interviewet for at bispesynoderne bliver rådgivende organer i ordets sande betydning og ikke blot optræder som et 'gummistempel' for paven eller kuriens dagsorden.

Frans advarer dog mod at haste forandringer og reformer igennem. At lægge fundamentet og opbygge en konsensus omkring fornyelsen er altafgørende og tager tid, pointerer han.

Mange er efterhånden bekendt med pave Frans' ydmyge og enkle livsstil. I interviewet afdækkes en ny side af ham; hans urokkelige tro på fremtiden – en tillid, der udspringer af en dyb tro på at Gud stadig virker blandt sit folk og fortsat griber ind i historien. Af denne tro udspringer visheden om, at meget af det nye som spirer frem i Kirken skal vi møde som en åbenbaring snarere end at betragte alt nyt som tilbageskridt.

Hvad pave Frans opfordrer os til er at give Kirken en ny kulør. Selv om sort og hvidt er stærke og nødvendige kontraster, kan det sande billede af Kirken kun aftegnes gennem en palette af nuancer. Og det er netop gennem nuancerne og via sin empatiske og raffinerede måde, at pave Frans er i færd med at tegne omridset af Den katolske Kirke i det 21. århundrede – uden at gå på kompromis med sandheden, men heller ikke, som han ved flere lejligheder har understreget det, uden at gå på kompromis med kærligheden.

Niels Messerschmidt

Befrielsesteologiens nestor i pavelig audiens

Paven mødtes med manden, der gav den omstridte bevægelse sit navn.

Tekst: Niels Messerschmidt

VATIKANET Pater Gustavo Gutiérrez OFD, der af mange betragtes som grundlæggeren af den befrielsesteologiske bevægelse, var den 11. september i privat audiens hos pave Frans. Selv om besøget ikke figurerede i pavens officielle program, har nyheden om pavens møde med den 85-årige peruvianske præst vakt interesse langt udenfor Vatikanet.

Gustavo Gutiérrez skrev i 1971 bogen *Teología de la liberación*, der lagde navn til den befrielsesteologiske bevægelse – en teologisk og social bevægelse, som har haft stor indflydelse især i Latinamerika. I modsætning til førende befrielsesteologer som fx Leonardo Boff og Jon Sobrino, der af Vatikanet blev beskyldt for at sympatisere med marxistiske idéer, ragede Gutiérrez aldrig uklar med Rom. Desuden har Gutiérrez i mange år været en nær ven af Troslærekongregationens nuværende præfekt, ærkebiskop Gerhard Ludwig Müller.

Den samme uge som han mødtes med pave Frans offentliggjorde Vatikanets dagblad *L'Osservatore Romano* et interview med Gutiérrez, en artikel af ham selv samt to artikler, der roste hans arbejde – den ene skrevet af Troslærekongregationens præfekt.

Efter at befrielsesteologien har været kritiseret både af Johannes Paul II og Benedikt XVI antyder de seneste begivenheder et muligt kursskifte over for bevægelsen – eller dele af den – fra Vatikanet og den nuværende paves side. Det er måske mere korrekt at sige, at den nuværende

udvikling synes at være frugten af en lang og smertefuld proces, hvor igennem Kirken har afklaret karakteren af sit engagement for verdens fattige i dag.

Forbrødring på vej?

Befrielsesteologien opstod i Latinamerika i 1960'erne og den fandt i Skriften principperne og inspiration for dens arbejde mod uretfærdighed og undertrykkende sociale strukturer. I 1980'erne udsendte Troslærekongregationen to større dokumenter om befrielsesteologien. Dokumenterne talte positivt om befrielsesteologiens sigte, men kritiserede samtidig den for at sammenblende marxistiske analyse og begreber som fx 'klassekamp' med Kirkens forpligtelse til at afhjælpe fattigdom og uretfærdighed.

Især jesuitter i Latinamerika tog befrielsesteologien til sig, og i et dokument fra 1975 omtales ordenens "forpligtelse til at kæmpe for retfærdighed i solidaritet med de stemmeløse og de magtesløse".

Ikke overraskende vakte enhver hentydning til sekulære revolutionsidéer bekymring i Vatikanet. I 2007 advarede Troslærekongregationen om "de fejlagtige og farlige udsagn" i jesuitten Jon Sobrinos værker, og året efter bad Benedikt XVI jesuitterordenen om at bekræfte deres loyalitet mod Kirkens lære omkring en række kontroversielle spørgsmål, herunder visse aspekter af befrielsesteologien.

Som superior for jesuitterne i Argentina i perioden 1973-79 talte Jorge Mario Bergoglio (den nuværende pave Frans) imod en stigende politisering blandt præsterne i kølvandet på militærdiktaturet i landet i 1976. Selv om Bergoglio i disse år ikke støttede befrielsesteologien, har hans senere og vedholdende pastorale arbejde for de fattigere som ærkebiskop

af Buenos Aires nuanceret dette billede. Det kom bl.a. til udtryk på konferencen for biskopperne i Latinamerika og Caribien i 2007, hvor Bergoglio var hovedbidragsyder til konferencens slutdokument. Selv om han ikke her brugte ordet 'befrielsesteologi', harmonerer dens stærke udtalelse om "opbygningen af et retfærdigt og broderligt samfund", der sikrer "sundhed, mad, uddannelse, bolig og arbejde for alle" godt med befrielsesteologien i sin oprindelige udgave.

Ifølge *L'Osservatore Romano* har valget af pave Frans, der er den første pave nogensinde fra Latinamerika, medført, at befrielsesteologien ikke længere kan "forblive i skyggen, hvortil den har været forvist i nogle år, i det mindste i Europa".

Hvad enten pave Frans er befrielsesteolog eller ej, så har den argentinske pave fordømt udnyttelse af de fattige og kaldet alle katolikker over hele verden til at række en hånd ud og hjælpe dem. Og uanset om det sker under befrielsesteologiens paroler eller ej.

Præsten og teologen Gustavo Gutiérrez' bog *'Teología de la liberación'* fra 1971 lagde navn til den befrielsesteologiske bevægelse. Foto: hablarhoy.blogspot.com.

Ny statssekretær kommenterer præstecølibatet

Pave Frans har dog ikke udtalt sig om emnet.

Tekst: Niels Messerschmidt

CØLIBAT Ærkebiskop Pietro Parolin er kun lige tiltrådt sit nye embede som statssekretær for Vatikanet før han skaber overskrifter ved sine åbenhjertige bemærkninger om præstecølibatet – bemærkninger, der lægger op til at man kan diskutere emnet. Pave Frans' planer om at ville reformere Vatikanets administration og at "ruske op i Kirken" har skabt stor opmærksomhed både i det kirkelige bagland og i medierne, men han har endnu ikke udtalt sig offentligt om præstecølibatet.

Ærkebiskop Parolin siger i et interview til den venezuelanske avis *El Universal*, at traditionen bag katolske præsters cølibat ikke er et dogme eller bygger på en guddommelig lov, og derfor kan diskuteres. I interviewet tilføjer statssekretæren, at selv om Kirken ikke er en demokratisk institution er den nødt til "at afspejle tidens demokratiske ånd og tilegne sig en mere kollegial ledelsesstil".

Mens tidligere paver har erklæret, at visse emner ikke var til diskussion, kan ærkebiskop Parolins bemærkninger om

cølibatet måske bane vej for en større drøftelse af den gamle kirkelige tradition.

Selv om man ikke kan stadfæste med nøjagtighed hvornår præstecølibatet blev gjort obligatorisk, stammer den første nedskrevne forordning om kyskhed fra år 304, hvor konciliet i Elvira i Spanien fastslog, at alle "biskopper, presbytere og diakoner og alle andre gejstlige" skulle "afholde sig helt fra deres koner og ikke få børn" (kanon 33). På det andet Laterankoncil i 1139 blev det besluttet, at det var forbudt for præster at gifte sig.

Til avisen *El Universal* siger ærkebiskop Parolin, at "det er muligt at diskutere og reflektere over emner af ikke-tromæssig karakter og at anskue visse ændringer ud fra om de tjener til Kirkens enhed og er i overensstemmelse med Guds vilje".

I Den kanoniske Lov, kanon 277, hedder det (i egen oversættelse): "Gejstlige er forpligtede til at overholde absolut og evig kyskhed for Himmerigets skyld, og de er derfor bundet af cølibatet, en særlig gave fra Gud gennem hvilken gejstlige nemmere kan knytte sig til Kristus med et udelt hjerte og mere frit kan dedikere sig til tjeneste for Gud og menneskeheden".

Pave Frans har åbent diskuteret cølibatet, mens han endnu var kardinal Jorge Ber-

goglio af Buenos Aires. Så sent som i 2012 sagde han i et interview, at spørgsmålet om præstecølibatet "er et disciplinært og ikke et tromæssigt spørgsmål. Og at det kan ændres".

Vatikanets nye statssekretær, ærkebiskop Pietro Parolin, åbner for at det obligatoriske præstecølibat kan drøftes på ny.

Paven besvarer ateists spørgsmål om troen

Paven skriver et indlæg i italiensk avis om troens fundament.

Tekst: Niels Messerschmidt

DIALOG Medstifteren af den italienske avis La Repubblica, Eugenio Scalfari, stillede i en leder den 7. august tre spørgsmål om troen efter at have læst pave Frans' encyklika Lumen fidei: Tilgiver Gud også ikke-troende? Er det en synd at betvivle at der findes en absolut sandhed? Er troen på Gud kun et resultat af menneskelig tænkning? I sin leder betegner Scalfari sig selv som "en ikke-troende, som i mange år har været fascineret af Jesus af Nazareths forkyndelse".

En måned senere, den 11. september, offentliggjorde avisen et fire sider langt brev fra pave Frans under overskriften "Sandheden er aldrig absolut". I brevet tager paven udgangspunkt i sin egen tro; en tro, der udspringer af "et personligt møde med Jesus Kristus" gennem Kirken. "Med udgangspunkt i denne tro er jeg klar til at lytte til dine spørgsmål og sammen med dig finde den vej, vi måske sammen kan gå et stykke ad", skriver paven og siger, at dialogen mellem troende og ikke-troende ikke kun er til gavn for den enkelte, men for hele samfundet.

Pave Frans skriver, at "i moderniteten oplever vi det paradoks, at den kristne tro, der med sin nye karakteristik af mennesket tit forbindes med lysets symbol, ofte er blevet beskrevet som mørk overtro i modsætning til fornuftens lys. Hermed

forstummer samtalen mellem Kirken og en kristen inspireret kultur på den ene side og den moderne, af oplysningstiden prægede kultur på den anden side. Nu er tiden kommet til at genoptage en åben og fordomsfri dialog [...]"

Sandheden er en relation

Pave Frans går herefter over til at besvare Eugenio Scalfaris tre spørgsmål. Om Guds tilgivelse for ikke-troende skriver han, at "Guds barmhjertighed kender ingen grænser, hvis vi vender os mod Ham med et oprigtigt og angrende hjerte".

"Spørgsmålet for den, der ikke tror på Gud, ligger i at følge ens egen samvittighed. Også for den ikke-troende eksisterer synden, nemlig når man ikke følger sin egen samvittighed. At lytte til og følge ens samvittighed vil i virkeligheden sige at vælge ud fra hvad man opfatter som rigtigt eller forkert. Og på disse valg baserer det gode eller det onde i vore handlinger sig".

På spørgsmålet om der findes en absolut sandhed påpeger pave Frans, at sandhed i kristen forståelse er "Guds kærlighed til os gennem Jesus Kristus". Sandheden er derfor "en relation", bemærker han.

"Jeg vil heller ikke overfor en troende tale om en 'absolut sandhed' i denne sammenhæng. For den kristne er sandheden Guds kærlighed til os i Jesus Kristus. Derfor er sandhed en relation [mellem Ham og os]! Vi tager hver især udgangspunkt i os selv, når vi tager imod sandheden og udtrykker den; fra vor egen historie, kultur og vor

egen livssituation. Men det betyder ikke, at sandheden er foranderlig eller subjektiv, tværtimod! Men vi modtager kun sandheden som en vej og et liv. Siger Jesus ikke selv: 'Jeg er sandheden, vejen og livet'?"

Et forhold mellem to virkeligheder

Er troen på Gud kun et produkt af den menneskelige tanke? spørger Eugenio Scalfari. Hertil svarer pave Frans, at "menneskets storhed bygger på dets evne til at reflektere over Gud". Men Gud eksisterer uafhængigt om mennesket tror på Ham eller ej; "Gud er ikke afhængig af vore tanker", pointerer paven.

"Og det vil sige, at man er i stand til at leve i et bevidst og ansvarligt forhold med Ham. Men der er tale om et forhold mellem to virkeligheder. Gud (det er min egen tanke og erfaring, men hvor mange deler ikke

dette synspunkt både i dag som op gennem historien!) er ikke en idé [...] Gud er virkelig med et stort 'V'. Jesus åbenbarer Ham som en uendelig barmhjertig og godhedens Fader, og han lever selv i denne relation til Ham. Derfor afhænger Gud ikke af vore tanker. Ydermere; selv når menneskets liv slutter her på jorden og (i hvert fald for den kristne tro) den verden, vi kender, er dømt til at mislykkes, vil mennesket (på en måde vi ikke kender til) ikke ophøre med at eksistere ligesom det skabte univers. Skriften taler om 'en ny himmel og en ny jord' og fastslår, at tidspunktet og stedet for dette ligger uden for vores fatteevne, men at vi i troen og fulde af håb og forventning vandrer mod Gud, som vil være 'alt i alle'".

Den italienske avis La Repubblica bragte den 11. september et længere indlæg fra pave Frans om troens fundament – foranlediget af en ateists tre spørgsmål om troen.

Biskoppeligt møde højt mod nord

Den nordiske Bispekonference holdt sin efterårsamling i Tromsø i Norge.

Tekst: Sr. Anna-Mirijam Kaschner cps, generalsekretær for NBK

BISPEKONFERENCE De nordiske biskopper mødtes i Tromsø i dagene 13.-18. september for blandt andet at drøfte en tættere tilknytning til gruppen af katolske teologer i Norden, samarbejdet med de tyske katolikkers Bonifatiuswerk og et større fokus på Kirkens missionsaktiviteter.

Biskopperne var gæster hos Skt. Elisabethsøstrene og den katolske biskop af Tromsø, Berislav Grgić. Under hele mødet deltog den apostoliske nuntius for de nordiske lande, ærkebiskop Henryk Józef Nowacki, og biskopperne havde lejlighed til at hilse på amtsmand Svein Ludvigsen, den lutherske biskop af Tromsø, Per Oskar Kjølås og dennes hustru samt domprovst Kjell Y. Riise.

De nordiske biskopper udtrykte bekymring for situationen i Syrien og bad i fællesskab for det borgerkrigshærgede land. Efterfølgende besluttede de at indstifte en årlig bønssdag for forfulgte kristne i verden. Den holdes den 26. december på festdagen for Stefan, den første kristne martyr.

Katolske teologer i Norden

I de senere år er flere akademikere konverteret til den katolske tro, og mange katolikker bestrider nu højere lærerembeder og har akademiske eksaminer i teologi. Mange af dem, der underviser på universiteter eller akademiske institutioner, er hverken præsteviede eller tilhører et ordenssamfund.

Newman instituttet i Uppsala og menighedsfakultetet i Oslo tilbyder allerede en bred vifte af kurser om katolske emner. For at tilskynde disse teologer til at opbygge et netværk omkring foredrag og andre akademiske aktiviteter støttede Bispekonferencen deres første møde i Rom tidligere i år. Gruppen af katolske teologer håber på sigt at kunne etablere et nordisk katolsk akademi i samarbejde med Bispekonferencen og håber at initiativet bliver anerkendt af Kongregationen for katolske Uddannelser i Rom. Kongregationen har udtrykt interesse og støtte omkring projektet og vil i næste måned mødes med en repræsentant for Den nordiske Bispekonference i Rom.

De tyske katolikkers Bonifatiuswerk

De katolske bispedømmer i de nordiske lande har gennem mange år nydt en generøs moralsk, praktisk og økonomisk støtte fra de tyske katolikker. Derfor var biskopperne glade for at kunne tage imod generalsekretæren for Bonifatiuswerk,

monsignore Georg Austen, i Tromsø. På mødet diskuteredes behovene i den hastigt voksende Kirke i Norden samt mulighederne for at udbygge samarbejdet med Kirken i Tyskland.

Bonifatiuswerk tilbyder allerede nu unge tysksprogede katolikker muligheden for arbejde i nordiske sogne eller kirkelige institutioner i en kortere eller længere periode. Georg Austen udtrykte håb om også at kunne tilbyde unge nordiske katolikker samme mulighed i Tyskland.

Katolsk mission

Den nordiske Bispekonference havde også inviteret generalsekretæren for Kongregationen for folkenes evangelisering, p. Timothy Barrett LeHane, til at fortælle om kongregationens aktiviteter. Mission er nemlig hele Kirkens ansvar og de nordiske bispedømmerne forsøger på bedste vis at bidrage til evangeliseringen i samarbejde med de pavelige missionselskaber.

Efter pontifikalmessen den 15. september i Vår Frue kirke i Tromsø afslørede og velsignede biskop Bernt Eidsvig en mindetavle på latin for Svalbard. Tavlen mindes 100-årsjubileet for pave Pius Xs beslutning om at den apostoliske vikar i Norge også skulle have ansvaret for Svalbard. Senere fik Norge suveræniteten over øgruppen gennem den såkaldte Svalbardtraktat (1920/25). Foto: NBK.

”Jeg tror på det evige liv”

De nordiske biskoppers refleksioner om trosbekendelsen i Troens år, del XI.

Tekst: Msgr. Teemu Sippo SCJ, biskop af Helsinki

CREDO Trosbekendelsen fastslår de grundlæggende ting ved kristendommen ved at give en kort opremsning af kernen i den kristne – og katolske – tro. Samtidig udgør de forskellige led en liste, den menneskelige forstand ikke er i stand til at forstå fuldt ud. I sidste ende udgør hver enkelt led et mysterium. Måske er trosbekendelsens sidste led, den om det evige liv, den vanskeligste at forstå for folk i dag. Men tvivl og manglende tro er ikke noget nyt. Apostlen Paulus blev spottet i Athen for at prædike de dodes opstandelse (jf. Apg 17,32).

Kirkens lære om livets sejr over døden, der bygger på Kristi opstandelse fra sin død på korset til det evige liv, udgør kernen i vor tro. Gennem sin opstandne Søn viser Gud os, at alt menneskeligt liv er helligt og har en umådelig værdi. I princippet har alt menneskeligt liv en evig fremtid. Gud er Gud både for de levende og de døde, modsætter sig drab og endda i stand til at oprejse den døde til nyt liv.

Trods tvivl og manglende tro er det alle menneskers dybeste ønske at være levende, at leve, ja, leve uden dødens begrænsninger, at leve evigt. Noget af det har også med livets mening at gøre. Hvad er i sidste ende meningen med livet, hvis alt liv blot flyder ind i dødens tomrum – som det synes at

være tilfældet? Hvis det gode og det onde behandles ens som affald, der kastes ned i dødens intethed for evigt?

I vort håb om evigt liv og mening med livet bliver vi mødt vi af en kærlig Gud. Han rækker os hånden som ville Han sige: ”Tag imod troen på mig og de muligheder, jeg tilbyder dig. Ligesom du engang modtog dette liv fra mine hænder skal du også modtage evigheden!” Den katolske tro bygger på den overbevisning, at alle mennesker rummer en udødelig sjæl og at intet, som er godt, vil forsvinde for altid, men forblive i evigheden. Den hellige Johannes af Korset siger: ”I vores livs aften vil vi alle blive bedømt på vores kærlighed” (Avisos y sentencias, 57).

Troen og tanker om det evige liv kan også rumme elementer af frygt, for efter døden vil ethvert menneske stå til regnskab. Begynd fx med at spørge dig selv: Hvordan vil jeg klare mig foran Guds åsyn? Vil Han dømme mig og kaste mig ud i glemslen? Vil jeg lide meget på grund af mine synder?

Kirken lærer os at der er en reel risiko for at blive fordømt. Den katolske Kirkes Katekismus siger herom: ”At dø i dødsynd uden at have angret den og uden at tage imod Guds barmhjertige kærlighed betyder at forblive skilt fra Ham for evigt ved vort eget frie valg” [1033]. ”Helvedes vigtigste straf består i den evige adskillelse fra Gud, i hvem alene mennesket kan have livet og saligheden, hvortil det blev skabt, og som det længes efter” [1035]. Kirken beder hver dag om at alle må frelses og den er overbevist om, at det også er Guds vilje. Han drager os til sig med sin kærlighed,

men Han vil ikke tvinge os. Han venter på, at vi frivilligt søger Ham og at vi vender os væk fra det onde.

Skærsilden er, på den anden side, noget andet end fordømmelse. Ja, skærsildens flammer henviser til lidelse. Men skærsilden er altid kun et midlertidigt stadie på vejen mod himlen, ikke mod helvedet. Ordet ’purgatorium’ betyder ’renselse’; det er her synderen siger ’ja’ til Gud, bliver helt rensset efter døden og gøres klar til at træde ind i himlen. Skærsilden handler om Guds barmhjertighed mod mennesket, om en kærlig Gud der møder alle mennesker efter døden og giver dem endnu en chance for at blive rensset for deres synder. Intet ufuldkomment kan komme ind i himlen. Mange af Kirkens, de helliges og de troendes bønner hjælper os med at nå himlen.

Om himlen siger Den katolske Kirkes Katekismus: ”Dette fuldkomne liv med den Allerhelligste Treenighed, dette livs- og kærlighedsfællesskab med Den, med Jomfru Maria, englene og alle de salige kaldes Himlen. Himlen er det endelige mål for mennesket og opfyldelsen af dets dybeste længsler, den højeste og endegyldige saligheds tilstand” [1024]. ”Men som der står skrevet: ’Hvad intet øje har set og intet øre hørt, og hvad der ikke er opstået i noget menneskes hjerte, det, som Gud har beredt for dem, der elsker ham’” (1 Kor 2,9). Himlen ligger udover menneskets fatteevne. Det er derfor vi kun kan tale om den i billeder. Bibelen sammenligner det med liv, lys og fred, siger det minder om en bryllupsfest, Rigets vin, Faderens hus, det himmelske Jerusalem, paradiset [jf. 1027]. Det er en evig beskuelse af Gud i Hans himmelske herlighed (”den himmelske vision”, visio beatifica) [jf. 1028].

Den særlige dom over det enkelte menneske finder sted umiddelbart efter døden, mens dommedag sker ved de dodes opstandelse. Evangelisten Matthæus beskriver det således: ”Når Menneskesønnen kommer i sin herlighed og alle englene med ham [...] Og alle folkeslagene skal samles foran ham, og han skal skille dem, som en hyrde skiller fårene fra bukkene [...] Og de skal gå bort til evig straf, men de retfærdige til evigt liv” (Matt 25,31ff). Således bliver det onde én gang for alle skilt fra det gode og Guds rige vokser frem i dets fylde. ”Den nye himmel” og ”den nye jord” bliver født. Den sidste bog i Bibelen, Johannes’ Åbenbaring, beskriver Guds nye skabning: ”Nu er Guds bolig hos menneskene, han vil bo hos dem, og de skal være hans folk, og Gud vil selv være hos dem. Han vil tørre hver tåre af deres øjne, og døden skal ikke være mere, ej heller sorg, ej heller skrig, ej heller pine skal være mere. Thi det, der var før, er forsvundet” (Åb 21,3-4).

Vil du bruge 2½ minut daglig på en præst?

Therese Missionen – hvad er det?

Tekst: Katalin Nørgaard

FORBØN Pave Frans siger ved enhver given lejlighed ”Bed for mig!” – ved samtaler med journalister og fodboldspillere, ved audienser og i sine taler til de unge. Men ligesom paven har præsterne også brug for lægfolkets forbøn for at kunne udføre den store opgave, de er kaldede til.

En ny forbønstjeneste har set dagens lys i Danmark. Tjenesten er inspireret af Therese Missionen, der opstod i 1975 og i dag virker i Frankrig, Tyskland, Belgien, Polen, Ungarn, Italien og Litauen. Bønnen, som er rettet til Jomfru Maria, har ens ordlyd i alle lande.

Hvert medlem beder for en – for ham eller hende ukendt – præst i bispedømmet. Bønnen bygger på gensidig anonymitet. Anonymiteten tjener blandt andet det formål, at eventuelle sympatier og antipatier ikke har indflydelse. Den enkelte bedende påtager sig en livslang forpligtelse til at bede for denne præst.

Er hjemme igen om tre dage

Den franske pater Bruno Thévenin, stifter og leder af Therese Missionen, fortæller om hvor og hvordan Therese Missionen opstod:

”Den første spire til bønstjenesten kom i hjertet af den barnløse fru Charles fra Lisieux – byen, hvor den Thérèse af Jesusbarnet levede sit liv som karmelitternonne.

Fru Charles henvendte sig til biskoppen af Lisieux: ’Jeg har ikke fået børn i mit ægteskab, og mit hemmelige ønske var en

søn, som måske ville blive præst. Jeg vil gerne bede Dem om at nævne en af deres præster; ham vil jeg så bede for hver dag, resten af mit liv’.

Biskoppen gav hende følgende svar: ’Frue, jeg foreslår at De beder for en tilfældigt udvalgt seminarist, at han gennemfører præstestudiet. For at bevare diskretionen nævner jeg kun hans fornavn: Bruno. Modtag min faderlige velsignelse for det, De gør for Kirken’.

Fru Charles holdt sit løfte”

”I mellemtiden”, fortsætter pater Bruno Thévenin, ”gennemførte jeg mine studier på seminariet og blev præsteviet i 1973 på 100-års dagen for Thérèse af Jesusbarnets fødsel.

Mit første tjenestested var sognekirken i Lisieux. Et år senere tog jeg på en kort pilgrimstur til Ars for at ære den hellige Johannes Maria Vianney, alle præsters skytshelgen. Da jeg vendte hjem, fandt jeg sognekirken i Lisieux lukket. Sakristan, organist og husholderske var rejst.

Fra sognepræsten lå der en besked på en papirstump: ’Er hjemme igen om tre dage’. Han kom aldrig tilbage”.

En himmelsk tilskyndelse

Bruno Thévenin fortæller, at han pludselig stod alene med ca. ti tusinde menighedsmedlemmer og flere hundrede børn, der gik til religionsundervisning. Dertil kom, at han selv måtte udføre samtlige opgaver i kirken og på præstegården.

”Efter en uge var der ikke flere rene talerkerener i køkkenet. Jeg henvendte mig til

en ældre dame, som kom dagligt til hverdagsmesse. Jeg fortalte om mine problemer og spurgte om hun kunne hjælpe mig. Hun blev glad for min henvendelse og besluttede straks at hjælpe i kirken og i præstegården. Det var fru Charles. Nogen tid efter spurgte hun mig om der var flere på præsteseminariet på mit hold, der hed Bruno. Det var der ikke. På den måde fandt vi ud af, at fru Charles havde bedt for mig gennem otte år.

Jeg var klar over at begivenheden fandt sted efter en himmelsk tilskyndelse og at der måtte organiseres en bønstjeneste for præsterne.

Thérèse af Jesusbarnet spillede allerede i min barndom en vigtig rolle i min tilværelse. Min præstevielse fandt sted på 100-årsdagen for hendes fødsel. Fru Charles, som havde bedt for mig, levede i Lisieux og jeg fik tjeneste i Lisieux.

Fru Charles gjorde det samme for mig som Thérèse af Jesusbarnet gjorde i Karmel: Thérèse bad for to missionærer”.

En velsignelse for Kirken

Pater Thévenin fik herefter idéen til at mobilisere beboere på plejehjemmene, børnene og menighedsmedlemmer til at bede for præsterne!

”Det føltes som om jeg havde fundet Lille Thérèses ’Lille Vej’”, forklarer han: ”Vi besluttede at skabe en mission med navnet ’Therese Missionen’. Vi udarbejdede den kanoniske status, forklarede sammenslutningens karisma, indsatsens mål og midlerne”.

Biskoppen af Lisieux, Guy Gaucher, godkendte missionen og velsignede den i 1975.

”Jeg tror, at Therese Missionen er en velsignelse for Den katolske Kirke. Jeg tror

desuden, at oprettelsen er lille Thereses ønske. Hun sagde jo selv: ’Jeg indtrådte i Karmel for at redde syndere og for at bede for præsterne’, sagde biskoppen.

Vores stærkeste våben

Hvad er Therese Missionens mål? Præsterne udgør Kirkens hjerte. Derfor skal de omgives med kærlighed og opmærksomhed. Det er dem, som formidler sakramenterne til de troende.

”Vores mission danner med vore ydmyge bønner en beskyttende skjold omkring hver af præsterne. Bøn er vores stærkeste våben”, forklarer Bruno Thévenin og tilføjer: ”Jeg synes, at det er godt for præsten at vide, at nogen beder for ham. Det er ligeledes godt, at de troende udtrykker deres taknemlighed over, at Gud sender præster til dem.”

Ønsker du at være med bedes du kontakte undertegnede. Du vil få tilsendt fællesbønnen, som vi beder hver dag – det tager ca. tre minutter – samt det første bogstav på navnet af en af vore præster i Danmark, som du herefter beder for.

Katalin Nørgaard, Bakkehave 28, 1.th. 2970 Hørsholm, tlf: 45 76 26 45, e-mail: katalinnorgaard@webspeed.dk.

Foto: Omar Ingerslev.

Tekst og foto: Lisbeth Rütz

FROMHEDSLIV To store religiøse personligheder, pave Johannes Paul II og sr. Faustyna Kowalska, har været med til at give polakkerne håb og styrke i krig og under kommunistisk undertrykkelse. Nu er de også rent fysisk kommet lidt tættere på os. Den polske ambassadør og den polske konsul deltog sammen med over 500 andre den 22. september i en pontifikalmesse på polsk i Sankt Annæ Kirke i anledning af, at p. Leszek Kapusta, koordinator for den polske sjælesorg i Danmark, har bragt to relikvier fra Polen til Danmark. De to relikvier er en bloddråbe fra Johannes Paul II og en lille benstump fra sr. Faustyna Kowalska.

Biskop Czeslaw, sognepræst p. Wieslaw Podlach og p. Leszek Kapusta førte i en højtidelig procession relikvierne ind i kirken ved pontifikalmessen.

Biskoppen knyttede i sin prædiken an til søndagslæsningerne, der meget eftertrykkeligt talte om Guds barmhjertighed. Han sagde, at i den materialistiske verden, hvor barmhjertigheden er fraværende, har de to store skikkelser Sr. Faustyna og Johannes Paul II vist os Guds barmhjertighed. Biskoppen sagde, at vi i Jesus Kristus ser sandhed, kærlighed og barmhjertighed forenet i en person. Såvel sr. Faustyna som Johannes Paul II proklamerede utrætteligt Guds barmhjertighed. De levede næsten samtidigt mellem de to verdens krige, der i høj grad var præget af had og mangel på kærlighed. Vores verden i dag har i den grad brug for barmhjertighed og for at kunne vende tilbage til Gud. Derfor er der grund til at takke Gud for disse to store skikkelser,

Messe for to store polakker

Et lille stykke af det hellige Polen er kommet til Sankt Annæ Kirke i København.

En fyldt Sankt Annæ Kirke.

der levede for at vise andre Guds barmhjertighed, sagde biskoppen.

Som afslutning på messen takkede p. Leszek Kapusta Ewa Polit for at have inspireret ham til at bringe relikvierne til Sankt Annæ Kirke. Relikvierne skal styrke vores bønsliv og føre os til en dybere forståelse for Guds uendelige barmhjertighed. ”Disse to polakker har været med til at give os styrke og håb. Johannes Paul II gjorde det, da han sagde ”Vær ikke bange”, og sr. Faustyna gjorde det med barmhjertighedens rosenkrans. Nu er de kommet endnu tættere på os, og det er næsten som at tage dem ved hånden”, sagde Ewa Polit efter messen i en kommentar til KO.

Messen var præget af musikalsk overdådighed. Sr. Tarsylla sad ved orgelet, og Sankt Annæ Kirkes polske kor sang blandt andet Gaude mater Polonia glæd dig mor Polen, der bruges ved højtidelige lejligheder i Polen, Te Deum, vi priser dig Gud og Okaz mi boze milodzierze vis mig Gud din barmhjertighed – en salme der handler om sr. Faustyna

Relikvierne

Leszek Kapusta vil gerne være med til at udbrede dyrkelsen af sr. Faustyna og pave Johannes

Paul II og har et stille håb om, at Sankt Annæ Kirke med tiden kan blive et slags sanktuarium

Relikvierne vil i fremtiden befinde sig i Sankt Annæ Kirke; men det er meningen, at de kan lånes af interesserede grupper. Foreløbig vil de blive lånt ud til Sankt Antoni Kirke i Brønshøj, karmeliter søstre ved Hillerød og Kærlighedens Missionærer i København.

De to relikvier, der nu er i Sankt Annæ Kirke er legemsdele og derfor relikvier af 1. grad. Relikvier af 2. grad er tøj, der har tilhørt en hellig og relikvier af 3. grad er billeder og lignende, der har været i berøring med eller er velsignet af den hellige. Relikvierne er hjembragt dels fra sr. Faustynas kloster i Krakow, dels fra ærkebispedømmet Krakow

Den polske menighed i København vil senere lave en række bønshort til minde om begivenheden.

Læs mere om barmhjertighedens rosenkrans på www.gudsbarbhjertighed.dk/.

Tak til sr. Miriam fra Sankt Annæ Kirke for polsk tolkning.

Piger i polske folkedragter.

Efter messen fremviste p. p. Wieslaw Podlach og p. Leszek Kapusta relikvierne for menigheden, som hyltede dem med kys.

Kort om sr. Faustyna Kowalska

”Jeg ønsker – sagde Herren Jesus til søster Faustyna – at du i disse ni dage bringer sjæle til min barmhjertigheds kilde, så de kan øse styrke og lindring, og også de nådegaver, som de har brug for i livets vanskeligheder, specielt i dødens time. Hver dag skal du bringe en anden gruppe sjæle til mit Hjerte og du skal nedsænke dem i min barmhjertigheds hav. Og jeg vil bringe alle disse sjæle ind i min Faders hus (...). Hver eneste dag skal du ved min bitre lidelse bede min Fader om nådegaver til disse sjæle.”

Faustyna Kowalska blev født den 25. august 1905 i en fattig bondefamilie i Głogowiec i det centrale Polen. Hun var det tredje barn af ti søskende og fik navnet Helena. Allerede da hun var syv år gammel, blev hun klar over, at Gud

kaldte hende til klosterliv. Hun fik kun tre års skolegang, og i 1925 indtrådte hun i konventet Vor Frue af Barmhjertigheden.

Hun levede et intenst liv med Jesus, som dagligt åbenbarede sig for hende, og med hvem hun dagligt blev inderligt forenet i eukaristien. Den dagbog, som Jesus pålagde hende at skrive, er et betagende vidnesbyrd om denne sjæls mystiske forening med Gud. Hun blev bl.a. pålagt af Jesus at udbrede kendskabet til Barmhjertighedens Rosenkrans.

I 1938 døde hun 33 år gammel af tuberkulose. Det var den daværende ærkebiskop af Krakow, Karol Kardinal Wojtyla, den senere Johannes Paul II, der iværksatte hendes saligkåreproces, og i jubelåret 2000 blev hun helgenkåret.

”En bro mellem det hellige og os”

RELIKVIER ”Det er, som om en del af mit hjemland er flyttet til Amager. Både pave Johannes Paul II og Faustyna er meget vigtige for os. Nogle af os har jo kendt Johannes Paul II personligt. Vi har set og hørt ham og fulgt hans undervisning, og med alderen kommer jeg til at sætte mere og mere pris på ham, fordi jeg forstår ham bedre og bedre. Sr. Faustyna kender vi jo gennem hendes dagbøger, der er meget læste. Nu kan jeg køre på Amager, hvor jeg kan bede, kysse og meditere ved hendes og Johannes Paul II’s relikvier. Så er det, som om de er personligt til stede. En relikvie er som en bro mellem det hellige og os”, siger Grazynia Sochacka, medlem af den polske menighed.

Om relikvier skriver katolsk.no:

”Relikvierne som sådan er ikke genstand for den egentlige veneration – de æres kun i og med den relation, de har til hellige/salige personer (cultus relativus personæ) Det drejer sig altså om den respekt, som vi skylder de hellige som ved deres liv og deres kroppe tjente Gud, var Helligåndens templer eller værktøj og som har taget del i den herliggjorte Jesu Kristi opstandelse. Relikviekult er således indirekte rettet mod Gud. ”Vi ærer martyrernes relikvier for at tilbede Ham, som de er martyrer for. Vi ærer tjenerne, for den ære, som vi viser dem, går videre til deres Herre”. (Den hellige Hieronymus, Ep. 109, PL 22,907)”

Kristen relikviekult har eksisteret lige fra Oldtiden. ”Således samlede vi senere hans ben, som er mere kostbare end ædelsten og smukkere end guld og stødte dem til hvile et sted, og det var værdigt og ret”. (Martyrium Polycarpi, 18,1). De periodiske overdrivelser man kender til rokker ikke ved relikviekultens berettigelse. Kirken går ind for relikviekult men pålægger ingen at følge denne anbefaling. Kirken er først og fremmest optaget af at sikre relikviekulten mod misbrug og manglende ærefrygt. Frem for alt har Kirken været aktiv i at sætte en stopper for veneration over for uægte relikvier, relikvier som salgsvare (dette er strengt forbudt), uærbødig omgang som for eksempel upassende opbevaring af dem. Kirken lægger vægt på, at relikvier bevares og at relikvier som opbevares i en kirke udstilles, så de inspirerer til andagt.

Fra www.katolsk.no/tro/tema/helgener/artikler/relikvie.

Da menigheden på Bornholm tog afsked med sine søstre.

Tekst og foto: Lisbeth Rütz

AAKIRKEBY Lørdag den 14. september var en både flot, festlig og meget bevægende dag for menigheden på Bornholm. Det var dagen, hvor menigheden tog afsked med sr. Carina og sr. Ansvera; men det var samtidig også et farvel til deres orden, Søstrene af det dyrebare Blod. I 97 år har søstrene arbejdet på Bornholm, hvor de har passet syge, undervist og deltaget i almindeligt sognearbejde. 38 søstre i alt har i tidens løb gjort tjeneste på Bornholm – i begyndelsen under meget små og fattige forhold

Den bornholmske menighed fyldte godt på kirkebænkene i Rosenkranskirken i Aakirkeby til afskedsmessen, hvor det lokale Bel Canto kor sang Schuberts Deutsche Messe. Søstrene havde selv valgt salmer, som handlede om deres missionariske opgave. Biskop Czeslaw tog i sin prædiken udgangspunkt i Prædikerens Bog, kap. 1: Alting har sin tid og lagde vægt på, at søstrene har været menighedsbærere. ”Jeg siger jer tak for jeres snart 100-årige gerning her på øen. I har indtil det allersidste virkelig gjort fyldest på Bornholm,” sagde biskoppen.

Efter messen mødte en meget stor del af menigheden op til middag og dansk forsamlingshushygge i Pedersker, hvor en række talere fra menigheden mindedes søstrene i et vemodigt, men muntert tilbageblik. ”I har været et kraftcenter for mange aktiviteter i kirkelivet på Bornholm. I har bygget

Syngende laudate dominum gik menigheden i procession ind i kirken.

fundamentet for den nuværende menighed, og I har spredt gavmildt ud, som sædmanden gør det”, sagde menighedsrådsformand Stig Fjording om søstrenes virksomhed.

Alting har sin tid

Fire søstre. Fra venstre mod højre: sr. Ansvera fra kommunetetet i Rønne, sr. Maria fra Nordvanggaard, sr. Carina fra Rønne og provinsforstander sr. Maria Georg Loos fra Neuenbeken.

Fra spænding til afspænding

For næsten 100 år siden kom søstrene til en landsdel med et ganske særegent kirkeligt landskab. Bornholm er øen, hvor Luthersk Missionsforening og Evangelisk Luthersk Missionsforening blev stiftet, og i 14 sogne har der været tre missionshuse. Et indlæg fra Rønne menighedsråd skriver i 1918 i en aviscommentar til søstrenes skolevirksomhed:

”Når det romersk katolske Kirkesamfund nu søger at vinde indgang hos os dels gennem Foredrag, dels gennem Sygepleje og Undervisning, der til sidste Mål har at vinde de unge for den romerske Kirke, beder Menighedsrådet vor Folkekirkes Medlemmer om at skønne på vor evangeliske Tro, på Guds fulde Nåde i Jesus Kristus”. Indlæg-

get havde stor virkning, og kun tre børn kom i skole den første dag. Senere fik skolen stor søgning, men daværende provst Bostrup og Rønne menighedsråd kæmpede længe, men forgæves mod skolen.

I dag blæser der helt andre og milde,

økumeniske vinde. ”Vi bliver jo altid lidt fattigere, hver gang vi må tage afsked med nogen, vi holder af. Jeg synes nok, I var en kende pessimistiske, da I for syv år siden ved jeres 90 års jubilæum sagde, at det nok ville blive svært med nye søstre. Men nu erkender vi med smerte, at der også er en tid til at miste. Alligevel siger jeg til jer: Frygt ikke, tro kun. Tag fat i årene og ro videre,” sagde Bornholms provst Gottfred Andersen i sin tale til søstrene.

Søstrene har gjort Kirken synlig

Søstrene har været meget synlige i gadebilledet med deres ordensdragt. Inden afrejsen var de to gange i lokalradioen og flere gange i Bornholmske Tidende. De blev stoppet på gaden af ukendte, som gerne ville fortælle, hvor kede de var over, at de rejser.

”Jeg stammer fra et katolsk område i Sydtykland men her på Bornholm har jeg lært meget om min egen tro. Jeg er blevet mere bevidst om, hvad jeg tror på”, sagde søster Carina i en tale ved afskedsfesten.

Hun mindedes de mange bornholmske konfirmander, der gennem årene har besøgt søstrene, hvor de hørte om klosterliv og katolsk tro. ”Nu er Sr. Carina og sr. Ansvera flyttet til det tyske hovedkvarter Neuenbeken, hvor deres vigtigste opgaver bliver at hjælpe til med at passe de mange gamle søstre. Her bor også søster Mamertis, tidligere leder af børnehaven på Nordvanggaard.

Søstrene ser fremover bønnens ►

Den katolske menighed

Facts og årstal.

Bornholm blev oprettet som sogn i 1916. Allerede i 1907 var der kommet 44 polakker til Bornholm, blandt andet for at arbejde på teglværkerne. I 1914 kom 123 polakker til Bornholm – mange af dem bosatte sig omkring Pedersker

Grundstammen i menigheden var fra begyndelsen polske landarbejdere og italienske stenhuggere. I tiden efter Den første Verdenskrig var der omkring 300 katolikker på Bornholm. I 1924 blev Sankt Hyacinthus Kirke i Rønne indviet, og i 1932 kom Rosenkranskirken i Gregersgade i Aakirkeby til. Sankt Hyacinthus kirke blev solgt til KFUM og K i 2004 og de to sogne slået sammen til et.

Katolsk historie på Bornholm hører sammen med ordenssamfundene. Søstrene af det dyrebare blod kom som de første. I 1925 kom Sankt Hedvigs Søstrene til Aakirkeby, hvor de drev skole fra 1927 til 1949 og børnehaven fra 1942 til 1965. Indtil 1965 drev de alderdomshjem samme sted.

1966 kom trappistmunkene til Bornholm for at grundlægge klosteret Myrendal i Olsker. Her bor p.t. br. Clement og br. Bo. Sidste fastboende sognepræst på Bornholm var p. Palsøe. Siden har sognet hovedsageligt været passet af sognepræsterne i Bredgade Dietrich Timmermann og Niels Engelbrecht. Når en præst ikke kan komme, er der ordets gudstjeneste cirka en gang om måneden.

P.t. bor der 127 katolikker på Bornholm. Kirkegangen er på ca 30 om søndagen.

Trods festens vemodige anledning var humøret højt ved afskedsfesten i Pedersker forsamlingshus.

► apostolat som en af deres fremtidige opgave. På Neuenbeken er der to gange om ugen tilbedelse, hvor sr. Carina og sr. Ansvera vil bede for menigheden på Bornholm.

”I har varetaget en kæmpeopgave indtil nu, men vi lover jer, at Kirken på Bornholm nok skal bestå”, sagde John Krüger fra menigheden. Men sognepræst Niels Engelbrecht gav nok udtryk for manges tanker da han i sin tale sagde: ”Jeg er ikke så bekymret for menigheden - jeg er mere bekymret for Kirkens ansigt udadtil i fremtiden.”

Søstrene efterlader sig en menighed, der er velforberedt på de nye opgaver. Arbejdsopgaverne er blevet fordelt, og takket være Alexis, et af menighedens ældre medlemmer, vil der fremover for det meste være adgang til kirken i dagtimerne. Menighedsrådsformand Stig Fjording arbejder på at udgive et lille hæfte om menighedens historie.

ghed på Bornholm

Om sommeren er der et godt stykke over 100 på grund af de mange turister, og særligt i år har der været mange polske turister.

Under et besøg er jeg i kontakt med ca. 60-70 medlemmer af menigheden, siger nuværende sognepræst Niels Engelbrecht, der fortæller, at menigheden i dag består dels af efterkommere, dels af mange tilflyttere der har giftet sig med bornholmere. En lille gruppe flygtninge fra Burma er aktive i menigheden. I den seneste tid er en del unge polakker kommet til. De arbejder på Bornholm som medhjælpere i landbruget. DUK har afviklet ministrantleje og har af og til været i sognet for at lave aktiviteter på tværs af alder.

LR

Under søndagsmessen den 15. september blev Hans-Jørn Karlsen og John Krüger (tv.) indsat som gudstjenesteledere og kommuniionsuddelere. De skal holde ordets gudstjeneste, når der ikke kommer præst fra København.

fakta

Better World Denmark

Ny katolsk redemptoristisk velgørenhedsorganisation starter.

HJÆLPEARBEJDE

Mange drømmer om en bedre verden; men to af dem der gør noget ved det er p. Benny Mathew C.Ss.R. og Anette Hansen ved Sankt Annæ Kirke på Amager. Allerede i sin tid på præsteseminariet drømte p. Benny om at engagere sig i socialt arbejde, og efter mere end to års arbejde er han med opbakning af mange frivillige nu klar til at præsentere den nye organisation; Better World Denmark.

Den 5. og 6. oktober bliver der rig mulighed for at lære den nye organisation bedre at kende. Den dag præsenteres Better World Denmark nemlig på Sankt Annæ Dag, en festlig årlig menighedsdag, og samtidig går organisationens hjemmeside i luften med udførlig oplysning om organisationens mål og visioner.

I bestyrelsen i den nye organisation sidder foruden Benny Mathew C.Ss.R. og Anette Hansen – p. Joe Toms C.Ss.R., George Thomas, Michael Münchow og Peter G. Rasmussen.

Men hvorfor egentlig denne organisation? Det skyldes ifølge bestyrelsen netop, at Better World Denmark er en redemptoristisk velgørenhedsorganisation. Det gør, at den som den eneste danske organisation går ind og støtter især redemptoristisk mission både i Danmark og andre lande hvor Redemptoristerne arbejder.

Better World Denmark har fra starten fået opbakning fra Biskop Czeslaw Kozon og de danske redemptoristers østrigske provincial Lorenz Voith. Organisationens nye vedtægter siger i § 2.1r: ”Better World Denmark’s formål er ud fra Redemptoristernes (Congregatio Sanctissimi Redemptoris, C.Ss.R.) kristne menneskesyn at udøve vel-

Redemptoristerne i Sankt Annæ Kirke og Anette Hansen. Fra venstre mod højre P. Wieslaw Podlach, p. Joe Toms, P. Leszek Kapusta og p. Benny Matthew.

gørenhed i Danmark og i udlandet...” Som redemptoristisk velgørenhedsorganisation tager Better World Denmark udgangspunkt i den katolske sociallære og værdier med lige rettigheder for alle uden hensyn til tro, køn, race og politiske overbevisninger.

Den nye organisation bliver en del af Redemptoristernes tætte netværk i mere end 75 lande over hele verden. Det betyder, at den nye organisation gennem et tæt samarbejde med de forskellige redemptoristiske provinser kan nå ud til områder, som andre velgørenhedsorganisationer ikke når. Better World Denmark har som vision at hjælpe de fattige, især de efterladte og marginaliserede med fokus på redemptoristernes egne vedtægter: ”Redemptoristerne kan ikke vende det døve øre til de fattiges og undertrykkes gråd om hjælp, men har pligt til at finde nye måder hvorpå de kan hjælpes, så de kan overvinde det onde som undertrykker dem”.

Allerede nu ligger det fast at den nye organisation stiler mod at arbejde med projekter i Danmark, Filippinerne, Polen og Indien. Organisationen der starter efter to års arbejde er godkendt af SKAT hvad der betyder at gavebeløb vil være fradragsberettiget. LR

Kom og lær den nye organisation at kende på Sankt Annæ Dag den 5. og 6. oktober i Sankt Annæ Kirke Dronning Elisabeths Allé 3. Bus 5 A kører lige til døren. Se også hjemmesiden www.betterworld.dk

Indisk kunstner i København

Mød fr. Biju til Sankt Annæ Dag.

KUNST I forbindelse med Sankt Annæ Dag i Sankt Annæ Kirke den 5. og 6. oktober er fr. Biju Madathikkunnel i Danmark. Fr. Biju er redemptorist og stammer fra Kerala i Indien. Sankt Annæ Dag vil han udstille nogle af sine malerier, der sælges til fordel for redemptoristernes arbejde. Fr. Biju er på vej tilbage til Indien efter tre års studier i Rom, hvor han har studeret kommunikation. Fr. Biju er inspireret af klassiske malere som Michelangelo og Caravaggio, men også af helt moderne kunstnere som Pollock. Det afspejler sig i hans billeder, hvor nogle er naturalistiske, mens andre er abstrakte.

Fr. Biju har malet lige siden han

som otteårig fik nogle farver foræret af en nonne på sin skole. Han arbejder både med oliemaleri og akvareller.

Når han kommer tilbage til Indien skal han blandt andet arbejde med retrætevirksomhed og TV-journalistik. LR

Kom til katolsk kulturnat

Tre katolske kirker i Storkøbenhavn markerer begivenheden den 11. oktober.

ARRANGEMENTER Også i år er Den katolske Kirke med i kulturnatten. ”I Sankt Ansgars Domkirke vil kirken være åben fra kl. 18.00 til kl. 24.00. Kl. 20.00 og kl. 22.00 fremfører kirkens kor dele af påskeliturgien efter den gregorianske tradition På første sal vil der være udstilling af ”rekvisitterne” til påskeliturgiens fejring, og ellers udstiller vi som sædvanligt kirkesølv, messehageler og liturgiske bøger fra 1700- og 1800-tallet”, fortæller sakristan Ulla Elmquist.

Med overskriften ”Oplev Maria i den katolske kirke gennem bøn, sang og kunst på Kulturnatten byder Jesu Hjerter Kirke velkommen. Aftenen begynder kl. 18.00 efter aftenmessen kl. 17.00, og slutter kl. 23.00. Kl. 19.30 afholder Det danske Hildegardensemble koncert med Maria-hymner, og kl. 22.00 rundes aftenen af med rosenkransbøn i kirken oplyst af levende lys. Der vil desuden være informationsboder om Maria-åbenbaringssteder og valfarter til Lourdes, Medjugorje og Fatima. Et afgrænset udvalg af andagtskort, medaljoner, rosenkrans og bøger om katolsk praksis vil være til salg. I perioder uden særskilt program vil der være gregoriansk sang fra CD, oplyser Rasmus Kaare Frederiksen fra arrangørgruppen.

Sakramentskirkens program for kulturnatten afspejler menighedens mangfoldighed. ”Der er praise and worship sang og musik med kirkens engelsksprogede kor Sacchoir. Koret ledes af Alex Vergara på keyboard, og koret synger fast til vores engelske messe om søndagen kl. 18.00.

Kirkens hovedorganist Gyorgy Sajo spiller blandet orgelmusik af 1/2 times varighed på vores orgel, der blev rensat og repareret til den helt store guldmedalje sidste år. P. Niels Engelbrecht vil lede en Taizé andagt som med sine enkle og gentagende sange åbner for at alle kan deltage uanset forudgående kendskab til en kristen sangtradition.

Mellem de musikalske arrangementer vil der være åben kirke med mulighed for at beundre det ny-romanske kirkerum med resterne af Just Andersens alter.

I gården vil der være salg af kaffe, the og kager, så ingen går sukkerkolde på deres aftenvandring i Københavns gader og stræder,” fortæller Ewa Siekirska fra Sakramentskirkens menighedsråd. LR

For nærmere oplysninger om tidspunkter for indslagene henvises til Kulturnattens hjemmeside www.kulturnatten.dk.

Marialtærtavlen i Jesu Hjerter Kirke. Foto: Rasmus Kaare Frederiksen.

Kulturkritisk opgør med det moderløse samfund

Arbøl giver os en nyttig værktøjskasse til dagens kulturkamp.

Tekst: Torben Riis

NATURVIDENSKAB Bidrag fra danske katolikker i den hjemlige kultur- og samfundsdebat hører efterhånden til sjældenhederne. Når der tilmed er tale om et bidrag i form af en bog på 589 sider, taler vi ikke længere om det sjældne, men om noget helt uhørt i vores lille andedam.

”Det moderløse samfund – en naturvidenskabelig kulturkritik” er bogens titel, og hvis man synes, det lyder lidt kryptisk, er der hjælp at hente på bagsiden, hvor forfatteren, lektor cand.scient. et art. Niels Arbøl, beskriver sit projekt med disse ord:

”Hvad jeg med denne bog forsøger, er for det første at samle alle de problemer, moderskabet har i dag, i en helhed og i et perspektiv og for det andet at gøre det på et naturvidenskabeligt grundlag, således at læseren kan blive bedre fagligt rustet til at deltage i den kulturkamp, der udspiller sig med stadig større intensitet.”

Der er med andre ord tale om et særdeles ambitiøst projekt, hvor Arbøl på baggrund af sin viden som biolog og sin brede orientering i den relevante faglitteratur forsøger at kvalificere den hjemlige bioetiske debat med særligt fokus på det faktum, at moderskabet og i den sammenhæng selvfølgelig også familien som samfundsbærende institution er kommet i miskredit i vort moderne sekulariserede forbrugersamfund.

For hvad dækker titlen ”Det moderløse samfund” over? En hel vifte af problemer, som læseren umiddelbart kan få et indtryk af ved at lade blikket glide ned over den fyldige indholdsfortegnelse. F. eks., at danske kvinder – ligesom i øvrigt deres medsøstre i de fleste europæiske lande – venter med at få deres første barn, til de er omkring 30 år. Det medfører ikke overraskende, at de som hovedregel kun når at få 1-2 børn i deres levetid. Og læg så hertil, at mange helt fravælger at få børn, således at vi havner på en fødselsrate på 1,85. Det er et pænt stykke fra det magiske tal 2,1, som er forudsætningen for en stabil befolkningsudvikling, hvor der i hver generation fødes nok til at betale for de ældres pensioner og dække deres behov for omsorg og sundhedsmæssige ydelser. I den forbindelse er det en ringe trøst, at det står langt værre til både hos vores nærmeste nabo Tyskland og i de sydeuropæiske lande, hvor befolkningstallet befinder sig i frit fald.

Familien som selvrealiseringsprojekt

Men der er meget mere at sige om den sag. På s. 85 konstaterer Arbøl: ”Familien er i højere grad blevet et selvrealiseringsprojekt frem for et forpligtende fællesskab...” – og tabet af sammenhængskraften i familierne har da også ført en stribe konsekvenser med sig, så som stress og stressrelaterede skader. Og det er ikke kun forældrene, der rammes, men i høj grad også børnene.

Man kan selvfølgelig altid diskutere og problematisere påståede årsagssammenhænge, men det er

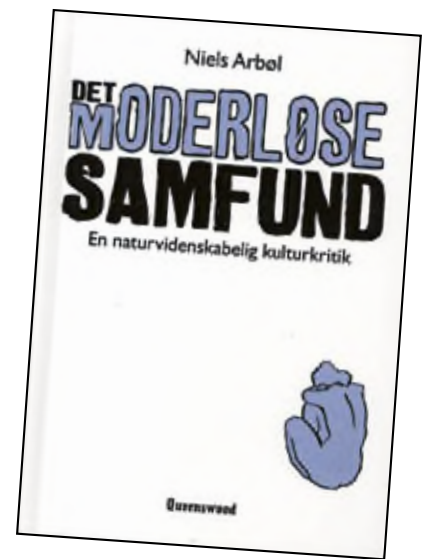
vanskeligt grænsende til det umulige at afvise eller bortforklare det imponerende erfaringsmateriale, Arbøl ruller op for os, kapitel for kapitel, om stressede mødre, om omsorgssvigtede (usunde og fede) børn med spiseforstyrrelser og ADHD, om alkohol- og stofmisbrug hos unge, om børn, der vokser op uden søskende, om kvinder, der døjer med bivirkninger af p-piller eller psykiske og fysiske komplikationer efter abort – og meget meget mere, som ikke kan rummes inden for rammerne af denne anmeldelse.

For Arbøl har alt det væsentlige med i sin dokumentation af skyggesiderne af det moderne velfærds- og forbrugersamfund – alt det, vi ikke bryder os om at se i øjnene, fordi det stiller spørgsmålstejn ved det menneskesyn og de såkaldte værdier, et flertal i dag bekender sig til.

Men, kunne man spørge: Er det i en kulturkritisk diskussion tilstrækkeligt udelukkende at argumentere på et naturvidenskabeligt grundlag, således som Arbøl insisterer på at gøre? Findes der med andre ord en model for den rette samfundsmæssige adfærd, som umiddelbart kan uddrages af den biologiske viden, vi har om mennesket, og som kan fortælle os, hvilken adfærd der er sund og ”rigtig” for os? Næppe. Men man har lov til, som Arbøl gør, at bygge sin fremstilling på, hvad naturvidenskaben p.t. kan fortælle os om os selv og om konsekvenserne af vores adfærd. Dermed opfylder han sin intention om at kvalificere debatten, som ikke mindst, når diskussionen drejer sig om bioetiske spørgsmål, let mister jordforbindelsen og fortaber sig i rent subjektive betragtninger.

Den opgave, Arbøl løser med denne bog, er altså at stille en ”værktøjskasse” til vores

rådighed sprængfyldt med dokumentation for, hvad vi har gjort og stadig gør mod os selv og hinanden, og hvad de langsigtede og ofte fatale konsekvenser er af det samfunds- og familiemæssige eksperiment, vi er i gang med. Det fortjener han en stor tak for. Det er en værktøjskasse, vi nu har mulighed for at gribe ned i, når vi som katolikker reflekterer over problemer af denne art eller deltager i diskussioner, hvor modparten ikke er til sinds at acceptere religiøse argumenter – så som, at dette eller hint er i klar modstrid med Guds vilje og Kirkens lære. Og samtidig vil vi til vores egen opbyggelse kunne konstatere, at den mentalitet og tilsvarende adfærd, som Kirken tager afstand fra – ofte til stor forargelse for vor tids mennesker – som hovedregel ikke i nævneværdig grad baserer sig på sund fornuft.

Niels Arbøl: *Det moderløse samfund* – en naturvidenskabelig kulturkritik. 589 sider, kr. 298.- Queenswood 2013.

Klemte fra begge sider

Overdriver vi når vi taler om forfølgelse? Hvor meget nytter dialogarbejdet mellem kristne og muslimer, og hvad kan vi gøre som danskere for at støtte de kristne mindretal i Mellemøsten? Det er nogle af de spørgsmål, forfatteren og journalisten Klaus Wivel skriver om i sin nye bog Den sidste nadver.

Tekst: Lisbeth Rütz

INTERVIEW Du er selv ateist. Hvad tændte din interesse for de kristnes situation i de arabiske lande?

Jeg studerede i to år i Jerusalem, da jeg var midt i tyverne, og der kunne jeg ikke undgå at bemærke, at kristendommen var underligt trængt mellem de to andre store religioner i byen. De kristne var få, og skønt de – når man ser bort for de amerikanske evangelister – mest af alt støttede den palæstinensiske sag, var det tydeligt, at de blev klemte fra begge sider. Det gik også, efterhånden som jeg mere fast begyndte at skrive om området, op for mig at der var en forskel på, hvad kristne ledere sagde, og hvad menigheden sagde – specielt, hvis det foregik uden for blokken. Kristne ledere ville sige, at der ingen problemer var med det omgivende, muslimske samfund, at det hele var Israels skyld; de kristne derimod kunne anonymt berette, at de var udsat for både social og juridisk diskrimination fra den muslimske majoritet. Da den såkaldte

Anden Intifada begyndte i efteråret 2000, blev den palæstinensiske kamp i stigende grad islamiseret – det gjaldt både hos Hamas og hos Fatah, den nu afdøde præsident Yassir Arafats bevægelse, som ellers altid er blevet kaldt sekulær. I den konflikt var der mange kristne, der ikke kunne tage aktivt del i eksempelvis selvmordsterrorismen, hvad de blev klandret for af deres muslimske medborgere. Det gik især op for mig en dag i 2003, hvor jeg under en israelsk belejring blev fanget i et hjem hos en kristen familie i Betlehem. Da forstod jeg den vanskelige situation, de var i; og at tusindvis af kristne af samme grund forlod området. Jeg forstod også, at kristne, selv i en by som Betlehem, blev en mindre og mindre minoritet, og at Hamas stod stærkt i byen. Fra da af begyndte jeg at skrive en lille smule om de kristne og kigge efter bøger om emnet – det undrede mig mere og mere, at så få synes at ville skrive om et problem, jeg kunne se ikke blot gjaldt palæstinenserne, men stort set samtlige andre kristne i de arabiske lande. De forlod deres lande i stimer. Værst var tallene fra Irak, hvor op til en to tredjedele menes at have flyttet ud som følge af krigen i 2003. Det undrede mig i alle årene, hvorfor det vakte så lidt opsigt i vores del af verden, som ellers har det med at opfatte os som kristne. Så selv om jeg ikke selv er kristen, besluttede jeg mig for at undersøge, hvor galt det stod til for et års tid siden og tage på den rundrejse, man kan læse om i bogen.

I efteråret 2011 skrev du et brev til Villy

Søvndal med spørgsmål om hvad regeringen ville gøre for at stoppe forfølgelsen af kristne mindretal i den arabiske verden; men der kom aldrig noget svar. Hvorfor tror du der er så lille interesse for det i den vestlige verden?

Det har virkelig også forbavset mig. Jeg tror, der er flere grunde. Kristne i de arabiske lande taler ikke med en samlet stemme. De libanesiske maronitter eksempelvis opfatter sig som vestlige, dannede, kulturelle og sofistikerede; de er totalt forskellige fra kopterne, som dyrker en kristendom, der er mere rå og, tror jeg, oprindelig med mirakeltro, djævlendrivelse, eneboerliv og martyrieideal. Ingen taler for alle kristne i hele regionen; de enkelte grupper taler kun for deres egen sag. I Europa tror jeg også, der i kredsene omkring universiteternes mellemøststudier, hvorfra vores primære formidling jo burde foregå, har været en opfattelse af, at vi i Vesten i højere og højere grad har lagt islam og muslimer for had. Der har været en sympatisk trang til at ville beskytte en minoritet i Vesten, som har det vanskeligt. Den tanke er så bare blevet trukket med ned i Mellemøsten, hvor muslimer ikke er en minoritet, men en større og større majoritet, og her bliver det mindre ærværdigt, at man kommer til at beskytte flertallet og glemmer mindretallet; de kristne og mange andre minoriteter. Derudover tror jeg, at man efter krigen i Afghanistan og Irak har været nervøse for at indgå i en korstogsretorik, hvis man talte for højt om de kristnes trængsler i området.

I Mellemøsten har de kristne minoriteter tit stået på diktatorernes side. De støttede

Nasser i Ægypten, Saddam i Irak og Assad i Syrien. Hvorfor egentlig?

Sandt. Dog med den undtagelse, at de irakiske kristne i mindre grad end de andre var på Saddams side. Spørgsmålet er jo, hvad de ellers skulle have gjort. Hvad ville der være sket, hvis ikke kopterne havde støttet Nasser i sin tid, hvor adskillige sekteriske grupper, jøderne eksempelvis, blev smidt ud af landet? Men jeg har heller ikke lyst til at gøre de kristne mere ædle, end de har været. I Syrien har kristne opnået adskillige privilegier, og det var kristne tænkere, der udformede baath-filosofien, som politistaten har været styret efter i 50 år – en af klodens sidste totalitære ideologier. Så muligvis støttede kristne diktatorer, fordi de var enige i deres panarabiske nationalisme, som trods alt frem for islamismen havde den fordel, at det religiøse aspekt var af sekundær betydning. I dag betaler de kristne en meget høj pris i både Egypten og Syrien for den støtte. Men igen: hvad havde alternativet været?

Taler man med kristne ledere i Mellemøsten, vil de ofte sige, at de kristne og muslimerne lever fredeligt sammen, og at vi overdriver, når vi taler om forfølgelse af kristne. Hvad siger du til det?

Det er sandt, at det gør kristne ledere ofte. Jeg tror, vi bliver nødt til at minde os selv om, at de arabiske lande er ufrie stater. Der er ingen ytringsfrihed. Det kan have konsekvenser, hvis man som kristen leder siger noget, regimet ikke bryder sig om at høre: eksempelvis at de kristne forfølges, og at de ingen beskyttelse får af sikkerhedsstyrkerne. Jeg fik også ►

Et nyt blik på billedet

Munk ved havet af Caspar David Friedrich.

Hvorfor dukker der byzantinske billedelementer op i Per Kirkebys DSB-plakater fra 1990'erne? Og hvad har Platon til fælles med den franske maler Paul Gauguin? Ny smuk bog om kunst og religion stiller skæve, svære spørgsmål og vover at give svar.

Af Malene Fenger-Grøndahl

KUNST "Et godt råd: Mal ikke for meget direkte efter naturen. Kunst er abstraktion! Studér naturen, grund så over den og tænk mere på det værk, der skal blive resultatet. Det er den eneste måde at nærme sig Gud på – at skabe ligesom vor guddommelige mester." Sådan skrev den franske maler Paul Gauguin (1848-1903) til en af sine malerkolleger. Citatet er tankevækkende i sig selv, men endnu mere interessant, når det indgår i en dristig kunst- og religionshistorisk analyse af billedets historie fra

Hans Jørgen Frederiksen: Kunst & religion fra Byzans til Per Kirkeby. Aarhus Universitetsforlag, 2013.

Læs mere om bogen på: da.unipress.dk/udgivelser/k/kunst-religion/.

fakta

Fortsat fra forrige side ► fortalt af de syriske kristne, jeg talte med i Libanon, at regimet selv havde udpeget, hvem der skulle lede kirken, og at gudstjenester var skarpt overvåget af regimet. I det lys er det måske mindre bemærkelsesværdigt, at de kristne ledere støtter diktatorerne. Blandt palæstinenserne er skønsangen også udbredt, men her må man som journalist altid stille sig selv det spørgsmål: Hvad ville det ske med en biskop i Gaza, der leder en ufatteligt trængt, mikroskopisk menighed, hvis han sagde, at Hamas ikke beskyttede dem, og at de blev chikaneret af de omgivende muslimske samfund?

Hvad mener du om de former for dialogarbejde, vi ser mellem muslimer og kristne i Mellemøsten?

Jeg er en anelse skeptisk, må jeg sige. Man skal jo vide, at, i de arabiske lande er det ikke en jævnbyrdig dialog, der finder sted. Kristne er så at sige dobbelt undertrykt; dels af regimet som alle andre; dels af det omgivende, muslimskdominerede samfund. De har været diskriminerede i århundredere. Igen; kan en præst tillade sig at sige sandheden i et dialogmøde? Er han ikke den

byzantinske ikoner til det 20. århundredes avantgarde. Citatet er nu at finde i en sådan sammenhæng, nemlig i den danske kunsthistoriker Hans Jørgen Frederiksens nyeste bog "Kunst og religion – fra Byzans til Per Kirkeby".

I sammenhæng med citatet findes en gengivelse af Paul Gauguins billede Jakobs kamp med englen. Vision efter messe fra 1888. Gauguin angiver – med Hans Jørgen Frederiksens ord – "med al ønskelig tydelighed og allerede med titlen, at dette maleri ikke gengiver et udsnit af de perciperbare verden. Der er tale om en vision, som nogle bretonske kvinder oplever efter i en gudstjeneste at have hørt den gammeltestamentlige beretning om Jakobs kamp med englen". Gauguins billede viser med andre ord en vision af en vision, og dermed lever Gauguin op til sine egne ord til malerkollegerne – og afslører også en vis enighed med Platon: "Det er ikke rimeligt at lave efterligninger af den umiddelbart synlige virkelighed. Men billeder af drømme, visioner, idéer; det er en helt anden sag."

Fra Platon til Per Kirkeby

Er nogle af læserne nu en smule forvirrede over, hvad denne anmeldelse – og det værk, den omhandler – egentlig er for en størrelse, så fortvivl ikke. Fat i stedet mod og lad nysgerrigheden råde. For denne anmelder måtte nemlig også selv undervejs adskillige gange trække sig tilbage fra bogen, grunde, fundere og fordøje – for derefter igen at vende tilbage med fornyet appetit og en accept af og glæde ved Hans Jørgen Frederiksens på en gang stringente og samtidig vidtfavnende analyse af billedets historie.

underdanige i udgangspunktet? Jeg er overbevist om, at der kan finde mange, glimrende og hjælpsomme dialog-initiativer sted; eksempelvis mødtes jeg i Bagdad med den anglikanske præst Andrew White, som for nogle år siden fik shia- og sunnimuslimske imamer til i København at udarbejde en fællesfatwa, som forbød angreb på minoriteter. Derefter faldt volden mod kristne. Om det var den fatwa eller andre faktorer, der var skyld i det, er nok mere tvivlsomt, og andre særdeles velorienterede kristne irakere, jeg talte med, havde aldrig hørt om den fatwa. De mente, at dialog kun foregår mellem præster og imamer, som i forvejen er imødekommende – ikke blandt de militante imamer, man virkelig har brug for at få i tale. Men min skepsis mod dialogarbejde blev især opbygget i Egypten. Her oplevede jeg decideret, at de vesterlændinge, der var sendt derned af europæiske regeringer, og som beskæftigede sig med dialogarbejde, nærmest talte bedre om salafisterne end om de kristne. For mig at se beskyttede de vestligt sponsorerede institutter det muslimske flertal og nedgjorde mindretallet. Hvis vi mener det alvorligt, når vi i Europa taler om menneskerettigheder og mindretalsbeskyt-

Gauguins billede dukker op knap midtvejs i bogen, og det finder sin plads mellem dusinvis af andre værker, som Hans Jørgen Frederiksen trækker ind i sin kortlægning af de teologiske og kunsthistoriske strømme og modsatrettede billedsyn, der kan spores fra antikken og op til i dag. Platons filosofi har således en hel del at gøre med modernismens kunstteoretiske diskussioner, ligesom det også viser sig, at Per Kirkebys kunst og billedsyn har en, om ikke direkte, så alligevel tydelig, sammenhæng med billedstriden i den byzantinske verden.

Store forventninger

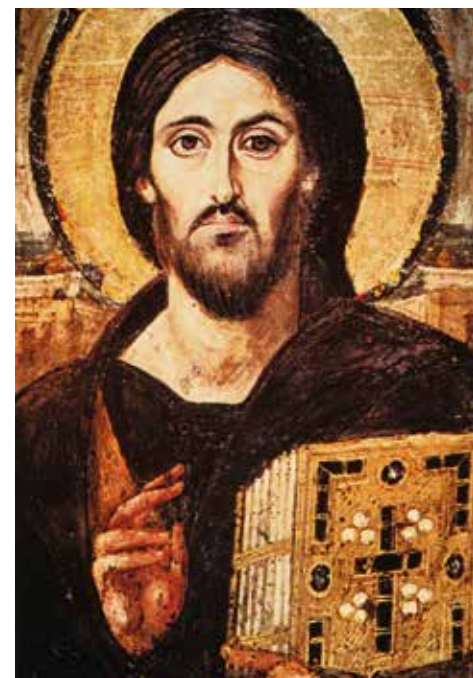
Da jeg gav mig i kast med bogen, var jeg på flere måder inhabil. Min mand er leder af det forlag, der har udgivet bogen, og Hans Jørgen Frederiksen er medlem af menighedsrådet i Aarhus Katolske Kirke, som er min hjemkirke. Desuden har jeg med stor begejstring hørt forfatteren holde foredrag om bl.a. opstandelsesbilleder i kunsten. Jeg havde med andre ord store og positive forventninger. De blev indfriet – og mere til. For bogen viste sig at være et både smukt, oplysende og samtidig provokerende kompliceret bekendtskab. De sammenhænge, forfatteren ser imellem umiddelbart meget forskelligartede kunstnere og kunstværker, og de udviklingslinjer, han tegner, er – i hvert fald for undertegnede, der hverken er teologisk eller kunsthistorisk skolet for alvor – udfordrende, overraskende og ikke altid helt lette at holde klart for sig. Men de er overbevisende og engagerende.

Et nyt blik

Mit blik på klippelandskaberne i Kappadokien (som Paulus passerede, og som er kendt for sine mange klippekirker med fresker fra både før og efter billedstriden) eller på Per Kirkebys enorme maleri på Aarhus Universitet bliver aldrig igen det samme efter mødet med Hans Jørgen Frederiksens bog. Det samme gælder mit syn på den berømte næsten 1500 år gamle Jesusikon i Katarinaklosteret på Sinai eller apsismaleriet i den næste 1000 år gamle Chorakirke i Istanbul. Som katolsk konvertit, født ind i en protestantisk præget kultur, glæder jeg mig dagligt over den rigdom, Den katolske

Kirke rummer – også hvad angår kunstens rolle. Med Hans Jørgen Frederiksens hjælp har jeg nu i endnu højere grad fået øjet og sjælen – og ikke kun forstanden – op for, hvordan billedet repræsenterer en særlig erkendelsesvej, som ikke er overflødiggjort af messer på det lokale sprog og Bibelen på hverdagsdansk. Mit blik er sat i bevægelse og sat i en ny form for interaktion med den teologi og tro, der præger min dagligdag. Tak for det!

P.s. Svaret på, hvordan og hvorfor der dukker byzantinske billedelementer op i Per Kirkebys DSB-plakater, må du læse bogen for at få!

Kristusikonet stammer fra 500-tallet og opbevares i Katarinaklosteret på Sinai, hvor den formentlig er fremstillet. Munkene i klosteret var kendt for at søge ensomheden i ørkenen. Det samme kan siges om munken på Caspar David Friedrichs maleri Munk ved havet fra 1809, som er et af kunstnerens hovedværker. Om munken på billedet skriver Hans Jørgen Frederiksen bl.a.: "Han er således i lighed med oldkirkens ørkenfædre og middelalderens eremitmunke gået ud i 'ørkenen' for at konfrontere sig med virkeligheden i dens totalitet".

telse, er det ærligt talt en bizar måde at vise det på.

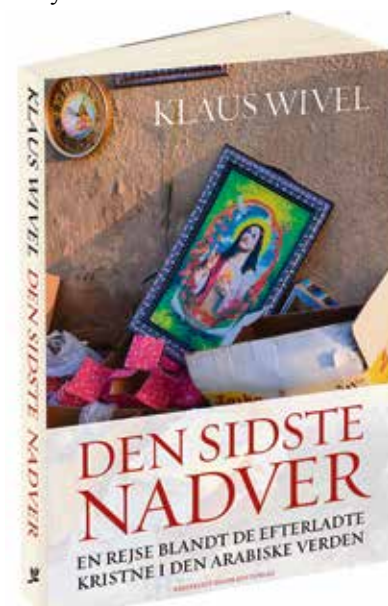
Vil andre kristne mindretal i Mellemøsten komme til at opleve det som kristne irakere oplever i dag?

I Syrien, ja. De kristne syrere oplever, at de ikke har en fremtid i landet og flygter i stor stil. Her oplever de ikke bare de samme borgerkrigsrædsler som alle andre; de oplever også at blive forfulgte som kristne. Det er meget, meget alvorligt. I Egypten findes den største og stærkeste kristne menighed i de arabiske lande (med undtagelse af Libanon). Her kan flere millioner kristne ikke bare sådan flytte, og landet er heller ikke i borgerkrig, selv om situationen er alvorlig. Så her vil vi nok fortsat se en stor, men dog stadig mindre minoritet i mange år frem.

Hvad kan vi i Vesten gøre for at støtte de kristne mindretal i de arabiske lande? Skal vi stille flere krav til de arabiske regeringer?

Vi kan først og fremmest oplyse om, hvor vanskeligt de kristne har det. Derefter bør EU og Danmark langt mere offensivt fordømme, hvad der foregår. Jeg hørte

intet fra hverken EU's side eller fra Villy Søvnald, da over tres kirker, kristne skoler, butikker og klubber blev stukket i brand i august i Egypten af vrede islamister, mens de egyptiske sikkerhedsstyrker blot kiggede på. Vi må forlange af de arabiske lande, at de beskytter deres minoriteter.

*Kristeligt Dagblad Forlag
320 sider, ill. 299,95.*

Synd og skyld i en brydningstid

Om tidens rådvildhed og mangel på normer og retningslinjer.

I 200-året for Søren Kierkegaards fødsel er der udkommet talrige bøger om hans filosofiske overvejelser og liv, deriblandt prof. Johannes Sløks gode og overskuelige indføring i Kirkegaards tanker, som kan give anledning til anvendelse i nogle daglige overvejelser.

Et spændende emne er Kierkegaards betragtninger om begrebet Godt og Ondt, som han opfatter som epokevariable størrelser; hvad der var godt og rigtigt – sandt og falsk – tidligere, er det ikke mere i dag.

Historien lærer os, at Kirkens ledelse i 1600-tallet fandt det hensigtsmæssigt at brænde Giordano Bruno på grund af hans kætterske tanker om bl.a. helgenerne, tanker som han ikke ville afsvære. På næsten samme tid kom Galilei på tværs af Kirkens ledelse med sine heliocentriske opfattelser, som ikke stemte overens med den herskende lære; for ikke at lide samme skæbne som Bruno, måtte han afsvære sine kætterske tanker og affinde sig med en husarrest resten af sine dage.

Det var ikke, fordi Kirkens ledelse var ond; den var fuldt ud sikker på, at den handlede i overensstemmelse med Guds vilje – sandheden om Godt og Ondt.

Mange hændelser fra historien kunne man hente frem, så som korstogene fra det 11. og 12. århundrede, som skabte stor entusiasme i hele Europa helt op i det 17. århundrede; man var overbevist om handlingernes retfærdiggørelse, og deltagerne fik da også som belønning absolution for alle tidligere begåede synder, hvilket får én til at tænke på anvendelsen af det aktuelle begreb jihad.

Fra moderne tid husker de fleste episoden med den niårige brasilianske pige, der efter en voldtægt fik foretaget en abort, hvilket den lokale kirkelige øvrighed for pigen og hendes mor blev takseret til en ekskommunikation, hvilket i dag er den ultimative kirkelige straf. På grund af den voldsomme reaktion i store dele af verden blev afgørelse dog frafaldet. Hvad var sandt, og hvad var falsk?

Kirkens opfattelse med hensyn til abortspørgsmålet ligger fast; det ufødte barn skal betragtes og behandles som et selvstændigt menneske; derfor kan man godt undre sig over, at en spontan abort i 5. måned, som fandt sted på det dengang katolske Sct. Joseph hospital i København, blev behandlet som almindeligt operationsaffald. Et barns død et halvt år efter fødslen ville næppe være blevet behandlet på den måde.

Begreberne Godt-Ondt ender med at blive konventionelle og ikke etiske; menneskene bindes til samfundet og dets normer. Hvis flere af de mange meningsmålinger, som anvendes i rigeligt mål, viser, at der er flertal i befolkningen for en bestemt holdning, så vil Folketinget afspejle dette flertal, hvorved holdningen er sand, uanset tidligere opfattelser. Valget mellem Godt og Ondt er således i det sekulære samfund en demokratisk afgørelse, der afhænger af den aktuelle folkestemning – mest grelt illustreret af Staunings samarbejdspolitik under Anden Verdenskrig contra efterkrigsopgøret med vedtagelse af love med tilbagevirkende kraft, men adskillige eksempler fra dagens Danmark kan let fremdrages.

Kierkegaards opfattelse af Godt og Ondt ser ud til i vidt omfang at være gældende, hvilket må medføre variable opfattelser af Synd og Skyld. Det gør dem ifølge Kierkegaard ikke ugyldige, dersom mennesket ”vælger sig selv” – accepterer sit medansvar for det givne samfund for derved at blive forpligtet af gældende regler.

Hvis vi vender tilbage til Giordano Bruno, så kan man ikke beskyldte Kirkens afgørelse for at være ond; den kan i den datidige opfattelse antagelig have været god og konsekvent, men man kan konstatere, at dens erkendelse af Guds vilje ikke stemte overens med Kirkens opfattelse i dag. Erkendelsen var forkert i forhold til den nutidige opfattelse.

Hvordan forholder den moderne dansker sig så til de her skitserede begreber? Synd og Skyld betragtes af flertallet som forældede, hvorimod Godt og Ondt stadig er anvendelig i daglig sprogbrug. I fjernsynet er det meget brugt at udsperge politikere og andre kendisser om deres stillingtagen til aktuelle emner, hvor de bliver udæsket deres stillingtagen; uanset hvilke svar der fremkommer, er det så journalistens opgave at påvise fejl og manglende sammenhæng i den interviewede persons argumentation. Ikke for at finde frem til, hvad der godt eller ondt - sandt eller falsk - men for at skabe underholdning. Journalisten demonstrerer oftest tydeligt sin egen holdning; men udsendelserne er alligevel meget nyttige til belysning af

tidens rådvildhed og mangel på normer og retningslinjer.

Hvis man i denne sammenhæng henviser til De ti Bud, vil mange nok erkende, at flertallet af budene er ideelle regler for samfundet, men i praksis bliver de kun i ringe omfang anvendt.

De første tre bud handler om forholdet til Gud, og da de fleste danskere har indsat sig selv som den ultimative autoritet, behøver man kun at elske sig selv, hvilket er i overensstemmelse med tidsånden, i.e. ”fordi du fortjener det”. Det er ikke nogen let opgave for Kirken at tjene Helligånden.

Ole Dam, 2100 Kbh Ø

Katolikkerne betaler den kirkeskat som kirken fortjener!

I det danske bispeddømme har vi mange kirker, skoler, bygninger og præster, som alle kræver finansiering. I tidligere tider blev en god del af omkostningerne betalt af velyndere i udlandet (Tyskland), men i dag er det indlysende at det relativt velstående Danmark og dets voksende katolske menighed på 40.000 medlemmer må kunne klare sig selv. Andre steder i verden er de kristne under helt anderledes hårdt pres på eksistens og overlevelse!

I det danske bispeddømme er den nuværende indbetaling fra katolikkerne til bispeddømmets drift ikke tilstrækkelig til at opretholde det omkostningsniveau, der er oparbejdet gennem tidligere år med tilskud fra udlandet. Ind til nu har dette medført mere eller mindre paniske og fantasifulde initiativer for at få katolikkerne til at betale mere i kirkeskat. I ramme alvor har Pastoralrådet således lagt et strategisk budget, der forudsætter at indbetalingerne stiger med 70 %. I enhver anden sammenhæng ville en sådan budgetlægning anses for aldeles useriøs, medmindre man baserer sig på mirakler. Og hvem ved – det kunne måske være en mulighed lige netop i denne sammenhæng, men det ville være blasfemisk at forlade sig på det.

I debatten i de enkelte menigheder såvel som i bispeddømmets repræsentative organer og institutioner fremkommer ofte det synspunkt, at katolikker må betale for kirkens ydelser såsom dåb, firmelse eller ægtevielse. Dette er naturligvis aldeles ukatolsk, ligesom middelalderens afladshandel også var et djævelsk misbrug af Helligåndens nådegaver. Lige så lidt som Jesus krævede betaling for sine helbredelser eller prædikener, lige så lidt er det tilladeligt at kræve betaling for et helligt sakramente. At være en del af det almindelige præstedømme og en del af Kristi universelle kirke er ikke det samme som at være et kontingentbetalende medlem af den lokale håndboldklub!

Jeg er på ingen måde modstander af at finansiere omkostningerne ved at drive kirkens praktiske administration: Min ægtefælle og jeg har i årtier betalt 2 % af vores indkomst i kirkeskat til bispeddømmet, og desuden bidraget til søndagskollekten, katolske lægorganisationer og særskilte indsamlinger. Men når katolikkerne i bispeddømmet betaler hvad de gør – hverken mere eller mindre – så bør det tages alvorligt som en klar indikation af, hvilken dimensionering kirken skal have – i hvert fald i den nuværende udformning. Min vurdering er, at en bevidstløs kampagne om mere indbetaling af kirkeskat, blot fordi den nuværende kirkelige struktur og bemanning kræver det, det vil slå fejl. Det betyder, at man i første omgang må realisere ejendomme for at skabe midlertidig finansiering af driftsomkostninger til vedligeholdelse af en stadigt skrumpende bygningsmasse og en voksende og til dels aldrende medarbejderskare. I alle andre virksomheder ville dette medføre, at man hurtigst muligt ville gennemføre besparelser på personalesiden. Det betyder kraftig lønnedgang eller afskedigelser blandt hovedgruppen af professionelt aflønnede medarbejdere i bispeddømmet, nemlig præsterne.

En seriøs kirkeskattekampagne kan ikke have som eneste formål at øge indtægterne til det katolske bispeddømme i Danmark. Hvis indbetalingerne skal øges, må formålet være at skabe en merværdi i forhold til nu. Hvis katolikker i Danmark skal indbetale mere til deres kirke, så skal de opleve at få mere for pengene end de allerede gør nu: mere

evangelisering af samfundet, mere kirke i hverdagen, mere Kristus i deres liv. Der er altså brug for en ny-orientering af kirken mod dens medlemmer, så de inddrages i kirkens liv på en anderledes aktiv og forpligtende måde. Derved kan der måske skabes grundlag for finansiering af hele den overbygning af institutioner, aktiviteter, præster og medarbejdere, som lever af kirkefolkets engagement, men som ikke i sig selv er dets mål.

Menighedsrådsformand John-Erik Stig Hansen,
2860 Søborg.

Sognenes regnskaber for 2012

På bispeddømmets hjemmeside kan du nu læse 2012-nøgletallene for i alt 46 sogne (ekskl. Færøerne og Grønland). Sammenstillingen viser bl.a. sognenes indtægter og udgifter, deres driftsresultat og balance, og oversigten rummer også sammenligningstal for 2011.

Oversigten viser, at otte sogne har negativ egenkapital og er afhængige af lån fra Ansgarstiftelsen ('Fælleskassen'), at syv sogne har egenkapital under kr. 100.000, mens tolv sogne har egenkapital over kr. 500.000.

Af oversigten fremgår også, at kirkeskatten generelt er steget med ca. 1 % fra 2011 til 2012 (der er budgetteret med stigning på 20 % inden udgangen af i år), at 25 sogne har øget kirkeskatteprovenuet, mens 21 sogne har inddrevet mindre kirkeskat i 2012 i forhold til 2011. Kun 9 sogne bidrog i 2012 med mere end 100.000 til præsternes løn

Se hvordan dit sogn 'performer' på
www.katolsk.dk/kirken_oekonomi.

Læserbreve

Indsendte indlæg skal forsynes med navn, adresse og telefonnummer.

- Kun navn og postnr. offentliggøres i bladet.
- Max. grænse for læserbreve: 400 ord. (vi forbeholder os ret til at forkorte læserbreve over denne længde).
- Max. grænse for kommentarer 800 ord. KO bringer en kommentar pr. nummer.

Læserbreve kan indsendes som e-mail til
redaktion@katolskorientering.dk

Eller som brev til: Katolsk Orientering, redaktionen,
GI Kongevej 15, 1610 København V.

Katolsk Orientering bringer ikke læserbreve eller kommentarer som har været trykt i andre medier.

Katolsk Orientering

Katolsk Orientering nr. 14. udkommer 18. oktober

Indlæg til Katolsk Orientering nr. 15, 2013,
som udkommer **fredag den 8. november**
skal være redaktionen i hænde senest
mandag den 21. oktober

Venlig hilsen Redaktionen

Informationschef: Niels Messerschmidt
(ansvarshavende)

Redaktør: Lisbeth Rütz

Layout: Margrethe Stenby

Annoncer og abonnement: Lisbeth Rønne
roenne@katolskorientering.dk

Medarbejdere i dette nr.:

Katalin Nørgaard, Torben Riis, Malene Fenger- Grøndahl,
Rasmus Kaare - Frederiksen

Redaktion og annoncer:

Katolsk Orientering, Gammel Kongevej 15,
1610 København V, tlf.: 3355 6040 kl. 9-13 mandag-
torsdag, Fax 3355 6041.

E-mail: redaktion@katolskorientering.dk, Giro 205-7042

Abonnementspris 510 kr. helårligt.

Alle katolske husstande kan få bladet tilsendt gratis

Udgiver Ansgarstiftelsen, Gammel Kongevej 15,
DK 1610 København V

Tryk Greentech Rotaprint - Distribueret oplag 10.207
ISSN 0902-297X

Sankt Andreas Bibliotek og Antikvariat

Tirsdag og torsdag 10-12 og 13-16.45
Onsdag og fredag 10-12 og 13-16
Mandag lukket.

bibliotek@katolsk.dk
Tlf: 33 55 60 90

Frederiksberg & Vanløse Ligkistemagasin

Jyllingevej 8 - 2720 Vanløse
38 71 75 01

Steen Jørgensen

Deres lokale bedemand siden 1940
Ring og aftal et møde enten i Deres hjem eller hos os.
Vi træffes også aften, weekend og helligdage.

www.v-lm.dk

Organiseret bedemand, tilknyttet
garantiordning, v/Steen Jørgensen

Kastrup Begravelsesforretning

Telefon 32 55 55 55

Døgnvagt

Bedemand Michael Riis

Amagerbrogade 155

Dragør Begravelsesforretning · Telefon 32 53 06 29

Taastrup Begravelsesforretning · Telefon 43 99 19 19

Det sker i bispedømmet

Oktober

Lørdag 5. kl. 14.30: Voksenkatekese: Tema: Kejser Konstatin og kristendommen. 1700-året for Milano Ediktet. v/Helge Clausen. Sted: Sankt Ansgar Kirkes menighedssal, Bredgade 69, Kbh. Kr. 40,- til materialer, kaffe og te. Sluttes med messe kl. 17.00. Alle er velkomne.

Torsdag 10. kl. 20.00-23.00: Natkirke, Sakramentskirken, Nørrebrogade, Kbh. for alle interesserede. Der er mulighed for tilbedelse, personlig forbøn, for at tale med en af medarbejderne, eller blot for at nyde stilheden og roen i kirkerummet. Man kan komme og gå som det passer. Aftenen slutter med sakramental velsignelse ca. 22.45.

Fredag 11. kl. 18.00-19.30: "Åben Dør". Personlig samtale og forbøn v/pastor Lars Messerschmidt m.fl. Sted: Jesu Hjerter Kirkes menighedslokaler, Stenosgade, Kbh. Inf. tlf. 33 33 05 02 og www.forsoningsoghelbredelsesmesse.dk

Torsdag 17. kl. 19.30: Eugenio Pacelli as nuncio in Germany 1917-29 and his archives in the Vatican Secret Archives (foredrag på engelsk, diskussion på dansk), v/Kirsi Salonen (Turku, Finland). Sted: Sankt Andreas Bibliotek, Gl. Kongevej 15, Kbh.

Mandag 21. kl. 19.00-20.00: Meditationsaften, derefter kaffe og te. Sted: Strandvejen 91, Kbh. Ø

Fredag 25. kl. 19.00-ca. 21.30: Forsonings- og helbredelsesmesse, Jesu Hjerter Kirke, Stenosgade, Kbh. v/pastor Lars Messerschmidt m.fl. Skriftemål fra kl. 18.00. Inf.: 33 33 05 02 og www.forsoningsoghelbredelsesmesse.dk

Fredag 25.- søndag 27.: afholder Skt. Thomas fællesskabet Kursus Filip. På Kursus Filip bliver du givet muligheden for at opleve den levende Gud samt Jesu Kristi virke i dit liv. Sted: Vor Frue Kirke, Ryesgade 26, 8000 Aarhus C. Info.: p. Herbert Krawczyk, SJ. Tlf.: 87 30 70 42, mobil: 24 27 86 89 eller e-mail: herbert@katolsk-aarhus.dk eller Jan Zieleskiwicz, tlf: 50 29 13 57, e-mail: johny.zet@gmail.com

November

Lørdag 2. kl. 14.30: Voksenkatekese: Tema: Pave Frans – person og program v/Nik Bredholt. Sted: Sankt Ansgar Kirkes menighedssal, Bredgade 69, Kbh. Kr. 40,- til materialer, kaffe og te. Sluttes med messe kl. 17.00. Alle er velkomne.

Første og sidste onsdag i måneden kl. 17.30–19.30: Hjælp til misbrugere og pårørende ved den katolske organisation Cenacolo. Rådgivningen finder sted i Bredgade 69 A, Kbh. K. Tlf.: 51 53 41 60

Skt. Thomas Fællesskabet inviterer til eukaristi, lovprisning og katekese. Sted: Oratoriet, Vor Frue Kirke, Ryesgade 26, Aarhus C. Info.: p. Herbert, SJ, tlf. 87 30 70 42 eller 24 27 86 89, eller Jan Zieleskiwicz 50 29 13 57, e-mail: johny.zet@gmail.com

Datoer i oktober og november: onsdage kl. 19.00 den 9/10, 16/10, 23/10, 30/10, 13/11, 20/11 og 27/11

Messe med forbøn for de syge afholdes hver den 1. onsdag i måneden fra kl. 19.00-21.00 Sted: Vor Frue Kirke, Ryesgade 26, 8000 Aarhus C.
Datoer i efteråret: 2/10, 6/11 og 4/12

Myretuen

ved Bastrup Sø og Ganløse Eged

Det ideelle sted til FAMILIEFESTER og LEJRSKOLER og SOMMERFERIER. (Bademuligheder i Buresø). Plads til 40 personer. Køkken med bl. a. industriopvaskemaskine. Dejlig stor grund.

Læs mere på www.myretuen-bastrup.dk

Udlejning: Børge Morthorst, tlf.: 22 700 798

E-mail: mail@myretuen-bastrup.dk

bispedømmets hjemmeside
www.katolsk.dk

TELEFONLINE SOS FORBØN

Ønsker du forbøn, et lyttende øre,
et ord fra Jesus og en velsignelse
så ring: **75 18 18 08**

Torsdag, fredag
og lørdag kl. 20.00-23.00 hele året

Caritas søger 3 frivillige til pasning af receptionen

Har du lyst til at bidrage til Caritas' arbejde med din frivillige arbejdskraft? Så er det måske dig vi leder efter! Caritas søger 1 frivillig der kan komme 2 dage om ugen og hjælpe med telefonpasning, servicering af bidragydere og vedligeholdelse af Caritas' bidragyderdatabase.

Vi forestiller os, at du er:

- god til IT
- serviceminded og udadvendt
- har tid og mulighed for at arbejde i dagtimerne
- har lyst til at indgå i et team af engagerede frivillige og medarbejdere
- er interesseret i Caritas' arbejde og kan se dig selv som frivillig i en kirkelig organisation

Caritas søger 2 frivillige der hver kan komme 1 dag om ugen og hjælpe med telefonpasning, sortering af post, mødeforberedelse og andet praktisk arbejde. Gerne med bil og kørekort.

Vi forestiller os, at du er:

- serviceminded og udadvendt
- har tid og mulighed for at arbejde i dagtimerne
- har lyst til at indgå i et team af engagerede frivillige og medarbejdere
- er interesseret i Caritas' arbejde og kan se dig selv som frivillig i en kirkelig organisation

Arbejdet er ulønnet.

Hvis du er interesseret i at hjælpe Caritas med receptionstarbejdet, så send et par ord om dig selv samt CV til Sidse Helene Surel Mogensen på ssm@caritas.dk. Du er velkommen til at ringe på 38 18 00 00 og høre nærmere om arbejdets indhold.

Caritas Danmark er en humanitær organisation med tilknytning til den katolske kirke. Caritas arbejder med udvikling og nødhjælp internationalt og med socialt udsatte i Danmark.

Støtter nødlidende

www.vincentgrupperne.dk

Martin Ryom

- en katolsk bedemand

T 39 29 60 08

Lykkesholms Allé 9A | 1902 Frederiksberg C

SEMINAR

De hellige i Oldkirken

- åndelige vejledere for os i dag

SAMUEL RUBENSON

Professor i kirkehistorie og præst i Svenska Kyrkan.

Lørdag d. 26. okt. kl. 10 - ca 15 (kaffe fra kl. 9.30)
Kollegievej 2A, 2920 Charlottenlund

Pris: 150 kr

Fri drikkevarer. Frokostsandwich 45 kr (bestilles ved tilmelding)

Kontakt:

Grethe Livbjerg, 39 63 53 33
grethe.livbjerg@levendevand.dk

Helle Bernth, 29 89 34 93
hb@levendevand.dk

ARRANGØR

Levende Vand

www.LevendeVand.dk

Biskoppens kalender

Oktober

Lørdag 5.: Byretræte, Odense

Torsdag 10. kl. 10.00: Møde i Biskoppeligt Råd

Søndag 20. - søndag 27.: Niels Stensen-Valfart til Rom/ Firenze

Onsdag 30. kl. 10.00: Møde i Økonomisk Råd

Torsdag 31. kl. 9.00: Messe for personalet på Gl.Kongevej

November

Søndag 3. kl. 10.00: Firmelse i Roskilde, kl. 16.00: andagt på Vestre Kirkegård

Onsdag 6. kl. 10.00: Møde i Biskoppeligt Råd

Lørdag 9. kl. 12.30: Vietnamesisk messe i anledning af afslutningen af "Troens År" Vor Frue Kirke, Aarhus

Søndag 10. kl. 11.00: Pavens dag - messe i Domkirken, kl. 16.30: Vesper i Domkirken

Onsdag 13. og torsdag 14.: Møde i COMECE, Bruxelles

Fredag 15. kl. 16.00: Møde i Pastoralrådets Forretningsudvalg

Lørdag 16. og søndag 17.: Pastoralrådsmøde på Magleås

Onsdag 20. kl. 9.00: Messe for personalet på Gl.Kongevej

Torsdag 21. kl. 15.00: Fællesmøde - Danske Kirkers Råd og Økumenisk Forum

Lørdag 23. kl. 13.00: Niels Stensen symposium, Bredgade, kl. 17.00: messe i Domkirken

Søndag 24. kl. 11.00: Afslutning af Troens År - messe i Domkirken

Lørdag 30. kl. 16.00: Sankt Andreas Fest - messe i

Ordrup

Paven: "Jeg har begået mange fejl"

Hovedpunkter i et opsigtsvækkende interview med pave Frans.

INTERVIEW Torsdag den 19. september offentliggjorde det italienske jesuit-magasin *Civiltà Cattolica* et 29-sider langt og meget personligt interview med paven i anledning af halvårsdagen for hans indsættelse i pavembedet.

Interviewet skete over tre dage (den 19. 23. og 29. august) og tog sammenlagt over seks timer. Jorge Mario Bergoglio tegner et hidtil uset selvportræt, analyserer Kirkens rolle i dag og udpeger pastorale indsatsområder. Journalisten Andrea Tornielli fra *Vatican Insider* har plukket væsentlige passager fra interviewet, som bringes herunder.

"Jeg ser tydeligt for mig, at Kirken i dag har brug for evnen til at læge sår og antænde de troendes hjerter; den er nødt til at stille

sig på deres side. Jeg ser Kirken som et felthospital efter et slag. Her giver det ikke mening at spørge en hårdt såret person om hans kolesteroltal eller blodsukkerniveau! Det vigtigste må være at læge hans sår og først herefter kan vi tale om alt det andet. Her og nu er vi nødt til at tænke over hvordan hans sår kan behandles. Og vi er nødt til at starte fra bunden af".

Hvad kommer først?

"Vi må ikke insistere på kun at ville tale om fx abort, homoseksuelle ægteskaber og brugen af prævention. Det er ikke muligt. Selv har jeg ikke udtalt mig meget om disse emner, og det er jeg blevet kritiseret for. Men når vi taler om disse emner er vi nødt til at sætte dem ind i en kontekst. Kirkens lære er for den sags skyld klar, og jeg er et barn af Kirken, men det er ikke nødvendigt hele tiden at tale om disse emner. Ved at

forkynde missionerende fokuserer man på det væsentlige; hvilket fascinerer og tiltrækker flere, antænder deres hjerter ligesom det skete for disciplene i Emmaus".

"Kirken låser sig fast på de små ting, på snæversynede regler. Den vigtigste ting er forkyndelsen, at Jesus Kristus har frelst dig og mig. Og Kirkens forkyndere må først og fremmest være barmhjertighedens forkyndere".

"Men forkyndelsen af Guds frelsende kærlighed kommer før moralske og religiøse forordninger. I dag synes det modsatte ofte at være det fremherskende".

Om homoseksualitet

"I Buenos Aires plejede jeg at modtage breve fra homoseksuelle, som er 'socialt sårede', fordi de føler, at Kirken altid har fordømt dem. Men det vil Kirken ikke. På vej hjem fra Rio de Janeiro sagde jeg i flyet, at hvis en homoseksuel person er af god vilje og søger Gud, så er jeg ikke én, der dømmer. Ved at sige det, sagde jeg,

hvad katekismen siger. Religion har ret til at udtrykke sin mening til tjeneste for mennesker, men Gud har i vores skabelse sat os fri: det er ikke muligt gribe åndeligt ind i en persons liv".

"Gud er i ethvert menneskes liv"

"De, der i dag altid leder efter disciplinære løsninger; de, der længes efter en overdreven doktrinær 'vished'; de, der stædigt forsøger at genoprette en svunden fortid – de har et statisk og indadvendt syn på tingene. På den måde bliver troen en ideologi blandt andre ideologier. Jeg har selv en dogmatisk vished: At Gud er i ethvert menneskes liv. Selv når det har levet et ulykkeligt liv, selv når det er ødelagt af laster, stoffer eller noget andet – findes Gud i dette menneskes liv [...]. Selv når et menneskes liv er fuld af torne og ukrudt er der altid et sted, hvor den gode sæd kan spire".

Fortsættes nedenunder ▼

Adresselabel, flytning	Til Post Danmarks strekcode
------------------------	-----------------------------

MASKINEL MAGASINPOST
 ID 42512
 Afsender: Katolsk Orientering
 Katolsk Orientering · nr. 13
 4. oktober 2013 · 39. årgang

POST
PP
 DANMARK

Gud er større end synden

"Jeg drømmer om Kirken som en moder og hyrde. Kirkens forkyndere må være barmhjertige, være ansvarlige over for dets folk og vandre sammen med det som den gode samaritaner, der vasker, renser og oprejser sin næste. Det er Evangeliet i sin rene form. Gud er større end synden. De strukturelle og organisatoriske reformers rammer er sekundære. Vigtigst er den holdningsmæssige reform. Evangeliets forkyndere må kunne antænde folks hjerter; vandre sammen med sit folk gennem den mørke nat, være i dialog med det og sætte sig ind i dets situation uden at miste orienteringen. Guds folk ønsker hyrder og ikke gejstlige, der agerer som bureaukrater eller embedsmænd".

Kirken er Guds folk

"Kirken er Guds folk på vandring gennem historien med alle dets glæder og sorger. At tænke det sammen med Kirken er min måde at være en del af dette folk på. Guds folk er som en helhed ufejlbarlige i troen, *infallibilitas in credendo*, og denne ufejlbarlighed udspringer af en overnaturlig fornemmelse for troen hos alle, der slutter sig sammen [...] Denne Kirke bør vi opfatte som alles hjem, ikke kun som et lille kapel forbeholdt en lille gruppe af udvalgte".

Reformer tager tid

"Mange tror, at forandringer og reformer sker inden for et kort tidsrum. Jeg mener, at vi altid har brug for tid for at kunne lægge fundamentet for ægte og vedvarende forandringer. Og tiden er nu inde til refleksioner og dømmekraft. Nogle gange opfordrer vores dømmekraft os i stedet til at gøre det, vi i første omgang troede vi skulle gøre senere. Det er netop sket for mig de seneste måneder".

Jeg har begået mange fejl

I interviewet blev pave Frans også spurgt ind til sin tid som leder af Jesuitordenen i Argentina, hvortil han svarede, at han dengang begik mange fejl.

"Jeg var kun 36 år gammel. Det var skørt. Jeg var nødt til at håndtere vanskelige situationer, og jeg traf mine beslutninger brat og selv," siger han og tilføjer, at hans autoritære måde at træffe beslutninger på gjorde, at han dengang blev beskyldt for at være ultrakonservativ.

Pavens syn på kurien

"Den romerske kuries forskellige kontorer står til pavens og biskoppernes tjeneste", siger paven: "De skal hjælpe de lokale kirker og bispekonferencerne [...] Når de ikke fungerer efter hensigten risikerer de at blive censurerende institutioner. Det er overraskende at se, hvor mange fordømmelser på manglende ortodoksi, der kommer til Rom. Jeg mener, at sådanne tilfælde i stedet burde behandles af de lokale bispekonferencer, som så kan modtage nyttig rådgivning fra Rom. Sådanne tilfælde behandles ofte langt bedre lokalt. De romerske kongregationer skal optræde som mæglere, ikke som mellemmand eller ledere".

Kvindens rolle i Kirken

"Jeg er på vagt over for løsninger på dette spørgsmål, som kan reduceres til en form for 'kvindelig machoisme', fordi kvinder er indrettet helt anderledes end mænd. Men det, jeg hører om kvinders rolle, er ofte inspireret af en macho-ideologi. Kvinder ønsker, at Kirken adresserer en række grundlæggende spørgsmål. Kirken kan ikke være sig selv uden kvinden og hendes rolle. Kvinden er helt afgørende for Kirken og dens liv. Maria, en kvinde, er vigtigere end biskopperne. Jeg siger dette, for at vi

ikke forveksler funktion med værdighed. Vi må undersøge kvindens rolle i Kirken på en mere tilbunds gående måde og udvikle en teologi om kvinden og hendes rolle i Kirken. Vi har også brug for at kvinder sidder med dér, hvor vigtige beslutninger træffes".

Om den ekstraordinære messe

"Det 2. Vatikankoncil var en genlæsning af Evangeliet i lyset af den moderne kultur", siger pave Frans. "Koncilet skabte en fornyende bevægelse, der udsprang af samme Evangelium, og den har båret stor frugt. Se bare på det liturgiske område. Arbejdet med den liturgiske reform har været [...] en genlæsning af Evangeliet ud fra den konkrete historiske situation. Ja, en hermeneutikkens kontinuitet og diskontinuitet. Men én ting er sikker: den dynamiske læsning af Evangeliet, at aktualisere dets budskab i dag – som var typisk for koncilet – lader sig ikke rulle tilbage. Og så er der de særlige problemer som fx liturgien efter *Vetus Ordo*. Jeg tror, at pave Benedikts beslutning [af 7. juli 2007 om en mere udbredt brug af den tridentinske messe] var et klogt træk og motiveret af ønsket om at hjælpe folk med kærlighed for denne messeform. En bekymring er dog risikoen for at nogle udnytter *Vetus Ordo* til ideologiske formål".

Doktriner er ikke en monolit, der skal forsvares

"Der findes kirkelige regler og forordninger, som engang var effektive, men som nu har mistet deres værdi eller betydning. Opfattelsen af Kirkens undervisning som en monolit, der skal forsvares uden skelen til nuancer eller forskellige forståelse, er forkert. Selv måden hvorpå sandheden udtrykkes kan være mangeartede og er

faktisk nødvendig for at kunne formidle Evangeliet i dets tidløse betydning".

Faren ved en klinisk tro

"Der lurer altid en fare for at lukke sig inde og leve i et laboratorium. Vores tro er ikke 'en klinisk tro', men 'en troens rejse', en historisk tro. Gud har åbenbaret sig selv i historiens løb, ikke som et kompendium af abstrakte sandheder. Jeg er bange for laboratorier fordi man i laboratoriet tæmmer og farvelægger tingene uden hensyn til deres egentlige sammenhæng [...] Når det drejer sig om de sociale emner er det én ting at indkalde til møde for at studere narkoproblemet i det nærliggende slumkvarter; det er noget helt andet selv at tage derhen, leve i det og forstå problemet indefra og studere det dér".

Oversat og redigeret af Niels Messerschmidt

Kirkens forkyndere må først og fremmest være barmhjertighedens forkyndere. Fra skærtorsdagens fodvaskning i et fængsel i Rom. Foto: L'Osservatore Romano.

Katolsk Orientering

Er pave Frans' interviews en ny form for encyklika?

Pavens måde at kommunikere på møder begejstring, men også kritik.

Tekst: Lisbeth Rütz

ITALIEN Pave Frans' to interviews med jesuitten Antonio Spadaro, der er redaktør for *Civiltà Cattolica*, og ateisten Eugenio Scalfari, grundlæggeren af det italienske dagblad *la Repubblica*, ser mere og mere ud til at blive en milesten i hans pontifikat, skriver vatikanisten Sandro Magister på www.chiesa.espressonline.it. Magister mener, at interviewet med Spadaro, der blev offentliggjort den 19. september på 16 forskellige sprog samtidigt, meget mere end *Lumen Fidei* som paven "arvede" fra sin forgænger Benedikt XVI, kan betragtes som hans første egentlige encyklika. Pavens udtalelser er af mindre autoritativ grad i interviewet; men siger Magister, paven ser ud til at foretrække denne form for kommunikation.

Knap fjorten dage efter Spadaros interview kom Scalfaris interview i *la Repubblica* den 1. oktober. Det blev offentliggjort, uden at paven havde gennemlæst det. *L'Osservatore Romano* bragte det samme dag i sin helhed, og Vatikanets officielle website bragte det på linje med pavelige taler. Det vil sige, at pave Frans betragter det som en tro gengivelse af hans intentioner, skriver Magister.

I interviewet kom paven blandt andet med flg. omstridte udsagn: "enhver har sin egen idé om godt og ondt og bør vælge at følge det gode og kæmpe mod det onde, som han føler det."

Udtalelsen kommenteres meget kritisk af tidligere professor ved det teologiske fakultet i Firenze, Pietro De Marco. Han taler om "en relativistisk glidning" i pavens argumentation og skriver på bloggen *Settimo Cielo*: "Pave Frans bruger her ufrivilligt en talemåde der er typisk for postmoderniteten, hvor den individuelle beslutning som sådan altid er god eller i det mindste værdifuld i og med at den er personlig og taget i frihed."

En anden udtalelse i *la Repubblica* som De Marco finder "relativistisk" og diskutabel er udtalelsen, hvor paven betegner proselytisme som "en dumhed". De Marco finder, at paven her giver efter for "den destruktive økumeni" og går ind i en dialog der er "underdanig over for det moderne" – "en dialog som kun Rom fra Paul VI til Benedikt XVI har formået at inddæmme".

"Bergoglio er ikke postmoderne; men det er modtagelsen af hans budskaber. Paven behager til højre og venstre praktiserende og ikke-troende uden evne til at skelne. Hans overvejende budskab er udflydende. På denne succes kan der ikke bygges noget bæredygtigt", skriver De Marco.

En anden kritisk røst er ateisten Giovanni Fornero, der den 3. oktober udtaler sig i et interview i *Corriere del Trentino* om "Pligten til klarhed". Også han kritiserer pavens udtalelser om samvittigheden: "Pave Frans hævder, at man bør adlyde sin egen samvittighed og at det er en synd at gå mod den. At lytte til og adlyde samvittigheden betyder i følge paven, at enhver har sin egen opfattelse af godt og ondt og at han bør vælge at følge det gode og bekæmpe det onde som han opfatter det. "Man forstår ikke rigtigt, om paven vil være "revolutionær" også på det doktrinære plan, som Scalfari hævder eller forudsiger eller om han i stedet vil præsentere den klassiske doktrin i former, der er mere barmhjertige og tættere på den moderne følsomhed".

Se også leder og artikel på side 2.

Kinesiske katolikker flytter til byerne

Demografiske forandringer påvirker det religiøse landkort i Kina.

KINA I Kina foregår der i øjeblikket en udvandring "af bibelske dimensioner" fra landdistrikterne ind til byerne, skriver *Eglise d'Asie*, et nyhedsbureau for de franske

missionselskaber. I 2011 blev der flere kinesere i byerne end på landet. I byerne boede nu 690,79 millioner, mens der var 656,56 millioner indbyggere på landet. Også kirken forsøger at tilpasse sig disse demografiske forandringer, skriver bureauet. De nye folkevandringer skaber også sproglige vanskeligheder for migranterne. Den katolske tekstilarbejder Bosco Wang der fandt arbejde i Cixi syd for Shanghai, opdagede, at talrige søgne børn i stedet for at følge med i messen bad rosenkrans. De forstod nemlig ikke den lokale kinesiske dialekt, messen blev fejret på.

I slutningen af 70'erne, hvor landet lige var kommet ud af kulturrevolutionen, begyndte det katolske Kina at

komme til kræfterne, og det skete først i landdistrikterne. Her kunne der være landsbyer hvor næsten alle var katolikker; men nu tømmes landsbyerne lidt efter lidt for mennesker. Hver dag affølkes ifølge Huang Jianbo professor i antropologi ved Folkets Universitet i Peking, mellem 80 og 100 landsbyer i Kina.

De fem anerkendte religiøse grupper i Kina er buddhisme, taoisme, katolicisme, protestantisme og islam. Heraf er buddhisterne ifølge Huang Jianbo den største gruppe. Inden for buddhismen er Mahayana, som Han-gruppen i den kinesiske befolkning bekender sig til, den største gruppe efterfulgt af tibetanske buddhister og Theravada buddhister. Den religiøse gruppe, der udvikler sig mest i Kina, er protestantismen. Det skyldes ifølge Huang Jianbo, at protestanterne har de bedste forbindelser til udlandet og ikke er bange for at påberåbe sig menneskerettighederne. "Katolicismen og islam er lige problematiske for centralregeringen, både på det diplomatiske og på det etniske plan", siger Jianbo. Ifølge ham favoriserer regeringen Mahayabuddhismen, fordi den praktiseres af Han-gruppen, der udgør 92 % af den kinesiske befolkning. LR

Foto: Kirchenzeitung der Katholiken im Bistum Speyer

Nordsjælland

Den Hellige Families Kirke og Sankt Hans Kirke blev lukket den 6. oktober

Læs mere side 4 og 5

Verdensmissions-søndagen

I år samles der ind til Den katolske Kirke i Egypten

Læs mere side 6

Birgittajubilæum i Holland

Ulla Sander-Olsen skriver fra Uden i Holland

Læs mere side 8

Katekese

Bispedømmets nye firmelsesmateriale anmeldes

Læs mere side 7

KO mener

Skal vi nærlæse pavens interviews?

Matthew Schmitz fra websitet 'First Things' stiller et interessant spørgsmål: Hvordan skal vi læse og forstå pave Frans' interviews? Spørgsmålet udspringer af pavens seneste to interviews i La Repubblica og Civiltà Cattolica, der ifølge Schmitz viser, at paven ønsker en uformel og afvæbnende dialog – "en form for dialog, man normalt fører med nære venner og som let misforstås, når den ikke er det".

Pave Frans synes at foretrække at prædike i Domus Sanctae Marthae ex tempore og give personlige interviews fremfor at holde offentlige taler som måden at meddele sig til sin Kirke og omverden på. Paven omfavner verden i dagligdagsbegreber og omverden elsker ham for det.

Og det nytter ikke bagefter at komme med udviklede forklaringer på, at det, paven sagde ikke var det, han virkelig mente eller det troen virkelig lærer os. For pave Frans synes mere interesseret i at ramme bredt end i at ramme præcist – hvilket også bekræftes af Vatikanets talsmand. Han mener vi her ser omridset af en ny form for pavelig diskurs, der er uformel og spontan, og som andre af og til må give dens endelige udtryk. Med andre ord en ny hermeneutik, der ikke tillægger de enkelte ord lige så stor betydning som den overordnede sammenhæng, de indgår i.

Vatikanets talsmand forklarer, at det pave Frans gør, er at komme med sine pastorale refleksioner "som ikke forinden er gennemgået blevet ord-for-ord at tyve teologer" med henblik på deres præcision. "De må skelnes fra fx en encyklika eller en post-synodal formaning, som begge er læremæssige dokumenter".

Pave Frans har selv udtrykt frustration over hvor medierne til tider fortolker hans udtalelser. Herom siger Vatikanisten John L. Allen:

"Frans har bebrejdet aviserne for at være 'fantasifulde' i deres gengivelse af hans udtalelser i flyet [hjem fra Rio] ved at hævde, at han er i færd med at 'afklæde' Kirken, give afkald på ærestitler, frasælge ejendomme osv. Paven siger selv at hans reelle hensigt er at opfordre Kirken til at 'afklæde' sig 'verdslighedens kræftsvulst'".

Skal vi da tolke den nye pavelige diskurs som at vi umiddelbart kan tage pavens udtalelser – uanset sammenhængen de ytres i – for 'gode varer'? Eller skal vi vente til at han har udtalt sig flere gange om samme emne for at kende hans egentlige mening? Naturligvis skal ethvert af pavens ord eller ytringer ikke læses som var de en central passage i en encyklika. Men hvis vi på den anden side ikke tillægger enkelte centrale ord samme værdi som det overordnede budskab, åbner man op for så brede fortolkningsmuligheder, at de udvander pavens egentlige budskab.

Man kan altid finde en måde at diskreditere paven så længe han ikke udtaler sig ex cathedra. På den anden side er det også altid muligt at fastholde, at paven ikke udtaler ex cathedra med mindre han udtrykkeligt siger det. Hvilken målestok vi skal anvende vil tiden vise.

Niels Messerschmidt

Andet større paveinterview i løbet af tolv dage

"Kirken bør åbne sig mod den moderne verden", siger pave Frans.

Tekst: Niels Messerschmidt

ITALIEN Det seneste eksempel på pave Frans' ønske om at komme i dialog med den sekulære verden kom til udtryk i Italiens største dagblad La Repubblica, som 1. oktober bragte det andet store interview med paven i løbet af blot tolv dage. Den 20. september bragte jesuiternes tidsskrift Civiltà Cattolica et langt interview med paven.

Ifølge La Repubblica grundlægger, journalisten og ateisten Eugenio Scalfari, ringede paven uopfordret til ham for at aftale et møde som opfølgning på deres brevkorrespondance hen over sommeren. På det efterfølgende møde, der resulterede i interviewet i La Repubblica, siger pave Frans, at Den katolske Kirke bør følge i det 2. Vatikanconcils fodspor og åbne sig mod omverdenen.

I artiklen med overskriften 'Sådan vil jeg forandre Kirken' fortæller pave Frans om sin vision for Kirken.

"Det 2. Vatikanconcil, som hentede inspiration fra pave Johannes XXIII og pave Paul VI, ønskede at kigge fremad og åbne sig mod den moderne verden", siger den argentinske pave i interviewet: "Koncilsfædrene vidste, at en sådan åbenhed mod den moderne verden indebar både religiøs økumeni og en dialog med ikke-troende. I den mellemliggende periode er der dog ikke gjort så meget for at styrke denne udvikling, men min ydmyge ambition er at fortsætte dette arbejde".

De mest alvorlige problemer i dag

Pave Frans nævner, at han er opsat på at ville modernisere Vatikanets finansielle og administrative organer. Han kritiserer blandt andet den romerske kurie for at være alt for fokuseret på at betjene og pleje Vatikanstatens egne interesser, så den "forsømmer verden omkring os".

I interviewet kommenterer Frans også den høje ungdomsarbejdsløshed og den udbredte ensomhed blandt ældre – de mest alvorlige problemer i verden i dag, mener paven, der også kritiserede "den uhammede liberalisme", der kun gør "de stærke stærkere, de svage svagere og i stadig højere grad udelukker dem fra samfundet".

Eugenio Scalfari afslutter sit interview med pave Frans med at sige: "Dette er pave Frans. Hvis Kirken bliver lige som ham og den bliver som han ønsker, den skal være, vil der være tale om en epokegørende forandring".

Flere præstestuderende i USA

God nyt efter årtier med færre præster.

STATISTIK USA Opgørelser viser, at der i dag er 3.694 katolske præstestuderende i USA, hvilket er en stigning på 16 procent i forhold til 1995, og 10 procent flere end i 2005. Det oplyser instituttet 'Center for Applied Research in the Apostolate' ved Georgetown universitet.

Nyhedstjenesten Religion News Service skriver, at antallet af studerende på ikke-katolske teologiske fakulteter er faldet med 7 procent siden 2006, og nu udgør 29.249 studerende.

Ifølge Vatikanets statistiske kontor er antallet af katolske præstestuderende på verdensplan steget fra 63.882 i 1978 til 118.990 i 2010 – en stigning på mere end 86 procent, hvilket ligger over den generelle befolkningstilvækst i verden og over befolkningstilvækst blandt katolikker i samme periode.

Kilde: *Catholicculture.org*

NM

G8 om synoden, familien og kurien

Pave Frans holdt det første møde med sin rådgivergruppe den 1.-3. oktober.

Tekst: Niels Messerschmidt

DRØFTELSE Det råd af otte kardinaler, som skal bistå paven i spørgsmål om modernisering af Vatikanets administration og Den katolske Kirke, populært kaldet 'G8', har holdt deres første møde med pave Frans. På mødets første dag drøftedes bispesynodens arbejdsform. Paven har ved flere lejligheder udtrykt ønske om "mindre formaliserede" procedurer i forbindelse med afholdelse af synode- og konsistoriemøder.

Vatikanets talsmand, Federico Lombardi, oplyste på en pressekonference den 2. oktober, at bispesynoden i 2015 vil diskutere den pastorale omsorg for familierne, og herunder vil spørgsmålet om gengifte fraskilt adgang til sakramenterne blive taget op. Den nyudnævnte sekretær for bispesynoden, ærkebiskop Lorenzo Baldisseri, deltog på G8-mødets første dag.

Drøftelserne om synodens arbejdsform og kompetence skal ses i lyset af koncilets kollegialitetstanke. Dette blev bl.a. diskuteret op til konklavet i foråret og er noget, pave Frans vægter højt. Det er derfor indlysende, at kollegialitetstanken vil være at finde på agendaen for næste synode, ifølge

Lombardi.

G8-rådet drøftede også synodens myndighed; den har hidtil kun fungeret som et rådgivende organ uden egentlig beslutningskompetence. I den forbindelse ønsker man at effektivisere synodens arbejde og gøre arbejdsformen mere dialogpræget.

Teologiske refleksioner over Kirkens væsen

På G8-gruppens første møde blev en række organisatoriske og læremæssige spørgsmål genstand for en fælles teologisk refleksion over Kirkens væsen i lyset af det 2. Vatikanconcils dokumenter. Drøftelserne berørte emnerne mission og Kirkens sendelse, forholdet mellem den universelle Kirke og lokalkirken, fællesskab og deltagelse og kollegialitet. Mødet tog også fat på spørgsmålet om hvad det vil sige, at være 'de fattiges Kirke', lægfolkets rolle og de kirkelige institutioners tjenende karakter.

På mødets anden dag drøftede de otte kardinaler og pave de egentlige spørgsmål om den kommende modernisering af kurien – hvordan de forskellige myndighedsområder skal være opbygget og struktureret, kontorerne relation til paven og deres

indbyrdes relation, samt statssekretariatets funktion. Til disse drøftelser vil man på senere møder knytte de mange forslag og input indsendt af bispekonferencerne verden over. "Derfor har det nye kardinalråd brug for megen tid", betonedede Federico Lombardi, som tilføjede, at de nye rådsmedlemmer ikke skal ses som "delegerede fra verdens forskellige kontinenter", men først og fremmest som "erfarne biskopper fra vigtige bispedømmer, som er godt inde i den universelle Kirkens spørgsmål".

Federico Lombardi nævnte videre, at kardinalerne ikke arbejder hen imod en lille opdatering af Pastor Bonus [den nuværende konstitution, som fastlægger kuriens struktur og funktion] med enkelte ændringer og marginale forbedringer, men imod en konstitution med helt nye elementer – med andre ord, en helt ny konstitution".

Foto: *L'Osservatore Romano*.

Benedikt XVI bryder tavsheden

Sender et længere brev til italiensk videnskabsmand og ateist.

DIALOG Pave emeritus Benedikt XVI har sendt et længere brev til den italienske matematiker, logiker og forfatter Piergiorgio Odifreddi, der i 2011 udgav bogen 'Caro Papa, ti scrivo' (Kære pave, jeg skriver til dig). Bogen er en kommentar til Benedikts 3-bindts værk om den historiske Jesus af Nazareth. Den italienske avis La Repubblica har med den tidligere paves tilladelse offentliggjort væsentlige dele af brevet.

Det er anden gang i løbet af kort tid at avisen offentliggør et længere brev fra et romersk overhoveds hånd. Tidligere på måneden offentliggjorde La Repubblica et brev fra pave Frans stilet til journalisten Eugenio Scalfari. I begge tilfælde er brevene stilet til fremtrædende italienske ateister, hvilket har sat spekulationer i gang om, at den tidligere og den nuværende pave har koordineret deres bestræbelser på at adressere et sekulært publikum.

Om tro og fornuft

I sit brev takker Benedikt Odifreddi for at søge en "åben dialog" omkring troens og fornuftens rolle, og for at nærme sig emnet på en "respektfuld måde, som yder det

retfærdighed". Benedikt forsvarer troens rolle som den videnskabelige fornufts ledsager, men sætter spørgsmålstegn ved de sekulære videnskabsfolk, der overskrider grænserne for deres egen forskning ved at komme med "videnskabelige fiktioner" som forklaring på ting, som rent empiriske analyser ikke kan forklare.

Benedikt tager Odifreddi til indtægt for i realiteten at gøre den matematiske logik til sin egen religion, og bemærker: "Jeg er forbløffet over, hvordan du med et enkelt pennestrøg fjerner begrebet frihed, som [...] er et grundlæggende princip ved den moderne tidsalder".

Har ikke søgt at skjule noget

I sit brev adresserer Benedikt også overgrebskrisen i Den katolske Kirke og sin egen rolle i Kirkens håndtering af skandalerne. "Jeg har aldrig forsøgt at dække over disse ting", forsikrer han Piergiorgio Odifreddi.

"At ondskabens kraft baner sig vej ind i troens inderste kerne er for os en kilde til lidelse", skriver Benedikt. "På den anden side må vi acceptere denne lidelse, men samtidig gøre alt som står i vores magt for at disse sager ikke gentager sig".

"Det er heller ikke en formildende omstændighed, at – ifølge sociologisk

forskning – at den procentuelle andel af præster, som har gjort sig skyldige i disse forbrydelser, ikke er større end i andre lignende erhverv".

"Men uanset hvad bør man ikke på en polemiserende måde fremstille denne vederstyggelighed som noget, der specifikt klæber sig til katolicismen", skriver Benedikt. *NM*

Den italienske avis La Repubblica har offentliggjort væsentlige dele af det brev pave emeritus Benedikt XVI har sendt til den italienske matematiker, logiker og ateist Piergiorgio Odifreddi.

Foto: Wikipedia.

Ønske: hurtigere sagsbehandling

Paven overvejer at etablere nationale kirkelige domstole til behandling af disse sager.

OVERGREB Kampen mod præsters seksuelle overgreb mod mindreårige har fortsat høj prioritet såvel under pave Frans' som pave Benedikt XVI's pontifikat. På et konsistoriemøde den 30. september blev det drøftet, hvordan den nuværende sagsbehandling kan forbedres gennem etablering af nationale og regionale kirkelige domstole. Formålet skulle være at nedsætte sagsbehandlingstiden yderligere.

Behandlingen af præsters overgreb har

siden 2002 hørt under Troslærekongregationens myndighed, og de lokale bispedømmer havde pligt til at indberette anklager om overgreb til kongregationen. Senere gjorde man det muligt, at disse sager kunne afgøres gennem rent administrative tiltag, hvor den lokale biskop fik myndighed til permanent at afsætte en præst fra tjeneste uden at skulle igennem en tidskrævende retssag.

Disse 'ad hoc' administrative tiltag på lokalt niveau er dog aldrig blevet formaliserede. Derfor ønsker pave Frans nu at oprette regionale eller nationale overgrebsdomstole hjemmehørende under de respektive bispekonferencer. Et sådant

tiltag vil effektivisere sagsbehandlingen af retssagerne og bedre kunne sikre såvel ofrets som den anklagedes rettigheder. Domstolene vil have myndighed til omgående at holde første og anden instans behandling af overgrebsager.

På initiativ af Benedikt XVI udsendte Troslærekongregationen i 2011 en rundskrivelse til samtlige bispekonferencer med generelle retningslinjer og pålæg om inden maj 2012 at have udarbejdet nationale beredskabsplaner til forebyggelse og behandling af overgreb mod mindreårige begået af gejstlige, og under overholdelse af de nationale civil- og strafferetslige love. *NM*

Vatikanbanken udgiver årsrapport

Skal sikre større transparens og at banken overholder international lovgivning.

VATIKANET Istituto per le Opere di Religione (IOR), også kendt som Vatikanbanken, har udgivet sin første årsrapport. Den 100 sider store og revisionspåregnede rapport viser, at banken har aktiver for i alt 7,1 mia. euro, og at den i 2012 realiserede et overskud på 86,6 mio. euro, hvoraf de 54,7 mio. blev givet som bidrag til Pavestolen. Præsidenten for IOR, Ernst Von Freyburg, siger, at årsrapporten primært offentliggøres til gavn for de "én milliard katolikker i verden, der har krav

på at vide, hvad denne del af Vatikanstaten foretager sig" og sekundært for at berolige bankens finansielle partnere.

Efter flere års kritik ser IOR også årsrapporten som "endnu et skridt på vejen mod at skabe en mere transparent institution, der overholder international lovgivning på området", forklarer Von Freyburg. Årsrapporten forudser store udgifter i 2013 som følge af "den igangværende modernisering og oprydningssproces", der blandt andet har omfattet brugen af eksterne konsulenter til opbygning af sikkerhedsforanstaltninger for at imødegå pengevask.

Ernst Von Freyburg siger i en kommentar til årsrapporten, at pave Frans har bedt et

panel af eksperter om at undersøge IOR og komme med forslag til, hvordan banken bedst kan tjene Kirken. Og han tilføjer, at "Den hellige Fader senere i år eller næste år vil beslutte sig for hvilken nøjagtig kurs, han ønsker banken skal følge". *NM*

Vatikanets bank IOR.

Foto: L'Osservatore Romano.

Kort nyt

Verdensforbund mødes med paven

REFORMATIONEN En fremstående delegation fra Det lutherske Verdensforbund er den 21. oktober på besøg i Vatikanet. Delegationen vil sammen med kardinal Kurt Koch, formand for Det pavelige Råd for fremme af kristen enhed, overdrage pave Frans det fælles studiedokument med titlen 'Fra konflikt til fællesskab' omkring den fælles markering af 500 året for reformationen i 2017.

Delegationen vil også mødes med det pavelige enhedsråd om det videre økumeniske samarbejde. Verdensforbundets præsident, biskop Munib Younan, deltog i pave Frans' indsættelsesmesse den 19. marts, og var samme dag i privataudiens sammen med repræsentanter fra andre kirkesamfund.

Jesuit og Kierkegaard-forsker død

MEXICO Jesuitpateren, akademiker og filosofen Jorge Manzano Vargas døde lørdag den 21. september i Guadalajara, Mexico, 83 år gammel.

Pater Manzano, som mest er kendt for sin akademiske løbebane, virkede fra 1975 til 1984 som præst for de spansk-talende katolikker i bispedømmet og som præst i fængselsjælesorgen.

Pater Manzano blev født den 5. september 1930. Han indtrådte i jesuiterordenen i 1951 og blev præsteviet i 1963. Som professor i filosofi underviste han på flere universiteter i Guadalajara, og han havde specialiseret sig i filosofierne Nietzsche, Kierkegaard og Hegels værker. Udover at være forfatter til adskillige populære bøger om filosofi oversatte pater Manzano også mange værker fra og til dansk og tysk.

Franske imamer nærmer sig paven

DIALOG En gruppe franske imamer mødtes onsdag den 25. september med pave Frans. Formålet var at knytte bånd til moderate kræfter og at lægge afstand til islamisk ekstremisme.

Otte franske imamer deltog i mødet. Initiativtageren Marek Halter, en fransk forfatter med polsk-jødisk baggrund, siger, at pave Frans har mulighed for at gøre det hans forgænger Benedikt XVI ikke formåede – at få kristendommen og islam til at forsones.

Tre præster myrdet

COLUMBIA Inden for bare tolv timer er tre præster fundet myrdet i Colombia. Dagbladet El Tiempo skrev den 29. september, at de to katolske præster Bernado Echeverry og Hector Fabio Carreras blev fundet myrdet i departementet Valle. Dagen forinden fandt politiet liget af den anglikanske præst Luis Javier Sarrazola Usuga, som ifølge oplysningerne også skulle være blevet stukket ihjel.

114 års katolsk historie slutter

Nordsjællands ældste katolske menighed ophørte den 7. oktober 2013.

Tekst og foto: Niels Messerschmidt

HØRSHOLM Næsten alle stolene i Sankt Hans Kirke var besatte søndag den 6. oktober, da menigheden fejrede den sidste højmesse i den gule murstensbygning på Mariavej 6 sammen med sognepræst p. Andrzej Papuga og generalvikar Lars Messerschmidt.

Pater Papuga indledte messen med at sige, at det var en speciel dag. Nok var det en trist dag, men også en glædens dag for de menigheder, der skal modtage de nye medlemmer.

"Husk på, at kirken ikke kun er begrænset til et fysisk sted. Kirkens fundament er de troende; de er 'Kirkens levende stene'", sagde p. Papuga, idet han citerede Grundtvig, og håbede og bad for, at menighedens medlemmer vil være med til at opbygge endnu stærkere fællesskaber i de nye menigheder, de fremover skal være en del af.

I sin prædiken tog generalvikar Lars Messerschmidt udgangspunkt i ordets liturgi og skriftlæsningernes funktion som forberedelse til modtagelsen af Eukaristien. Og det er gennem læsningerne at vi bliver styrket i vores tro.

Menighedsrådsformand Christa Stæger holder et eksemplar af Jørgen Bredholts bog 'Sankt Hans menighed – før og nu', som blev uddelt på receptionen.

"Nu går I over til andre menigheder og fællesskaber. Og det I skal tage med er jeres tro og jeres deltagelse i søndagsmessen, så I kan mødes i jeres nye fællesskab som én stor familie", sagde generalvikaren, og sluttede med ordene: "I skal gå herfra med fornemmelsen af den gave, troen, som I har fået her i Sankt Hans Kirke og som I nu skal give videre. Den skat, I tager med jer herfra er jeres tro – ikke de murstene, som har dannet rammerne om jeres hidtidige fællesskab".

Ved messens afslutning takkede menighedsrådsformand Christa Stæger for at så

mange var mødt frem for at tage afsked med deres gamle kirke og takkede p. Papuga for hans 22-årige virke som sognepræst for menigheden, generalvikar Lars Messerschmidt for hans deltagelse i den sidste højmesse, og rettede til sidst en stor tak til ministranterne for deres indsats.

På den efterfølgende reception takkede p. Papuga tak for sine 22 år som sognepræst for menigheden og kaldte disse "de bedste år" i sit liv. Han kaldte Sankt Hans menighed for en stærk og ressourcefuld menighed, "der altid var der, når man havde brug for den", og sluttede med at takke for alle de bønner og den opbakning, han har fået af menigheden – "uden dem havde jeg intet formået som præst".

Menighedsrådsformand Christa Stæger takkede herefter for samarbejdet gennem de mange år. Til slut opfordrede hun alle til at tage et eksemplar af Jørgen Bredholts bog 'Sankt Hans menighed – før og nu', der skildrer menighedens historie frem til slutningen af 1990'erne, og efterlyste i den forbindelse folk, der var interesserede i at medvirke i et bogprojekt om de sidste 14 år af menighedens historie for at gøre skildringen af Sankt Hans Kirke i Hørsholm komplet.

Økonomi var den primære årsag

Det var et forbløffet menighedsråd, der i begyndelsen af december sidste år fik beskeden om, at Sankt Hans Kirke i Hørsholm var udpeget af bispedømmet til at skulle nedlægges. Selv om de – ligesom andre menigheder i bispedømmet – har mærket følgerne af sekulariseringen i samfundet, var der alligevel tale om en velfungerende menighed. I sidste nummer af sognebladet kunne man således læse:

"Søndagsmessen var stadig forholdsvis velbesøgt, men det blev sværere og sværere at opretholde aktiviteter og service, og færre og færre børn og unge ønskede at modtage religionsun-

dervisning. Samtidig med, at der igen og igen hørtes om dårlig økonomi i Den katolske Kirke i Danmark, kunne vi internt i Hørsholm glæde os over, at menighedens driftsregnskab hvert år viste et lille overskud [...] Trods alle udfordringer var menigheden velfungerende og samarbejdet fungerede virkelig godt".

Biskop Czeslaw besøgte menigheden i begyndelsen af 2013, og blev da det klart, at økonomi var den primære årsag til lukningsplanen, mens de pastorale grunde først kom i anden række.

Menigheden har i den efterfølgende

periode forsøgt at tilvejebringe midler til den mio. kroner dyre tagreparation, der var en medvirkende årsag til beslutningen om at lukke kirken.

I biskoppens dekret pr. 27. september blev det bestemt, at Sankt Hans Kirke og menighed nedlægges pr. 7. oktober i år.

Menighedsrådsformand Christa Stæger forklarer, at reaktionerne på lukningen har været meget forskellige i menigheden. Men selv om flere er blevet kede af beslutningen, medgiver hun, at menighedsrådet har haft svært ved at finde de midler, der skulle til for at finansiere den videre drift. Selv har hun valgt at lægge forløbet bag sig:

"I Den katolske Kirke ser vi os som en del af et stort fællesskab. Selv om det naturligvis er trist, at ens egen kirke må lukke, kan vi, ved nærmere eftertanke godt se det fornuftige i at gøre det," forklarer hun.

Fra kapel til kirke

Sankt Hans Kirkes menighed var med sine 114 år Nordsjællands ældste katolske menighed. Den blev dannet af en gruppe – hovedsagligt udenlandske – katolikker, hvoraf de fleste arbejdede på den lokale Hørsholm Klædefabrik. Gruppen blev betjent af jesuiterne i Ordrup, og den første messe blev læst af pater Jón Svensson i et privat hjem den 22. juni 1899.

I 1918 førte ønsket om at få sin egen lokale katolske kirke til, at menigheden sammen med Ansgarstiftelsen købte tæt ved klædefabrikken, hvor det lille kapel, Sankt Hans Kapel, blev indviet den 18. juli 1920. Den 1. januar 1948 blev menigheden selvstændig i det nye sogn: Hørsholm og omegn, herunder Birkerød (der blev et selvstændigt sogn i 1961).

Pastor van der Stok, der også var præst i Hillerød, var den første sognepræst for menigheden i Hørsholm (1948-52). Siden virkede p. Gommans som sognepræst (1953-1976), afløst af p. Muiser (1976-1993).

I 1978 blev det besluttet at nedrive kapellet og opføre en murstenskirke på Mariavej 6. Grundstenen blev nedlagt på palmesøndag 1979, og biskop Hans Martensen indviede kirken den 24. juni samme år. Projektet kunne realiseres takket være en stor pengegave fra Bonifatiuswerk i Paderborn.

Den nuværende sognepræst, p. Papuga, blev i 1991 tilknyttet Hørsholm og Birkerød menigheder som andenpræst. Kort efter menighedens 100 års fødselsdag i 1999 blev han udnævnt til sognepræst for menigheden i Hørsholm, og han har siden,

Pater Andrzej Papuga takkede for bønner og den opbakning, han har modtaget gennem sine 22 år som sognepræst for menigheden.

sammen med sin medbroder p. Pawlowski, haft ansvaret for den præstelige betjening af menighederne i Hørsholm, Birkerød og Helsingør.

Farvel og på gensyn

Sankt Hans menighed, der i dag har færre end 500 medlemmer, har de senere år været præget af tilbagegang. Det har været svært at engagere yngre kræfter i menigheden til at påtage sig opgaver og ansvar i takt med at de ældre generationer slap tøjlerne. Det samme gjaldt for økonomien; de ældre bidragydende katolikker begyndte at falde fra og de yngre katolikker, som forventeligt skulle tilmelde sig kirkebidragsordningen, udeblev – det endda selv om man de sidste 15 år havde gennemført flere kampanjer.

Lørdag den 28. september afholdtes en 'Farvel- og på Gensynsfest' for menigheden, hvor der blev sunget, spist, holdt taler, udvekslet minder og festet til midnat. Som nævnt fejredes den sidste højmesse den 6. oktober med efterfølgende afsakralisering af kirkerummet, og dagen efter blev ejendommen overdraget til Ansgarstiftelsen. Menighedsrådet har fået mandat til at afvikle menighedens indbo efter aftale, og det forventes afsluttet den 2. november.

Kirkens indbo vil blive håndteret efter følgende principper: Alt sakralt og liturgisk, dvs. det meste i kirkerummet og sakristiet, vil blive tilbudt andre menigheder i bispedømmet, dog først og fremmest menighederne i Lyngby og Helsingør.

Alt af historisk interesse (fx korrespondance, menighedsrådsreferater, billeder) afleveres til Katolsk Historisk Arkiv med henblik på at dokumentere menighedens liv og virke. Resten sælges eller foræres væk. Det sker i weekenden 26.-27. oktober, og lørdag den 2. november indbydes til oprydning, rengøring, bortkørsel af affald m.m. Herefter er der sat endegyldigt punktum for 114 års katolsk historie i Hørsholm og omegn.

Læs biskoppens dekret på www.katolsk.dk.

Sorg og smerte, men også en ny begyndelse

Ved lukningen af Den hellige Families Kirke

Tekst og foto: Lisbeth Rütz

BIRKERØD ”Noget der har blomstret forsvinder, og det kan give mismod. Man kan tøve for hvordan skal det her nu gå videre? Men kirken er jo først og fremmest bispedømmet København. Der hvor mennesker samles, der er Gud til stede, og der kalder han på os. Det giver os håb.

Selv om der er objektive grunde til at foretage et så drastisk skridt som en kirkelukning, kan det skabe frustrationer og vrede og sorg. Alle disse følelser har jeg også forståelse overfor. Og jeg beder om tilgivelse for de fejl, der eventuelt måtte være begået under processen”, sagde biskop Czeslaw i en fyldt kirke ved den sidste messe på Nordvanggaard søndag den 6. oktober.

Biskoppen udtrykte samtidig et håb om, at sognets medlemmer ville gå ind i og engagere sig i nye menighedssammenhænge hvor han vidste, de ville blive vel modtaget.

I givet mange gamle mod på livet igen”, sagde Chris Hopkins-Kempson, der selv er vokset op i sognet og har fejret sit livs store begivenheder der.

Sognets sidste høstmesse, der blev fejret den 29. september, blev af sognesekretær Ulla Pinborg kaldt ”en ganske almindelig høstmesse, men også en takkemesse for alt det, vi har haft i al den tid, vi har været her. Vi takker for alt det gode, vi har fået her, som vi kan tage med os der, hvor vi kommer hen. Lad os bede om at hvert lille frø sået i os her må spire frem og gro.” Ved kirkekaffen efter messen, hvor venner fra den lokale folkekirkemenighed i Bistrup var med, takkede Kirsten Eilertsen menigheden for 3 ½ fantastiske år som menighedsrådsformand.

Det kom tydeligt til udtryk ved høstmessen, at mange i menigheden ser tilbage på forløbet frem mod lukningen med blandede følelser. Midt i sommerferien fik menighedsrådet besked om, at kirken skulle luk-

Kirken på Nordvanggaard var fyldt, da sidste messe blev fejret den 6. oktober

Halsteen, Politimester Th. Beckett o. fl. Sidst fulgte biskop Theodor Suhr”

Egentlig havde søstrene tænkt sig at kalde den nye kirke for Sankt Peters Kirke men en gavmild

danskamerikansk dame lovede penge på betingelse af, at navnet blev Den hellige families Kapel. Og så blev valget mellem Den hellige Families Kapel + 35.000 kr. og Sankt Peters Kirke + 0 kr jo let.

Sankt Vincent Præsterne

37 søstre har siden 1959 arbejdet på Nordvanggaard. Men Nordvanggaards historie hører også sammen med Vincentpræsternes historie. Vincentpræsterne kom til Danmark i 1904, og har siden virket ved kirken i Helsingør, som derfor hedder Sankt Vincents Kirke efter Vincent af Paul. Vincentpræster læste den første messe på Nordvanggaard og har passet stedet lige siden. Desuden har pastor Hans Esmark været tilknyttet som den eneste verdenspræst. Men den hellige Vincent af Paul har også på anden vis inspireret på Nordvanggaard. Samme år som søstrene flyttede ind, grundlagde en gruppe mennesker fra sognet Sankt Vincent Grupperne, der nu er repræsenteret i mange katolske sogne i Danmark. Grupperne støtter lazarisernes hjælpearbejde i den tredje verden.

Afsnittet om Nordvanggaards historie er baseret på jubilæumsskriftet Nordvanggaard. En gård i Bistrup og meget mere. (2009)

Hvor flytter medlemmerne hen?

Bispekontoret har i begyndelsen af oktober færdiggjort flytningen af medlemmerne som følge af omlægningen af sognestrukturen i Nordsjælland, jf. det biskoppelige dekret pr. 7. oktober 2013.

I alt er 1.177 personer berørt af omlægningen. Antal registrerede aktive medlemmer i sognene er pr. 7. oktober 2013 opgjort til i alt 3.919 personer.

Sogn:	Tilførte medl.	Medl. i alt:
Lyngby	650	2.066
Hillerød	199	1.040
Helsingør	208	813
Øvrige	30	
I alt	1.177	3.919

fakta

Menighedsrådsformand Kirsten Eilertsen og næstformand Tuulikki Albeck forklarer menighedens medlemmer om hvad der sker i fremtiden ved menighedens sidste høstfest den 29. september

I et budskab der blev læst op af søster Anna Mirijam udtalte provincialforstander for Søstrene af det dyrebare Blod, sr. Anna Georg Loos, at søstrene ”lukker stedet med stor sorg og smerte, men også med ønsket om, at det må blive til en ny begyndelse for menigheden”. Ved messens slutning blev kirkerummet afsakraliseret ved, at sakramenterne blev fjernet fra tabernaklet og båret ud i procession med søstrene forrest. Cellisten Carsten Skovgaard og kirkens trofaste organist Eva Binding sørgede for værdige og smukke musikalske rammer til afskedsmessen..

Ved reeptionen efter messen var der stor tak til søstrene. ”I har været ryggraden i vores sogn i mange år. På plejehjemmet har

kes allerede per 7. oktober. Skuffelsen var derfor stor, da menigheden allerede havde lagt sit efterårsprogram og man havde håbet at kunne fejre julen på Nordvanggaard.

Flere benyttede lejligheden til at ventilere frustrationen den 29. september. ”Pave Frans opfordrer os til evangelisering; men lige nu oplever vi en omvendt evangelisering”, sagde medlem af menigheden Bohdan Luczynski.

Fra proprietærgård til kirkecenter

I 1916 kom Søstrene af det dyrebare Blod til Bornholm, hvor de begyndte at drive skole og havde privat sygepleje. 43 år senere den 5. august 1959 kom de første tre søstre til Nordvanggaard. Fire

Fra venstre mod højre: sr. Maria takker på søstrenes vegne menigheden. Udsnit af det moderne emaljekorset som ærkebiskop Bruno Heim i begyndelsen af 60'erne skænkede til kirken. Korset er udført i Köln af Eginio Weinert og inspireret af middelalderlig kirkekunst. Søstrene sammen med biskop Czeslaw i deres lille kapel. Detalje fra kirkens korsvej som er lavet af sr. Michael Krömer. En glasmosaik i kirken.

Hallo?!? Gud kalder dig ...!

Ny artikelserie i KO sætter fokus på meningen med livet og at være kaldet til noget.

Tekst: Jan Hansen, præstestuderende

KALD Alle mennesker har det. Fru Jensen der sidder på kirkebænken har det; Præsten har det; Ja, selv paven har det – kaldet. Vi er alle kaldede af Gud, men vi tænker måske bare ikke så meget over det i vores hverdag.

I denne nye serie omkring kald vil vi forsøge at udforske, hvad det vil sige at at søge efter en mening med livet, at være kaldet af Gud, samt hvordan vi kan finde dét, som Gud kalder os til allerede nu, men som vi måske bare ikke har opdaget endnu.

Kapitel I – Menneskets søgen efter mening

Ethvert menneske vil formentlig på et eller andet tidspunkt i sit liv stille det mest ultimative spørgsmål som overhovedet kan stilles: "Hvad er meningen med mit liv?" Umiddelbart er der to veje som man kan vælge, når man står overfor sådan et spørgsmål.

Den første vej er den holdning, at det kan virke fuldstændigt tåbeligt overhovedet at stille sådanne eksistentielle spørgsmål, fordi der ingen anden mening findes end den, vi selv skaber. Denne holdning, som i sin natur er ateistisk, siger at der intet findes hinsides mennesket selv som kan give et svar på, hvad det vil sige at være menneske. Livet er kort og skal udnyttes til fulde; derfor skal vi holde op med at tænke på hvad meningen med livet er og i stedet bare leve det, som fx den ateistiske forfatter Richard Dawkins er tilhænger af.

Hvis man er tilhænger af denne vej, så er der nok ingen grund til at fortsætte med at læse videre, da du formentlig vil være uenig i resten af artiklen, medmindre du godt kan lide at blive udfordret.

'Hvorfor eksisterer jeg egentlig?'

Den anden vej deler selvsagt ikke denne holdning, men har som fundament at der er mere til livet end dét, vi kan måle os frem til på videnskabelig vis. Der er mere i livet end hvad, det blotte øje kan opfatte. En lille lignelse kan måske hjælpe til at understrege argumentet for hvorfor der netop er mening i, at mennesker stiller eksistentielle spørgsmål, og især spørger sig selv "Hvorfor eksisterer jeg egentlig?"

Lad os et øjeblik forestille os en kage, som en mor har bagt til sit barns fødselsdag. To personer, en ateistisk videnskabsmand og en præst, er også inviteret med til fødselsdagen, og snakken falder af uransagelige grunde straks på kagen. Videnskabsmanden siger, at det vigtigste ved kagen er at vi kan måle dens størrelse, veje den og at vi ligefrem kan tage prøver af den for at undersøge dens kemiske sammensætning, fordi dette vil kunne fortælle os, hvad kagen grundlæggende består af.

Præsten svarer efter lidt betænkningstid. Ja, det kan da sikkert være interessant at måle, veje og tage prøver af kagen, men er det virkelig det vigtigste? Er det ikke lige så vigtigt at stille spørgsmålet om, hvorfor den overhovedet eksisterer?

Det er tåbeligt at stille sådan et spørgsmål, fordi den eksisterer jo blot for at vi skal spise den om lidt, svarer videnskabsmanden.

Præsten svarer efter lidt tid. Selvfølgelig skal vi spise den og nyde den, men betyder det virkelig ingenting at spørge, hvorfor denne mor har bagt en kage til sit barns fødselsdag? Kunne det være muligt, at moderen måske vil udtrykke sin kærlighed til sit barn ved at bage en kage, for derefter se glæden hos sit barn netop fordi hun ved at have bagt kagen ønsker at sige til sit barn: "Jeg elsker dig"...

Videnskaben kan give svar på mange ting, siger præsten, men der findes visse ting som den aldrig vil være i stand til at

måle, veje eller tage kemiske prøver af. Menneskets følelser og tanker samt evnen til at give kærlighed til andre mennesker er noget som ligger hinsides videnskaben. Her slutter så lignelsen.

Hjertet har sine grunde

Er det tåbeligt at snakke om kærlighed? Det kan man jo mene, men det er nu engang en grundlæggende del af det menneskelige liv. Uanset om man mener, at det er tåbeligt at stille spørgsmålet om hvad meningen er med det menneskelige liv, så er realiteten at vi nu engang eksisterer. Videnskaben kan måle og veje os mennesker samt se, hvad der er indeni os, men den kan aldrig give et fyldestgørende svar på det filosofiske og eksistentielle spørgsmål om vores eksistens, eller på nogen måde sige noget om, hvad vi føler eller tænker.

Af de to førnævnte veje, hvilken er da den mest absurde? At sige, at vi ikke eksisterer af nogen særlig grund, men blot er et produkt af tilfældige kemiske processer, der

tilfældigvis har gjort os til dét vi er; eller at mennesket er skabt af og til noget, som ikke er begrænset af fysiske realiteter, men i stedet er i stand til at transcenderer verden?

Som den franske filosof og matematiker Blaise Pascal sagde: "Menneskets hjerte har sine grunde som fornuften ikke kender". Menneskets evne til at elske er ikke et produkt af tilfældigheder, men der ligger netop i vores indre trang til at søge noget, der er større end os selv, som Sankt Augustin så famøst udtrykte det i sine Bekendelser: "Du har skabt os til dig, Herre, og vort hjerte er uroligt, indtil det finder hvile i dig".

Uanset hvilken af de to veje man i sidste ende vælger at tage, så er det nødvendigt at vælge, og uanset valget er det et valg baseret på tro, netop fordi videnskaben ikke kan give os et absolut svar på hvad der er meningen med vores liv.

Er det tåbeligt at søge et svar på meningen med livet...? Tja, bedøm selv, og vælg så den vej du mener, er den rigtige.

"Du har skabt os til dig, Herre, og vort hjerte er uroligt, indtil det finder hvile i dig" – Sankt Augustin. Foto: Wikipedia.

En eukaristisk fejring for hele verden

Verdensmissionssøndagen i lyset af Troens år.

Tekst: Niels Messerschmidt

MISSION Det er atter blevet oktober og det forbinder vi i kirkelig sammenhæng blandt andet med Verdensmissionssøndagen, som i år markeres søndag den 27. oktober i bispedømmet – denne gang i lyset af to særlige begivenheder, Troens år, som lakker mod enden og valget af pave Frans tidligere i år.

Begge begivenheder kan tjene som inspiration til Kirkens fortsatte missionsarbejde, mener diakon Kaare Nielsen fra Missio Danmark.

"Fejringen af Troens år har allerede båret frugt i form af en større bevidsthed om vort ansvar for at give troen videre, og siden han blev valgt til biskop af Rom, har pave Frans flere gange udtalt, at alle troende har et medansvar for Kirkens missionsvirksomhed".

Troen vokser ved at deles

I sit budskab til dette års Verdensmissionsdag minder pave Frans os om, at denne dag er en gunstig anledning til at fejre vor tro. "Troen er en kostbar gave, som Gud ønsker at dele med os, for at vi have del i Hans guddommelige liv", siger han og forklarer, at denne troserfaring hjælper os til at åbne vort sind for sandheden, følge den og at tage vare på vor næste. Paven henviser til søster Teresa Benedicta af Korset (Edith Stein), der siger: "Enhver, der ærligt og passioneret søger efter sandheden, er på vej mod Kristus".

Selv om Gud på generøs måde tilbyder troen som gave til hver enkelt af os, er den ikke forbeholdt os selv. Glæden ved at erfare, at vi er kaldede til at være Guds børn, ansporer os til at give troen videre og dele den med andre. "Beholder vi troen for os selv ender vi med at blive isolerede, ufrugtbare og syge kristne", påpeger han.

Paven fremhæver verdensmissionssøndagen som en taksigelsesdag, hvor vi erfarer glæden ved at have modtaget troen som en gave; en gave, der vokser ved at blive delt;

en gave, der kræver vort samtykke, og en gave, som gennem vort forbeholdne 'ja' gør os til Kristi disciple. Og så er troen også et vidnesbyrd til berigelse af fællesskabets liv.

Vi er hinandens lemmer

Den katolske Kirkes missionselskaber over hele verden bruger Verdensmissionssøndagen som anledning til at indsamle til lokale kirker, hvor troen er i stærk vækst, men som også døjer med sociale og politiske problemer.

Egypten er et af de lande, som danske katolikkers indsamling til missions søndagen går til. Og Egypten kan ikke være mere velvalgt som missionsland for tiden, navnlig på grund af de politiske omvæltninger i kølvandet på det 'arabiske forår' – omvæltninger, som vanskeliggør situationen navnlig for de kristne i landet, hvor ca. 90 % af befolkningen er muslimer.

Det egyptiske folk gennemlever nu en tid med omvæltninger og stor usikkerhed. Her fungerer det kristne liv, som det leves blandt andet af Den katolske Kirke i Egypten, som et støttepunkt og giver grund til

håb. I dag tilhører omkring ca. 10 procent af den egyptiske befolkning forskellige kristne kirkesamfund; det største udgøres af Den koptisk-ortodokse Kirke med ca. 8 mio. troende, men den langt mindre koptisk-katolske Kirke har omkring 165.000 troende.

Dreng fra et fattigt koptisk kristen kvarter i Alex

Sjov med bibelen!

Afslapning og læring

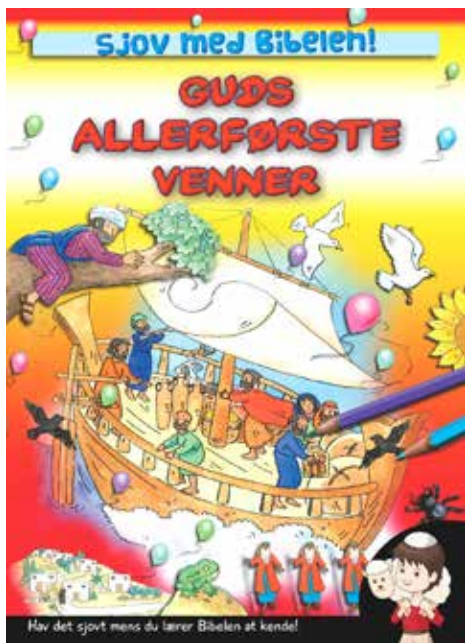
Tekst: Jonas Reinholdt Albjerg

BØRNEBØGER Guds allerførste venner, Julesjov og Påskeglæde – det er overskriften på de tre nye bøger fra Ansgarstiftelsens Forlag og Pastoral Centret. De tre nye bøger er tiltænkt børn i alderen 7-10 år, og giver med små historier indblik i, hvad der skete omkring Jesu fødsel, indstiftelsen af kommunionen, og hvorfor Noah byggede en ark.

Alle tre bøger indeholder let læselige tekster, som forældre, bedsteforældre, ældre søskende eller andre kan hjælpe barnet med at læse og forstå. Der lægges flere steder op til at der tages en snak om fx glæde, sorg, hvordan det føles at tilgive som fx Esau, søn af Isak, gjorde overfor sin bror Jakob.

Børnene har på hver side mulighed for at løse en gåde, samle en stregtegning, farvelægge et billede eller på anden måde være aktiveret omkring bogens budskab og troen.

Bøgerne er læring under den overordnede titel "Sjov med bibelen". Der er afslapning og underholdning i materialet, men samtidig

er det også fyldt med læring.

Jeg kan varmt anbefale det nye materiale til børn og forældre der måtte ønske et supplement til børnenes bibelbog, børnebiblen eller bibelen. Materialet indfrier klart mine forventninger, ligesom jeg mener at de layoutmæssigt er meget indbydende for børnene. Bøgerne kan anskaffes på www.pastoral.dk

Sjov med bibelen.
32 sider. Vejledende pris: 49 kr. stykket

"En sådan økonomisk støtte er af afgørende betydning for disse kirker", forklarer Kaare Nielsen. Han håber derfor, at katolikkerne vil være rundhåndede, når der indsamles til missions søndagen den 27. oktober i vort bispedømme.

Hvad er Missio?

De pavelige Missionsværker er repræsenteret i Danmark af Missio Danmark. Mange tror, at der er tale om en hjælpeorganisation, men Missio er ikke en hjælpeorganisation sådan som Caritas Danmark, Folkekirkens Nødhjælp eller Dansk Røde Kors.

Missio Danmark samler alle kristnes forpligtelser til at være missionerende og de fælles bestræbelser på at forkynde vor katolske tro til alle andre mennesker, især i Den tredje Verden.

Du kan støtte Missio Danmarks arbejde ved at indbetale et beløb via Den Danske Bank

Reg.nr. 3001, kontonummer 16863564 eller på giro 1-686-3564.

Er du én af dem, der ikke nåede at give et bidrag til Missio arbejde på Verdensmissions søndagen, har du mulighed for at indbetale et beløb via Den Danske Bank

Reg.nr. 3001, kontonummer 16863564 eller på giro 1-686-3564.

fakta

YOUCAT Firmelsesbog

Hvad, hvorfor og hvem?

Tekst: Jonas Reinholdt Albjerg, kateket i Sankt Knuds Kirke, Svendborg

KATEKESE Den nye YOUCAT Firmelsesbog fra Ansgarstiftelsens Forlag, er en ny måde at udtænke undervisningen for katolske firmander.

Opbygningen i firmelsesbogen, minder om YOUCAT, og i margenerne til brødteksten er henvisninger til bibelen, som jeg personligt slog op på min iPhone i takt med at jeg læste materialet, ligesom der også er henvisninger til Youcat.

Firmelsesbogen lægger ud med sammenligningen mellem forberedelse til et marathon og forberedelse til firmelse. Hvilket allerede sker på side 1. Det er bl.a. vigtigt, at vores sjæl er klar til at modtage firmelsen, ligesom det er vigtigt ved et marathon at være fysisk klar.

Det kræver træning og aktiv deltagelse at blive klar til et marathon og det står klart igennem YOUCAT Firmelsesbogen at der også skal ske en aktiv deltagelse for at forstå firmelsens sakramente og at kunne modtage det.

Der skal bl.a. skrives for at være klar til at modtage firmelse, fuldstændig ligesom der skal lades op til et marathon og tankerne renses eller når en computer skal have kørt en virusscan. Firmelsesbogens brug af hverdagsting og sammenligninger og metaforer bevirker en øget interesse for at læse den næste side og lære endnu mere.

Hej Maria, Du er fuld af guddommelig power, Gud er med dig...

Et stort plus ved YOUCAT Firmelsesbogen er det ungdommelige sprog. Oversættelsen af bl.a. Fadervor og Hil dig Maria, til noget som de unge kan forholde sig til, gør at den originale tekst "Hil dig Maria, fuld af nåde, Herren er med dig", bliver mere forståelig og lettere nedbrydelig for firmanderne.

Der gøres igennem hele bogen brug af en fantastisk måde til at kommunikere det svære stof kort og præcist, med et strejf af humor understøttet af billeder og tændstiksmænds tegninger.

Foruden bogens brødtekst og brug af billeder og tegninger, så er selve YOUCAT Firmelsesbogen sat op i et smart og ungdommeligt layout.

Underviservejledningen

Pastoral Centret har udarbejdet en underviservejledning til YOUCAT Firmelsesbogen. En underviservejledning der indeholder gode øvelser, spil, forslag til aktiviteter og generelt er en hjælpende hånd til den undervisende kateket eller præst.

Underviservejledningen vil efter min vurdering klart kunne hjælpe underviseren med at skræddersy en god og underholdende firmelsesundervisning, således at firmanderne mødes i øjenhøjde. Hvorfor ikke bruge Youtube videoer i undervisningen og facebook til at få kontakt med firmanderne samt for firmanderne internt at holde kontakt og have mulighed for at debattere elevbogens indhold? Dette er bl.a. nogle af de elementer underviservejledningen løfter sløret for.

Det nye materiale fra Ansgarstiftelsens Forlag og Pastoral Centret vil, efter min vurdering, styrke vores undervisning og forberedelse af firmanderne. Elevbogen kan ligeledes varmt anbefales til kateketer og andre der måtte ønske at læse/lære mere om

deres tro.

For mig indfrier det nye materiale klart mine forventninger og jeg ser meget frem til at bruge det i praksis.

Ministrantleder Jonas har i 2013 påtaget sig rollen som frivillig intern revisor hos Caritas Danmark.

"Der er ingen tvivl om, at der er brugt energi på at udarbejde en firmelsesbog, som med sin sprogbrug og overskuelige præsentation skal ramme lige ind i de unges univers. Jeg synes, det lykkes ganske godt.

Udfordringen for underviseren i undervisningssituationen bliver imidlertid at holde fast i den måde at formidle emner og budskaber på, så de unge ikke tabes her. Som inspiration til det kan underviseren passende kigge i den undervisningsvejledning, som er udarbejdet til firmelsesbogen. Her er der mange bud på opgaver og øvelser, som kan medvirke til at gøre undervisningen levende og nærværende for de unge."

Michael Blicher Breidy, kateket i Aalborg

"Det er skönt med en firmandundervisning med mange aktivitetsmuligheder i materialet. Det har uden tvivl været et kæmpearbejde, der bør roses til skyerne. Jeg er meget positiv og glæder mig til at bruge det."

Anna Hoyos, kateket og lærer i Horsens

fakta

YOUCAT Firmelsesbog er på 110 sider i farver og kan købes på www.pastoral.dk til en introduktionspris på 49,- frem til slutningen af året. Den kan også bestilles via de fleste boghandlere og netboghandlere.

Man kan downloade en gratis læseprøve med de to første kapitler på www.bit.ly/DownloadFirmelse. Den tilhørende undervisningsvejledning med tips og forslag til undervisningen downloades også gratis på samme side.

Om anmelderen

Jonas Reinholdt Albjerg er uddannet HD(R) fra Syddansk Universitet i 2011 og har siden 2007 været ansat i Deloitte. Jonas læser cand.merc.aud. og HD(O) på Copenhagen Business School. Privat er Jonas gift med Cecilia og bor på Tåsinge ved Svendborg, hvor parret også er aktive som henholdsvis kateket og ministrantleder.

fakta

300-års jubilæum hos Birgittinerne i Nederlandene

Jubilæet viste ordenens popularitet i Brabant.

Tekst: Ulla Sander-Olsen

ORDENSLIV Den 14. september 2013 kunne nonnerne i Birgittinerabbediet Maria Refugie, Uden, Noord Brabant, fejre 300-årsdagen for deres ankomst til Uden i 1713.

Festen blev fejret med brask og bram, med deltagelse af diverse kirkelige og verdslige honoratiores. Den store deltagelse dagen efter af besøgende fra nær og fjern (ca. 3500), som benyttede lejligheden til at se klostrets ellers utilgængelige klausur, viste med al tydelighed søstrenes popularitet hos den brabantiske befolkning. Særudstillingen med hovedvægt på Birgittinerordenens historie i Nederlandene var og er det store trækplaster (indtil 15. december 2013) i Museet for Religiøs Kunst, som siden 1972 har lejet sig ind i to af det store klostrets fire fløje.

Den store klostergang (de Grote Pand) i klausuren.

I virkeligheden er klostret betydelig ældre end 300 år. Det blev stiftet som dobbeltkloster, Mariënwater, Maria ad Aquas Frigidus, ca. 1437, i landsbyen Rosmalen ved 's-Hertogenbosch, som et samlet foretagende af ordensmedlemmer fra birgittinerklostrene Maria Paradiso i Firenze og Marienkron i Stralsund. Herfra udgik adskillige datterklostre, især i provinsen Utrecht, og med udløbere i Belgien, Rhinlandet og i Nordfrankrig.

I Danmark var Birgittinerne i middelalderen repræsenteret med klostre i Maribo og Mariager. Siden 2003 er ordenen tilbage i Maribo.

Reformationen gav dem et knæk

Som for så mange andre monastiske ordener betød Reformationens indførelse også en alvorlig svækkelse af det birgittinske klosterliv i Nederlandene. Klostrene i de Nordlige Nederlande ophævedes. At dobbeltklostret Mariënwater kunne fortsætte sin tilværelse skyldes en overflytning af mandekostret til Hoboken nær Antwerpen i de Sydlige Nederlande, mens nonnerne måtte uddø i deres del af klostret. Den sidste Mariënwaternonne døde i 1711. Ledet af den daværende overordnede, Theodora Alexia de Haan, som tidligere var blevet tilkaldt fra datter-datter-klostret Mariënbloem i Kalkar i Rhinlandet, så det unge kommunitet af hemmeligt optagne søstre sig to år senere tvunget til at søge tilflugt i det nærliggende fyrstedømme Ravenstein, hvor den tyske landsherre var katolik. Det samme gjorde flere andre ordener. Mariën-

waternonnerne ankom til landsbyen Uden den 14. september 1713 og kaldte deres nye tilflugtssted Maria Refugie. Efter en start i den dybeste fattigdom, fandt søstrene hurtigt en plads i den hjælpsomme befolkning. Klosterbygningerne udvidedes lidt efter lidt med tilbygninger, en kirke byggedes samt en separat bolig for den overordnede, nu kaldet priorinde i følge en medbragt tradition fra Kalkar. Adskillige møbler og kunstværker blev overbragt fra det gamle kloster i Rosmalen og på den måde reddet for eftertiden. Fra begyndelsen ledede søstrene en hårdt tiltrængt skole i Uden, hvor fattige piger fra omgivelserne blev bibragt de mest elementære kundskaber.

Maria Refugie's 100-års jubilæum kunne af gode grunde ikke fejres, fordi Napoleon i 1812 havde ophævet klostrene i sine lande. Nonnerne befandt sig i 1813 i et privat hus i Uden kaldet den Røde Løve. Herfra vendte de dog i al stilhed tilbage til deres kloster, som havde vist sig at være usælgeligt. Ligesom i Mariënwater trodsede de forbuddet

mod at modtage nye medlemmer, men optog alligevel unge piger, som med pavelig tilladelse aflagde løfter for fem år ad gangen. Da klosterforbuddet ophævedes i 1840, kunne 15 søstre aflægge deres evige løfter samtidigt i den lille klosterkirke. Interessen for det birgittinske klosterliv var så stor, at man allerede i 1843 kunne stifte datterklostret Maria Hart i Weert i provinsen Limburg.

Ved 200-års jubileet i 1913 genindførtes titlen abbedisse for den overordnede, mens hendes næstkommanderende

kaldes priorinde. Skolen både i Uden og Weert var i slutningen af det 19. århundrede blevet overtaget af en af de mange undervisningskongregationer, som var oprettet til formålet.

De skandinaviske rødder er ikke glemt

Birgittinerklostret i Uden er nu rent konceptuelt, men dets rødder i Skandinavien er ikke glemt. Indtil for nyligt arbejdede søstrene for missionen i Sverige og udgav et lille blad "Het Land van Sinte Birgitta". I 1963 fik Maria Refugie et nyt datterkloster, idet det af salige Moder Elisabeth Hesselblad stiftede kloster i Vadstena valgte at slutte sig til den såkaldte middelalderlige

gruppe af ordenen i Uden. Pax Mariae i Vadstena er nu et selvstændigt abbedi, som fører den ældgamle klostertradition om gæstfrihed videre i det af deres forgængere grundede gæstehus.

Begge datterklostre var repræsenteret af deres overordnede ved 300-års jubilæet. Sammen med fire medsøstre var Moder Maria Olga fra Maria Hart, Weert, tilstede; dette kloster sluttede sig i 2006 til Birgittinerordenens moderne, såkaldte romerske gruppe (*se Katolsk Orientering, nr. 11, 2013*). Abbedisse Moder Karin fra Vadstena spillede sammen med to medsøstre en væsentlig rolle i festdagens arrangementer. At Birgittinerordenens mandlige gruppe stadig er going strong bevidnedes ved tilstedeværelsen af Prior Broder Bernard og Broder Matthew fra Birgittinermunkeklostret Our Lady of Consolation i Amity, Oregon. Denne gruppe oprettedes i 1976 af Broder Benedict Kirby.

Jubilæumsdagen, lørdag den 14. september, indledtes med en højtidelig festmesse til ære for Korsets Ophøjelse, koncelebreret af Biskop A. Hurkmans af 's-Hertogenbosch, sammen med den apostolske nuntius i Nederland Mgr. A. Dupuy og 15 andre præster. Ved den efterfølgende reception, med tilstedeværelse af bl.a. den svenske ambassadør Emsgård og kongens kommissær for Brabant, Wim van Donk, blev en flot illustreret jubilæumsbog 300 Jaar Abdij Uden, præsenteret og uddelt til de mere end hundrede specielt inviterede. Den er forfattet af senior-konservator for Museet for Religiøs Kunst i Uden, Léon van Liebergen, daværende præsident for den internationale Birgittinforening Societas Birgitta – Europa (SBE). Jubilæumsgaven til søstrene var en elevator, som muliggør de ældre søstres deltagelse i alle aktiviteter i kirke og kloster.

Efter en festlig diner med taler af diverse honoratiores, præsenteredes det omfangsrige pragtværk Birgitta Atlas. St. Birgitta's Monasteries, a Transeuropean Project, udgivet af ovennævnte Birgittinforening SBE, som et internationalt projekt, med redaktion i Danmark. Det har været en del år undervejs. Ideen undfangedes samtidig med oprettelsen af SBE i 2000, men kom først helt konkret i gang 2007, da en redaktion var sammenstillet og forfattere fundet til diverse artikler. Efter en grundig videnskabelig introduction om ordenens samlede historie beskriver værket på 336 sider i korte, rigt illustrerede artikler 48 europæiske klostre, som er oprettet i tidens løb i direkte eller indirekte forbindelse med ordenens moderkloster i Vadstena i Sverige. I et Appendix behandles otte birgittinske grupper, som er oprettet uden egentlig forbindelse med den såkaldte middelalderlige gruppe. De omfatter også mange klostre uden for Europa.

Nuværende Abbedisse af Maria Refugie, Moder Karin van Rosmalen.

Her må især anføres den moderne eller romerske gruppe af Birgittinerordenen, som foruden i mange europæiske lande har klostre med gæstehuse i Nord- og Mellemamerika og i Asien.

Birgitta Atlas er det første forsøg på at lave en sammenfattende oversigt over Birgittinerordenens udbredelse overalt i verden fra stiftelsen i Vadstena 1370 og til vore dage. Listen af forfattere og eksperter garanterer samtidigt den nyeste forskning. Især er ordenens klostre i Østeuropa og Rusland her for første gang behandlet samlet med mange nye fakta. Det overrasker måske også, at den største koncentration af Birgittinerklostre var at finde i de Nordlige og Sydlige Nederlande. Her har to klostre, som nævnt, overlevet til vore dage.

Om de øvrige endnu eksisterende, middelalderlige klostre kan meddeles, at et af ordenens allerældste klostre Syon Abbey i England, stiftet 1415, har holdt ud til 2011, mens Birgittinerinderne i Altomünster i Bayern endnu bebor de klosterbygninger, som oprettedes efter grundlæggelsen i 1488.

Birgitta Atlas er en privat engelsk-tysk udgave, foreløbigt trykt i kun 2000 eksemplarer, pris euro 49.50. Interesserede kan konsultere webstedet www.300jaarabdij-uden.nl.

Den nye formand for Societas Birgitta – Europa hedder Gunnar Jivegaard og er bosat i Vadstena i Sverige.

Ulla Sander-Olsen er tidligere bibliotekar i Det kongelige Biblioteks inlånssafdeling. Hun har i en årrække forsket privat i birgittinerordenens historie i Nederlandene.

Korstolene fra Mariënwater er endnu i brug i det højtliggende søsterkor.

Drengene fra Sankt Knud!

60 års skolejubilæum behørigt fejret.

Tekst: Erik Elnebo

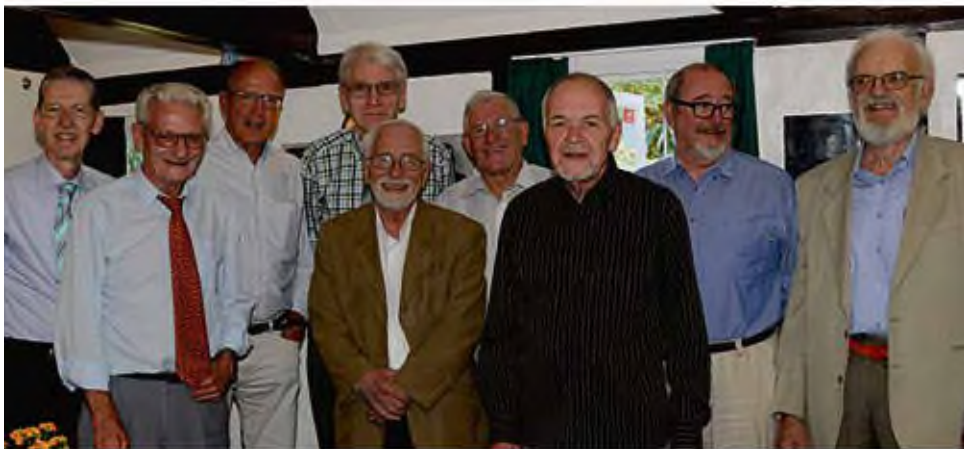
STENOSGADE Fredag den 24. juni 1953 blev der holdt højtidelig skoleafslutning ved Sankt Knuds skole i Stenosgade, hvor den sidste realklasse ved den fine gamle skole fik udleveret deres eksamensbeviser.

Det nye Niels Steensens gymnasium på Østerbro overtog herefter mellemskoleklasserne, og underskolen fortsatte herefter nogle år endnu i Stenosgade.

Fredag den 23. august i år samledes den gamle realklasse i Hansens Familiehave i

Pileallé for at fejre 60 års skolejubilæum (og 70 år fra start i 1. klasse, torsdag den 1. april 1943).

Adskillige af de gamle klassekammerater er faldet fra, men vi otte, der var kommet, fik en god snak og talte blandt andet om de fremragende Jesuiterpatres fra skolen. Særligt er det, at fra næste år er der ikke mere Jesuiter patres i Stenosgade.

Drengene fra Sankt Knud Bagest: Erik Elnebo—Jan Hummer—Per Markussen—Svend Borggreen—Per Lass—Max Stockholm, Forrest: Claus Holbek—Erik Kluge—Svend Erik Werner. Skole Jubilæum 1943 — 1953. 23. august 2013 i Hansens Gamle Familiehave

Kom til Stensen jubilæumsseminar!

Oplæg og paneldiskussion i Skt. Ansgars menighedslokale.

ARRANGEMENT I anledning af 25-året for Niels Stensens saligkåring afholder Academicum Catholicum, Sankt Andreas Bibliotek og Sankt Ansgars menighed et seminar om den danske anatom, geolog og biskop.

Jubilæumsseminaret holdes lørdag den 23. november, kl. 13-16.45 i Sankt Ansgar Kirkes menighedslokale, Bredgade 69 i København.

Eftermiddagen indeholder følgende programpunkter:

Dr. theol. Frank Sobiech: "Science, ethos and transcendence in the anatomy of Nicolas Steno".

Jakob Bek-Thomsen, PhD: „Niels Stensens historier. Videnskab og humanisme ved Ferdinand den II's hof".

Paneldiskussion om Niels Steensens aktualitet og relevans i dag, med deltagelse af biskop Czeslaw Kozon, pastor Niels Engelbrecht, lektor Sebastian Olden-Jørgensen og Dr. med. Troels Kardel.

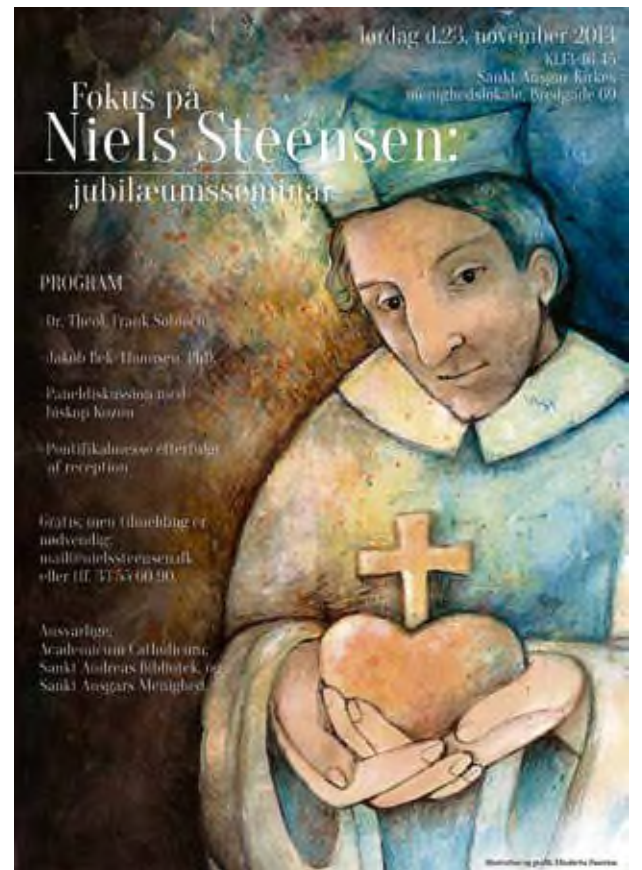
Pontifikalmesse i Sankt Ansgar Kirke kl. 17 med efterfølgende reception.

Et bredt udvalg af Stenonia-

nia—bøger, andagtskort og frimærker—vil kunne købes under arrangementet. Medbring kontanter.

Det er gratis at deltage på seminaret. Tilmelding sker pr. e-mail: mail@nielssteensen.dk eller på tlf. 33 55 60 90.

Alle er velkomne!

Ny bestyrelsesformand for Sankt Bernhards Stiftelse

Sr. Christiane Hansen udnævnt.

SOSTRUP På vegne af generalabbeden for Cistercienserordenen, Mauro Giuseppe Lepori, er sr. Christiane Hansen O.Cist. udnævnt til bestyrelsesformand for Sct. Bernhards Stiftelse – den stiftelse, der ejer og har ansvaret for Sostrup kloster, Maria Hjerte Abbedi ved Gjerrild.

Sr. Christiane Hansen er tidligere søster på Sostrup Kloster og bor i dag på Abtei

Seligenthal ved Landshut i Bayern. Godt 50 søstre bor i dag på Abtei Seligenthal med den tilknyttede Schulstiftung Seligenthal. Abbediet er et cistercienserindekloster, der blandt andet driver børnehaven, en grundskole, et gymnasium, en erhvervsskole og et pædagogseminarium. Sr. Christiane er tidligere leder af Seligenthals gymnasium. Den nye bestyrelse skal træffe beslutning om Sostrup Klosters fremtid og vil meddele beslutningen, når den er truffet. LR

Sr. Christiane Hansen. Foto: Seligenthal

Ørkengudstjeneste i Sankt Andreas Kirke

Oplev den oldkirkelige Basiliusliturgi fra det 3. århundrede.

Tekst: Grethe Livbjerg

GUDSTJENESTE I Sankt Andreas Kirke vil der onsdag den 6. november kl. 18.00 blive fejret en økumenisk gudstjeneste, en såkaldt "ørkengudstjeneste", ledet af pastor Peter Halldorf. Liturgien er Basiliusliturgien fra det 3. århundrede sådan som den fejres i Den koptiske Kirke. Det var i Ægyptens ørkenklostre, at det monastiske liv dannedes, og det var igen fra ørkenklostrene, at Den koptiske Kirke fik nyt liv, da den i vor tid var i forfald. Igen søgte mange veluddannede unge ud i ørkenen, gravede gamle forfaldne klostre fri af sand, byggede dem op og fyldte dem. Fra klostrene hentes alle biskopper og mange præster.

Gennem årtier er der i Sverige vokset et stærkt venskab frem med Den koptiske Kirke, og mange præster har tilbragt måneder i et ørkenkloster. De har taget den koptiske liturgi til sig og bragt den med hjem, så i dag fejres denne liturgi flere steder i Sverige.

For pinsepastor Peter Halldorf blev mødet med ørkenen en livsforvandlerende erfaring, som han i sine bøger har fortalt om. Han er præses for Ekumeniska Kommunitetet i Bjärka-Säby, der har over hundrede medlemmer spredt ud over Norden. Nya Slottet i Bjärka-Säby, hvor kommunitetet hører hjemme, er et søgt retrætested. Her mødes den oldkirkelige Basiliusliturgi med Pinsekirkens karismatiske tradition.

I et par år fejrede nogle unge 'ørkengudstjeneste' i Kristkirken på Vesterbro. Nu er ørkengudstjenestens leder, Simon Fuhrmann, ordineret i Folkekirken og disse ørkengudstjenester vil blive genoptaget.

Når jeg deltager i ørkengudstjenesten i Nya Slottet, er det smerteligt som katolik ikke at kunne modtage kommunionen, men alligevel har denne levende gudstjeneste inspireret min medleven i vores daglige katolske messe.

Efter gudstjenesten bliver der i Sankt Andreas Kirkes menighedslokaler serveret suppe, og Peter Halldorf vil holde foredrag om eukaristien.

Alle er velkomne.

Indbydere er Levende Vand, Ekumeniska kommunitetet i Bjärka-Säby og Ørkengudstjenesten.

Den svenske pinsekirkepræst Peter Halldorf leder den økumeniske gudstjeneste i Sankt Andreas Kirke. Foto: Wikipedia.se.

Det sker i Bispedømmet

Oktober

Torsdag 17. kl. 19.30: Eugenio Pacelli as nuncio in Germany 1917-29 and his archives in the Vatican Secret Archives (foredrag på engelsk, diskussion på dansk), v/Kirsi Salonen (Turku, Finland). Sted: Sankt Andreas Bibliotek, Gl. Kongevej 15, Kbh.

Lørdag 19. kl. 14.30-16.30: Temalørdag, Kirkens liturgi - før og efter Andet Vatikankoncil v/ Hans Thulstrup. Sted: Sankt Therese Kirke, Bernstorffsvej 56, Hellerup

Mandag 21. kl. 19.00-20.00: Meditationsaften, derefter kaffe og te. Sted: Strandvejen 91, Kbh. Ø

Fredag 25. kl. 19.00-ca. 21.30: Forsonings- og helbredelsesmesse, Jesu Hjerte Kirke, Stenosgade, Kbh. v/pastor Lars Messerschmidt m.fl. Skriftemål fra kl. 18.00. Inf.: 33 33 05 02 og www.forsoningsoghelbredelsesmesse.dk

Fredag 25.- søndag 27.: Afholder Skt. Thomas fællesskabet Kursus Filip. På Kursus Filip bliver du givet muligheden for at opleve den levende Gud samt Jesu Kristi virke i dit liv. Sted: Vor Frue Kirke, Ryesgade 26. 8000 Aarhus C. Info.: p. Herbert Krawczyk, S.J. Tlf.: 87 30 70 42, mobil: 24 27 86 89 eller e-mail: herbert@katolsk-aarhus.dk eller Jan Zieleskiewicz tlf: 50 29 13 57 eller e-mail: johny.zet@gmail.com

November

Fredag 1. kl. 19.00-24.00: Skt. Thomas Fællesskabet inviterer til tilbedelse hvor Sakramentet udstilles. Intentionen er at bede for den messe, som afholdes 1. onsdag i måneden med forbøn for de syge. Sted: Vor Frue Kirke, Ryesgade 26, Aarhus C.

Lørdag 2. kl. 14.30: Voksenkatekese: Tema: Pave Frans – person og program v/Nik Bredholt. Sted: Sankt Ansgar Kirkes menighedssal, Bredgade 69, Kbh. Kr. 40,- til materialer, kaffe og te. Sluttes med messe kl. 17.00. Alle er velkomne.

Fredag 8. kl. 18.00-19.30: "Åben Dør". Personlig samtale og forbøn v/pastor Lars Messerschmidt m.fl. Sted: Jesu Hjerte Kirkes menighedslokaler, Stenosgade, Kbh. Inf. tlf. 33 33 05 02 og www.forsoningsoghelbredelsesmesse.dk

Mandag 11. kl. 19.00-21.00: Foredrag: Forsoningens Sakramente/v pastor Lars Messerschmidt m.fl. Sted Jesu Hjerte Kirkes menighedssal, Stenosgade, Kbh. Inf. 33 33 05 02 og www.forsoningsoghelbredelsesmesse.dk

Torsdag 14. kl. 20.00-23.00: Natkirke, Sakramentskirken, Nørrebrogade, Kbh. for alle interesserede. Der er mulighed for tilbedelse, personlig forbøn, for at tale med en af medarbejderne, eller blot for at nyde stilheden og roen i kirkerummet. Man kan komme og gå som det passer. Aftenen slutter med sakramental velsignelse ca. 22.45.

Mandag 18. kl. 19.00-20.00: Meditationsaften, derefter kaffe og te. Sted: Strandvejen 91, Kbh. Ø

Lørdag 23. kl. 13.00-16.45: Niels Stensen – 25 år som salig, seminar. Sted: Sankt Ansgar Kirkes menighedslokaler, Bredgade 69 A, Kbh. **Kl. 17.00:** Festmesse med biskop Kozon, derefter reception i menighedslokalet. Seminar, festmesse og reception er gratis og åbent for alle.

Lørdag 23. kl. 14.30-16.30: Temalørdag: Med Paven i Rio for at fejre troen. VUD (VerdensUngdomsDag) 2013v/ p. Fabrizio Milazzo. Sted: Sankt Therese Kirke, Bernstorffsvej 56, Hellerup

Første og sidste onsdag i måneden kl. 17.30–19.30: Hjælp til misbrugere og pårørende ved den katolske organisation Cenacolo. Rådgivningen finder sted i Bredgade 69 A, Kbh. K. Tlf.: 51 53 41 60

Skt. Thomas Fællesskabet inviterer til eukaristi, lovprisning og katekese. Sted: Oratoriet, Vor Frue Kirke, Ryesgade 26, Aarhus C. Info: p. Herbert, SJ 87 30 70 42 eller 24 27 86 89, eller Jan Zieleskiewicz 50 29 13 57, eller e-mail: johny.zet@gmail.com
Datoer i oktober og november: onsdage kl. 19.00 den 23/10, 30/10, 13/11, 20/11 og 27/11.

Messe med forbøn for de syge afholdes hver den 1. onsdag i måneden fra kl. 19.00-21.00 Sted: Vor Frue Kirke, Ryesgade 26. 8000 Aarhus C.
Datoer i efteråret: 6/11 og 4/12

Troslærekursus, for voksne katolikker. Sted: Jesu Hjerte Kirkes menighedssal, Stenosgade, Kbh. Det er gratis at deltage. Alle er velkomne. Kurserne afholdes hver onsdag kl. 19.30.

Konvertitkursus hver torsdag kl. 19.30 i Sankt Ansgar Kirkes menighedslokaler Bredgade 69 A, Kbh. Der er ingen tilmelding – mød blot op!

Liturgisk kalender 1. - 30. november 2013

1. grøn. Fredag i 30. alm. uge. (II Ps).
V. SI 147,12-13.14-15.19-20
R. Jerusalem, lovsyng Herren!
L.: Rom 9,1-5. Ev.: Luk 14,1-6.

2. grøn. Lørdag i 30. alm. uge. (II Ps).
Eller *hvid. Gudsmoders lørdagsmesse.*
V. SI 94,12-13a.14-15.17-18
R. Herren forkaster ikke sit folk.
L.: Rom 11,1-2a.11-12.25-29. Ev.: Luk 14,1.7-11.
Bededag for præste- og ordenskald.

3. *hvid.* Søndag **ALLE HELGEN** (h) (31. ALM. SØNDAG.)
✠ *Gl. Cr. Særl. pf.*
1.L.: Åb 7,2-4.9-14
V.: SI 24,1-2.3-4ab.5-6
R.: Sådan er den slægt, som søger dit åsyn, Herre.
2.L.: 1 Joh 3,1-3. Ev.: Matt 5,1-12a
Kirketælling.

4. *viol.* Mandag ALLE SJÆLE
De afdødes pf.
L.: 2 Makk 12,43-46 eller Rom 8,31b-35.37-39
V.: SI 23,1-2a.2b-3.5-6
R.: Herren er min hyrde, mig skal intet fattes
Ev.: Joh 14,1-6

Der kan også læses andre tekster fra begravelsesliturgien

5. grøn. Tirsdag i 31. alm. uge. (III Ps).
V. SI 131,1.2.3
R. Herre, bevar min sjæl i fred hos dig.
L.: Rom 12,5-16a. Ev.: Luk 14,15-24.

6. grøn. Onsdag i 31. alm. uge. (III Ps).
V. SI 112,1-2.4-5.9
R. Lykkelig den, der låner gavmildt ud. *Eller* Halleluja!
L.: Rom 13,8-10. Ev.: Luk 14,25-33.

7. *hvid.* Torsdag i 31. alm. uge. (III Ps).
Willibrord, biskop (†739) (m)
V. SI 27,1.4.13-14
R. Jeg stoler på, at jeg skal se Herrens godhed i de levendes land.
L.: Rom 14,7-12. Ev.: Luk 15,1-10.

8. grøn. Fredag i 31. alm. uge. (III Ps).
V. SI 98,1.2-3b.3c-4
R. Herren har åbenbaret sin retfærdighed for folkenes øjne.
L.: Rom 15,14-21. Ev.: Luk 16,1-8.

9. grøn. Lørdag i 31. alm. uge. (III Ps).
Eller *hvid. Gudsmoders lørdagsmesse.*
V. SI 145,2-3.4-5.10-11
R. Jeg vil altid prise dit navn, min Gud og min Konge.
L.: Rom 16,3-9.16.22-27. Ev.: Luk 16,9-15.

10. *hvid.* **LATERANKIRKENS INDVIELSE** (f) (32. ALM. SØNDAG.)
✠ *Gl Cr. Særl. pf.*
1.L.: Ez 47,1-2.8-9.12
V.: SI 46,2-3.5-6.8-9
R.: Flodløb glæder Guds by, den Højstes hellige bolig.
2.L.: 1 Kor 3,9b-11.16-17. Ev.: Joh 2,13-22

Pavens dag
Kollekt af Peterspenge

11. *hvid.* Mandag i 32. alm. uge. (IV Ps).
Martin af Tours, biskop (†397) (m)
V. SI 139,1-3.4-6.7-8.9-10
R. Led mig, Herre, ad evigheds vej!
L.: Visd 1,1-7. Ev.: Luk 17,1-6.

12. *rød.* Tirsdag i 32. alm. uge. (IV Ps).
Josaphat, biskop og martyr (†1623) (m)
V. SI 34,2-3.16-17.18-19
R. Jeg vil prise Herren til alle tider.
L.: Visd 2,23-3.9. Ev.: Luk 17,7-10.

13. grøn. Onsdag i 32. alm. uge. (IV Ps).
V. SI 82,3-4.6-7
R. Rejs dig, Gud, hold dom over jorden.
L.: Visd 6,1-11. Ev.: Luk 17,11-19.

14. grøn. Torsdag i 32. alm. uge. (IV Ps).
V. SI 119,89.90.91.130.135.175
R. I evighed, Herre, står dit ord fast.
L.: Visd 7,22b-8,1. Ev.: Luk 17,20-25.

15. grøn. Fredag i 32. alm. uge. (IV Ps).
Eller *hvid. Albert den Store*, biskop og kirkelærer (†1280)
V. SI 19,2-3.4-5b
R. Himlen fortæller om Guds herlighed.
L.: Visd 13,1-9. Ev.: Luk 17,26-37.

16. grøn. Lørdag i 32. alm. uge. (IV Ps).
Eller *hvid. Margrethe af Skotland* (†1093)
Eller *hvid. Gertrud*, jomfru (†1302)
Eller *hvid. Gudsmoders lørdagsmesse.*
V. SI 105,2-3.36-37.42-43
R. Husk de undere, Herren gjorde. *Eller* Halleluja!
L.: Visd 18,14-16; 19,6-9. Ev.: Luk 18,1-8.

17. grøn. **33. ALM. SØNDAG.** (I Ps).
✠ *Gl. Cr. Alm. S. pf.*
1.L.: Mal 3,19-20a.
V. SI 98,5-6.7-8.9.
R. Herren kommer for at dømme folkene med retskaffenhed.
2.L.: 2 Tess 3,7-12. Ev.: Luk 21,5-19.

18. grøn. Mandag i 33. alm. uge. (I Ps).
Eller *hvid. Peters- og Pauls basilikaernes indvielse*
V. SI 119,53.61.134.150.155.158
R. Hold mig i live, Herre, så skal jeg overholde dine formaninger.
L.: 1 Makk 1,10-15.41-43.54-57.62-64.
Ev.: Luk 18,35-43.

Hvis Peter og Pauls basilikaernes indvielse fejres:
V. SI 98,1.2-3ab.3c-4.5-6
R. Herren har åbenbaret sin retfærd for folkenes øjne.
L.: ApG 28,11-16.30-31. Ev.: Matt 14, 22-33

19. grøn. Tirsdag i 33. alm. uge. (I Ps).
V. SI 3,2-3.4-5.6-7
R. Herren støtter mig.
L.: 2 Makk 6,18-31. Ev.: Luk 19,1-10.

20. grøn. Onsdag i 33. alm. uge. (I Ps).
V. SI 17,1.5-6.8b+15
R. Herre, jeg møttes ved synet af dig, når jeg vågner.
L.: 2 Makk 7,1.20-31. Ev.: Luk 19,11-28.

21. *hvid.* Torsdag i 33. alm. uge. (I Ps).
Jomfru Marias fremstilling i templet (m)
V. SI 50,1-2.5-6.14-15
R. Den, der følger vejen, lader jeg se Guds frelse.
L.: 1 Makk 2,15-29. Ev.: Luk 19,41-44.

22. *rød.* Fredag i 33. alm. uge. (I Ps).
Cæcilie, jomfru og martyr (†230) (m)
V. 1 Krøn 29,10b.11abc.11d-12a.12bcd
R. Herre, vi lovpriser dit herlige navn.
L.: 1 Makk 4,36-37.52-59. Ev.: Luk 19,45-48.

23. grøn. Lørdag i 33. alm. uge. (I Ps).
Eller *rød. Clemens I*, pave og martyr (†97)
Eller *hvid. Columban*, abbed (†615)
Eller *hvid. Gudsmoders lørdagsmesse.*
V. SI 9,2-3.4+6.16+19
R. Jeg vil juble over din frelse, Herre!
L.: 1 Makk 6,1-13. Ev.: Luk 20,27-40.

24. *hvid.* Søndag. **JESUS KRISTUS, UNIVERSETS KONGE** (h). (34. ALM. SØNDAG.)
✠ *Gl. Cr. Særl. pf.*
1.L.: 2 Sam 5,1-3;
V. SI 122,1-2.3-4a.4b-5.
R. Vi drager med glæde til Herrens hus.
2.L.: Kol 1,12-20. Ev.: Luk 23,35-43.
Afslutning af Troens År

25. *hvid.* Mandag i 34. alm. uge. (II Ps).
Niels Steensen, biskop (†1686) (m)
V. SI 139,1+6.13-14.15-16.17-18
R. Jeg vil takke dig, fordi jeg er underfuldt skabt.
L.: Sir 17,5-15 eller 2 Tim 4,1-8 eller Kol 1,12-16a.16c-20
Ev.: Matt 6,24-33

26. grøn. Tirsdag i 34. alm. uge. (II Ps).
Eller *rød. Katarina af Alexandria*, jomfru og martyr (†ca.306)
V. TilfDan B 34a.35a.36a.37a.38a
R. Lovsyng og ophøj ham til evig tid.
L.: Dan 2,31-45. Ev.: Luk 21,5-11.

27. grøn. Onsdag i 34. alm. uge. (II Ps).
V. TilfDan B 39a.40a.41a.42a.43a.44a
R. Lovsyng og ophøj ham til evig tid.
L.: Dan 5,1-6.13-14.16-17.23-28.
Ev.: Luk 21,12-19.

28. grøn. Torsdag i 34. alm. uge. (II Ps).
V. TilfDan B 45a.46a.47a.48a.49a.50a.51a
R. Lovsyng og ophøj ham til evig tid.
L.: Dan 6,12-28. Ev.: Luk 21,20-28.

29. grøn. Fredag i 34. alm. uge. (II Ps).
V. TilfDan B 52a.53a.54a.55a.56a.57a.58a
R. Lovsyng og ophøj ham til evig tid.
L.: Dan 7,2-14. Ev.: Luk 21,29-33.

30. *rød.* Lørdag **ANDREAS**, apostel (f)
Gl. App. pf.
L.: Rom 10,9-18
V.: SI 19,2-3.4-5ab
R.: Deres tale er nået til jorderigs ende.
Ev.: Matt 4,18-22

Sankt Andreas Bibliotek og Antikvariat

Tirsdag og torsdag 10-12 og 13-16.45
Onsdag og fredag 10-12 og 13-16
Mandag lukket.

bibliotek@katolsk.dk
Tlf: 33 55 60 90

Frederiksberg & Vanløse Ligkistemagasin

Jyllingevej 8 - 2720 Vanløse
38 71 75 01

Steen Jørgensen

Deres lokale bedemand siden 1940
Ring og aftal et møde enten i Deres hjem eller hos os.
Vi træffes også aften, weekend og helligdage.

www.v-lm.dk

Organiseret bedemand, tilknyttet
garantiordning, v/Steen Jørgensen

Kastrup Begravelsesforretning

Telefon 32 55 55 55

Døgnvagt

Bedemand Michael Riis
Amagerbrogade 155

Dragør Begravelsesforretning · Telefon 32 53 06 29
Taastrup Begravelsesforretning · Telefon 43 99 19 19

Fang læserens opmærksomhed

Med en annonce i Katolsk Orientering, når dit budskab ud til mere end 10.000 katolske læsere.

Indryk en annonce som denne på 83 x 53 mm til kun 800,-

Skriv til roenne@katolskoriering.dk

TELEFONLINE SOS FORBØN

Ønsker du forbøn, et lyttende øre, et ord fra Jesus og en velsignelse så ring: **75 18 18 08**

Torsdag, fredag og lørdag kl. 20.00-23.00 hele året

Hjælp med at sikre Kirkens beståen - også når du er borte

Du kan støtte Kirken ved at betænke den i dit testamente.

Arv til Kirken er fritaget for alle afgifter og går derfor ubeskåret til Kirkens arbejde.

Læs mere på www.katolsk.dk eller ring til

Torben Møller
Katolsk Bispekontor
Telefon 33 55 60 11

Vil du være med til at sikre, at der også er en katolsk kirke i Danmark til vores børn og børnebørn?

katolsk.dk/stoet_kirken/

*Som der står skrevet hos profeten Esajas:
Se, jeg sender min engel foran dig,
han skal bane din vej.*

Markusevangeliet 1,2

Bønnens Apostolat

November

- At præster, som har vanskeligheder, må finde trøst i deres lidelser, støtte i deres tvivl og bekræftelse i deres troskab.

- At de Latinamerikanske kirker, som et led i den kontinentale mission også må sende missionærer til andre kirker.

Katolsk Orientering

Indlæg til Katolsk Orientering nr. 15, som udkommer **fredag den 8. november 2013** skal være redaktionen i hænde senest **mandag den 21. oktober 2013**

Indlæg til Katolsk Orientering nr. 16, som udkommer **fredag den 29. november 2013** skal være redaktionen i hænde senest **mandag den 11. november 2013**

Venlig hilsen Redaktionen

Ubeskåret støtte

www.vincentgrupperne.dk

Martin Ryom

- en katolsk bedemand

T 39 29 60 08

Lykkesholms Allé 9A | 1902 Frederiksberg C

- Arv og Testamenter
- Ægtepagter
- Familiesager
- Dødsboer
- Køb af ejendom i Danmark og udlandet.

Advokat Sandra Moll

Telefon: 31 35 35 60
Fax: 31 73 25 84

E-mail: sandra@moll.dk

Bispedømmets hjemmeside
www.katolsk.dk

Biskoppens kalender

Oktober

Søndag 20. - søndag 27.: Niels Stensen-Valfart til Rom/ Firenze
Onsdag 30. kl. 10.00: Møde i Økonomisk Råd
Torsdag 31. kl. 9.00: Messe for personalet på Gl.Kongevej

November

Lørdag 2.: Møde i Danske Kirkers Råd
Søndag 3. kl. 10.00: Firmelse i Roskilde, **kl. 16.00:** andagt på Vestre Kirkegård
Onsdag 6. kl. 10.00: Møde i Biskoppeligt Råd
Lørdag 9. kl. 12.30: Vietnamesisk messe i anledning af afslutningen af "Troens År" Vor Frue Kirke, Aarhus
Søndag 10. kl. 11.00: Pavens dag - messe i Domkirken, **kl. 16.30:** Vesper i Domkirken
Onsdag 13. og torsdag 14.: Møde i COMECE, Bruxelles
Fredag 15. kl. 16.00: Møde i Pastoralrådets Forretningsudvalg
Lørdag 16. og søndag 17.: Pastoralrådsmøde på Magleås
Onsdag 20. kl. 9.00: Messe for personalet på Gl.Kongevej
Torsdag 21. kl. 15.00: Fællesmøde - Danske Kirkers Råd og Økumenisk Forum
Fredag 22. kl. 15.00: Møde i Danske Kirkers Råd
Lørdag 23. kl. 13.00: Niels Stensen symposium, Bredgade, **kl. 17.00:** messe i Domkirken
Søndag 24. kl. 11.00: Afslutning af Troens År - messe i Domkirken
Onsdag 27. kl. 8.00: Messe i Karmel
Lørdag 30. kl. 16.00: Sankt Andreas Fest - messe i Ordrup

Informationschef: Niels Messerschmidt (ansvarshavende)

Redaktør: Lisbeth Rütz

Layout: Margrethe Stenby

Annoncer og abonnement: Lisbeth Rønne
roenne@katolskoriering.dk

Medarbejdere i dette nr.:

Jan Hansen, Jonas Reinholdt Albjerg, Erik Elnebo, Grethe Livbjerg

Redaktion og annoncer:

Katolsk Orientering, Gammel Kongevej 15, 1610 København V, tlf.: 3355 6040 kl. 9-13 mandag-torsdag, Fax 3355 6041.

E-mail: redaktion@katolskoriering.dk, Giro 205-7042

Abonnementspris 510 kr. helårligt.

Alle katolske husstande kan få bladet tilsendt gratis

Udgiver Ansgarstiftelsen, Gammel Kongevej 15, DK 1610 København V

Tryk Greentech Rotaprint - Distribueret oplag 10.076
ISSN 0902-297X

Marynovych, en mystiker i gulag ved Uralbjergene

SPIRITUALITET

Myroslav Marynovych er født i 1949. Han er en ukrainsk intellektuel og medgrundlægger af Helsinki-gruppen i 70'erne. P.t. er han vicerektor ved det katolske universitet i Lviv, hvor han er leder for institut for religion og samfund, som han grundlagde i 1997. Både i sit fødeland og i udlandet – for eksempel i USA, Polen og Israel har han fået talrige æresbevisninger for sit engagement i menneskerettighederne i det daværende Sovjetunionen. Engagementet kostede ham ti år i fængsel og eksil. Efter kommunismens fald har han også grundlagt den ukrainske afdeling af Amnesty International. Han har publiceret forskellige tekster om sit lands religiøse og politiske historie. P.t. er han præsident for den ukrainske afdeling af PEN-klubben.

Myroslav Marynovich, der var ukrainsk dissident i 70'erne og i dag er vicerektor ved det katolske universitet i Lviv, kunne vente sig alt andet af sin ti år lange indespærring for antisovjetisk aktivitet end at genfinde sine forfædres kristne tro ved en mystisk oplevelse. Det var en tro, der på trods af indespærring i en gulag i Uralbjergene og bagefter eksil i Kazakstan blev næret yderligere af Skriften og Traditionen.

Hvordan skete Deres omvendelse til kristendommen?

Min bedstefar var en græsk katolsk præst før anden verdenskrig (*præsterne i denne ritus har lov til at gifte sig*). I 1944 blev han arresteret for sin antisovjetiske prædikantvirksomhed. Han kom i eksil i Magadan, en lokalitet i Sibirien, og døde der. Hele

hans familie (kone og seks børn) modtog frygtelige trusler. KGB lagde pres på min bedstefar, for at han skulle omvende sig til den ortodokse tro. Til slut bestemte han sig for at gøre det for at redde, hvad der reddes kunne. Jeg vil ikke dømme ham – jeg forsøger kun at forklare, hvorfor jeg blev døbt i den ortodokse kirke i 1949. Men hele vores familie vidste, at vores bedstefar havde taget beslutningen under tortur. Så da Gorbaciov igen legaliserede den ukrainske græsk katolske kirke i 1989, vendte jeg tilbage til mine forfædres tro. Men lad os nu vende tilbage til min ungdom.

Man kan forestille sig, at De dengang ikke var særlig troende

Jeg levede jo i en atmosfære, hvor staten var meget fjendtligt indstillet over for religion, og derfor kunne jeg ikke sige mig fri for en vis, ateistisk skepsis. Jeg var ung, og for mig var det naturligt ikke at tænke på Gud. Jeg anså mig selv for at være religiøst neutral, og det var netop det ord, jeg brugte under

forhørene efter min arrestation den 23. april 1977. Jeg blev arresteret, fordi jeg var en af medgrundlæggerne af Helsinki-gruppen i Ukraine.

Så De blev altså arresteret og sendt til en gulag i Uralbjergene og så i eksil i Kazakstan – i alt ti års fængsel.

Ja. Det forhør jeg talte om før skete en uge før min mirakuløse omvendelse. En dag var jeg på vej tilbage til min celle efter et forhør og forsøgte at tænke lidt over fremtiden. Og så blev jeg fuldstændig opslugt af en vision. Det var, som om jeg så vores planet og alle dens indbyggere bevæge sig rundt på kaotisk vis. Pludselig dukkede en skikkelse op, og jeg kunne øjeblikkeligt se, at det drejede sig om Kristus. Og alle personerne vendte sig mod ham. Efter denne oplevelse sank jeg ned i en meget mærkelig tilstand. Jeg spiste, jeg sov, jeg bevægede mig; men jeg reagerede ikke på påvirkninger fra andre.

Efter tre Fortsættes nedenunder ▼

Adresselabel, flytning	Til Post Danmarks stregkode
------------------------	-----------------------------

MASKINEL MAGASINPOST
 42512
 Afsender: Katolsk Orientering
 Katolsk Orientering · nr. 14
 18. oktober 2013 · 39. årgang

PP
 DANMARK

dage mandede jeg mig op og forstod, at noget var totalt forandret inden i mig selv. Jeg begyndte at tænke over det og vendte tilbage til min børnelærdom eller til Bibels sandheder. I al hast forstod jeg, at jeg ikke kunne forestille mig verden og mit liv uden Gud

Kunne De under Deres fangenskab mærke troens styrke mod den sovjetiske kommunismes brutalitet?

Jeg var først og fremmest overbevist om, at det kommunistiske system var baseret på løgn og på vold, og at det ville styrte sammen af den grund før eller senere. Det var jeg, selv om overbevisningen i begyndelsen ikke havde en religiøs form; men dens natur var dybt religiøs. Jeg stod i gæld til min familie, der havde opdraget mig med disse værdier. Følelsen af at kæmpe for sandheden og det gode gav mig og mine kammerater en enorm kraft. Jeg kan give et eksempel. En af mine kolleger i fængslet Oles Shevchenko modtog på et tidspunkt ikke mere de sædvanlige breve fra sin kone. Efter nogle måneder begyndte han at være bekymret for, om hans kone og børn mon stadig var i live. Han blev tilsagt til et møde af ledelsen i gulag, og en KGB – officer informerede ham om, at hans kone lå for døden, og at han måtte tænke på sine to døtre. De foreslog så en aftale om, at han skulle skrive et angreb, hvor han skulle love ikke at fortsætte med de antisovjetiske aktiviteter, som han sad i fængsel for. KGB ville løslade ham, og han ville kunne vende tilbage til sin familie. Hvis han sagde nej, ville staten sørge for at sende børnene på børnehjem, og han ville ikke få dem at se igen. Min ven bad om en dags tid til at tænke over det. Han var helt hvid i hovedet,

da han vendte tilbage til sin celle. Det var så smertefuldt at se ham lide på denne måde. Den følgende dag sagde han nej, og han afslog at angre, fordi han følte sig uskyldig. Det så ud til, at han var på nippet til at ofre sine døtre. Nogle uger efter begyndte han at få breve fra sin kone. Der var ikke sket hende noget – hendes helbred var perfekt. Det hele var noget KGB havde fundet på for at ødelægge ham; men hans samvittighed og hans kærlighed til sandheden havde sparet dem for en tragedie.

Hvordan fandt De næring til Deres nyfundne tro i gulag?

Man kunne kun læse de bøger, der blev trykt i Sovjetunionen. Det var strengt forbudt at eje en bibel. Således begyndte jeg at læse en parodi på bibelen, som jeg kunne få fra arbejdslejrens bibliotek, og på den måde kunne jeg rekonstruere de bibelvers, der blev parodieret i disse satiriske bøger. Dumheden i disse ateistiske tekster viste evighedsværdien i den bibelske visdom.

At vende tilbage til troen i en sovjetisk gulag er ikke en ting, der går ubemærket hen.....

Nej, men alligevel var det ikke nogen mærkelig ting at omvende sig i en koncentrationslejr. Det skete tit at døbe ikke troende vendte tilbage til kristendommen, og sekulariserede jøder genfandt den tro, de havde tabt. Det kommunistiske system var fjendtligt indstillet over for enhver religion og tvang folk til at omvende sig til dets ideologi, den eneste tilladte religion. Mens de forkastede en sådan ateistisk ideologi, var dissidenterne parate til at tage en alternativ vision til sig, og det var ofte det religiøse paradigme. Det var ikke let for de nyomvendte kristne at være stærke

i deres tro i en gulag. Hvad betyder elsk dine fjender, når du sidder i fængsel? Hvad betyder vend den anden kind til, når du har at gøre med håndlangere i en gulag? Hvad var den rette ligevægt mellem stolthed i din personlige overbevisning og kristen ydmyghed? Listen over disse vanskelige spørgsmål var uendelig

Vi spurgte en anden dissident fra den sovjetiske tid, Tatjana Goritchev: Deres engagement i menneskerettighederne har det bragt Dem nærmere kristendommen, eller er det den genopdagede tro, der har gjort Dem mere engageret i frihed og demokrati?

Jeg ser ikke de to ting som modsætninger. Den prægning, jeg fik i min familie, var præget af kristne værdier. Det gjorde mig sensibel over for krænkelse af menneskerettigheder. På den anden side afslører logikken i forsvaret af menneskelige værdier den grundlæggende værdi i elsk jeres fjender, der ligger til grund for alle aktiviteter til fordel for menneskerettighederne. Jeg er bevidst om, at man sædvanligvis lader teorierne om menneskerettighederne gå tilbage til den franske revolution. Og jeg indrømmer, at retorikken om rettighederne blev dannet i den periode; men for mig står det absolut klart, at menneskerettighedernes ånd er forankret i det guddommelige bud.

Hvad vil der efter Deres mening blive af kristendommen i Europa i fremtiden?

Jeg er troende og som sådan kan jeg ikke være pessimist. Samtidig er jeg klar over, at det ikke er den menneskelige fornuft, der frelser os. Oplysningstidens paradigme er ved at være slut, og troen bør supplere fornuften. Det bekræftes af lægverdenens

stigende fjendtlighed over for enhver form for religion. I oplysningstiden var denne verden totalt overbevist om sin egen uundgæelige sejr og bekymrede sig derfor ikke om religionen. Omvendt er det i dag klart for alle, at der sker en kristen genfødsel i nogle dele af verden; men kristen fundamentalisme er ikke det rette svar på faren fra den sekulære verden. Enhver løsning, der undertrykker kærligheden, er falsk. Jeg tror ikke, at man skal kæmpe mod liberalisme og sekularisme. I stedet for tror jeg, man må komme tættere og tættere på Kristus for at tjene folks behov i ånd og sandhed. Det er den eneste måde, den sande kristendom kan komme tilbage på. Sekularismen bliver stærk, fordi vores tro er svag. Som ordsproget siger: Læge helbred dig selv.

Fra serien "I nuovi credenti" (de nye troende). Bringes med tilladelse fra det italienske dagblad Avvenire. Oversættelse fra italiensk ved Lisbeth Rütz

Katolsk Orientering

Vatikanet: Ingen kommunion til gengifte fraskilte

Men Troslærekongregationen åbner døren for, at flere ægteskaber annulleres.

Tekst: Niels Messerschmidt

ÆGTESKAB Ærkebiskop Gerhard Müller, præfekt for Troslærekongregationen, har bekræftet Vatikanets mangeårige lære og praksis om ikke at tillade gengifte fraskilte at modtage kommunionen. Og Müller tilføjer, at kun en kirkelig domstol – og ikke ens egen samvittighed – kan afgøre om et ægteskab er ugyldigt eller ej.

I artiklen i Vatikanets dagblad L'Osservatore Romano åbner ærkebiskoppen dog samtidig døren for at flere ægteskaber kan erklæres for ugyldige i erkendelsen af, at mange par i dag indgår ægteskab uden at have en sand forståelse for det katolske ægteskabs forpligtende og uopløselige karakter.

"Idet mange kristne er påvirket af vor tids sekulariserede miljø", skriver han, "er indgåede ægteskaber i dag sandsynligvis oftere ugyldige end tidligere, fordi viljen til at indgå og leve ægteskabet i overensstemmelse med katolsk lære ofte ikke er til stede".

"Samtidig er det indlysende, at Kirkens omsorg for gengifte fraskilte ikke blot kan reduceres til et spørgsmål om at modtage kommunionen eller ej. Det har langt mere vidtrækkende pastorale konsekvenser", skriver Gerhard Müller og tilføjer: "Der er andre måder at være i fællesskab med Gud end det sakramentale".

Spørgsmålet er ikke nyt

Artiklen i L'Osservatore Romano, som ifølge iagttagere er skrevet med pave Frans' accept, har affødt spekulationer om biskopperne på næste års synode om familien vil

enes om at ophæve forbuddet mod gengiftes adgang til kommunionen.

Kort før familiesynoden blev annonceret bad et tysk bispedømme om lov til at implementere sin egen politik på området for at lempe det eksisterende forbud, men Vatikanet har efterfølgende gjort det klart, at ændringer på området kun kan ske, når beslutningen træffes af Kirken i enighed.

Spørgsmålet om gengiftes adgang til kommunion har været rejst gentagne gange under den tidligere paves pontifikat. Tilbage i 2007 bemærkede Benedikt XVI, at emnet "udgjorde et komplekst og vanskeligt pastoralt problem, en virkelig plage for det moderne samfund og et problem, som også i stigende grad påvirker det katolske samfund". I 2012 bemærkede han, at "problemet med fraskilte og gengifte personer er kilde til stor lidelse for Kirken i dag" og at der ikke findes nogen "enkel løsning" på problemet.

På sidste års bispesynode om nyevangelisering gav flere biskopper udtryk for, at de var interesserede i en salomonisk løsning, der opretholder ægteskabets forpligtende og uopløselige karakter samtidig med at folk med brudte ægteskaber fortsat kan føle sig som en del af Kirkens fællesskab. Nogle biskopper pegede på, at den ægteskabelige institutions sammenbrud i vestlige lande har medført, at stadig flere katolikker er udelukkede fra at kunne modtage kommunionen og at disses børn derfor vokser op i hjem, hvor det ikke længere er almindeligt at modtage kommunion – hvilket blandt andet ligger hindringer i vejen for evangeliseringen og de pågældende unges fremtidige tilhørsforhold til Kirken.

Barmhjertighed eller ej?

Pave Frans fortalte journalister i flyet på vej hjem fra Verdensungdomsdagene i juli, at næste bispesynode vil undersøge "en dy-

bere pastoral forståelse af ægteskabet", herunder spørgsmålet om fraskilte og gengifte katolikker, og han åbnede for en modernisering af de kirkelige bestemmelser, der har med annullering af ægteskabet at gøre. Paven sagde videre, at disse problemer viser, at der er et generelt behov for barmhjertighed i Kirken i dag.

"Kirken er en Moder og hun må begive sig ud ad barmhjertighedens vej for at finde en form for barmhjertighed for alle".

Ærkebiskop Müller fastslår dog i L'Osservatore Romano, at man ikke kan retfærdiggøre gengiftes adgang til kommunionen ved blot at appellere til Guds barmhjertighed eller følge ens egen samvittighed. Han siger, at argumentet rammer "ved siden af" i forhold til diskussionen om sakramenterne, fordi "Kirkens sakramentale forståelse udspringer af en guddommelig barmhjertighed, og at dette ikke uden videre kan ignoreres ved netop at henvise til samme [barmhjertighed]".

Mens Troslærekongregationen synes at lukke døren for gengifte fraskiltes adgang til kommunionen åbner de samtidig en katelem for at flere katolske ægteskaber kan erklæres for ugyldige end tidligere, og præfekten opfordrer til "en langt mere vidtfavnende pastoral praksis, der forsøger at yde retfærdighed til de forskellige situationer". Hvordan dette skal tolkes bliver så op til næste års bispesynode at beslutte.

Næste års bispesynode om familien vil måske drøfte spørgsmålet om gengifte fraskiltes adgang til kommunionen. Men indtil da er Kirkens holdning et 'nej'. Foto: Klaus Herzog, Pfarrbriefservice.de.

Ønsker et opgør med en "europæisk Kirke"

G8-gruppens talsmand taler for en universel katolsk Kirke i ordets egentlige betydning.

REFORMER Talsmanden for den gruppe på otte kardinaler, der bistår pave Frans i arbejdet med at modernisere Den katolske Kirke, har i en tale i Texas sagt, at Kirken kun bør tjene Jesus Kristus og ikke dens egne organisatoriske behov.

"Jesus proklamerede heller ikke sig selv", bemærkede kardinal Óscar Andrés Rodríguez Maradiaga i sin tale på en

præstekonference på Dallas University. Han sagde, at Kirkens udfordringer i dag ligger i "ydmygt at prøve at efterfølge Jesus".

Den honduranske kardinal noterede, at de nødvendige reformer i Vatikanet i dag omfatter en bevægelse hen imod at gøre Den katolske Kirkens budskab og opbygning universel i ordets egentlige betydning snarere end at være europæisk i sit præg. Hertil bemærkede han: "Italieniseringen af Kirken har altid været knyttet til magten".

Kardinal Rodríguez sagde, at Kirken er i færd med at lære at værdsætte lægfolkets rolle. "Kristne kan ikke opdeles i to niveauer, hvor gejstlige har en forrang. Vi er her for at tjene, og det fordrer at vi bøjer os ned til at være tjenere".

Den katolske Kirke er i dag nødt til at tale

den internationale finansmagt imod, mener kardinalen og forklarer, at de kristne må nedbryde "de nye feudaltheres magt" ved at opbygge en kultur baseret på "barmhjertighed og solidaritet, og en tilbagevendende til en Kirke for de fattige". NM

Kardinal Óscar Andrés Rodríguez Maradiaga er fortaler for, at Den katolske Kirke bliver mere universel i sin opbygning. Foto: Wikimedia.com.

Ny katolsk bønnebog

Ny bønnebog fra bispedømmet. Det er 60 år siden sidst.

Læs mere side 5

Om cølibatet

Det handler om kærlighed.

Læs mere side 8

Fred på jorden

50 års jubilæum for pave Johannes XXIII's rundskrivelse.

Læs mere side 9

Kirken i Danmark

Kulturnat i København, Levende Vand, Institut Sankt Joseph og meget mere

Læs mere side 11-13

KO mener

Pacem in Terris – fortsat aktuel

Selv om verden har forandret sig meget i de halvtreds år, der er gået siden Johannes XXIII skrev sin berømte sociale rundskrivelse *Pacem in Terris*, har dens indhold og budskab fortsat aktualitet i dag. Nok er den kolde krig for længst et afsluttede kapitel, men verden er fortsat hærget af krig, uretfærdighed og overgreb. Men måske er verden i dag mere moden og bedre rustet til at forstå Johannes XXIII's profetiske budskab.

Hvad er det da *Pacem in Terris* kan lære os i dag? Klummeskribenten George Weigel opregner på websitet 'First Things' tre ting:

Det første har med rundskrivelsens globale udsyn og universelle klangbund at gøre. *Pacem in Terris* var med til at bekræfte paveembedet i sidste halvdel af det 20. århundrede som en unik stemme af moralsk autoritet blandt dybt splittede og ofte konfliktfyldte befolkningsgrupper i verden. Denne autoritet er videreført ind i det 21. århundrede gennem den salige Johannes Paul IIs to taler i FN's hovedkvarter og hans efterfølger Benedikt XVI's taler i Regensburg, Paris, London og Berlin. Pave Frans er allerede begyndt at udøve samme moralske autoritet, blandt andet i talen efter sin indsættelse til diplomaterne i Vatikanet, hvor han mindede repræsentanterne for den verdslige magt om, at der ikke kan skabes varig fred i verden uden henvisning til de moralske sandheder, som er indlejrede i verden og i mennesket – sandheder alle har adgang til ved fornuftens hjælp.

Den anden varige effekt af *Pacem in Terris* har været at placere Den katolske Kirke i centralt i den senmoderne debat om menneskerettigheder og at bringe Kirken i samklang med de menneskeretsaktivister, der spillede en central rolle i Berlinmurens fald og afslutningen på det kommunistiske regime i Europa – en historisk overgang, der gjorde bestræbelserne efter "fred på jorden" (herunder nedrustningen som påkrævet af Johannes XXIII) mere realistiske. Som det efterfølgende er kommet til udtryk i mange FN-dokumenter og kirkelige dokumenter, har *Pacem in Terris*' tanker øvet stor indflydelse på "rettighedsdrøftelserne", hvor næsten alle tænkelige sociale goder er blevet udlagt som en "menneskeret". Uanset hvordan dette skal tolkes i lyset af den katolske sociallære kan der ikke herske tvivl om, at rundskrivelsen med sin fokusering på rettighedsbegrebet har styrket Kirkens moralske stemme i verdslige anliggender.

Endelig er et tilbagevendende tema i *Pacem in Terris* dens idé om at der hersker – eller bør herske – en vis "orden", både på det ydre og det indre plan. Johannes XXIII bemærkede, at verden er i færd med at blive "ordnet" – formet og styret – gennem forskellige modsatrettede kræfter. Spørgsmålet er så gennem hvilke principper denne "orden" vil vokse frem. Vil det ske gennem rå magtanvendelse – politisk, militært eller økonomisk? Er der plads i verdslige anliggender til at moralske principper kan fungere som surdej for verdens bestræbelse på at få orden på sig selv?

Spørgsmålet er lige så aktuelt i dag som i 1963.

Niels Messerschmidt

Syrien: Kristne flygter i hobetal

En fjerdedel er fordrevet eller flygtet på grund af borgerkrigen.

MELLEMØSTEN Overhovedet for den græsk-melkittiske kirke, patriark Gregorius III Laham, oplyser til BBC, at over 450.000 kristne – eller lidt over en fjerdedel af de kristne i landet – er fordrevet eller flygtet ud af Syrien som følge af borgerkrigen. Alligevel har han en fast tro på, at de kristne har en fremtid i landet.

Patriark Gregorius udtrykker håb om, at initiativet med destruktionen af landets kemiske våben kan føre til fred. I september vedtog FN's sikkerhedsråd at stoppe den to og et halvt år lang blokade af landet i forbindelse med vedtagelsen af resolutionen om destruktionen af de kemiske våben i Syrien. Samtidig vil USA og Rusland indkalde til et internationalt topmøde i Genève for at finde en politisk løsning på konflikten, der hidtil har kostet over 100.000 mennesker livet.

"Vi er nødt til at stå sammen mod flere våben og mere vold, og i fællesskab finde frem til en ny og bedre vision for landet", udtaler han til BBC's udenrigskorrespondent Emily Buchanan.

Syriens kristne mindretal bliver i stigende grad udsat for vold; men Gregorius III Laham mener ikke, at deres overlevelse afhænger af deres støtte til præsident Bashar al-Assads regering. Derimod mener han, at landets kristne kan hjælpe med at bringe de stridende parter sammen: "Det er vores opgave som kristne, navnlig som arabiske kristne, at spille en rolle i udformningen af Syriens fremtid".

BBC's udenrigskorrespondent nævner, at patriark Gregorius tit er blevet anklaget for at være loyal mod Assad-regeringen, hvilket

Selv om en fjerdedel af Syriens kristne befolkning er fordrevet eller flygtet fra borgerkrigen i landet, mener patriark Gregorius III Laham fortsat, at de kristne har en fremtid i det mellemøstlige land.

han dog skarpt benægter. Derimod ser han gerne, at de mange udenlandske krigere vender hjem til deres lande og at der dannes en national enhedsregering med deltagelse af oppositionen. "Om præsident Assad skal fjernes eller ej er mindre vigtigt", tilføjer patriark Gregorius III Laham *NM*

"Kirken er en kvinde"

Paven om moderskabet og kvinders rolle i Kirken og i samfundet

TEKST: Niels Messerschmidt

TEOLOGI Deltagerne på en akademisk konference i Vatikanet, der drøftede kvindens rolle i Kirken i lyset af 25-årsdagen for Johannes Paul IIs apostoliske rundskrivelse *Mulieris Dignitatem* (Kvindens værdighed og kald), var den 12. oktober i privataudien hos pave Frans. Paven kaldte rundskrivelsen fra 1988 for "et historisk dokument – det første fra det pavelige læreembede helt dedikeret kvinden". I *Mulieris Dignitatem* fremhæver Johannes Paul II ligestillingen mellem mand og kvinde ud fra et kristent perspektiv, og at mennesket "eksisterer altid kun som kvinde eller mand".

"Mange ting kan ændre sig og har forandret i vor kulturelle og sociale udvikling, men det er stadig en kendsgerning at det er kvinden, der bliver gravid; hun bærer barnet i sit skød og føder menneskenes børn", forklarede paven.

"Dette er ikke blot et biologisk spørgsmål, men medfører mange konsekvenser for kvinden selv, for hendes måde at være på, hendes relationer, for den måde vi viser respekt for menneskeligt liv og for livet i almindelighed. Ved at kalde kvinden til moderskabet har Gud betroet mennesket til hende på en ganske særlig måde".

Undgå yderlighederne

Paven advarede mod to yderligheder, der forråder kvindens iboende moderlighed og ødelægger hendes kald.

"Det første er at reducere moderskabet til en social rolle; til en opgave, nok så ædel, men som i virkeligheden tilsidesætter kvindens potentialer og ikke værdsætter hende nok i fællesskabets opbygning. Det gælder både i samfundslivet og i kirkelig sammenhæng", sagde paven. "Jeg lider, og jeg mener det virkelig, når jeg i Kirken eller i nogle kirkelige organisationer ser, at den tjenende funktion, vi alle har og bør have, for kvinders vedkommende nærmest har karakter af en form for undertrykkelse".

Pave Frans bemærkede, at der også findes en anden og modsatrettet fare: at stræbe

efter den form for frigørelse, der udfylder de rum, som fjernes fra det maskuline rum ved at opgive det feminine med de dyrbare aspekter, som kendetegner det". Han tilføjede, at "kvinden er udstyret med en særlig følsomhed overfor Guds ting, som navnlig hjælper os til at forstå den barmhjertighed, ømhed og kærlighed Gud har til os".

Pave Frans priste *Mulieris Dignitatem* for dens "dybe og fundamentale refleksion, som på et ægte antropologisk grundlag er oplyst af Åbenbaringen".

Paven sluttede med at konstatere, at det italienske ord for Kirke ('Chiesa') er et feminint substantiv og sagde, at "Kirken er en kvinde. Hun er en moder. Og det er smukt, ikke sandt? Vi er noget vi må tænke dybt over".

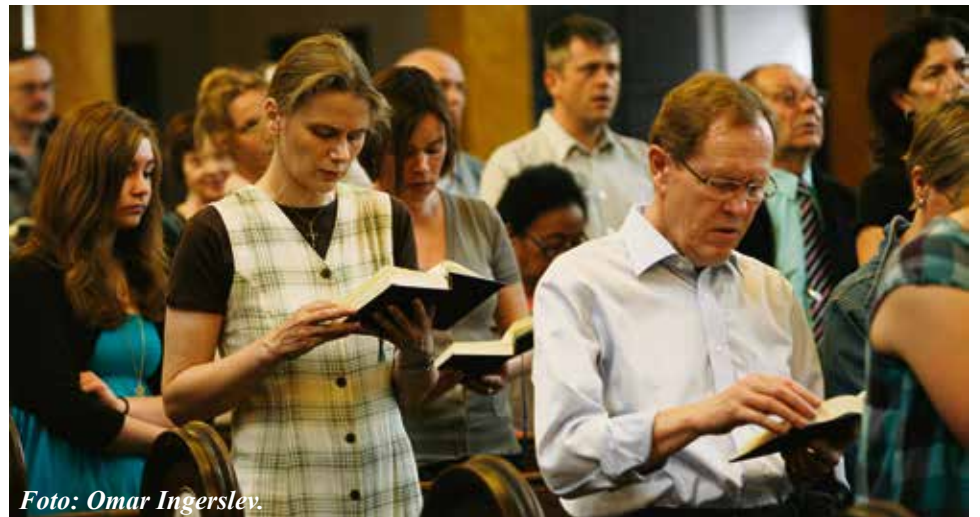

Foto: Omar Ingerslev.

Pavens nye Twitter-rekord: ti millioner følger ham

Antallet er mere end fordoblet på et halvt år.

MEDIER Antallet af personer, der følger den pavelige twitterkonto @Pontifex (som twitter på ni forskellige sprog), passerede i slutningen af oktober de ti millioner. Paven skrev i en tweet, at han takker dem alle og opfordrer dem til fortsat at bede for ham.

Ifølge Vatikanet er antallet mere end fordoblet fra pave Frans blev valgt i marts til i dag.

Frans' forgænger, Benedikt XVI, udsendte den første pavelige tweet den 12.

december sidste år, og Benedikt havde mod slutningen af sit pontifikat omkring tre millioner følgere.

Nummer 66 på listen

I alt følger 10.000.336 personer nu pave Frans på Twitter og heraf er den spansktalende sproggruppe den største med i alt fire millioner følgere. Der er dog et stykke vej op til den person med flest følgere på Twitter, nemlig det canadiske ungdomsidol, sangeren Justin Bieber, der kan bryste sig af 46 millioner følgere.

Pave Frans indtager plads nummer 66 på listen over personer med flest følgere. Foran ham ligger bl.a. præsident Barak Obama med 38 millioner følgere og Microsofts grundlægger Bill Gates med 13,5 million følgere.

Ligger i top i tweets

Pave Frans ligger dog helt i top med hensyn til retweets, dvs. tweets som sendes videre til andre personer. Ifølge Twiplomacy retweetes de pavelige budskaber i gennemsnit 11.000 gange, hvilket ifølge analyseinstituttet gør paven til den mest indflydelsesrige twitter.

NM

Se film med KO

Cinematket viser filmen "Romero" den 5. december kl. 18.30.

FILM Da Oscar Romero i 1977 blev udnævnt til ærkebiskop af San Salvador, reagerede militærregimet med stor tilfredshed, mens mange præster, specielt dem der havde sympatier for frihedsteologien, var utilfredse.

Romero regnedes for konservativ; men da en af hans bedste venner, jesuiten Rutilio Grande, der arbejdede for de fattige bønder, blev myrdet, begyndte Romero at engagere

sig i kampen for menneskerettighederne i det borgerkrigshærgede land. Hans radioprædikener, hvor han åbent talte mod regimets forfølgelse, tortur og drab, blev fulgt af hele befolkningen.

Romero begyndte at blive internationalt kendt og blev æresdoktor ved universitetet i Louvain. I 1980 blev han myrdet af en dødspatrolje midt under messen. Bag mordet stod en tidligere officer i hæren, Roberto d'Aubisson. Romero regnes af mange i Latinamerika for martyr, og der arbejdes for hans saligkåring.

Filmene Romero vises i Cinematket, Gothersgade 55, København kl. 18,30 den 5. december. Den vil blive indledt af Ph.d.

Jakob Egeris Thorsens, som er specialist i Den katolske Kirke i Latinamerika. Se også side 12.

Formulering rettes i fransk version af Fader Vor

Ny fransk bibeloversættelse korrigerer 'blasfemisk' fejl i bønner.

Tekst: Niels Messerschmidt

OVERSÆTTELSE Den katolske biskopkonference i Frankrig har efter mange års debat nu rettet en 'blasfemisk' fejl, som indsneg sig i den franske sprogversion af Fader Vor for næsten halvtreds år siden.

Efter 17 års debat konkluderer biskopperne, at den franske ækvivalent til "Og led os ikke i fristelse" kunne implicere, at Gud selv kan lede os i fristelse i stedet for at hjælpe os med forblive på dydens lige og snævre vej. Med andre ord havde den pågældende linje 'blasfemiske' overtoner.

I den nuværende udgave af Fader Vor på fransk hedder det: "Et ne nous soumettons pas à la tentation". I den nye bibeloversættelse, som introduceres den 22. november, er det ændret til: "Et ne nous laissez pas entrer en tentation".

Ændringen blev godkendt af Vatikanet i juli sammen med resten af den nye franske bibeloversættelse på baggrund af oprindelige tekster på en række forskellige sprog. Opgaven, der har involveret 70

lingvister og teologiske eksperter, har været 17 år undervejs.

Den nuværende version af Fader Vor har været brugt i Frankrig siden 1966.

Ironisk nok var den omstridte formulering resultatet af et forsøg på at nå til enighed om en fælles version til brug for både katolikker og protestanter, men landets protestantiske kirkesamfund har dog aldrig taget denne formulering i brug.

Bauman: "Med Frans har Kirken og menneskeheden en chance"

Verdens fremtid afhænger af en ægte dialog mener verdenskendt sociolog.

DIALOG Det mener den polsk-engelske sociolog og filosof Zygmunt Bauman, kendt for sine bøger om postmodernisme, i et interview til Vatikanets dagblad L'Osservatore Romano og herunder gengivet fra Vatican Insiders hjemmeside.

"Jeg er imponeret over alt, hvad Frans gør. Jeg tror, hans pontifikat ikke kun giver Den katolske Kirke, men hele menneskeheden en chance".

Bauman siger videre i interviewet: "Jorge Mario Bergoglios afvisning af paragryfrytteri og hans evne til at røre folks hjerter vækker mindelser om Johannes XXIII". "Den nuværende pave har udvist en frygtløs holdning – her tænker jeg på, hvad han gjorde i Lampedusa [talte de afrikanske bådflugtninges sag, red.] og hvad han har sagt om udstødte mennesker i vor globaliserede verden".

"Frans taler til vor tids spiritualitet. Tilhængere af den 'personlige Gud' er ikke specielt interesserede i moralske belæring

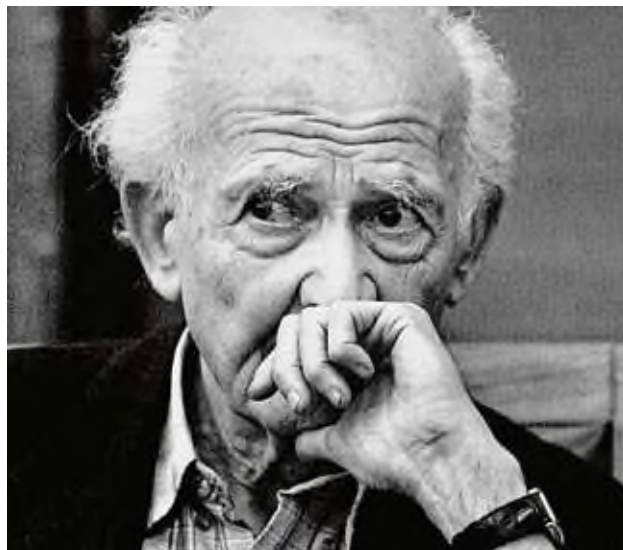
givet af repræsentanter for religiøse institutioner, men ønsker selv at finde en mening i deres fragmenterede individuelle eksistens. De venter stadig på Evangeliet, som er den oprindelige betegnelse for 'gode nyheder'".

En ægte og åben dialog

"Jeg er selv ganske fortrøstningsfuld og venter spændt på at se, hvordan dette pontifikat udvikler sig", tilføjer Zygmunt Bauman: "Jeg er blevet slået af den vægt, Bergoglio tillægger dialogen; en ægte dialog, ikke blot en måde du taler til folk, der mere eller mindre deler dine synspunkter. Det er når du udveksler synspunkter med individer, der ser tingene fra en helt anden synsvinkel end dig selv, at dialogen bliver spændende. I dette tilfælde kan de forskellige holdninger meget vel resultere i, at man ændrer sine egne holdninger".

"Det er den form for udveksling af synspunkter, vi har så meget brug for i dag, da vi står overfor at skulle tackle problemer med vidtrækkende konsekvenser. Og her har vi ingen færdige løsninger. Tænk blot på kløften mellem de rige og den store del af verdens befolkning, der stadig lever i fattigdom, eller behovet for at sætte en stopper på den vilkårlige udnyttelse af jordens ressourcer og finde frem til et alternativ til en tydeligt uholdbar udviklingsmodel".

NM

Den polsk-engelske sociolog og filosof Zygmunt Bauman roser pave Frans' dialogøgen diskurs.

Kort nyt

Koptere dræbt

EGYPTEN Bevæbnede mænd på motorcykel skød og dræbte fire bryllupsgæster udenfor en koptisk kirke i Cairo den 20. oktober. Blandt ofrene var en 8-årig pige. 17 personer blev sårede under angrebet.

Kopterne udgør ca. ti procent af landets befolkning og har gennem århundreder levet side om side med det sunnimuslimske flertal. Efter militæret i sommer afsatte den demokratiske valgte præsident Mohammed Mursi har kopterne været udsat for flere angreb.

Uvidende om religion

ENGLAND BBC's programchef for religion og etik, Aaqil Ahmed, beklager sig i avisen The Independent over briternes manglende religiøse baggrundsviden. Folk har fx svært ved at forstå de subtile bibelhenviisninger i Monty Pythons film 'Life of Brian'.

Ahmed siger, at den mangelfulde religionsundervisning i skolerne er med til at underminere den generelle forståelse af nutidens nationale og internationale spørgsmål. Han mener desuden, at nutidens komikere er nødt til at gøre grin med religion som et generelt fænomen, fordi publikum mangler den nødvendige baggrundsviden. I stedet for morsomme hentydninger til bestemte bibelsteder gør de i stedet grin med hele Bibelen.

Hvad angår islam er det endnu mere problematisk, mener Ahmed: "Hvordan kan nogle gøre grin med Muhammed når de ikke engang kan stave hans navn rigtigt?"

Ahmeds udtalelser kommer i forbindelse med lanceringen af BBC's tv-serie om pilgrimsvandring belyst i et bredt perspektiv, beregnet til at interessere såvel ateister som troende.

Sendetilladelse venter

ZIMBABWE Ærkebiskop af Harare, Robert Ndlovu, oplyser, at en katolsk radiostation i Zimbabwe er klar til at gå i luften når en sendetilladelse foreligger.

"I vore nabolande sendes flere af sådanne radiostationer allerede. Det synes derfor uundgåeligt at denne udvikling også når Zimbabwe; og når det sker, er Den katolske Kirke parat", siger ærkebiskoppen.

Som målsætning ønsker Radio Chiedza at udbrede kendskabet til Kirkens sociallære på områder som fx Hiv/Aids, familierpolitik, fred og retfærdighed, kultur og økonomi.

Skaber overskrifter

POLEN Ordføreren for landets katolske biskopkonference, ærkebiskop Józef Michalik, har skabt røre ved sine udtalelser om årsagen til pædofili. Den polske ærkebiskop har ifølge lokale medier kritiseret fraskilte forældre for at øge risikoen for at der bliver begået overgreb på deres børn.

Mange af disse overgreb kunne "undgås ved at forældrene har et sundt forhold", siger Józef Michalik. I begyndelsen af oktober bad de polske biskopper offentligheden om tilgivelse for de lidelser og smerter, som pædofile præster havde forvoldt.

Orlov til biskoppen af Limburg

Kulegravning af dyrt byggeri.

TYSKLAND "Nye embeder er som nye børn. Mange gange er de ikke planlagt, men man ender med at elske dem". Denne SMS-besked fik Limburgs nye generalvikar fra en ung kvinde, der uventet var blevet gravid med sit fjerde barn. Wolfgang Rösch, der skulle være tiltrådt sit embede som generalvikar i Limburg den 1. januar, måtte afbryde sin pilgrimsrejse på Jakobsvejen mod Santiago de Compostela for at overtage embedet som leder af bispedømmet.

Meddelelsen om Vatikanets afgørelse fik Rösch under en pilgrimsrejse på Jakobsvejen i Spanien. I et TV-interview søndag den 27. oktober siger den nye generalvikar Wolfgang Rösch, at hans opgave i bispedømmets ledelse primært er at sørge for, at administrationen fungerer.

Pave Frans har bestemt, at biskoppen i Limburg, Franz-Peter Tebartz-van Elst, skal på orlov i ubestemt tid. Det sker efter at en ombygning af biskoppens embedsbolig, privatkapel og kontorer efter alt at domme er blevet seks gange dyrere end først anslået.

Mens biskoppen er på orlov og Rösch er indsat som generalvikar, har den tyske bispekonference nu nedsat en kommission af økonomiske eksperter under ledelse af hjælpebiskoppen i Paderborn. Kommissionen skal kulegrave hvad der

er gået galt i Limburg. Manfred Grothe, der har over 30 års erfaring med budgetter og finansstyring i kirkelig sammenhæng, kan dog endnu ikke udmelde en tidsfrist, for hvornår kommissionen har skaffet sig overblik.

Hvad der skete i Limburg har været forsidestof i ugevis i Tyskland, og den katolske publicist Peter Seewald går i den anledning hårdt i rette med Den katolske Kirke i Tyskland. Affæren i Limburg viser, skriver han i magasinet Focus, ikke blot at der findes "dybtliggende, antikatske reflekser i befolkningen", men også, at Kirken befinder sig "i en stivnet tilstand, hvor den holdes oppe af den statslige understøttelse snarere end af troens kraft". Seewald finder Den katolske Kirke i Tyskland "udtøret, bov lam og kedelig" og efterlyser en task-force i bispekonferencen, som kunne støtte de troende i Limburg i deres usikre situation. Seewald bebrejder frem for alt ledelsen af den tyske bispekonference "eklatante forsømmelser". Men hvor bliver den kampagne af, der ikke bare vil beholde stampublikummet som skattebetalere, skriver Seewald, der anslår, at 90 % af de tyske katolikker ikke mere går regelmæssigt til messe. Bispedømmets byggeri i Limburg ser han som "et mindesmærke for en forvaltningskirke der har fjernet sig fra sin opgave". Seewald opfordrer til en ny begyndelse i Limburg og en rensesproces i Benedikt XVI's ånd. LR læs mere på www.bistumlimburg.de.

Biskop Franz-Peter Tebartz-van Elst.

Nyt mindested for lübecker martyrerne indviet

Åbner med udstilling.

LÜBECK Mandag den 28. oktober indviede ærkebiskop dr. Werner Thissen Märtyrer Gedenkstätte - det nye mindested for lübecker martyrerne ved Herz Jesu Kirche i Lübeck. 70 år efter at de tre katolske præster Johannes Prassek, Hermann Lange, Eduard Müller og den protestantiske kollega Karl Friedrich Stellbrink blev halshugget i Hamburg for deres kamp mod nazismen, er der nu åbnet en udstilling på det sted, hvor de levede og arbejdede. De tre katolske præster blev saligkåret i Lübeck i 2011.

Flere hundrede mennesker var samlet til en pontifikalvesper ledet af ærkebiskoppen, der mindede om de tre katolske og den evangeliske præsts dybe tro. Denne tro gav dem mod til ikke bare at tilpasse sig og råbe med i koret sammen med mange andre. Den gav dem mod til ikke bare at gøre, hvad diktatoren bød, men til at gøre det, deres samvittighed forlangte af dem, sagde Thissen.

Thissen understregede i sin tale, hvordan de fire gennem deres fælles kamp skabte nye perspektiver for økumenen i dag. Ud-

stillingen dokumenterer gennem tekster, fotos, lyd og film de fire martyrs arbejde og sætter dem ind i en historisk sammenhæng, der viser, hvordan nationalsocialismen udviklede sig i Lübeck fra Hitlers magtovertagelse i 1933 til de fires henrettelse den 10. november 1943.

Foran kirkens krypt, hvor der er indrettet et kapel til minde om martyrerne, fortæller tavler om, hvordan det gik for de lægfolk, der blev fængslet sammen med præsterne. Krypten er tænkt som et sted for bøn og stilhed.

Med til byggeriet hører også et arkiv, hvor dokumenter og genstande, der har tilhørt de fire henrettede, konserveres og opbevares. Arkivalierne vil af og til blive udstillet for publikum.

Omkostningerne ved den nye bygning afholdes af Märtyrer Lübeck Stiftung med støtte fra blandt andet Bonifatiuswerk.

Året ud vil udstillingen være åben mandag-lørdag fra kl. 10.00-18.00 og om søndagen fra kl. 14.00-18.00. Der vil være frivillige til stede, som kan informere om udstillingen og martyrerne. LR

Ærkebiskop Werner Thissen ved åbningen af udstillingen sammen med Beate Bäumer fra stiftelsen Lübecker Märtyrer. Foto: Neue Kirchenzeitung.

Birgittasøstrene fejrer 90 års jubilæum i Sverige

Moder Tekla Famiglietti var med til at fejre søstrene.

ORDENSLIV Søndag den 13. oktober fejrede Birgittasøstrenes Hesselbladske gren 90 års jubilæum for deres komme til Sverige. Begivenheden blev fejret ved en messe i stiftets domkirke i Stockholm, hvor biskop Anders Arborelius var hovedcelebrant. Blandt de mange gæster var blandt andre moder Tekla, der siden 1979 har været ordenens generalabbedisse.

I 1923 grundlagde Elisabeth Hesselblad det første kloster i Sverige, hvor hun var kommet til indbudt af Societas Sanctae Birgittae i Svenska Kyrkan for at deltage i fejringen af 550 året for den hellige Birgittas død. Det første kloster i Sverige kom til at ligge i Djursholm.

Elisabeth Hesselblad blev født i 1870 og voksede op i fattige kår i Fågslavik i Västergötland som ældste barn i en stor søskendeflok. Allerede som 16-årig emigrerer hun til USA for at være med til at hjælpe sin familie økonomisk. Her

uddanner hun sig til sygeplejerske. Gang på gang har hun katolske patienter, og deres tro gør et stærkt indtryk på hende. Efter mange overvejelser konverterer hun den 15. august 1902 til Den katolske Kirke.

Guds kald

Allerede som barn havde Elisabeth et syn, hvor hun stod i den hellige Birgittas hus på Piazza Farnese i Rom. Hun var overbevist om, at Gud kaldte hende til at leve som birgittiner i Sankt Birgittas hus i Rom og fulgte dette kald ad en bane, der menneskeligt set syntes umulig. Hun fik lov til at leve alene som birgittiner blandt karmeliteresøstrene, der på den tid boede i huset på Piazza Farnese og rejste rundt i Europa for at skabe kontakter til de birgittinerklostre, der havde overlevet reformationen. Hun følte sig kaldet til at grundlægge en ny gren af ordenen, hvor

søstrene skulle leve et semikontemplativt liv og forsørge sig ved at drive gæstehuse.

I 1911 modtager hun de første søstre i en lejet lejlighed i Rom, og først i 1931 lykkes det hende at skaffe midler til at overtage Birgittas Hus på Piazza Farnese. I 1935 får hun ordenen tilbage til Vadstena, hvor søstrene overtager en ejendom ved siden af Blåkyrkan. Dette kloster tilhører nu birgittasøstrenes middelalderlige gren.

Saligkåret 2000

Elisabeth Hesselblad døde den 24. april 1957. I 1991 blev hun erklæret for venerabilis (ærværdig) og i 2000 saligkåret af pave Johannes Paul II. Hendes gren af Birgittasøstrene, der også kaldes den svenske, har i dag over 50 klostre spredt over hele verden. Den svenske grens ordensregel blev anerkendt af Den hellige Stol den 7. juli 1940. LR

Billede fra fejringen i Stockholm. Foto: Bengt Malmgren.

Tekst: Sebastian Olden-Jørgensen

Mange slags bønnebøger

Bøn er mange ting, og derfor er bønnebøger også mange slags. Der er de helt små bønnebøger med de klassiske og mest anvendte bønner: Fadervor, rosenkransen og andre Maria-bønner, morgen- og aftenbønner, bordbønner, nogle bibelske lovsange, en kommunionbøn eller to og en samling bønner til livets lykkelige og svære øjeblikke. Der er andre bønnebøger, som afspejler en speciel spiritualitet eller en særlig gruppes behov, hvad enten det er lægfranciskane, spejdere, børn eller ældre mennesker. Og selvfølgelig er der også Kirkens store, fælles bønnebog, tidebogen, som atter bygger Bibelens bønnebog, *Salmernes Bog*.

Bispedømmet udgiver stor, ny bønnebog

Første gang i 60 år:

*Stilhedens frugt er bøn.
Bønnens frugt er tro.
Troens frugt er kærlighed.
Kærlighedens frugt er tjeneste.
Tjenestens frugt er fred.
Fra meditation til daglig brug*

En særlig bønnebog

Nu udgiver bispedømmet om kort tid en bog, der kort og godt hedder *Bønnebog for Den katolske Kirke*. Men indholdet er alt andet en kort og enkelt. Alene omfanget, over 600 sider, viser, at bogen er speciel. Der er nemlig tale om en bønnebog, der tilbyder langt mere end det nødvendige minimum, eller som blot skal opfylde specielle gruppers behov. Formålet med *Bønnebog for Den katolske Kirke* er langt mere ambitiøst.

I mig er mørke, men hos dig er lys

*Gud!
Til dig råber jeg!
I mig er mørke, men hos dig er lys.
Jeg er alene, men du forlader mig ikke.
Jeg er modløs, men hos dig er hjælpen.
Jeg er uden ro, men hos dig finder jeg fred.
I mig råder bitterhed, men hos dig findes tålmod.
Jeg forstår ikke dine veje, men du kender vejen for mig.
Amen.
Dietrich Bonhoeffer (1906-1945)*

Et ambitiøst projekt

For det første skal bogen give danske katolikker og alle nysgerrige adgang til et rigt og repræsentativt udsnit af Kirkens mere end

2000-årige bønsliv og spiritualitet. Derfor bringer bønnebogen et rigt udsnit af tekster fra mange forskellige kilder: Bibelen og liturgien over helgener, paver og konciler til den talløse skare af kristne fra alle Kirkens tider og traditioner, som har bidraget til vores fælles åndelige arv.

For det andet skal *Bønnebog for Den katolske Kirke* være en brugsbog, hvor både den enkelte kristne, familierne, forskellige grupper og hele menigheden kan finde de tekster, de har brug for i den enkeltes og menighedens liv: messens liturgi, skriftemål (+ skriftespejl), korsvejsandagter og andre andagter, velsignelser, begravelse, indgåelse af ægteskab, bønner i forskellige livssituationer, bønner ved dødslejet og meget mere.

Klassisk og moderne

Her er med andre ord noget for næsten enhver smag og for enhver lejlighed, men vægten ligger selvfølgelig på det klassiske og det holdbare. Selv det klassiske skal dog formidles på en ny måde, så derfor er mange klassiske tekster og bønner nyoversat, så de taler vor tids sprog.

Kærligheden forener os med dig

*At vende sig bort fra dig, Gud, er at falde.
At vende tilbage til dig er at rejse op.
At forblive hos dig er at være urokkelig.
At fjerne sig fra dig er at dø.
At vende tilbage til dig er at få nyt liv.
At bo hos dig er at leve.
Ingen kan miste dig, uden at de selv er faret vild.
Ingen kan søge dig, uden at du var der først.
Ingen kan finde dig uden at lutres.
At længes efter dig, Gud, er at elske dig.
Gud, troen fører os til dig.
Håbet giver os tillid til dig.
Kærligheden forener os med dig.
Augustin (354-430)*

I koncilets ånd

I overensstemmelse med Andet Vatikan-koncilslære spiller liturgien en vigtig rolle. En stor del af bønnebogen følger derfor kirkeåret, både de store fester med Kristus i centrum og de mindre, der er helliget hans helgener. Her er rig lejlighed til at forberede sig på en aktiv deltagelse i liturgien og til at lade sig inspirere af troens mange vidner.

Hengivelse til Faderen

*Min Far, jeg giver mig helt til dig,
gør med mig, hvad du vil.
Hvad du end gør med mig, så takker jeg dig.
Jeg er parat til alt, jeg tager imod alt.
Hvis bare din vilje sker med mig og alle dine skabninger,
så ønsker jeg intet andet, min Gud.
Jeg betror min ånd i dine hænder.
Jeg giver den til dig, min Gud,
med hele mit hjertes kærlighed,
for jeg elsker dig,
og fordi min kærlighed kræver, at jeg giver mig selv,
at jeg betror mig i dine hænder, uden forbehold,
med en uendelig tillid,
for du er min Far.
Charles de Foucauld (1858-1916)*

I tråd med troens år

Udgivelsen af *Bønnebog for Den katolske Kirke* falder sammen med afslutningen af troens år. Det var ikke på forhånd planlagt, men gør det nærliggende at pege på et sidste, vigtigt træk ved bogen: Den stiller ikke kun tekster til rådighed, men forklarer

også mange ting. På den måde er *Bønnebog for Den katolske Kirke* også et kateketisk værk, som mange, både katolikker og ikke-katolikker, kan øse oplysning og opbyggelse af.

En skelsættende begivenhed

Selv om det let kan lyde overdrevent, er udgivelsen af *Bønnebog for Den katolske Kirke* noget af en historisk begivenhed. Det er mere end 60 år siden, danske katolikker sidst fik en lignende bønnebog. Og så må man endda sige, at *Katolsk salme- og bønnebog* (1951) havde væsentlig mindre omfang, fordi den skulle rumme både salmer til gudstjenestebrug og bønner. Svenskere og nordmænd har allerede i årtier haft tilsvarende store, officielle bønnebøger (*Oremus*, 1981/2004, *Bønnebok*, 1990), og de har også inspireret arbejdet med *Katolsk bønnebog*. I stedet for at jamre over, at vi som sædvanlig er sent på den her i landet, bør vi dog glæde os over, at vi nu er kommet med på vognen. Med *Katolsk bønnebog* står Kirkens skatkammer af bøn og spiritualitet åbent for enhver, og Danmarks katolikker har fået det bønnens værktøj i hånden, som vi har brug for.

14 år undervejs

'*Bønnebog for Den katolske Kirke*' udgives af bispedømmets Liturgikommission under ledelse af biskop Czeslaw Kozon, som tilbage i 1999 nedsatte en ekstern arbejdsgruppe bestående af Helge Clausen (formand), Ivar Hoel, sr. Anna Maria Kjellegaard Jensen OSB, sr. Hildegard Madsen OSB og Sebastian Olden-Jørgensen. Gruppen havde til opgave at forny den hidtidige bønnebog fra starten af 1960'erne.

Efter talrige møder, hjælp fra mange sider og dialog med Liturgikommissionen har Pastoral-Centret under ledelse af Marcelino Gauguin i samarbejde med grafikerne på 2K/Denmark og trykkeriet Jongbloed i Holland haft ansvaret for tekstens transformation til trykt og indbundet bogværk.

Bønnebog's officielle udgivelsesdato er søndag den 24. november, kirkeårets sidste søndag, som også samtidigt er afslutningen på Troens år. *Bønnebogen* bliver præsenteret ved en reception i Skt Ansgars menighedssal umiddelbart efter søndagsmessen, som holdes af biskoppen.

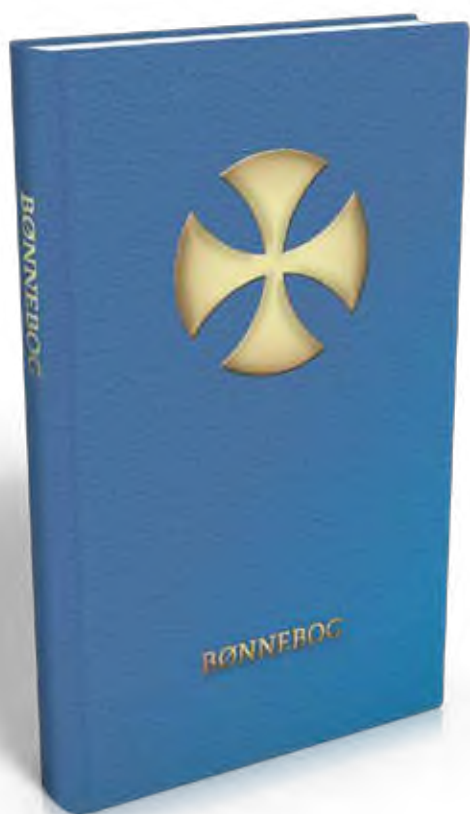
Bønnebogen indeholder alt, hvad man har brug for i katolsk bønssammenhæng – fra traditionelle bønner til bønner for forskellige fester i kalenderåret, andagter og ritualer.

Bønnebogen udgives af Ansgarstiftelsens Forlag og koster 289,- kroner inkl. moms (dog med mulighed for mængderabat). Den 800 sider store bog, der er trykt på tyndt bibelpapir, udkommer i to udgaver: den almindelige udgave med et sort omslag i slidstærkt imiteret kunstlæder med guldtryk på forsiden og med fire læsebånd, og en luksusudgave i ægte skind og med mulighed for trykning af ens navn i guld på bagsiden (sidstnævnte laves dog kun på specialbestilling). Endelig vil der også blive lanceret en elektronisk og billigere version til læsning på fx en tablet.

Bønnebogen trykkes i et førsteoplæg på ca. 2.000 eksemplarer

Udgivelsen er blandt andet muliggjort gennem et mindre økonomisk tilskud fra et af de tyske Ansgarwerker.

NM

Mærk Gud

”Vi længes efter at mærke Gud, fordi han findes”, skriver Henrik Højlund i sin nye bog ”Mærk Gud”, der handler om, hvordan mennesker har erfaret Gud i deres liv i den kristne tradition.

INTERVIEW *Hvad er din egen kristne baggrund?*

Jeg kommer fra et præstehjem i Hirtshals. Min far var præst der og vi havde en praksis med kirkegang om søndagen. Hver dag var der bordbøn og morgen- og aftenandagt. Tilbage i 60'erne og 70'erne stod Indre Mission stærkt i Hirtshals, og kirkegangen var umådelig god. Jeg vil ikke sige, at mit hjem i udpræget grad var indremissionsk; men især for mine forældre var det naturligt at komme i missionshuset, og jeg begyndte selv at komme der i deres ungdomsklub,

da jeg fik alderen til det. I dag hører jeg til i Evangelisk Luthersk Netværk, som er en græsrodsbevægelse i Folkekirken og netværk for Luthersk Missionsforening, Indre Mission og en række mere uafhængige sogne-, valg- og frimenigheder. Den forsøger at samle alle gode kræfter på det, nogle kalder højrefløjen, men som jeg selv foretrækker at kalde det den klassisk-kristne fløj i Folkekirken. Der er både lægfolk og præster med.

Mærk Gud – smager det ikke lidt af oplevelseskristendom?

Det var forlaget der valgte titlen, og jeg var da også lidt i tvivl. Var titlen nu ikke lidt for bastant? Men jeg har nu ikke skrevet bogen op mod Mærk verden. Tanken bag titlen var at skrive, så det tiltrækker almindeligt religiøst interesserede. Titlen er rå, ligetil og opmærksomhedsskabende; men den er ikke dagens hotte tilbud med garanti for stærke, religiøse følelser

Foto: Niels Rosenvold, Scanpix.

Hvordan mærker du så selv Gud?

Hvis vi taler om det åndelige, er det at mærke Gud noget med at mærke livet og verden. Det er noget, jeg har til fælles med alle andre. Jeg mærker selv Gud – mest i det daglige og ikke på den gardinblafrende måde. Det finder for eksempel sted, når jeg tænder mit lys og læser et stykke i Bibelen. Eller i gudstjenesten, hvor Gud er nær og trøster. Jeg har ikke haft store spektakulære mærkninger i form af mirakler eller den slags; men jeg har mødt troværdige mennesker der har oplevet det spektakulære, og vi har vel alle sammen læst Hvidts bog om mirakler.

Du skriver meget om hverdagsritualernes betydning. Hvorfor er de så vigtige?

På Athos talte jeg med en eneboer. Han havde sit eget lille kapel, hvor han igen og igen holdt gudstjeneste. Det viste mig, at man skal være omhyggelig med ritualerne i hverdagen og villig til at acceptere glæden ved gentagelsen. Der er rigtig meget rugbrød i det her, for det er det lange seje træk, der tæller. Hverdagsrelationer til Gud er den nødvendige ryggrad i det åndelige liv. Det kan ikke undværes, for det er skelettet, der holder det hele oppe. Når man bliver i ritualerne og er trofast over for dem, kan man komme til at mærke den meget store glæde. Sådan er det også i ægteskabet. Glæden ved hverdagsritualerne kan for eksempel være at sidde sammen i sofaen om aftenen og læse avisen. Man kikker hen over kanten og ser over på konen. Tænker – godt hun sidder der. Det er hverdagsglæden i det stille.

Hvordan gik det til, at du som lutheraner blev så glad for klostre?

Det retrætemæssige fik jeg smag for i Nordnorge, da jeg var præst der. Og retræte smager jo altid lidt af kloster. Jeg er ikke betonlutheraner, og jeg påskønner de skatte der findes i den globale kristenhed. Kristne kirkers traditioner er et skattekammer, jeg stjæler med arme og ben fra.

I 2009 skrev jeg ”Klostret og kærligheden” efter et ophold i Östanbäck kloster, hvor en gruppe munke lever efter Benedikts regel inden for Svenska Kyrkans rammer, og sidste år var jeg på Athos, hvor jeg vandrede rundt sammen med nogle venner. Vi

deltog i gudstjenesterne, selv om vi jo ikke forstod sproget og bad efter vores medbragte tidebønnebøger. Det var en stor oplevelse. Hvert kloster på Athos lever efter sin egen rytme. Engang var der over 20.000 munke på Athos, nu er der kun 2.000 tilbage, og der er mange, kolossalt store gamle klostre som slet ikke er fyldt ud. I dag tror jeg, fornyelsen til klostervæsenet skal komme blandt andre fra Peter Halldorf. Han tænker nye tanker om klostrene – for eksempel at man kan aflægge tidsbegrænsede løfter, og at også ægtefolk kan gå i kloster.

Der går en glædestråd gennem Bibelen, skriver du. Kan du give et par eksempler?

Glædestråden i Bibelen er jo, at den i bund og grund er skrevet på et overskud af glæde. Pauli breve er noget af det mest optimistiske i hele verden. Ofte sad han i fængsel, og han taler meget om lidelse og forfølgelse. Det kan man for eksempel se i Andet Korinterbrev. Paulus skriver i virkeligheden ud fra en situation, hvor de kristne er meget få i den store sammenhæng, og alligevel skriver han, som om han tilhører den sejrende verdensbevægelse. Der er et enormt overskud af glæde og underfundig humor i Bibelen – selv i Jobs bog. Eller som der står i Salme 2: Han som troner i Himlen ler. Han ler, fordi han ved, han vinder til syvende og sidst.

I Jobs bog kommer Gud til sidst ind og alt falder så mærkeligt på plads, sådan som alting vil falde på plads den dag solen bliver slukket og alt falder ind i Gud. Da skal vi se Gud ansigt til ansigt, og alt bliver lyst og sprængfyldt med glæde, som Apokalypsen siger det.

Henrik Højlund:

Sognepræst i Løsning og Korning v. Hedensted. Født i Kvivik på Færøerne, men opvokset i Hirtshals. Cand. theol. 1987 fra Aarhus. Sognepræst i Ballangen i Nordnorge fra 1993 – 2000. Fra 2006 formand for Evangelisk-luthersk Netværk. Maler. Har blandt andet skrevet ”Klostret og kærligheden” (2009) om et længere ophold i Östanbäck Kloster. Senest udgivet ”mærk Gud” på Kristeligt Dagblads Forlag.

fakta

En befriende og håbskabende bog

Wilfrid Stinissen skriver om glæden ved at lade sig realisere.

Tekst: Kirsten Krog

SPIRITUALITET Der er nok ikke mange af Katolsk Orienterings læsere, der ikke kender karmeliterbror, forfatter og åndelig vejleder Wilfrid Stinissen fra Sverige, og for manges vedkommende har de sikkert gjort deres første bekendtskab med ham gennem læsningen af én af hans mange bøger. Nu foreligger der så endnu én af disse på dansk, nemlig den seneste ”Den nye vin. Om Åndens frugter”.

Bogen handler, hvilket undertitlen også siger, om åndens frugter, eller snarere, som Wilfrid Stinissen skriver, om åndens ene frugt, kærligheden og dennes forskellige egenskaber og ydre tegn: Glæde, fred, tålmodighed, venlighed, godhed, trofasthed, ydmyghed og sagtmodighed samt selvbeherskelse. Kærlighedens frugt og dens

egenskaber får hvert sit kapitel i bogen.

Grundbudskabet gennem hele bogen er, at alle disse frugter eller egenskaber er Helligåndens og ikke nogen vi kan og skal stræbe os frem til at få. Det er ikke anstrengelse, men åbenhed, der danner grobund for frugterne, de er ikke et resultat af vores liv, men af Jesu liv i og gennem os, det er ikke os, der arbejder for Gud, men Gud der arbejder igennem os. Dermed bliver læsningen af ”Den nye vin” en befriende og håbskabende oplevelse.

Som altid, når man læser Wilfrid Stinissens bøger, går man ikke fejl af hvilken tradition, han skriver ud fra. Således er denne bog, som hans øvrige, spækket med henvisninger til og citater af forskellige karmelitiske helgener og mystikere. Men også en lang række andre får et ord at sige, ikke mindst pave Benedikt XVI, ligesom forskellige filosoffer fra Aristoteles og frem giver deres vinkler på bogens tema. Først og fremmest er bogen

dog spækket med bibelcitater. Alle disse henvisninger og citater virker imidlertid på ingen måder påklarede, men er tydeligvis en så integreret del af forfatterens tænkning, teologi og spiritualitet, at bogen fremstår meget helstøbt og let også kan inspirere til videre læsning i noget af al den baggrundslitteratur, som bogen øser af.

Endelig har bogen mange koncentrerede og præcise formuleringer, som er øjenåbnende og i sig selv rummer stor visdom og dybe sandheder. Jeg kan ikke lade være med at slutte med nogle enkelte af disse sentenser som en smagsprøve på, hvad der vil møde læseren. De er vidt forskellige, men har hvert deres dyb:

”Det fine ved at blive gammel er netop, at tiden, som skiller os fra det store møde med Gud, skrumper ind” (s.58). ”Den kristne etik bliver helt umulig, hvis den afskæres fra mystikken” (s. 149). ”I skriftemålet forvandles synden til brændstof, som giver næring til kærlighedens flamme” (s. 181), og ”At realisere sig selv er et besværligt og håbløst projekt. Jo mere du tænker på dig selv, des længere fjerner du dig fra målet.

Men at lade dig realisere er en glæde” (s.197). Denne smagsprøve skulle være mere end nok til at få fat i bogen og fordybe sig i dens rigdom.

Wilfrid Stinissen: Den nye vin. Om Åndens frugter. Forlaget Boedal 2013. 208 sider, 199,00 kr.

Når kristendommen bliver et magtinstrument

En historie om åndelige overgreb.

Tekst: Lisbeth Rütz

PSYKOLOGI ”I et desperat forsøg på at finde ud af, hvorfor jeg pludselig – mere end 50 år gammel og uden tidligere at have haft nogen form for psykiske problemer – begynder at bruge knive og elpærer for at få blodet til at sprøjte, og ledninger og persiennesnore til at forsøge at hænge mig i, satte jeg mig med en bærbar computer på knæene og begyndte at skrive”. Ordene kommer fra svenske Margaretha Stuesson i ”Om det så skulle koste mig livet”. Alle navne i beretningen er opdigtede undtagen Margarethas og hendes mand Svens navne; men historien bygger på hendes egne oplevelser på Kristent Center Syd – nu Kingdom Center, en svensk, karismatisk frikirke i Skåne.

Egentlig begyndte det hele jo så godt. Sven og Margaretha er aktive, idealistiske og socialt engagerede kristne i en karismatisk frikirkemenighed i Helsingborg. De er præget af en glad, lys kristendom og ser Gud som en kærlig far. En dag møder de en

præst med en vision. Præsten drømmer om en ny, stor frikirke, der skal nå hele Skåne med evangeliet. Margaretha og Sven går ind i den nye frikirke, der køber det tidligere dansested Vågasked i Höör-området. Her opstår Kristent Center Syd. Margaretha siger jobbet op og går fuldtids ind i den nye menighed som leder af menighedens skole.

Faren ved den karismatiske leder

I begyndelsen tegner alt godt i det nye kristne center; men snart begynder medlemmerne at sive væk. Sven taber efterhånden interessen for menigheden, men Margaretha bliver ved. I takt med at medlemmerne siver ud af menigheden, bliver den mere og mere topstyret. Alt kommer til at dreje sig om præstens visioner for menigheden, og relationerne mellem menighedens medlemmer styres mere og mere af frygt.

Menighedens omverdensopfattelse bliver sort-hvid. Margaretha er en af ”de besatte” i menigheden, hævder præsten. Gang på gang dikterer han, at hun skal ”udfries”. Hun beskriver det sådan: ”En flok mænd og kvinder kaster sig over mig. Det mærkes tydeligt, at de nu skal vise, at de så sandelig er viljestærke over for demonerne. Alt bliver stærkt: stærke stemmer, stærke ord og stærke arme.

Jeg falder ned mellem stolene. Det gør virkelig ondt, og jeg forsøger at krumme mig sammen. Tænk. Om jeg bare kunne

forsvinde væk. Eller tænk, om demonerne kunne forsvinde....”

Da hun er en af de demonbesatte, bestemmer præsten, hvem der må tale med hende. Margaretha bliver mere og mere marginaliseret i menigheden,

En dag går det rigtig galt. Margaretha bruger glasskår, knive, sakse, knuste elpærer i et desperat forsøg på at skære det onde og demonien ud af sig selv. Hun bliver indlagt på psykiatrisk afdeling i halvandet år og er det første halve år under opsyn døgnet rundt.

Bogens form afspejler den fragmenterede virkelighed hun lever i. Dagbogsoplysninger hvor Margaretha ser tilbage på tiden i Höör veksler med psykologernes korte statements om hendes tilstand under indlæggelsen.

Rejsen tilbage til den almindelige verden bliver lang og svær for Margaretha. Gang på gang indhenter fortiden hende som angstanfald. Men uendelig langsomt bliver hun genopbygget som menneske ved sin mands, plejepersonalets og eksmedlemmers hjælp.

Åndelige overgreb

Det er med rette, at vi har fokuseret meget på seksuelle overgreb i Kirken; men Stuessons bog hjælper os til at se, at de åndelige overgreb kan være mindst lige så skadelige som de seksuelle. Man sidder tilbage med mange spørgsmål efter at

have læst denne bog. Hvad er det der gør, at nogle mennesker bliver ofre? En del af svarene vil man finde ved at læse Pæne psykopater, der belyser problemstillingen ud fra en psykologfaglig synsvinkel.

Bogen er forsynet med forord af psykologen Irene Rønn Lind og adjunkt Ib Sørensens fra Diakonissestiftelsen. Han skrev i 2010 Ph.d. om karismatiske trosfællesskaber og deres omverdensrelationer. I sin afhandling brugte han Faderhuset og Evangelist som casemenigheder – to menigheder, som er præget af en autoritær udvikling og et problematisk forhold til omverdenen. Stuessons bog viser, hvor galt det kan gå i en menighed, der er bygget op omkring en karismatisk enkeltperson. Men kommer det os katolikker ved? Ja, i høj grad, for pinssekirkernes kristendomsopfattelse sætter deres eftertrykkelige præg på Den katolske Kirke i Latinamerika og Afrika.

Margaretha Stuesson: *Om det så skulle koste mig livet*. 296 sider. 249,95 kroner. ProRex Forlag. Oversættelse v. Leif Christensen.

De tænder på styring og kontrol

Hvorfor psykopater trives i kirken.

Tekst: Lisbeth Rütz

PSYKOLOGI Cirka 10 % af erhvervslederne skønnes at have dominerende psykopatiske træk, skriver psykologen Irene Rønn Lind i sin bog ”forklædt – pæne psykopater og deres ofre”. De pæne psykopater eller hverdagspsykopaterne er udadtil socialt velfungerende. De har ofte et charmerende og vindende væsen, men har en sygelig trang til magt og kontrol over andre mennesker. I bogen, som er en bearbejdet udgave af et speciale fra Danmarks Pædagogiske Universitet, beskriver Irene Rønn Lind, der selv er aktiv i Vigerslev Kirkes menighedsråd, hvorfor kirkelige miljøer er så tiltrækkende for psykopater.

I kirkelige miljøer står værdier som

trofasthed og opofrelse i centrum. Dermed bliver miljøet også sårbart over for folk, der misbruger deres magt for eksempel som sjælesørgere. Psykopatens adfærd kan gå særlig hårdt ud over de pligtopfyldende kirkemedlemmer, der ikke vil dømme og gerne vil tro det bedste om andre. Bliver de brugt af en psykopat, bliver ofrene ”ikke kun ramt på deres selvopfattelse og relationer til andre, men også på deres gudsforhold, deres tro og tillid til Gud og til det kirkelige arbejde”(s.77) Det kan ende med, at offeret fuldstændig mister tilliden til medkristne i menigheden og glider mere og mere ud i periferien af kirken. Mennesker der har særlig brug for støtte og for at kunne læne sig op ad andre, er særlig udsatte for at blive ofre.

Desværre er det blevet sådan, at menighedskulturen i høj grad afspejler erhvervs-kulturen, viser bogen. Der er kommet en mere forbrugspræget mentalitet ind i det kirkelige liv. Der hvor man tidligere satte troskab mod ens sognemenighed højt, er man i dag mere tilbøjelig til at shoppe i me-

nigheder efter øjeblikkets smag og behov, og derved er man selv med til at danne et mønster, der matcher psykopatens adfærd.

Psykopater er skadede mennesker, som har brug for magt og kontrol over andre mennesker. Typiske træk hos psykopaten er selvcentreret hed, dårlig impuls kontrol, forsøg på at manipulere med andre, løgnagtighed, manglende empati og et højt forbrug af mennesker, som man bruger og smider væk alt efter hvad der tjener ens egne interesser.

Alt dette har man kendt til fra kirkens barndom. Rønn Lind nævner en del eksempler fra Det nye Testamente. Apostelbrevene og Apostlenes Gerninger prøver at stille idealer op for den kristne leder, og her optræder Paulus og Barnabas optræder som ideelle ledere, da de i Apostlenes Gerninger kapitel 14 helbreder en lam mand. Tilskuere vil ofre til dem som guder; men Paulus og Barnabas siger nej og giver Gud æren. Men Det nye Testamente har også eksempler på ledere, der sår splittelse, bagtaler andre og er selv fremhævende. Måske var det det Paulus tænkte på, da han skriver til

menigheden i Korinth: ”I finder jer i, at man gør jer til slaver” (2 Kor.11,20)

Det kan ikke lade sig gøre at psykopsikre en menighed; men bogen giver nogle råd om, hvordan man beskytte sig selv bedst muligt og hjælpe ofrene.

Bogen veksler mellem teori og cases, hvor to – den omsorgsfulde præst og den charmerende ægtemand – er hentet fra et kirkeligt miljø. Irene Rønn Lind skriver i en forbilledlig klar og pædagogisk stil. Derfor kan bogen anbefales alle med interesse for emnet.

Irene Rønn Lind: *Forklædt – pæne psykopater og deres ofre*. Credo forlag. 1. udgave 2007. 151 sider. 179,95 kr.

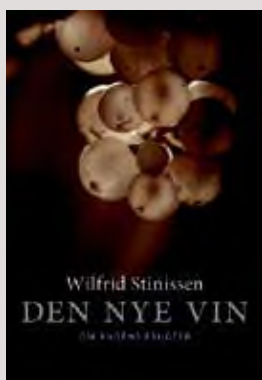

Gode gavebøger

Den nye vin

Denne bog beskriver, hvordan livet kan se ud, når Ånden får frihed til at blæse, hvorhen den vil. Vi har fået et nyt liv at leve, en ny vin at drikke.

Derfor gør vi klogt i at fokusere på, hvad vi har fået, i stedet for hvad vi skal gøre.

Wilfrid Stinissen
Den nye vin
– om Åndens frugter
207 sider • kr. 199,-

Den sårede læge

En af Henri Nouwens allermest udbredte bøger. Hovedtanken er, at først når vi tager vores egen sårbarhed og egne sår alvorligt, kan vi blive til hjælp for andre.

”Anbefalelsesværdig læsning.” Doris Ottesen i KD.

Henri J. M. Nouwen
Den sårede læge
123 sider • kr. 175,-

Frans – de fattiges pave

Et fint og nuanceret portræt af Jorge Mario Bergoglio. Bogen skildrer pave Frans' opvækst i Argentina og analyserer betydningen af, at det for første gang er en jesuit, der er pave.

Forfatteren beskriver de udfordringer, den katolske kirke står overfor og giver sit bud på, hvordan pave Frans vil forholde sig til dem. Er han fornyer, som sin navnebror fra Assisi?

Bogen er let tilgængelig og er derfor en fin gavebog til dem, der gerne vil vide mere om pave Frans, uden at de har det store kendskab til den katolske kirke.

Udgivet i samarbejde med Katolsk Forlag.

Mario Escobar
Frans – de fattiges pave
208 sider • kr. 199,-

Liobafesten 2013

Gud er det værd...!

Tekst: Jesper Fich OP

REFLEKSION Gud er det værd, det er det, munken eller nonnen vil sige med sit liv. Og i dag fejrer vi Lioba, benediktinonnen for mere end 1.000 år siden, men hendes tilværelse har et efterliv – også i vore egne søstre, der lever det samme liv som nonne som hun.

Der er sagt meget – også meget vrøvl om cølibatet – især verdenspræsternes. F.eks. at de skulle have mere tid til overs til menigheden. Men når jeg tænker på de dynamiske af mine venner, der har job med store ansvar, så ved jeg snart ikke, hvem der er mest effektive. Eller rettere: det ved jeg godt, og det er ikke mig og det er ikke præsterne.

Men cølibatet kan da heller aldrig nogensinde forklares med at liv som arbejdsbi, hvor man tilsidesætter sig selv for at slide sig selv op for en himmelsk belønning. Det er en karikatur, og den er ikke til at grine af.

Cølibatet er flere andre ting: Det er et tegn, og det er en hemmelighed.

Først tegnet:

Tegn – på – at Gud er det værd. Et memento givet af den ene døbte til den anden døbte, om at Gud alene er nok, som Teresa af Avila siger.

I vor tid lider mange parforhold under overbelastning. Partneren menes at sidde med nøglen til stadig lykke og fuldstændig mening. Og når det så – før eller siden viser sig ikke at være sådan – så kommer skuffelsen. Og hvilket menneske må ikke se sig selv gå i knæ under sådan en byrde af forventning?

Det er vidunderligt når et menneske bliver en livskammerat. Men selv den nærmeste livskammerat kan aldrig give mig forklaringen på mig selv. Den må jeg selv søge, og jeg finder den først i mødet med Gud. Han er min skaber, han må jo vide hvorfor...!

Som en anden pioner eller jægersoldat

kaldes munken eller nonnen til at vidne om det, der er fælles for alle kristne, for alle mennesker: Gud er det værd...

Nu er der ikke så meget jægersoldat over vore søstre, selvom den ene eller den anden sikkert kunne have gjort det udmærket i det korps. Men deres våben er først og fremmest et andet.

Kunne våbnet hedde: "Autenticitet"?

Biskop Anders af Stockholm sagde i en prædiken ved en af mine dominikanske medsøstres sidste løfter, at mange mennesker, også mange ikke-troende – møder ordenslivet med en for dem selv uforklarlig nysgerrighed. Dette anderledes liv, som munken eller nonnen lever, det peger uanset videre end på dem selv. I en verden hvor der er alt for mange endestationer i selvet, så peger munken og nonnen med sit liv hen på noget andet, eller rettere: EN anden, al personlig begrænsning og svaghed og dumhed til trods – nedenunder ligger der en tone, som er mystisk og appellerende – skræmmende for nogen måske – men med livet som argument siger de: Gud er det værd...!

Autenticitet kalder biskop Anders det. Ikke fordi den enkelte munk eller nonne er autentisk i sig selv – det er måske mere eller mindre – men det afgørende er jo netop ikke, hvad den enkelte formår at præstere – det vigtige er at vise videre, udover sig selv, og hen på den fra hvem al mening strømmer. Gud er det værd...! Han er det hele værd, han er hele livet værd.

Og det netop i en tid, hvor mennesker går og taler om at ha' sig selv som projekt, og det skønt mennesket aldrig kan være sit eget formål. Det har man i hvert fald ikke som munk eller nonne, det skal nok hurtigt gå op for den, som tror noget andet.

"Ikke I har udvalgt mig, men jeg har udvalgt jer" hedder mod-ordet til at have sig selv som formål, et ord der ånder af frihed og overskud, frihed og overskud til mere end mig...

Nu er det for øvrigt sådan, at det ord af Jesus gælder alle døbte, og ikke bare de få

som er kaldet til den specielle livsform, men de skal bare vidne om det ords gyldighed som omvandrende plakatsøjler... Gud er det værd...

Og så lidt til hemmeligheden:

Da jeg i sin tid selv fik min dragt for snart 10 år siden, sad jeg dagen efter i vores klosterkirke i Lyon. Da havde jeg jo været præst i 20 år, alligevel var det som faldt noget på plads. Dragten var et tegn på hemmeligheden: at mit liv som præst aldrig BARE havde været funktion, men havde sin forklaring i et jeg-du med Gud, som ingen andre er en del af, eller kan blande sig i. En hemmelighed i kærlighed.

For det handler jo helt og holdent om kærlighed.

Pave Frans har sagt at han ikke vil ha' at præsterne er kirkefunktionærer, de skal være medfølelse medkristne, der kan tale et ord af forståelse og håb, som danner grobund for tro.

Det ord kan ingen sige, fordi man er ansat til at sige det. Det kan man kun hvis man bunder i hemmeligheden.

Og igen: det er alle døbte kaldet til, og på lige radikal måde. Munken og nonnen på sin.

Jeg kan derfor ikke tro, at ordenslivet nogensinde vil forsvinde ud af kirkens liv. Og jeg tror det er uhørt væsentligt netop i dag, hvor mennesker tit er blevet døde for evangeliet. Er de døde: så kan de se det.

Og igen: det var jo ikke kun en funktion. Det var et kald til en kærlighedshistorie, det handler helt og holdent om kærlighed. For Gud er det sandelig værd...!

Foto: Sankt Mariæ Kirke.

Benediktinerinde og missionær

Den hellige Lioba (ca. 700-782) var niece af den hellige Bonifatius, der blev kendt for sit arbejde med at omvende germanerne til kristendommen og derfor også kaldet Germaniens apostel.

Den unge Lioba brændte efter at hjælpe sin onkel og rettede derfor selv i 732 henvendelse til ham for at tilbyde sin hjælp i missionen. Bonifacius tog imod tilbuddet, hvorefter Lioba med nogle medsøstre krydsede Kanalen og gik i gang med missionsarbejdet. Lioba blev udnævnt til abbedisse for benediktinerklosteret Bischofsheim, hvor der ligeledes blev oprettet en klosteskole med henblik på at undervise egnens unge kvinder.

Lioba blev kendt for sit milde og fromme væsen og sin store lærdom. Hun gjorde sig bemærket som en dygtig leder, hvorfor man lyttede til hende og fulgte hendes råd, selv ved tidens mandsdominerede kirkemøder. Da hun udviklede et nært venskab med Karl den Stores anden dronning, Hildegard, fik hendes råd og meninger også indflydelse i verdslige kredse.

Lioba havde allerede i levende live ry for hellighed og man tilskrev hende mirakler. Hun døde den 28. september 782 i klosteret Schörsheim, som kejser Karl havde skænket hende. Efter hendes død begyndte de troende at opsøge hendes grav i Fulda for at bede om hendes hjælp, og hurtigt talte man om mirakler ved hendes indgriben. I 836/838 blev hendes jordiske rester overført til Liobakirken på Petersberg udenfor Fulda. Rudolf af Fulda havde udformet et 'Vita', der argumenterede for hendes hellighed. Således blev Lioba allerede i 836 ophøjet til helgen.

Benediktinerinderne af den Hellige Lioba blev grundlagt i 1920 af Maria Benedikta Föhrenbach som en kongregation i Freiburg/Breisgau i Sydtykland og blev kirkeretligt anerkendt i 1927. Ordenen kom i 1935 til Danmark og har et kloster på Frederiksberg. Ordenen har i dag selvstændige priorater i Tyskland, Indien, Østrig og i Danmark.

I forbindelse med 75-års jubilæet for ordenens komme til Danmark blev der i 2010 udgivet en bog om den hellige Lioba skrevet af Kirsten Grubb Jensen. Bogen 'Lioba. Benediktinerinde og missionær i 700-tallets Germanien' er udkommet på forlaget Alfa.

NM

Præster på afveje. Ophæv det meningsløse cølibat

KIRKELIGT SET

AF JAN LINDHARDT

DA BISKOP D.G. Monrad skrev Grundloven, havde han de tanker for øje, som den franske statsretterik Montesquieu havde udformet et par hundrede år tidligere om magtens deling. Der skulle være tre "magter" i et veltungerende demokrati: 1) den lovgivende forsamling, som udformer og vedtager love, 2) den dømmende magt, altså domstolene, som skulle holde sig til det lovgivende som den lovgivende forsamling havde givet, og 3) den udøvende magt, først og fremmest politiet.

det. Ganske vist sagde en tysk kansler, at lovgivning kan minde om pølseproduktion. Selvfølgelig kan godt give tilsvarende kvalme, men resultatet er tit ganske velsmagende.

Jeg tror nu ikke på, at der er nogen grund til at råbe hulla bærken for fremstilling eller resultat, som man ser diskussionen om præsters tårnspligt og ret udspille sig. Sandheden er nemlig, at man ikke har ørne til at bage denne kage i.

SAGEN ER DEN, at katolske præster har hævdet deres ret til at tie stille om kollegers pædofile misbrug af skolebørn, som var i deres varetægt. Det er et problem, som beder sig over hele kloden, hvor katolikernes håbløse cølibatskrav viser sig at have meget åbnings blikninger i form af fordømmelse af den sunde fornuft og instinkter angående, hvad man kan tillade sig, og hvad man slet

Den 31. marts 2010 skrev biskop emeritus Jan Lindhardt i Kristeligt Dagblad under rubrikken Kirkeligt set, at "Katolikernes håbløse cølibatskrav fordærver den sunde fornuft".

Tekst: Nik Bredholt

Fred på jorden

Status i anledning af 50-års jubilæet for *Pacem in Terris*.

JUBILÆUM Den gode Pave, Johannes XXIII, udsendte i april 1963 en social rundskrivelse, *Pacem in Terris* (Fred på jorden). Det var midt i en turbulent tid. Den kolde krig var meget varm, der var bevægelse i koloniernes løsrivelse, og De forenede Nationer var udfordret af de store nationer og skulle stadig finde sin egen rolle.

Den pavelige kommission for fred og retfærdighed højtideligholdt 50-året for rundskrivelsen med et seminar i Rom i starten af oktober, der debatterede internationale organisationers rolle, konflikter om udnyttelsen af jordens ressourcer og den interreligiøse dialog.

Pacem in Terris blev underskrevet med rullende kameraer skærtorsdag og var rettet mod alle mennesker af god vilje – altså ikke kun mod katolikker, og på økumenisk vis, var formanden for kirkernes verdensråd med og hilste forsamlingen. *Pacem in Terris* var et optimistisk dokument, der forudsagde, at ”snart vil ingen nation bestemme over en anden, og ingen vil skulle underlægge sig en fremmed magt (paragraf 42)”. Den form for optimisme karakteriserer kristen tradition; men det er ikke den virkelighed som vi ser. Da deltagerne var i audiens med Pave Frans spurgte han retorisk, om budskabet overhovedet var blevet forstået, når man ser på realiteterne i verden i dag. ”Er fred og retfærdighed kun ord i vores ordbøger?”

På mange måder er den situation, som Johannes XXIII stod i, ikke væsentlig forskellig fra forholdene nu. Radiotalen som den gode Pave holdt den 25. oktober 1962 om de alvorlige konsekvenser som Cuba krisen kunne få for verden, og hvor han fik sagt de berømte ord ”fred fred – Pace Pace”, kan nemt sammenlignes med Pave Frans bøn om fred for Syrien den 7. september i år, og i begge tilfælde synes det, som om den pavelige indsats havde en betydning.

Fred og det internationale samarbejde

Pacem in Terris gør op med kriteriet for fred som en balance mellem væbnede styrker. Den ægte fred kan kun eksistere i tillid. Freden er hul og kun i ord, hvis ikke den er funderet på relationer i tillid, håb og på sandheden som bygger på retfærdighed integreret i barmhjertighed og frihed.

De to præsidenter for den katolske fredsbevægelse Pax Christi, der på mange måder er skabt på baggrund af *Pacem in Terris*, opstillede tre udfordringer, som de så ved budskabet fra rundskrivelsen i dag:

- Der bør skabes en etik og teologi om ikke-vold og om bæredygtig fred.
- Krig kan ikke forsvares som et redskab i vores tid. Det er derfor på tide, at teologerne holder op med at tale om muligheden for en retfærdig krig, når omkostningerne ved krig er så omfattende som tilfældet er.
- Vi har brug for en ny forståelse af sikkerhed. Ved sikkerhed forstår vi højere mure og stærkere forsvarsværker; men i stedet for at skabe frygt bør vi udvikle en sikkerhedsformel, der medtager forhold omkring adgang til mad, vand, værdige job, uddannelse og sundhed, der også er forhold, der skaber sikkerhed.

Pacem in Terris skriver, at de udfordringer som verden står over for er af universel karakter, og de kan ikke løses uden en fælles

Pave Johannes XXIII ved sit arbejdsbord i Vatikanet. Foto: The Associated Press

autoritet med magt og organisation. På dette felt har verden nok rykket sig, men ikke tilstrækkeligt. Det hænger sammen med, at verden er blevet endnu mere inter-dependent end den var i 1960'erne, men det er stadig muligt for enkelt stater at blokere for fælles beslutninger på fælles udfordringer, og der

krigen, der også kom dem til gode. Denne forståelse af stat og religion og opdeling i religiøse grupperinger er med tiden degenereret og blevet til et minoritetsproblem. I dag, er muslimerne nødt til at acceptere, at der skal opbygges en civil stat, hvor staten er separeret fra religion. Ideen om, at

”Alle bør være overbevist om, at hverken en indskrænkning i den militære oprustning, en virkelig nedrustning eller en fuldstændig afskaffelse af våben er gennemførlige, medmindre man skrider til en gennemgribende afrustning, der også omfatter hjerterne. Man må med andre ord enigt og oprigtigt virke for, at frygten og ængstelsen for kommende krige bliver fjernet. Dette har imidlertid som forudsætning, at man i stedet for den opfattelse, at freden er et resultat af magtbalancen, indsætter det princip, at den sande fred mellem folkene kun kan baseres på gensidig tillid. Vi tror på, at dette resultat kan nås, for det ikke alene kræves af den sunde fornuft, men det er i højeste grad ønskværdigt og vil være det største gode for alle.”

Citeret fra afsnittet ”Afrustning” i *Pacem in Terris*.

er megen tøven over for at forpligte sig. Kirken har lige siden *Pacem in Terris* talt for styrket internationalt samarbejde og i de senere år krævet en reform af FN og de finansielle institutioner.

Situationen i Mellemøsten og den inter-religiøse dialog.

Professor Fadia Kiwan, der til daglig underviser på Sankt Joseph universitetet i Beirut, gjorde rede for de kristnes status i Mellemøsten, der i høj grad er en produkt af de historiske magtforhold i regionen. Som udgangspunkt var der stor tolerance i islam i forhold til jøderne og de kristne. Muslimerne skulle deltage i den hellige krig, Jihad, det skulle kristne og jøder ikke. De skulle derimod være med til at betale for at føre

de kristne og folk fra andre religioner skal have særlig (tålt eller ikke tålt) status, kan ikke fungere i en moderne borgerlig stat. De kristne skal for deres part skal holde op med at ville emigrere og stedet være med til at skabe et civilt samfund sammen med de moderate muslimerne.

Kardinal Jean-Louis Turan, der i mange år har arbejdet med den inter-religiøse dialog stillede det retoriske spørgsmål; hvorfor bliver de kristne forfulgt?

Han gav selv to forklaringer. For det første er det kristne budskab radikalt og giver derfor anstød til konflikt. Kristendommen kommer ofte til at stå i kontrast til det eksisterende samfund / system, da den gør op med konformiteten og udfordrer magthaverne. For det andet bliver kristne

ofte opfattet som femte kolonne, der har tilhørsforhold og relationer på tværs af landegrænserne.

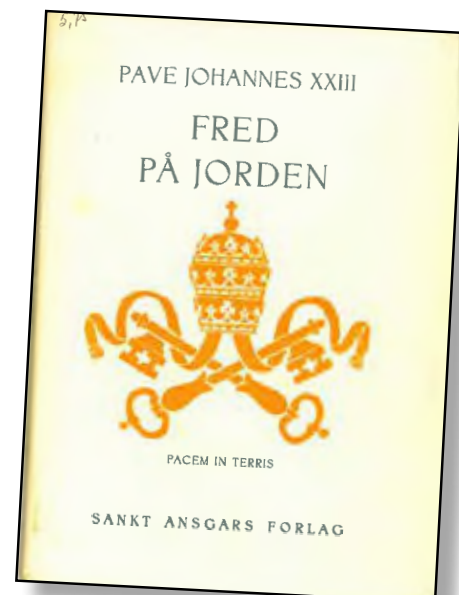
Dertil kommer, at særligt i Vesten bliver kristendommen i dag forsøgt skubbet ind i det private rum og ud af det offentlige rum. Det skaber derfor konflikt, når kristne med udgangspunkt i et kristent værdisæt f.eks. taler i mod lovgivning om emner, der ikke forstås snævert religiøst.

Ærkebiskop Michael Fitzgerald har været optaget af dialog med muslimerne hele sit liv og taler arabisk efter mange års ophold i den arabiske verden, senest Egypten som ambassadør for Vatikanet og nu i Jerusalem som pensionist hos De hvide Fædre, som er den missionsorden han tilhører.

Han påpegede, at der er forskellige former for inter-religiøs dialog, der både tager form af vidnesbyrd og hvor trosforskellene udfordres. Dialog kan tage form af at dele realiteten mellem personer eller grupper. En dialog om livet, der kan bygge gensidig tillid. Dialog kan også være styret af en fælles aktivitet for fred og forsoning. Michael Fitzgerald slog fast, at der skal være et fælles mål med dialogen, ellers kan den ikke fungere. Når det kommer til den inter-religiøse dialog, må man samtidig erkende begrænsningerne. Den kan ikke forhindre vold mod anderledes troende. Den har en præventiv karakter, mere end som instrument for at stoppe volden.

Den tidligere minister for religiøs harmoni i den pakistanske regering, Paul Bhatti, fortalte, om de frygtelige vilkår mange kristne lever under i Pakistan. Konflikter om hverdagsbegivenheder bliver udnyttet, og så snart religion bringes på bane, kan ellers små uenigheder blive et spørgsmål om liv og død. En særlig infam foranstaltning i Pakistan er lovgivningen om blasfemi, hvorefter en person der siger noget nedsættende om en anden religion kan straffes med døden. Paul Bhatti mente dog ikke, at det kunne svare sig at kæmpe mod selve lovgivningen, men derimod arbejde for, at den ikke benyttes.

I pavens tale til forsamlingen fik han sagt, at det er en skamlet, at se de mange flygtninge, der dør ved den italienske ø, Lampedusa. Pave ønsker at reagerer på den realitet han ser omkring sig, og er der et budskab som er evig relevant fra *Pacem in Terris* så er det netop, at de kristne skal samarbejde med andre for at opbygge det gode samfund.

I smeltediglen

Indtryk fra en pilgrimsrejse til Medjugorje, hvor Jomfru Maria en sommerdag i 1981 viste sig for fem teenagere og et 10-årigt barn og lige siden har åbenbart sig for de seks seere med budskab til menneskeheden om omvendelse, fred og forsoning.

Tekst & foto: Hans Jensen

MEDJUGORJE ”Ivanka, ved du, hvorfor Jomfru Maria er kommet til Medjugorje?” ”Ja, hun er kommet her for at kalde mennesker på jorden til sin Søn Jesus og til hans veje – for sidste gang,” lød svaret fra Ivanka, en af de seks seere, da hun for år tilbage fik stillet spørgsmålet om Guds Moders åbenbaringer i Medjugorje, der har fundet sted i 32 år og gør det den dag i dag. Udsagnet ’for sidste gang’ henviser til Jomfru Marias ord om, at hendes manifestation i Medjugorje er den sidste af sin art. Vi lever derfor i en særlig nådens og omvendelsens tid.

Mere end 40 millioner pilgrimme har siden besøgt Medjugorje – også vi, en lille gruppe protestanter og katolikker, under eksemplarisk ledelse af pastor Benny Blumensaat og Maria Truelsen, da vi for en måned siden oplevede stedets ånd i bøn, sang, stilhed og fordybelse.

”Fred, fred og kun fred!

Der må herske fred mellem Gud og mennesket og mellem mennesker!”

Jomfru Maria til seeren Marija på tredjedagen for åbenbaringerne.

Fordybelse i tro

I et af sine budskaber til seeren Vicka siger Guds Moder, at ingen kommer til Medjugorje ved et tilfælde, men er indbudt personligt af hende. Hun har med sit kald til den enkeltes hjerte indbudt hver eneste pilgrim, uanset hvem eller hvad der har bragt vedkommende til Medjugorje. Jomfru Marias indbydelse forankrede en dyb og forundret glæde hos os pilgrimme i mødet med den virkelighed af fordybelse og tro, vi blev delagtiggjort i under vores syv dages ophold i Medjugorje, som betyder byen mellem bjergene.

Der er to bjerge ved Medjugorje: Åbenbaringsbjerget, hvor børnene første

gang mødte Jomfru Maria. Og Korsbjerget, hvor landsbyens beboere tilbage i 1933 opførte et stort hvidt kors. Korsbjerget har sin fysiske set særdeles krævende korsvej, der fører op til toppen ad et uvejsomt, klippefyldt terræn. Vi gik korsvejen i bøn og sang ved korsvejsstationerne i lighed med talrige andre pilgrimsgrupper; mens rosenkransen blev bedt på den anstrengende rute op ad Åbenbaringsbjerget.

Budskab og solunder

Siden den 2. august 1987 har seeren Mirjana modtaget en Maria-åbenbaring klokken 10 den anden dag i hver måned – de har siden den 2. februar 1997 været offentlige. Formålet med Mirjanas månedlige åbenbaring er at bede for de ikke-troende, hvilket Guds Moder dog aldrig kalder dem; hun omtaler altid de ”ikke-troende” som ”dem, der endnu ikke har erfaret Guds kærlighed”. Og den 2. oktober indgik vores lille gruppe i et menneskehav på flere tusinde pilgrimme, som omgav stedet, hvor Jomfru Maria åbenbarede sig for seeren og forkyndte budskabet om sin Søns frelsende kærlighed: ”Hans kærlighed vil give jeres liv mening, og jeg vil vandre med jer. Jeg vil være hos jer indtil mødet med den himmelske Fader.”

Umiddelbart efter åbenbaringen oplevede flere solunderet, hvor solskiven forvandlede og så ud som smeltet sølv, sitrende og pulserende, omkranset af cirkler af rødt og gult lys, mens vi så direkte ind i solen, uden at øjnene blændedes. Senere samme dag, i den dagligt tilbagevendende pause under rosenkransbønnen på tidspunktet for den første åbenbaring, var vi på ny øjenvidner til solunderet. Denne gang med solskiven som en hvid hostie omgivet af lysende cirkler og stråler – som var det en himmelsk monstrans. Mere end 5000 troende var forsamlet på pladsen bag Sankt Jakobs Kirke, hvor vi i det klare, kølige efterårsvejr bad rosenkrans, fejrede den hl. messe og tilbad Vor Herre Jesus Kristus i Altrets Sakramente. En liturgi på godt tre timer. Med lovprisning og taksigelse. Med sang og musikledsagelse i vederkvægende enkelhed. Men stærkest af alt: den dybe, gudgivne stilhed hos de bedende.

Kontakt med Gud

Sådan gik dagene med bøn og lovprisning. Vi kunne bede i op til syv timer i løbet af en dag uden at trættes. Bønnen fødtes i den enkelte og i fællesskabet, voksede til en længsel efter nærhed, kontakt med Gud, næret af den fredens ånd der hersker på stedet. En gave fra Gud og en frugt af hans Ånd. Aldrig før har jeg i bøn erfaret en glæde så levende og så styrkende.

Mange har oplevet helbredelse enten

Den danske pilgrimsgruppe på korsvejen op ad Korsbjerget ført an af den yngste deltager.

åndeligt eller fysisk eller begge dele siden åbenbaringernes begyndelse. Den første vision fandt sted den 24. juni 1981 – under det kommunistiske diktatur – på festen for Johannes Døbers fødsel; han som er forløber og herold for Jesus Kristus.

Udover de budskaber, Jomfru Maria giver om fred og forsoning, omvendelse og tro på Gud, får seerne hver især 10 hemmeligheder betroet. Når den sidste seer har modtaget den sidste hemmelighed, begynder profetierne at gå i opfyldelse. Det eneste, som Jomfru Maria har tilladt seerne at sige om hemmelighedernes indhold, er, at den tredje hemmelighed bliver et permanent tegn, der vil opstå på Åbenbaringsbjerget, hvor den

fred. Uden fred – som er frelsens fylde – går verden til grunde. I Medjugorje var der uafbrudt hver eneste dag hundredevis af bodfærdige pilgrimme, der stod i kø i timevis for at komme til skrifte.

Tilbage i 1981 på tredjedagen for åbenbaringerne viste Jomfru Maria sig ekstraordinært for seeren Marija, som var på vej ned fra bjerget efter den fælles vision på det sædvanlige sted på Åbenbaringsbjerget. Marija løb ned før de andre, og hun mærkede noget, som nærmest kastede hende ud til siden på stien. Så så hun Jomfru Maria igen, hendes ansigt var bedrøvet, og bagved hende var der et stort kors. Guds Moder vinkede med hænderne og sagde: ”Fred, fred og kun fred! Der må herske fred mellem Gud og mennesket og mellem mennesker!” På dette sted er der i dag rejst et stort trækors, hvor pilgrimmene stopper op i bøn på deres vej til åbenbaringsstedet.

Menneskets kald og værdighed

I åbenbaringsmæssig sammenhæng er der det særlige ved seerne i Medjugorje, at alle seks har giftet sig og stiftet familie. Det er med andre ord mødre og fædre, som i dag modtager visionerne. Guds Moder har tilmed opfordret seerne til at få børn og ikke frygte for at sætte børn i verden. Familien, samfun-

dets grundcelle, der trues af opløsning fra så mange sider, er i Medjugorje et profetisk og magtfuldt håbets tegn!

På nettet er der videooptagelser af seernes ansigter under deres visioner. Her kan man se, hvorledes et ansigt fra det ene øjeblik til det andet forandres i udtryk og fremtrædelsesform – som forvandet og med et overjordisk skær i mødet med Guds Moder. For det moderne, tvivlende menneske kunne en seers gudhengivne ansigt, der med uafviselig og betagende skønhed afspejler menneskets høje kald og værdighed, være et kriterium for åbenbaringens ægthed. For den troende bliver ansigtet et ikon i ånd og sandhed, der med overvældende virkekraft vidner om den overnaturlige virkelighed, det er et tegn på: Udfrielse ved Jesus Kristus af synden og dens følger til ”Guds børns herlige frihed”.

Og hos pilgrimmen er det, der bliver tilbage, hjertets dybe taknemlighed over den ufortjente modtagelse af Guds fred.

Pastor Benny Blumensaat i bøn ved den 13. korsvejsstation: Jesus nedtages fra korset og lægges i sin mors skød. Foto: Bent Stelsberg.

første åbenbaring fandt sted. Da vil der komme et synligt, ikke nedbrydeligt tegn. De sidste hemmeligheder vedrører verdens fremtid, hvor menneskeheden på grund af gudløshed og selvdestruktion trues af ulykker – som dog kan mildnes gennem bøn. Men i og for sig indeholder budskabet fra Medjugorje i sin kerne dette ene: Omvend jer og tro på Evangeliet!

Bodfærdighed og omvendelse

Jomfru Maria, der i Medjugorje åbenbarer sig som Fredens Dronning, anviser fem hjælpemidler på troens vandring: bøn, faste, skriftemål, daglig bibellæsning og den hellige messe. Vi opfordres til udover i fastetiden, fra askeonsdag til langfredag, at faste på vand og brød om onsdagen og fredagen. Det er for at lede os tilbage på rette vej, at Fredens Dronning giver verden sine budskaber. Vi må afvise synden, så vore hjerter kan åbne sig for fredens gave, siger hun: Kun gennem bøn kan vi nå den indre

Pilgrimme forsamlet ved stedet for seeren Mirjanas Maria-åbenbaring den 2. oktober 2013.

”Jo, det er os med paven”

Katolsk kulturnat med økumeni på gadeplan.

Tekst og foto: Lisbeth Rütz

EVENT ”Ja, den siges jo at være broderet af kejserinde Maria Theresia selv”, siger sakristan Ulla Elmquist, mens jeg beundrer de fine små guldsting på messehagelen i kirkens museum. I lokalet ved siden af er kalken, som Frederik VI i 1810 skænkede til det daværende østrigske gesandtskabskapel udstillet ved siden af den alterkalk, menigheden fik af Gregor XVI til kirkens indvielse i 1842. Jeg er til kulturnat i Sankt Ansgars Kirke i Bredgade. Der er liv i hele kirkebygningen, og små kulørte lygter gør haven til en fredfyldt lille oase.

På museet er ”Børnenes messebog” udstillet. Udenpå er der et billede af en munk i sort tøj i mange folder og en stor hat.” Som barn var jeg netop på grund af det billede bange for bogen. Men der var også illustrationer i. Jeg husker, at jeg som større pige kalkerede dem over med pergamentpapir. Det syntes de katolske børn var en sjov historie”, fortæller Charlotte Simonsen, der

Det danske Hildegardensemble synger i Jesu Hjerter Kirke.

viser rundt i museet sammen med andre frivillige. ”DØDSMASKEN af den afdøde Biskop von Euch virkede på samtlige børn, især da det blev tussmørke, og de voksne blev meget betaget, når jeg åbnede og fremviste de to gamle tabernakler. Jeg havde også nogle gode oplevelser nede i kirken. En muslimsk familie med mor, far og to piger kom hen til mig. De spurgte og spurgte om døbefonten, ikonerne, påskelyset og

”marmor”-væggene i kirken. De var også meget betagede af den store mosaik med Gud, Jesus, Jomfru Maria og alle helgenerne. Et andet ægtepar kom ind, gik direkte hen til mig og bad om at se skriftestolen.” fortæller Charlotte.

Gregorianik i Jesu Hjerter Kirke

I år er kulturnattens tema i Jesu Hjerter Kirke i Stenosgade på Vesterbro ”Maria, troens moder”. Små lyseblå plastikrosenkranser, Catherine Labourés undergørende medalje og brochurer med Mariabønner vandrers hen over bordet inde i kirken, hvor bl.a. Inger Jensen, Marie Storm og Inge Switon-Rønnow fortæller om Maria-åbenbaringer.” Der kom nogle unge mennesker fra værtshuset på den anden side af gaden. Må vi komme ind? spurgte de høfligt. Ja, det må I da rigtigt nok, sagde jeg. Så stillede de øllerne i våbenhuset og kom ind i kirken. De var meget interesserede”, fortæller Inger Jensen.

Kirkemusik er en genlyd af himlens harmoni ifølge Hildegard af Bingen, og i Jesu Hjerter Kirke føler jeg mig da også i den syvende himmel, da vi hører de forfinede gregorianske toner fra Det danske Hildegardensemble. Langt de fleste besøgende er i følge Rasmus Kaare Frederiksen fra arrangørgruppen ’almindelige danskere’, som synes kirken er smuk og stemningsfuld.

”Det er vigtigt, at Jesu Hjerter Kirke også

er en del af kulturnatten. Mange lokale her fra Vesterbro eller folk der arbejder her, kommer forbi. I deres hverdag oplever de en lukket bygning, som ser mystisk ud, eller de hører måske klokkerne ringe. Denne aften med facadebelysning, åbne kirkedøre - med frit

syn ind det stemningsfyldte og smukke kirke - har de mulighed for at opleve den aktive katolske kirke, som har præget gadebilledet siden 1895. Der var bilister som standsede og tog billeder af kirken fra deres bil. Af dem, der kom ind, får vi mulighed for at få en god dialog om kristendommen, katolicisme og det at være aktiv troende. Mange får også en forståelse af, at Den katolske Kirke i Danmark ikke kun er

Sacchoir fra Sakramentskirkens engelsksprogede menighed synger

en kirkebygning i Bredgade, men en aktiv kirke i hele Danmark,” siger en anden af de frivillige, Christian Elveberg, der fik sig en lang snak med to mænd i 40’erne, som på vej videre ud i byen kom ind i Jesu Hjerter Kirke. Det blev til en lang samtale om tro og meditation, og det endte med, at den ene fik bogen 25 spørgsmål og svar om katolsk tro med hjem. Rasmus måtte forholde sig til det klassiske spørgsmål, hvad det nu var, som adskilte katolikkerne og de kristne?

Glæde og dynamik i Sakramentskirken

Da jeg senere på aftenen kikker forbi i Sakramentskirken, er der glad sang fra Sacchoir, der normalt synger til kirkens engelske messer. Mange lokale kommer forbi, og gæsterne holder de frivillige opdateret på aftenens hovedbegivenhed: fodboldkampen mellem Danmark og Italien, fortæller Mogens Jallberg fra arrangørgruppen i Sakramentskirken.

Efter kirkens fransk-afrikanske kor synger Sacchoir fra kirkens engelske menighed. Det er glad og dynamisk musik, og de besøgende i den næsten fyldte kirke kvitterer med taktfaste klapsalver.

”De var måske gået forbi kirken hver dag i mange år; men nu var der så endelig en mulighed for at se kirken indefra, og så fandt de ud af, at det var en romersk katolsk kirke.” Der var også en der lige fik sat katolicismen i perspektiv – ”jo, det er os med paven”, ”jo, vi er kristne” – og den slags, siger Mogens.

”Nogle kom ind for at få en afslapper fra trængslen i byen. Der var flere, fulde såvel som ædruelige, der kom til os og roste os for vores optræden. Det er da egentlig godt klaret af et messekor ikke? ”, smiler Alexander Vegar, der akkompagnerede Sacchoir. En vellykket kulturnat er slut. Næsten 600 kikkede ind i Sakramentskirken i løbet af aftenen.

I Sankt Ansgar Kirkes Museum var der udstilling af liturgiske genstande. Her ses en messehagel, der har tilhørt biskop Johannes von Euch.

Better World Denmark

Ny hjemmeside fortæller om projekter i Indien, Polen, Filippinerne og Danmark.

HJÆLPEARBEJDE Den nye organisation Better World Denmark's hjemmeside gik den 5. oktober i luften samtidig med at organisationen blev præsenteret ved Sankt Annæ Fest i Sankt Annæ Kirke på Amager.

Organisationen, der støtter redemptoristernes humanitære arbejde og er godkendt af SKAT, fortæller på hjemmesiden blandt andet om sin vision, som med hjemmesidens ord er: ”er at samle medmenneskelig velvilje og lokale ressourcer og således bidrage til en bedre og mere human verden i et internationalt perspektiv”

Da Better World Denmark bruger redemptoristernes verdensomspændende net-

værk, giver dette store muligheder for at hjælpe lokale græsrodsprojekter, fortæller hjemmesiden.

Better Worlds målsætning er at opretholde en tæt kontakt til de projekter som støttes. De projekter, der p.t. arbejdes med er: støtte til unge redemptoristiske præstekandidater i Liguori-provinsen i Kerala Indien, Sankt Elisabeth Søstrenes værested for vanskeligt stillede børn i Nysa i Polen og genopbygning af en redemptoristisk skole i Compostela Valley på Filippinerne. Skolen blev ødelagt af tyfonen Pablo i december 2012. I Solec Kujawski i Polen har Maria Immaculata Søstrene en børnehaven med børn fra fattige, store eller skilsmisseramte familier. Støtte fra Better World Denmark skal gøre det muligt at udvide børnehavens kapacitet til 75 børn. Endvidere støttes en opgradering af ungdomslokalerne i Sankt Annæ Kirke med nye møbler, elektronisk udstyr m.m. Der er mulighed for at øremærke sine bidrag, hvis man ønsker at støtte et særligt projekt. For den, der gerne vil hol-

des a jour om, hvad der sker i Better World Denmark er der mulighed for at tilmelde sig organisationens elektroniske nyhedsbrev på hjemmesiden.

LR

Læs mere om Better World Denmark projekter på www.betterworld.dk hvor du også kan læse om betalingsmuligheder og skattefradragsregler

Nyansættelse i DUK

UDVIKLINGSKONSULENT DUK har ansat Ragna Valbjørn Skov som ny udviklingskonsulent per 1. november. Ragna er 30 år, kommer fra Aarhus og er uddannet kaospilot. Hun vil have fokus på udviklingen af børne- og ungdomsarbejdet på nationalt og lokalt plan, hvor hun blandt andet gennem besøg i lokalforeningerne vil opfordre og inspirere til udvikling af disse. Derudover vil Ragna rådgive og servicere DUK's teams, redaktioner, frivillige ledere og lokale kontaktpersoner.

Ragna Valbjørn Skov. Foto: DUK

Fra Levende Vands økumeniske seminar om vores fælles kristne ophav.

Tekst og foto: Lisbeth Rütz

SPIRITUALITET ”På den anden side af død og lidelse venter et hjem. I legenden om Perpetuas og Felicitas’ martyrium har Perpetua en vision af sit kommende martyrium. Visionen er så konkret og sanselig, at Perpetua vågner med smagen af det kommende i sin jordiske krop,” fortæller Samuel Rubenson os. Sammen med godt 30 andre er jeg til seminar om Oldkirken ved Sankt Andreas Kirke i Ordrup. Arrangøren er foreningen Levende Vand. Med oplægsholderen Samuel Rubenson, professor i teologi ved universitetet i Lund, som kyndig guide er vi tilbage i kirkens første århundreder.

Rubenson lever og ånder med ørkenfædrene. Han er vokset op i Etiopien som missionærbarn, har levet i ørkenklostrene, forsker og underviser selv i ørkenfædrene og skriver om dem, både for menigmand og på højt akademisk plan.

Rubenson gør meget ud af, at Oldkirken er vores fælles ophav og fortæller om, hvordan Det nye Testamente er fuld af henvisninger til vidner og vidnesbyrd. ”Det er en brist i vor protestantiske kirke, at vi ikke fejrer helgener”, siger han begejstret og fortæller om, hvordan det at tale om martyrer og helgener er at stå i apostlenes

Ørkenvandring i Sankt Andreas

tradition. En af hans vigtige pointer er, at al kristen tro er biografisk, at vor tro bygger på fortælling og formidles biografisk, og at vi får den formidlet gennem mennesker. Med kristendommen kommer et nyt personbegreb, og det er afgørende for vores forståelse af helgenerne. Kristen tro er grundlæggende biografisk og al dogmatik hvor vigtig den end måtte være som et forsøg på at systematisere er sekundær, fastslår Rubenson

Han fører os gennem oldkirkens kristologiske stridigheder om Kristi naturer og viser med Maximus Bekenderen, at den kosmiske virkelighed findes i mennesket og at det er menneskets opgave at forsone modsætninger i kærlighed. Han forklarer også, hvordan kirkens ikonografiske tradition op-

står og hvordan kristendommen knytter de bibelske beretninger sammen med billeder som allerede er kendte – for eksempel billedet af hyrden.

Helgenernes og martyrerne historie er også historien om kampen om kroppen. Kroppen bliver den afgørende arena for kampen mellem det gode og det onde, sådan at martyrens identitet ligger i hans død.

Martyrerne vidnede med deres krop og den døde krop er et billede på opstandelsen. Dermed sker der et gennemgribende brud med den antikke kultur, mener Rubenson.

Selv en så bizar skikkelse som Simon Søjlehelgen formår Rubenson at gøre vedkommende for os, da han forklarer, at Simon Søjlehelgen vidner med sin krop. Hans krop bliver til et tegn på korset, hvor

Levende vand

Levende vand er et økumenisk tidsskrift, som udkom fire gange om året fra 1988 – 2010. Tidsskriftet havde et dobbelt sigte – at bringe artikler om spiritualitet baseret på Kirkens traditioner og arbejde på virkeliggørelsen af Jesu ypperstepræstelige bøn: ”At de alle må være ét”.

I 2005 dannede Levende Vand sin referencegruppe, hvor der sidder repræsentanter for katolsk, luthersk, ortodoks og frikirkelig tradition. Efter at tidsskriftet gik ind, er hjemmesiden fortsat.

Her findes oplysninger om Levende Vands arrangementer sammen med adskillige artikler om de store mystikere, litteraturlister, bønsskole og boganmeldelser.

Næste arrangement bliver en retræte fra den 15. – 17. november på Sankt Birgitta kloster i Maribo.

Læs mere om Levende Vand på www.levendevand.dk

fakta

Kristus sejrer, og i tre dage står han død på sin søjle.

Efter sit foredrag bliver Rubenson på det nærmeste bombarderet med spørgsmål fra det meget veloplagede og videbegærlige publikum. Foredraget var som en koncentreret maggitering, kraftfuld i smagen og mættet med åndelige vitaminer til lange tider.

Frivillige søges til undervisning på Caritas' parforholdskurser

Caritas Danmark søger to frivillige til at undervise på vores PREP-kurser. Som frivillig PREP-underviser får du en unik mulighed for at få betalt en PREP-lederuddannelse og -certificering. Du bruger derefter din uddannelse til at undervise frivilligt på Caritas PREP-kurser minimum 3-4 gange inden for to år.

Vi forestiller os, at du:

- har en relevant faglig baggrund (f.eks. sundhedsplejerske, jordemoder, psykolog, socialrådgiver, pædagog) og/eller har erfaring med at arbejde med familier og par,
- har flair for formidling,
- har mulighed for at bruge samlet set omkring 25-30 timer til forberedelse og undervisning ved hvert PREP-kursus,
- har mulighed for at undervise på 1-2 PREP-kurser om året,
- har lyst til at indgå i et team af engagerede frivillige og medarbejdere,
- er interesseret i Caritas' arbejde og kan se dig selv som frivillig i en kirkelig organisation og
- har lyst til at hjælpe par og familier til at holde sammen og få et velfungerende hverdagsliv.

Indsatsen er ulønnet.

Er du allerede certificeret PREP-underviser og ønsker at undervise eller vejlede frivilligt på et PREP-kursus hos Caritas, så har vi god brug for din indsats!

Hvis du er interesseret i at blive PREP-underviser for Caritas, så send et par ord om dig selv samt CV til Mia Toldam Korsgård på mtk@caritas.dk senest den 25. november 2013. Hvis du har spørgsmål er du også velkommen til at ringe til Mia på 38180003.

annonce

Præster, profeter og helbredere

Det frie Forskningsråd støtter nyt projekt med Jakob Egeris Thorsen.

TEOLOGI Latinamerika er en verdensdel præget af en stadig større religiøs pluralisme. Her udfordres Den katolske Kirkes dominerende position af talrige pinsekirker, afro-caribiske og indianske religioner. Mange bekender sig til en kirkeløs og individualiseret kristendom, og en voksende gruppe har slet ikke noget religiøst tilhørsforhold. Inden for Den katolske Kirkes rammer udfordrer den katolske, karismatiske bevægelse en mere traditionel, katolsk kristendomsforståelse. Hvad betyder det for den latinamerikanske kirkes selvopfattelse, og hvilke veje går den i disse år? Det vil Ph.d. i teologi Jakob Egeris Thorsen gå i dybden med i de kommende tre år. På sit møde den 19. – 20. september besluttede Det Frie Forskningsråd i kultur og kommunikation at støtte Thorsens projekt sammen med 14 andre. Thorsen har fået bevilget 1,9 millioner kroner til sit projekt.

Projektet er tværfagligt og undersøger det latinamerikanske kirkelandskab ud fra en etnografisk, teologisk og religionssociologisk tilgang. I projektet indgår seks måneders feltarbejde i Guatemala – d.v.s. i Santiago Atitlán og i Guatemala by. Målet med feltarbejdet er at undersøge forholdet mellem de forskellige trosretninger i Guatemala. Her skal Thorsen interviewe præster og lægfolk i pinsekirkerne, tilhængerne af den nye mayareligion og katolikker. I Guatemala er der i de sidste 40 år opstået et helt nyt kirkelandskab. Her er der op til 40 % protestantiske kristne, og mayareligionen har fået en mere central rolle.

På det teoretiske plan vil Thorsen arbejde med den franske sociolog Bordieus teorier og forsøge at påvise, hvordan

det latinamerikanske lægfolks rolle i dag udfordrer Bordieus skelnen mellem religiøse producenter og konsumenter. Det profetiske aspekt er meget stærkt i den katolske karismatiske bevægelse, hvor lægfolket har en dynamisk rolle som profeter og helbredere. Kirkens ledere må derfor i stigende grad forholde sig til det, der kommer fra basis. I de menigheder, hvor den katolske, karismatiske bevægelse er stærk, har kvinderne en meget aktiv rolle. Samme fænomen ses også i filippinske, koreanske og afrikanske menigheder.

Thorsens projekt vil munde ud i et forsøg på at formulere en mere praksisorienteret ekklesiologi (kirkeforståelse), som bedre end den mere teoretiske teologiske ekklesiologi kan rumme interne kirkelige modsætninger.

Projektet skal resultere i fem større artikler, tre religionsvidenskabelige og to teologiske. Studerende ved den teologiske uddannelse i Aarhus kommer til at nyde godt af projektet, idet Jakob Thorsen skal undervise sideløbende med sin forskning

LR

Jakob Egeris Thorsen.

Farvel til Herlev

Farvel til Leo Kertz – Pastor Bonus.

Tekst: P. Michael Bradley OMI

HERLEV Oblatfædrene i bispedømmet vil gerne rette en særlig tak til pater Leo Kertz for hans lange og dedikerede virke som præst i Danmark og Grønland gennem 50 år. Et tilbageblik kan belyse kilden til hans kald og styrken i hans trofaste tjeneste for Kirken.

Mange i Vor Frue/Sankt Antoni menighed siger nu farvel til deres mangeårige sognepræst i anerkendelse af den trofaste tjeneste, han har ydet blandt sine mange venner dér. Som mangeårigt medlem af Oblatfædrene har pater Leo generøst tjent Kirken i Skandinavien siden 1963. Som præst medbragte han ikke blot en stærk tro fra sit katolske barndomshjem, men også en medfødt evne til at leve sig ind i forholdene hos dem, han virkede for i bispedømmet København – den form for indlevelsessevne, pave Frans fremhæver, når han understreger nødvendigheden af at bringe Jesu kærlighed til folk som forskud på den nødvendige teologiske og moralske undervisning og videre trosoplæring.

Den gode samaritaner

En sådan missionerende tilgang, der vækker Jesu kærlighed i folks hjerter som første trin i en evangelisering, afspejler de overvejelser, Oblatfædrenes grundlægger formanede sine præster med, når han udsendte dem for at forkynde Evangeliet. Frem for alt må der i folk, ifølge Eugène de Mazenod, vækkes et ønske om at være autentiske mennesker; dernæst at oplyse dem om Jesu Evangelium og siden at lære dem at blive helgener. Dette syntes at være p. Leos vinkel på sit præstevirke. Han kunne fornemme menneskelig godhed hos

folk, men også tyngden af deres smerter, og gennem denne særlige evne førte ham dem dybere ind i Evangeliets budskab.

Sognet i Herlev har gennem mange år under p. Leos ledelse nydt godt af dette i pastoral henseende, og nu giver han den arv af hengiven tjeneste videre til menigheden. For os, som har elsket og respekteret ham, står spørgsmålet tilbage: Kan vi også afspejle denne omsorgsfulde bekymring for folk omkring os? Billedet af den gode samaritaner udspringer af Leos store generøsitet, som rakte langt ud over den lokale katolske menighed. Hans økumeniske omgang med lokale ikke-katolske kirker gav ham mulighed for at udvide sin optagethed af troens udbredelse blandt alle trossamfund inden for Guds familie.

Enmandshær i det nordjyske

Det var indlysende for folk i Vor Frue/Skt. Antonis menighed, at p. Leo ikke var ueffen som præst ligesom han ikke var en fremmed, da han vendte tilbage til Herlev i 1992. Han stiftede første gang kendskab med sognet, da han som nyordineret præst ankom til Herlev i 1963. Selv om hans præstegerning i starten foregik på engelsk, fastholdt han sit fokus på dansk som afgørende for at kunne forkynde fyldstgørende blandt katolikkerne i bispedømmet. Gennem årene blev hans tjeneste beriget af hans arbejde i forskellige sogne. Udover Vor Frue Kirke i Herlev og Skt. Antoni i Brønshøj har p. Leo også i en del år arbejdet som præst i Jylland – i Randers, Viborg, Lemvig og i Aalborg, og i en tid også som præst for Oblatfædrenes sogn i Nuuk, Grønland. Leos betjening af disse sogne har givet ham en vis forkærlighed for Nordjylland og dens lokalbefolkning.

Det var under Leos studier i teologi og filosofi på Oblatfædrenes seminarium i USA at drøftelserne om Oblatfædrenes virke i bispedømmet København fandt sted. Biskop Theodor Suhr havde kontakten ordensledelsen for at få unge oblater til bispedømmet. Det resulterede i, at de første

oblater fra USA's centrale provins kom til København i 1958, og fem år senere kom den nyordinerede p. Leo Kertz for at betjene de danske og fremmedsprogede katolikker i bispedømmet. Leo havde let ved at omgås katolikker fra andre lande, fordi han selv tog Danmark til sig som sit nye hjem og som basen for sit fremtidige præstevirke.

P. Leos første tid i Herlev gik med at lære dansk så han senere kunne virke som præst i sognet. I takt med at Oblatfædrenes virke bredte sig i bispedømmet blev p. Leo sendt til Jylland. En unik mulighed opstod i 1984, da han blev sognepræst for Aalborg og dermed fik ansvaret for den præstelige betjening af fire sogne på samme tid – udover Aalborg også Frederikshavn, Hjørring og Thisted. For en tid klarede p. Leo denne opgave helt alene, og han kunne være fortsat i Aalborg hvis ikke han var blevet bedt om at overtage betjeningen af menigheden i Randers. Også dette var et geografisk stort sogn, der strakte sig helt til Lemvig i det nordlige Vestjylland. Mens Leo virkede her, blev han ramt af sygdom og var i en periode hospitalsindlagt. Trods eftervirkningerne af sygdommen gentog han sin tjeneste i Randers på fuld tid. Hans sidste opgave for bispedømmet København bragte ham tilbage til Vor Frue Kirke i Herlev, hvor han begyndte sit 'Danmarkseventyr' i 1963.

Stor omsorg og hengivenhed

Men for p. Leo ender eventyret ikke her, idet han ser frem til forsat at kunne tjene bispedømmet som pensioneret præst. Han forlader nu Herlev med et utallige minder i bagagen, herunder kærlighed og venskabet med mange sognebørn, der har værdsat hans store omsorg og hengivenhed, og som trofast hyrde og forkynder af Jesu kærlighed.

Under messen åbnede han Den hellige Skrifts ord for menigheden som foregribelse af den eukaristiske fejring. I løbet af fastetiden vidnede hans spontane meditationer over korsvejens stationer om et intimt forhold til Jesu lidelse. Eller når han anførte rosenkransbønnen i menigheden ærede han

P. Leo Kertz.

Guds Moder i et kærligt sprog, der havde rødder i en levende barndomstro.

Jeg har selv mange erindringer om p. Leo – helt tilbage fra seminarietiden, og navnlig hans hengivenhed til Jesus i messen og Det allerhelligste Sakramente. Til dette dedikerede han hele sit liv under Jomfru Maria, Jesu moder, og Oblatfædrenes beskyttelse og inspiration. Minderne om p. Leos omsorg for de syge bør også nævnes og jeg har en frisk erindring herom, som aftvinger den største respekt for hans præstevirke. En fra menigheden, der lå for døden, blev næsten dagligt styrket af Det allerhelligste Sakramente, da p. Leo besøgte ham i hjemmet, senere på hospitalet og i den sidste tid på hospicet. Når alt kommer til stykket er det måske hvad præstegerningen handler om – at tilbyde messens hellige sakramente og ledsage de syge mod deres evige hjem. Det synes i hvert fald at være hvad præstegerning betød for p. Leo Kertz.

Lad vore bønner ledsage p. Leo fremover nu hvor han har endt sin præstegerning i Vor Frue/Skt. Antoni. Med taknemmelighed overgiver vi ham til Gud og Jomfru Maria, den ubesmittedes kærlighed i hans fremtidige tjeneste for Jesu Evangelium.

'Be the Change'-arrangement sender stor check til Niger

Indsamling på Institut Sankt Joseph til fordel for skolebørn i Niger.

Tekst & foto: Kim Broström

ARRANGEMENT Hvert andet år holder Institut Sankt Joseph på Østerbro temadage, hvor alt er anderledes. Alle på skolen gør noget andet end de plejer og den almindelige undervisning erstattes af alle

Institut Sankt Joseph er en moderne katolsk skole for 560 børn fra 59 nationer, som taler 33 forskellige sprog. Skolen ser sig selv som en bredt funderet humanistisk dannelsesinstitution, og tilbyder et ambitiøst og omsorgsfuldt skolemiljø med fokus på høj faglighed, fællesskab og medmenneskelighed.

Til august 2014 udvider skolen med en ny international tosproget afdeling. Læs mere på www.sanktjoseph.dk.

fakta

mulige andre spændende aktiviteter. Under overskriften 'Ansvar for medmennesket og verden' gør elever og lærere en særlig indsats for at hjælpe mennesker i nød, godt hjulpet af forældre, frivillige og mange sponsorer. I år fik temadagene, den 4.-13. september, navnet 'Be the Change'. Formålet var at hjælpe nomadebørn i Niger med at få mulighed for at komme i skole, og dermed gøre en forskel for mennesker, som aldrig har set hverken computere eller smartboards. Projektet i Niger ledes af Caritas Danmark.

Skolens elever var under Be the Change opdelt i 'telte' eller værksteder på kryds og tværs, helt uafhængig af alder og klasser. Nogle værksteder var teoretiske og handlede for eksempel om menneskerettigheder, kultur og drama, andre værksteder var praktisk orienterede og stod for mad, loppemarked og auktion. Men alle eleverne lærte noget på en anden måde end de plejer, og alle var i samarbejde med til at sikre et fantastisk indsamlingsresultat.

De sidste to dage slog 'Be the Change' dørene op for elevernes familier som be-

søgte værkstederne, spiste i madteltet, købte spændende ting på loppemarkedet og ikke mindst de mange fine ting og kunstværker, som eleverne havde fremstillet i løbet af temadagene.

Løb og indsamling

Torsdag den 12. september gennemførtes det store 'Be the Change'-løb, hvor næsten 700 mennesker deltog. Skolen havde ekstraordinært fået lov af militæret til at afholde løbet i Kastellet, som dannede en fantastisk ramme.

Mange butikker og virksomheder på Østerbro var med som sponsorer, enten ved direkte økonomisk eller praktisk støtte, eller gavekort, som blev bortloddet eller solgt.

Efterhånden som fredagen skred frem stod det klart, at det indsamlede resultat ville blive højt; på skolens kontor skulle der tælles hurtigt, og ved 17-tiden var 70.000 kroner nået. Men en time senere kunne skoleleder

Andreas Rude, medlem af Caritas Danmarks bestyrelse og forældre på skolen, Jann Sjusen, generalsekretær for Caritas Danmark og skoleleder Peter Franklin viser stolt checken på det store indsamlede beløb.

Peter Franklin overrække en check på hele 103.818 kroner til generalsekretær Jann Sjusen fra Caritas Danmark.

"Beløbet er så stort, at det virkelig kan gøre en forskel", sagde generalsekretær Jann Sjusen og lovede at Caritas på et senere tidspunkt vil komme på besøg igen fortælle om hvordan projektet i Niger udvikler sig.

Pave Frans og samvittigheden

I Katolsk Orienterings topartikel i KO nr. 14: "Er pave Frans' interviews en ny form for encyklika", citeres paven for flg.: "enhver har sin egen idé om godt og ondt og bør vælge at følge det gode og kæmpe mod det onde, som han føler det."

En tidligere prof. fra det teologiske fakultet i Firenze, Pietro De Marco citeres for meget kritisk at udtale, at det er en relativistisk glidning i paven argumentation, som er typisk postmodernistisk, hvor den individuelle beslutning som sådan altid er god eller i det mindste værdifuld i og med den er personlig og taget i frihed. Senere udtaler denne De Marco at paven behager til højre og venstre praktiserende og ikke-troende uden evne til at skelne.

Nu er det imidlertid sådan, at pave Frans egentlig blot citerer fra det 2. Vatikanconcils konstitution om Kirken i den moderne verden pkt. 16: Om den moralske samvittigheds værdighed, samt pkt. 17: Om frihedens særlige værdi. Det er efter min mening nogle af de smukkeste tekster i konstitutionen.

Det vi føre for vidt her at citere de to tekster, men mange af Katolsk Orienterings læsere har sikkert koncilteksterne hjemme i reolen, eller kan låne dem i sognet, så derfor blot et par udpluk her af konstitutionen.

Pkt. 16: "I samvittighedens dyb opdager mennesket en lov, det ikke har givet sig selv, men som forlanger at blive adlydt; en røst, der opfordrer mennesket til at elske og gøre det gode og til at sky det onde ---- For mennesket har i sit hjerte en lov, der er indprentet af Gud. At adlyde denne lov er menneskets værdighed, og ifølge den skal det dømmes."

Pkt. 17: Gud har villet, at mennesket skal søge sin Skaber af egen fri vilje og nå frem til total og salig fuldkommenhed ved frit at knytte sig til Ham. (Afsluttes med): Ethvert menneske kommer dog, på grundlag af hvad det har gjort af godt og ondt, til at aflægge regnskab for sit eget liv foran Guds domstol."

Mon ikke den gode prof. Marco skal gå hjem at læse på "sine" Vatikanconcil tekster (forhåbentlig har han dem). Det ser modsat ud til at pave Frans er hjemme i lektien. Godt gået pave Frans.

Erik Elnebo, 2730 Herlev

Moral og dobbeltmoral – et katolsk raffinement?

På bispedømmets hjemmeside (den 23. oktober 2013) refereres præfekten for Trosælærekongregationen, ærkebiskop Gerhard Müller, for at have bekræftet Vatikanets mangeårige lære om ikke at tillade gengifte fraskilte adgang til sakramenterne. På formalistisk vis anfører Müller den brigade af Vatikanbogholdere, der på både arrogant og nedladende vis stiller sig til herre over hver enkelt katoliks personlige nærvær med Gud og dermed formynderisk tager patent på dels at vide, hvad Gud mener er ret og ikke ret, dels patenterer og institutionaliserer et Guds-billede, der er ekskluderende på den allermest ukærlige og fjendske måde. Men måske en meget forståelig logik i et socialt fællesskab, hvor det tilsyneladende er en større synd at være fraskilt gengift end at være pædofil og kunne både modtage og give nadveren.

Min Gud er ikke den formalistiske bogholder-Gud, som lederen af Trosælærekongregationen eksponerer. Og bliver det aldrig! Den Gud jeg har lært at kende er tolerant, forstående og menneskekærlig – og sætter mennesket over formalisme og bogholderi og humanistisk småtskårenhed. Måske fordi den Gud, jeg kender, endnu ikke har forstået det katolske kleresi og deres patentkontor i Rom?

Det virker, som om Den katolske Kirke kunne trænge til en kraftig kontemplativ kogevaske, da tiltagene i forhold til de seneste mange års berettigede turbulens omkring kirkens dobbeltmoral tilsyneladende kun har haft et legitimerende formål og intet reelt indhold.

Så se at komme i gang med at vaske!

Jørn Helder, 4653 Karise

Kirkeskat igen igen

"Katolikkerne betaler den kirkeskat som kirken fortjener".

Eller set fra en anden vinkel.

Katolikkerne får den kirke som de fortjener.

Jeg ved ikke hvad en katolsk præst får i løn, men efter sigende er den lav sammenlignet med andre tilsvarende grupper. Vor biskop synes heller ikke at leve i overdreven luksus. Kun en mindre del af katolikker betaler de 1-2 % i skat. Eller skal vi kalde det Bidrag til bevaring af Guds kirke.

Vi har sikkert alle hørt en eller flere syge undskyldninger: "Den katolske kirke er stenrig" "Præsten bruger pengene forkert" "Præsten vil ikke støtte mit forslag til det eller det". Så vil jeg heller ikke betale kirkeskat o.s.v. Min egen undskyldning de første år som katolik var ligeså syg. Min mand var optaget nogle år før, og hans navn stod derfor på KO. Det kunne ikke ændres til begge navne! Noget jeg dengang opfattede som dybt ydmygende og sårende, og derfor også som ringeagt overfor kvinder i kirken.

Men hvorfor er mange så uvillige til at betale? Kirken er normalt fyldt næsten hver søndag, så behovet er der. Har de ikke råd? Næppe årsagen i de fleste tilfælde. Har man helt glemt at Jesus Kristus blev født og korsfæstet for vor skyld, for at give os mulighed for at vende tilbage til vor Faders Rige. De sidste 2000 år har Helligånden arbejdet utrætteligt for at vejlede os, gennem helgener, mystikere, præster og mange andre troende mennesker, og selvfølgelig ikke mindst gennem Jomfru Maria med de mange steder, hvor hun har åbenbaret sig. Desuden er Jesus Kristus tilstede i den forvandlede hostie for at være med os, så vi får styrke til at følge Hans veje og være medarbejdere i og for Hans kirke. For modsat protestanterne, der opfatter nadveren symbolsk, tror vi – ikke mindst på grund af de mange eukaristiske mirakler gennem flere hundrede år – på Jesus reelle nærvær i nadveren. En helt ufattelig kostbar gave vi modtager!!!

Men hvordan siger vi så tak for Guds store kærlighed til os? Ofte med en vis lige gyldighed. Vi har jo alle de mange "guldkalve" at pleje. Vi kan nemt bruge mange tusinde kroner på os selv hvert år. Ferier, fornøjelser, nyt tøj (selvom skabet er fyldt) restaurantbesøg, rødvin til bøffen og mange andre ting, vi (sagtens) kunne undvære. Og så bliver der jo ikke så meget til Guds kirke. Nå pyt, Jesus tilgiver os nok alligevel, når vi skal dø!! (Det håber vi da) Ingen grund til at betale kirkeskat, ligesom det må være nok med et par fedtede småmønter i kurven.

80 % af katolikkerne betaler ikke kirkeskat og de 20 %, som betaler ser ingen grund til at ofre sig og betale for dem som ikke vil.

Resultat: Katolikkerne får den kirke, de fortjener, alt imens bygningerne forfalder og der bliver råd til færre og færre præster til at forkynde Guds Ord. Til stor glæde for Guds modstandere!

Tenna Mikkelsen, 7323 Give

Kommentar til John-Erik Stig Hansen i KO nr. 13

Kære John-Erik Stig Hansen

Du har fuldstændig ret

Katolikkerne betaler den kirkeskat som kirken fortjener.

Som du, har jeg i mange år betalt 2 % af min indtægt, men jeg gør det ikke mere, så længe nogen skal have 850.000 kr. om året, mens kirker og præstegårde forfalder.

Tove Perstrup, 4293 Dianalund

Læserbreve

Indsendte indlæg skal forsynes med navn, adresse og telefonnummer.

- Kun navn og postnr. offentliggøres i bladet.
- Max. grænse for læserbreve: 400 ord. (vi forbeholder os ret til at forkorte læserbreve over denne længde).
- Max. grænse for kommentarer 800 ord. KO bringer en kommentar pr. nummer.
- Læserbreve kan indsendes som e-mail til redaktion@katolskoriering.dk

Eller som brev til: Katolsk Orientering, redaktionen, Gl Kongevej 15, 1610 København V.

Katolsk Orientering bringer ikke læserbreve eller kommentarer som har været trykt i andre medier.

Betal kirkeskat og bevar kirken i Danmark

I nr. 13 af KO skrev menighedsrådsformanden ved Skt. Knud Lavard Kirke i Lyngby mod bispedømmets nuværende kirkeskattekampagne. Vores indlæg er en brandtale FOR kirkeskattekampagnen. Hvorfor? Fordi vi tror på, at løsningen på bispedømmets manglende indtægter er, at vi alle betaler til kirken.

Som menighedsrådsformænd ved Jesu Hjerte Kirke og Sakramentskirken i København kan vi læse i statistikken, at mindre end hvert 5. voksne sognebarn betaler kirkeskat. Langt de fleste i vores menigheder betaler slet ikke til bispedømmet. Det er denne gruppe af sognebørn, kirkeskattekampagnen går efter.

Kampagnen bygger på en præmis om, at katolikkerne i Danmark vil bevare Kirken, som den er i dag. Det vil sige, at der er kirker, der hvor de ligger i dag, og at der er en sognepræst.

Meget taler for rigtigheden af denne præmis. Vi kan se, at folk bliver enormt kede af det, når der lukkes kirker, som det lige er sket i Nordsjælland. Fra vore egne kirker mærker vi, hvordan det er at dele sognepræst med i alt 4 menigheder, og vi skal hilse og sige, at det ikke altid er en drøm.

Vores appel til vores brødre og søstre er: betal kirkeskat! Bispedømmet anbefaler, at man betaler 1 procent af sin bruttoindkomst, men mindre kan også gøre det. Send et signal om, at du vil bevare kirken i Danmark. For dig selv og for dine børn og børnebørn!

Peter Dal og Ewa Siekierski, menighedsrådsformænd ved hhv. Jesu Hjerte Kirke og Sakramentskirken, København.

Næste pilgrimsrejse til Medjugorje
som bliver arrangeret af Maria Truelsen med pastor Benny som præst finder sted fra

den 26. september til 3. oktober 2014

Tilmelding på 24 60 23 08 eller
e-mail: mariatruelsen@mail.tele.dk

Katolsk Orientering

Indlæg til Katolsk Orientering nr. 15, som udkommer **fredag den 8. november 2013** skal være redaktionen i hænde senest **mandag den 21. oktober 2013**

Indlæg til Katolsk Orientering nr. 16, som udkommer **fredag den 29.. november 2013** skal være redaktionen i hænde senest **mandag den 11. november 2013**

Venlig hilsen Redaktionen

Informationschef: Niels Messerschmidt (ansvarshavende)

Redaktør: Lisbeth Rütz

Layout: Margrethe Stenby

annoncer og abonnement: Lisbeth Rønne
roenne@katolskoriering.dk

Medarbejdere i dette nr.:

Sebastian Olden Jørgensen, Kirsten Krog, Jesper Fich, Nik Bredholt, Hans Jensen, p. Michael Bradley OMI, Kim Broström, Bengt Malmgren

Redaktion og annoncer:

Katolsk Orientering, Gammel Kongevej 15, 1610 København V, tlf.: 3355 6040 kl. 9-13 mandag-torsdag, Fax 3355 6041.

E-mail: redaktion@katolskoriering.dk, Giro 205-7042

Abonnementspris 510 kr. helårligt.

Alle katolske husstande kan få bladet tilsendt gratis
Udgiver Ansgarstiftelsen, Gammel Kongevej 15, DK 1610 København V

Tryk Greentech Rotaprint - Distribueret oplag 10.100
ISSN 0902-297X

Sankt Andreas Bibliotek og Antikvariat

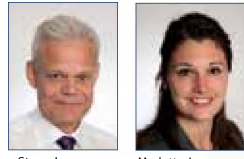
Tirsdag og torsdag 10-12 og 13-16.45
Onsdag og fredag 10-12 og 13-16
Mandag lukket.

bibliotek@katolsk.dk
Tlf: 33 55 60 90

Vanløse Begravelsesforretning

Jyllingevej 8 · 2720 Vanløse

Deres lokale bedemand siden 1940...

Steen Jørgensen Mariette Jørgensen

38 71 75 01

Ring og aftal et møde enten
i Deres hjem eller hos os.
Vi træffes også aften,
weekend og helligdage.

www.v-lm.dk

Kastrup Begravelsesforretning

Telefon 32 55 55 55

Døgnvagt

Bedemand Michael Riis

Amagerbrogade 155

Dragør Begravelsesforretning · Telefon 32 53 06 29
Taastrup Begravelsesforretning · Telefon 43 99 19 19

Det sker i bispedømmet

November

Fredag 8. kl. 18.00-19.30: "Åben Dør". Personlig samtale og
forbøn v/pastor Lars Messerschmidt m.fl. Sted: Jesu Hjerter
Kirkes menighedslokaler, Stenosgade, Kbh.
Inf. 33 33 05 02 og www.forsoningsoghelbredelsesmesse.dk

Mandag 11. kl. 19.00-21.00: Foredrag: Forsoningens
Sakramente/v pastor Lars Messerschmidt m.fl. Sted Jesu
Hjerter Kirkes menighedssal, Stenosgade, Kbh.
Inf. 33 33 05 02 og www.forsoningsoghelbredelsesmesse.dk

Torsdag 14. kl. 20.00-23.00: Natkirke, Sakramentskirken,
Nørrebrogade, Kbh. for alle interesserede. Der er mulighed
for tilbedelse, personlig forbøn, for at tale med en af medarbej-
derne, eller blot for at nyde stilheden og roen i kirkerummet.
Man kan komme og gå som det passer. Aftenen slutter med
sakramental velsignelse ca. 22.45.

Mandag 18. kl. 19.00-20.00: Meditationsaften, derefter kaffe
og te. Sted: Strandvejen 91, Kbh. Ø

Lørdag 23. kl. 13.00-16.45: Niels Stensen – 25 år som
salig, seminar. Sted: Sankt Ansgar Kirkes menighedslokaler,
Bredgade 69 A, Kbh. kl. 17.00 Festmesse med biskop Kozon,
derefter reception i menighedslokalet. Seminar, festmesse og
reception er gratis og åbent for alle.

Lørdag 23. kl. 14.30-16.30: Temalørdag: Med Paven i Rio for
at fejre troen. VUD (VerdensUngdomsDag) 2013v/ p. Fabrizio
Milazzo. Sted: Sankt Therese Kirke, Bernstorffsvej 56, Hel-
lerup

Fredag 29. kl. 19.00-ca. 21.30: Forsonings- og helbredelses-
messe, Jesu Hjerter Kirke, Stenosgade, Kbh. v/pastor Lars
Messerschmidt m.fl. Skriftemål fra kl. 18.00.
Inf.: 33 33 05 02 og www.forsoningsoghelbredelsesmesse.dk

December

Lørdag 7. kl. 14.30: Voksenkatekese: Tema: Benedikt XVI –
Jesus af Nazareth - barndomsfortællingerne v/Ulla Elmquist.
Sted: Sankt Ansgar Kirkes menighedssal, Bredgade 69, Kbh.
Kr. 40,- til materialer, kaffe og te. Slutter med messe kl. 17.00.
Alle er velkomne.

Torsdag 12. kl. 20.00-23.00: Natkirke, Sakramentskirken,
Nørrebrogade, Kbh. for alle interesserede. Der er mulighed
for tilbedelse, personlig forbøn, for at tale med en af
medarbejderne, eller blot for at nyde stilheden og roen i
kirkerummet. Man kan komme og gå som det passer. Aftenen
slutter med sakramental velsignelse ca. 22.45.

Første og sidste onsdag i måneden kl. 17.30-19.30: Hjælp
til misbrugere og pårørende ved den katolske organisation
Cenacolo. Rådgivningen finder sted i Bredgade 69 A, Kbh. K.
Tlf.: 51 53 41 60

Skt. Thomas Fællesskabet inviterer til eukaristi, lovprisning
og katekese. Sted: Oratoriet, Vor Frue Kirke, Ryesgade 26,
Aarhus C. Info: p. Herbert, SJ 87 30 70 42 eller 24 27 86 89,
eller Jan Zieleskiewicz 50 29 13 57.

E-mail: johny.zet@gmail.com

Datoer i november og december: onsdage kl. 19.00 den 13/11,
20/11 og 27/11, 11/12 og 18/12

Messe med forbøn for de syge afholdes hver den 1. onsdag
i måneden fra kl. 19.00-21.00 Sted: Vor Frue Kirke, Ryesgade
26, 8000 Aarhus C.
Datoer i efteråret: 6/11 og 4/12

Trosælærkursus for voksne katolikker. Sted: Jesu Hjerter
Kirkes menighedssal, Stenosgade, Kbh. Det er gratis at delt-
age. Alle er velkomne. Kurserne afholdes hver onsdag
kl. 19.30.

Konvertitkursus hver torsdag kl. 19.30 i Sankt Ansgar
Kirkes menighedslokaler Bredgade 69 A, Kbh. Der er ingen
tilmelding – mød blot op!

Biskoppens kalender

November

Lørdag 9. kl. 12.30: Vietnamesisk messe i anledning af
afslutningen af "Troens År" Vor Frue Kirke, Aarhus
Søndag 10. kl. 11.00: Pavens dag - messe i Domkirken, kl.
16.30: Vesper i Domkirken
Onsdag 13. og torsdag 14: Møde i COMECE, Bruxelles
Fredag 15. kl. 16.00: Møde i Pastoralrådets Forretnings-
udvalg
Lørdag 16. og søndag 17.: Pastoralrådsmøde på Magleås
Onsdag 20. kl. 9.00: Messe for personalet på Gl. Kongevej
Torsdag 21. kl. 15.00: Fællesmøde - Danske Kirkers Råd
og Økumenisk Forum
Lørdag 23. kl. 13.00: Niels Stensen symposium, Bredgade,
kl. 17.00: messe i Domkirken
Søndag 24. kl. 11.00: Afslutning af Troens År - messe i
Domkirken
Lørdag 30. kl. 16.00: Sankt Andreas Fest -messe i Ordrup

December

Søndag 1. kl. 18.00: Messe i Jesu Hjerter Kirke
Onsdag 4. kl. 11.00: Møde i Økonomisk Råd
Lørdag 7. kl. 10.00: Messe hos Kærlighedens Missionærer
Tirsdag 10. kl. 10.00: Møde i Biskoppeligt Råd
Onsdag 11. kl. 9.00: Messe for personalet på Gl. Kongevej
Søndag 15. kl. 18.00: Messe i Jesu Hjerter Kirke
Torsdag 19. kl. 16.30: Møde i Forretningsudvalget
Tirsdag 24. kl. 24.00: Messe i Domkirken
Onsdag 25. kl. 11.00: Messe i Domkirken
Søndag 29. kl. 11.00: Messe i Domkirken

Støtter mindre
projekter

www.vincentgrupperne.dk

Martin Ryom

- en katolsk bedemand

T 39 29 60 08

Lykkesholms Allé 9A | 1902 Frederiksberg C

TELEFONLINE SOS FORBØN

Ønsker du forbøn, et lyttende øre,
et ord fra Jesus og en velsignelse
så ring: **75 18 18 08**

Torsdag, fredag
og lørdag kl. 20.00-23.00 hele året

Lad dine børnebørn vide
hvorfør vi fejrer
Mortensaften

En billedbog
om næstekærlighed

Da Morten
delte sin kappe

Fra 3 år. Bestil den i alle landets boghandlere eller på www.pastoral.dk

UDGIVELSESPLAN 2014

Stof til:	som udkommer fredag den	skal være fremme senest mandag den
KO nr. 1	17. januar	16. december 2013
KO nr. 2	7. februar	20. januar
KO nr. 3	28. februar	10. februar
KO nr. 4	21. marts	3. marts
KO nr. 5	11. april	24. marts
KO nr. 6	2. maj	7. april
KO nr. 7	23. maj	5. maj
KO nr. 8	13. juni	26. maj
KO nr. 9	4. juli	16. juni
KO nr. 10	15. august	28. juli
KO nr. 11	29. august	11. august
KO nr. 12	19. september	1. september
KO nr. 13	10. oktober	22. september
KO nr. 14	31. oktober	13. oktober
KO nr. 15	14. november	27. oktober
KO nr. 16	28. november	10. november
KO nr. 17	12. december	24. november
KO nr. 1-2015	16. januar 2015	15. december 2014

”Jeg blev omvendt af den kæmpende pave”

Interview med den franske forfatter François Taillandier.

SPIRITUALITET Kan man omvende sig til kristendommen på grund af Johannes Paul II og efter egen opfattelse blive ved med at være progressiv? Umiddelbart virker det, som har præget François Taillandiers, den franske forfatter og journalists liv som en mærkelig cocktail. Han har oplevet at vende tilbage til troen på grund af pave Wojtyła, på grund af de krav han stillede til os, på grund af hans budskab, der kræver en fællesskabets mentalitet og på grund af hans afstandtagen fra en liberal kapitalisme, der er grusom mod de fattige.

Hvad er Deres religiøse baggrund?

Jeg blev døbt som barn og modtog den

første hellige kommunion. Lige fra jeg var barn, mærkede jeg en slags familiær katolicisme – som man gik i skole, gik man også til messe. Med min opvækst mistede jeg, som så mange andre i min generation, fuldstændig kontakten med Kirken. Det varede i lang tid. Derefter ændrede Johannes Paul II's skikkelse og hans ageren det billede, som jeg havde skabt mig af katolicismen. Wojtyła havde en meget fremtrædende international politisk rolle; men samtidig med sit budskab om Kristus var han kritisk over for verden, som den så ud dengang. Det var det første chok – som ung tænkte jeg, at kristendommen repræsenterede en på forhånd fastlagt ideologi. Senere forstod jeg, at det ikke var sådan, men at det var et spørgsmål

om at konfrontere verden med et krav om sandhed.

Hvornår vendte De tilbage til troen?

Omkring år 2000. Jeg fortsatte med at leve som forfatter, jeg tog mig af mine børn, og jeg forsøgte ikke at omvende mig. Nogle venner, der er journalister, bad mig om at skrive noget om Johannes Paul II. Jeg svarede: men jeg er jo ikke troende. Så sagde de: skriv alligevel. For øvrigt tvang de mig engang næsten til at komme ud af skabet. I anledning af en reportage i Det hellige Land havde jeg en chauffør og en fotograf til min disposition. Knap var vi kommet afsted, før de spurgte mig ud om mit religiøse tilhørsforhold. Den ene præsenterede sig som muslim, den anden som sekulær jøde. Jeg overraskede mig selv ved at sige, jeg er katolik. Det havde jeg aldrig hævdet før. Jeg havde altid følt en tilknytning til den kulturelle katolicisme, til Kirkens betydning som sådan og til den kristne kunst. Også som ikke troende var jeg overbevist om, at uden kristendommen ville den europæiske litte-

ratur simpelthen ikke eksistere. Jeg har altid været opmærksom på, at Kirken hjælper os til at være et samfund. I Frankrig har man i de seneste år talt meget om det sociale bånd – en dimension midt imellem individualisme og fællesskab. Kirken der får os til at gå til messe, der får os til at være et samfund, der kalder på os og forener os med hinanden – alt det har jeg altid betragtet som en rigdom. Og jeg blev klar over at Johannes Paul II's budskab netop var med til at skabe alt dette, som vores nuværende samfund i så høj grad mangler.

Kan De uddybe den centrale rolle, som Wojtyła spillede i, at De vendte tilbage til den katolske tro?

Paradoksalt nok har det kulturelle establishments vedvarende kritik af Kirken og den polske pave bragt mig nærmere troen. Da jeg hørte tale om, hvor reaktionær Kirken var, forsøgte jeg at forstå det bedre, og i realiteten fandt jeg, at det Kirken stod for, var et modsigelsesens tegn i samfundet. For mig har en *Fortsættes nedenunder* ▼

Adresselabel, flytning	Til Post Danmarks stregkode
------------------------	-----------------------------

MASKINEL MAGASINPOST
 42512
 Afsender: Katolsk Orientering
 Katolsk Orientering · nr. 15
 8. november 2013 · 39. årgang

PP
 DANMARK

sådan kritik været et signal, som har vist mig vejen. Og da jeg i 2000 blev bedt om at skrive noget om Johannes Paul II, skete der noget inden i mig, så at jeg måtte indrømme over for mig selv: Hvis Kristus er opstanden, så er de fire beretninger i Evangelierne om det samme faktum sande, for der var ingen anden grund til at skrive om det på så forskellige måder, hvis de ikke talte om en kendsgerning. Ingen hypotese, som vores fantasi har fostret, kan frembringe en idé som opstandelsen.

Det er mærkeligt, at en pave som Wojtyła, der af medierne blev betragtet som konservativ, fik en "progressiv" som Dem til at genopdage troen

Jeg begyndte at beskæftige mig med Johannes Paul II/Wojtyła for længe siden. Jeg husker særdeles godt den dag, da han blev valgt til pave. Som alle andre blev jeg forbavset over, at der var blevet valgt en kardinal fra den kommunistiske verden. Så var der det mærkelige mordforsøg på ham ved attentatet i 1981. Fra da af interesserede jeg mig for hans fortid. Jeg opdagede en kæmpende – en mand der var født i Polen havde kæmpet mod nazismen i modstandskampen og havde modsat sig kommunismen – den anden totalitære strømning. I 80'erne havde han en fundamental rolle i regimernes fald i Østeuropa. For mig, som for mange italienere, plejede paven at være en italiensk kardinal, som ikke bevægede sig væk fra Vatikanet, Men Johannes Paul II rystede det statiske billede, vi havde dannet os af paven. Hver gang han kom til et sted, dukkede tusinder af personer op ud af intet. Takket være hans personlighed og vidnesbyrd forstod jeg, at kristendommen var en levende ting for millioner og atter millioner af mennesker – først og fremmest for

mange fattige. Det var en stor opdagelse for mig. For eksempel da han, som kom fra et kommunistisk land, tog til Fidel Castros Cuba og opførte sig der som en far mod sine egne børn – det slog mig meget. Også det valg at han ikke ville give afkald på sin sendelse under sin sygdom var for mig meget talende. Enhver – også de ikke troende – måtte indrømme, at Wojtyła var en mand som levede for Kristus og hørte Ham til.

At De nærmerede Dem til kristendommen betød ikke en konservativ drejning for Dem. Ofte medfører det at man vender tilbage til troen en gennemgribende forandring i den måde, man ser verden på.

Jeg voksede op i en periode, hvor kommunismen endnu stod for forandring. Jeg har altid haft sympati for kommunismen. Så oplevede jeg den periode, hvor kommunismen gradvist forsvandt. Det gjorde, at man generelt tabte ethvert revolutionært håb. Den liberale kapitalisme triumferede overalt, der fandtes ikke noget valg – at konsumere og producere er på alle breddegrader blevet højdepunktet i ethvert menneskes liv. Også i vores demokratier er menneskerettighederne underlagt denne dynamik. I realiteten drejer det sig også i dette tilfælde om en illusorisk ideologi, for lige som under kommunismen er verden blevet ved med at være voldelig med den globale kapitalisme. Uligheden mellem dem der ejer og dem der intet har, er meget stor. Vi lever i samfund, der er gennemsyrede af vold. Derfor forekommer det mig, at Kristi budskab kan være et ekko på en helt ny måde i dette tomrum. Allerede Johannes Paul II, han som kendte kommunismen så godt, havde fastslået, at den liberale globale kapitalisme ikke var det fuldstændige og definitive svar på menneskers behov. For eksempel

har Wojtyłas omstridte og stærke kritik af den fremherskende mentalitet i seksuelle spørgsmål altid fascineret mig.

Den kristne tradition, har den endnu noget at sige Europa eller betyder sekulariseringen af det gamle kontinent nødvendigvis, at kristendommen taber sin rolle?

Kristendommen har i dag mere end nogensinde noget at sige til det kapitalistiske Vesten. Vesten er nemlig præget af et eneste begær efter at konsumere materielle goder, ting og personer. Vi lever i et samfund, hvor de gamle idealer om retfærdighed er forsvundet.

”Men Kristi budskab er et alternativ til ideen om, at vi kun bliver lykkelige ved at konsumere materielle ting og personer.”

Kristus lærer os, at håbet om noget andet findes, og at der findes et løfte om sjæls frelse. Vi er kaldede til at være mere end bare maskiner, der konsumerer materielle ting og personer. Hvis vi ser os om, hvor finder vi så en stemme der stærkere end kristendommens tager afstand fra den aktuelle verden, den herskende mentalitet, den dominerende mening? Hvor finder vi en mere radikal appel til retfærdighed, til en rigtig måde at omgås jordiske goder på? Kristus fortsætter med at tale til os. Jeg er overbevist om, at det kristne budskab kan gavne mennesket og hele samfundet. Kristendommen har meget at sige og meget at sætte på dagsordenen i dag.

Fra serien "I nuovi credenti" (de nye troende). Bringes med tilladelse fra det italienske dagblad Avvenire. Oversættelse fra italiensk v. Lisbeth Rütz.

François Taillandier er født i 1955. Efter en periode som gymnasielærer arbejdede han som journalist ved tidsskriftet Livres Hebdo for derefter at blive forfatter.

I 2005 kom første bind af en roman på alt fem bind, hvor han beskriver det franske samfund gennem 50 år. I 2009 kandiderede han til en plads i Det franske Akademi. Som romanforfatter er han inspireret af Balzac. Taillandier skriver fast til aviserne le Figaro, l'Humanité, la Montagne og det katolske ugeblad Famille Chrétienne.

Biskopper bekymrede for fremmedhadet i Europa

Efterlyser større fleksibilitet og menneskelighed i immigrationspolitikken.

Tekst: Niels Messerschmidt

MIGRATION Samarbejdskomitéen for de katolske bispekonferencer i EU (COMECE) har under forsæde af kardinal Reinhard Marx i sluterklæringen efter deres efterårsplenarmøde i Bruxelles udtrykt stor bekymring "over det fremmedhad, immigranter møder i visse dele af Europa". Immigranterne er "en mulighed for vore samfund og menigheder", især når man ser på "de talenter, kulturer og færdigheder, de bringer med sig". Det er vigtigt, at "menigheder over hele Europa hilser immigranterne velkomne og gør alt for at de skal føle sig hjemme".

De katolske biskopper efterlyser en human immigrations-asylopolitik og håber de kan medvirke til at modernisere EU's fremtidige indenrigspolitik. Biskopperne understreger vigtigheden af, at medlemsstaternes lovgivning bliver overholdt, men efterlyser samtidig "en større fleksibilitet og fornemmelse for de menneskelige aspekter".

Med henvisning til den uholdbare situation på den italienske ø Lampedusa og de mange bådulykker i Middelhavet, som allerede har kostet mere end 20.000 liv, peger biskopperne på Den maltesiske Bispekonference, der har bedt om økonomisk hjælp til at tackle situationen med mange bådflugt-

ninge i landet. "Det er vigtigt at alle EU-landene er solidariske", skriver COMECE i deres erklæring.

Biskopperne peger også på nødvendigheden af en koordineret indsats til at hjælpe modtager- og transitlandene for at gøre dem i stand til at håndtere det store antal immigranter. "En større økonomisk støtte til oprindelseslandene vil samtidig være med til at sikre, at potentielle immigranter vælger at blive i deres hjemlande". Endelig slås det fast, at det er bydende nødvendigt med en ensartet immigrationspolitik indenfor EU, som samstemmes med andre politiske områder som fx handels-, bistands- og det udenrigspolitiske område.

Verden er bange for solidaritet

Pave Frans besøgte tidligere i år øen Lampedusa syd for Sicilien (det sted, som mange flygtninge ankommer til, når de flygter over Middelhavet). Her mindede han om, at flygtningene har en lang, farefuld og udmattende rejse bag sig, når de ankommer til flygtningecentrene. Og han tænker tit på de kvinder og mødre, der udholder alt dette for at sikre deres børn en god fremtid og håbet om et bedre liv.

"Lad os hjælpe med at genopbygge tilliden! Lad os vise jer, at vi kan åbne et vindue mod fremtiden ved at modtage jer med åbne arme som brødre og søstre. Ja, mere end et vindue – en dør, så flere og flere kan få en fremtid!"

Paven sagde videre, at den moderne verden er bange for solidaritet. "Den forsøger at undgå ordet. Men det er vores ord! At tjene betyder at genkende og tage imod spørgsmålet om retfærdighed og håb, og finde konkrete fælles veje til frihed".

Efter at have besøgt Lampedusa kort efter den sidste bådulykke gav EU-kommissionens formand, José Manuel Barroso, tilsagn om at yde Italien både økonomisk og moralsk støtte. Han lovede landet 30 mio. euro (godt 220 mio. kroner) i ekstraordinær hjælp til at klare de presserende problemer med de mange flygtninge, der ankommer til den lille ø i Middelhavet.

Bådflugtninge i tusindvis krydser Middelhavet i håbet om at skabe bedre livsbetingelser på det europæiske fastland. Foto: Wikipedia.

Kontroversielt paveinterview fjernet fra Vatikanets hjemmeside

Var nedskrevet efter journalistens egen hukommelse.

INTERVIEW Et kontroversielt interview med pave Frans, der i begyndelsen af oktober blev offentliggjort i det italienske dagblad La Repubblica er blevet fjernet fra Vatikanets hjemmeside.

Interviewet, som blev gennemført af dagbladets grundlægger, Eugenio Scalfari, skabte stor international opmærksomhed. I interviewet siger pave Frans blandt andet, at han ikke er interesseret i at omvende den ateistiske journalist, at ungdomsarbejdsløsheden er det mest alvorlige problem i verden i dag, og at det er nok for ikke-troende at følge deres egen samvittighed. Paven udtrykte også stærk kritik mod holdninger, han mente var almindelige i Vatikanet.

Det er senere kommet frem, at den offentliggjorte tekst i La Repubblica ikke var en nøjagtig nedskrivning af

interviewet med paven. Det viste sig, at den 80-årige Eugenio Scalfari ikke havde taget notater under selve interviewet, men at han efterfølgende havde rekonstrueret interviewet efter hukommelsen.

Vatikanets talsmand, p. Federico Lombardi, siger til journalister, at man har valgt at fjerne teksten fra Vatikanets hjemmeside fordi artiklen ikke var en nøjagtig gengivelse af pavens ord. Og han tilføjede, at det var statssekretæren og ikke paven selv, der havde truffet beslutningen om at fjerne teksten – hvilket modsiger rygterne i italienske medier om at beslutningen var taget af paven, som ikke skulle have været glad for at artiklen lå på Vatikanets hjemmeside.

Lombardi forsikrede journalisterne om, at interviewet gengav pavens generelle overvejelser på en korrekt måde, men at de altså ikke var hans egne ord.

NM

Grundlæggeren af avisen La Repubblica, Eugenio Scalfari, havde skrevet et kontroversielt interview med pave Frans efter hukommelsen. Det har fået Vatikanet til at fjerne artiklen fra sin hjemmeside. Foto: Wikipedia.

Pastoralrådsmødet

Klerikalisme, neokatekumenatet og økonomi på dagsordenen.

Læs mere side 5

Niels Stensen

Niels Stensen fejres med valfart, bogudgivelse og film.

Læs mere side 6-7

Om at finde sit kald

Hvordan svarer man på et kald?

Læs mere side 8

Istanbul

Den kristne fortid er ikke glemt.

Læs mere side 10-11

KO mener

Ønsker grænser for stamcelleforskning

Den 11. november udløb fristen for at indsamle støttetilkendegivelser til de første europæiske borgerinitiativer – et nyt instrument indført for at give EU-borgere mulighed for medindflydelse i unionens lovgivningsproces. Hertil kræves én million underskrifter af EU-borgere fra mindst syv af de 27 medlemslande, og med disse underskrifter i hånden skal EU-Parlamentet behandle det lovforslag, der skrives under på.

Et sådan borgerinitiativ er 'One of us', som har været i stand til at mønstre næsten dobbelt så mange underskrifter som påkrævet. Initiativet opfordrer EU til ved lov at anerkende det befrugtede æg som 'en af os' og at stoppe finansiering af forskning, der ødelægger menneskelige embryoner.

Ved fristens udløb var der indsamlet 1,9 mio. underskrifter. I tyve medlemslande blev der indsamlet mindstemålet af underskrifter, som krævedes af minimum syv lande. Ifølge initiativtagerne viser det store antal underskrifter, at "viljen til at beskytte menneskeligt liv er dybt rodfæstet i den europæiske befolkning". I Danmark nåede man op på 80 % af det ønskede minimum.

Initiativet kræver af EU, at der i budgettet "ikke bevilliges finansiering af aktiviteter, der ødelægger menneskelige embryoner eller forudsætter destruktion af disse". Og videre, at "forskningsaktiviteter, der ødelægger menneskelige embryoner, bl.a. dem, der har til formål at fremskaffe stamceller og forskning, der indebærer anvendelse af embryonale stamceller med henblik på senere anvendelse".

Ifølge initiativtagerne vil et forbud i høj grad bidrage til en mere konsekvent lovgivning i EU, især efter at EU-Domstolen i sagen stamcelleforskerne Oliver Brüstle vs. Greenpeace afgjorde, at det menneskelige embryo er omfattet og beskyttet af EU-lovgivningen.

I de kommende måneder skal EU-Kommissionen og Parlamentet mødes med initiativtagerne bag kampagnen for at drøfte de problemstillinger, 'One of us'-kampagnen peger på. Kommissionen skal desuden komme med et officielt svar, hvor de præciserer tiltag, de foreslår som svar på kampagnen. Kommissionen er dog ikke tvunget til at fremsætte et lovindgreb som følge af de mange underskrifter. Men beslutter Kommissionen at gøre det, vil dette lovforslag skulle igennem den sædvanlige lovgivningsproces.

Vatikanet afviser i øvrigt konsekvent enhver forskning i embryonale stamceller, men de udelukker ikke forskning i brugen af voksne stamceller og de støtter fx biotekvirksomheden Neostems forskning på området – med henblik på at fremme teknikker, der kan hjælpe syge mennesker uden at krænke retten til liv. Hermed ønsker Den katolske Kirke at signalere, at grundforskning på området sagtens kan gå hånd-i-hånd med katolsk etik og Kirkens lære, og at Kirken ønsker at spille en konstruktiv rolle på et af de mest lovende områder inden for den medicinske forskning i dag. En forskning, der i sit udgangspunkt respekterer det menneskelige liv og noget som mange EU-borgere nu har skrevet under på.

Niels Messerschmidt

NSA har også aflyttet Vatikanet

Efterretningstjenesten har aflyttet 46 mio. telefonopkald ind og ud af Vatikanet.

AFLYTNING USA's efterretningstjeneste National Security Agency (NSA) har ifølge det italienske magasin Panorama aflyttet telefonsamtaler ind og ud af Vatikanet i tiden før, under og efter konklavet, hvor Mario Bergoglio blev valgt til ny pave.

Panorama skriver, at NSA har aflyttet 46 millioner telefonopkald ind og ud af Vatikanet fra perioden 10. december 2012 til 8. januar 2013. Vatikanet tager dog medierapporterne med sindsro.

"Vi er ikke klar over noget vedrørende dette spørgsmål, og vi er ikke bekymrede over det", siger Vatikanets talsmand, p. Federico Lombardi.

Ifølge det italienske magasin har NSA inddelt de mange millioner telefonopkald fra Vatikanet i fire kategorier: lederskabsintentioner, trusler mod det finansielle system, udenrigspolitiske målsætninger og menneskerettigheder.

Pave Benedikt trådte tilbage i februar

og hans efterfølger, pave Frans blev valgt i marts. Det frygtedes, at telefonsamtalerne i Vatikanet er blevet overvåget indtil begyndelsen af konklavet, hvor kardinalerne

vælger det nye overhoved for den katolske kirke.

Tidligere i november kom det frem via en afsløring af den tidligere efterretningsagent Edward Snowden i den britiske avis The Guardian, at 35 verdensledere er blevet aflyttet af NSA. NM

Kardinal Angelo Bagnasco taler i mobiltelefon på vej til konklavet. Måske lyttede den amerikanske sikkerhedstjeneste med? Foto: L'osservatore Romano.

Fillippinerne hårdt ramt!

Caritas Danmark har afsat en halv million af midler fra Udenrigsministeriet. Nu står juleindsamlingen for døren.

Tekst: Caritas Danmark

NØDHJÆLP I begyndelsen af november ramte tyfonen Haiyan Filippinerne og forårsagede død og ødelæggelse. Millioner blev berørt og flere tusinde omkom som følge af en af de kraftigste tyfoner i historien – og den værste i Filippinerne nogensinde. Sympatien strømmede straks de nødstedte i møde fra hele verden. Både gennem indsamlinger, men også gennem forbøn. Således også i Danmark.

Der er en del filippinere bosiddende i Danmark, herunder tre tusinde au-pairs. Mange har deres gang i de katolske kirker over det ganske land. En del har måttet leve i usikkerhed om deres venner og families skæbne som følge af tyfonen. I mange kirker har katastrofen derfor kaldt på forbøn og der har også været afholdt støttearrangementer såsom en koncert i Sakramentskirken søndag den 24. november.

Enorme behov

Caritas Danmark er en af de organisationer, der har umiddelbart har givet tilsagn om støtte via det internationale Caritas-netværk, hvis indsats koordineres via hovedkontoret i Rom og først og fremmest

Foto: Caritas Internationalis.

involverer det lokale Caritas i Filippinerne. Catholic Relief Service og CAFOD (Caritas i USA og i UK) hører til blandt de udenlandske Caritas-organisationer, der længe har arbejdet tæt sammen med Caritas i Filippinerne, og er bærende for indsatsen i Caritas' samlede nødhjælps-respons.

"Det er jo enormt mange, der har mistet næsten alt på et øjeblik og ikke mindst familiemedlemmer og venner. Hovedudfordringen har været at skaffe mad og rent drikkevand samt tag over hovedet til de nødstedte, som med et er blevet hjemløse", siger genrealsekretær for Caritas Danmark, Jann Sjusren. Han oplyser, at organisationen har afsat 0,5 mio. kroner af en generel bevilling fra Udenrigsministeriet. Det forventes at en indsamling vil øge dette beløb betydeligt.

Et logistisk mareridt

Tyfonen efterlod et logistisk mareridt i forhold til de øer, der blev ramt. Det har ganske enkelt til en start været svært at få adgang til at hjælpe mennesker, og behovene har været enorme. Jann Sjusren understreger, at logistikken selvfølgelig også har været en udfordring for Caritas, men at betydningen af den lokale tilstedeværelse igen har vist, at Caritas kan være med til at gøre en forskel:

"Inden der er afsendt så meget som et eneste fly med hjælp fra Danmark eller et andet sted i verden – før der er overført så meget som en krone eller dollar til Filippinerne, så er Caritas og mange andre lokalt i gang. Selvom Haiyan overgår, hvad man ellers har set på Filippinerne, så er landet kendt med tyfoner og oversvømmelser. Caritas i Filippinerne har derfor sammen med bl.a. Catholic Relief Service opbygget beredskabslagre, der har kunnet tages i brug også i denne forbindelse. Men behovet for hjælp udefra har været åbenlyst," siger Sjusren og tilføjer:

"Selvfølgelig er det frustrerende, når hjælpen ikke kan nå frem i en katastrofesituation, fordi tidsfaktoren er afgørende i

Foto: Caritas Internationalis.

forhold til at redde menneskeliv. Men det er logistisk krævende, at hjælpe i en sådan situation – og det kræver koordination."

Efterår præget af indsamlinger

Mange af KOs læsere og Caritas' trofaste bidragsydere har dette efterår oplevet, at der er blevet appelleret kraftigt til giverviljen. Sidste søndag i august var kollekt dag for Caritas, og der blev samlet ind i de katolske kirker – i alt godt 120.000 kr. I oktober udsendte biskop Czeslaw en appel om at støtte Syrien og senest er alle i Caritas' bidragsyderkartotek blev opfordret til at støtte Filippinerne.

Med dette nummer af KO følger så endnu et girokort fra Caritas – og en opfordring til at støtte juleindsamlingen, der går til flygtninge i Tchad. Måske en og anden tænker, at det er lige vel meget. Hertil siger generalsekretær Jann Sjusren:

"Umiddelbart kan jeg godt forstå, hvis nogen føler, vi er gået lige vel rigeligt til den i forhold til at samle ind. Men vi planlægger jo hverken krige eller katastrofer – vi vil selvfølgelig helst være foruden! Omvendt vil vi gerne vise, at Caritas er parat til yde hjælp, hvilket kræver midler. Og mange er heldigvis parate til at yde hjælp og hjælpe Caritas med at hjælpe."

“Müller kan ikke stoppe diskussionen”

Kardinal kritiserer Troselærepræfektens udtalelser om gengifte fraskilte.

ÆGTESKAB ”Præfekten for Troselærekongregationen kan ikke stoppe diskussionen” om gengifte fraskilte og andre familierelaterede spørgsmål, som vil blive diskuteret på den ekstraordinære synode i 2014 og den almindelige synode året efter. Det siger kardinal Reinhard Marx, ærkebiskop af München og medlem af den pavelege rådgivergruppe efter offentliggørelsen af en artikel i Vatikanets dagblad om emnet skrevet af præfekten for Troselærekongregationen.

Kardinal Reinhard Marx udsendte en erklæring den 8. november efter afslutningen på Freising-bispekonferencens møde (bispedømmerne i Bayern, dvs. München, Regensburg, Passau, Ausburg, Bamberg, Würzburg, Eichstätt og Speyer). Erklæringen var et svar på en længere artikel af Troselærekongregationens præfekt, ærkebiskop Gerhard Müller, i *L'Osservatore Romano*. Her diskuterede Müller ægteskabets uopløselighed og udelukkede i den forbindelse muligheden for at fraskilte kan gifte sig igen efter en ransagelsesperiode sådan som det er tilfældet i Den ortodokse Kirke.

Ifølge journalisten Andrea Tornielli fra Vatican Insider ser nogle iagttagere ærkebiskop Müllers artikel som et slags ”forsvarsværn” omkring pave Frans’ tanke om Kirken som et ”felthospital”. Artiklens kategoriske afvisning af Den ortodokse Kirkes praksis omkring fraskiltes mulighed for at gifte sig på ny kommer efter at pave Frans i juli selv berørte emnet i et interview med journalister i flyet på vej hjem fra Verdensungdomsdagen i Rio de Janeiro.

Siden er det kommet frem, at troselærepræfektens artikel ikke er skrevet efter at pave Frans fremsatte sine bemærkninger, men at den allerede blev offentliggjort i den tyske katolske avis *Die Tagespost* den 15. juni, altså mere end en måned før Frans fremsatte sine synspunkter. Den kendsgerning, at budskabet om at afvise Den ortodokse Kirkes praksis på området igen er blevet offentliggjort i uændret form efter pavens udtalelse i flyet, kan ifølge Andrea Tornielli af mange ses som en endelig konstatering af, at Den katolske Kirke ikke ønsker at genoverveje eller ændre sine regler og praksis på området.

Derfor er det bemærkelsesværdigt, at kardinal Reinhard Marx, der er en af de otte kardinaler i pavens rådgivergruppe, nu udtaler, at disse emner ”vil blive

diskuteret mere indgående” og at han ikke ved, hvad udfaldet bliver. Marx skriver videre, at mange katolikker ikke fuldt ud forstår hvorfor Den katolske Kirke ikke kan acceptere et andet ægteskab, ligesom han mener, at det ikke er nok at tale om skilsmisse som blot en ”moralsk fejl”. Marx minder også om, at Rom ønsker at hele Kirken skal diskutere dette og andre familierelaterede emner mere indgående op til synoden i oktober næste år.

NM

En af kardinalerne i pave Frans' rådgivergruppe, kardinal Reinhard Marx, kritiserer Troselærekongregationens præfekt for at ville lægge låg på diskussionen om Kirkens holdning til gengifte fraskilte. Foto: Bispedømmet München.

De lokale kirker skal spørges op til familiesynoden

De lokale kirker bliver bedt om at besvare spørgsmål om prævention, homoseksuelle forhold og kommunion til gengifte fraskilte.

Tekst: Niels Messerschmidt

SYNODE Som led i forberedelserne til næste års bispesynode om familien har Vatikanet udsendt et spørgeskema til bispekonferencerne beregnet til omdeling blandt præster og lægfolk i de respektive bispedømmer.

De indkomne svar vil efterfølgende blive gennemgået som led i forberedelsen til synoden, der finder sted i Rom den 5.-19. oktober 2014 under overskriften ’Pastorale udfordringer for familien i relation til forkyndelsen’. Spørgsmålene er udsendt af generalsekretæren for synoden, den italienske ærkebiskop Lorenzo Baldisseri.

De lokale kirker bliver bedt om at komme med en situationsrapport over hvordan katolikkerne forholder sig til en række kirkeligt kontroversielle spørgsmål og de pastorale konsekvenser heraf. De bliver også bedt om at svare på hvordan man kan hjælpe familierne med at udvikle et bønsliv, der kan modstå ”livets kompleksiteter og nutidens kultur”.

39 spørgsmål

Vatikanet tilbageviser rapporter i medierne om, at det er planen at man vil spørge alle katolikker. Spørgeskemaet, som synodens sekretariat udsendte i begyndelsen af november, er først og fremmest henvendt til biskopperne, forklarer synodens generalsekretær, ærkebiskop Lorenzo Baldisseri. Biskopperne skal sende spørgsmålene videre til sognene og kirkelige bevægelser i

deres bispedømmer, og herefter sørge for at kanalisere besvarelsene. Samtidig fastslår Baldisseri, at ”man ikke ønsker personlige evalueringer fra biskopperne, men at man ønsker at vide hvad katolikkerne synes og hvordan de lever”.

Baldisseri udtalte sig i forbindelse med præsentationen af forberedelsesdokumentet for synoden, som pave Frans har indkaldt. I 2015 vil en ordinær bispesynode skulle uddybe emnet og komme med konkrete retningslinjer for det pastorale arbejde. På biskoppernes møde vil man også drøfte spørgsmålet om Kirkens holdning til gengifte fraskilte.

De 39 spørgsmål, der indgår i spørgeskemaet omhandler blandt andet om behandlingen af homoseksuelle partnerskaber i de respektive lande og hvad katolikkerne mener om seksuelle moralske spørgsmål. Bispesynodens sekretariat ønsker at have svarene i hænde ved udgangen af januar 2014 for at kunne evaluere resultaterne i løbet af februar, og herefter udarbejde en rapport til deltagerne i god tid op til den ekstraordinære bispesynode som et centralt arbejdsværktøj.

Agere på en dialogpræget måde

I det udsendte dokument bekræfter Vatikanet det katolske syn på familien, som i henhold til Guds vilje består af en mand og en kvinde forenet i et livslangt, trofast forhold, åbent over for at få børn.

”Det er indlysende, at den sociale og åndelige krise i dag påvirker familien og skaber en akut situation for det pastorale arbejde”. Derfor er Kirken nødt til hurtigt at finde frem til svar og herefter agere ”på en effektiv og dialogpræget måde”, står der blandt andet i dokumentet.

Ifølge dokumentet er en særlig udfordring det store antal ugifte par – noget, som biskopperne forventes at ville drøfte på synoden. På tilsvarende måde vil de også drøfte spørgsmålene omkring homoseksuelle partnerskaber, familier med kun én forælder,

tværreligiøse ægteskaber, surrogatmødre, arrangerede ægteskaber, migration, kirkefjendtlig feminisme og mediernes rolle for det folkelige billede og forståelse af familien og ægteskabet.

Bispesynodens generalsekretær, kardinal Peter Erdö, understregede på pressemødet, at man på synoden ikke vil stille spørgsmålstejn ved centrale udsagn i den katolske doktrin. I stedet handler det om at igangsætte en ”levende dialog” mellem Kirkens ledelse og de troende. Den kirkelige doktrin har sit grundlag i Evangeliet om Jesus, men den giver også plads til fortolkning.

I vort bispedømme er præster, menighedsråd og pastoralrådsmedlemmer blevet bedt om at besvare de 39 spørgsmål senest den 18. december. Andre, som måtte være interesseret heri, har mulighed for at sende deres besvarelse på et af hovedsprogene direkte til synodese sekretariatet på synodos@synod.va.

”Vi ønsker ikke personlige evalueringer fra biskopperne, men vi ønsker at vide hvad katolikkerne synes og hvordan de lever”, siger synodens generalsekretær, ærkebiskop Lorenzo Baldisseri om det forberedende dokument, som nu er udsendt til samtlige bispekonferencer. Foto: Wikipedia.

Se film med KO

Cinamateket i København viser filmen ”Romero” den 5. december.

FILM På initiativ af KO vises filmen ”Romero” i Cinamateket i Gothersgade 55, København torsdag den 5. december kl. 18.30. Filmen handler om Oscar Romero, ærkebiskop af San Salvador, der var menneskerettighedsforkæmper og blev myrdet i 1977 af en dødspatrulje ledet af Roberto d’Aubisson. Filmen vil blive indledt af Ph.d. Jakob Egeris Thorsen, som er specialist i Den katolske Kirke i Latinamerika. Efter filmen vil der være mulighed for en kort diskussion. Billetter kan bestilles telefonisk på 3374 3412 eller direkte på www.dfi.dk, hvor det trykte program også kan ses under Cinamateket. Billetprisen er 55 kr. for medlemmer af Cinamateket og 80 kroner for ikke-medlemmer. Telefonerne til billetsalg er åbne tirsdag-onsdag fra 14:00-22:00, torsdag-fredag fra 9:30-22:00, lørdag fra 12:00-22:00 og søndag fra 12:00-19:30. LR

Jakob Egeris Thorsen. Foto: Lisbeth Rütz.

Kort nyt

Ordensfolk siver

ORDENSLIV Hvert år udtræder omkring 3.000 medlemmer af katolske ordener ifølge Vatikanet. Oplysningerne stammer fra sekretæren i kongregationen for institutter for konsekret liv og selskaber for apostolsk liv med ansvar for ordensvæsenet, ærkebiskop José Rodríguez Carballo, til Vatikanets dagblad *L'Osservatore Romano*.

Det er især unge mennesker, som forlader deres orden. Dette er et ”urovækkende fænomen”, siger Carballo. Som den vigtigste årsag til deres udtræden angiver han den stigende fremmedgørelse for fællesskabet i en orden. De dybere årsager hertil er det hurtigere tempo og uforbindligheden i den moderne tid og kultur, mener han.

Temaerne for næste VUD'er

UNGDOMSTRÆF Pave Frans har annonceret temaerne for de kommende tre verdensungdomsdage – alle temaer hentet fra Saligprisningerne. Disse markerer en treårlig åndelig forberedelsestid, som kulminerer med den internationale verdensungdomsdag med paven i Krakow, Polen, i 2016.

29. VUD, 2014 ”Salige er de fattige i ånden, for Himmeriget er deres” (Matt 5,3)

30. VUD, 2015 ”Salige er de rene af hjertet, for de skal se Gud” (Matt 5,8)

31. VUD, 2016 (Krakow) ”Salige er de barmhjertige, for de skal møde barmhjertighed” (Matt 5,7).

Et katolsk missionsnyhedsbureau fylder 10 år

AsiaNews fejrer jubilæum med et symposium.

Tekst: Henrik Ertner Rasmussen

ROM Tirsdag den 8. oktober var undertegnede inviteret til symposium på Det Pavelige Urbaniana Universitet i Rom. Oprindeligt betyder ordet symposium på græsk et drikkegilde, men vinen kom først på bordet efter at vi i fire-fem timer havde hørt på fem mere eller mindre tunge, men meget interessante forelæsninger om forskellige emner, der havde med Evangeliets udbredelse i Asien at gøre.

Det var nyhedsbureauet AsiaNews, der i anledning af sit 10-årsjubilæum havde inviteret til symposium. AsiaNews er stiftet af PIME, Det Pavelige Institut for Ydre Mission. Formålet er at berette nyt fra Asien af interesse for hele Kirken samt nyt om Kirken til Asien, ikke mindst den folkerigeste nation i Asien, Kina. AsiaNews udkommer på en hjemmeside, der findes på italiensk, engelsk, kinesisk og nu også på spansk. Man kan abonnere på nyhedstelegrammerne og få dem tilsendt på e-mail.

Oftentimes omhandler nyhedsstoffet overgreb på religionsfriheden i asiatiske lande, og for organisationer som Dansk Europamission, der har til formål at hjælpe forfulgte kristne og være deres talerør, er AsiaNews en uvurderlig kilde. AsiaNews gengiver ikke kun nyheder af snæver katolsk interesse, men er af interesse for alle kristne uanset trossamfund.

AsiaNews fremhæver pave Johannes Paul II's ord om Asien som "vor opgave for det 21. århundrede". Asien er vigtig for Kirken, ikke mindst pga. den store vækst i

Kinas økonomi og storpolitiske betydning.

Lederen af AsiaNews, pastor Bernardo Cervellera, der bl.a. har undervist på Beijings Universitet, fortalte, at især unge kinesere viser stor interesse for kristendommen. Gennem AsiaNews får de viden om Kirken i hele verden.

Talerne på symposiet var kardinal George Pell, ærkebiskop af Sydney, Australien, ærkebiskop Savio Hon Taifai, sekretær for Propaganda Fide (stammer fra Hong Kong), pater Samir Khalil, SJ, islamekspert med base i Beirut, samt professor Angelo Caloia, økonom og professor ved Det Katolske Universitet i Milano. Kardinal Filoni, præfekten for Kongregationen for Folkeslagenes Evangelisation, fremhævede i sin lykønskningstale de asiatiske kirkers betydning for missionen, ikke mindst Kirken i Sydkorea og Japan, hvor lægfolkets rolle i evangeliseringen er uudværlig. Kirkens første tid i Korea var faktisk helt præsteløs. Nogle få personer havde i 1700-tallets Kina fået kendskab til kristendommen og udbredte den blandt deres nærmeste.

Forelæserne på symposiet havde meget forskellige indfaldsvinkler. Kardinal Pell talte om Asien set fra et australsk perspektiv. Mange asiater kommer enten illegalt eller som regulære indvandrere til Australien. Der er også en del australske missionærer som arbejder i Asien. Men asiatiske kristne har også været en vigtig revitaliserende faktor i australsk kirkeliv. Kardinalen understregede at kirkerne i Asien selv tager ansvar for evangeliseringen af deres lande, også på trods af de somme tider meget grusomme forfølgelser de bliver udsat for. At kristendommen vokser, nogle steder endda eksplosivt, er uden for enhver tvivl, og der-

for er det vigtigt at følge udviklingen tæt.

Ærkebiskop Savio havde en lidt overraskende vinkel på sit foredrag, der havde titlen "Kommunion og kontemplation – Nogle tanker af Skt. Thérèse af Lisieux". Han henviste til en korrespondance mellem Thérèse og præsten Adolphe Rolland, der rejste til Kina som missionær. Hendes forbøn og kommunions fællesskab med hende betød meget for hans arbejde, og hun oplevede selv, at hun i dette dybe åndelige fællesskab som nonne i klausur i en fransk provinsby blev brugt som missionær i det fjerne Kina.

Pater Samir Khalil, som jeg gennem mine år i Cairo har haft fornøjelsen af at arbejde sammen med og lytte til som forelæser, holdt et blændende foredrag om situationen i Mellemøsten. Han er ikke pessimist trods de store vanskeligheder, der er pga. vold og terror fra islamistisk side. Han mener stadig, at der er håb om, at fornuften vil sejre til sidst. Islamismen har i Egypten spillet fallit, og i Syrien har den kun forvoldt død og ødelæggelse. Krigen løser ingen problemer, uanset hvem der vinder den. Kun forsoning og tilgivelse vil nytte,

og det er de vanskeligste dyder at fremelske efter så bitter en konflikt. Fra sit arbejde, hvor han ofte er i dialog med muslimer, ved p. Samir, at der er mange muslimer af god vilje. I mange tilfælde har muslimer slået en beskyttende ring om kristne når de demonstrerede imod overgreb. Desværre er det ofte alligevel vanskeligt selv som arabisk kristen at være i dialog med muslimer, fordi de har en tendens til at forbinde kristendom med Vesten, og Vesten forbinder de med sekularisering og afvisning af troen på Gud.

Symposiet understregede vigtigheden af at alle, der arbejder med kristen mission, er velorienterede og kan drage nytte af journalistik og videnskabelig forskning, ikke bare i religiøse emner, men også i emner som økonomi og demografi, der umiddelbart kan synes lidt fjerntliggende i forhold til mere nærliggende emner som kultur og sociologi.

Vil man selv holde sig orienteret, skal man bare klikke sig ind på www.asianews.it. Her kan man så vælge hvilket af de fire tilgængelige sprog man vil læse teksterne på, og man kan bestille abonnement på e-mailnyhederne.

To søstre fra kærlighedens missionærer drøfter et oplæg. Foto: AsiaNews.

I Himlens forgård under Peters Stol

Traditionsvenner i alle aldre til liturgisk kongres i Rom.

Tekst og foto: Ulf Becker og Gideon Ertner

LITURGI I slutningen af oktober tog en håndfuld danskere til Rom for at deltage i en valfart i anledning af Troens År. Denne valfart var særlig derved, at den var arrangeret af Coetus Internationalis Summorum Pontificum, en international sammenslutning af venner af den traditionelle eller ekstraordinære form af liturgien, og alle valfartens liturgier blev fejret efter denne form.

Valfarten var en mulighed for alle med interesse for den traditionelle liturgi for at bekræfte deres tro og manifestere deres enhed med Skt. Peters efterfølger. Ifølge arrangørerne deltog op mod 1.000 troende fra hele verden. Den danske gruppe var med sine 5 medlemmer måske den mindste, men dens aldersmæssige spredning – fra 60 år til 3 måneder – var ganske repræsentativ.

Liturgien fra før liturgireformen i 1969 blev på ny gjort tilgængelig for alle præster og lægfolk i 2007. Grunden var bl.a. at sikre kontinuitet og gensidig berigelse mellem den ældre og den nye form. Den ældre form står ikke i afgørende modsætning til 2. Va-

tikankoncil, selvom koncilet ønskede visse ændringer i liturgien. Koncilet ønskede fx, at latin og gregoriansk sang blev bibeholdt; men disse ting er stort set forsvundet i den nye form, mens de er bevaret i den traditionelle. I Jesu Hjerte Kirke i København fejres den traditionelle liturgi for en trofast skare to søndage om måneden.

Valfarten blev indledt torsdag med en pontifikalvesper i den smukke Santissima Trinità dei Pellegrini, som blev grundlagt af Skt. Philip Neri til sjælesorg for pilgrimme. Kirken var i 2008 gået næsten ud af brug, men blev efter pave Benedikt XVI's ønske gjort til personalsogn for troende knyttet til den traditionelle liturgi. Paven ville hermed skabe et forbillede for, hvordan denne liturgi kunne udledes fuldt ud på sognebasis. Kirken rummer nu en stor og meget aktiv menighed.

Fredag morgen bød på rosenkrans, og om eftermiddagen var der korsvej på Palatinerhøjen. Dagen sluttede med pontifikalmesse i Ss. Trinità med efterfølgende veneration af et relikvie af det hellige kors.

Lørdagen var valfartens højdepunkt. Efter eukaristisk tilbedelse i Chiesa Nuova gik vi i procession til Peterskirken. Her fejrede kardinal Dario Castrillón pontifikalmesse ved det storslåede alter for Peters Stol. Forinden blev en hilsen fra pave Frans læst op. Paven bød deltagerne hjerteligt velkomne og udtrykte håb om, at fejringen af messen og deltagelsen i kirkens offentlige bøn ville give ny energi til at leve det evangeliske liv.

Valfarten sluttede med pontifikalmesse om søndagen ved højalteret i Santa Maria Sopra Minerva, der indeholder Skt. Catarina af Sienas grav. Celebrant var biskop Fernando Rifan, overhoved for et særligt bispedømme i Brasilien for troende knyttet til den traditionelle liturgi som blev oprettet af pave Johannes Paulus II i 2002.

Koret "Schola Sainte Cécile" fra Paris ledsagede liturgierne med usædvanlig smuk gregoriansk og polyfon sang. Samlet set var liturgierne noget af det smukkeste og mest bevægende, vi har oplevet. Liturgiernes formål er at tilbede Gud og lade ham omforme os, og for at bevæge os til omvendelse og tilbedelse er liturgien nødt til at formidle Guds hellighed og skønhed. Vi, der er knyttet til den traditionelle liturgi føler, at denne form er særligt velegnet til dette formål.

Nogle mener måske, at den traditionelle liturgi er forældet og repræsenterer et tilbageskridt. Der var imidlertid ikke noget forældet over valfartens deltagere. Mange var i 20'erne og 30'erne, herunder flere småbørnsfamilier og navnlig mange unge præster og seminarister. For os repræsenterer den traditionelle liturgi fornyelse – først og fremmest af os selv, men vi tror, at dens genkomst også vil tjene til fornyelse for hele Kirken.

Dette synes i tråd med pave Frans' ønsker, hvis man ser på

hans ros til de østlige liturgier ved pressekonferencen efter Verdensungdomsdagen: "De ortodokse kirker har bevaret den uberrørte liturgi, hvor er den smuk. Vi har mistet fornemmelsen for tilbedelse lidt, men de har bevaret den, de priser Gud, de tilbeder Gud, de synger, tiden betyder intet. Gud er i centrum, og det er en rigdom... Vi har brug for denne fornyelse."

Vi, der deltog i denne valfart, så med al tydelighed, at den vestlige Kirke ikke behøver kigge til de østlige liturgier for at finde fornyelse, for at sætte Gud i centrum og genfinde en fornemmelse for tilbedelse. Dette findes allerede, og har altid fandtes, i Vestens egen ældgamle liturgi – vi skal blot genopdage den. Vi tilbad, vi sang, tiden stod stille – vi stod nærmest på dørtærsklen til evigheden. Sådan skal den hellige liturgi føles: som at stå i Himlens forgård.

Fra messen i Santa Maria Sopra Minerva.

Stor debatlyst på Magleås

Klerikalisme, neokatekumenatet og bispedømmets økonomiske situation var på dagsordenen.

Tekst & foto: Niels Messerschmidt

PASTORALRÅD Mødet den 16.-17. november var det nuværende pastoralråds sidste møde og dermed også et farvel til en samling, hvis virke har været præget af arbejdet med sogneundersøgelsen som svar på ønsket om at introducere en ny samarbejdsform i rådets arbejde. Hensigten var at skabe større integration mellem rådets medlemmer og sognenes liv, så arbejdet i pastoralrådet blev mere vedkommende og brugbart for menighederne.

Alle sejl var sat, da den ambitiøse sogneundersøgelse blev skudt i gang i begyndelsen af 2011, og stort set alle menigheder bidrog konstruktivt til undersøgelsen. Efter at have identificeret indsatsområder, blev der nedsat seks arbejdsgrupper, hvis opgave i resten af pastoralråds-samlingen blev at formulere konkrete tiltag og værktøjer til brug for menighederne. Som bekendt nåede man ikke i mål med at omsætte de gode intentioner bag undersøgelsen til brugbare resultater, men man høstede vigtige erfaringer til brug for næste pastoralråd. Det nævnte den afgående formand Henrik Ledertoug i sin beretning:

”Næste gang vi sætter et lignende projekt i søen, må vi på forhånd lave en forventningsafstemning, således at vi alle er enige om ambitionsniveauet, og at der bliver overensstemmelse mellem forventede mål og den arbejdsindsats og de kræfter, vi kan og vil lægge i arbejdet”[...] Det kan godt betyde, at projekterne må blive mindre ambitiøse, og at man må arbejde med færre opgaver ad gangen; men på den måde kommer der måske en større overensstemmelse mellem forventninger og resultat, end der øjensynlig kom denne gang”.

Når præsten 'bosses'

Med afsæt i pave Frans' kritik af klerikalismen lagde Maria Truelsen på mødet op til en drøftelse, om der også i vort bispedømme eksisterer en kommunikationskløft mellem præster og lægfolk. Hun nævnte konflikter i bispedømmet, hvor en ulige og forskellsskabende dialog har bevirket, at folk fx er udtrådt af menighedsråd eller har forladt Kirken. Opgaven var herefter at man

i grupper skulle adressere problemet og de bagvedliggende faktorer.

Tilbagemeldingerne viste, at der er et godt samarbejde mellem præst og lægfolk i de fleste sogne. Men der var udtalt bekymring om de fremmedsprogede præster er godt nok rustede til at håndtere den mere demokratiske struktur i Danmark. Det gjaldt også deres danskundskaber, hvilket fx kan vanskeliggøre arbejdet med børn og unge. Selv om bispedømmets sprog- og integrationstjeneste nu tager hånd om dette, har disse præster ikke tidligere fået den fornødne hjælp og er derfor ikke så godt integrerede.

En gruppe pegede på, at den vertikale kommunikation i menigheden kan være et problem. Går kommunikationen fra bispeskontoret til sognepræsten fx videre til menigheden? Og hvem skal lægfolk klage til, når den ikke gør det, eller når der er samarbejdsvanskeligheder med præsten? Andre pegede på, at mange sproggrupperinger i en menighed kan gøre det svært at føle sig som en del af samme sognefællesskab, ligesom de tilknyttede præster ofte fokuserer mere på deres egen gruppe end på hele sognefællesskabet. Nogle har oplevet, at menighedsrådets beslutninger er blevet

”Her har vi præster et alvorligt problem, hvis vi ikke kan snakke dybere sammen. Hvordan skal vi så kunne snakke sammen med lægfolket?”

Generalvikar Lars Messerschmidt

tilsidesat af sognepræsten, andre at præsten ikke interesserer sig ikke for dets arbejde. I forlængelse heraf blev der udtrykt ønske om, at præsterne bliver bedre til at takke de frivillige og ønsket om at en konstruktiv og ligeværdig dialog må gælde begge parter.

En gruppe fremførte, at det manglende fællesskab og solidaritet præsterne imellem kan betyde, at nye præster ikke bliver ordentligt indført i det kollegiale fællesskab. Det kan også lægge en dæmper på arbejdsglæden og medfører, at præsten 'mister gnisten'. Derfor er det vigtigt at præsterne får sparring og supervision.

Biskoppen kunne spontant nikke genkendende til mange af de ting, der bliver sagt og indrømmede, at der var "room for improvement".

I den efterfølgende diskussion blev der efterlyst en almindelig kristen ydmyghed fra begge sider, mens generalvikaren pegede på, at "præsteuddannelsen mangler meget, fx teamwork. Vi har en indgroet in-

Maria Truelsen lagde i sit oplæg op til en fælles drøftelse af, om at der i vort bispedømme eksisterer en kommunikationskløft mellem præster og lægfolk.

dividualisme. Vi støtter ikke hinanden, vi er ikke til for hinanden – her har vi præster et alvorligt problem, hvis vi ikke kan snakke dybere sammen. Hvordan skal vi så kunne snakke sammen med lægfolket?”

Kroner og øre – igen

I sin opsummering af bispedømmets økonomiske politik pegede administrationschef Thomas Larsen på, at økonomien er et spejlbillede af den pastorale situation i bispedømmet, at situationen fortsat er alvorlig og at der er brug for "betydelige budgetforbedringer". Det rejser igen behovet for en egentlig strukturdebat, pointerede han: "Enten skal vi leve af de indtægter vi får, eller også skal vi gøre noget drastisk for at forbedre vore indtægter. Hvordan skal vi lave fordelingen mellem mursten og indtægter, antal præster, institutioner og administration?"

Der er allerede gjort meget for at bevidstgøre katolikkerne om den økonomiske situation og at alle betaler kirkeskat – og disse bestræbelser begynder, om end i beskeden grad, at bære frugt. Meget tyder på, at kirkeskatteprovenuet øger med 5-8 % i år, den største stigning i 15 år, men dog stadig et stykke fra de budgetterede 20 % i 2013 og den samlede stigning på 70 % i perioden 2013-2015.

"Forudsætningen for at det lykkedes er, at alle menigheder kommer i gang. Vi kan se, at de sogne, som arbejder systematisk med det, også lykkes med at få flere til at betale kirkeskat", gentog Thomas Larsen og nævnte de tiltag, der allerede er blevet sat i gang: Kirkeskattemøder for præster, ny kirkeskattefolder, elektronisk tilmeldingsblanket til kirkeskat, dokumenter for fradragsregler og et nyt online-kirkeskatteforum. Dertil mere information og åbenhed i form af revisionspåtegnete årsrapporter for Ansgarstiftelsen og institutionerne, årsrapporter for sognene og massiv omtale i KO.

Fra salen lød kritik for, at man i beretningen ikke præsenterede et sparekatalog for hvad påtænkes skåret væk, hvis de ambitiøse mål i den økonomiske politik ikke nås. Thomas

Larsen svarede, at der ikke foreligger en helhedsplan, men at "afgørelserne træffes successivt".

Søndag formiddag gennemgik Thomas Larsen så budgettet for 2014-2015. Selv om de iværksatte tiltag i budgettet ikke er tilstrækkelige til at skabe balance på budgettet i 2015, indstillede Økonomisk Råd til, at man godkendte budgettet, men fastholder fortsat målsætningen om at skabe balance mellem indtægter og udgifter seneste 2015.

I en efterfølgende diskussion om muligheden for at hæve den anbefalede reguleringsprocent på 3 % stemte 22 for, mens to stemte imod. Budgettet blev taget til efterretning uden yderligere kommentar med 17 stemmer for, 9 imod. En undlod at stemme.

Præsentation af Vandringen

Som besluttet på forrige møde havde forretningsudvalget inviteret repræsentanter fra Den neokatekumenale Vandring til at fortælle om bevægelsen og svare på spørgsmål. Bevægelsen blev repræsenteret ved pastor Fabrizio Milazzo (sognepræst i Sct. Andreas og Sct. Therese), Merete Noval og ægteparret Isaac Alves og Anna Marzona (fra Vor Frue og Sct. Antoni menighed).

Merete Noval stiftede bekendtskab med Vandringen i 1976 i sin søgen efter et dybere og mere personligt Gudsforhold, og hun gennemgik herefter hvordan bevægelsen havde udviklet sig fra et lille kommunitet i Madrids slumkvarter i 1964 til i dag at virke i 900 bispedømmer verden over, grupper i 6.000 sogne og hundrede seminarer (bl.a. Redemptoris Mater i Vedbæk) med mere end tusind seminarister.

Merete Noval og pastor Fabrizio omtalte initieringen i Vandringen, der starter med to ugentlige katekeser, hvor man i små grupper samles om Guds ord, sakramenterne og fællesskabet – eukaristien fejres lørdag eftermiddag og én gang om måneden mødes man for at dele hvad man har på hjertet.

Hvorfor navnet 'Neokatekumenatet'? Det blev forklaret, at ordet 'katekumenatet' refererer til den forberedelses- og omvendelsestid, som dåbskandidaterne gennemgik i urkristendommen. I Vandringen betegner det forløbet op til den døbte genbekræfter sine dåbsløfter. Indføringen foregår i flere trin: Kort fortalt bliver man på første trin klar over korsets betydning, dets betydning i ens eget

Fortsættes på side 14 ▶

For Merete Noval har tilknytningen til Den neokatekumenale Vandring givet et dybere og mere personligt gudsforhold.

Den største og den sjoveste oplevelse

Deltagere fortæller om Stensenvalfarten.

Tekst: Lisbeth Rütz

VALFART ”Den største oplevelse på turen var aften sangen i Sant’ Egidio fællesskabet i Rom. Den foregår hver aften i en tæt pakket kirke Basilica of Santa Maria in Trastevere, og det er en fantastisk smuk sang, hvor der bliver bedt for hele verden. Vi var i en god, men stor gruppe, hvor vi havde det godt sammen. Jeg har aldrig gået så meget i Rom og været så træt efter et meget tæt pakket program. Turen har ikke helt bundfældet sig endnu; men messen i San Lorenzo i Firenze hvor det danske præsteskab havde ansvar for messen, var et højdepunkt for mig,” fortæller Ellen Margrethe Laugesen.

Historikeren Sebastian Olden Jørgensen fortæller om Stensen foran SS Annunziata i Firenze. Her fejrede Stensen påskedag 1675 sin første messe. Foto: Kate Toft Madsen.

”Jeg har jo været med Ulla og Niels på rejser før til Oberammergau og Assisi, så jeg ved, vi er sikret gode oplevelser og et omfattende program. Det var femte gang jeg var i Rom; men det er stor oplevelse, hver gang man kommer der,” fortæller Erik Huber. For ham var valfarten en helt speciel oplevelse. Om tirsdagen den 22.10. fyldte han 90 og blev hyldet med fødselsdagssang af et meget stort antal mennesker ved morgenbordet. Efter morgenmessen i Laterankirken blev han hentet af sin yngste søn, der var kommet til Rom for at fejre dagen sammen med ham.

”Det er altid en stor oplevelse at se Vatikanet, Peterskirken og Paven. Jeg har set Johannes Paul II, Benedikt XVI og nu også Franciscus. Her af alle steder, fornemmer man, at man er en del af en verdenskirke - et globalt kirkesamfund med brødre og søstre fra alle steder i verden. Det giver mig altid en fantastisk følelse af at være en del af noget så stort og bevidstheden om, at vortro på Gud og Kirken binder os sammen. Det betyder meget for mig, at ligegyldigt

”Vi holder ham frem som én, der ikke ser nogen modsætning mellem tro og videnskabelige erkendelser, noget, som er nødvendigt i en tid, hvor mange generelt og ukritisk ser videnskaben som troens uovervindelige rival. Som lidenskabelig sjælesørger, og som én, der til dels var forud for sin tid, kan han som forbillede og formaner byde os inspiration i en tid med store udfordringer for det kirkelige liv”

Fra biskop Czeslaw Kozons prædiken i San Lorenzo-kirken i Firenze den 25. oktober 2013 i anledning af 25-året for Niels Stensens saligkåring. Læs resten på www.katolsk.dk.

Niels Stensens sarkofag.
Foto: Neue Kirchenzeitung

hvor i verden jeg er, kan jeg finde en katolsk kirke og gå til messe i dette unikke sammenhold og fællesskab.

Det var også en stor oplevelse at besøge vores præstestuderende Jan Hansen og Kasper Baadsgaard på det engelske præste-kollegium. Det var rigtig dejligt at møde dem og have god tid til at tale med dem på turen. Det glæder mig helt utroligt meget at vi har to danske drenge, der har besluttet at vie deres liv til at tjene Kirken og os i menighederne, og jeg er ikke i tvivl om at de bliver superpræster begge to”, fortæller Joakim Sølund.

”Det der gjorde størst indtryk på mig var alle de store flotte kirker i Rom og at opleve, at kulturen er så meget anderledes, og så var det spændende at være med til at ministrere i Peterskirken”, siger 15-årige Nataniel, der var på valfart sammen med sine forældre Sebastian og Charlotte Olden-Jørgensen og sine tre brødre Maximilian på 12, Julian på 10 og Kasimir på 7. Maximilian fortæller, at det sjoveste på turen nok var at se Colos-

seum og høre om gladiatorerne, og det mest spændende at se Sankt Carlo Borromeos hjerte i San Carlo al Corso i Rom.

For Julian var den største oplevelse at se paven og være med til at lægge et brev på Niels Stensens kiste i Firenze, mens lillebror Kasimir fortæller: ”Det sjoveste var da jeg fik mit romertøj (en flot gladiatordragt med tilhørende sværd) i Rom. Men det var også spændende at være med til at ministrere, og jeg fik lov til at holde biskoppens hat”

Paven i papamobilen. Foto: Fatima Rato.

På pilgrimsrejse med Niels Stensen

Ny bog dokumenterer Stensenarbejdet fra 30'erne til i dag.

Tekst: Helge Clausen

JUBILÆUM I foråret 1988 lykkedes det – efter lange og seje forhandlinger mellem stat og Kirke i DDR og mod al forventning – at få tilladelse til, at et antal katolikker fra Mecklenburg kunne rejse til Rom for at deltage i saligkåringen af Niels Stensen den 23. oktober. Det daværende styre i DDR var som bekendt meget tilbageholdende med at udstede tilladelser til udlandsrejser, idet man havde erfaring for, at mange benyttede lejligheden til at blive i Vesten.

Antallet af tilladelser blev fastsat til 150, og der blev stillet en række krav til deltagerne for at sikre, at de vendte tilbage igen. Hjulpet af de kirkelige myndigheder i Schwerin måtte de igennem et stort bureaukrati, før papirerne var i orden; hver ansøger skulle således bl.a. aflevere 8 pasfotos. Rejsen foregik med tog fra Berlin til Wien og videre med busser. I løbet af de 12 dage, rejsen varede, besøgte man

Padova, Assisi, de vigtigste kirker i Rom og en katakombe. På tilbagevejen besøgte man Siena, Firenze og Wien. I Rom sluttede katolikkerne fra DDR sig til pilgrimmene fra Vesttyskland.

Ingen kunne i efteråret 1988 vide, at Muren ville falde et år senere, og der er ingen tvivl om, at rejsen har styrket de østtyske katolikker og har været en stor oplevelse for dem.

Den energiske og idérige leder af det katolske Heinrich Theissen Institut i Schwerin, dr. Georg Diederich, har redigeret en bog på 200 sider, som hedder ”På pilgrimsrejse med Niels Stensen”. Bogen er udkommet i anledning af et dobbelt jubilæum, idet det i år er 375 år siden Niels Stensens fødsel og 25 år siden hans saligkåring. Bogen består af fire kapitler:

For det første: En dokumentation af DDR-katolikernes pilgrimsrejse med kopi af mange dokumenter og rejseplaner. Her er også biskoppen af Osnabrück, Ludwig Averkamps radiomorgenandagter, som byggede op til saligkåringen.

Andet kapitels kerne udgøres af kunsthistorikeren og forfatteren Renate Krügers personlige refleksioner fra hendes rejsedagbog. Renate Krüger har i mange år været Schwerins ”grand old lady” med henblik på at fremme kendskabet til Niels Stensen.

Afsnittet er illustreret med mange fotos fra rejsen.

Tredje kapitel består af seks ældre tekster fra 1930'erne, som vedrører de tidlige faser af bestræbelserne på at opnå en saligkåring af Stensen. Tre af disse er udarbejdet af p. Gustav Scherz CSsR fra Danmark, som var foregangsmand på dette område.

Fjerde kapitel består af en række nyere bidrag om Stensen, som for de flestes vedkommende stammer fra den jubilæumskonference, man afholdt i Schwerin i november 2011 i anledning af 325-året for hans død. Kapitlet indledes med et bidrag af Stensenforskeren og – forfatteren Hermann Wieh om Stensens spiritualitet, og konferencens udstilling omtales. Der var også to danske indlæg ved konferencen (J. Nybo Rasmussen og anmelderen). Der er en beretning om, hvordan Niels Stensen-skolen i Schwerin i 2012 fik støbt en ny kopi af den danske billedhugger Hartmanns Stensenbuste i bronze fra 1886 (som kan ses i Jesu Hjerte Kirke i Stenosgade og et par andre steder i København). Et par aktuelle bøger fra 2011 omtales, herunder den børne- og ungdomsbog (Niels Stensen mellem to verdener), som i dette efterår er blevet udgivet på dansk, hvilket også er kommet med. Bogen slutter med ærkebiskop Werner Thissens gavebrev til biskop Czeslaw, hvori den

danske udgaves 1.000 eksemplarer gives til Bispedømmet København.

Bogen er endnu et eksempel på den grundige historiske og samfundsmæssige dokumentation, der udgår fra Heinrich Theissing Institutet i Schwerin. Den kan bestilles på instituttet, se dets hjemmeside: www.hti-schwerin.de eller lånes på Sankt Andreas Bibliotek.

Auf Pilgerreisen mit Niels Stensen. Dokumentation. Red. Georg Diederich. Schwerin, Thomas-Morus-Bildungswerk Schwerin, 2013, 200 s. ISBN 978-3-9810202-8-1 [Schriftenreihe Band 21]. 8,00 euro.

Jubilæum med maner

Beretning fra bispedømmets Stensenvalfart.

Tekst: Kate Toft Madsen

VALFART I anledning af 25-året for Niels Stensens saligkåring var 82 danskere, store og små, af sted på valfart til Rom og Firenze i uge 43 arrangeret af Ulla Elmquist og monsignor Niels Engelbrecht. Lille Thomas på 1½ var vores Benjamin, og vores nestor var Erik Hubert, der fyldte 90 år på turen. Flere familier var af sted sammen, og børnene fik lov til at ministrere i berømte kirker i Rom og Firenze. Det er jo ikke ringe! Den danske Stensen-valfart fandt sted samtidig med den tyske, og vi fejrede flere messer sammen.

Det blev en hæsbæsende uge spækket med oplevelser, og som deltager følte man sig nogle gange som en ælling i et strømfald. Sådan skal en valfart vist være! Heldigvis flød vi ovenpå, eller rettere gik, for en enkelt dag gik vi op mod 30.000 skridt. Vores fødder var kun lidt ømme! Af højdepunkterne i ugen skal her særligt fremhæves messen i Peterskirken sammen med de tyske deltagere, messen i Stensens gravkirke San Lorenzo i Firenze, og messen i Firences domkirke med biskop Czeslaw som hovedcelebrant.

Ved messen i Peterskirken leverede Ærkebiskop Thissen en fyndig prædiken på langsomt og tydeligt tysk, som tog udgangspunkt i Stensens symbol: hjertet og korset. Mennesket er hjertet, sagde ærkebiskop Thissen, og Kristus er korset, sammen udgør de Kirken. Der hvor sakramenterne fejres, slår Kirkens hjerte.

Ingen historie er fuldendt uden forhindringer, som skal overvindes. Således også historien om messen i San Lorenzo i Firenze. Busser skal betale en afgift for at køre ind i Firenze, men der var gået kludder i kommunikationen mellem vores busselskab og toldkontoret, og vi blev opholdt så længe, at vi måtte styrte af sted for at nå messen med de tyske deltagere kl. 15. Helt nåede vi det heller ikke, tyskerne måtte vente på os.

Turens yngste deltager Thomas sammen med sin mormor Grazyna.
Foto: Kate Toft Madsen.

Hanne Bjerrum sammen med turens ældste deltager Erik Huber.
Foto: Kate Toft Madsen.

Fortumlet, men vel fremme, havde vi den store glæde for første gang ved fælles messerne at opleve vores egen biskop Czeslaw som hovedcelebrant. Når man kommer fra lille Danmark bliver man stolt.

For mange vil dog den sidste messe, som

blev afholdt i Firences utrolig smukke katedral med biskop Czeslaw som hovedcelebrant nok have været prikken over i-et.

Som en rød tråd gennem ugen gik opfordringen til os lægfolk om at bekende vores tro og være vidner for Kristus.

Hver enkelt af os har taget minder med sig hjem: gode samtaler med andre deltagere, en dejlig middag i Trastevere, udsigten over Arno floden i Firenze, et billede eller kirke som sagde en noget særligt. Man må håbe, at der ikke går 25 år igen inden næste Stensen-valfart, så minderne og kendskabet til stederne i Stensens liv holdes i live her i bispedømmet.

Niels Engelbrecht i San Lorenzokirken.
Foto: Neue Kirchenzeitung.

Stensen på film

En tysk og en italiensk film fortæller om Stensens historie.

FILM Der bliver hele tiden ved med at dukke nyt materiale op om Stensen. Biblioteksleder Kate Toft Madsen fra Sankt Andreas Bibliotek fandt en dag en 16 mm film i Katolsk Historisk Arkiv. Da hun kunne se, at det drejede sig om Stensen, tog hun kontakt til Filmarkivet på Dansk Film Institut, hvor hun fik vist filmen, hvis titel er "Der Fall Niels Stensen". Den originale film er nu deponeret hos Filmarkivet, der har fremstillet en digitaliseret udgave til biblioteket. Filmen er fremstillet i begyndelsen af 60'erne

Biskop Theodor Suhr fortæller om Stensen i filmen "Der Fall Stensen".

af produktionsselskabet, Provobis, som har givet tilladelse til, at den vises for et mindre, ikke-betalende publikum. Den blev oprindeligt produceret til den tyske kanal ZDF. "Der Fall Niels Stensen" er en collage af forskellige filmstumper med en spilletid på en halv time. Den indeholder stemningsfulde billeder fra de steder, Stensen færdedes i Firenze. Filmen giver et overblik over Stensens liv, hans videnskabelige opdagelser og hans konversionsproces. I filmen møder man monsignor Capretti, der i 1953 lokaliserede Stensens grav i San Lorenzokirken og fik Stensens jordiske rester flyttet til en sarkofag fra det 4. århundrede doneret af den italienske stat.

Fra et dansk katolsk synspunkt er filmen særdeles interessant, da den blandt andet også indeholder en optagelse med daværende biskop Theodor Suhr, der omtaler Stensen som en stor europæer, videnskabsmand og helgen. Filmen indeholder også optagelser med Stensensforskeren Gustav Scherz, en østrigsk redemptorist, der i 49 år var tilknyttet Sankt Annæ Kirke på Amager. En serie fotos viser processionen med Stensens kiste gennem Firenze i 1953 med Gustav Scherz som en af bærerne.

I Italien har Edizioni Polistampa i januar i år udgivet en DVD med filmen "Niccolò Stenone – dalla scienza alla Fede. "Un danese alla corte dei Medici" (Niels Stensen – fra videnskaben til troen. En dansker ved Medicernes hof).

Filmen, som varer 37 minutter, rum-

mer blandt andet interviews med Antonio Paolucci, direktør for Vatikanmuseerne, og Giuseppe Bertori, ærkebiskop af Firenze. I modsætning til Der Fall Niels Stensen, som er ren dokumentar, kombinerer denne film det mere kommenterende-analyserende plan med dramaindslag. Skuespillere i renessancedragter har rollerne som Stensen og de vigtigste personer i hans liv. Scenerne kommenteres af Stensencitater fra hans korrespondance med tidens største personligheder, og der er lagt meget vægt på Lavinia

Arnolfinis betydning for hans konversion. Især citeres fra korrespondancen overvejelserne om forholdet mellem tro og videnskab og grundene til at konvertere.

Filmen, der ikke er i almindeligt salg, er produceret af instruktøren og musikeren Andrea Mariotti på initiativ af Alessandro Berti, der har været dansk konsul i Firenze i 40 år. Berti optræder også selv i filmen, hvor han fortæller om Stensens liv.

LR

Redemptoristen p. Gustav Scherz bar med, da Niels Stensen i 1953 blev båret i procession gennem Firenze. Fra "der Fall Stensen".

Du har også et kald!

Om at følge Guds vilje og ikke vor egen.

Tekst: Jan Hansen og Kasper Baadsgaard

REFLEKSION Man kan måske fra tid til anden komme til at høre nogen sige, at det med at være kaldet kun er noget, som er forbeholdt dem som skal være præster, munke eller nonner. Intet kunne dog være mere forkert!

Ethvert menneske har et kald, uanset om de allerede befinder sig inden for Kirken, eller om de ikke tror på Gud, for Gud begrænser sig ikke kun til at kalde dem som allerede har opdaget Guds tilstedeværelse i deres liv, men Han kalder ethvert menneske, hvad enten vi er klar over det eller ej. Hvis Gud kun kaldte dem som allerede befinder sig indenfor Kirken, og med andre ord ikke også kaldte dem som er længst væk fra Ham, så kan man jo med rette spørge hvordan Kirken så overhovedet kunne have opnået dén størrelse den har.

Men vigtigst af alt, så findes beviset på at alle har et kald i at Jesus døde for alle mennesker. Det har altså aldrig været Guds hensigt kun at kalde eliten. Derfor ser man

også ateister og agnostikere som bliver kaldet og derved får et personligt forhold til Kristus.

Så Gud kalder os alle, uanset om vi ønsker det eller ej, for det ligger netop dybt i menneskets væsen og inderst inde er årsagen til menneskets eksistens at søge at leve et liv som baserer sig på og fuldendes i dets forhold til Gud. Gud har allerede taget initiativet, og Han venter blot på vores reaktion og svar. Det kald som alle mennesker har, er så at sige en del af vores personlige DNA, men ved Guds hjælp skal vi finde ud af hvad det er og hvordan det skal leves.

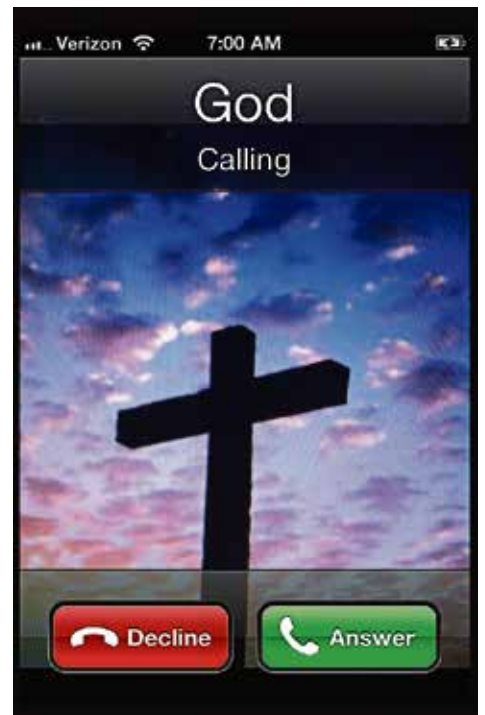
Det kan så godt være at vi måske siger ”Nej, ellers tak!” til Guds invitation, men ikke desto mindre så vil invitationen fortsætte med at være der. Selvom vi på et tidspunkt i vores liv så besluttede at fravælge Gud, ville det ikke betyde at invitationen blev tabt for altid. Den vil altid være der, også selvom vi ikke føler at vi egentlig har behov for den, men at vi kan klare os fint uden Ham.

Men måske tænker du, ”Hvordan i alverden kan jeg overhovedet være sikker på at selv jeg er kaldet?”. Svaret er sådan set ganske enkelt. Det handler først og frem-

mest om hvem Gud er, samt spørgsmålet om hvorfor vi mennesker overhovedet eksisterer. Mennesket blev skabt, ikke fordi det var nødvendigt for Gud, men Han skabte os af ren og skær kærlighed, og fordi Han ønskede at vi også skulle have del i dén store gave som livet er. Guds åbenbaring til os mennesker, som nåede sit højdepunkt med Jesu komme til verden, viste os ikke blot at Gud virkelig er kærlighed, men at vi er kaldet til et liv som fortsætter på den anden side af dette jordiske liv.

Helt overordnet set, for det personlige kald som enhver af os har, er det centrale i kaldet dét, som vi alle beder Gud om hver gang vi beder Fader Vor. Når vi siger ”ske din vilje” udtrykker vi essensen i at følge et kald – at følge Guds vilje og ikke vores egen. Netop derfor er det så nemt at sige nej til det kald man måtte opdage eller at modarbejde det, fordi det i sin natur kræver en frasigelse af sin egen vilje og i stedet følge Guds.

Dog er det ikke negativt eller en begrænsning at følge Guds vilje. Når vi lader os lede ad den vej Gud har forberedt for os, og følger hans tanke for os, kommer vi samtidig nærmere det menneske som vi i virkeligheden er. Selvom Guds vilje, altså vores personlige kald kan virke skræmmende og uoverkommeligt, finder vi aldrig ud af om det nu også er tilfældet, før vi prøver at leve

efter det. Så uanset hvad vi måtte mene og tro omkring hvad vi er kaldet til, så er der kun én vej, og det er at prøve ad om dét vi føler Gud kalder os til, nu også er det rigtige. Hvem ved – måske kunne det være at vi ligefrem ender med at opdage hvad vi er kaldede til her i dette liv.

Glæden ved at være dominikaner

På åndelig rejse med søster Sofie.

Tekst og foto: Lisbeth Rütz

SELVBIOGRAFI Med et fast, direkte blik ser den smilende unge kvinde på bogens omslag lige ud på læseren. Hun har en stor rygsæk på, og i baggrunden ses Himalayas sneklædte bjerge. Bogen hedder *Stairway to Heaven*, og den unge kvinde er Sofie Hamring. Undertitlen ”En åndlig resa” er yderst velvalgt, for selv om Sofie har rejst jorden rundt, har rejsen i hendes liv dog været den åndelige rejse, som til sidst førte hende ind til dominikanerordenen.

Da Sofie som teenager i 1973 er til koncert med Led Zeppelin i Kungliga Tennishallen i Stockholm og hører sangeren Robert

Plant synge ”And sh’s buying a stairway to heaven”, aner hun ikke, hvad ordet himmel betyder. Og hun har slet ingen anelse om, at hun selv en dag vil tage de første usikre skridt op ad himmelstigen.

I 60’erne og 70’erne vokser Sofie op i en helt almindelig svensk familie i en forstad til Stockholm. Hun eksperimenterer med alternative livsformer og flytter efter gymnasiet i kollektiv sammen med nogle klassekammerater.

Længslen efter en primitiv og autentisk livsstil fører hende først til Israel, hvor hun er en tid i kibbutz. New Age-begrebet er endnu i sin vorden, men mange begynder at opdage, at verden er dyb. Den er faktisk meget mere end samfundsmæssige strukturer, og der findes noget mere, ja,

men hvad? ”If you ever get into trouble, remember Jesus”, siger Matthew, en ung genfødt kristen, hun møder i kibbutzen. Men Kirken er jo verden af i går, tænker Sofie, og hun søger i stedet svaret i Indien og Himalaya. Her bor hun i Asram og studerer den indiske guru Sri Aurobindos skrifter.

Hun rejser på kryds og tværs af Tibet, møder jesufreaks i hippiekolonier i Australien og får ud af kroppen - oplevelser med yoga. Hendes første rigtige kontakt med Kirken får hun som volontør på Mother Teresas Nirmal Hriday-hjem for døende.

Tilbage i Sverige efter rejsen til Indien eksperimenterer hun videre med det alternative. Hun interesserer sig for akupunktur, dyrker yoga og går i gruppeterapi for at bearbejde sine egne indre konflikter.

En kontakt til Kærlighedens Missionærers kommunitet i Rinkeby bliver vendepunktet og det, der fører hende til Kirken. Hun besøger den katolske domkirke i Stockholm, og her møder hun for første gang et nærvær, hun aldrig har kendt før. Uden at have læst så meget som en linje i katekismen opsøger hun en præst og beder om at blive optaget i Den katolske Kirke. Men som konvertit bliver hun ved med at lede. Er det her jeg skal være, spørger hun sig selv hos dominikanerinderne i Treviers. Tiden er dog ikke inde endnu. Hun leder videre hos assumptionssøstrene og er en periode i Karmel i Norraby, hvor Wilfrid Stinissen hjælper hende videre. Tørkeperioder med fortvivlelse og åndeligt mørke bliver til vækstperioder og til en erfaring af, at alle ting virker til bedste for den, der elsker Gud.

På forunderlig vis lægger tingene sig til rette for Sofie, og hun bliver klar over, at hun skal være prædikesøster. I Treviers i Provence bliver hun postulant hos dominikanerinderne og senere ender hun som sr. Sofie i Røgle uden for Lund. Hjertet i den dominikanske spiritualitet beskriver hun som inkarnationens mysterium, åbenhed over for verden og tidens tegn og

glæde ved intellektuelt arbejde.

Stairway to heaven er en velskrevet beretning om et liv, der er som så mange andre unges i senhalvfjerdserne, men så alligevel helt anderledes. Der er en duft af tidsånden over bogen, hvor de mange citater fra rocksangere flettes sammen med og kommenterer Sofies egen hudløst ærlige beretning. Da Sofie Hamring bliver til sr. Sofie, begynder en ny rejse, der ikke er mindre spændende. Foreløbig er hendes teologiske studier udmøntet i bøgerne ”Om jag glömmar dig Jerusalem – möte mellan judendom och kristendom”, en personlig beretning om mødet med jødedommen og ”Till man och kvinna skapade Han dem”, som handler om kroppens teologi. Vi glæder os til at høre om, hvordan sr. Sofie rejser videre i den fortsættelse, der forhåbentlig følger.

Syster Sofie O.P. Stairway to heaven. En åndlig resa. Artos 2013. 232 sider. 232 svenske kroner. Forlaget Artos.

Tekst: sr. Rut Maria Schmidt OSB

Den gode hyrde

Jesu lignelse i benediktinsk belysning.

SPIRITUALITET To gange i 2013 har vi hørt lignelsen om fåret, der har forvildet sig ud i ørkenen (Luk.15,4-7). Første gang var til Jesu Hjerter fest og anden gang var 24. almindelige søndag. Det er en af Jesu mange billedskabende fortællinger. Utallige gange er dette eksempel på Guds uendelige kærlighed blevet illustreret i billedkunsten. Alle tidsaldrer og alle kulturer har taget billedet af den gode hyrde til sig. Hyrden har forladt de 99 får for at gå ud og lede efter det får, der har forvildet sig ud i ørkenen. Borte fra den trygge flok må det have lidt nød. Uden tvivl er det udhungret, forrevet og beskidt, men hyrden, han er lykkelig, da han finder det og tøver ikke med at bære det tilbage til flokken. Lignelsen står sammen med historien om den tabte drakme og den store eksempelfortælling om den fortabte søn. Med disse fortællinger vil Jesus gøre det klart for sin samtid – og for os, at Guds kærlighed overgår vor menneskeforstand. Han kan rumme ikke bare alle de velopdragne får, men også alle dem der forvilder sig; alle dem der er anderledes og ikke passer ind i systemerne. Billedligt talt rakte Jesus hånden ud til alle denne verdens randeksistenser og sagde: ”Jeg har set dig, og jeg kan bruge dig”.

I benediktinsk sammenhæng ses abbeden som den gode hyrde. Det er således ikke nogen tilfældighed, at der optræder en henvisning til denne historie netop i det kapitel, der omhandler ”Hvorledes abbeden skal vise omsorg for udelukkede (RB 27)”. Alvorlige forseelser mod klostertugten straffes iflg. Benedikts Regel (RB 23-26) med udelukkelse dvs. med udelukkelse fra fællesskabet i koret og ved bordet. Den udelukkede er som det forvildede får. Vedkommende risikerer at gå til grunde i ørkenen. Men han er i al sin forvildethed også et Guds barn elsket og villet, sådan som han er. Benedikt slutter sin parafrase over evangelieteksten med ordene: ”Han, dvs. Gud følte en sådan medlidenhed med dets svaghed, at han fandt det værd at lægge på sine hellige skuldre og således at bære det tilbage til hjorden (RB 27,9)”. Hyrdens opgave kan synes umulig. For hvem er vi? Er vi ikke skrøbelige mennesker? Det er vi. Men som Guds børn kan vi bede ham om hjælp og vejledning. Det er præcis det munke og nonner har gjort i århundreder. De har bedt for sig selv og for en verden fuld af nød og elendighed; en ørken hvor mennesket kan gå til grunde, hvis ikke det møder den gode hyrde.

Ikke nok at være from

Som det er karakteristisk for de fleste oldkirkelige skrifter er Benedikts Regel gennemsyret af Bibelcitater og allusioner til Bibeltekster. Det var der, man fandt svaret på livets små og store problemer. Det gjaldt ikke om at være nyskabende, men om at videreføre Kirkens tradition på en måde, der gjorde den aktuel for ens egen samtid. Det betød imidlertid ikke, at de enkelte skrifter ikke kunne have helt deres egen profil. Det kunne de i allerhøjeste grad. Traditionen kunne jo bruges på forskellig måde af forskellige forfattere. For Benedikt (ca.480-547) er omsorgen for de svage og nødlidende et gennemgående tema. Det gælder både indadtil munkene imellem og udadtil. De syge brødre vies således et helt kapitel (RB 36), og det samme er tilfældet med de gamle og børnene (RB 37). Udadtil har munkene et ansvar for at hjælpe deres nødlidende medmennesker. Det kommer tydeligt til udtryk i kapitel 4, der omhandler

Benedikt af Nursia. Freske i et kloster i Subiaco, Umbrien i Italien. Freske fra det 15. århundrede. Foto: Wikipedia

”Redskaberne til at gøre gode gerninger”. Alene overskriften er tankevækkende. Det er ikke nok at sidde fromt mediterende i sin celle. Den gode munk ”ærer alle mennesker” (RB 4,8) og ”hjælper de fattige” (RB 4,14). Det er denne åbenhed for tidens og stedets behov, der er så karakteristisk for det benediktinske klostervæsen. Det var i klostrene, at grunden blev lagt til nutidens socialforsorg og skolevæsen. Klostrene rummede nemlig både skoler og hospitaler samt herberger for rejsende. De var fredens oaser i en ufredelig verden.

Det resterende havde han nemlig overgivet til Benedikt og munkene på Monte Cassino. Goten tvinger bonden med sig til klosteret. Der sidder Benedikt i porten. Konfronteret med gudsmanden falder lænkerne af bonden og goten falder skrækslagen til jorden. Han bliver siden bispist med velsignet brød og formanet til ikke at fortsætte med sin grusomme livsførelse – og det virker. Fortællingens pointe er, at Benedikt og hans munke gør en forskel – han er som den gode hyrde, der hjælper dem, der har brug for hjælp.

”Det er på overgangen mellem livet som eneboer og livet som klostergrundlægger, at vi finder et udtryk, der er karakteristisk for benediktinsk spiritualitet, nemlig ordene ”habitare secum”. Ordret oversat fra latin står der ”bo hos sig selv””

I mange århundreder havde Rom været centrum for den vesteuropæiske civilisation. Indenfor Romerrigets grænser herskede der fred, og der rådede lov og orden; en orden der i høj grad fremmede kristendommens udbredelse. Men på den anden side af grænserne boede barbarerne. Grænserne var lange, og i længden kunne de ikke forsvares. Da den hellige Benedikt blev født i Nursia i Umbrien, havde germanske stammer længe gjort livet usikkert især i den vestlige del af Romerriget. I 410 havde vestgoterne erobret og plyndret Rom, og få år før Benedikts fødsel blev den sidste vestromerske kejser (barnet Romulus) afsat af en germansk general i romersk tjeneste. Longobarder og østgoter havde bosat sig i Italien, vestgoter i Spanien og vandaler i Nordafrika. I den situation blev Kirken og dens institutioner det faste holdepunkt i en farefuld verden. Der kunne man finde hjælp og beskyttelse. Tidens lovløshed og Kirkens betydning illustreres med al ønskelig tydelighed af følgende historie: En goter ved navn Zalla pinte og plagede en bonde. Denne skulle udlevere alt sit gods. Til sidst hævdede bonden, at nu var der ikke mere.

At hvile i sig selv

Historien om den grusomme goter findes ikke i Benedikts Munkeregul, men i Pave Gregor den Stores (ca.540-604) værk ”Dialogorum Libri quattuor de miraculis Patrum Italicorum”) eller i daglig tale blot dialogerne. Værket hedder dialog, fordi det har form af en samtale mellem paven og hans elev diakonen Petrus. Dialogen var en hyppigt anvendt genre på den tid, og den blev brugt langt op i Middelalderen. Paven ville med sit værk vise, at der i Italien fandtes hellige mænd, der kunne måle sig med ørkenfædrene i Syrien og Ægypten. – Og en ting til: Den travle pave ville kalde sig selv til samling om Guds virkelighed. Gregor var den første munk på Peters stol, og det fremgår af prologen, at han savnede sit kloster usigeligt. Han skriver blandt andet... ”Ulykkelig og tyngt af min arbejdsbyrde mindes jeg, hvordan det var i klostret, hvordan alt forgængeligt lå langt under mig, hvor højt jeg stod over tingenes omskiftelighed, og hvordan jeg kun havde himmelske ting i tankerne...” (Dialogerne Prolog 3). Værket består af fire bøger, hvoraf den anden helt er viet til den

hellige Benedikt. Det er ikke en biografi i vor forstand af ordet. Det er glimt fra en helgens liv. Punktnedslag der alle, som historien om Zalla (Dialogerne II 3,1-4), har en belærende pointe.

I den anden bog af Dialogerne følger vi Benedikt på hans livsvandring fra fødebyen Nursia over Rom og småstaden Effide til hulen i Subiaco og videre til Monte Cassino. Mere mundret ville man på dansk sige ”hvile i sig selv”. Sammenhængen er, at eneboeren Benedikt er blevet valgt til abbed for en flok eremitter. Men hans forsøg på at gøre fællesskabsmennesker ud af dem er ikke faldet heldigt ud. De er så utilfredse med ham, at de endog forsøger at forgive ham, men giftbægeret går itu, da han velsigner det. Han forlader eremitterne og vender tilbage til sin hule for at ”hvile i sig selv” (Dialogerne II 3,5-12). Det er dér i stilheden, at han finder overskuddet til at grundlægge en række små klostre i Subiacos omegn og siden det store kloster på Monte Cassino (Dialogerne II 3,13-14 og 8,10-13).

Tiderne var hårde. Klosteret på Monte Casino kom ikke til at bestå i mange årtier. Gregor den Store oplevede således, hvordan det blev ødelagt af longobarderne, og munkene måtte flygte over hals og hoved. De flygtede til Rom, og der har han talt med disciple af den hellige abbed. I 596 sendt han en gruppe benediktinermunke som missionærer til England. Det blev en skelsættende begivenhed. To ting kom til at karakterisere Kirken dér: Stor lærdom og en brændende missionsiver. Benedikts munke og nonner blev missionærer, og udbredelsen af kristendommen i Nordeuropa kom til at gå hånd i hånd med udbredelsen af det benediktinske klostervæsen. Således stammede Tysklands apostel Bonifatius (ca. 754/55-675) og hans slægtning Lioba (ca.700-780) begge fra England. I det følgende århundrede var også Nordens apostel Den hellige Ansgar (801-865) benediktiner. Han var født i Nordfrankrig, men døde som missionsbiskop med sæde i Bremen. Selv her i ”den mørke middelalder” var bevægeligheden stor. Og alt dette tog sin begyndelse i en hule, hvor en eneboer drømte om at ”hvile i sig selv”, og det fortsatte med en pave, der drømte den samme drøm. Det er noget vi fortravlede og stressede nutidsmennesker kan tage ved lære af. Vi har alle brug for et frirum – en oase, hvor vi kan være os selv uden hele tiden at skulle præstere noget.

Tiden er en anden end dengang Jesus fortalte sin lignelse om fåret og den gode hyrde. Men menneskene ligner sig selv. Også nu er der selvretfærdige og dømmesyge mennesker, som ikke er i stand til at se Guds billede i deres medmennesker. Man skal være præcis som dem, ellers dur man ikke. Det er en holdning der rammer etniske og religiøse mindretal – og alle der er anderledes end normen. Tiden er en anden, men også nu er der ørkenere, som mennesker kan forvilde sig i. Dengang som nu er der brug for hyrder, der kan føre de forvildede sjæle til fredens oaser. Det er det benediktinske kald.

Den anden bog af Gregors Dialoger findes i svensk oversættelse: Gregorius den Store. Den heliga Benedictus liv översatt og utgiven af Bengt Högberg med en efterskrift om Dialogernes tillkomst og syfte av Michaela Puzicha.1998.

fakta

På skattejagt efter Istanbuls kristne fortid – og nutid

Freske med Guds Moder i Chora-kirken. Foto: Malene Fenger-Grøndahl

Postkort og turistbrochurer for Istanbul svulmer over af dansende dervisher og sultanmoskeer, hvis kupler og minareter tegner skylinen i Tyrkiets største by. Men selv om nutidens tyrkere i stigende grad dyrker den osmannisk-muslimske fortid, er den kristne fortid hverken gemt eller glemt.

Tekst: Malene Fenger-Grøndahl

TYRKIET Istanbul betyder angiveligt 'islams by', og når man ankommer til den hastigt voksende millionby, er det ikke svært at få øje på byens muslimske fortid – og dens islamisk baserede regerings inspirationskilder. Bystyret i Istanbul renoverer osmanniske bygningsværker i dusinvis, og rundt omkring opføres pastelfarvede træhuse i 'osmannisk stil'. Antallet af tørklæder i gadebilledet er stigende, og for nylig er det blevet tilladt for kvinder at bære tørklæde i offentlige bygninger. Det strengt sekulære Tyrkiet mere end flirter med sin muslimske fortid. Besøgende, der interesserer sig for byens fortid som byzantinsk kejserby, behøver imidlertid ikke at fortvivle, for blandt nybyggede forretningsdomiciler og storcentre og gamle moskeer, basarer og bade er der masser af spor fra den kristne fortid.

Hagia Sophia – kolossal kejserkirke

"Vi har været i Vietnam og Thailand, og nu er vi så stoppet i Istanbul på vej hjem til Rom. Her er fuldstændig fantastisk. Det er lidt som at komme hjem igen." Et italiensk ægtepar runder deres fælles 'forsinkede dannelsesrejse', som de kalder

den (de er et godt stykke oppe i 40'erne) af med et besøg i Istanbul. Jeg møder dem i den moderne bydel, Beyoglu, men det er Hagia Sophia, den byzantinske hovedkirke gennem næsten 900 år, der har gjort størst indtryk på dem, fortæller kvinden mig. Og selv om ligheden mellem Rom og Istanbul måske ikke er umiddelbart slående for de fleste, så er der bestemt noget om snakken. Se blot disse strofer, som digteren Paulus Silentiarius (520-575) skrev i sin hyldest til kejser Justinian (527-565), efter at denne i 562 havde genopbygget Hagia Sophia-kirken: "Også du, det gamle latinske Rom, kom og syng / en sang sammen med det nye blomstrende Rom! Kom og glæd dig over at se datteren overstråle / Moderen, for dette er forældrenes glæde." Kirkens gigantiske kuppel var styrtet sammen under et jordskælv, men blev altså genrejst, og den står endnu, som et vidnesbyrd om byens byzantinske fortid – og også som en påmindelse om, at Konstantinopel blev skabt i det gamle Roms billede.

Hagia Sophia blev indviet første gang den 15. februar 360, men efter brande og ødelæggelser indledte kejser Justinian i 532 byggeriet af Den Store Kirke, som den oprindeligt hed. Den blev indviet første gang i 537 og igen efter genopbygningen i 562. Kirken blev – med god grund – berømt både for sine mosaikker, marmorbeklædte vægge og søjlekapitæler og for sin enorme kuppel med sit elegante lysindfald. I århundrederne efter indvielsen af Justinians kirke blev der flere steder i byen opført andre kirker inspireret af Hagia Sophia, men efter osmannernes erobring i 1453, blev Hagia Sophia (og flere andre kirker) omdannet til moskeer, og sultanen forbød

kristne at bygge kirker med kupler. I stedet opførte sultan efter sultan imponerende moskeer, hvis arkitektur var tydeligt inspireret af Hagia Sophias. Ikke mindst den osmanniske hofarkitekt Sinan, der tjente under fire sultaner i løbet af 1500-tallet, var inspireret af byzantinsk byggekunst. Det siges, at Sinan, der i øvrigt formentlig var født i en græsk eller armensk kristne familie, gennem hele sin karriere stræbte efter at lave et bygningsværk, der kunne måle sig med Hagia Sophia. Når man betragter Istanbuls skyline, er det værd at huske på, at det var den byzantinske hovedkirke, der tjente som inspiration for sultanernes største moskebyggerier. Og det var Rom, der tjente som model for Konstantinopel. Hagia Sophia har i dag status af museum. (www.ayasofyamuzesi.gov.tr/)

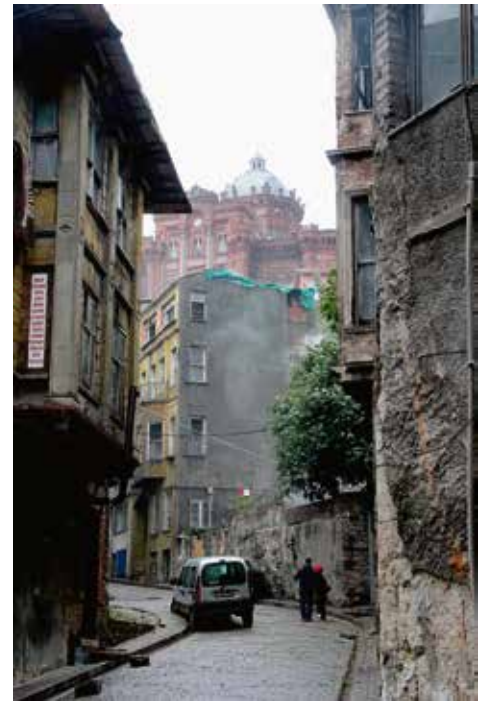
Chora-kirken – 'Christian Cartoon Network'

Mange kender nok til at være ud at rejse et sted, hvor børnene på hotellet lynhurtigt finder Cartoon Network på fjernsynet og derefter gerne tilbringer halve dage på værelset med at se – efter forældrenes mening tåbelige – tegnefilm? Men et sted i Istanbul er der et sted, som – med lidt pædagogisk snilde – kan konkurrere med hotellets tv-kanaler. Det er i hvert fald min erfaring, at Chora-kirken, også kendt som Kariye Camii (Kariye-moskeen), og dens interiør er fuldt på højde med Cartoon Network set med nysgerrige barneøjne. Med voksenøjne er den et overvældende eksempel på byzantinsk kirkekunst. Mosaikker og fresker er nogle af de smukkeste eksempler fra sen-byzantinsk tid, og her er rig lejlighed til at få testet sin bibelkundskab. Efter osmannernes erobring i 1453 fungerede bygningen som kirke frem til 1511, hvor den blev omdannet til moske og mosaikker og fresker dækket til. I 1945 blev den gjort til museum, og herefter blev mosaikker og fresker afdækket – til glæde for nutidens besøgende. De kan glæde sig over, at mange kirker – ikke på trods af, men på grund af osmannernes brug af dem som moskeer – står flot bevaret. Grundlæggeren af den tyrkiske republik, Kemal Atatürk, sørgede til gengæld for, at de konverterede kirker for manges vedkommende blev gjort til museer. Spørgsmålet er, om den nuværende AKP-regering, med sit øgede fokus på religiøse rettigheder, ikke kun til sunni-muslimer, vil arbejde for, at kirkerne igen kommer til at fungere som bedehuse. (www.choramuseum.com/)

Sankt Antonius-basilikaen – gadesælgerens og konvertiternes kirke

"Shhh. Vær stille. Og pak maden væk. Det er ikke tilladt at spise herinde. Sluk telefonen." En nigeriansk mand har taget opstilling lige indenfor i Istanbuls største katolske kirke, Sankt Antonius-basilikaen. Kirken ligger på byens længste og travleste indkøbsstrøg, Istiklal Caddesi, der strækker sig gennem det moderne kvarter Beyoglu fra tæt på Det Gyldne Horn og op til Taksimpladsen, berømt for de nylige kampe mellem demonstranter og regeringsstyrker.

Kirken ligger en smule trukket tilbage fra gågadens altid myldrende liv, men også inde i kirken vrirler det med mennesker i feriestemning – og ikke altid med sans for den stilhed og ærbødighed, der ifølge den nigerianske mand hører sig til i en katolsk kirke. "Der er messe om lidt, men det er på tyrkisk. Det foregår i kapellet

I Istanbuls snævre gader fortæller flere hundrede kirker om den kristne arv. Foto: Malene Fenger-Grøndahl.

nede bagved," forklarer nigerianeren de nysgerrige besøgende, hvoraf mange er turister fra katolske lande. "Der kommer tusindvis af turister herind hver dag for at kigge og bede. Nogle kommer også til de engelske messer hver morgen. Men vi har også messer på italiensk og polsk – og tyrkisk," siger den nigerianske mand. Han præsenterer sig ikke med navn, for selv om han bor fast i byen, er opholdet ikke mere permanent end, at myndighederne truer ham med udvisning. Som så mange andre er han kommet til Istanbul som migrant fra fattigere lande, og kirken er blevet et fast holdpunkt i hans eksiltilværelse. For lidt over 100 år siden, da den nuværende kirke blev opført, var bydelen omkring kirken, dengang kendt som Pera, også præget af indvandring. Men dengang var det især diplomater og handelsfolk fra Europa, der dominerede menigheden, og de fleste var velhavende og havde råd til at købe ind i gågadens dyre butikker og besøge på de fornemme konditorer. Mange af konditorierne er lukket og overtaget af tyrkiske eller internationale fast food-klæder, og de gamle herskabspalæer langs gågaden er overtaget af tøjbutikker eller moderne jet set-restauranter. Kirken lever

Istanbuls kristne fortid og nutid rummer mere, end der er plads til i almindelige rejseguides. Men det er værd at gå på opdagelse efter byens kristne arv, for den rummer både storslåede og pudsige elementer. Nogle af dem beskrives i et kapitel i bogen "Tyrkernes Istanbul – en guide" (Klim, 2009). Andre må man spørge sig frem for at finde. Blandt de mere pudsige er Sveti Stefan Bulgar (Bulgar Kilisesi), en smedjærnskirke, hvis præfabrikerede dele blev lavet i Wien og sejlet til Istanbul ad Donau og Sortehavet. Efter halvandet års arbejde på bredden af Det Gyldne Horn var samlesættet i 1898 forvandlet til en kirke, som byens bulgarske menighed kunne benytte. Bulgarene ville nemlig – af nationalistiske årsager – ikke benytte sig af byens græskortodokse kirker. Kirken er for tiden under restaurering.

Hagia Sophia Dome: Et svimlende kig op i Hagia Sophias kuppel. Foto: Wikimedia

dog i bedste velgående, og dens lokale forankring styrkes i takt med, at antallet af tyrkisktalende konvertitter stiger stille og roligt. I kapellet ligger bønnebøger og pædagogisk opstillede rosenkransinstruktioner på tyrkisk, og til højre for indgangen sælger en lokal ansat vokslys og tyrkisk-sprogede bøger om kirkens skytshelgen Sankt Antonius og markante katolske helgener som Maximus Kolbe og Teresa af Avila. En muslimsk kvinde med moderigtigt hovedtørklæde bladrer nysgerrigt i en læse-let-udgave af Bibelen, og et par unge muslimske mænd går en runde og kigger nysgerrigt på kirkens neogotiske interiør, inden de fortsætter deres slentretur gennem byen. I kapellet

På vej ind i Sant'Antonio Kirken (foto: Malene Fenger-Grøndahl).

Johannes XXIII: Fra 1934-1944 læste Angelo Roncalli (fra 1958-63 pave Johannes XXIII) isom pavelig nuntius sin daglige messe i Sant'Antonio Katedralen. Roncalli talte flydende tyrkisk og udtrykte ofte sin kærlighed til Istanbul og tyrkisk kultur. Derfor fik han kælenavnet "den tyrkiske pave". Foto: Lisbeth Rütz.

samles 25 tyrkisktalende medlemmer af menigheden til aftenmesse, ledet af franciskanermunk, hvis grå kappe minder menigheden om, at den første kirke indviet til Antonius af Padua, en discipel af Frans af Assisi, blev grundlagt her for 800 år siden. (Sent Antuan Kilisesi, Istiklal Caddesi, Beyoglu, www.sentantuan.com)

Væsentlige tanker om tro

Kristen tro er ikke en privatsag, viser ny bog af Lars Roar Langslet

Tekst: Ivar A. L Hoel

ANMELDELSE Ved afslutningen af Troens år er der i Norge udkommet en bog om tro, som bør vække stor interesse også i Danmark: Lars Roar Langslets "Tanker om tro". Den er skrevet af en, der har været katolik i 50 år: det var indtrykket af Vatikanconcilet og pave Johannes XXIII, der gav ham det afgørende stød til at konvertere. Han begyndte at skrive sine tanker ned "som et personlig regnskab, for at ordne og utprøve egne refleksjoner om den gaven som troen har vært også i mitt liv. Men det slo meg snart, at de kanskje også kunne bli til nytte for andre – især for dem, som opplever problemer med å godta en kristen livstolkning, men kjenner dragningen mot det åndelige fellesskap som Kirken er. Jeg har ikke glemt, at det en gang var min situasjon." siger han i forordet.

Sproget er så nemt læseligt, som fremmedsprog overhoved kan blive. Og som sproget så stilen: tanker og refleksioner lægges frem enkelt og forståeligt, selv om det er to tusind års svære teologiske problemer der behandles. Sådan kan kun den skrive, der har et overblik over åndshistorien og kan barbære alt uvæsentligt fra. Så hvem er denne katolske apologet i Sigrid Undsets og Hallvard Rieber-Mohns tradition?

Lars Roar Langslet (født 1936) er særdeles kendt i Norge som kulturskribent og politiker. Han var oprindeligt idéhistoriker,

og toneangivende i den norske værdikonservative opblomstring i 50-erne og 60-erne, for hans vedkommende ud fra en kristen, humanistisk, europæisk orientering. Han blev politiker, var stortingsrepræsentant for Høyre i 20 år og kultur- og videnskabsminister i seks år i 1980-erne. Han er som en blanding af sine åndbeslægtede kolleger Per Stig Møller og Bertel Haarder, vidende og vittig, om end langt mere sindig end de to, ja, uforstyrrelig rolig. Efter politikken blev han kulturjournalist og forfatter til bl.a. en lang række biografier, fx over Norges nationalhelgen Olav den hellige, Kong Olav V, Ludvig Holberg, Christian IV, Christian VIII. Han har været særdeles aktiv i udforskningen og formidlingen af de kulturelle og politiske relationer mellem Danmark og Norge i fællestiden. I 2006 fik han Det Danske Akademi's sjældent uddelte Blixen-medalje til udenlandske forfattere, som Václav Havel og Vigdís Finnbogadóttir. Og han har hele tiden været en af Norges mest kendte katolikker. I Danmark har han været nært knyttet til Elsebet Kieler, der ligesom dominikanerne i Oslo har givet ham vigtige impulser.

Hvad vil det sige at tro?

Bogen, der har forord af biskop Bernt Eidsvig, indledes med en personlig refleksion ved Peters grav, og er opdelt i syv essays: Om Tro, Om Uvished, Om Gud, Det Onde, Om Kirken, Om helgener og Jomfru Maria, Om Døden. Disse fundamentale temaer er behandlet "i det nøkterne tonelag som er mitt". I de følgende to afsnit gengives lidt

New International Bilingual Department

**START
AUGUST 2014**

BLIV BILINGUAL!

An **Intercultural** learning environment...

Bilingual STUDENTS LEARN MORE; - FASTER

WORLD CLASS Cambridge BILINGUAL EDUCATION

English & Danish as teaching languages

A **progressive** catholic school with 150 year tradition of **humanistic** education

Discover the **world** every day!

Open House
2. december kl. 19.00

KATOLSK SKOLE - BØRNEHAVEKLASSE-9.KLASSE

Institut Sankt Joseph
Copenhagen | www.sanktjoseph.dk
Dag Hammarskjolds Allé 17 | 2100 København Ø | +45 35 38 47 35

TÆT PÅ ØSTERPORT STATION

fra to af disse essays, delvist som sammenklippede citater ændret til dansk.

Hvad vil det sige at tro? Et foreløbigt svar kunne være at det at satse, bevidst og af fri vilje, på at tilværelsen har en dybere mening end den vi ser i tingenes overflade – en mening der ikke tvinger sig på og er selvindlysende, men som kommer stykkevis til syne når vi tænker dybt, eller som vi gribes af når vort sind åbner sig for noget højere. Men en bevidst satsning på kristendommen som den dybeste mening er i dag blevet et særstandpunkt, frastødende for mange og uopnåelig for endnu flere. Til at finde en vej frem i denne situation, bruger Langslet John Henry Newmans filosofiske hovedværk fra 1870, Grammar of Assent (Tilslutningens grammatik), hvor Newman stiller spørgsmålene: Kan jeg tro det, jeg ikke forstår? Og kan jeg tro det, jeg ikke kan bevise? – hans svar var ja på begge. I det konkrete liv, i dagliglivet som i troslivet, er det for snærende at tale om strenge bevis i logisk eller videnskabelig forstand. Et nøglebegreb hos Newman er her "sammenfald af sandsynligheder": når summen af sandsynligheder på den ene side er langt større end summen på den modsatte side, er det en stærk indikation på, at den første side fortjener min tilslutning.

I dagens Norge mener nok de fleste, at kristen tro er en "privatsag", – et ensomt forhold mellem "hin enkelte" og Gud, med "lønkammeret" som det rette mødested. Denne arv, yderligere udtyndet gennem afkristningen, skyldes langt hen tre stærke impulser fra 1800-tallet: vækkelsesbevægelserne, Sørensen Kierkegaards dramatiske forkyndelse, samt den liberalistiske indivi-

dualisme. Men denne privatisering af troen er en afsporing fra ægte kristendom, som den er fremstillet i evangelierne. Al religion er et kollektivt fænomen, som forener sine troende i et kultisk fællesskab. At være privatpraktiserende kristen er en individualistisk illusion. Jeg tror Jeg beder aldrig alene, men sammen med Kirken, også når mine ord angår højst private anliggender. Jeg tror aldrig alene, men i sammenhæng med andre troende, for det er Kirken, der giver min personlige tro bærekraft.

Hvor var Gud på Utøya? – eller hvordan kan det ondes problem, eller rettere det ondes mysterium, forklares? Hvordan kan vi sige noget om tvivlen, om alle menneskers hellighed, om de helliges samfund og helgener, om døden og det evige liv, der giver mening i en moderne verden? Bogen giver gode udgangspunkter til svar på disse og andre spørgsmål. Den formidler klassisk kristendom ind i den moderne tid, i pave Frans' tid.

Lars Roar Langslet: Tanker om tro. St. Olav Forlag, 2013. 115 sider. NOK 198.

Lars Roar Langslet med pave Frans. Foto fra bogens bagside.

Den store hvide flok i Odense

DUK'erne i Odense bag vellykket familiedag.

Tekst og foto: Forældre i Sankt Albani Menighed

KATEKESE Søndag den 3. november blev der afholdt familiemesse i Sankt Albani kirke i Odense, i anledning af Allehelgensdag. Messen startede festligt og højtideligt med, at førstekommuikanter og børn fra mini- og midi DUK gik i procession gennem kirken iklædt hvidt til salmen "Den store hvide flok vi se". Efter messen blev børnene inddelt i grupper efter alder, hvorefter de unge frivillige DUK-ledere stod for aktiviteter, leg og undervisning af børnene. Børnene fik besøg af de tre helgener Christoffer, Morten Bisp og Moder Teresa. De havde nogle sjove og lærerige timer, hvor der blev talt om helgener, lavet ikoner og leget. Imens arrangerede forældrene fælles buffet, som blev nydt undervejs i dagens program. Familiedagen sluttede af med kaffe, saft og kage. Børnene viste

En af katekesegrupperne. "Moder Teresa" i midten.

deres flotte ikoner, som de havde lavet af modellervoks, og der blev bedt fællesbøn. Det var en rigtig dejlig dag for både børn og forældre, hvor sammenhold, fællesskab og troen blev styrket. Dette takket være den store indsats og smittende gejst fra de unge DUK ledere. Tusind tak for en dejlig børnedag til alle Sankt Albani DUK ledere. I gjorde det rigtig godt, og I skal have en stor ros for det. Alle børn og forældre var meget imponerede over jeres entusiasme og enorme indsats og omsorg for de små og store. Det var også meget berigende, og alle lærte lidt mere om helgener den dag på en spændende måde.

Kom og besøg os

Besøg fra Vestbredden i Jesu Hjerter Kirke.

REJSER De kristne på Vestbredden er i en meget vanskelig situation, siger Maria og Michael fra det familieejede rejsebureau Laila Tours i Betlehem. Søndag den 10. november var de på en kort visit i Danmark, hvor de i Jesu Hjerter Kirke fortalte et interesseret publikum om, hvordan det er at være kristen og palæstinenser.

"Vi bliver i Det hellige Land, for det er her vi hører til. Men vi har hårdt brug for, at I kommer og besøger os, for turismen giver arbejdspladser til mange kristne", sagde Maria, der kunne fortælle, at opførelsen af den israelske beskyttelsesmur (kaldet the separation wall) har gjort livet meget vanskeligt for indbyggerne på Vestbredden, hvor arbejdsløsheden er høj. Tallene taler deres eget tydelige sprog. Antallet af kristne i Det hellige Land har været dalende siden 1948 hvor det var på 20 %. I dag er der kun 1 % tilbage. P. t. er der omkring 180.000 indbyggere i det palæstinensiske selvstyremråde. Mellem 1 og 2 % af dem er kristne. Forholdet mellem de kristne og muslimerne er gennemgående udmærket,

fortalte Maria og Michael.

Mange prøver at få arbejde i Israel; men det kan være svært at få arbejdstilladelse der. Laila Tours, der blev grundlagt af Laila Asfoura, har specialiseret sig i at arrangere rejser til Det hellige Land for kristne kirkesamfund. Det personlige møde mellem kristne fra Vesten og de palæstinensiske kristne prioriteres højt af bureauet, som især har mange kontakter til kirkerne i England. Marias og Michaels besøg i Danmark var ikke kun af kommerciel art. De kom også for at skabe interesse i Danmark for et nyt socialt projekt. Som gammel på Vestbredden er man meget svært stillet, hvis man ikke har børn, da der ikke er et offentligt sikkerhedsnet. Derfor grundlagde Laila Asfoura i 2010 et dagcenter for enlige pensionister. Dagcentret finansieres blandt andet ved de indtægter, der kommer ind ved salget af brugsgenstande af oliventræ – et traditionelt håndværk, der skaffer indtægter til mange kristne familier på Vestbredden. Det er tanken, at salget skal starte allerede i år ved julemarkeder i katolske kirker i Danmark. LR

Læs mere om turisme i Det hellige Land på www.lailatours.com. Foto: Lisbeth Rütz

Der blev lavet flotte ikoner af modellervoks og små helgenbilleder.

Troens År i selskab med Father Robert Barron

Nyevangelisering når det er bedst.

Tekst: Torben Riis

NÆSTVED I 2012 var alle landets katolske menigheder inden den 11. oktober optaget af spørgsmålet: Hvad kan og bør vi gøre i anledning af Troens År? Opgaven drejede sig i bund og grund om "nyevangelisering" – altså spørgsmålet om, hvordan vi som kirke forkynder evangeliet i den moderne verden. Præcis det samme spørgsmål, som koncilsfædre fik til opgave at svare på for 50 år siden i forbindelse med 2. Vatikankoncil.

Men hvad gør man i den enkelte menighed med de beskedne ressourcer, man nu engang har til rådighed? I menighedsrådet ved Vor Frue Kirke i Næstved valgte vi en løsning, som især skal omtales her, fordi den sagtens kan sættes i værk i det nye år, uanset at Troens År nu er forbi. Vi indbød til 10 menighedsaftener i løbet af 2013 i selskab med en af de mest fremtrædende ny-

evangelister i kirken i dag, den amerikanske præst og teolog Robert Barron.

I praksis lod det sig gøre, fordi Barron er manden bag en banebrydende dokumentarserie på 10 afsnit, Catholicism, som kan fås på DVD. Den blev udsendt i 2011 sammen med bogen af samme titel, hvor Barron gennemgår en række centrale emner og forklarer, hvad katolsk tro er og ikke er, i et sprog, som moderne mennesker uden specielle forudsætninger er i stand til at forstå.

Bogen har undertitlen: A Journey to the Heart of the Faith. Altså en rejse, der skal føre os til hjertet af, dvs. til det, som er det helt centrale i troen. En rejse er det også i dokumentarserien i den forstand, at Barron sammen med sit filmhold tager os med rundt i hele verden til et væld af lokaliteter, som rummer minder om kristendommens historie. Snart er vi i Vatikanet, snart i Lourdes eller i området ved Cæsarea Filippi foran klippen, hvor Jesus stillede sine disciple spørgsmålet: Men I, hvem siger I, at jeg er? På toppen af klippen lå

marmortemplet til ære for kejser Augustus, der blev dyrket som en gud af romerne, og for foden af klippen Panion, den grotte, hvor guden Pan blev tilbedt. Det er med denne klippe, denne hedenskabets højborg som baggrund, at Jesus siger til Peter: "Du er Peter, og på den klippe vil jeg bygge min kirke".

Kort sagt, serien er fantastisk flot og professionelt fotograferet, men det bedste af det hele er faktisk Barron selv. I selskab med ham er vi befriende langt fra de ofte selvsmagende og dramatiske stønnende TV-koryfæer, som vi f.eks. kender fra diverse BBC-serier om dyrelivet eller om historiske emner. Barron derimod formår at formidle sit budskab uden at bringe sig selv i forgrunden, samtidig med at han til stadighed holder tilskueren fast, simpelthen fordi han er en fremragende fortæller og formidler, der i sit valg af indgangsvinkler overrasker os og tvinger os til eftertanke. Det er nyevangelisering, når det er bedst.

Det eneste problem, vi ikke var i stand til helt at løse, var sproget. Barron taler engelsk, og selv om det hjælper, at der er engelske undertekster, er det svært at få det fulde udbytte, hvis man ikke er fortrolig med det ordforråd, der hører til det religiøse sprog. Det prøvede vi at kompensere for i

de efterfølgende samtaler, men helt perfekt bliver det først, hvis eller når vi får en udgave med danske undertekster.

PS: Man kan træffe Robert Barron på hans blog www.wordonfire.org – og se en trailer fra serien på www.CatholicismProject.org – Man kan også låne både bogen og dokumentarserien på Sankt Andreas Bibliotek.

Foto: worldonfire.org.

Det sker i Bispedømmet

November

Fredag 29. kl. 19.00-ca. 21.30: Forsonings- og helbredelsesmesse, Jesu Hjerter Kirke, Stenosgade, Kbh. v/pastor Lars Messerschmidt m.fl. Skriftemål fra kl. 18.00. Inf. 33 33 05 02 og www.forsoningsoghelbredelsesmesse.dk

December

Onsdag 4. kl. 19.00-21.00: Messe med forbøn for de syge afholdes hver den 1. onsdag i måneden fra kl. 19.00-21.00 Sted: Vor Frue Kirke, Ryegade 26. 8000 Aarhus C.

Lørdag 7. kl. 14.30: Voksenkatekese: Tema: Benedikt XVI – Jesus af Nazareth - barndomsfortællingerne v/Ulla Elmquist. Sted: Sankt Ansgar Kirkes menighedssal, Bredgade 69, Kbh. Kr. 40,- til materialer, kaffe og te. Sluttes med messe kl. 17.00. Alle er velkomne.

Torsdag 12. kl. 20.00-23.00: Natkirke, Sakramentskirken, Nørrebrogade, Kbh. for alle interesserede. Der er mulighed for tilbedelse, personlig forbøn, for at tale med en af medarbejderne, eller blot for at nyde stilheden og roen i kirkerummet. Man kan komme og gå som det passer. Aftenen slutter med sakramental velsignelse ca. 22.45.

Fredag 13. kl. 18.00-19.30: "Åben Dør". Personlig samtale og forbøn v/pastor Lars Messerschmidt m.fl. Sted: Jesu Hjerter Kirkes menighedslokaler, Stenosgade, Kbh. Inf. tif. 33 33 05 02 og www.forsoningsoghelbredelsesmesse.dk

Søndag 15. kl. 20.00: Vor Frue Kirkes Kantori synger "Liturgisk aftensang", vesper til advent og jul. Sted: Vor Frue Kirke, Ryegade 26, Aarhus

Mandag 16. kl. 19.00-20.00: Meditationsaften, derefter kaffe og te. Sted: Strandvejen 91, Kbh. Ø

Første og sidste onsdag i måneden kl.17.30–19.30: Hjælp til misbrugere og pårørende ved den katolske organisation Cenacolo. Rådgivningen finder sted i Bredgade 69 A, Kbh. K. Tlf.: 51 53 41 60

Skt. Thomas Fællesskabet inviterer til eukaristi, lovprisning og katekese. Sted: Oratoriet, Vor Frue Kirke, Ryegade 26, Aarhus C. Info: p. Herbert, SJ 87 30 70 42 eller 24 27 86 89, eller Jan Zieleskiewicz 50 29 13 57, e-mail: johny.zet@gmail.com
Datoer i december: kl. 19.00 onsdag den 11/12 og 18/12.

Troslærekursus for voksne katolikker. Sted: Jesu Hjerter Kirkes menighedssal, Stenosgade, Kbh. Det er gratis at deltage. Alle er velkomne. Kurserne afholdes hver onsdag kl. 19.30.

Konvertitkursus hver torsdag kl. 19.30 i Sankt Ansgar Kirkes menighedslokaler Bredgade 69 A, Kbh. Der er ingen tilmelding – mød blot op!

Liturgisk kalender 1. - 31. december 2013

ADVENTSTIDEN I

1. viol. **1. SØNDAG I ADVENT.** (I Ps).

✠ Cr. Adv.pf. I.

1.L.: Es 2,1-5

☞ SI 122,1-2.3-4a.4b-5.6-7.8-9.

☞ Vi drager med glæde til Herrens hus.

2.L.: Rom 13,11-14. Ev.: Matt 24,37-44.

1. søndag i advent indleder tekstrække A.

2. viol. Mandag i 1. uge i advent. (I Ps).

Adv.pf. I.

☞ SI 122,1-2.3-4a.(4b-5.6-7.)8-9

☞ Vi drager med glæde til Herrens hus.

L.: Es 4,2-6. Ev.: Matt 8,5-11.

3. hvid. Tirsdag i 1. uge i advent. (I Ps).

Frans Xaver, præst (†1552)(m)

Adv.pf. I.

☞ SI 72,2.7-8.12-13.17

☞ Retfærdighed skal blomstre i hans dage, og freden være stor.

L.: Es 11,1-10. Ev.: Luk 10,21-24.

4. viol. Onsdag i 1. uge i advent. (I Ps).

Eller hvid. **Johannes af Damaskus**, præst og kirkelærer (†749)

Adv.pf. I.

☞ SI 23,1-3a.3b-4.5.6

☞ Jeg skal bo i Herrens hus alle mine dage.

L.: Es 25,6-10a. Ev.: Matt 15, 29-37.

5. viol. Torsdag i 1. uge i advent. (I Ps).

Adv.pf. I.

☞ SI 118,1+8-9.19-21.25-27a

☞ Velsignet være han, som kommer i Herrens navn.

L.: Es 26,1-6. Ev.: Matt 7,21.24-27.

6. viol. Fredag i 1. uge i advent. (I Ps).

Eller hvid. **Nicolaus**, biskop (†4. årh.)

Adv.pf. I.

☞ SI 27,1.4.13-14

☞ Herren er mit lys og min frelse.

L.: Es 29,17-24. Ev.: Matt 9,27-31.

7. hvid. Lørdag i 1. uge i advent. (I Ps).

Ambrosius, biskop og kirkelærer (†397) (m)

Adv.pf. I.

☞ SI 147,1-2.3-4.5-6

☞ Lykkelig hver den, der venter på Herren.

L.: Es 30,19-21.23-26. Ev.: Matt 9,35–10,1.6-8.

Bededag for præste- og ordenskald.

8. viol. **2. SØNDAG I ADVENT.** (II Ps).

✠ Cr. Adv.pf. I.

1.L.: Es 11,1-10

☞ SI 72,1-2.7-8.12-13.17.

☞ Retfærdighed skal blomstre i hans dage og freden være stor til evig tid.

2.L.: Rom 15,4-9. Ev.: Matt 3,1-12.

9. hvid. Mandag **JOMFRU MARIAS UPLET-**

TEDE UNDFANGELSE(h)

Gl.Cr. Særl.pf.

1.L.: 1 Mos 3,9-15.20

☞ SI 98,1.2-3ab.3cd-4

☞ Syng Herren en ny sang, thi vidunderlige ting har han gjort.

2.L.: Ef 1,3-6.11-12. Ev.: Luk 1,26-38

10. viol. Tirsdag i 2. uge i advent. (II Ps).

Adv.pf. I.

☞ SI 96,1-2.3+10ac.11-12.13

☞ Se, vor Gud kommer i styrke.

L.: Es 40,1-11. Ev.: Matt 18,12-14.

11. viol. Onsdag i 2. uge i advent. (II Ps).

Eller hvid. **Damasus I**, pave (†384)

Adv.pf. I.

☞ SI 103,1-2.3-4.8+10

☞ Min sjæl pris Herren!

L.: Es 40,25-31. Ev.: Matt 11,28-30.

12. viol. Torsdag i 2. uge i advent. (II Ps).

Eller hvid. **Vor Frue af Guadalupe**

Adv.pf. I.

☞ SI 145,1+9.10-11.12-13ab

☞ Herren er nådig og barmhjertig,

sen til vrede og rig på troskab.

L.: Es 41,13-20. Ev.: Matt 11,11-15.

13. rød. Fredag i 2. uge i advent. (II Ps).

Lucia, jomfru og martyr (†304) (m)

Adv.pf. I.

☞ SI 1,1-2.3.4+6

☞ Den, der følger dig, Herre, skal have livets lys.

L.: Es 48,17-19. Ev.: Matt 11,16-19.

14. hvid. Lørdag i 2. uge i advent. (II Ps).

Johannes af Korset, præst og kirkelærer

(†1591) (m) Adv.pf. I.

☞ SI 80,2ac+3b.15-16.18-19

☞ Gud, rejs os igen,

lad dit ansigt lyse, så vi bliver frelst.

L.: Sir 48,1-4.9-11. Ev.: Matt 17,10-13.

15. viol. eller rosa. **3. SØNDAG I ADVENT.** (III Ps).

✠ Cr. Adv.pf. I

1.L.: Es 35,1-6a.10

☞ SI 146,6c-7.8-9a.9b-10.

☞ Herre, kom og frels os! Eller: Halleluja!

2.L.: Jak 5,7-10. Ev.: Matt 11,2-11.

Livets dag.

16. viol. Mandag i 3. uge i advent. (III Ps).

Adv.pf. I.

☞ SI 25,4-5ab.6-7bc.8-9

☞ Vis mig dine veje, Herre.

L.: 4 Mos 24,2-7.15-17a. Ev.: Matt 21,23-27.

ADVENTSTIDEN II

17. viol. Tirsdag i 3. uge i advent. (III Ps).

Adv.pf. II.

☞ SI 72,1-2.3-4ab.7-8.17

☞ I hans dage skal retfærdighed blomstre og freden

skal være stor.

L.: 1 Mos 49,2.8-10. Ev.: Matt 1,1-17.

NB: Tidebønnen følger et særligt skema de sidste 7 dage før jul. Særlige antifoner til Zakarias' og jomfru Marias lovsange.

18. viol. Onsdag i 3. uge i advent. (III Ps).

Adv.pf. II.

☞ SI 72,1-2.12-13.18-19

☞ I hans dage skal retfærdighed blomstre og freden

skal være stor.

L.: Jer 23,5-8. Ev.: Matt 1,18-24.

19. viol. Torsdag i 3. uge i advent. (III Ps).

Adv.pf. II.

☞ SI 71,3-4a.5-6b.16-17

☞ Min mund er fuld af lovsang til dig, jeg priser din

herlighed dagen lang.

L.: Dom 13,2-7.24-25a. Ev.: Luk 1,5-25.

20. viol. Fredag i 3. uge i advent. (III Ps).

Adv.pf. II.

☞ SI 24,1-2.3-4b.5-6

☞ Herren vil drage ind, han er ærens konge.

L.: Es 7,10-14. Ev.: Luk 1,26-38.

21. viol. Lørdag i 3. uge i advent. (III Ps).

Adv.pf. II.

☞ SI 33,2-3.11-12.20-21

☞ Bryd ud i jubel for Herren, I retfærdige, syng en

ny sang for ham. Pris Herren med citer,

L.: Højs 2,8-14. eller Sef 3, 14-18a

Ev.: Luk 1,39-45.

Petrus Canisius, præst og kirkelærer (†1597) kan ihukommes

22. viol. **4. SØNDAG I ADVENT.** (IV Ps).

✠ Cr. Adv.pf. II.

1.L.: Es 7,10-14

☞ SI 24,1-2.3-4ab.5-6.

☞ Herren skal drage ind, han er ærens konge!

2.L.: Rom 1,1-7. Ev.: Matt 1,18-24.

23. viol. Mandag i 4. uge i advent. (IV Ps).

☞ SI 25,4-5b.8-9.10+14

☞ Ret jer op og løft jeres hoved, for jeres forløsning

nærmer sig.

L.: Mal 3,1-4.23-24. Ev.: Luk 1,57-66.

Johannes af Kenty, præst (†1473) kan ihukommes

24. viol. Tirsdag i 4. uge i advent. (IV Ps).

Adv.pf. II.

☞ SI 89,2-3.4-5.27+29

☞ Om Herrens store godhed vil jeg synge for evigt.

L.: 2 Sam 7,1-5.8b-12.14a.16. Ev.: Luk 1,67-79.

Adventstiden afsluttes efter non.

JULETIDEN

24. Tirsdag aften.

hvid. Virgiliemesse til **HERRENS FØDSEL** (h).

✠ Gl. Cr. Jul. pf.

1.L.: Es 62,1-5

☞ SI 89,4-5.16-17.27+29.

☞ Om Herrens store godhed vil jeg synge for evigt.

2.L.: Ap.G 13,16-17.22-25.

Ev.: Matt 1,1-25 eller 1,18-25.

25. hvid. Onsdag. **HERRENS FØDSEL** (h)

Højtidsmesse. Gl. Cr. Jul. pf.

Julenat. 1.L.: Es 9,1-6

☞ SI 96,1-2a.2b-3.11-12.13.

☞ I dag er der født os en Frelser; han er Kristus,

Herren.

2.L.: Tit 2,11-14. Ev.: Luk 2,1-14.

Julemorgen. 1.L.: Es 62,11-12

☞ SI 97,1+6.11-12.

☞ Lyset skal stråle over os i dag; for Herren er os

født.

2.L.: Tit 3,4-7. Ev.: Luk 2,15-20.

Juledag.

1.L.: Es 52,7-10

☞ SI 98, 1.2-3b.3c-4.5-6.

☞ Hele den vide jord har set vor Guds frelse.

2.L.: Hebr 1,1-6. Ev.: Joh 1,1-18 eller 1,1-5.9-14.

26. rød. Torsdag. **STEFAN**, den første martyr (f).

Gl. Jul. pf.

☞ SI 31,3cd-4.6+8ab.16bc-17.

☞ I dine hænder, Herre, befaler jeg min ånd.

L.: Ap.G 6,8.10; 7,54-60. Ev.: Matt 10,17-22.

27. hvid. Fredag. **JOHANNES**, apostel og

evangelist (f).

Gl. Jul. pf.

L.: 1 Joh 1,1-4

☞ SI 97,1-2.5-6.11-12.

☞ I retfærdige, glæd jer i Herren.

Ev.: Joh 20,2-8.

28. rød. Lørdag. **DE USKYLDIGE BØRN**,

martyrer (f).

Gl. Jul. pf.

L.: 1 Joh 1,5—2,2

☞ SI 124,2-3.4-5.7b-8.

☞ Vor sjæl slap fri som en fugl af fuglefængerens

snare.

Ev.: Matt 2,13-18.

29. hvid. Søndag. **DEN HELLIGE FAMILIE**,

JESUS, MARIA OG JOSEF (f).

✠ Gl. Cr. Jul. pf.

1.L.: Sir 3,2-6.12-14

☞ SI 128,1-2.3.4-

Det kan vi ikke være bekendt

Søndag den 3. november var jeg som sædvanligt på Vester Kirkegård. Som så mange gange før blev andagten afholdt i det store kapel.

Et skilt på muren uden for den Katolske afdeling bekendtgjorde at der, som sædvanligt, ikke blev afholdt andagt i det katolske kapel.

Kapellet i den Katolske afdeling er i forfald og en skændsel at se på. Bygningen er i de senere år forfaldet mere og mere. Nu er nogle af vinduerne også slået i stykker hvilket vil bevirke at fugle, regn og sne har fri adgang. Dette vil sætte fart i forfaldet.

Den katolske Kirke, vi, kan ikke være bekendt at have det stående.

Har kirken ikke råd til at vedligeholde bygningen, bør den tage skridt til at få den fjernet, før den står som en ruin.
Elizabeth Struve, 2630 Taastrup

Kirken og gengiftes adgang til kommunionen

Disciplene fik en kraftig irettesættelse, da de prøvede at forhindre børnene i at komme hen til Jesus.

De katolske præster begår den samme fadæse, hvis de stiller sig i vejen for gengiftes adgang til kommunion. Præsterne er til dels lovligt undskyldt på grund af Kirkens topstyring.

Den mangelfulde forståelse af de fraskiltes situation skyldes måske at kirkens ledelse udelukkende består af mænd – og endda ugifte mænd.

Kr. Laustin, 5000 Odense

Huset i Stenosgade!

En ejendomsmæglers våde drøm eller en oplagt chance for at give en katolsk bygning nyt liv?

Om relativt kort tid skriver vi år 2015, og den i tidsplanen fastlagte overdragelse af bygningskomplekset i Stenosgade fra jesuitterne til bispedømmet skal til den tid være afsluttet. Hvad så?

Blandt ikke-beslutningsdygtige i bispedømmet har snakket gået om ordener af den ene eller anden slags, DUK, Caritas, nationalt kirkekontor, strøgkirke etc.

Kunne man ikke forestille sig en anden løsning?

I det Herrens år 2013 er der endnu katolsk værelsesudlejning i København. Men hvem ved, hvad fremtiden bringer? Lad os nu se lidt på økonomien for et kollegium i det gamle præstehus i Stenosgade:

15 værelser til en - på Vesterbro i København - fordelagtig leje på 3.000 kr. om måneden er vel bestemt ikke urimeligt. Det giver 45.000 om måneden. Samlet set 540.000 kr. i årsindtægt.

Kan man ikke opretholde bygningsmassen for et sådant beløb ved løbende vedligeholdelsesarbejder?

Man skal smede, mens jernet er varmt. I overført betydning er Bispedømmet København en kontinuerlig beretning om hvordan indflydelsesrige personer stiltiende har set til, hvordan de sidste gløder blev slukket i det ene katolske stålvalseværk efter det andet. Det er som sådan ikke nogen biskops eller ordenssuperiors skyld, men blot symptomatisk for afviklingen i Danmark. Prøv at lægge mærke til hvor mange ejendomme, der er gledet den katolske kirke i Danmark af hænde i årenes løb. Enhver katolik med 'Katolsk håndbog' fra 1983 kan hjemme i de varme stuer få syn for sagen. Man bliver helt ked af det ved gennemgangen.

Man kan indvende: Hvorfor blander jeg mig i en sag, der er til forhandling mellem et bispedømme og en orden? En sag, der slet ikke tilkommer mig som lille undseelig lægmand? Og i et givetvis utidigt øjeblik?

Departementschefen Sir Humphrey fra BBC's gamle komedieserie 'Yes Minister' har sagt det ganske rammende: "If you want to change government decisions, you have to do it before anybody knows they're being made."

Derfor blander jeg mig!

At fylde det gamle hus på Vesterbro med liv rummer tilmed mulighed for en sidegevinst: At få et dusin nye beboere ind i spytklatsafstand til en katolsk kirke åbner muligheder for at beboerne også vil lægge engagement i det nærliggende Gudshus. Og hvilken menighed vil takke nej til en sådan invitation?

Gad vide, hvad man kan ellers kan bruge et stort tomt hus til, beliggende pladask midt i Dronningens København? Det blev jo aldrig til noget med et katolsk kollegium på Hoffmanns Minde på Frederikssundsvej. Og i den aktuelle sag er postnummeret mere interessant end 2700 Brønshøj.

Nu har jeg givet de nye ejere, Ansgarstiftelsen, en god idé. Det bliver spændende!

PS: Denne opfordring om at ombygge et helt domicil til værelsesudlejning er også ment som inspiration og opmuntring til andre større katolske ejendomsbesiddere i Danmark! Der er endnu et par stykker. Og de læser også Katolsk Orientering. Ingen nævnt, ingen glemt.

Rasmus Kaare Frederiksen, 2000 Frederiksberg

Læserbreve

Indsendte indlæg skal forsynes med navn, adresse og telefonnummer.

- Kun navn og postnr. offentliggøres i bladet.
- Max. grænse for læserbreve: 400 ord. (vi forbeholder os ret til at forkorte læserbreve over denne længde).
- Max. grænse for kommentarer 800 ord. KO bringer en kommentar pr. nummer.
- Læserbreve kan indsendes som e-mail til redaktion@katolskorientering.dk

Eller som brev til: Katolsk Orientering, redaktionen, Gl Kongevej 15, 1610 København V.

Katolsk Orientering bringer ikke læserbreve eller kommentarer som har været trykt i andre medier.

Fortsat fra side 5 ▶ liv og det, at tage korset på sig. På andet trin forsøger man djævelen og denne verdens afguder, mens man i tredje fordyber sig i bønner – alt sammen foregår i små grupper for at kunne understøtte hinanden bedst muligt.

"Man får ikke troen ved at blive døbt, men dåben besegler ens tro", forklarede pastor Fabrizio og blev suppleret af Merete Noval. "Vi, der er døbt som børn, har aldrig fået en sådan modningsproces som voksenkonvertitter har det, og som Vandringens katekese lægger op til".

De efterfølgende spørgsmål fra salen fokuserede på problemet med Vandringens pastorale praksis, fx det kateketiske forløb, lørdagsmessen og den anderledes liturgi – ting, som kunne virke splittende især i små menigheder. Andre ønskede at vide, hvad der havde første prioritet for dets præster – neokatekumenatet eller bispedømmet? Som svar blev det fremhævet, at i bevægelsens statutter, som blev godkendt af Benedikt XVI i 2008, nævnes der allerede i paragraf 2, at Den neokatekumenale Vandring "står

til biskoppernes disposition".

Biskop Czeslaw rundede diskussionen af vedatnævne, at noker Den neokatekumenale Vandring særlig fremtrædende i vort bispedømme, men det gør også et stort og nødvendigt arbejde. "Derfor er det ikke så underligt, at den bliver mere bemærket i et lille bispedømme som vores end i et stort bispedømme".

"Vores kirke er rig og mangfoldig, så ingen bevægelse kan alene sige, at de er saliggørende. Vi skal lære at se en berigelse i alt det, der vækkes i Kirken i historiens løb. Man kan sige, at i en ny bevægelse er der altid ting under udvikling, som er i færd med at modnes – som skal justeres hen ad vejen. Det, der er brug for i en sådan situation, er det traditionelle sogn, hvad det så end er, og det nye må komme i dialog med hinanden. Det traditionelle har brug for fornyelse og inspiration og vi ved, at det er ikke alt, hvad vi kan komme videre med med det traditionelle. Og her kan de nye bevægelser være en berigelse", sluttede biskoppen.

Effektfuld biskoppelig appel

Mange har støttet de syriske flygtninge.

Tekst: Jann Sjusren, generalsekretær, Caritas Danmark

APPEL Biskop Czeslaw udsendte i oktober måned en appel om støtte til ofrene for borgerkrigen i Syrien. Det skete i forlængelse af Pave Frans' appel om at hjælpe konkret – også gennem bøn og faste. Biskoppen fulgte appellen op med et brev, der blev sendt direkte til alle medlemmer af bispedømmet København.

Appellen har været stærkt medvirkende til, at Caritas Danmark i alt har indsamlet over 1,1 mio. kroner til syriske flygtninge over det seneste år, hvoraf 407.998 kr. direkte har været med henvisning til biskoppens brev. Hertil skal lægges midler fra indsamlinger fra Kristeligt Dagblads læsere fordelt mellem Folkekirkens Nødhjælp, Danmission og Caritas samt penge fra indsamling i Danmarks Radios P3.

"Jeg er utroligt glad for, at så mange katolikker har fulgt opfordringen til at støtte Caritas' arbejde for at hjælpe syriske flygtninge. Men også for de initiativer, der er taget i Kirken i forhold til bøn for Syrien," siger biskop Czeslaw.

Ingen bidrag er bedre end andre

Biskoppen understreger, at glæden gælder alle katolske bidrag. Også dem, der ikke er direkte 'navn' på, fordi de er givet i forbindelse med fx kollekter, eller som er gået til andre organisationer end Caritas.

"Der er i den forbindelse med nødhjælp ingen bidrag, der er bedre end andre. Men ikke mindst Caritas kan være med til at løfte opgaven i forhold til Syrien, for det betyder at mange kræfter bliver lagt sammen internationalt og koordineret for at hjælpe i samarbejde med de lokale Caritas-organisationer. Og det betyder alt andet lige meget i forhold til indsatsen."

Caritas' formand Christa Bonde er ligeledes taknemmelig for de mange bidrag og for biskoppens initiativ. "Caritas er en del af Kirken, og det er godt, at biskoppen på den måde understreger betydningen af, at vi som Kirke hjælper mennesker som er drevet på flugt som følge af borgerkrigen i Syrien. En borgerkrig, som jo desværre langtfra er slut."

Ud over de indsamlede midler har Caritas i 2012-2013 modtaget 9,25 mio. kr. fra Udenrigsministeriet i hjælp til syriske flygtninge.

Foto: Sábado

Sankt Andreas Bibliotek og Antikvariat

Tirsdag og torsdag 10-12 og 13-16.45
Onsdag og fredag 10-12 og 13-16
Mandag lukket.

bibliotek@katolsk.dk
Tlf: 33 55 60 90

JULEHJÆLP TIL KATOLIKKER I BISPEDØMMET

Katolsk Menighedspleje minder venligst om, at der i lighed med alle andre år er mulighed for at modtage økonomisk støtte til betrængte katolikker i vanskelige kår. Også i juletiden.

Ansøgninger fra privatpersoner skal være påtegnet af en katolsk præst som garant for kirkeligt tilhørsforhold.

Præster kan henvende sig om et samlet en bloc-tilskud til deres menighed.

Enhver henvendelse kan ske pr. post eller mail til foreningen.

Med ønsket om en velsignet juletid – og MANGE TAK for kollektindsamlingen den 22. september!

KATOLSK MENIGHEDSPLEJE

– yder hjælp, hvor der er et behov!

Katolsk Menighedspleje
Bredgade 69 A, kld.
1260 København K
Mail: katolskmenighedspleje@mail.dk

MAGLEÅS KURSUSCENTER

JULEARRANGEMENT 2013

Lørdag den 14. december kl. 12:30 – 16:00

Frokostbuffet og hyggeligt samvær.

“Pave Frans og hans Baggrund”

Foredrag v/ phd. Jakob Egeris Thorsen:

Musikalsk underholdning til kaffen

v/ David Munk-Nielsen

Lederteam: DKKF, Lisbeth Poulsen og Bent Jensen,

Pris kr. 210,- pr. prs.

Tilmelding og yderligere oplysninger:

Sekretariatet, Magleås Kursuscenter

Høsterkøbevej 6, 3460 Birkerød

Tlf.: 45 81 07 15 - www.magleaas.dk

Informationschef: Niels Messerschmidt
(ansvarshavende)

Redaktør: Lisbeth Rütz

Layout: Margrethe Stenby

Annoncer og abonnement: Lisbeth Rønne
roenne@katolskorientering.dk

Medarbejdere i dette nr.:

Henrik Ertner Rasmussen, Gideon Ertner, Ulf Becker, Ivar Hoel, Helge Clausen, Kate Toft Madsen, Fatima Rato, Jan Hansen, Kasper Baadsgaard, Sr. Rut Maria Schmidt O.S.B., Malene Fenger- Grøndahl, Torben Riis,

Redaktion og annoncer:

Katolsk Orientering, Gammel Kongevej 15,
1610 København V, tlf.: 3355 6040 kl. 9-13 mandag-
torsdag, Fax 3355 6041.

E-mail: redaktion@katolskorientering.dk, Giro 205-7042

Abonnementspris 510 kr. helårligt.

Alle katolske husstande kan få bladet tilsendt gratis

Udgiver Ansgarstiftelsen, Gammel Kongevej 15,
DK 1610 København V

Tryk Greentech Rotaprint - Distribueret oplag 10.076
ISSN 0902-297X

Vanløse Begravelsesforretning

Jyllingevej 8 · 2720 Vanløse

Deres lokale bedemand siden 1940...

Steen Jørgensen

Mariette Jørgensen

38 71 75 01

Ring og aftal et møde enten
i Deres hjem eller hos os.
Vi træffes også aften,
weekend og helligdage.

www.v-lm.dk

TELEFONLINE SOS FORBØN

Ønsker du forbøn, et lyttende øre,
et ord fra Jesus og en velsignelse
så ring: **75 18 18 08**

Torsdag, fredag
og lørdag kl. 20.00-23.00 hele året

Hjælp med at sikre Kirkens beståen - også når du er borte

Du kan støtte Kirken ved at betænke den i dit testamente.

Arv til Kirken er fritaget for alle afgifter og går derfor ubeskåret til Kirkens arbejde.

Læs mere på www.katolsk.dk eller ring til

Torben Møller
Katolsk Bispekontor
Telefon 33 55 60 11

Bønnens Apostolat

December

- At børn som er blevet forladt eller udsat
for al slags vold må finde den kærlighed og
beskyttelse som de trænger til.

- At kristne, oplyst af lyset fra det menneske-
evordne ord, må forberede menneske-
heden på Frelserens komme.

Katolsk Orientering

Indlæg til Katolsk Orientering nr. 17, som udkommer
fredag den 13. december 2013
skal være redaktionen i hænde senest
mandag den 25. november 2013

Indlæg til Katolsk Orientering nr. 1 - 2014, som udkommer
fredag den 17. januar 2014
skal være redaktionen i hænde senest
mandag den 13. december 2013

Venlig hilsen Redaktionen

Kastrup Begravelsesforretning

Telefon 32 55 55 55

Døgnvagt

Bedemand Michael Riis

Amagerbrogade 155

Dragør Begravelsesforretning · Telefon 32 53 06 29

Taastrup Begravelsesforretning · Telefon 43 99 19 19

Hjælp der gavner

www.vincentgrupperne.dk

Martin Ryom

- en katolsk bedemand

T 39 29 60 08

Lykkesholms Allé 9A | 1902 Frederiksberg C

- Arv og Testamenter
- Ægtepagter
- Familiesager
- Dødsboer
- Køb af ejendom i Danmark og udlandet.

Advokat Sandra Moll

Telefon: 31 35 35 60

Fax: 31 73 25 84

E-mail: sandra@moll.dk

Biskoppens kalender

November

Lørdag 30. kl. 16.00: Sankt Andreas Fest -messe i Ordrup

December

Søndag 1. kl. 18.00: Messe i Jesu Hjerte Kirke

Lørdag 7. kl. 10.00: Messe hos Kærlighedens Missionærer

Tirsdag 10. kl. 10.00: Møde i Biskoppeligt Råd

Onsdag 11. kl. 9.00: Messe for personalet på Gl. Kongevej

Søndag 15. kl. 18.00: Messe i Jesu Hjerte Kirke

Onsdag 18. kl. 11.00: Møde i Økonomisk Råd

Torsdag 19. kl. 16.30: Møde i Forretningsudvalget

Tirsdag 24. kl. 24.00: Messe i Domkirken

Onsdag 25. kl. 11.00: Messe i Domkirken

Søndag 29. kl. 11.00: Messe i Domkirken

Vil du være med til at
sikre, at der også er en
katolsk kirke i Danmark
til vores børn og
børnebørn?

katolsk.dk/stoet_kirken/

Kechichian. Det smertefulde mysterium på vej mod lyset

Fra Jacques Lacans og psykoanalysens Paris til Péguys og Claudels Kristus med en omvej gennem dagbladet le Monde i sekularismens hjemland Frankrig. Litteraturkritikeren og forfatteren Patrick Kechichians rejse gennem de sidste årtier af århundredet. Den er en fortælling om en dyb personlig uro, som i Nazaræens kærlighed og gennem Kierkegaards beundringsværdige sider fandt svar på de spørgsmål som man måske ikke når langt nok til at stille sig selv.

SPIRITUALITET Hvad er der sket i Deres liv siden De kan kalde Dem konvertit?

Min historie er lang. Man kan inddеле den i årtier. Da jeg var tyve, var der forskellige spørgsmål, som jeg begyndte at stille mig selv. Da jeg var 30, blev disse spørgsmål endnu mere smertefulde. Omkring denne alder nåede jeg frem til at anerkende den kristne tro som svar på mine spørgsmål. Jeg vidste ikke, hvad den kristne religi-

on var, selv om jeg havde læst Peguy og Claudel; men jeg blev efterhånden overbevist om, at i kristendommen var svaret på min tvivl. Jeg brugte nogle år på at finde ud af det; men jeg erfarede, at de spørgsmål som jeg stillede til mig selv blev besvaret i den kristne tro. På det tidspunkt begyndte jeg at deltage i søndagsmessen. Jeg var blevet døbt i den apostolske armenske kirke, som var mine forældres kirke. Da jeg var

mellem 30 og 35 begyndte jeg at læse Den hellige Skrift, mens jeg gik til nogle kurser og læste kristne forfattere. Jeg holdt ikke op med at stille spørgsmål; men jeg forstod, at de spørgsmål som jeg stillede mig selv lå i den trosskat, som jeg var i færd med at opdage. På denne vandring slog jeg følge med de store kristne forfattere. Jeg har nævnt Péguys og Claudel, og jeg tilføjer Georges Bernanos. Men også Johannes Paul II, hvis encyklikaer jeg læste, og kardinal Jean-Marie Lustiger, den daværende ærkebiskop af Paris, skal nævnes. Det var ham, der firmede mig i 1985, og hans bøger har været et enestående redskab i min oplæring i troen.

Hvad var det der helt konkret bestemte Deres omvendelse?

Før jeg blev troende, var der meget smerte i mit liv. Jeg elskede ikke mig selv ret meget, og jeg var overdrevent streng mod mig selv. Det var jeg lige indtil jeg blev konfronteret med Sankt Johannes apostlens ord: også selv om du ikke elsker dig selv, så

elsker Gud dig. I det øjeblik forstod jeg, at der eksisterede en kærlighed, der var større, end jeg kunne forstå. Hele vor kristne tro består i at sætte sig selv i forhold til et rum der er større end os, nemlig Guds rum og hans kærlighed til os og i at give afkald på alle vore fordringer. Jeg er ikke mystiker – jeg er simpelthen en der i en trosakt giver afkald på noget af sig selv og så til gengæld modtager denne grænseløse kærlighed fra Gud. At sige ja til denne kærlighed var en vigtig ting i min genopdagelse af troen.

Hvordan søgte De svar på Deres tvivl, før De nærmede Dem kristendommen?

Perioden før min omvendelse vil jeg betragte som smertefuld. I det kulturelle miljø spillede psykoanalysen en fundamental rolle i de år. Den psykoanalytiske praksis i Paris i 70'erne betragtedes som videnskaben ved hvis hjælp man kunne nå til større selv erkendelse, specielt fra en intellektuel synsvinkel. Det store intellektuelle spørgsmål som man, og *Fortsættes nedenunder* ▼

Adresselabel, flytning

Til Post Danmarks strejkode

MASKINEL MAGASINPOST
42512
Afsender: Katolsk Orientering
Katolsk Orientering · nr. 16
29. november 2013 · 39. årgang

POST
PP
DANMARK

jeg i særdeleshed, stillede sig selv var, hvordan man skulle kende sig selv. Man brugte også seksualitet, narkotika og musik i en slags krampagtigt forsøg på at befri krop og sjæl. Langsomt forstod jeg, at jeg ikke ville opnå noget ved at gå på disse veje. "Befrielsen" gennem narkotika, musik eller sex gav ikke en følelse af frihed. De åndelige og metafysiske spørgsmål fandt jeg ikke svar på ad den vej.

Hvad var det der fik Dem til at forstå, at kristendommen i sig selv har svaret på de store spørgsmål?

Læsningen af Søren Kierkegaard var en stor åbenbaring for mig. Denne filosof er i stand til at vise tilværelsens tragiske karakter, når han foreslår en tolkning af kristendommen, der ikke er idylliserende, men får det lys til at skinne som man kan genfinde i troen selv. Og da dette lys viste sig for mig, forstod jeg også Kirkens lære i sin helhed. Jeg forstod sandheden i læren om Treenigheden, Jomfru Maria fik den plads der tilkommer hende, og det samme skete med de helliges samfund. Kirkens guddommelige, historiske og usynlige karakter og solidariteten mellem kristne – det blev alt sammen forståeligt for mig. Visheden om det voksede i mig. Det var ikke sådan, at jeg så det i en vision; men jeg oplevede, at jeg gik fra det totale mørke over mod lyset. Jeg kunne ikke tro, at der nogen andre steder var en lyskilde som den, jeg havde mødt – lyset eksisterede kun et sted – nemlig hos Kristus. Fra det øjeblik hvor jeg lærte dette lys at kende forsvandt tvivlen og jeg blev absolut sikker. Jeg har svært ved at forklare mine ikke-troende venner, at når man omfavner troen, så falder alt på plads på et andet plan, og livet forandres. Vi

Foto: www.lecippe.ch.

bliver ved med at være de samme med de samme lidenskaber; men vi ser alt, verden, os selv og andre på en anden måde. For at sige det med få ord – det menneskelige guddommeliggøres.

De har talt om ikke troende venner. Hvad har gjort deres vandring forskellig fra Deres egen?

Vores måder at tænke på var meget forskellige. Nogen var tættere på den orientalske spiritualitet, nogle på de psykoanalytiske teorier; men alle disse måder at tænke på havde det til fælles at de søgte en måde, de kunne få kendskab til sig selv på. Hvordan gik det til, at Kristus forekom mig at være det bedste svar? Bibelen gav mig svaret. Når jeg søgte efter svar på, hvem jeg var, blev jeg overbevist om, at Kristi person sådan som den blev fortalt af dem, der havde mødt ham, var som jeg mødte på en konfus måde. Kristus

gav svar på ethvert af mine spørgsmål, ja, det var ham, der var selve mit spørgsmål. I kraft af sit liv, sin død og sin opstandelse var han selve svaret. Det ord der sammenfatter denne søgen er kærlighed. Denne dimension kunne jeg ikke få gennem nogen filosofi, for ingen tanke kan give mig svaret på den kærlighed, som jeg udlever i ordets mest konkrete betydning gennem kærligheden til mine børn, forældre, min kone eller i endnu videre forstand kærligheden til den, du møder på gaden. Kærligheden er en slags orden i mit liv, som forener mig med alle. Den er det konkrete svar på de spørgsmål, som jeg ikke kunne stille mig selv.

De var i mange år litteraturkritiker i le Monde. Hvad betød og betyder litteraturen for Dem?

Litteraturen har hele mit liv – både før og efter min omvendelse – været noget vigtigt. Jeg ville gerne opdele den i to dele - den

der har hjulpet mig direkte i min åndelige udvikling og som jeg definerer som kristen, dvs. Claudel, Peguy, Bernanos og den der var indirekte kristen, fordi den var sandt menneskelig. De tre forfattere som jeg har citeret har hver især lagt fundamentet for min omvendelse. Hele sit liv kæmpede Peguy, fra at være socialist blev han en, der kæmpede for Kristus, da han forstod at der ikke kan eksistere noget menneskeligt fremskridt uden med Jesus Kristus som hovedhjørnesten. I Claudel var der en tro, der kunne flytte bjerge. Han var forfatter og glødende mystiker, han var talsmand for en kæmpende kristendom, han var i stand til at konfrontere dem, der er fjendtlige over for Kirken. At læse hans kommentarer til Den hellige Skrift fik mig til at juble.

De talte også om ikke kristne romanforfattere som var afgørende på Deres rejse...

Ja, jeg tænker på Marcel Proust, hvis forfatterskab for mig var en afsløring af den menneskelige psyke. Evangeliet møder ikke død materie, men levende ånd, manden, kvinden, deres psykologi, deres følelser, deres lidenskaber på godt og ondt. I sin "På sporet af den tabte tid" beskrev Proust alt dette på beundringsværdig vis. At læse ham var som en slags åbenbaring, ikke som den guddommelige åbenbaring, men som en afsløring af det menneskelige. Intet i den kristne tro kan få os til at nedvurdere det menneskelige. At være kristen betyder at være åben over for mysteriet, sådan som det viser sig i det konkrete menneske.

Fra serien "I nuovi credenti" – de nye troende. Bringes med tilladelse fra det italienske dagblad Avvenire. Oversættelse fra italiensk v. Lisbeth Rütz.

Katolsk Orientering

I *Evangelii Gaudium* giver pave Frans ikke blot en guide til 'nyevangelisering', men også et omrids af sine reformplaner for Kirken – programmet for sit pontifikat.
Foto: Reuters, Alessandro Bianchi.

klikaen Lumen Fidei i juni, byggede denne tekst i store træk på et udkast af Benedikt XVI. Derfor er 'Glæden ved Evangeliet', der er opbygget som en refleksion over bispesynoden i oktober 2012 om nyevangelisering, den nye paves egentlige debut som forfatter.

De første reaktioner peger på, at der er tale om lidt af en kraftpræsentation.

Teksten er rig på pave Frans' efterhånden velkendte pudsige formuleringer. I f.eks. hans beskrivelse af den optimisme, der bør kendetegne den kristne, skriver han, at "en forkynder aldrig må ligne én, der lige er vendt hjem fra en begravelse!".

Et andet sted insisterer paven på, at "Kirken ikke er et toldhus", betyder "Faderens hus, hvor der er plads til alle". Og et tredje sted joker han med, at "skriftestolen ikke må være et torturkammer", men "et møde med Guds barmhjertighed, som ansporer os til at gøre vort bedste".

Pave Frans erkender, at virkeliggørelsen af hans drøm kræver "en reform af Kirken" og "hvad jeg her prøver at udtrykke, har en planmæssig betydning og har vigtige konsekvenser".

Hints til mulige forandringer

Selv om han ikke kommer med en detaljeret køreplan for reformerne, kommer paven dog alligevel med klare hentydninger:

Han foreslår en "omdannelse af pavedømmet" gennem sit ønske om at fremme "en sund decentralisering", og indrømmer åbent, at "der er *Fortsættes på side 10* ▶

Evangelii Gaudium: Pave Frans' 'I Have a Dream'-tale

Kirken må være missionerende og stille sig på de fattiges side, skriver paven i formaningen 'Evangelii Gaudium'.

Tekst: John L. Allen Jr., National Catholic Reporter.
Oversættelse v. Niels Messerschmidt

FORMANING Drømme kan besidde en stærk kraft, især når de ytres af ledere med en realistisk sans for at omsætte dem til handling. Det var tilfældet med Martin Luther Kings berømte 'I Have a Dream'-tale for 50 år siden og det synes også at være ambitionen med pave Frans' dristige nye apostoliske ekshortation 'Glæden ved Evangeliet'.

Faktisk er det 224-sider lange dokument med den latinske titel *Evangelii Gaudium*, som Vatikanet offentliggjorde den 26. november, en vision over det samfund, pave Frans ønsker katolicismen skal være: mere missionerende, mere barmhjertig og mere

modig til forandringer.

Pave Frans åbner med en drøm:

"Jeg drømmer om en 'missionsmulighed'", skriver pave Frans, "det vil sige en tilskyndelse til mission, der er i stand til at omdanne alt, så Kirkens skikke, måde at gøre tingene på, dens rytme og programmer, sprog og strukturer på passende måde kan rette sig mod forkyndelsen i dagens verden snarere end dens egen selvopretholdelse".

Paven ønsker en Kirke med en særlig passion for de fattige og for freden.

Lidt af en kraftpræstation

Temaet om forandring gennemsyrrer hele dokumentet. Om Kirken siger paven, at i stedet for at være bange for "at komme på afveje" bør den snarere frygte at "forblive indelukket i strukturer, der giver os en falsk følelse af sikkerhed og regler, der gør os til strenge dommere" og "vaner, der får os til at føle os tryg".

Selv om pave Frans offentliggjorde ency-

Socialt engageret nonne æresdoktor i Kenya

Traumatiserede kvinder og piger får en ny start på livet.

HÆDER "Søster Rosemary Nyirumbe hjælper kvinder og piger med at få en ny start på livet gennem uddannelse. Hendes ønske om at beskytte de mest udsatte, er inspireret af den hellige Vincent af Paul, der arbejdede blandt de fattige og marginaliserede", sagde Vincentpræst Dennis H. Holtschneider, rektor for det største katolske universitet i USA, De Paul University i Chicago, da han meddelte, at søster Rosemary Nyirumbe var udnævnt til æresdoktor.

Søster Rosemary, der leder Santa Monica's Vocational School i Gulu, Uganda, har udarbejdet uddannelsesprogrammer til at hjælpe det stigende antal traumatiserede kvinder, piger og deres børn, der har væ-

ret udsat for kidnapning, voldtægt eller er blevet tvangsforflyttet gennem flere årtiers borgerkrig i landet.

Takket være søster Nyirumbes indsats modtager eleverne både psykologhjælp, lærer at læse og skrive, at sy og plante afgrøder. Siden 2002 er antallet af elever på skolen steget fra 31 til i dag mere end 300, og mange forlader skolen med et permanent arbejde i bagagen.

Søster Rosemary Nyirumbe modtog sit æresdoktorat ved en højtidelig ceremoni den 7. december på Tangaza College i Nairobi, Kenya. *NM*

'Sewing Hope' er titlen på både en dokumentarfilm og en bog om søster Rosemary Nyirumbes karitative arbejde med traumatiserede kvinder og piger i Uganda.

Nyevangelisering

Hvordan griber vi det an?

Læs mere side 4

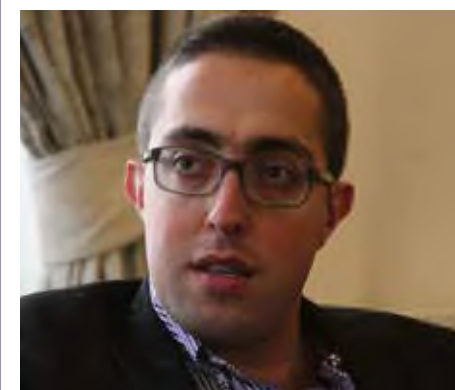
Niels Stensen

Hvordan skal vi formidle ham i dag?

Læs mere side 5

Libanon

Ung maronitisk diakon fortæller.

Læs mere side 7

Kirken og jøderne

Om Kirken og antisemitismen.

Læs mere side 12

KO mener

En mere barmhjertig og decentral Kirke

Med dokumentet Evangelii Gaudium kommer pave Frans med sit omrids for en mere decentral og missionerende Kirke, som er mere optaget af menneskers eksistentielle behov end af sin egen anseelse.

Pave Frans efterlyser en "sund decentralisering" af Kirkens ledelse og at flere beslutninger lægges ud til de lokale bispekonferencer – sådan som koncilet ønskede det.

I sine refleksioner over udfordringerne for evangelisationen bemærker pave Frans den "dybe kulturelle krise", der råder inden for ægteskabet og familien, "samfundets grundlæggende celle".

Paven afviser "en økonomi af udstødelse og ulighed", der marginaliserer folk og behandler dem som affald. Penge er blevet et idol i en moderne kultur af ligegyldighed, skriver han og understreger behovet for at indføre en menneskecentreret etik i finansverdenen.

Han opfordrer Kirkens medarbejdere til at betragte troen som en intim del af deres identitet, og modsætte sig egoisme, dovenskab eller pessimisme. Paven opfordrer desuden til, at Kirkens medarbejdere afstår fra verdslighed og indbyrdes stridigheder.

Paven anerkender lægfolkets vigtige rolle i Kirken og dens liv, og fremhæver især kvindens unikke gaver, men fastholder det mandlige præstedømme.

"Det er ikke tilrådeligt for paven at træde i stedet for de lokale biskopper i vurderingen af alle de spørgsmål, som opstår i deres bispedømme", skriver han.

Med hensyn til adgangen til sakramenterne siger paven, at dørene til sakramenterne ikke bør forblive lukkede for "bare en eller anden grund". "Eukaristien [...] er ikke en præmie for den perfekte, men er en stærk medicin og næring til de svage", insisterer paven.

Pave Frans opfordrer også til større kulturel diversitet indenfor Kirken, som han siger, bør være bundet til "udtryksformer, som de europæiske nationer har udviklet på et bestemt tidspunkt af deres historie". Missionærer bør ikke "påtvinge en bestemt kulturel form", når de når ud til nye folkeslag med Evangeliet.

Al kristen undervisning må tage sit udgangspunkt i Guds frelsende kærlighed. Først herefter kan Kirken forkynde sine moralske påbud og læresætninger, skriver pave Frans. Forkyndelsen må være dragen, anvende "skønhedens vej" og vise det attraktive ved en moralsk livsførelse.

Pave Frans peger på samvittighedens betydning og siger, at ikke-troende, der trofast følger deres samvittighed, kan leve "retfærdiggjort af Guds nåde", og at de var modtagere af Helligåndens praktiske visdom, der hjalp folk med at udholde lidelser og leve i større fred og harmoni.

Evangelii Gaudium's grundtanke er, at vi katolikker ikke skal være bange for nye måder at forkynde Evangeliet på og nye måder at tænke Kirken på. Som sådan rækker dokumentet udover Kirkens egen kreds, og kan med fordel læses af enhver, der ønsker svar på mange af de problemstillinger, som den moderne verden står over for.

KO's læsere ønskes hermed en glædelig jul og et godt nytår!

Niels Messerschmidt.

Børnehjem for handicappede klar til brug

Sankt Vincent Grupperne støtter byggeri i Ba Ria.

Tekst: Poul Skallerup

VIETNAM I efteråret 2012 indgik Sankt Vincent Grupperne (SVG) kontrakt med søstrene i Ba Ria, Vietnam, vedrørende en støtte på 30.000 USD til finansiering af udvidelse af deres børnehjem for handicappede. Byggeriet er nu afsluttet. Her følger historien om projektet.

Under Poul Skallerups besøg på børnehjemmet i januar 2012 (i forbindelse med et privat ferieophold) fortalte søstrene bl.a., at de havde behov for at bygge en tilbygning til børnehjemmet til et beløb på ca. 200.000 kr., da børnehjemmet modtog flere børn end de fysisk havde plads til. Børnehjemmet drives af "The Congregation of the Lovers of the Holy Cross of Ba Ria".

Dette behov fandt SVG bestyrelsen umiddelbart lå uden for organisationens normale idégrundlag og desuden var beløbet i en størrelsesorden, der lå ud over hvad bestyrelsen mente organisationen selv kunne finansiere.

I maj 2012 fik vi tilsagn om en støtte på 50.000 kr. til projektet fra en fond. Bestyrelsen besluttede på den baggrund, at man ville gøre et forsøg på at skaffe det resterende beløb via indsamling fra organisationens faste bidragydere samt finde det resterende

beløb fra SVG's egne betroede midler.

En beskrivelse af besøget i Vietnam blev bragt i vores kvartalspjece og i Katolsk Orientering nr. 5/2012. Dette resulterede i yderligere støtte til projektet.

Byggeprojektet blev i december 2012 præsenteret for Den Vietnamesiske Katolske Forening i Aarhus, og det lykkedes via denne gruppe at indsamle 35.000 kr. Fra menigheden i Herlev modtog SVG senere uopfordret ca. 25.000 til projektet, et beløb som menigheden havde samlet ind via salg af Marialys. I april 2013 fik vi tilsagn om yderligere 50.000 i støtte fra en fond. Hermed var den største del af beløbet indsamlet.

Den økonomiske støtte fra SVG blev efter aftale udbetalt i 4 faser:

1. fase ved byggeriets påbegyndelse (udgravning af jord m.m.),
2. fase når fundamentet var støbt,
3. fase når bygningen var rejst og taget lagt samt
4. fase, når byggeriet var færdiggjort og godkendt af myndighederne.

I forbindelse med hver fase aftaltes det, at søstrene som dokumentation sendte fotografier af byggeriets fremdrift til SVG og på baggrund af disse blev pengene løbende overført til deres bankkonto.

I september måned stod nybygningen færdig og klar til at blive taget i brug. Så viste det sig, at søstrene ikke havde midler

til at indrette nybygningen med inventar og hjælpemidler til børnene. Bestyrelsen besluttede derfor ekstraordinært at yde en delvis økonomisk støtte til indkøb af dette og der blev derfor overført i alt ca. 36.000 kr. i oktober måned til dette formål.

Denne succes historie for SVG har kun kunnet gennemføres takket være en fantastisk imødekommenhed fra vores trofaste bidragydere, ekstraordinære indsamlinger fra menigheder og et helt uvurderligt igangsættende tilsagn fra den danske fond, uden hvis støtte projektet formodentlig ikke var blevet igangsat fra bestyrelsens side.

SVG modtog for nylig en e-mail fra søstrene, hvori de takkede SVG og dets bidragydere for den store økonomiske hjælp til de handicappede.

Læs mere om Sankt Vincent Grupperne og mulighederne for at støtte deres projekter på www.vincentgrupperne.dk. Støt dem på konto nr.: 3347 - 1097164.

Heinz Paus ny præsident for Bonifatiuswerk

Borgmester skal stå i spidsen for tysk velgørerorganisation.

TYSKLAND De tyske katolikkers Bonifatiuswerk har på sin generalforsamling i november valgt Paderborns borgmester til den niende præsident for velgørerorganisationen. I de næste tre år vil Heinz Paus stå i spidsen for Bonifatiuswerks bestyrelse, der træffer beslutning om at yde økonomisk hjælp og anden form for støtte til blandt andet de nordiske bispedømmer.

Den 65-årige Heinz Paus har været borgmester for Paderborn siden 1999. Han er uddannet advokat i forvaltningsret og mangeårigt medlem af partiet CDU, og blev genvalgt som borgmester i 2004 og 2009.

Heinz Paus forgænger Georg Freiherr von und zu Brenken, der fratrådte den 15. september efter at have stået i spidsen for organisationen siden 1998 blev på generalforsamlingen udnævnt til ærespræsident. NM

Den nyvalgte præsident Heinz Paus (i midten) flankeret af vicepræsident Hermann Fränkert-Fechter (t.h.) og generalsekretær monsignore Georg Austen. Foto: Patrick Kleibold.

Gamle bibeltekster nu tilgængelige online

Sker i et samarbejde mellem bibliotek i England og i Vatikanet.

INTERNET Vatikanbiblioteket og Bodleian-biblioteket under Oxford universitet har i samarbejde digitaliseret nogle af verdens mest unikke Bibler og bibelske dokumenter fra deres samlinger og gjort dem tilgængelige på internettet.

De digitaliserede dokumenter kan tilgås på den dedikerede hjemmeside (bav.bodleian.ox.ac.uk), der gik 'i luften' den 3. december, og dokumenterne er den første lancering af digitalt indhold som led i et 4-årigt samarbejdsprojekt.

Dele af begge bibliotekers samlinger af hebræiske og græske manuskripter og

tidligt trykte bøger er blevet udvalgt af en gruppe eksperter og kuratorer fra hele verden, og udvælgelsesprocessen er sket ud fra en vurdering af de pågældende dokumenters vigtighed og deres fysiske forfatning.

Den nye hjemmeside har zoomfunktionalitet for detailstudie af dokumenterne. Hjemmesiden, der findes på italiensk og engelsk, rummer også artikler og videoer om digitaliseringsprojektet, herunder indlæg af ærkebiskoppen af Canterbury og ærkebiskop Jean-Louis Bruguès, O.P.

Uvurderlige historiske dokumenter er nu gjort offentligt tilgængelige takket være et samarbejde mellem Vatikanbiblioteket og Bodleian-biblioteket under Oxford universitet. NM

Pavelig almisseuddeler – tæt på de fattige og syge

Almisseuddeleren skal være pave Frans' forlængede arm.

Tekst: Niels Messerschmidt – efter forlæg af Nicole Winfield, ABC News

ALMISSER I sin tid som ærkebiskop af Buenos Aires var Jorge Mario Bergoglio kendt for at snige sig ud om natten for at uddele brød til hjemløse og spise sammen med dem som en måde at demonstrere sin solidaritet med de fattige og vise dem, at nogen bekymrer sig for dem.

Dette er ikke længere så nemt efter at Bergoglio blev pave. Men pave Frans yder stadig direkte hjælp til fattige, syge og gamle gennem ærkebiskop Konrad Krajewski, Vatikanets almisseuddeler – et århundrede gammel hverv med at uddele almisser.

På et møde med journalister fortalte ærkebiskop Krajewski, hvordan Frans har omdefinert det lidet kendte almissekontor og hvad almisseuddeling egentlig vil sige.

”Den hellige Fader sagde til mig i begyndelsen: ’Du kan ligeså godt sælge dit skrivebord, for du får ikke brug for det! Du er nødt til at komme udenfor Vatikanets mure, og vent ikke på at folk ringer! Gå selv ud og opsøg de fattige’”, sagde Krajewski.

’Vær en del af folks liv’

Konrad Krajewski får sine marchorder hver morgen: En Vatikan-gendarm kommer fra Santa Martha, hvor pave Frans bor og hen til almisseuddelerens kontor på den anden side af Vatikanets haver med et stak breve, som paven har modtaget fra troende med bøn om hjælp. Øverst i bunken kan ligge en seddel, hvor paven kan finde på at skrive: ”Gør det du skal!” eller ”Gå ud og opsøg dem!” eller ”Gå ud og snak med dem!”.

Så det gør Don Corrado, som han ynder at blive kaldt.

Som almisseuddeler besøger han alderdomshjem og udskriver checks til trængende – alt sammen i pavens navn. Han har også besøgt Lampedusa efter en båd med flygtninge kæntrede og mere end 350 druknede. I løbet af sine fire dage på øen indkøbte han 1.600 telefonkort, så de overlevende kunne ringe hjem. Han bad også for politiets dykkere, mens de var i færd med at bjærge de mange døde fra Middelhavets dyb.

”Opskriften er: ’Vær sammen med folk og vær en del af deres liv, om det så er for 15 eller 30 min., eller en time’, forklarer Krajewski. Kardinal Jorge Mario Bergoglio ”plejede at gå ud om natten i Buenos Aires’ gader, ikke kun for at opsøge mennesker og tale med dem, eller købe mad til dem [...] Han plejede også spise sammen med dem. Det samme ønsker han at jeg skal gøre”.

Et gammelt hverv

Vatikanets almisseuddeler er et gammelt hverv: den nævnes i en pavelig bulle af Innocent III fra det 13. århundrede, og Gregor X (pave 1271-76) oprettede et paveligt kontor til dette formål.

Før ærkebiskop Krajewski kom på banen var almisseuddeleren typisk en aldrende Vatikan-diplomat, der varetog hvervet i sine sidste år inden vedkommende kunne trække sig tilbage som 75-årig. Pave Frans ændrede dette ved at udpege den 50-årige polske ærkebiskop, der havde været en nær medarbejder til Johannes Paul II i hans sidste år, for at han på en mere energisk måde kan være pave Frans’ forlængede arm på området.

Konrad Krajewski har flere til at hjælpe

sig: medlemmer af Schweizergarden, der ikke længere er i tjeneste, bliver nu bedt om at hjælpe til med fx hjælpe en forvildet person hjem, eller på regulær basis at hjælpe med at pakke de 27.000 rosenkranser, som pave Frans ved en Angelus uddelte til folk på Peterspladsen som ”åndelig medicin”.

Krajewski tøver, da han bliver spurgt om pave Frans har sneget sig ud af Vatikanet på egen hånd – ”Næste spørgsmål!”, siger han. Men det lå næsten i luften, at paven meget vel kunne have sneget sig ud uden at Vatikanets mure uden at sikkerhedsfolkene vidste det.

’Det må koste dig noget’

Almisseuddelerens opgave består i at udføre barmhjertige gerninger og at rejse penge til at finansiere dem. Almissekontorets arbejde finansieres gennem at producere pavelige pergamenter, håndskrevne certifikater med et foto af paven, som troende kan købe til en bestemt lejlighed – fx et bryllup, dåb eller en præstevielse – med navnet på modtageren og en apostolisk velsignelse skrevet med kalligrafisk skrift.

Et pergament koster fra 8 euro til 30 euro stykket plus forsendelse og ekspedition. Hele overskuddet går til velgørenhed. Sidste år brugte kontoret én mio. euro på 6.500 anmodninger om hjælp. Krajewski siger, at tallet sandsynligvis vil være fordoblet i år.

De uddelte beløb er ikke store: For nylig sendte almisseuddeleren en check på 200 euro til en ældre kvinde fra Venedig, der havde skrevet til paven og fortalt, at en lommetyv havde stjålet 54 euro fra hende.

Større og mere langvarige velgøringsopgaver klares af Caritas Internationalis eller Vatikankontoret Cor Unum. Almisseuddeleren, forklarer Krajewski, er mere en form for ”førstehjælpsstation”: hurtig til at yde hjælp i små doser og ikke hæmmet af

bureaukratiske barrierer.

”At være almisseuddeler må koste mig noget, så det er med til at forandre mig”, forklarer Krajewski. Han sætter det op imod den form for almissegiven, da en unavngiven kardinal engang pralede med altid at give 2 euro til en tigger på en gade i nærheden af Vatikanet

”Jeg fortalte ham: ’Deres Eminence, det er ikke at være almisseuddeler. Du er måske i stand til at sove om natten, men det må koste dig noget at være en almisseuddeler. To euro betyder ingenting for dig. Tag hellere denne fattige med hjem til din store lejlighed, der har tre badeværelser og lad ham tage et brusebad – og badeværelset vil stinke i tre dage – og mens han bruser sig, så lav kaffe til ham og giv ham måske din sweater. Dette er at være almisseuddeler”.

Et bevægende øjeblik

Et brev fornyligt fangede pavens opmærksomhed: forældrene til Noemi Sciarretta, en pige på 18 måneder, som led af en uheldelig genetisk sygdom, skrev til pave Frans i oktober. Forældrene var desperate over at lægerne ikke kunne gøre noget for deres datter.

Nogle dage senere skrev Frans til faderen og den 1. november besøgte Krajewski familien i deres hjem nær Chieti i Abruzzo-regionen. Fem dage senere, da barnets tilstand var forværret, rejste familien til Vatikanet og mødte paven personligt, overnattede på Santa Martha ligesom paven selv og spiste sammen med ham. Straks efter mødet begav paven sig ud på Peterspladsen til sin ugentlige generalaudiens. Han indledte med at spørge de titusindvis af fremmødte om et øjeblik stilhed for at bede for lille Noemi.

”Det var en meget bevægende møde fordi pave Frans var tæt på Noemi”, sagde faderen Andrea Sciarretta bagefter. ”Vi talte og bad sammen for Noemi. Det var en følelsesmæssig stor gave”.

”Vent ikke på at folk ringer! Gå selv ud og opsøg de fattige!” Det opfordrer pave Frans den nye almisseuddeler, ærkebiskop Konrad Krajewski til at gøre. Foto: Tullio M. Puglia.

Vigtig meddelelse til modtagere af KO

Ny retningslinjer omkring uddelingen af distributionsstøtte betyder, at modtagere af Katolsk Orientering som **ikke** er medlemmer af Den katolske Kirke, skriftligt skal tilkendegive **senest den 31. december 2013** om de fortsat ønsker at modtage bladet.

Det kan ske ved at sende på tre følgende måder:

- Send en mail til roenne@katolskorientering.dk,
- gå på www.katolskorientering.dk/ab, eller
- udfyld kuponen på bagsiden, klip den ud og send den i en konvolut til Katolsk Orientering, Gammel Kongevej 15, 1610 København V.

Bemærk venligst: Redaktionen modtager **ikke** gen- eller afbestilling per telefon.

Kort nyt

Nyt medlem af to kommissioner

UDNÆVNELSE Pave Frans har udnevnt msg. Alfred Xuereb til delegerede i to pavelige kommissioner – til kommissionen, der overvåger Vatikanbanken og til kommissionen, der overvåger de økonomiske-administrative strukturer i Vatikanet. Xuereb fungerer som pave Frans’ 1. privatsekretær, og har tidligere tjent pave Benedikt XVI som 2. privatsekretær under førstesekretæren, ærkebiskop Georg Gänsweins ledelse.

Patriark roser samarbejde

ØKUMENI De gode relationer mellem stat og kirke, og samarbejdet mellem kirkerne i Østrig får rosende ord af den økumeniske patriark Bartholomæus I. Han var i november i landet, hvor han deltog i to interreligiøse konferencer i Wien, og senere på ugen besøgte han institutioner i hovedstaden, som tilhører Den ortodokse Kirke.

Over for repræsentanter for det ortodokse trossamfund bekræftede patriarken forlignelsen til økumeni og til arbejde for fred og retfærdighed i verdenen. Samtidig udtrykte han håb om, at de dele af ortodoksien, som hidtil har udtalt sig imod dialogen med andre kirkesamfund, bør gentænkes.

Gå på opdagelse i Roms katakomber

INTERNET IT-giganten Google har gjort det muligt at besøge nogle af Roms katakomber via computeren. Den 19. november blev Priscillakatakomben ved Via Salaria i det nordlige Rom den første ’virtuelle katakombe’. Søger man i Google Maps på ’Catacombe di Priscilla’ og klikker på fototet til venstre for katakombens indre, kan man vandre rundt i hele katakomben ved at manøvrere med piletasterne, gå ind i gange og rum, som ellers er lukkede for offentligheden og her se nogle af de ældste kristne malerier fra 200-tallet.

Den seneste tilføjelse er måske den mest spektakulære af alle Roms katakomber, nemlig den ved Via Latina. I modsætning til den kirkelige Priscillakatakombe er denne en privat katakombe fra 300-tallet med originale malerier, hvor kristent, klassisk og hedensk er blandet sammen som en spændende illustration af kristendommen i Roms daværende overklasse.

Fransk præst bortført i Cameroun

AFRIKA Bevæbnede mænd, som menes at tilhøre terroristgruppen Boko Haram, bortførte den 14. november den franske præst Georges Vandenbeusch i det nordlige Cameroun på grænsen til Nigeria.

Ifølge flere medier ignorerede den 42-årige præst advarsler fra de franske myndigheder om den forværrede sikkerhedssituation i området, men valgte at fortsætte sit arbejde som sognepræst i Nguetchewe.

Det er tid for Gud og mig

Lux mundi – en oase af stilhed og bøn.

Tekst: Anette Hansen

BØN ”Jeg er verdens lys. Den, der følger mig, skal aldrig vandre i mørket, men have livets lys” Joh 8:12 Dette evangeliestykke samt et evangeliseringssamarbejde med Paddy Kelly fra The Kelly Family inspirerede mig i 2010 til at starte Lux Mundi; et lille men populært nyeangeliserende projekt med fokus på Den katolske Kirkes sakramenter, i særlig grad Bodens Sakramente. Lux Mundi foregår ved at vi fejrer den hellige messe med efterfølgende tilbedelse af den hellige eukaristi – akkompagneret af stille musik, bønner og stilhed. Under tilbedelsen lægges der særligt fokus på skriftemålets betydning og alle opfordres til at besøge en af de fire-fem tilstedeværende præster i kirken. Ikke af opfordring til skriftemålet som sådan er særligt nytænkende, men det er mit indtryk og erfaring, at den atmosfære der findes under Lux Mundi – den meditative og rolige musik, bønnerne og det intime nærvær med Jesus Kristus i monstransen – er med til at lede mange i dybere kontakt med deres indre væsen. Ofte druknes Guds stemme i vort indre i livets travlhed og larm, men Lux Mundi tilbyder en lille pause fra vor hektiske hverdag. Skriftemålene foregår diskret bagerst i kirken med lav belysning på mange forskellige sprog. Lux Mundi er tværkulturelt og sørger for, at der både er bønner for de dansk-, engelsk- og polsktalende katolikker.

Nogle af reaktionerne på Lux Mundi lyder bl.a.: ”Lux Mundi hjælper mig med at komme tættere på Gud igennem bøn, sang og meditation. Det er tid for Gud og mig, vi to kan være sammen på en meget

speciel måde” / ”Lux Mundi hjælper mig at komme væk fra dagligdagens stress og får mig til at slappe [af] og tænke på Gud” / ”Efter hver Lux Mundi bliver jeg glad og tænker på de fantastiske gaver, som jeg får fra Gud hver eneste dag” / ”Lux Mundi er for mig en fulkommen messe som giver sjælefred og glæde ved at være Jesus så nær med tilbedelse, musik, sange. Er bare en så stor følelse i hjerte og sjæl når man tager hjem derfra” / ”Lux Mundi giver mig mulighed for at græde med min Herre” / ”Jeg var bange for skriftemålet, men efter mange år kunne jeg endelig give slip på min tunge byrde”.

Den 22/11/2013 afholdt vi den tiende Lux Mundi, og vi ser frem til flere sådanne aftener i 2014. Hold øje på www.luxmundi.dk og kom og prøv!

”Her er godt nok nice”

Erfaringer med Mobilkirken.

GADEMISSION ”I aften var der mange. Der var en del inde i Mobilkirken for at tænde lys og sidde lidt stille”, siger Kaare Nielsen, leder af bispedømmets evangelisationstjeneste. Et par gange om måneden holder han med Mobilkirken inde på Gammel Torv på Strøget i København. Kaare brænder for gademission og er lige blevet udnævnt til den nordiske bispekonferences kontaktperson til Sekretariatet for nyeangelisering i Vatikanet. Han har allerede samlet mange erfaringer med Mobilkirken. ”Snakker vi gademission, er der ingen aftener, der er ens. Her i aften havde jeg en dyb samtale med en ung mand, der havde mistet sin kæreste. Han var inde og tænde et lys for hende. Ellers er det meget forskellige mennesker, der kommer her. ”Her er godt nok nice”, sagde en ung fyr til mig efter at have været inde i Mobilkirken. Der kommer mange unge, nysgerrige muslimer og kristne fra andre kirkesamfund. Vi har altid noget at dele ud af – for eksempel små kort med Åbykorset eller Pastoralcentrets pjecer.

Mobilkirkens julekrybbe stammer fra den nedlagte Sankt Hans Kirke i Hørsholm. Foto: Lisbeth Rütz.

Og så kommer der også en del hjemløse. Vi har vanter og tæpper vi kan give dem, og de er altid glade for vores kaffe og kage.

Vi vil gerne i snak med folk; men vi vil ikke være omklamrende, og det kræver en god fornemmelse for mennesker at være her. Jeg er rigtig glad for mine frivillige medarbejdere, Eva Vinther, Teresa Starzynski og Kirsten Kessel”, siger Kaare, der har mange planer med Mobilkirken. Han håber på at kunne udvide antallet af dage, og til næste år har han den med til Folkemødet på Bornholm. LR

Følg med på facebook i Mobilkirkens aktiviteter og kom og vær med til at fejre Mobilkirkens et års fødselsdag på Gammel Torv torsdag den 19. december fra kl. 20.00-22.00.

Diakon Kaare Nielsen sammen med Eva Vinther og Kirsten Kessel. Foto: Lisbeth Rütz.

En feber der smitter

Til bønnsaften i Bredgade med Nightfever.

BØN Den største glæde jeg kan få er, når jeg ser folk komme ud af kirken med et smil, siger Christian. Sammen med fire andre unge tyskere er han i København for at arrangere Nightfever i Sankt Ansgars Kirke i Bredgade. Nightfever startede i 2005, da pastor Andreas Süß og Katharina Fassler fra Emmanuel-fællesskabet efter Verdensungdomsdagen i Köln gik sammen om at skabe andagtsformer, der kunne appellere til kirkefremmede unge. Det har vist sig, at formen appellerer til kirkefremmede i alle aldre, og det er nok grunden til at Nightfever har smittet tusinder af mennesker. I 55 tyske byer er der regelmæssigt Nightfever, som har bredt sig til hele Europa, Canada, Australien og Sydamerika. For godt to år siden kom Nightfever til Danmark med Andrea Wienhues, som stadig trækker det tunge læs, når et arrangement løber af stablen.

Grundformen er altid den samme. Unge hjælpere står ude på gaden og deler små fyrfadslys ud til de forbipasserende med invitation til at tænde dem inde i kirken. Sakramentet er udstillet til tilbedelse, og i kirken veksler stille musik med læsning af bønner og skriftstykker. Der er mulighed

Claudia, Joela, Sarah, Andrea und Christian kom fra Tyskland for at arrangere Nightfever i København den 23. november. Foto: Lisbeth Rütz.

for at komme til skrifte eller få en samtale hos en præst, og det benytter mange sig af. ”Især da der var mange misbrugssager, var mange meget aggressive over for os; men det værner man sig til. Hvis folk kommer med teologiske spørgsmål, viser vi dem altid videre til en af præsterne”, siger Christian, der kan fortælle, at Nightfever også besøges af mange unge muslimer

Læs artikler, nyheder og beretninger fra deltagerne på www.nightfever.org

LR

Vi er elskede af Gud

Sjælesorg i nyeangeliseringen.

SJÆLESORG Mange former for nyeangelisering prøver på at imødekomme tidens store behov for ro og samling ved at skabe en mediativ atmosfære uden mange ord, hvor klassiske katolske andagtsformer som tilbedelse og rosenkrans kombineres med perioder med stille musik. En af dem, der har stor erfaring i nyeangelisering, er p. Paul Marx OMI.

”Mange kommer til Lux Mundi og Night-

fever, fordi de føler sig tiltrukket af Kristi nærvær i sakramentet. Her har vi Jesus midt iblandt os som vor Frelser. Vi vil gerne vise mennesker, at de er elskede af Gud og være med til at føre dem ud i lyset – ud af syndens labyrinth. Jeg oplever meget, at katolikker, som ikke har været til skrifte i lang tid, opsøger disse lejligheder, hvor jeg også taler med ikke katolikker, som kommer for at fortælle deres historie i et psykisk rum, hvor der er en respektfuld, ikke fordømmende lytten. De sætter ord på deres tanker og følelser over for en, der tager det seriøst. Jeg har været med til de fleste Lux mundi-arrangementer og også til Nightfever, og det har jeg rigtig gode erfaringer med”, fortæller Paul Marx.

For Paul Marx handler det meget om at vise, at vi er noget helt særligt i Guds øjne, som Paulus skriver i brevet til kolossenserne. ”Men det her handler også om, at vi erkender vores egen syndighed. Vi er gået væk fra at tale om synd og taler meget mere om Guds barmhjertighed og kærlighed, og det er godt. Men det er jo gået sådan, at syndsbevidstheden næsten er forsvundet. Det er sådan, at vi ikke rigtig kan tage imod frelsen uden at erkende, at vi er i nød. Så derfor er det vigtigt, at vi bliver bevidstgjorte om Kristi frelsegering. Her er der virkelig sket en forandring, for da jeg var ung hørte vi meget om synd, men næsten ingenting om kærlighed”, siger Paul Marx.

LR

Når kor synger sandt

Filippinsk kor optrådte i Skt. Knud Lavard kirke.

Tekst & foto: John-Erik Stig Hansen

KORSANG Lørdag aften den 23. november blev Sankt Knud Lavard kirke fyldt af forkyndelse af Guds kærlighed og nærvær. Unge filippinske kvinder, der i hovedsagen opholder sig i Danmark som au pair-piger, sang om Guds trofasthed og om kærligheden til Jesus som dét, der bærer én gennem livet. Selvom disse unge kvinder ikke havde mange år bag sig, så havde de meget liv med sig. Liv levet på kanten, dér hvor tilværelsen er svær, og hvor hjemmefødte danskere ikke kan følge med. Vores tilværelse bliver kun sjældent udfordret så langt, at det gør rigtig ondt.

De unge filippinske kvinder sang med en inspirerende glæde og tillid til en omsorgsfuld og kærlig Gud. De gjorde det med tankerne kredsende om deres venner og familie som var omkommet, blevet hjemløse eller forsvundet i den

frygtelige tyfon, der hærgede deres land to uger tidligere. Dér stod de unge kvinder i nydelige spadseredragter og ulastelige hvide skjorter, med omdelte programmer, som var omhyggeligt syet sammen med to sting i ryggen.

På en eller anden måde blev deres personlige tab og sorg transformeret til et vidnesbyrd om tro og tillid til den Gud, der har skabt såvel os som den verden, hvor der er tyfoner, oversvømmelser og bakterier. Men deres glædesfyldte sang fortalte også om den personlige oplevelse af nærhed til Gud selv som i skikkelse af Hans søn vandrer med os og tager sin del af

den smertelige byrde på sig, så vi sammen går gennem lidelse, rædsel og død til en ny tilværelse på den anden side.

Filippinske au pair piger skal tage sig af mange ting og har mange motiver. Men i hvert fald i lørdags forkyndte de et livgivende budskab fra Gud – i Lyngby den 23. november.

Let som videnskabsmand, svær som helgen

Seminar søgte nye synsvinkler på Stensen.

Tekst og foto: Lisbeth Rütz

SEMINAR Hvor aktuel og relevant er Niels Stensen i dag? Dette spørgsmål søgte et velbesøgt Stensen-seminar lørdag den 23. november at besvare. Seminaret blev arrangeret i et samarbejde mellem foreningen Academicum Catholicum og Sankt Andreas Bibliotek.

Ved en paneldiskussion, hvor biskop Czeslaw, msgr. Niels Engelbrecht, lektor Sebastian Olden-Jørgensen, dr. theol. Frank Sobiech og dr. med. Troels Kardel deltog, blev det diskuteret, hvorfor det reelt kun er en snæver kreds, der interesserer sig for Stensen. Niels Engelbrecht fortalte om sine erfaringer med at formidle Stensen til skoleelever. Den strålende videnskabelige karriere og Stensens oplevelse i 1666 af sakramentsprocessionen i Livorno til Kristi Legemsfest går det som regel fint med at formidle. Til gengæld er der ikke megen opmærksomhed på hans evne til at holde ud i svære situationer. Med andre ord – Stensen er let som den succesfulde videnskabsmand, men svær som helgen. Det er svært at vedligeholde interessen for ham og gøre ham nærværende for andre end en snæver kreds.

Væk fra discount

Vi må væk fra det discountprægede. Stensen bør få sit eget alter i Domkirken, mente Sebastian Olden-Jørgensen, der i mange år har kæmpet for værdige rammer for Stensendyrkelsen. Pt. æres Stensen kun under meget beskedne forhold i Stenosgade, i Brønshøj og i Tønder.

Stensen er svær at brande; men der er mange grunde til at holde af ham, for han er så mangfoldig. Derfor appellerer han også til meget forskellige mennesker. Rent historisk er han meget spændende. Ikke mange af 160-tallets mennesker kan man komme så tæt på som Niels Stensen. Det skyldes blandt andet hans omfattende korrespondance med tidens største personligheder, sagde Olden-

Jørgensen, der også fremhævede Stensens katolske relevans som en Kirkens mand med en livsstil i fattigdom, næstekærlighed og glæde.

Stensen var hardliner med hensyn til kirkedisciplin. Det virker ikke særlig tiltrækkende på moderne mennesker; men vi skal huske, at kirkedisciplin dengang som i dag også betyder beskyttelse af de svage i samfundet, sagde Olden-Jørgensen, der mente, at vores dyrkelse af Stensen er meget præget af Gustav Scherz. Scherz satsede meget på det videnskabshistoriske; og lagde vægt på, at der for Stensen ingen modsætning var mellem tro og videnskab. Men dette fokus er i virkeligheden en anakronisme. For Stensen var konflikten mellem cartesianisme og kristendom essentiel, og han bevægede sig i sin forskerkarriere væk fra den cartesianiske opfattelse af kroppen som en maskine uden en gudskabt sjæl.

Olden-Jørgensen mente, at man i fremtiden i højere grad skal satse på at formidle Stensen i et spirituelt perspektiv. Fokus skal drejes fra hans længere teologiske skrifter og hen på hans korte sentenser, hvor hans spiritualitet udtrykkes i koncentrat.

En stor europæer

Biskop Czeslaw fremhævede Niels Stensen som stor europæer og et barn af sin tid. Han beklagede, at der ikke er blevet gjort meget ud af at dyrke Niels Stensen i bispedømmet. Stensen gjorde meget ud af, at præsten skal være opsøgende, og askesen var en vigtig del af hans personlighed; men det kan virke fremmedgørende på moderne katolikker, mente biskoppen.

Under paneldiskussionen omtalte Troels Kardel et nyt værk, som blev udgivet på Stensens 375 års fødselsdag den 11. januar i år. Værket indeholder alle Stensens 34 videnskabelige værker samt bind 1 af Gustav Scherz store biografi. For de fleste teksters vedkommende er oversættelsen af Paul Maquet i Belgien. Kardel har redigeret.

”Kun verden lover mere og større end den giver, mens naturen giver mere og større end

den lover”, siger Niels Stensen. Med dette citat som baggrund belyste Frank Sobiech i sit indlæg ”Science, ethos and transcendence in the anatomy of Nicolas Steno” Stensen ud fra et bioetisk perspektiv.

Stensen opdagede gennem dissektioner af en haj i Accademia del Cimento, at dyr, der føder levende unger også har en æggestok. Tidligere havde man aristotelisk inspireret ment, at der sker en successiv besjæling af et foster, sådan at en egentlig menneskelighed først er udviklet efter en måned eller mere af svangerskabet; men for Stensen understøttede opdagelsen af, at kvinden har æggestokke troen på en besjæling af fostret samtidig med undfangelsen. Dette betyder en styrkelse af det ufødte livs rettigheder. Sobiech mente at kunne påvise Stensens indflydelse på visse dele af konstitutionen Gaudium et Spes, hvor p. Paolo Molinari sammen med jesuitten Peter Gumpel står bag flere afsnit. Molinari var tillige postulator for Stensen under saligkæringsprocessen.

Under seminaret var der lejlighed til at beundre den flotte nye Niels Stensen-hjem-

Frank Sobiech talte i sit indlæg om Niels Stensen set i et bioetisk perspektiv.

meside. Hjemmesiden er finansieret ved overskuddet fra biskop Czeslaws fødselsdagsfestskrift i 2011. Biblioteksleder Kate Toft Madsen er ansvarlig for hjemmesidens indhold, mens Andreas Riis har stået for dens opbygning og Elisabetta Paustian for designsiden. Foreløbig er hjemmesiden kun på engelsk; men det er meningen, at der fra 2014 skal være en dansk parallelside. Med en søgefunktion kan man allerede nu gå på opdagelse i Helge Clausens Stensen-bibliografi. Målet er, at forskerne med tiden skal kunne søge online i Stensens værker via hjemmesiden.

Andreas Riis præsenterer den nye Niels Stensen-hjemmeside

Discipelskab

Fra DUK årsmøde 2013.

Tekst: Katja Mautone

UNGDOMSARBEJDE DUK-hovedbestyrelsen, lokalforeningerne, de forskellige teams, samt observatørene er nu hjemvendt fra endnu en skøn weekend på Øm – denne gang var det årsmødet 2013. Et møde der bliver holdt hvert år i slutningen af november, hvor det foregående år diskuteres og evalueres. Nye ideer og forslag om hvordan vi kan gøre DUK til en bedre organisation, end den allerede er, blev debatteret og sidst men ikke mindst blev der valgt ny hovedbestyrelse. Mange gange stort tillykke skal der lyde herfra til de nye bestyrelsesmedlemmer; Frederikke Le Fevre Ryom, Vincent Huynh, Katrine Arbirk, Cecilie Bonde, Patrick Hoyos og Thomas B. Smitshuysen – og held og lykke til dem!

Jeg tog med til årsmødet, fordi jeg gerne ville have et indblik i hvordan det hele foregår, hvordan organisationen hænger sammen og for at få lov til selv at have en lille indflydelse og bidrage med min del.

Jeg blev overrasket over, at jeg fandt mødet mere interessant end jeg havde forventet. Selvom det var det længste møde jeg længe har været

med til – med mange kopper kaffe og te – fangede det min interesse at høre, hvad de forskellige lokalforeninger laver af arrangementer og aktiviteter samt årsmødets mange ideer til at DUK fortsat er en organisation under udvikling.

Det var fedt at være en del af en så stor gruppe dejlige mennesker, der var så motiverede og passionerede i at ville gøre organisationen endnu større og endnu bedre. At se og mærke hvordan alle er dedikerede og engagerede i at være Jesus disciple i denne tid, at forkynde hans budskab og fiske endnu flere medlemmer ind!

Oveni blev Årstemaet 2014 offentliggjort: ”I Faderens og Sønnens og Helligåndens navn”

Glæder mig til mange skønne lejre og arrangementer det kommende år – både som deltager og leder!

Deltagerne i DUK's årsmøde. Foto: Christian Novak.

Højtidelig afslutning på Troens år

Nu skal Åbykorset vandre rundt i familierne.

TROENS ÅR Søndag den 24. november sluttede en rejse og en ny skulle til at begynde. Denne dag – på dagen, hvor Troens år officielt sluttede – vendte et kopi af Åbykorset, Danmarks ældste krucifiks, tilbage til Domkirken. Året forinden, den 11. oktober, var det blevet udsendt fra Domkirken for at skulle vandre fra menighed til menighed i bispeddømmet. Krucifikset skulle på en synlig måde minde katolikkerne om sigtet med dette år, at gøre troen mere virkelig og nærværende i hverdagen og ens eget liv.

Afslutningen på Troens år blev fejret med en pontifikalmesse i Domkirken. I sin prædiken pointerede biskop Czeslaw, at nok slutter Troens år, ”men ikke dets anliggende”. ”Næste søndag begynder advent, netop en begyndelse, en begyndelse med forventning, en begyndelse med håb. Vi er trods kirkeårets skiften allerede sat på sporet, troens spor. Selv om sporet fører gennem mørke tunneler eller langs dybe slugter, selv om der vælter noget ned over det, så ligger det der, og vil føre os til målet. Også selv om sporet skulle være revet op, kan Kristus

En filippinsk familie fra Sct. Annæ Kirke modtager Åbykorset, der herefter skal på vandring mellem interesserede grupper. Foto: Lisbeth Rütz.

Familien Olden-Jørgensen bærer åbykorset ind i Sankt Ansgars Kirke ved afslutningen af Troens år. Foto: Lisbeth Rütz.

lægge det ud igen, så vi atter kan følge der”.

Som understregning af biskoppens ord om, at Troens års anliggende ikke er slut blev Åbykorset fremført af familien Olden-Jørgensen i begyndelsen af messen, og korset indtog den plads ved siden af prædikestolen, som det havde da biskoppen velsignede det for lidt over et år siden inden dets vandring i menighederne.

Efter velsignelsen og bortsendelsen fik en filippinsk gruppe fra Sct. Annæ Kirke på Amager overdraget korset med opfordring til at fortsætte intentionerne bag Troens år om at gå ud at forkynde Evangeliet. Herefter vil korset vandre rundt hos de familier, som måtte ønske at få besøg af korset. NM

”2 gange 7 år for Lea”

Bønnebogen præsenteret.

BØN Mere end 100 møder fordelt over 14 år og over 80.000 kilometer i rejseaktivitet skulle der til, før bispeddømmets nye bønnebog, klædt i evigheds og himlens blå farve landede på bordene i Sankt Ansgar Kirkes menighedslokaler, hvor folk stod i kø for at købe den. Her blev den præsenteret ved en reception, hvor bønnebogsgruppens formand, Helge Clausen, fortalte om bogen.

Den nye bønnebog er trykt hos et af verdens førende bibeltrykkerier, Jongbloed i Holland, og er på 796 sider. Helge Clausen, Ivar Hoel, sr. Anna-Maria Kjellegaard Jensen OSB, sr. Hildegard Madsen OSB og Sebastian Olden-Jørgensen har gennem 14 år – af Helge Clausen kaldet 2 gange syv år for Lea – samarbejdet om projektet. Og resultatet har været værd at vente på. Endelig har

Biskop Czeslaw overrækker et eksemplar af den nye bønnebog til bønnebogskommissionens formand, Helge Clausen. Foto: Lisbeth Rütz.

Danmark fået en ny, katolsk bønnebog, som rummer et skatkammer af bøn fra mange forskellige traditioner. Østkirkens bønner er med i ret stort omfang, og der er hele tre skriftespejl og bønner til enhver af livets store begivenheder i bønnebogen. Der er lagt stor vægt på det klassiske og holdbare, og bønnerne er oversat fra mange forskellige sprog, som også har krævet ekstern hjælp. Helge Clausen sluttede sin præsentation med en tak til Helligånden, som er blevet påkaldt før hvert eneste møde i bønnebogsgruppen. LR

Mortensaften i Hellig Kors Kirke i Tønder

Tekst og foto: Ute Wagner

TØNDER Ministranterne i Hellig Kors Kirke er flittige og kommer gerne til søndagsmessen i den katolske kirke i Tønder.

Søndag den 10. november 2013 præsenterede pastoralassistent Sr. Lydia Timmermann, for menigheden under gudstjenesten, et lille rollespil med en flok dejlige, trofaste ministranter. Rollespillet handlede om præsten Morten/Marti, som gemte sig ved gæssene og blev afsløret.

Ideen til det lille skuespil fik søstrene igennem hæftet ”Sådan fejrer vi Mortensaften”, som var blevet uddelt til de katolske sogne i Danmark.

Ministrant Jonny Do gemte sig bag ved bænkerækkerne og bagefter kom en lille gås med græs, som søstrene havde bygget op som kulisse.

Søster Lydia og ministranterne spillede historiefortæller, kulisse og folk som jagtede Morten/Martin og som hylkede ham som biskop.

Jonny Do var udklædt som biskop Mor-

ten/Martin. Pastor Benny Blumensaat hilste på den nye biskop og han udtrykte sit ønske om, at Johnny en dag vælger vejen som præst, og evt. biskop.

Menigheden i Hellig Kors kirke blev glad for denne lille levendegjorte historie.

Og man kan sige, at Sr. Lydia Timmermann en gang til kunne vise, at hun er en opfindsom lærer. Ministranter, kommende kommunikanter og firmander, får igennem skuespil fortalt kristne historier på en spændende måde.

Ny centerleder på Magleås

Ændringer på kursusstedet i Høsterkøb.

Tekst: Christian Guldager

NYANSÆTTELSE I bestræbelserne på at optimere salg- og marketingindsatsen på Magleås er Ole B. Thomsen tiltrådt som ny centerleder.

Ole er 60 år og har en bred erfaring fra hotel- og restaurantbranchen, senest som leder af Gilleleje Kursus & Feriecenter. Han har bl.a. også været direktør for Søllerød Kro, salgschef på Hotel Mayfair og restaurantchef på Divan 2, så det er en branchekendt mand, der har været centerleder siden 2005.

Også i køkkenet er der sket ændringer, idet den nuværende køkkenchef, Jørgen Berton,

har været sygemeldt i nogle måneder og går på pension i sommeren 2014. Derfor er Guy Hulsmans, der har arbejdet som kok på Magleås i flere år, blevet konstitueret som ny køkkenchef.

Selskaber på Magleås

En af de nye muligheder, som den nye centerleder og den nye køkkenchef skal arbejde med, er at etablere et selskabsprodukt på Magleås. Stedet er jo oplagt til at afholde bryllup (man kan tilmed blive gift i Magleås' eget kapel), fødselsdag, dåb osv. – og da Magleås ofte er ubenyttet i weekenderne, vil et selskabsprodukt være en god mulighed for at skabe en bedre økonomi for stedet – samtidig med at det vil glæde mange, at man nu kan afholde sin familiefest på et så smukt sted.

Tekst: Malene Fenger-Grøndahl

LIBANON ”Min far græd, da jeg besluttede, at jeg ville gå på klosteskole og være præst. Da jeg blev indviet som under-diakon i går, grinede han i stedet for at græde. Så jo, der er forsoning i familien.” 27-årige Maroun Chamoun smiler skævt. Han er medlem af den maronitiske kirke, som har sit hovedsæde i Libanon, og dagen før er han blevet ordineret som under-diakon i en helt ny maronitisk katedral i landets hovedstad, Beirut. Ja, faktisk er katedralen ikke engang indviet endnu, så officielt er det ikke en katedral før om 14 dage.

Men ikke desto mindre var stemningen højtidelig og storslået, da Maroun Chamoun sammen med to andre unge mænd under en messe lørdag aften blev indviet som under-diakon. De tre mænd aflagde højtideligt deres løfter til biskoppen, og de fik herefter for første gang mulighed for at læse højt at evangeliet i kirken, bære lys ind og ringe med klokkerne. Flere hundrede mennesker deltog i messen, og blandt dem var ikke kun medlemmer af den maronitiske menighed, men også venner og bekendte fra andre kirkesamfund samt et par internationale gæster med både kristen og muslimsk baggrund. Libanon har 18 officielt anerkendte sekter eller religiøse samfund, heraf 14 kristne, og i mange libanesiske byer ligger der kirker for tre-fire-fem forskellige kirkesamfund inden for få hundrede meter.

Egyptiske kvinder til ordination

Mange steder deler også muslimer og kristne hverdag og lever tæt sammen. De udenlandske gæster ved ordinationen, især de egyptisk-muslimske kvinder med deres tætsiddende tørklæder, tiltrak sig dog en del opmærksomhed. Men ellers var det de tre nye under-diakoner, der var hovedpersoner – altså udover Gud, selvfølgelig! For det er Gud og kirken, Maroun Chamoun og hans to kolleger har besluttet sig for at tjene, og det var derfor, de blev indviet som under-diakoner. ”Allerede som 12-13-årig besluttede jeg, at jeg ville tjene kirken. Jeg var meget optaget af messen og af, at jeg ville tjene Gud. Jeg kan ikke sige præcis, hvorfra jeg fik mit kald. Men jeg holdt meget af at gå til messe sammen med min mor, og jeg blev klar over, at det var i kirken, jeg ville bruge mine evner,” fortæller Maroun Chamoun.

Han er født ind i en maronitisk familie i Beirut og er vokset op i en familie, hvor moren var meget aktiv i kirken, mens faren sjældent gik til messe eller på anden måde engagerede sig i kirkens liv. Da Maroun som 14-årig besluttede, at han ville gå på klosteskole for at forberede sig på et liv som præst, blev hans far vred og ulykkelig. Han forbød Maroun at skifte skole og sagde, at de kunne tage diskussionen, når Maroun var færdig med gymnasiet. ”Han håbede vist, at

'Livet forener os'

Det kan godt se ud, som om der er langt fra Beirut til Vatikanet. Men for Maroun Chamoun, der er diakon i den maronitiske kirke, er det vigtigt at være en del af et globalt katolsk – og kristent – fællesskab, men også at leve i fred med muslimer.

jeg ombestemte mig i mellemtiden. Men som 17-årig var jeg lige så fast besluttet på at følge mit kald. Det fik min far til at forbyde mig det endnu engang, men jeg trodsede ham og begyndte på klosteskolen, hvor jeg læste uddannelsesstudier,” fortæller Maroun. Efter fire års studier i Libanon og tre år i Frankrig var Maroun kandidat i uddannelsesstudier, og han har nu afsluttet en ph.d. inden for samme felt. Sideløbende med universitetsuddannelsen er han blevet oplært i kirken og har nu opnået status som under-diakon. Det betyder blandt andet, at han kan udføre bestemte tjenester under messen, og i det hele taget er han meget engageret i kirkens liv, ikke mindst i arbejdet med børn og unge. ”Hver mandag samler vi 2000 unge fra Beirut og tager op til en kirke på et bjerg bag byen for at bede rosenkrans, fejre messe og bede sammen,” siger han.

”Det er vigtigt for mig at være maronit og være en del af Den katolske Kirke, og jeg håber, at vi kristne formår at holde sammen. Men her i Libanon er både splittelse og sameksistens en del af hverdagen.”

Kæresten kan få nadver

Maroun regner med at forsætte uddannelsen og blive diakon om tre år – og derefter muligvis præst. I mellemtiden vil han giftes med sin kæreste, som han har kendt i et års tid. I den maronitiske kirke er det nemlig muligt for præster at være gift, hvis de gifter sig inden præstevielsen. Gifte præster kan dog ikke blive biskopper; disse udvælges som regel blandt munke i klostrene, og der er i det hele taget

en tæt forbindelse mellem de maronitiske klostre og lægfolkene. ”Min kæreste og jeg mødte hinanden i eftermiddagsskolen ved kirken, hvor hun underviste. Hun er græsk-ortodoks, for hendes far er græsk-ortodoks, og hendes mor er maronit, og i Libanon får barnet samme religion som faren. Men hun kommer til messe i den maronitiske kirke,” forklarer Maroun. Han tilføjer, at de katolske og ortodokse kristne ledere i Libanon er enedes om, at deres lægfolk kan modtage nadver i hinandens kirker. Så Marouns kæreste kan også modtage nadver i den maronitiske kirke.

”Tingene i Libanon er tit lidt udviklede for folk udefra,” siger Maroun med et smil. ”Vi taler arabisk til hverdag i familierne, men i messen er der stadig dele af liturgien, der foregår på aramæisk, Jesus sprog, og i den skole, hvor jeg underviser, bruger vi både arabisk, fransk og engelsk i

dagligdagen. Vi har for resten også masser af ikke-katolske elever. Mange er ortodokse, og på en del af de maronitiske skoler har vi flertal af muslimske børn. Deres forældre vælger vores skoler, fordi de er kendt for at have høj kvalitet i undervisningen, og vi har ingen problemer med at integrere de muslimske elever på skolen,” siger han.

Maroun og hans navnebror

Maroun viser rundt i den kirke, hvor han kommer til daglig, og hvor der ligger en skole i tilknytning til. Det er der, han underviser. I kirken hænger billeder af maronitiske helgener. ”Vores historie er vigtig for mig. Jeg er jo selv opkaldt efter Sankt Maroun, som stiftede vores kirke, og en dag kommer jeg forhåbentlig til at gøre navnet ære, inshallah, om Gud vil,” siger han.

Den maronitiske kirke kan spore sin

Fra Marouns diakonvielse i den maronitiske katedral i Beirut.

Foto: Malene Fenger-Grøndahl

oprindelse tilbage til 300-tallet, da munken Sankt Maroun bosatte sig på Orontesflodens bredder i det nuværende Syrien. Det siges, at op mod 800 munke sluttede sig til ham, og efter hans død etablerede de deres eget trossamfund og byggede en kirke over hans gravsted. Siden voksede et kloster frem omkring kirken, og herfra rejste missionærer ud for at sprede evangeliets budskab.

Maronitterne blev i løbet af 600-700-tallet adskilt fra de andre kirkesamfund i det nuværende Syrien og Libanon, og i slutningen af 700-tallet valgte maronitterne deres egen patriark, som tog titlen patriarken af Antioch og Østen. Denne titel har den maronitiske patriark stadig. Men siden korstogenes tid har maronitterne været forenet med Den katolske Kirke, og patriarken har derfor status af kardinal. ”Vi er katolikker, og paven er vores hyrde. Du kan se, at vores messe følger den katolske liturgi,” siger Maroun.

Mange maronitter forlod Mellemøsten i 1800-tallet, og der er i dag store maronitiske diaspora-samfund i Europa og Nord- og Sydamerika. Maronitterne har traditionelt været orienteret mod Europa, og under det franske mandat blev maronitterne involveret i udarbejdelsen af en forfatning, som baserede sig på en del- og hersk-politik, hvor de forskellige religiøse grupper fik forskellige poster i regeringsapparatet. Ifølge den libanesiske forfatning skal landets præsident være maronit, ministerpræsidenten skal være sunni-muslim, og parlamentsformanden skal være shiit. Parlamentsmedlemmerne vælges fortsat efter deres religiøse tilhørsforhold.

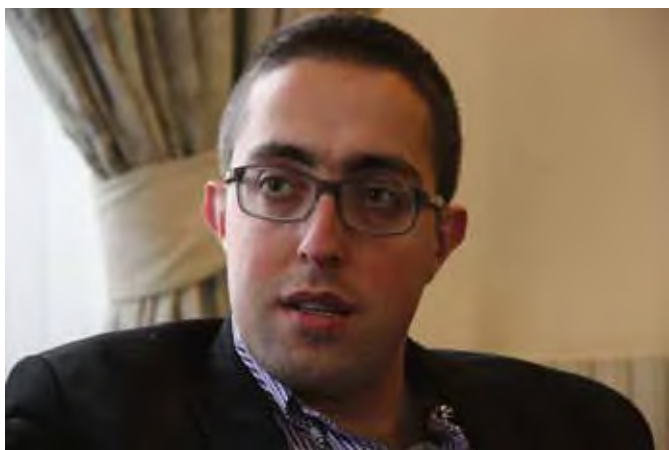
Splittelse og politisk spil

Den seneste folketælling i Libanon blev foretaget i 1932, da de kristne udgjorde 55 % af befolkningen. I dag udgør kristne formodentlig omkring 40 % af befolkningen, og blandt andet derfor finder Maroun det vigtigt, at de kristne formår at holde sammen.

”Det er vigtigt for mig at være maronit og være en del af Den katolske Kirke, og jeg håber, at vi kristne formår at holde sammen. Men her i Libanon er både splittelse og sameksistens en del af hverdagen. Maronitterne spiller en stor rolle i libanesiske politik, og vores patriark forsøger at forene maronitterne, så de står samlet politisk. Maronitterne er splittede i flere partier, og jeg er glad for, at vores patriark gør en indsats for at forsøge at forene dem,” siger Maroun.

Han understreger, at han som libanesiser også føler et fællesskab med andre kristne trosretninger og med muslimer. ”Vi lever sammen, og vi skal fortsat leve sammen. I Libanon kender vi til krig, hvor religionen bliver misbrugt. Men vi er også vant til, at livet forener os. Se bare der,” siger han og peger på et lille udendørs kapel midt i en af de smalle gader i downtown Beirut. Det er et kapel for den katolske helgen Sankt Rita, og ifølge Maroun kommer både katolske, ortodokse og muslimske kvinder og beder der. Læs mere om den maronitiske kirke i Libanon: www.maronite-heritage.com/Beirut.php

Læs også om maronitter i Danmark i KO nr. 9-2013

Maroun Chamoun. Foto: Malene Fenger-Grøndahl

Emmaus-mødet i Haslev – et møde mellem mennesker af god vilje

Gud sætter os til at være ansvarfulde forvaltere.

Tekst: Maja Arthy

KONFERENCE Det 2. Emmaus-Møde i Haslev er lige afrundet i slutningen af november og er et teologisk/økologisk/kunstnerisk/socialt/ møde mellem mennesker, en broget forsamling af teologer, kirkemusikere, forfattere, retræte- og meditationsledere og et 'kirkefolk', som satser på en 'grønnere' verden, økologisk såvel som socialt – ud fra teologisk perspektiv.

Gaven, Opgaven – og Håbet var overordnet set kernepunkterne i den svenske ærkebiskop Anders Wejryds oplæg til Emmaus-Mødets tema "Vi er alle under samme himmel". Wejryd talte om skaberværket og os som med-skabere på dette. Om vor store opgave i en tid, hvor der ingen vej er tilbage. Vi kan vinde nyt liv ved at opgive det gamle. Han mener at vi er håbets folk, idet Gud har givet os forvalterskabet af denne jord (henviste til bl.a. 1. mosebog og salme 24) med alt, hvad den rummer. Mennesket er til for at bruge og bevare denne verden – men ikke for at udnytte. Gud kommer ikke til os kun gennem traditionen, siger Wejryd, men kommer også imod os i fremtiden (Åbenbar. 21), idet vi skal huske, at fremtiden er mere end tidens forløb. Spændingsfeltet mellem storheden og vores "litenhed" er væsentlig, for vi har som med-skabere valget mellem at ødelægge det skabte – eller værne om det: Vi har et ansvar. Og Wejryd siger endvidere, at vi er befriet til handling – at vi skal forsøge at redde en udvikling fra destruktiv adfærd og vende kompasset mod den kærlighed, som strømmer gennem Skaberværket. Vel kan vi ikke fuldkomme Gudsriget, men vi kan arbejde på det – i taknemlighed overfor Skabelsen.

Generalsekretær i Folkekirkens Nødhjælp Henrik Stubkjær talte om "Verden i vores hænder", hvor han førte tråden videre om kærligheden som en bevægelse, en relation mellem Gud, mennesker og os imellem – men at vi i den grad har lagt det åndelige fra os over i kirken og hjælpeorganisationerne og ikke længere påtager os ansvaret for Næsten. Også her kræves handling: "Når menneskers gudskabte værdighed trædes under fode, så må man reagere".

Chef for Kirkens Korshær, Helle Christensen var inde på samme tema – om vigtigheden af det personlige møde mellem mennesker, hvor vi tager imod hinanden, som var det Kristus selv. Fundamentet for

dette er bønner og bønnens fællesskab. Det post-solidariske samfund, advarer hun, har udviklet sig til en stærk fokusering på en økonomisk nødvendighed og vækst med et dansk samfund, som knækker over et sted under midten – med tusinder af børn i fattigdom. Fattigdom er ikke sæsonbestemt, betonede hun.

Sognepræst Martin Ishøj talte om "klimaklar kristendom", grøn kirke, som en udfordring for teologi og kirkelig praksis. Kan vi skabe grobund for en 'grønnere praksis' og hvad gør det ved vores kirkesyn? Vi skal konstant være selvkritiske og ikke forstene. Kirken skal bruge sin mund og bruge sin profetiske røst som advarsel mod, at mennesket er havnet i egocentrisme, Gud er røget ud, sagde han – og naturen, skaberværket – får ikke længere respekt. Midt i vores konflikter og rovdrift på naturen er vi nødt til at øve os i etisk handling. "Justice, peace and integrity of creation" var nogle af nøgleordene.

”McGuire spørger: Hvad kan vi lære af klosterbevægelsen i dag? Han besvarer det med ANSVAR – fra ørken til blomstring: vindmøller, vandmøller, kanaler), GLÆDE, gennem arbejde og bønner at meditere over skabelsens skønhed og ansvaret for at sikre, at skabelsen blev/bliver brugt men ikke udnyttet. Og endelig en KÆRLIGHED TIL STEDET OG STEDETS HISTORIE, hvilket vi kan se af f.eks Øm Klosters Krønike – eller som cistercienserne benævnte stedet Cara Insula.”

Vi kan ikke fortsætte som før

Den økumeniske teolog Peter Lodberg tog udgangspunkt i Bonhoeffer, som i hengivelse til det, han troede på måtte dø. At turde gøre modstand, når der i det politiske liv (her nazismen) opstår noget, man ikke kan være med til. At tage pejlemærker over, hvad der er vigtigt for en kristen og træde ud af ængstelig tøven. Friheden i vores tro på Kristus er friheden til at bruges til at skabe frihed for hinanden. Vi eksisterer altid i en sammenhæng. Mit liv er noget jeg får skænket, og som jeg skal give videre. "At vove og gøre det rette". I den forbindelse er det vigtigt at tale sandt ind i tiden ud fra de erfaringer og overvejelser, vi har. Med præst (Areopagos) Ole Skjerbæk Madsens ord om at tale profetisk er profeti at tale på Guds vegne. Der var enighed om at stå fast, selv om det er upopulært.

Foto: Emmaus

Ærkebiskop Anders Wejryd fra den svenske kirke om skaberværket og os som medskabere.

Middelalderhistoriker Brian McGuire talte om kristen spiritualitet, fællesskabsdannelse og miljøbevidsthed – hvad kan vi lære af klosterbevægelsen? Han tog os tilbage til 500-tallet til Benedicts grundlæggende munkeregul og et klosterliv som

De ofte tunge (læs ansvarfulde) oplæg blev krydret med film og et væld af sange og musik anført af stedets fremragende pianist og den tyske skjald Fritz Baltruweits stille sange, ligesom kunstneren Jytte Abildstrøm afsluttede festaftenen med at omsætte de alvorstunge oplæg med smittende humor, idet hun oversatte disse med sine helt egne jordnære visioner for en bedre verden fordi, som hun sagde igen og igen: "Det kan kun blive bedre!"

Nedsmeltningpunktet

Højdepunktet var naturligvis gudstjenesterne – og her indfandt Mødets smertefulde nedsmeltningpunkt sig: Ud af små hundrede tilmeldte deltagere, som sang så taget var ved at løfte sig og med en kraftprædiken af biskop Peter Fischer-Møller – sad vi to eneste katolikker den første aften triste og så menigheden myldre forbi på vej til Nadverbordet. Men sorgen blev til glæde vendt – for det går jo begge veje, ikke sandt? Ved kultursociolog og præst Elizabeth Knox-Seiths mellemkomst blev det ordnet således, at vi ved søndagsgudstjenesten kom med i fællesskabet ved at lægge højre hånd over venstre skulder – og derved kunne modtage en varm og del-tagende velsignelse. Således 'klædt på' kunne vi atter være med i samhørigheden. Med glæde.

Grøn Kirke, som altså har grobund i de teologiske/økologiske/socialt skrifter og tankesæt spirer og vokser rundt om i landet. En deltager sagde til mig ved afskeden: "Men I katolikker i Den Hellige Families Kirke, Nordvanggaard, i Nordsjælland, I er jo også med, ikke?" Vi så hinanden dybt i øjnene – og måtte erkende, at nej det er vi ikke mere – den Hellige Families Kirke er ophørt med at eksistere for godt en måned siden.

bestod i korsang – opus dei, som er Guds arbejde – og i fysisk arbejde, som en værdi i sig selv. Han fortalte om udviklingen herfra, igennem cistercienserne (1100 tallet) hårde arbejde og omsorg for miljøet ved at omdanne de øde steder til "frugtbarhedens dal". Blandt de første i Vesten siden romertiden gav munkene udtryk for en erkendelse af naturens skønhed. Krav var der til at bruge naturens ressourcer optimalt – f.eks. således at der i klostrene kom frisk vand til køkkenet ved udnyttelse af de underjordiske kanaler, hvilket stadig kan ses i mange klosterruiner. Munkene var centreret om det hellige, hårde arbejde og bønner, at få de øde steder til at blomstre, at bruge – men ikke overforbruge de ressourcer, som de mente var stillet til rådighed af en Skabergud. De var i harmoni med naturens kræfter. Det kan vi lære af.

Wilfrid Stinissen død

Den kendte forfatter og munk døde den 30. november, 86 år

DØDSFALD En af Nordens mest respekterede og afholdte åndelige personligheder, forfatteren og karmelittermunk Wilfrid Stinissen, døde lørdag den 30. november efter kort tids sygdom. Han huskes især som forfatter af mange åndelige bøger.

Wilfrid Stinissen blev født i Antwerpen i 1927 og voksede op i et hjem, hvor daglig messe og bøn var en naturlig del af familien liv. Som 16-årig indtrådte han i et karmeliterkloster i Belgien. Også to af hans

søskende gik i kloster, en nu afdød bror som karmelit og en søster er franciskanerinde på Færøerne. Efter sin præstevieelse og studier i teologi og filosofi underviste han flere år på karmelitterordenens præsteseminarium i landet.

Belgiske karmeliternonner havde i 1950'erne grundlagt et kloster i Glumslöv, Sverige, og på foranledning af søstrenes store ønske at få karmelitisk vejledning, flyttede Wilfrid Stinissen og tre medbrødre i 1967 til et forfaldent husmandssted i Norraby i Skåne, som i 1973 blev udvidet med nabohuset, en gammel skole, der blev

ombygget til retrætehuset Karmelgården. I samtalerummet dér har broder Wilfrid tilbragt mange timer med at give åndelig vejledning.

Wilfrid Stinissen, der var en hyppig gæst i vort bispedømme, var forfatter til mere end tyve bøger, blandt andet den populære andagtsbog 'I dag er Guds dag', og flere af hans bøger er oversat til mange forskellige sprog, herunder også dansk.

Selv om Wilfrid Stinissen var katolsk præst og munk, nåede han med sine bøger ud til en bred kreds af kristne læsere.

Wilfrid Stinissen sov stille ind den 30. november i klostret Norraby. Han blev 86 år.

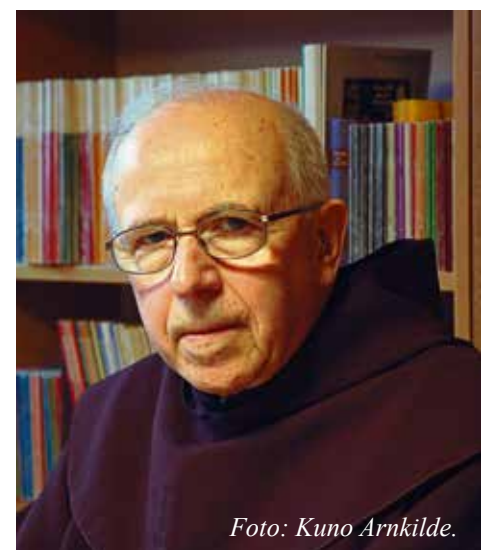

Foto: Kuno Arnkilde.

Det sker i Bispedømmet

December

Torsdag 12. kl. 20.00-23.00: Natkirke, Sakramentskirken, Nørrebrogade, Kbh. for alle interesserede. Der er mulighed for tilbedelse, personlig forbøn, for at tale med en af medarbejderne, eller blot for at nyde stilheden og roen i kirkerummet. Man kan komme og gå som det passer. Aftenen slutter med sakramental velsignelse ca. 22.45.

Fredag 13. kl. 18.00-19.30: "Åben Dør". Personlig samtale og forbøn v/pastor Lars Messerschmidt m.fl. Sted: Jesu Hjerter Kirkes menighedslokaler, Stenosgade, Kbh. Inf. tlf. 33 33 05 02 og www.forsoningsoghelbredelsesmesse.dk

Søndag 15. kl. 20.00: Vor Frue Kirkes Kantori synger "Liturgisk aftensang", vesper til advent og jul. Sted: Vor Frue Kirke, Ryesgade 26, Aarhus

Mandag 16. kl. 19.00-20.00: Meditationsaften, derefter kaffe og te. Sted: Strandvejen 91, Kbh. Ø

Januar

Torsdag 9. kl. 20.00-23.00: Natkirke, Sakramentskirken, Nørrebrogade, Kbh. for alle interesserede. Der er mulighed for tilbedelse, personlig forbøn, for at tale med en af medarbejderne, eller blot for at nyde stilheden og roen i kirkerummet. Man kan komme og gå som det passer. Aftenen slutter med sakramental velsignelse ca. 22.45.

Fredag den 10. kl. 18.00-19.30: "Åben Dør". Personlig forbøn og samtale. Ved pastor Lars Messerschmidt m.fl. Jesu Hjerter Kirkes menighedslokaler, Stenosgade 4A, København V. Info.: www.forsoningsoghelbredelsesmesse.dk

Mandag 20. kl. 19.00-20.00: Meditationsaften, derefter kaffe og te. Sted: Strandvejen 91, Kbh. Ø

Tirsdag 21. kl. 18.30: Økumenisk kirkevandring i København, starter i Sankt Pauls Kirke, Nyboder.

Første og sidste onsdag i måneden kl.17.30-19.30: Hjælp til misbrugere og pårørende ved den katolske organisation Cenacolo. Rådgivningen finder sted i Bredgade 69 A, Kbh. K. Tlf.: 51 53 41 60

Skt. Thomas Fællesskabet inviterer til eukaristi, lovprisning og katekese. Sted: Oratoriet, Vor Frue Kirke, Ryesgade 26, Aarhus C. Info: p. Herbert, SJ 87 30 70 42 eller 24 27 86 89, eller Jan Zieleskiewicz 50 29 13 57, e-mail: johny.zet@gmail.com

Datoer: onsdag 18/12, + 15/1, 22/1 og 29/1. 2014 kl. 19.00-21.00

Skt. Thomas Fællesskabet inviterer til tilbedelse, Sakramentet udstilles. Intentionen er messen for de syge, der afholdes 1. onsdag i måneden. Sted: Vor Frue Kirke, Ryesgade 26, 8000 Aarhus C.

Datoer i foråret: Fredage 3/1, 31/1, 31/1, 28/2, 28/3, 2/5 og 30/5 kl. 19.00-24.00.

Messe med forbøn for de syge afholdes hver den 1. onsdag i måneden kl. 19.00-21.00, sted: Vor Frue Kirke, Ryesgade 26, 8000 Aarhus C.

Datoer: 8/1, 5/2, 5/3, 2/4, 7/5 og 4/6.

Troslærekursus, for voksne katolikker. Sted: Jesu Hjerter Kirkes menighedssal, Stenosgade, Kbh. Det er gratis at deltage. Alle er velkomne. Kurserne afholdes **hver onsdag kl. 19.30.**

Konvertitkursus hver torsdag kl. 19.30 i Sankt Ansgar Kirkes menighedslokaler Bredgade 69 A, Kbh. Der er ingen tilmelding – mød blot op!

Der er MobilKirke 1. og 3. torsdag mellem kl. 20.00 og 22.00. Der er mulighed for samtale, forbøn, velsignelse, samt kaffe og kage. Mobilkirken står på Gammel Torv i København. Den 19.12 holder vi "fødselsdag", da det den dag er et år siden MobilKirken første gang kørte ud. Alle er velkomne.

Liturgisk kalender 1. - 31. januar 2014

1. *hvid.* Onsdag Juledags oktav. **FESTEN FOR MARI A, GUDSMODER** (h).

Gl. Cr. Jomfru Marias pf.

1.L.: 4 Mos 6,22-27;

☞ SI 67,2-3.5.6+8.

☞ Gud være os nådig og velsigne os.

2.L.: Gal 4,4-7. **Ev.:** Luk 2,16-21.

Kollekt for det Danske Bibelselskab.

2. *hvid.* Torsdag i 2. uge i juletiden. (I Ps).

Basilius den Store (†379) og **Gregor af Nazianz**

(†390), biskopper og kirkelærere (m)

Jul.pf.

☞ SI 98,1.2-3b.3c-4

☞ Hele den vide jord har set vor Guds frelse

L.: 1 Joh 2,22-28. **Ev.:** Joh 1,19-28.

3. *hvid.* Fredag i 2. uge i juletiden. (I Ps).

Eller *hvid.* **Jesu hellige navn.**

Jul.pf.

☞ SI 98,1.3c-4.5-6

☞ Hele den vide jord har set vor Guds frelse

L.: 1 Joh 2,29-3,6. **Ev.:** Joh 1,29-34.

4. *hvid.* Lørdag i 2. uge i juletiden. (I Ps).

Jul.pf.

☞ SI 98,1.7-8.9

☞ Hele den vide jord har set vor Guds frelse

L.: 1 Joh 3,7-10. **Ev.:** Joh 1,35-42.

Bededag for præste- og ordenskald.

5. *hvid.* Søndag. **HERRENS ÅBENBARELSE** (h).

☞ *Gl. Cr. H.åb.pf.*

1.L.: Es 60,1-6;

☞ SI 72,1-2.7-8.10-11.12-13.

☞ Alle jordens folk skal tilbede dig, Herre.

2.L.: Ef 3,2-3a. 5-6. **Ev.:** Matt 2,1-12

6. *hvid.* Mandag efter Herrens åbenbarelse. (II Ps).

Jul. eller H.åb.pf.

☞ SI 2,7-8.10-11

☞ Jeg giver dig folkene som ejendom eller Halleluja

L.: 1 Joh 3,22-4,6. **Ev.:** Matt 4,12-17.23-25.

7. *rød.* Tirsdag efter Herrens åbenbarelse. (II Ps).

Knud Hertug, martyr, (†1131)(m).

Jul. eller H.åb.pf.

☞ SI 72,1-2.3-4b.7-8.

☞ Alle folkeslag skal tilbede dig, Herre.

L.: 1 Joh 4,7-10. **Ev.:** Mark 6,34-44.

8. *hvid.* Onsdag efter Herrens åbenbarelse. (II Ps).

Eller *hvid.* **Raymund af Penyafort**, præst, (†1275).

Jul. eller H.åb.pf.

☞ SI 72,1-2.10-11.12-13.

☞ Alle folkeslag skal tilbede dig, Herre.

L.: 1 Joh 4,11-18. **Ev.:** Mark 6,45-52.

9. *hvid.* Torsdag efter Herrens åbenbarelse. (II Ps).

Jul. eller H.åb.pf.

☞ SI 72,1-2.14+15bc.17.

☞ Alle folkeslag skal tilbede dig, Herre.

L.: 1 Joh 4,19-5,4. **Ev.:** Luk 4,14-22a.

10. *hvid.* Fredag efter Herrens åbenbarelse. (II Ps).

Jul. eller H.åb.pf.

☞ SI 147,12-13.14-15.19-20.

☞ Jerusalem, lovsyng Herren.

L.: 1 Joh 5,5-13. **Ev.:** Luk 5,12-16.

11. *hvid.* Lørdag efter Herrens åbenbarelse. (II Ps).

Jul. eller H.åb.pf.

☞ SI 149,1-2.3-4.5+6a+9b.

☞ Herren glæder sig over sit folk

L.: 1 Joh 5,14-21. **Ev.:** Joh 3,22-30

12. *hvid.* Søndag. **HERRENS DÅB** (f).

☞ *Gl. Sær.l.pf.*

1.L.: Es 42,1-4.6-7

☞ SI 29,1a+2.3ac-4.3b+9b-10

☞ Herren velsigner sit folk med fred.

2.L.: ApG 10,34-38. **Ev.:** Matt 3,13-17.

Hermed afsluttes juletiden.

DET ALMINDELIGE KIRKEÅR

13. *grøn.* Mandag i 1. alm. uge. (I Ps).

Eller *hvid.* **Hilarius**, biskop og kirkelærer, (†367).

☞ SI 116,12-13.14-15.16-17.18-19

☞ Herre, jeg bringer dig slagtoffer til tak.

☞ Eller Halleluja.

L.: 1 Sam 1,1-8. **Ev.:** Mark 1,14-20.

Ad libitum læsninger til Hilarius:

L.: 1 Joh 2,18-25

14. *grøn.* Tirsdag i 1. alm. uge. (I Ps).

☞ 1 Sam 2,1.4-5.6-7.8abcd

☞ Mit hjerte fryder sig over Herren, min frelser.

L.: 1 Sam 1,9-20. **Ev.:** Mark 1,21-28.

15. *grøn.* Onsdag i 1. alm. uge. (I Ps).

☞ SI 40,2+5.7-8a.8b-9.10

☞ Se, jeg er kommet, Herre, for at gøre din vilje.

L.: 1 Sam 3,1-10.19-20. **Ev.:** Mark 1,29-39.

16. *grøn.* Torsdag i 1. alm. uge. (I Ps).

☞ SI 44,10-11.14-15.24-25

☞ Udfri os, Herre, for din miskundheds skyld!

L.: 1 Sam 4,1-11. **Ev.:** Mark 1,40-45.

17. *hvid.* Fredag i 1. alm. uge. (I Ps).

Antonius, abbed, (†356)(m).

☞ SI 89,16-17.18-19

☞ Om Herrens store godhed vil jeg synge for evigt.

L.: 1 Sam 8,4-7.10-22a. **Ev.:** Mark 2,1-12.

Ad libitum læsninger til Antonius:

Ev.: Matt 19,16-26.)

18. *grøn.* Lørdag i 1. alm. uge. (I Ps).

Eller *hvid.* **Gudsmoders lørdagsmesse.**

☞ SI 21,2-3.4-5.6-7

☞ Herre, over din styrke glæder kongen sig.

L.: 1 Sam 9,1-4.17-19; 10,1a. **Ev.:** Mark 2,13-17.

Den økumeniske bedeuge begynder:

19. *grøn.* 2. **ALM. SØNDAG.**

☞ *Gl. Cr. Alm.S.pf.*

1.L.: Es 49,3.5-6;

☞ SI 40,2+4ab.7-8a.8b-9.10.

☞ Se, jeg er kommet; jeg ønsker at gøre din

vilje, Gud.

2.L.: 1 Kor 1,1-3. **Ev.:** Joh 1,29-34

20. *grøn.* Mandag i 2. alm. uge. (II Ps).

Eller *rød.* **Fabian**, pave og martyr, (†250).

☞ Eller *rød.* **Sebastian**, martyr, (†288).

☞ SI 50,8-9.16b-17.21+23

☞ Den, der vandrer retsindigt, skal se Guds frelse.

L.: 1 Sam 15,16-23. **Ev.:** Mark 2,18-22.

21. *rød.* Tirsdag i 2. alm. uge. (II Ps).

Agnes, jomfru og martyr, (†ca. 280)(m).

☞ SI 89,20.21-22.27-28

☞ Jeg har fundet min tjener David.

L.: 1 Sam 16,1-13. **Ev.:** Mark 2,23-28.

22. *grøn.* Onsdag i 2. alm. uge. (II Ps).

☞ Eller *rød.* **Vincent**, diakon og martyr, (†304).

☞ SI 144,1.2.9-10

☞ Lovet være Herren, min klippe.

L.: 1 Sam 17,32-33.37.40-51. **Ev.:** Mark 3,1-6.

23. *grøn.* Torsdag i 2. alm. uge. (II Ps).

☞ SI 56,2-3.9-10ab.10c-11.12-13

☞ Jeg stoler på Gud og frygter ikke!

L.: 1 Sam 18,6-9; 19,1-7. **Ev.:** Mark 3,7-12.

24. *hvid.* Fredag i 2. alm. uge. (II Ps).

Frans af Sales, biskop og kirkelærer, (†1622)(m).

☞ SI 57,2.3-4.6+11

☞ Vær mig nådig, Gud, vær mig nådig.

L.: 1 Sam 24,3-21. **Ev.:** Mark 3,13-19.

25. *hvid.* Lørdag. **DEN HELLIGE APOSTEL**

PAULUS' OMVENDELSE (f).

Gl. Ap.pf.

L.: ApG 22,3-16 eller ApG 9,1-22;

☞ SI 117,1.2.

☞ Fortæl om Herrens undere blandt alle folkeslag!

☞ Eller: Halleluja!

Ev.: Mark 16,15-20.

1.vesper til Sankt Ansgar.

26. *hvid.* **ANSGAR**, bispedømmets første værner

helgen. (h).(3.alm.søndag)

☞ *Gl. Cr. Sankt Ansgars pf.*

1.L.: Es 52,7-10;

☞ SI 96,1-2a.2b-3.7-8a.10.

☞ Fortæl om Herrens undere blandt alle folkeslag!

☞ Eller: Halleluja!

2.L.: 1 Kor 1,18-25. **Ev.:** Mark 1,14-20.

Kirketælling.

27. *grøn.* Mandag i 3. alm. uge. (III Ps).

☞ Eller *hvid.* **Angela Merici**, jomfru, (†1540).

☞ SI 89,20.21-22.25-26

☞ Min trofasthed og godhed skal være med ham.

L.: 2 Sam 5,1-7.10. **Ev.:** Mark 3,22-30.

28. *hvid.* Tirsdag i 3. alm. uge. (III Ps).

Thomas af Aquino, præst og kirkelærer, (†1274)(m).

☞ SI 24,7.8.9.10.

☞ Hvem er ærens konge? Det er Herren.

L.: 2 Sam 6,12b-15.17-19. **Ev.:** Mark 3,31-35.

29. *grøn.* Onsdag i 3. alm. uge. (III Ps).

☞ SI 89,4-5.27-28.29-30

☞ Jeg bevarer min troskab mod ham til evig tid.

L.: 2 Sam 7,4-17. **Ev.:** Mark 4,1-20.

30. *grøn.* Torsdag i 3. alm. uge. (III Ps).

☞ SI 132,1-2.3-5.11.12.

Spørgeskemaet om familien

Det var med stor tilfredshed, at man kunne læse, at pave Frans ønskede, at også lægfolk skulle besvare det spørgeskema, der ville blive udsendt som forberedelse til den planlagte synode om familien i oktober 2014. Biskopperne modtog skemaet medio oktober, men hvad skete der så? I Italien har de stor set fortiet dets eksistens, i Storbritannien og USA har de lagt det ud på deres hjemmesider og opfordret lægfolk at besvare det, mens det i Tyskland har det været op til de enkelte biskopper, om det skulle offentliggøres. I Norden har Sverige og Norge fulgt de italienske biskopper, Danmark de engelske. Det vil sige kun delvist. For det første bragte K.O. først meddelelsen om undersøgelsen den 30. november, blot dagen inden den internationale deadline, for det andet hedder det, at "andre er ikke udelukkede fra at deltage i undersøgelsen". Altså ingen opfordring! Besvarelsene skal også udfærdiges på et af hovedsprogene og sendes direkte til synodesekretariatet. Hvad lægfolk måtte mene, er biskop Kozon åbenbart ikke interesseret i.

Spørgeskemaet begynder med en tre sider lang redegørelse for kirkens lære om ægteskab, sex, prævention, gengifte og homoseksuelle. Derefter kommer 38 spørgsmål - ikke om hvad vi mener, men om hvorfor vi tror, at katolikker ikke følger kirkens lære, og hvad der skal til, for at få dem til at gøre det. Det afslører undersøgelsens skjulte dagsorden. I England er spørgsmålene af folk, som professionelt arbejder med udarbejdelse af spørgeskemaer bliver kritiseret sønder og sammen på grund af spørgsmålene komplekse og for almindelige katolikker uforståelige karakter. Ifølge en talsmand for bispekonferencen var 15.000 påbegyndt besvarelsen, men kun 5.000 fuldendte den. I forhold til antallet af katolikker er det 0,8 %. Ingen regner med, at antallet vil være større i andre lande.

Angående Danmark spekulerer jeg på, om vore udenlandske præster vil være i stand til at forstå spørgsmålet. De bliver også bedt om at oplyse, hvor mange i deres menigheder, de skønner, bruger prævention, er gengifte eller lever i homoseksuelle parforhold. Hvordan skal de dog kunne have nogen anelse om det, når blot 12-15 % af danske katolikker regelmæssigt går i kirke? Det er ikke præsters mavefornemmelser, men viden, der må bygges på, hvis man ønsker at kende baggrunden for katolikkernes syn på kirkens lære om familien. Noget godt grundlag for drøftelserne på familiesynoden er denne amatøragtige undersøgelse altså bestemt ikke. De lave besvarelsesprocenter kan endvidere få biskopperne til at mene, at katolikker er godt tilfredse, mens folk, der kender noget til, hvad der rører sig blandt lægfolk, vil sige: Det er ikke umagen værd, så hvorfor spille tid på det.

Kaare Rübner Jørgensen, 2000 Frederiksberg

Fortsat fra forsiden ► sket små fremskridt" på området i de seneste år.

Han foreslår, at bispekonferencerne bør have "en juridisk status [...] herunder reel doktrinær myndighed". Dette vil faktisk betyde en tilbagerulning af en afgørelse fra 1998 fra Vatikanet under Johannes Paul II om at kun det er biskopperne i fællesskab med paven, og ikke de enkelte bispekonferencer, der har denne myndighed.

Pave Frans siger, at Eukaristien "ikke er en belønning for den fuldkomne, men er et virksomt lægemiddel og næring for den svage". Og han insisterer på, at "de sakramentale døre" ikke må være "lukkede blot af en eller anden grund". Pavens sprogbrug kan få betydning ikke kun for fraskilte og gengifte katolikker, men lægger også op til at politikere og andre, der ikke forsvare Kirkens lære på bestemte områder, kan nægte Eukaristien.

Paven efterlyser et kollegialt lederskab og siger, at biskopper og præster må benytte "de former for medindflydelse som kanonisk lov anviser, samt andre former for pastoral dialog ud fra ønsket om at lytte til alle og ikke kun

KMF vil være danske katolikkernes medievagthund!

Interesseorganisationen Katolsk Medie Forum (KMF) er en af det katolske samfunds bedst bevarede hemmeligheder herhjemme! Det har en landdækkende spørgeundersøgelse vist. Men det skal være slut nu for undersøgelsen viser også, at der er behov for en organisation, som passer på, tager hånd om og udvikler de kristne/katolske værdier i vore mediers produktioner og udgivelser.

Skal vi til at udøve censur?

Nej, det mener jeg ikke. Vores primære opgave er ikke at kommentere diverse underholdningsprogrammer og film. Vi skal først og fremmest fortsætte det arbejde, KMF allerede udfører, nemlig at kommentere og konstruktivt kritisere etisk og kristent uacceptable produktioner med relation til kristendom i almindelighed og Den katolske Kirke i særdeleshed i radio, TV og dagspressen.

Det er imidlertid vigtigt, at vi fremadrettet får en kraftig forøgelse af medlemsskaren og derved får styrket organisationen – også økonomisk, så vi får kræfter til ikke kun at kritisere det, som er sket. Vi skal til at tage kampen op for at påvirke det politiske system og presse de public service-ansvarlige til at skabe bedre produktioner, der bør udsendes i bedste sendetid. Vi skal skabe en fornyet erkendelse af, at den danske kultur bygger på kristendommen og derfor er medieproduktioner med et bevidst, nutidigt kristent indhold vitalt for vort samfunds beståen og udvikling.

Trækker i arbejdstøjet

KMFs hovedbestyrelse vedtog på sit halvårsmøde den 9. november at tiden nu er inde til at reorganisere og udvikle organisationen, fordi behovet for at være medievagthund er faktisk større, end da hedengangne Katolsk Radio og Lytter Forbund var mest slagkraftig.

Der er helt nye områder, som ingen medieorganisation interesserer sig seriøst for i dag, og det skal KMF gøre noget ved. Her tænkes bl.a. på de sociale medier og den lynhurtige formidling, som nutidens kommunikationsværktøjer tilbyder. Det er også her KMF har en enestående chance for at få vore unge involveret i KMFs arbejde.

Endelig er der blandt svarene i spørgeundersøgelsen udtrykt ønske om fx en intern konsulentfunktion i forhold til kommunikation og PR i sognene – og i den anden ende af ønskelisten oprettelse af en 'formidlingscentral' af brugt radio- og tv-udstyr til gavn for vore mindrebemidlede trosfæller!

Vi har en plan!

Hovedbestyrelsen har vedtaget en handlingsplan, hvor målet er næste efterår at afholde det første møde i en ny og handlekraftig organisation, som nu er kendt af katolikerne i bispedømmet! Ønsket er, at den nye organisation har repræsentanter i alle sogne og mindst tusinde medlemmer over hele landet! I den kommende tid vil KMF jævnligt orientere om udviklingen af dette ambitiøse projekt gennem nyhedsbreve til sognene og omtalte i KO.

Undervejs fortsætter KMF sit arbejde som repræsentanter i dialogfora i Danmarks Radio, i TV2s lokalstationer landet

dem, der fortæller hvad vedkommende ønsker at høre".

Pave Frans kritiserer de kræfter i Kirken, der synes at efterstræbe "veritable heksejagter" ved retorisk at spørge: "Hvem skal vi forkynde for, hvis det er den måde, vi optræder på?"

Han advarer mod "en demonstrativ optagethed" af liturgien og doktriner som modsætning til at sikre, at Evangeliet har "en sand effekt" på folk og som inddrager "nutidens konkrete behov".

På to områder afviser pave Frans dog forandringer; kvindelige præster, selv om han efterlyser en "stærkere kvindelig tilstedeværelse" i beslutningsprocesserne samt abort.

Pave Frans siger, at Kirkens forsvar for det ufødte liv "ikke kan forventes at ville ændre sig" fordi det er "tæt knyttet til forsvaret for individet og alle andre menneskerettigheder".

Må ikke lukke os inde i vor egen komfort

Paven bliver hård i mælet i det afsnit i dokumentet, som handler om solidaritet med de fattige og at fremme freden – to bestanddele i at være en missionerende Kirke.

over samt i paraplyorganisationen SLS, Sæmmenslutningen af Lytter- og Seerorganisationer, hvor undertegnede sidder som næstformand.

Har du lyst til at hjælpe?

Katolsk Medie Forbund har brug for hænder og penge, så hvis du på en eller anden måde har overskud til at støtte dette vigtige projekt, er du velkommen til at kontakte mig – enten på tlf. 29 46 79 88 eller e-mail svenningobritta@gmail.com. Det koster kun 100 kroner om året at støtte op om de danske katolikkernes mediepolitiske organisation!
Svenning Ravn, 2450 København SV

Kommentar til KO nr. 15

I KO nr. 15 citeres Zygmunt Bauman og han fremhæves som autoritet. Jeg vil blot informere om, at han var skyldig i forfølgelser til døden af den polske modstandsbevægelse under og efter II Verdenskrig.

Han var tæt knyttet til Sovjetunionen og har aldrig undskyldt sin ugering.

Han burde ikke være fremhævet i katolsk medie, som KO sikkert er – eller også skal han nævnes som en forfølger af katolikker og uskyldige mennesker.

I samme blad, skriver I, at ærkebiskop Jozef Michalik skaber overskrifter med sin udtalelse - jeg synes at man nemt kan manipulere med folks udtalelser ved at citere enkelte sætninger taget ud af konteksten. Prøv at læse hele hans udtalelse og støt jer ikke til de polske medier som er imod Den Katolske Kirke.

Janusz Lewinski, 8250 Egå

Om forholdene på katolsk Vester Kirkegård

I sidste nummer af KO beklager Elizabeth Struve sig over forholdene på den katolske afdeling af Vester Kirkegård. Til orientering skal oplyses, at Københavns kommune – og ikke Den katolske Kirke – har tilsynsmyndigheden med kirkegården, og henvendelser om manglende vedligeholdelse m.m. skal derfor stiles til kommunen. KO's redaktion har tilladt sig at videresende pågældende læserbrev til Københavns kommune.

Mvh Niels Messerschmidt, ansv. chefredaktør

Læserbreve

Indsendte indlæg skal forsynes med navn, adresse og telefonnummer.

- Kun navn og postnr. offentliggøres i bladet.
- Max. grænse for læserbreve: 400 ord. (vi forbeholder os ret til at forkorte læserbreve over denne længde).
- Max. grænse for kommentarer 800 ord. KO bringer en kommentar pr. nummer.
- Læserbreve kan indsendes som e-mail til redaktion@katolskorientering.dk

Eller som brev til: Katolsk Orientering, redaktionen, GI Kongevej 15, 1610 København V.

Katolsk Orientering bringer ikke læserbreve eller kommentarer som har været trykt i andre medier.

Han fordømmer det, han kalder en "rå og blind tillid" til det frie marked og siger, at overladt til dets egen mekanismer vil markedet alt for ofte skabe en "smid-væk-kultur" hvor visse grupper af mennesker betragtes som affald. Paven afviser det, han beskriver som et "usynligt og næsten virtuelt" økonomisk "diktatur".

Helt konkret opfordrer pave Frans Kirken til at modsætte sig udbredelsen af indkomstulighed og arbejdsløshed ligesom han taler for en stærkere miljøbeskyttelse og at skærpe indsatsen mod væbnede konflikter.

'Glæden ved Evangeliet' slutter med en insisterende opfordring til en mere missionerende katolicisme i bredeste forstand. Alternativet, advarer paven, er ikke behageligt.

"Vi lever ikke bedre, når vi flygter, gemmer os, nægter at dele, ophører med at give og lukker os inde i vor egen komfort", skriver han. "Sådan et liv er intet mindre end en langsom form for selvmord".

Sankt Andreas Bibliotek og Antikvariat

Tirsdag og torsdag 10-12 og 13-16.45
Onsdag og fredag 10-12 og 13-16
Mandag lukket.

bibliotek@katolsk.dk
Tlf: 33 55 60 90

Vi har lukket fra mandag den 23. december til og med
1. januar 2014. Vi genåbner 2. januar 2014

Vanløse Begravelsesforretning

Jyllingevej 8 · 2720 Vanløse

Deres lokale bedemand siden 1940...

Steen Jørgensen

Mariette Jørgensen

38 71 75 01

Ring og aftal et møde enten
i Deres hjem eller hos os.
Vi træffes også aften,
weekend og helligdage.

www.v-lm.dk

Kastrup Begravelsesforretning

Telefon 32 55 55 55

Døgnvagt

Bedemand Michael Riis

Amagerbrogade 155

Dragør Begravelsesforretning · Telefon 32 53 06 29
Taastrup Begravelsesforretning · Telefon 43 99 19 19

Hjælp der gavner

www.vincentgrupperne.dk

*Redaktionen
ønsker alle
læsere en
glædelig jul
og et velsignet
nytår 2014*

Fang læserens opmærksomhed

Med en annonce i Katolsk Orientering, når
dit budskab ud til mere end 10.000 katolske
læsere.

Indryk en annonce som denne
på 83 x 53 mm til kun 800,-

Skriv til roenne@katolskoriering.dk

Informationschef: Niels Messerschmidt
(ansvarshavende)

Redaktør: Lisbeth Rütz

Layout: Margrethe Stenby

Annoncer og abonnement: Lisbeth Rønne
roenne@katolskoriering.dk

Medarbejdere i dette nr.:

Poul Skallerup, Anette Hansen, John-Erik Stig Hansen,
Katja Mautone, Christian Noval, Malene Fenger –
Grøndahl, Maja Arthy, Ute Wagner, Kuno Arnkilde, Carly
Majholm, Christian Guldager.

Redaktion og annoncer:

Katolsk Orientering, Gammel Kongevej 15,
1610 København V, tlf.: 3355 6040 kl. 9-13 mandag-
torsdag, Fax 3355 6041.

E-mail: redaktion@katolskoriering.dk, Giro 205-7042

Abonnementspris 510 kr. helårligt.

Alle katolske husstande kan få bladet tilsendt gratis

Udgiver Ansgarstiftelsen, Gammel Kongevej 15,
DK 1610 København V

Tryk Greentech Rotaprint - Distribueret oplag 10.076
ISSN 0902-297X

Katolsk Orientering

Indlæg til Katolsk Orientering nr. 1, 2014,
som udkommer **fredag den 17. januar**
skal være redaktionen i hænde senest
mandag den 16. december

Indlæg til Katolsk Orientering nr. 2, 2014,
som udkommer **fredag den 7. februar**
skal være redaktionen i hænde senest
mandag den 20. januar

Venlig hilsen Redaktionen

TELEFONLINE SOS FORBØN

Ønsker du forbøn, et lyttende øre,
et ord fra Jesus og en velsignelse
så ring: **75 18 18 08**

Torsdag, fredag
og lørdag kl. 20.00-23.00 hele året

Vil du være med til at
sikre, at der også er en
katolsk kirke i Danmark
til vores børn og
børnebørn?

katolsk.dk/stoet_kirken/

Bispeddømmets hjemmeside
www.katolsk.dk

Biskoppens kalender

December

Søndag 15. kl. 15.00: Spansk messe i Domkirken, **kl. 18.00:** Messe i Jesu Hjerter Kirke

Onsdag 18. kl. 8.00: Messe i Karmel, **kl. 11.00:** Møde i Økonomisk Råd

Torsdag 19. kl. 16.30: Møde i Forretningsudvalget

Søndag 22. kl. 11.00: Messe i Domkirken

Tirsdag 24. kl. 24.00: Messe i Domkirken

Onsdag 25. kl. 11.00: Messe i Domkirken

Søndag 29. kl. 11.00: Messe i Domkirken

Januar

Lørdag 4. kl. 14.30: Voksenkatekese i Domkirken

Søndag 5. kl. 18.00: Messe i Jesu Hjerter Kirke

Onsdag 8. kl. 10.00: Præsidiemøde i NBK, København

Lørdag 12. kl. 12.00: Polsk messe i Sankt Annæ Kirke

Onsdag 15. kl. 15.00: Møde i Danske Kirkers Råd

Torsdag 16. kl. 16.30: Forretningsudvalgsmøde

Tirsdag 21. kl. 18.30: Økumenisk kirkevandring i Køben-
havns indre by

Onsdag 22.: Præsidiemøde i COMECE, Bruxelles

Lørdag 25. kl. 11.00: diakonielse i Domkirken

Søndag 26. kl. 11.00: Sankt Ansgars fest i Domkirken, **kl. 16.30:** Vesper i Domkirken

Torsdag 30. kl. 10.00: Præsterådsmøde

Agnes f. Hoffmann og Johannes Rosenkilde Grams Brudeudstyslegat

Som hjælp til brudeudstyr for unge katolske piger, som indgår
ægteskab med en katolik, uddeles en legatportion til værdigt
trængende katolikker.

Uddelingen foretages løbende i 2014.

Ansøgningen indeholdende navn, bopæl, alder samt anbefaling
fra en katolsk præst, samt kopi af dåbsattest eller andet
bevis for katolsk tilhørsforhold for begge parter indsendes til
bestyrelsen.

Ansøgning stiles til:

Katolsk Bispekontor
Gammel Kongevej 15
1610 København V.

Katolsk kvinde - single

29 år, ønsker ærligt og seriøst bekendtskab med kristen mand
Interesser: familie, gå ud en gang i mellem. Er bosiddende i
Københavnsområdet.

Billet mrk.: KO 17
Katolsk Orientering
Gl. Kongevej 15, 1610 København V

Bønnens Apostolat

Januar

- For at alle må medvirke til at fremme en
reel økonomisk udvikling med respekt for
alle mennesker og alle folkeslags værdig-
hed.

- For at kristne fra forskellige trosretninger
må vandre sammen mod den enhed som
Kristus har villet.

En kristen kan ikke være antisemit

Et emne af vital betydning for den fortsatte jødisk-kristne dialog.

Tekst: Carly Majholm

DEBAT I en tid, hvor antisemitisme og jødehad er et stigende problem i Europa, og hvor denne udvikling også kan spores i Danmark, er det på sin plads at bemærke, at pave Frans ved flere lejligheder har udtalt, at en kristen ikke kan være antisemit. Desværre er det nye toner i kirkelige sammenhæng, for en så klar holdning til spørgsmålet antisemitisme har Kirken ikke altid haft.

Generelt er det kritisabelt, at Bibellæsningerne i Kirkens liturgi ret ofte er uddrag af en større sammenhæng, og at man herved ikke altid lader forfatterens hensigter med teksten komme til orde. Menigheden har krav på at høre læsningerne i sin helhed og

ikke i et manipuleret uddrag. I visse tilfælde kan et sådant uddrag være ret katastrofalt og give anledning til accept af en holdning, som – forhåbentligt ikke – var tilsigtet fra Kirkens side. Et sådant tilfælde finder vi i Romerbrevet kapitel 11,16-24.

En gang hver tredje år – på den 20. alm. søndag i søndagstekstrække A – hører man et uddrag af Romerbrevets kapitel 11 i søndagsliturgi's anden læsning, der omfatter versene 13-15 og 30-32, men versene 16-24, der omhandler et billede om det ædle oliventræ, springes over. For de fleste mennesker er det vanskeligt at følge en verbal teologisk udredning, og det bliver ikke lettere af, at man her lytter til Paulus, som taler og tænker ud fra en hel anden referenceramme end den, vi normalt benytter. Når tankegangen søges illustreret med billeder eller lignelser, kan den lyttende menighed normalt have lettere ved at forstå,

hvad hensigten med den verbale udredning er. Men i ovennævnte anden læsning udelades det billede, som skal illustrere tankegangen. Hvad er hensigten med det?

Forud for dagens læsning har Paulus i sit brev til menigheden i Rom henvendt sig til menighedens kristne af jødisk herkomst og behandlet en række spørgsmål af interesse for dem. Hele afsnittet 11,13-32 er stilet til menighedens kristne af hedensk herkomst. Paulus prøver her at gøre op med de problemer, der eksisterede i de kristne menigheder, hvor der var uenighed og spændte forhold mellem de kristne af jødisk og af hedensk herkomst. Med sin argumentation søger Paulus at vise, at kristendom og antisemitisme ikke går sammen, at Gud ikke er færdig med jøderne, at enhver tale om, at det nye Israel har indtaget det gamle Israels plads, er forkert og at hele Israel vil blive frelst, for Gud holder sine løfter.

Har Gud forkastet Israel?

I århundreder har denne tekst været begrundelse for, at Gud har forkastet jøderne (= det gamle Israel) til fordel for Kirken, der er det nye Israel (= Kirken). Dette skyldes, at begrebet 'forkastelse' kan opfattes på to måder. Man kan opfatte det sådan, at det er Gud, der forkaster Israel, og sådan har Kirken opfattet det gennem århundreder, eller man kan opfatte det sådan, at det er Israel, der har forkastet Jesus som deres Messias. Denne sidste mulighed passer ind i teksten og stemmer også overens med Paulus' pointering af, at Gud ikke fortryder sine løfter til Israel. Paulus understreger altså over for hedningerne, at de ikke har nogen grund til at rose sig af noget, for Gud har ikke forstødt eller afvist sit folk. Hvis jødernes afvisning af Jesus som deres Messias har betydet, at Gud ved sin Messias har vendt sig til hedningerne og givet dem del i sit evige liv, når de knytter deres liv til Jesus, hvor meget mere vil det så ikke betyde liv *Fortsættes nedenunder* ▼

Adresselabel, flytning

Til Post Danmarks stregkode

MASKINEL MAGASINPOST
42512
Afsender: Katolsk Orientering
Katolsk Orientering · nr. 17
13. december 2013 · 39. årgang

POST
PP
DANMARK

af døde, når de accepterer Jesus som deres Messias!

I øvrigt har Israels afvisning af Jesus som Messias givet hedningerne mulighed for at møde Guds evangelium og tilbud om frelse. Som Israel ved deres afvisning har været ulydige mod Guds planer, således har hedninger også været ulydige ved at dyrke andre guder. Alle mennesker - jøder og hedninger – er således på lige fod henvist til Guds barmhjertighed og omsorg.

Det er denne tankegang, Paulus søger at illustrere med et billede, der handler om et ædelt oliventræ, hvorpå der indpodes nye skud. Et sådant nyt skud er de kristne af hedensk herkomst, som er indpodet på det ædle oliventræ. Når der i teksten er tale om oliventræets grene, anvendes der to begreber: ekklaos (at bøje, knække) og ekkopto (at afhugge). På det ædle oliventræ er der grene, der trives og bærer frugt, men der er også grene, der er bøjedede (ekklao), men de er ikke hugget af (ekkopto). Sagt med andre ord: De kristne i menigheden i Rom har absolut ingen grund til at hævde, at de er det nye Israel, og at Gud har forkastet det gamle Israel. Vel er der nogle grene på det gamle Israel, der er bøjedede, men Gud har ikke fjernet dem, for Gud holder sine løfter, og desuden er det alene ham, der bestemmer, hvad der skal ske med disse bøjedede grene. Om de skal indpodes på stammen eller om de skal hugges af. I øvrigt skal de kristne af hedensk herkomst ikke hovore, for hvis Gud har magt til at fjerne nogle grene på det ædle træ, vil han også kunne fjerne dem, hvis de ikke lever op til hans orden og hans planer. I denne forbindelse taler Paulus om at hugge af (= ekkopto). Både jøder og kristne af hedensk herkomst er helt afhængige af Guds

barmhjertighed, og ingen kan stille krav til Gud om at blive foretrukket frem for den anden.

Hvorfor manipulere med teksten?

Hvorfor springer Kirken i sin liturgi det billede over, som Paulus anvender for at illustrere forholdet mellem jødedommen og de kristne af hedensk herkomst? Umiddelbart efter Jesu død opstod der divergerende holdninger til det, der var sket omkring Jesus af Nazareth, og disse divergencer blev yderligere forstærket, da Paulus begyndte at gennemrejse det østlige Romerriges store byer for at fortælle om Jesus og hans liv og lære. De kristne menigheder, der på denne måde opstod, bestod af omvendte hedninger, jøder og jødiske proselytter. Med denne sammensætning var der lagt op til et kultursammenstød mellem en hedensk græsk-filosofisk og en hebræisk referenceramme.

Som historien har vist, så lyttede man i de unge kristne menigheder ikke til Paulus' formaning, men Kirken fortsatte i de kommende århundreder med at forkætre den hebræiske tankeverden og at gøre den græsk-filosofiske tænkning enerådende i forbindelse med formuleringen af kristendommens lære. Herved udførte man i praksis en udrensning af hebræisk tankegods, og Kirken (der hovedsageligt bestod af mennesker af hedensk herkomst) anså sig selv som det nye Israel, fordi Gud – hvad virkeligheden efter deres opfattelse jo viste – havde forkastet jødedommen. De havde allerede glemt, at det ikke var Gud, men deres egen tænkning, der havde udelukket den hebræiske indflydelse. I de følgende århundreder var denne opfattelse den generelle holdning, og det var først Det andet Vatikankon-

cil, der med sit dekret *Nostra Aetate* gjorde op med denne fejltagelse, som gennem de forløbne århundreder havde gjort så enormt store skader på forholdet mellem jødedommen og kristendommen og været grundlag for kristne jødeforfølgelser, der kostede millioner af menneskeliv.

Implementering af 2. Vatikankoncils beslutninger

Desværre tager det tid at implementere koncilets beslutninger, især når der i Kirken er kræfter, der modarbejder en sådan implementering. Men nu har pave Frans meddelt, at han ønsker at omstrukturere ku-

rien, og han har allerede taget flere alvorlige skridt i den retning. Den skal ikke være en magtbase, men et serviceorgan. Desuden ønsker han, at der tages alvorligt fat på at implementere de beslutninger, der blev truffet på Det andet Vatikankoncil. På denne baggrund kan man måske håbe på, at man i Rom engang inden alt for længe får øje på den skodesløse og uanstændige omgang med Den hellige Skrift, som man hidtil ofte praktiserer. Det er vanskeligt for Kirken at hævde, at det er 'Guds ord', når der er tale om en omfattende og menneskeskabt tekstmanipulation.

Jesus i templet. Maleri af Heinrich Hofmann, 1881.